દાદા ભાણિ કૃત ગિતા

સ્વાધ્યાય મંજરી

દાન-માણિક્ય-તિલક
સ્વાધ્યાય-મંજરી

: પ્રયોજક :

સાધ્વીશ્રી તિલકશ્રીજી મહારાજ
સાધ્વીશ્રી ભદ્રાશ્રીજી મહારાજ
સાધ્વીશ્રી સુજ્ઞાનશ્રીજી મહારાજ

મૂલ્ય—વાંચન—મનન
નિદધ્યાસન

પ્રકાશક :
શ્રી શાંતિનાથજી જૈન દહેરાસર
પા ય ધુ ની
મુંબઇના શ્રાવિકા બહેનો

સં. ૨૦૨૪] વીર સં. ૨૪૯૪ [ઇ. સ. ૧૯૬૮

આવૃત્તિ પહેલી

મુદ્રક :
અમરચંદ ખેચરદાસ મહેતા
શ્રી બહાદુરસિંહજી પ્રિં. પ્રેસ
પાલીતાણા (સૌરાષ્ટ્ર)

પૂ૦ જૈનાચાર્ય શ્રી આત્મારામજી મ૦ ના પટ્ટધર

પૂ૦ પં૦ કે૦ વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મ૦ સા૦ આદિ મુનિમંડળ

જ્ઞાનપ્રભા દીર્ઘતપસ્વી પૂ૦ પ્રવર્તિની
સાધ્વીજી મહારાજ શ્રી માણેકશ્રીજી મ૦

શ્રદ્ધાંજલિ

હે પૂજ્ય ગુરૂદેવ આપના ચરણકમળમાં આ શ્રદ્ધાંજલિના અમૃતપુષ્પો અર્પણ કરતાં અમો ગૌરવ અનુભવીએ છીએ. આપશ્રીના પુણ્ય પ્રભાવી આત્માની શીતળ છાંયડીમાં અમોએ જીવનભર જ્ઞાન રૂપી અમૃતપાન કર્યું, દીર્ઘ તપશ્ચર્યાથી અમને તપનો મહિમા દર્શાવ્યો.

જ્ઞાનની ગંગા વહેવડાવી અમને જ્ઞાન ધારાઓ અર્પી. લાંબા વિકટ વિહારોમાં અમારી ખૂબખૂબ સંભાળ લીધી અમને નિર્ભીક બનાવ્યા.

ભારતભરની તીર્થયાત્રાઓ કરાવી અમને પાવન કર્યા. આપના સ્નેહભર્યા હૃદયે અમને સુધાભર્યા વચનોથી સ્નેહની સરિતા વહેવડાવી.

કવિએ ગાયું છે કે શું બાળકો મા-બાપ પાસે એ શ્લોકમાં બતાવેલ બે ચરણોના ભાવ અનુસાર આપના અપાર ગુણો અમારામાં ઉતરે એ ભાવના સદા રહે છે. હે કૃપાસિંધુ ! ગુરૂવર્ય આજનો મંગળમય પ્રસંગ અમને પ્રેરણા આપી રહ્યો

છે, કે અમે આપના બાળકો આપને શ્રદ્ધાંજલિ અર્પવા ભાગ્યશાળી થયા છીએ.

અમારી તો એજ ભાવના છે કે મુક્તિરૂપી સ્ત્રીને રીઝવવા માટે આપ અદ્રશ્યરૂપે પણ અમારા હૃદય-મંદિરમાં જ્ઞાનરૂપી દીપક પ્રગટાવો. દર્શન અને ચારિત્રની જે અમર ભેટ તમો આપી ગયા છો તે પ્રવજ્યારૂપ દીપકને જીવનની અંતિમ સંધ્યા સુધી અબાધિત રાખજો.

અહિંસા, સંયમ અને તપરૂપ સ્વસ્તિક વડે આત્મમંદિરનું આંગણુ શણગારવા સામર્થ્ય આપશો. દાન, શીયળ, તપ અને ભાવનાના મઘમઘતા પુષ્પોની મઘમઘતી માળા વડે હૃદયરૂપ બગીચાને મઘમઘતો બનાવવા શક્તિ આપશો.

છેલ્લી અમારી પ્રાર્થના એ છે કે હે દયામૂર્તી સમ્યગ્દર્શનનો સૂર્ય અમારા આત્મ રૂપ આકાશમાં સહસ્ત્ર કિરણોથી જીવનના છેલ્લા શ્વાસોશ્વાસ સુધી જગમગતો રાખશો.

હે ક્ષમામૂર્તિ અમારી આ શ્રદ્ધાંજલિ સ્વીકારી અમને અનુગ્રહિત કરશો.

અમો છીએ આપની ચરણસેવિકા,
સુજ્ઞાનશ્રીજી તથા **સુબુદ્ધિશ્રીજી**

પૂ૦ પંજાબી પ્ર૦ સાધ્વીશ્રી દેવશ્રીજી મ૦ ના શિષ્યા

પૂ૦ પ્ર૦ સાધ્વીશ્રી દાનશ્રીજી મ૦

પરમપૂજ્ય ન્યાયાંભોનિધિ જૈનાચાર્ય ૧૦૦૮
શ્રીમદ્ વિજયાનંદ (આત્મારામજી) સૂરીશ્વરેભ્યો નમઃ

બે બોલ

ઉગ્ર તપસ્વી જ્ઞાનપ્રભા પ્રવર્તિની સ્વ. ગુરૂમહારાજ શ્રી માણેકશ્રીજી મહારાજના શિષ્યા વિદુષી સાધ્વીશ્રી તિલકશ્રીજી મ૦, પ્રભાશ્રીજી મ૦ તથા ભદ્રાશ્રીજી મ૦ ની સ્વર્ગસ્થ ગુરૂ મ૦ ના ગુણોની સ્મૃતિ રૂપે ૨૦૧૭ ની સાલમાં તેઓશ્રીના સ્વર્ગવાસ થવાથી તેઓશ્રીની ટુંક જીવન–પ્રભા સાથે સ્વાધ્યાય મંજરી પ્રકાશિત કરવાની ભાવના થઇ અને મુંબઇ શાંતિનાથ ભીંડી બજારના ઉપાશ્રયના કાર્યકર્તા કપડવંજ નિવાસી શ્રી ચંપાબહેન જે શ્રી જીવતલાલ પ્રતાપશીની પાઠશાળાના એક વિદુષી શિક્ષિકા હતા. તેઓશ્રી તથા પરમ ગુરૂભક્ત શ્રી તારાબહેન જીવણલાલ કેશરીચંદ રાધનપુરવાળા તથા શ્રી હીરાબહેન ચમનલાલ પાટણવાળા તેમ જ અ. સૌ. શ્રીમતી પ્રભાવતીબહેન રમણલાલ પરીખ, [સંઘવી] (કપડવંજ નીવાસી) કમલાબહેન કપાસી, સોમીબહેન રાધનપુરી તથા પાટણવાળા શ્રી ભીખીબહેન કસ્તુરચંદ આદિ બહેનોના સહકારથી પ્રકાશન માટે ફંડની શરૂઆત થઇ અને સંઘના બહેનોનો સક્રિય સાથ મળ્યો. બાદ સ્વ૦ ગુરૂમહારાજ શ્રી માણેકશ્રીજી મહારાજનું

જીવન વૃત્તાંત તૈયાર કરવામાં આવ્યું અને પૂ૦ આગમ પ્રભાકર શ્રી પુણ્યવિજયજી મહારાજ સાહેબને મોકલવામાં આવ્યું.

આ પછી અમારો વિહાર દૂર દૂર પ્રદેશમાં થયો. તે કારણે ફૂંડ થયું હોવા છતાં પ્રકાશન કરવામાં વિલંબ થયો.

૨૦૨૨ ની સાલનું અમારું ચાતુર્માસ પાલીતાણા વલ્લભ વિહારમાં થયું. અહીં પૂ૦ શાંતમૂર્તિ પ્રવર્તિની સાધ્વીજી મ૦ શ્રી હેમશ્રીજી મહારાજ પંજાબી ધર્મશાળામાં બીરાજે છે. પોતે આંખે પ્રજ્ઞાચક્ષુ હોવા છતાં બહેનોને અને સાધ્વીઓને પ્રેરણા આપતા રહે છે અને પોતે પણ જ્ઞાન–ધ્યાનમાં પોતાનો સમય પસાર કરે છે. તેઓશ્રીની નિશ્રામાં અમે અમારી સંયમ યાત્રા શાંતિપૂર્વક નિર્વહન કરીએ છીએ. અમારા તરફ તેઓશ્રીની કૃપાદ્રષ્ટિ સદા રહે છે.

ચોમાસા બાદ એક બહેનની દીક્ષા નિમિત્તે અમે રોકાઈ ગયા અને ૨૦૨૩ માં વિહારની ભાવના હતી પણ વલ્લભ વિહારના નિર્માતા બીકાનેર નિવાસી પરમ ગુરૂભક્ત શ્રેષ્ઠિવર્ય શ્રી પ્રસન્નચંદજી કોચર તથા સેવામૂર્તિ શ્રીમતી કનકબહેન વૈદ્ય, કાર્યદક્ષા મેમબહેન (લક્ષ્મીબહેન) પારેખ તથા શ્રી કનકબહેનના ધર્મપરાયણ પુત્રી અ૦ સૌ૦ તારાબહેન કાંકરીયા તથા અ૦ સૌ૦ માનકબહેન બોથરા તથા ચિ૦ રેખાકુમારી કાંકરીયાના અતિ આગ્રહથી ૨૦૨૩ નું ચાતુર્માસ પણ અહીં નક્કી થયું.

જેઠ માસમાં કપડવંજ નીવાસી ધર્મનિષ્ઠ ગુરૂભક્ત શ્રીયુત સંઘવી રમણલાલ નગીનદાસ પરીખ (દીવાવાળા) અત્રે આવ્યા અને સ્વાધ્યાય મંજરી પ્રકાશિત કરવાની વાત

થતાં તેમણે આ પ્રકાશન શરૂ કરવા નિર્ણય કર્યો ને બાલાશ્રમના નિયામક શ્રી કુલચંદભાઇને તેની જવાબદારી સોંપી અને શ્રી બહાદુરસિંહજી પ્રિન્ટીંગ પ્રેસમાં કાર્ય શરૂ પણ થઇ ગયું. શુદ્ધિકરણ પંડિતશ્રી કપુરચંદભાઇ વારૈયાએ ખંતપૂર્વક કર્યું. આ માટે આ સૌનો આભાર માનવામાં આવે છે.

આ સમયે ઉત્સાહથી કાર્યમાં સાથ આપનાર સાધ્વીશ્રી સુષિમાશ્રીજી તથા સાધ્વીશ્રી સુમતિશ્રીજી મ૦ આદિ સર્વ સાધ્વીજી૦ મ૦ ને પણ અમો યાદ કરીએ છીએ.

સ્વ૦ પૂ૦ શ્રી માણેકશ્રીજી મ૦ ની જીવનપ્રભા અંગે સ્વ૦ માણેકશ્રીજી મ૦ના ગુરૂમહારાજ પ્રવર્તિની શ્રી દાનશ્રીજી મ૦ના સંસારી ભાઇ તેમ જ પંજાબી પૂ૦ આચાર્યપ્રવર શ્રીમદ ૧૦૦૮ વિજય કમલસૂરીશ્વરજી મ૦ના શિષ્ય અનુયોગાચાર્ય પન્યાસજી મહારાજ શ્રી નેમવિજયજી મહારાજ સા. તથા પં. શ્રી ચંદનવિજયજી મહારાજ સાહેબે અમોને ઘણી ઘણી માહીતી આપી તે બદલ તેઓશ્રીનાં અમે ઋણી છીએ.

પૂ૦ આગમ પ્રભાકર મુનિરત્ન શ્રી પુણ્યવિજય મહારાજ–શ્રીએ પ્રકાશનનો વિલંબ થયા છતાં સર્વ સામગ્રી અમોને જાણે આજે જ આપી હતી તેમ અમારો પત્ર જતાં જ તુરત મોકલી આપી તથા પ્રકાશન માટે આનંદ વ્યકત કર્યો તે બદલ તેઓશ્રીનો ઘણો ઘણો આભાર માનીએ છીએ.

પંજાબકેસરી આચાર્યભગવંત ૧૦૦૮ શ્રી વિજયવલ્લભ–સૂરીશ્વરજી મહારાજ સાહેબના પટ્ટધર અનન્ય સેવાભાવી શાન્તમૂર્તી શ્રી આચાર્યપ્રવર વિજયસમુદ્રસૂરીશ્વરજી મહા-

રાજશ્રીને આ પ્રકાશન માટેની અમારી ભાવના જણાવી ત્યારે તેઓશ્રીએ ખૂબ જ ઉલ્લાસથી મંગળ આશીર્વાદ પાઠવ્યા. વિદુષી સાધ્વીશ્રી સુજ્ઞાનશ્રીજીના માસક્ષમણની ઉગ્ર તપશ્ચર્યા પ્રસંગે (૨૦૨૪ મહા શુદિ ૧૧ રવીવાર) આ દાન-માણિકય-તિલક-સ્વાધ્યાય-મંજરી પ્રકાશિત કરતાં અમોને અત્યંત આનંદ થાય છે. અને અમારા પરમપૂજ્ય ગુરૂમહારાજશ્રી પ્રવર્તિની માણેકશ્રીજી મહારાજશ્રીની જીવનપ્રભા આ પુસ્તકમાં ગુંથવા અમે ભાગ્યશાળી થયા છીએ તે માટે અમને વિશેષ ગૌરવ અને હર્ષ થાય છે.

—પ્રયોજકો

— સહાયકોને ધન્યવાદ —

દાન–માણિક્ય–તિલક–સ્વાધ્યાય–મંજરી માટે સહાય આપનાર બહેન–ભાઇઓ આદિની શુભ નામાવલી

સાધ્વીશ્રી પ્રભાશ્રીજી મ૦ તથા સાધ્વીશ્રી સુભદ્રાશ્રીજી મ૦ ના ઉપદેશથી

૨૫૧) શ્રી મણીભાઇ બાપુભાઈ વૈદ્ય (સ્વ૦ માણેકશ્રીજી મ૦ ના ભાઇ) હા૦ લલિતાબહેન વડોદરા
૧૦૧) જાની શેરી શ્રાવિકા ઉપાશ્રય તરફથી (હ૦ હસમુખબહેન) ,,
૧૦૧) શ્રી જૈન મહિલા સમાજ (હ૦ હસમુખબહેન) ,,
૪૯) અન્ય ગૃહસ્થો તથા બહેનો તરફથી ,,

સાધ્વી સુધર્માશ્રીજી મ૦ ના ઉપદેશથી

૧૦૦) શ્રી મુળચંદ લક્ષ્મીચંદ પાલેજ
૧૦) કીકાભટની પોળના શ્રાવક–શ્રાવિકા તરફથી અમદાવાદ
૫૧) શ્રી ઉત્તમચંદ નેમચંદ કરજણ (મીયાગામ)
૨૫) શ્રી ઇશ્વરલાલ તથા શ્રી વીરચંદભાઇ અમદાવાદ
૧૦૦) શ્રી ચુનીલાલ તલકચંદ હા. ઇચ્છાબહેન પાલેજ

સાધ્વી સુબુદ્ધિશ્રીજી મ૦ ના ઉપદેશથી

૫૦૧)	મદ્રાસ શ્રાવિકાસંઘ (શ્રી માણેકલાલ નારાયણભાઈની પ્રેરણાથી)	મદ્રાસ
૧૫૧)	શ્રી હરજીવનદાસ નાથજી	કપડવણજ
૧૫૧)	ગાંધીનગર જ્ઞાનખાતા તરફથી	બેંગલોર
૧૦૫)	ધર્મોત્તેજક મહિલામંડલ તરફથી	ઇંદોર
૧૦૧)	અર્બુદગિરિશાલ જૈનશ્વેતાંબર ઉપાશ્રયના ટ્રસ્ટી તરફથી	ઇંદોર
૧૦૧)	શ્રી હરખચંદ હંસીલાલ (હ. ધના બહેન)	બાલાપુર
૫૧)	શ્રી સમરતબહેન તથા શ્રી ચંદનબહેન	,,
૬૬)	આકોલાના બહેનો તરફથી	આકોલા

સાધ્વીશ્રી તિલકશ્રીજી મ૦ તથા સાધ્વીશ્રી ભદ્રાશ્રીજી મ૦ તથા પ્રવિણશ્રીજી મ૦ ના સદુપદેશથી—મુંબઈ

૨૮૧)	શ્રી રસિકલાલ પ્રેમચંદ (હા. કાન્તાબહેન)	પાલણપુર
૧૦૧)	,, રમણલાલ નગીનદાસ પરીખ	કપડવણજ
૧૦૧)	,, જયંતિલાલ પાનાચંદ	,,
૧૦૧)	,, જસવંતલાલ ચુનિલાલ	,,
૧૦૧)	,, વાડીલાલ મગનલાલ	,,
૧૮૧)	,, કલ્યાણભાઈ હીરાચંદ	,,
૧૦૧)	,, સાકરચંદ મોતીલાલ	રાધનપુર
૧૦૧)	,, અમીચંદ કસ્તુરચંદ	પાટણ
૧૦૧)	,, હીરાબહેન ચમનલાલ સોનાવાલા	,,

૧૦૧)	શ્રી જીવણભાઈ લલ્લુભાઇ	પાટણ
૧૦૧)	,, રોહિતલાલ લલ્લુભાઇ	,,
૧૦૧)	,, વિજયકુમાર પન્નાલાલ	,,
૧૦૧)	,, શંકરલાલ જેઠાલાલ	બારામતી
૧૦૧)	,, માનકુંવરબહેન સંઘવી (વાલકેશ્વર)	મુંબઇ
૧૦૧)	,, શાંતિલાલભાઇ કપાસી હા. મરઘાબેન	વાલકેશ્વર
૧૦૧)	,, માણેકલાલ ચુનિલાલ	મુંબઇ
૧૦૧)	,, ચંપકલાલ ભોગીલાલ	મ્હેસાણા
૧૦૧)	,, સંઘ થાણા	થાણા
૧૦૧)	,, સોમીબહેન રતીલાલ	રાધનપુર
૫૧)	,, તારાબહેન જીવનલાલ કેશરીચંદ	,,
૫૧)	,, ન્યાલચંદ રણછોડ	કપડવણજ
૫૧)	,, જયંત મેટલ હા. ચંપાબહેન	,,
૫૧)	,, રમણલાલ ચંદુલાલ	,,
૫૧)	,, લક્ષ્મીબહેન	જામનગર
૫૧)	,, કુસુમબહેન (ચોપાટી)	મુંબઇ
૫૧)	,, લીલાવતીબહેન ખુબચંદ	પાટણ
૫૧)	,, સુભદ્રાબહેન પટણી	માટુંગા
૫૧)	,, ચંપાબહેન હેમચંદ	,,
૫૧)	,, જેકોરબહેન નાગરદાસ	મુંબઇ
૫૧)	,, પ્રેમચંદભાઈ હરીલાલ	વડોદરા
૫૧)	,, ચંપકલાલ નાથાલાલ ગાંધી	અમદાવાદ
૫૧)	,, કમળાબહેન રતીલાલ	મુંબઇ
૫૧)	,, હીરાબહેન રતીલાલ (સધનપુર)	,,
૫૧)	,, વીણાબહેન (વાલકેશ્વર)	,,

૫૧)	શ્રી માણેકબહેન ગોડીદાસ	કચ્છ–માંડવી
૫૧)	,, પ્રભાવતીબહેન મગનલાલ	ઘાટકોપર
૫૧)	,, કાંતાબહેન કાંતિલાલ	પાટણ
૫૧)	,, એક સદ્‌ગૃહસ્થ	પાલણપુર
૫૧)	,, મણીલાલ ચુનિભાઈ	મુંબઇ
૫૧)	,, રંભાબહેન વૃજલાલ	,,
૫૧)	,, ગીરધરલાલ કલ્યાણજી	,,
૫૧)	,, કંચનબહેન ચંપકલાલ	રાધનપુર
૫૧)	,, વાલકેશ્વરના બહેનો તરફથી	મુંબઇ
૫૧)	,, ભૂરીબહેન શ્રી ચંદા ખુશાલવાળા	,,
૫૧)	,, મનુભાઈ તેજપાળ	બારામતી
૫૧)	,, ભગવતીબહેન સોનાવાળા	મુંબઇ
૫૧)	,, ભીખીબહેન ઝવેરી	પાટણ
૫૧)	,, શિહોર દાનશાળાના ઉપાશ્રય તરફથી	શિહોર
૫૧)	,, ધુલીયા શ્રી સંઘની બહેનો તરફથી	ધુલીયા
૫૧)	,, કાંતિલાલ મોહનલાલ	પાલનપુર
૪૧)	,, ગજરાબહેન પાટણવાળા	મુંબઈ
૩૧)	,, સુભદ્રાબહેન તથા વસુમતીબહેન	મ્હેસાણા
૨૫)	,, સ્વરુપચંદભાઇ તીજોરીવાળા	મુંબઇ
૨૫)	,, કંચનબહેન મુકુંદલાલ ગાંધી	કપડવંજ
૨૫)	,, કમળાબહેન (ભાયખલા)	મુંબઇ
૨૫)	,, જમનાબહેન (શ્રીનાથજીનો માળો)	પાટણ
૨૫)	,, કરમચંદ ચુનિલાલ	રાધનપુર
૨૫)	,, કમળાબહેન ચંદુલાલ	પાલણપુર

પૂ૦ પ્ર૦ સા૦ દાનશ્રીજી મ૦ ના શિષ્યા

પૂ૦ દીર્ઘતપસ્વી પ્ર૦ સાધ્વીશ્રી માણેકશ્રીજી મ૦

૨૫)	શ્રી લીલાવતીબહેન	પાટણ
૨૫)	,, રમણલાલ છગનલાલ	મીયાગામ
૨૫)	,, હીરાલાલ ભણશાળી	પાલણપુર
૨૫)	,, ચંપાબહેન નગીનદાસ	ગોધરા
૨૫)	,, અમૃતલાલ નાથાલાલ	પાલણપુર
૨૫)	,, ભગવતીબહેન પોપટલાલ	પાટણ
૨૫)	,, પુષ્પાબહેન ભોગીલાલ	મુંબઇ
૨૫)	,, વસુબહેનના પિતાશ્રી	મુંબઈ
૨૫)	,, ચંચળબહેન ખંભાતી	,,
૨૫)	,, કમળાબહેન હરગોવિંદદાસ	,,
૨૫)	,, વિદ્યાબહેન ચીનુભાઇ	,,
૨૫)	,, શાંતાબહેન પોપટલાલ	,,
૨૫)	,, મંગળાબહેન હીરાભાઇ	,,
૨૫)	,, કાંતાબહેન મણીલાલ	,,

આ કાર્યમાં નાનામાં નાની રકમ આપી અન્ય બેનોએ પણ યથાશક્તિ લાભ લીધેલ છે.

દીર્ઘતપસ્વીની પ્રવર્તિની સાધ્વીશ્રી માણેકશ્રીજીની

જીવન–પ્રભા

વિશ્વામિત્રી સરિતાના સુરમ્ય તીરે ગુર્જર દેશની શોભાને અભિવૃદ્ધિ કરનાર 'વટોદર' વડોદરા વસેલું છે.

આ વડોદરા પુણ્ય ભૂમિ મનાય છે. જ્ઞાનની ગંગા અહીંથી ગુજરાતભરમાં પ્રસરી છે. એ નગર પ્રતાપી મહારાજ સ્વ. શ્રીમંત સયાજીરાવ ગાયકવાડ મહારાજાના દીર્ઘ રાજ્યકાળમાં સમૃદ્ધ, સુંદર અને હુન્નર ઉદ્યોગમાં વિકાસ પામતું તેમજ સમાજ, ધર્મ અને રાષ્ટ્રજીવનને પ્રાણ પોષક સુધારાથી સંપન્ન થયું છે. આજે પણ તે ગુજરાતમાં સુપ્રસિદ્ધ જ ગણાય છે.

આ ભૂમિને મહાકવિ પ્રેમાનંદે વીરક્ષેત્ર કહ્યું છે. આ વીરક્ષેત્રમાં અનેક વીરો, રાજ્યનીતિજ્ઞો, ધર્મધુરંધરો, મહાપંડિતો, રાષ્ટ્રસેવકો તથા વ્યાયામ વિશારદો પાકયા છે.

અહીંનો જૈન સમાજ પણ ધર્મશીલ અને પ્રગતિશીલ ગણાય છે. આ વડોદરાના જૈન સમાજમાંથી કેટલાએ પુણ્યશાળી ધર્મરત્નો થયા. એ બધાએ ભારતના જૈન સમાજને ચેતનવંત બનાવ્યો છે.

એક તો પ્રવર્તક શ્રી કાંતિવિજયજી મહારાજશ્રી જેમણે પાટણના જ્ઞાન ભંડારોનો પુનરોદ્ધાર કર્યો. પાટણમાં ધર્મ સંસ્કાર જ્વલંત રાખ્યો તેમ જ આજીવન જ્ઞાનની પાછળ પોતાનો સર્વ સમય આપી જૈન સાહિત્યનો મહામૂલો ખજાનો બચાવ્યો.

બીજા શાંતમૂર્તિ શ્રી હંસવિજયજી મહારાજ, જેમણે કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર, મહારાષ્ટ્ર, ગુજરાત અને મારવાડનો ગામેગામ, શહેરે શહેર વિહાર કરી જનતાને જૈન ધર્મનો સંદેશ સમજાવ્યો. અને ધર્મ પ્રભાવનાના કાર્યો કરી પોતાનું જીવન ધન્ય બનાવી ગયા.

ત્રીજા યુગવીર આચાર્ય શ્રી વિજય વલ્લભસૂરીશ્વરજી મ૦ જેમણે પંજાબ, ગુજરાત, કચ્છ, સૌરાષ્ટ્ર, મહારાષ્ટ્રમાં વિચરી ગુરૂદેવ શ્રી આત્મારામજી મહારાજના સંદેશવાહક બનીને ગુરૂદેવના નામને રોશન કર્યું. જગ્યાએ જગ્યાએ શિક્ષણ સંસ્થાઓ માટે વૃદ્ધાવસ્થામાં પણ જબ્બર આંદોલન કર્યું. રાષ્ટ્રભાવનાને પ્રેરણા આપી. શાસનના દીવડાને જગમગતો રાખ્યો અને વિશ્વશાંતિનો સંદેશ આપી ગયા.

આ વડોદરા આપણા જ્ઞાન પ્રભા પ્રવર્તિની સાધ્વી શ્રી માણેકશ્રીજીની પણ જન્મ ભૂમિ છે અને આ ધર્મભૂમિમાંથી સાધ્વીશ્રી કંકુશ્રીજી, સાધ્વીશ્રી કપુરશ્રીજી, સાધ્વીશ્રી પ્રભાશ્રીજી આદિ સાધ્વીઓએ સંયમ લઇને જન્મભૂમિને દીપાવી છે.

પૂજ્ય શ્રી માણેકશ્રીજી સંસારી ભાણેજ જમાઇને ત્યાગ ભાવનાથી પ્રેરીને દીક્ષા અપાવી. એ શ્રી પંન્યાસ ચંદનવિજયજી

ગણિવર પણ વડોદરાના રત્ન છે અને વડોદરામાં પૂજ્યપાદ મુનિરત્ન પં. શ્રી નેમવિજયજી ગુરૂદેવની સેવા ઉપરાંત વડોદરાના જૈન સંઘમાં ધર્મભાવના જગાવી રહ્યા છે.

જન્મ માંગલ્ય

વડોદરામાં વૈદ્યકુટુંબ ઘણું વિખ્યાત છે. વૈદ્યરાજ હીરાભાઇ તો રાજવૈદ્ય હતા. તેથી મહારાજાથી માંડી તમામ અધિકારીઓ સુધી તેમની સુવાસ પ્રસરી રહી હતી. વડોદરાના જૈન સંઘમાં પણ તેઓ આગેવાન ગણાતા.

પૂ૦ આચાર્ય શ્રી વિજય કમળસૂરીશ્વરજી મ૦ ના સદ્-ઉપદેશથી તેઓની ધર્મશ્રદ્ધા ખૂબ વધી હતી. તેમના સુપુત્ર શ્રી બાપુભાઇ પણ ધર્મનિષ્ઠ અને સેવાપ્રિય હતા. પાંજરાપોળ આદિ સંસ્થાઓમાં સેવા તેમ જ સાધુ-સાધ્વીની સેવા સુશ્રુષા, દવા આદિ ભક્તિ ભાવથી કરતા. તેમને સદ્‌ગુણાનુરાગી શ્રદ્ધાવંત શ્રી ઘેલીબહેન નામે ધર્મપત્ની હતા. તેમને માકોરબહેન, મણીભાઇ અને માણેકબહેન એમ ત્રણ સંતાનો હતા. આ ત્રણે સિંહ રાશીના નામવાળાં હોવાથી સિંહ જેવા પરાક્રમી હતા. સ્વ. ગુરૂમહારાજના સંસારીપણાના સંબંધીઓ ભાભી લલિતાબહેન તથા તેમના સુપુત્ર સુંદરલાલભાઇ તથા સુપ્રસિદ્ધ ડો. પન્નાલાલભાઇ, ભાણેજ ડો. ચીમનલાલભાઇ હાલમાં વિદ્યમાન છે તથા તેઓના કાકાના પુત્ર વાડીલાલભાઇ વૈદ્ય તેઓશ્રીને અનેક શુભ કાર્યોમાં સહકાર આપતા. આથી તેઓને પણ અમો આ પ્રસંગે સ્મૃતિપથમાં લાવીએ છીએ. તેમાં માણેકબહેનના સંસ્કાર બાળવયથી ધર્મમય અને ત્યાગ ભાવના

તરફ ઘણા વળેલા જ હતા. માણેકબહેનનું વેવીશાળ વડોદરાના શા ઝવેરચંદ નાથાભાઇના પુત્ર શ્રી સવાઇચંદ સાથે થયેલ. વેવીશાળ સમયે જ આપણા માણેકબહેને તો પોતાના દીક્ષાના ભાવ પોતાના માતુશ્રીને કહેલા. પણ બાળકબુદ્ધિની દ્રષ્ટિએ તે તરફ વિશેષ લક્ષ કોઇએ આપેલું નહિ. હવે લગ્નનું નક્કી થયું. આ વખતે પણ માણેકબહેને કહ્યું જ હતું કે મારા દીક્ષાના ભાવ છે.

આ સમયે માત-પિતાને ભારે ચિંતા થઇ, સારા ખાનદાન કુટુંબમાં વેવીશાળ થયું. લગ્નનો પણ નિર્ણય થયો એટલે માતા-પિતાએ માણેકબહેનને સમજાવી કે બેટા, તું તો અમારી લાડકી પુત્રી છો, નાની ઉમરમાં દીક્ષા ન લેવાય, દીક્ષા તો ખાંડાની ધાર છે. લગ્ન તો કરવાં જ જોઇએ. તું અમારી પરિસ્થિતિનો તો વિચાર કર. આપણા કુટુંબની પ્રતિષ્ટાનો પણ વિચાર કરવો જોઇએ. આમ સમજાવવા છતાં માણેકબહેને તો કહી દીધું કે હું સાસરે જવાની નથી. હવે વ્યવહાર દ્રષ્ટિએ ખોટું દેખાય, એમ સમજાવી લગ્ન લેવાયાં.

રાજકુટુંબ સાથે ઘણો નિકટનો સંબંધ તેથી લગ્ન પ્રસંગે રાજકુટુંબ તથા અધિકારી વર્ગની સારી હાજરી હતી.

માણેકબહેનના લગ્ન ધામધૂમ પૂર્વક થઇ ગયાં. માણેક-બહેનને લગ્નનો આનંદ નહોતો. તે તો દીક્ષાના ભાવથી એવા રંગાઇ ગયા હતા કે લગ્ન થઇ ગયાં પણ શ્વસુરગૃહે કોણ જાય ? બન્ને કુટુંબને વિમાસણ થઈ પડી. માણેકબહેને તો બાળહઠ લીધી. મારા દીક્ષાના ભાવ છે. એક તરફ વ્યવહાર

અને એક તરફ માણેકબહેનની બાળહઠ અને જ્વલંત ભાવના. માણેકબહેનને જ્યારે ખૂબખૂબ સમજાવવામાં આવ્યા ત્યારે તેણે તો બધાને સ્પષ્ટ જણાવી દીધું કે મેં દીક્ષા માટે પ્રતિજ્ઞા લીધી છે. હું સાસરે જવા ઇચ્છતી નથી. મને તમે રાજીખુશીથી દીક્ષા આપો તો કલ્યાણ નહિ તો મારા તપ–ત્યાગ અને ધર્મક્રિયામાં હું લીન રહીશ. ત્યાર બાદ તેઓશ્રીએ પંજાબી આચાર્ય મહારાજ શ્રી કમલસૂરીશ્વરજી મહારાજ પાસે અભ્યાસ કર્યો હતો. પ્રતિજ્ઞાની વાતથી બધા ચકિત થઈ ગયા. હવે શું થાય ! પ્રતિજ્ઞા પાસે તો કોઇનું શું ચાલે ! ત્યાગ ભાવનાનો વિજય થયો. છેવટે દીક્ષા આપવાનો નિર્ણય થયો.

માણેકબહેનનો મનમયૂર આ નિર્ણયથી નાચી ઉઠયો. તેઓ પોતાની આકરી કસોટીમાંથી પાર થયા તેથી હર્ષિત થયા.

માણેકબહેન જન્મથીજ સંસ્કારી ધર્મ ભાવનાથી રંગાએલા, ધાર્મિક અભ્યાસ પણ ઘણો સારો. વડોદરાના પ્રથમ સાધુ સંમેલન સમયે સાધ્વીજીઓના સંપર્કમાં આવેલા અને પર્યુષણમાં તપશ્ચર્યા વગેરેમાં પણ ખૂબ ધનિષ્ઠ સંબંધ થયો અને ત્યારથી દીક્ષાના ભાવ જાગી ઉઠેલા. એ વખતે જ માતાજી તો આ વાત સાંભળી ચોંકી ઉઠેલા, પિતાજી તથા ભાઇઓને પણ દુઃખ થયેલું પણ માણેકબહેનની ભાવના સતેજ હતી. તેમણે પોતાના ત્યાગ અને તપથી બધાંના મન જીતી લીધાં.

વૈદ્ય કુટુંબની ધર્મ નિષ્ઠામાં આ દીક્ષાથી ખૂબ વૃદ્ધિ થઇ આ સમયે પૂ૦ આચાર્ય ભગવંત શ્રી આત્મારામજી મ૦ સા૦ ના સમુદાયના વિશાલ પરિવારથી પરિવરેલા ગુરૂવર્ય આચાર્ય

પ્રવર શ્રીમદ્ વિજય ૧૦૦૮ કમલસૂરીશ્વરજી મ. સા૦ના મંગળ હસ્તે ૧૯૬૮ના માણેકબહેનને ધામધૂમપૂર્વક દીક્ષા આપવામાં આવી. તેમનું નામ માણેકશ્રીજી રાખવામાં આવ્યું. તેમને આચાર્યશ્રીના પંજાબી પ્રવર્તિની સાધ્વીશ્રી દેવશ્રીજીના શિષ્યા સાધ્વીશ્રી દાનશ્રીજી મ૦ના શિષ્યા બનાવ્યા. માણેકબહેનનો આત્મા આનંદથી નાચી ઉઠયો.

આ દીક્ષાના પ્રસંગે અઠ્ઠાઇ મહોત્સવ કરવામાં આવ્યો. વૈદ્ય કુટુંબની દીક્ષા એટલે દીક્ષાના વરઘોડામાં રાજ્યના મોટા અધિકારીઓ અને વડોદરાના મહા માન્ય ગૃહસ્થો તથા જૈન સંઘના સ્ત્રી-પુરૂષોનો મોટો સમૂહ આવેલ હતો. વડોદરા શહેરના દીક્ષાર્થી તરીકે જોવા આખું વડોદરા શહેર ઉમટયું હતું. જૈન જૈનેતર ભાઇ-બહેનો માણેક બહેનની વૈરાગ્ય ભાવનાની ભૂરી ભૂરી પ્રશંસા કરતા હતા.

માણેકબહેન કેવા ભાગ્યશાળી કે લગ્ન થયાં છતાં વૈરાગ્ય રંગે રંગાએલા શ્વસુર ગૃહે ન ગયા તે ન જ ગયા. માતા પિતા કુટુંબીજનોને પણ તેની વૈરાગ્ય ભાવનાથી દીક્ષા માટે રજા આપવી પડી. સંસારના બંધનમાં ન રહ્યા તે ન રહ્યા. પ્રતિજ્ઞા પાલનમાં દૃઢ રહ્યા, ત્યાગ તપથી કુટુંબીજનોને વશ કર્યા.

પ્રથમ ચાતુર્માસ પોતાના ગુરૂણીજીની સાથે જન્મભૂમિ વડોદરામાં થયું. સં. ૧૯૬૯નું ચાતુર્માસ ખેડામાં, સં ૧૯૭૦નું બોરૂમાં, સં. ૧૯૭૧-૭૨નું અમદાવાદમાં, સં. ૧૯૭૩નું મહુધા અને સં. ૧૯૭૪નું વડોદરામાં થયું. સં. ૧૯૭૫-૭૬ ના બે ચાતુર્માસ સિદ્ધક્ષેત્ર પાલીતાણામાં થયાં. પાલીતાણામાં આગમો-

દ્વારક પૂજ્યપાદ આચાર્યપ્રવર શ્રી સાગરનંદસૂરીશ્વરજી મ. આગમ વાચના આપતા હતા તેનો અપૂર્વ લાભ આપણા સાધ્વીશ્રી માણેકશ્રીજીએ લીધો. સં. ૧૯૭૭નું ચાતુર્માસ પાટણમાં થયું. અહીં સાધ્વીશ્રી વિમળશ્રીજી મ. પ્રેરિત પોતે વિવિધ પ્રકારના રાગોથી પૂજાઓ ભણાવતા જે સાંભળીને શ્રોતાજનો ચકિત થઇ જતા તેમજ જ્ઞાનાભ્યાસ પણ સુંદર રીતે ચાલતો હતો.

૧૯૭૮નું ચાતુર્માસ મહેસાણામાં થયું સં ૧૯૭૯–૮૦ના બે ચાતુર્માસ કપડવંજ થયાં. આ રીતે ગુરૂ નિશ્રામાં રહી પ્રગતિ કરતા રહ્યા, સંઘવી નગીનદાસ કરમચંદના સંઘમાં કચ્છની યાત્રાએ પધાર્યા અને કચ્છની યાત્રા કરી સૌરાષ્ટ્રમાં માંગરોલમાં એક ચાતુર્માસ કર્યું. ત્યાર બાદ ગુરૂણી. મ. સાથે નાની મોટી મારવાડની સર્વ યાત્રા કરી બિકાનેર તથા સાદડી ચાતુર્માસ કર્યું. ત્યાંથી સ્વ. આ. મ. શ્રી આત્મારામજી મ૦ સા૦ની સમાધિના દર્શનાર્થે પંજાબ જવાની ભાવના જાગી ને દિલ્હી તરફ વિહાર કર્યો.

દિલ્હી ચાતુર્માસ કર્યા પછી કોઇની પણ સહાયતા વિના ૧૮ અને ૨૦–૨૦ માઇલના લાંબા ઉગ્ર વિહાર કરી પંજાબમાં અંબાલા શહેરમાં પધાર્યા. અહીં પંજાબી ભાઇ–બહેનોએ તેમનું ભાવભર્યું સ્વાગત કર્યું. તેમણે શુદ્ધ હિન્દી ભાષામાં મધુર સ્વરે વ્યાખ્યાન આપ્યું. એટલે જ્યાં તેઓશ્રી વિચર્યા ત્યાં ત્યાં વ્યાખ્યાન સાંભળવા બહેનો–ભાઇઓ ઉમટી આવતા હતા. ચાતુર્માસ માટે આગ્રહ કરવા છતાં મહારાજશ્રી તો મક્કમતાથી આગળ વિહાર કરતાજ રહ્યા. જ્યારે મહારાજ

જગામા ગામમાં પહોંચ્યા ત્યારે મહારાજશ્રી એકાએક બિમાર પડી ગયા, એ વખતે આજના પૂ૦ આચાર્ય મ. શ્રી કૈલાસ-સાગર સૂરીશ્વરજી મ. સંસારી અવસ્થામાં ત્યાંના રહીશ હતા, તેઓએ તથા અન્ય શ્રાવકોએ ખૂબજ સેવા શુશ્રુષા કરી સાધર્મિક ભક્તિનો પણ સારો લાભ લીધો. તબીયત સારી થયા બાદ વિહાર કરી જીરા ગામમાં પધાર્યા. અહીં તેઓશ્રીની દાદી ગુરૂણીજી પ્રવર્તની સાધ્વીજીશ્રી દેવશ્રીજી મ. સાથે ચાતુ-ર્માસ કરી લુધિયાના બીજું ચાતુર્માસ કર્યું. સ્વ. ગુરૂદેવ પૂજ્યશ્રી આચાર્ય ભગવંત આત્મારામજી મહારાજની સમાધિ મંદિરના દર્શનાર્થે ગુજરાનવાલા પધાર્યા. વિહારનો સમય થયો ત્યાં તો આચાર્યપ્રવર શ્રીમદ્ આત્મારામજી મહારાજ-શ્રીના શતાબ્દિ મહોત્સવના સમાચાર આવ્યા અને એ મહો-ત્સવ પોતાની જન્મભૂમિમાં થતો હોવાથી પંજાબી ભાઇ બહેનોની દર્દભરી વિનંતિ છતાં ગુજરાત તરફ વિહાર કરવા વિચાર્યું. પંજાબના શ્રી સંઘે પૂ૦ આચાર્યશ્રીને માણેકશ્રીજી મ૦ને પંજાબમાં વિશેષ લાભ આપવા આજ્ઞા કરવા વિનંતિ કરી. પૂ૦ માણેકશ્રી મ.નો શતાબ્દિ મહોત્સવને જોવાની ઉત્કંઠા વાળો પત્ર જવાથી આચાર્યશ્રીએ પણ પંજાબ શ્રી સંઘને જણાવ્યું કે સાધુ તો ચલતા ભલા, માણેકશ્રીજીની ભાવના શતાબ્દિ પ્રસંગે વડોદરા પહોંચવાની હોય તો વિદાય આપશો. પંજાબના બહેન ભાઇઓનું આકંદ તો એવું હતું કે કાચો પોચો આત્મા ડગી જાય પણ મહારાજશ્રીનો દૃઢ નિશ્ચય હતો તેથી નીકળી શકયા.

આ ઉપરાંત તેઓ એવા તો સહૃદયી હતા કે સાધ્વી વૃંદને પૂછીને નિર્ણય કરે તેમાં તેમની નમ્રતાના દર્શન થયા.

છે. તે તો બહુજ મક્કમ વિચારના હતા. કહેવત છે કે ડરે તે કરે નહિ અને કરે તે ડરે નહિ.

વિહાર પણ લાંબા લાંબા કરી જયપુર, અજમેર, નાની મારવાડ વગેરે પ્રદેશોમાં થઇ, વિહારોમાં મુશ્કેલી આવે તો ચોરામાં કે બ્રાહ્મણ આદિના ઘરની યાચના કરીને ઉતરતા.

આ વાતની જાણ અમોને પાછળથી થઈ એટલે તે પ્રસંગ પણ અત્રે લઇએ છીએ. આ રીતે તેઓશ્રીના સંયમ જીવનમાં આવા પણ પ્રસંગો ઘણીવાર બન્યા છે.

એક પ્રસંગ તો બહુ યાદગાર બની ગયો છે. એક લુહારને ઘેર ઉતરવાનું બન્યું. તે લુહાર છ મહિનાથી બિમાર હતો. પરંતુ કુદરતને કરવું ને મહારાજશ્રીના પગલાં થતાં જ તેને સારૂં થયું અને તેની શ્રદ્ધા વધી કે જૈન સાધુ-સાધ્વીને સ્થાન આપવાથી ઘણો લાભ મળે છે અને જ્ઞાન મળે છે. આ પ્રમાણે સતત વિહાર કરી વડોદરા પહોંચી ગયા. પૂ૦ આચાર્યશ્રીના દર્શન કરતાં અપૂર્વ આનંદ અનુભવ્યો. શતાબ્દિ મહોત્સવ જોવાની અનેરી તક મળી. આ ચાતુર્માસ જન્મભૂમિ વડોદરામાં કર્યું. અહીંથી વિહાર કરી રાધનપુર પધાર્યા. અહીં ચાતુર્માસ કર્યું. આ સમયે રાધનપુરમાં રોગ ફેલાયો અને એક સાથે અનેક મૃત્યુ થવા લાગ્યા. મહારાજ શ્રી પણ સપડાયા તો પણ જ્ઞાન ધ્યાન પૂર્વક ચાતુર્માસ પૂર્ણ કર્યું.

પુનમે વિહાર કરી પાલણપુર આવી પૂ૦ આચાર્ય ભગવંતના દર્શનનો લાભ લીધો. ત્યાર બાદ કપડવંજ થઇ સુરત

તરફ વિહાર કર્યો. રસ્તામાં તેમના પૂજ્ય માતુશ્રીની બિમારીના સમાચાર મળ્યા પણ નજીક હોવા છતાં ગયા નહિ. તેઓ કહેતા કે બની શકે તો ધર્મીને બોધ પમાડવો પણ મોહ વશ કુટુંબી છે માટે જવું જ જોઇએ તે સાધુ-સાધ્વી માટે ઉચિત ન ગણાય. સુરત ચાતુર્માસ કરી મુંબઈ પધાર્યા. અહીં શ્રદ્ધા ભક્તિ ધરાવનાર શ્રી હીરાકોરબહેન આદિની વિનંતિ સ્વીકારી સૌથી પ્રથમ શ્રી નમિનાથના ઉપાશ્રયમાં ચાતુર્માસ કર્યું. ત્યારે મુંબઇમાં સાધ્વીઓ કવચિત જ પધારતાં અને તપગચ્છમાં તો માણેકશ્રીજી મ.નું પ્રથમ ચાતુર્માસ થયું. શ્રી નમિનાથના ટ્રસ્ટી ધર્મનિષ્ઠ શ્રી અમૃતલાલ કાલીદાસભાઇની ભક્તિ પ્રશંસનીય હતી.

અહીં રહેવા છતાં શ્રી ગોડીજી આદીશ્વર શાંતિનાથ વગેરે દરેક સ્થળે પર્વોની આરાધના કરાવવા માટે થોડા થોડા સાધ્વી-ઓને મોકલતા હતા. આ ચાતુર્માસમાં સંયમની કસોટી પણ થઇ. મુંબઈમાં આ વખતે બોમ્બ પડતા હતા. રસ્તાબંધ થઇ જતા. કરફ્યુ ઓર્ડર ચાલતા, રાત્રિના ધડાકા પણ થવા લાગ્યા હતા. આ સમાચાર મળતાં જ ગામે ગામથી તાર ટપાલ આવવા લાગી પરંતુ મહારાજશ્રી તો નીડર હતા. સાધ્વીઓને પણ કહેતા કે તમે કોઇ જરા પણ ડરશો નહિ. મરવું તો એક વાર જ છે. આપણે સારામાં સારી આરાધના કરીએ કે જેથી આપણી સાથે સર્વનું ભલું થાય. આ પ્રમાણે આરાધનામય ચાતુર્માસ પૂર્ણ કર્યું અને બધાને શાંતિ રહી. અહીંથી વિહાર કરી દક્ષિણમાં શિરપુર ચાતુર્માસ કર્યું.

અહીં જેઠ શુદ ૮ ના પૂ૦ આત્મારામજી મહારાજ શ્રીની

સ્વર્ગારોહણ તિથિ ઠાઠમાઠથી ઉજવી પૂ૦ માણેકશ્રીજી મ. જ્યાં હોય ત્યાં શ્રી મહાવીર જયંતી તથા પૂ૦ આત્મારામજી મહારાજશ્રીની સ્વર્ગવાસ તિથિ તથા પૂ૦ શ્રી વિજય વલ્લભ-સૂરીશ્વરજીની જન્મ તથા સ્વર્ગા રોહણ તિથિ તથા કોઈ કોઇ વાર પૂ૦ શ્રી હીરસૂરીશ્વરજીની સ્વર્ગ તિથિ પણ ઉજવતા હતા. સાથેના સાધ્વીમંડળને પણ પ્રેરણા આપતા હતા.

અહીંથી વરાડ દેશમાં વિહાર કર્યો. વચ્ચે સાતપુડાનો પર્વત આવે છે. અહીં વાઘ વરૂનો ભય ઘણો હોય છે. પણ પૂ૦ સાધ્વીજી મહારાજ તો નીડર હતા. એક રાત્રિ તો નવકાર મંત્રનો જાપ કરતાં વિતાવી. અહીંથી માંડવગઢની યાત્રા કરી ગોધરા ચાતુર્માસ કરી મહારાજ શ્રી દાનશ્રીજી મ. બિમાર હોવાથી મહેસાણા ગયા. મહારાજશ્રીની તબીયત ઠીક થયા પછી કપડવંજમાં શ્રી જયંત મેટલ વાળા શેઠ શ્રી ચીમનલાલ ડાહ્યાભાઈ તરફથી સિદ્ધચક્ર મંડળની ઓળીની આરાધનાનો પ્રસંગ હતો એટલે કપડવંજ આવી શ્રી નવપદજીની આરાધનાનો લાભ લીધો ને ચાતુર્માસ પણ ત્યાંજ કર્યું. બાદ સાધ્વીજી પ્રશંસા શ્રીજી.ના સંસારી ભાઇ રતિલાલભાઇની વિનંતીથી પાલણપુર ચાતુર્માસ કર્યું ને તે પછી મહેસાણા, અમદાવાદ, આંતરોલી ચાતુર્માસ કરી પ્રશિષ્યાઓને વરસીતપનું પારણું હોવાથી સિદ્ધક્ષેત્ર પાલીતાણા પધાર્યા. આપણા માણેકશ્રીજી તો દીર્ઘ તપસ્વી પણ હતા. અહીં સિદ્ધક્ષેત્રમાં આયંબિલથી ૧૦૮ યાત્રા કરી. તેમાં પણ હંમેશા એકજ દ્રવ્ય તે પણ અભિગ્રહ પ્રમાણે પરિમિત વાપરતા. પારણા સમયે પોતાની આંતરિક ભાવના પ્રમાણે આયંબિલ

ખાતામાં સારી રકમ ભક્તજનોની ભાવના હોવાથી ભરાવી. મૂંગા પ્રાણીઓને માટે પણ સારી રકમ ખર્ચાવી તૃપ્ત કર્યા.

શિહોરના શ્રાવિકા બહેનોની ભાવનાથી એક ચાતુર્માસ શિહોર કર્યું. અહીંથી પોતાના ગુરૂણીશ્રી દાનશ્રીજીની નિશ્રામાં જવાની ભાવના જાગી અને શિહોરથી વિહાર કરી કપડવંજ પહોંચી ગયા ને ત્યાં પૂ૦ દાનશ્રીજીની સેવા સુશ્રુષામાં એક વર્ષ રહ્યા ત્યાં તો કાળ રાજાએ બળવો કર્યો અને ગચ્છ નાયક પૂજ્ય પાદ ગુરૂણીશ્રી દાનશ્રી જી. મ. સં. ૨૦૦૬ના મહા વદ ૧૧ ના દિને કપડવંજમાં સ્વર્ગે સીધાવ્યા. દીક્ષા પછી થોડો સમય પૂજ્ય ગુરૂણીશ્રીની નિશ્રામાં રહ્યા પછી ઘણો સમય યાત્રાર્થે દૂર દૂર વિચર્યા પણ તેઓશ્રીને કુદરતી પ્રેરણા થઇ અને છેલ્લું ચાતુર્માસ તેમની નિશ્રામાં કર્યું અને સેવાનો લાભ લીધો. ગુરૂ વિરહે સૌ દુઃખિત્ થયા. તેમના નિમિત્તે અઠ્ઠાઇ મહોત્સવ વગેરે ધર્મ ભાવનાના કાર્યો થયા. હિંદુસ્તાન પાકિસ્તાન થયું ત્યારે જૈન સમાજમાં ભારે ઝંઝાવાત થયો. પૂજ્યપાદ શાસન દીપક યુગવીર આચાર્યશ્રી અને શિષ્યવૃંદ પૂ૦ સાધ્વીજીઓ અને ગુજરાનવાલા શ્રી સંઘ બધા પાકિસ્તાનમાં હતા. ભારે જહેમત અને હિંદભરના જૈનોના જબ્બર પ્રયાસોથી પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વગેરે ક્ષેમ કુશળ અમૃતસર પધાર્યા અને ત્યાંથી ગુજરાત તરફ વિહાર કરી પાલણપુર પધાર્યા ત્યારે જૈન સંઘે તેમનું ભાવભર્યું સ્વાગત કર્યું આપણા માણેકશ્રીજીની ભાવના ગુરૂદેવના દર્શનની તીવ્ર હતી. તેથી ગુરૂબહેનોને સમજાવી લાંબા વિહાર કરી પાલણપુર પધાર્યા. ગુરૂદેવના દર્શન કરી પાવન થયા. ચાતુર્માસમાં ગુરૂ

દેવની નિશ્રામાં આગમ વાચના લીધી. અહીંથી ગુરૂદેવ સાથે પાટણ પધાર્યા પણ શાંતમૂર્તિ દીર્ઘ ચારિત્રવાન વિદ્વત્વર્ય શ્રીમાન આચાર્યશ્રી કસ્તુરસૂરીશ્વરજી મ.ની આજ્ઞા થવાથી ગઢ ચાતુર્માસ કરવા પધાર્યા. ચાતુર્માસ બાદ પાલણપુર થઇ ગુરૂદેવ વડોદરામાં શત્રુંજય તીર્થ વિહારની પ્રતિષ્ઠા માટે પધારતા હોવાથી પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવનો લાભ લેવા પોતે વડોદરા પધાર્યા. વડોદરામાં ગુરૂદેવની નિશ્રામાં પ્રતિષ્ઠાનો લાભ લીધો. પ્રતિષ્ઠા બાદ ગુરૂદેવ સંઘ સહિત ડભોઇ પધાર્યા. ત્યારે અશકત શરીર હોવા છતાં ડભોઇ પધાર્યા. તેમાં પણ તપસ્યા ચાલુ જ હતી. અને અહીંજ ચાતુર્માસ કર્યું ડભોઇથી કાવી ગંધારની યાત્રા કરી મુંબઈ પધાર્યા.

આ સમયે પૂજ્ય આચાર્યશ્રી વિજયવલ્લભસૂરીશ્વરજી મ. પણ મુંબઈ બીરાજતા હતા. તેમના દર્શન વંદનનો લાભ મળ્યો. તેમની ભાવના છ માસીનું પારણું ગુરૂદેવના મંગળ આશીર્વાદથી કરવાની હતી. આ અભિગ્રહ મનથી ધાર્યો હતો. અને તે પૂર્ણ થયો તેથી ખૂબ આનંદ થયો. તેજ સમયે ભગવતી બહેન તેર કાઠીયાના અઠ્ઠમ કરતાં હતાં. તેમને પણ આ લાભ મળ્યો અને અપૂર્વ આનંદ પ્રગટયો. આ અવસરે ચંદન બાળાનો અઠ્ઠમ કર્યો. આ વખતે પૂ૦ આચાર્યશ્રી ગોડીજી દહેરાસરની બાજુમાં શ્રી આદીશ્વરજીના ઉપાશ્રયમાં હતા ત્યાં ભગવતી બહેન બાકુળા લાવ્યા. સાધ્વીશ્રીએ આચાર્યશ્રીને વિનંતિ કરી કે આપ શ્રી અમારે મન ભગવાન મહાવીર સમાન છો. આપ અમને પારણું કરાવો. આ વાતથી પહેલા તો ગુરૂદેવ જરા ગુસ્સે થયા. એસી વાત મત કહો. હમ તો શ્રાવકોં

કા ગુરૂ હૈ. પણ સાધ્વીશ્રીની કરૂણા ભીની દ્રષ્ટિ જોઇને દયા ભાવથી ભગવતી બહેન પાસેથી મુડી બાકુળા વહોરી સાધ્વી જીને આપ્યા. અને હર્ષિત થઇ સાધ્વીજીએ પારણું કર્યું તેમણે કહ્યું ગુરૂદેવ ! એક છ માસીનું પારણું પન્યાસજી મહારાજના હાથે થયું. બીજું આપના હાથે થયું.

ગુરૂદેવ વ્યાખ્યાનમાં હતા. સાધ્વીજી મહારાજ પણ હતા. એક દિન આચાર્યશ્રીએ વ્યાખ્યાન બાદ સાધ્વીજી મ.ને કહ્યું કે થાણાના સંઘની વિનંતિ છે તો તે ક્ષેત્ર ચાતુર્માસ કરવા યોગ્ય છે. અહીં તમે આટલાબધા છો તો જેની ભાવના હોય તે થાણા ચાતુર્માસ માટે જશો તો સંઘને આનંદ થશે. બધાને ગુરૂદેવના વ્યાખ્યાનનો તથા વંદનાદિનો લાભ લેવાની ભાવના હોય તેથી કોઇ જવા ઇચ્છે નહિ પણ આપણા માણેક શ્રી મહારાજે વિચાર કર્યો કે ગુરૂદેવની આજ્ઞા માનવી જોઇએ. બીજાને જવાનું કહેવું તે યોગ્ય નથી. આપણે ગુરૂદેવને ચરણ રજ, ચરણકિંકરી, આજ્ઞાવર્તી, ચરણ સરોજ લખીએ તે બધું બાહ્ય દેખાવ બની રહેશે ? આ પ્રમાણે વિચાર કરી બીજે દિવસે પોતેજ થાણા જવા ભાવના દર્શાવી ને તેઓએ આશીર્વાદ લઇને થાણા માટે વિહાર કર્યો. થાણાના સંઘમાં આનંદ આનંદ થઇ રહ્યો. વ્યાખ્યાન ચાલુ કર્યું. બહેનો તથા ભાઈઓએ ખૂબ લાભ લીધો. થાણાનું ચાતુર્માસ નિર્વિઘ્ને સમાપ્ત થયું. ત્યાંથી વિહાર કરી કુંભોજ તીર્થની યાત્રાની ભાવના હોવાથી પૂજ્ય ગુરૂદેવની આજ્ઞા લેવા ભાયખલા ગયા. અહીં ગુરૂદેવને ચાતુર્માસની વાત કરી. ત્રણ દિવસ સ્થિરતા કરી. પણ આચાર્યશ્રીએ તો ઘાટકોપરના ઉપધાનની વાત કહી

અને સાધ્વીઓને મોટા જોગ કરાવવા સૂચના કરી તેથી મુંબઇમાં વિશેષ સ્થિરતા કરવા નિર્ણય થયો- તે સમયે એક નવો પ્રસંગ પણ ઉપસ્થિત થયો. એક બહેનની દીક્ષા હતી.

અહીં આચાર્ય મહારાજને પં. શ્રી પૂર્ણાનંદ વિજયજીએ પ્રાર્થના કરી. શ્રી માણેકશ્રીને પ્રવર્તિની પદ આપવું જોઇએ, આપણા માણેકશ્રીજીએ કહ્યું કે સાહેબ હું તો તે માટે યોગ્ય નથી. પણ મુનિશ્રી પૂર્ણાનંદવિજયજીને આચાર્ય પદવી આપવી જોઇએ.

આચાર્યશ્રીએ જણાવ્યું કે પંજાબમાં પણ કોઇને આચાર્ય પદવી આપવી જોઇશેને. મુનિ પૂર્ણાનંદવિજયને અત્રે ઉપાધ્યાય પદ અપાશે અને પંજાબમાં આચાર્ય પદવી અપાશે.

વડોદરામાં મુનિરત્ન શ્રી પુણ્યવિજયજીને આગમ પ્રભાકરની પદવી અપાઇને વડોદરાના સંઘમા આનંદ આનંદ છવાઈ રહ્યો. એજ દિવસે આપણા માણેકશ્રીજીની ભાવના ન હોવા છતાં બધાના આગ્રહથી વિધિ વિધાન પૂર્વક પ્રવર્તિની પદ અર્પણ કરવામાં આવ્યું. સાધ્વી સમાજને પણ આનંદ થયો. ઘાટકોપરમાં ઉપધાન બહુ આનંદ પૂર્વક ચાલુ થયાં. ઉપધાનમાં બહેનોને પ્રતિક્રમણાદિના આદેશ આદિ ક્રિયા આપણા માણેકશ્રીજી કરાવતા હતા. ઉપધાન પછી થાણા થઇને પુના આવ્યા. અહીં અંજન શલાકા પ્રતિષ્ઠા મહોત્સવ હતો. અહીં તે નિમિત્તે ૨૫ દિવસ રહી વૈશાખ વદમાં વિહાર કરી જેઠ વદ ૧૩ના કુંભોજ પહોંચ્યા. પણ અહીં વરસાદ વધુ પ્રમાણમાં થયો. ચાતુર્માસનું નક્કી ન હોતું. પરંતુ મહારાશ્રીની તીર્થમાં ગયા પછી શાંતિથી યાત્રા કરવાની ભાવનાથી

ચાર પાંચ દિવસ રહ્યા. ગુરૂદેવની કૃપાથી થોડી શક્તિ મળી અને શ્રી જગ વલ્લભ પાર્શ્વનાથના દર્શનની ભાવના પૂરી થઇ. ચાતુર્માસ માટે પણ ગુરૂ કૃપાથી વ્યવસ્થા થઇ જશે તેમ ગુરૂમહારાજને શ્રદ્ધા હતી. એમ જ બન્યું. કોલ્હાપુર નિવાસી શ્રી બાબુભાઇ પરમાર પૂ૦ રામચંદ્રસૂરીજીના ભક્ત અહીં આવ્યા. તેમણે કોલ્હાપુર પધારવા વિનંતિ કરી. કોલ્હાપુરમાં લક્ષ્મીપુરીમાં મુનિ સુવ્રત સ્વામીનું ભવ્ય જીનાલય છે. મહારાજશ્રીની ભાવના પણ દર્શન માટે હતી. અહીંથી વિહાર કરી અષાડ શુદ આઠમે ત્યાં પહોંચ્યા. અહીં સંઘના આગ્રહથી ચાતુર્માસ કર્યું. આ ચાતુર્માસમાં મહારાજશ્રીએ સિદ્ધિ તપ કર્યો. બહેનોએ ખૂબ લાભ લીધો.

કાર્તક પૂર્ણીમાએ એક સ્થાનકવાસી ભાઇની ભાવનાથી તેમને બંગલે બહાર ચોમાસું બદલ્યું. સ્થાનકવાસી હોવા છતાં તેમની ભાવના ઘણી ઉંચી હતી. દર્શન, વ્યાખ્યાનનો લાભ લેતા હતા. ચાતુર્માસ પૂર્ણ થયું. કુલપાકજી તીર્થની યાત્રાએ જવા નિર્ણય કર્યો. પોતે વયોવૃદ્ધ જ્ઞાનવૃદ્ધ દીર્ઘ તપસ્વી અને અમારા પરમ પૂજ્ય હોવા છતાં કદી આજ્ઞા ન કરતા. અમને પૂછતા એ એમની કેવી વિનમૃતા અને શિષ્યાઓ પ્રત્યેનો કેવો મમતા ભાવ !

કોલ્હાપુરથી વિહાર કરી નીપાણી, સાંગલી, મીરજ, વિજાપુર, સોલાપુર, હૈદ્રાબાદ ગયા. ત્યાં આ તરફ સાધ્વીનો વિહાર ઓછો તેથી શ્રીસંઘ બધી જગ્યાએ. ખૂબ સેવા ભાવ દર્શાવતો હતો. આ રીતે કુલપાકજીમાં ભરત મહારાજના વીંટીના નંગની માણિક્યની મૂર્તિ બહુ જ ચમત્કારી છે. મૂળ

નાયક શ્રી આદીશ્વર ભગવાન છે. સ્થાન પણ ઘણું રમણીય છે ત્યાં ગયાં. અહીં ચાર દિવસ સ્થિરતા કરી યાત્રાનો અપૂર્વ આનંદ મેળવ્યો. અહીંથી બેંગ્લોરનો રસ્તો ન હતો. મદ્રાસનો રસ્તો હોવાથી એ તરફ વિહાર કર્યો. બેઝવાડા થઇ ગુડીવાડા તીર્થના દર્શન કરી ફરી બેઝવાડા ૧૧૦ માઇલ નેલ્લુરમાં વીર જયંતી તથા ચૈત્રી ઓળી ને ચૈત્રી પુનમ કરી મદ્રાસ તરફ જવાનું હતું પણ રસ્તો વિકટ હતો. ધર્મશાળા જેને સત્રમ્ કહે છે તે પણ તૂટેલાં છતાં અમારા ગુરૂમહારાજની તીવ્ર ભાવનાથી વિહાર થતો રહ્યો. બે ત્રણ વાર તો ઝાડ નીચે પડાવ કરી રાત્રિ રહેવું પડયું. કોલ્હાપુરથી ૧૦૦૦ માઇલનો વિહાર મદ્રાસનો હતો. ચૈત્ર વદી ૧૨ના મદ્રાસથી ૭ માઇલ દૂર કેશરવાડીના જૈન મંદિરના ઉપાશ્રયમાં પહોંચ્યા ત્યારે બધાને શાંતિ થઇ. ચૈત્ર વદ ૧૩થી ગુરૂમહારાજે શ્રેણી તપ શરૂ કર્યો. મદ્રાસમાં ડેલાવાળા પૂ૦ રામચંદ્રસૂરીશ્વરજી મ.ના શિષ્ય મુનિરાજશ્રી ભુવનવિજયજી મ. હતા. લોકોને ખબર પડી એટલે ઘણા ભાઇ બહેનો દોડી આવ્યા. મદ્રાસમાં કોઇ સાધ્વીજી આવેલ જ નહિ. તેથી લોકોને ખૂબ આનંદ થયો. એક મહિનો કેશરવાડીમાં સ્થિરતા કરી. મદ્રાસમાં નવા ઉપાશ્રયમાં દેવ દ્રવ્ય વપરાયેલું જાણી મહારાજે ઉપદેશ આપી ચાર મહિનાના ભાડા તરીકે રકમ આપવાની નક્કી કરી. ચાતુર્માસ અહીં જ કર્યું ને બહેનોએ ખૂબ સારો લાભ લીધો. આ ઉપાશ્રયના આગેવાન નાગોરવાળા શ્રી માણેકચંદજી બેતાલા તથા તેમના માતુશ્રી જેઠીબહેને તપશ્ચર્યામાં તથા વિહારમાં સારો એવો ભક્તિનો લાભ લીધો હતો. અમારા ગુરૂણીશ્રી દીર્ઘ તપસ્વી હતા. કયારેક તેઓશ્રી કહેતા કે મારામાં આટલે દૂર દૂર

સુધી ચાલવાની અને તપશ્ચર્યાની શક્તિ કયાંથી આવી તે એક ચમત્કાર લાગે છે. જ્યારથી ગુરૂદેવે ભાયખલામાં મંગળ આશીર્વાદ વરસાવ્યા છે ત્યારથી આ બધી શક્તિ પ્રાપ્ત થઇ છે. જ્યાં જઇએ ત્યાં તેમના આશીર્વાદથી અને તેમના અમોઘ વચનની સિદ્ધિથીજ થાય છે. વિહારમાં તેઓ શ્રી ગુરૂદેવને અને પૂજ્યશ્રી આત્મારામજી મહારાજને વારંવાર યાદ કરતા અને પૂજ્યોની છબીના દર્શન કરતા. આને લઇને તાપ, વર્ષા કે વિહારમાં શાંતિ રહેતી અને ધારેલું કાર્ય પાર પડતું.

મદ્રાસથી કોઈમ્બટુર ૩૩૦ માઇલ થાય. મહારાજશ્રીની ભાવના એ બાજુ વિહાર કરવાની હતી. પૂ૦ ભુવનવિજયજી મહારાજ શ્રી તે તરફથી પધારેલા તેથી તેમની પાસેથી માહિતી મેળવી તે બાજુ વિહાર કરવાની ઇચ્છા પ્રદર્શિત કરી. પણ મહારાજશ્રીએ તો તે તરફના વિહારનો નિષેધ કર્યો. એ બાજુ જંગલ જ જંગલ, રસ્તો વિકટ, વાઘ સિંહાદિનો ભય, ગૃહસ્થો પણ મોટરમાં જાય તો પણ ભય લાગે. અમે તો સાથે માણસોનો કાફલો અને સરકારી માણસોને લઇને ગયેલા. તમારૂં સાધ્વીઓનું તો એ બાજુ જવાનું કામ જ નથી. શ્રાવકોએ પણ તે તરફ ન જવા વિનવ્યા. પણ અમારા ગુરૂમહારાજ થોડા સાહસિક હતા. ગુરૂદેવના આશીર્વાદ મળ્યા જ કરતા. નિર્ભયતા પૂર્વક તે તરફ વિહાર લંબાવ્યો. શ્રાવક ભાઇઓને જણાવ્યું. કે અહીંથી ૮૦ માઇલ સુધીમાં ૬-૭ ગામો આવે છે. એ બહુ ભય રાખવા જેવું નથી, આગળ પણ અનુકુળતા હશે તોજ આગળ વધીશું. પૂર્ણીમાએ વિહાર કર્યો. દાદાવાડી અને કેશરવાડી ત્રણ ત્રણ દિવસ સ્થિરતા કરી.

ગુરૂદેવને યાદ કરી પ્રયાણ કર્યું. રસ્તો વિકટ તો હતો પણ ગુરૂદેવના પસાયે ધીમે ધીમે વિહાર કરતાં કરતાં પોષ મહિનામાં કોઇમ્બતુર પહોંચી ગયા.

સંઘ તો પૂજ્ય સાધ્વીજી મહારાજના આગમનથી ચકિત થઇ ગયો. ખૂબ ખૂબ આનંદ થયો. રસ્તાના ગામોમાં પણ ધર્મ પ્રભાવના કરતા આવ્યા અને કોઇમ્બતુરમાં પણ વ્યાખ્યાનાદિ થયાં. ત્યાંથી કોચીનની ભાવના જાગી. વિહાર કર્યો. કોચીનના સંઘે ભાવપૂર્વક સામૈયું કર્યું. બહેનોએ વ્યાખ્યાન આદિમાં ખૂબ લાભ લીધો. ત્યાંથી ૪૫ માઇલ અંતર આવેલું છે. અહીં પણ પ્રાચીન શિખર બંધી ભવ્ય જીનાલય છે. અહીં પણ સંઘે ભાવપૂર્વક સામૈયું કર્યું. પૂજા, પ્રભાવના, વ્યાખ્યાન આદિનો સારો લાભ લેવાયો. પાછા કોચીન આવી એકાદ દિવસ સ્થિરતા કરી કલીકટ તરફ વિહાર કર્યો. એ ૧૫૦ માઇલ દૂર છે. સાધ્વીનો વિહાર સાંભળી લોકો ખૂબ ચકિત થઇ જતા. સમાચાર ન મોકલ્યા હોય તો ગમે ત્યાંથી સમાચાર મેળવી ૪૦–૫૦ માઇલ દૂર દૂરથી આવી પહોંચી ભક્તિ કરતા. અમારો બધો થાક આ બધા ભાઈ-બહેનોના ભક્તિ ભાવ અને આનંદથી ઉતરી જતો. બધે ઠાઠ માઠથી પ્રવેશ કરાવે અને ખૂબ લાભ લ્યે. ૮–૧૦ દિવસથી વધારે સ્થિરતા ન થાય તો બધાને દુઃખ થાય.

મહારાજશ્રીની ભાવના હતી કે શરીર ચાલે છે ત્યાં સુધી બે વર્ષ આ તરફના શહેરોના મંદિરોના દર્શન કરી લેવાય તો સારૂં, હું અને સાધ્વી ઉપશાંતશ્રીજી વૃદ્ધ હોવાથી શરીરનું શું પૂછવું. પણ ગુરુદેવના આશીર્વાદથી બધે સારી શક્તિ રહી.

વિહારમાં પણ જોગ મળી જતા અને બધા નિયત સ્થાને પહોંચી જતાં ને ગુરૂદેવને વારંવાર યાદ કરતા હતાં. કલીકટના વિહારમાં આયંબિલથી વર્ણ પ્રમાણે પ્રથમ ચોવીશી શરૂ કરી ત્યાં કચ્છના વતની શ્રી લીલાધરભાઈના તરફથી નવપદજીની ઓળી કરાવવામાં આવી. ઓળીવાળાને પ્લાસ્ટીકના સાપડાની પ્રભાવના કરી ને પારણા કરાવ્યાં. ચૈત્રી પુનમના મોટા દેવવંદન સંઘ તરફથી થયાં. ઘણાં બહેનો અને કન્યાઓએ ચૈત્રી પુનમ લીધી. અહીં પ્રાચીન મોતીશા શેઠના બંધાવેલ બે ભવ્ય જીનાલય છે. આ બધા પ્રદેશમાં સોપારી, એલચી. લવીંગ, કાજુ, મરી આદિ વસ્તુઓની ખૂબ સારી ઉત્પત્તિ તેથી વિહારમાં જ્યાં જોઇએ ત્યાં આંખો ઠરી જાય તેવા મનોરમ દ્રશ્યો દેખાય અને વિહારમાં પણ આનંદ આવે.

ચાતુર્માસ માટે વિનંતિ થતી હતી પણ મહારાજશ્રીએ તો કહ્યું ભાવના છે. પણ જેવી ક્ષેત્ર સ્પર્શના. વિહાર કર્યો અને રસ્તામાં વરસાદ , રસ્તો ખૂબ ચઢાણવાળો. આખુ ગિરિરાજ જેમ ગોળ ગોળ ચઢવાનું. ૫૦ માઇલ ગયા પણ પહાડની એટલી બધી ઠંડી કે ન પૂછો વાત. આખા પહાડ પર ચા ચંદન તથા નીલગિરિના ઝાડોની સુગંધ વિહારમાં આવ્યા કરે. ઉટીના ભાઇઓને સમાચાર મળ્યા, તેથી ભાઇઓ બે મુકામ આગળ આવી પહોંચ્યા. અહીં ૨૦–૨૫ મંદિર માર્ગીના ઘરો હતાં છતાં અહીંજ ચોમાસું કરવા નીર્ણય કર્યો. એક મંદિર પણ હતું. કુન્નુર કે કોઇમ્બટુર યોગ્ય ક્ષેત્ર હતું. પણ મહારાજશ્રીની ભાવના એવી કે આવા ક્ષેત્રમાં વિશેષ લાભ થવા સંભવ એટલે વૈશાખ સુદ ૫ ના પહોંચ્યા. ત્યારથી વર્ગ તપ શરૂ કર્યો.

જેમાં એક ઉપવાસ ને એક છઠ્ઠ. આ પ્રમાણે ૧૬૦ દિવસ સુધી ૮ શ્રેણી વડે તપ પુરૂં થાય. અહીંની ઠંડી તો ગજબની મકાનો પણ ઠંડા એટલે ચુનો ને લાદી ને બદલે લાકડાના પાટીયાનો વપરાશ ઘણો. મોટા મોટા ગૃહસ્થોના મકાનોમાં તો ભીંતમાં સગડીઓ રાખેલ જોવા આવતી.

અહીં સ્થાનકવાસી ભાઇઓ પણ રહેતા હતા. પર્યુષણમાં સંવત્સરીને દિવસે સ્થાનકવાસીના સ્થાનકમાં વ્યાખ્યાન રાખ્યું. આ વખતે બન્નેના પર્યુષણ સાથેજ આવતાં હતા. જીવદયાની ટીપ પણ ઘણી સારી થઇ. બન્ને પક્ષને સંગઠન, એકતા તથા પરસ્પર મિલનનો લાભ મળ્યો. સંઘમાં આનંદ આનંદ થઇ રહ્યો.

ગુરૂકૃપાએ ચોમાસું તો આનંદ પૂર્વક વ્યતીત થઈ ગયું. ઠંડી પણ સદી ગઈ હતી. બધાના ભાવ બીજું ચોમાસું કરાવવાના થયા. મદ્રાસથી ઉટી સુધીમાં ૮૦૦ માઇલનો વિહાર થયો. એ અમારા મહારાજ જ કરી શકે. અમે તો તેમની પ્રેરણાના પુષ્પો હતા. કલીકટવાળાની ભાવના મનમાંજ રહી ગઇ. ત્યાંના શેઠ તો આવા વિકટ પ્રદેશમાં સાદવી મહારાજોનો વિહાર જોઇને દિગમૂઢને ચકિત થઈ જતા. ઘણી વાર કહેતા કે જેમ આચાર્ય ભગવંતો પંજાબ દેશોદ્ધારક, દક્ષિણ દેશોદ્ધારક મરૂધરોદ્ધારક કહેવાય છે તેમ આપને ઉટી ઉદ્ધારક કહેવા જોઈએ. અહીંથી બધાની મીઠી વિદાય લઇ વિહાર કર્યો, મહિસુર ૧૧૦ માઇલ પહાડ ઉતરીને જવાનું, રસ્તો વિકટ, ભયવાળો હતો. બે દિવસ તો ભાઇઓ સાથે આવ્યા પણ રસ્તો વિકટ, ખૂબ તૂટી ગયેલો ને સાંભળ્યું કે હાથી

છૂટયો છે તેથી ચિંતા થઇ પણ શાસન દેવની કૃપાથી કોઈ કષ્ટ આવ્યું નહિ, વચ્ચે મહારાજ શ્રી નદીમાં પડી ગયા પણ તરતજ હાથ પકડીને બહાર કાઢી લીધા.

મહારાજશ્રી પણ નિર્ભયતાથી જબ્બર હિંમત કરીને નિકળ્યા ને જ્યાં જ્યાં તક મળી ત્યાં અજ્ઞાન લોકોને ધર્મ જાગૃતિ કરાવી. અહીં ભવ્ય એવા બાહુબલીની યાત્રા કરી. મૈસુરથી પણ પચાસ માઇલ દૂર આ ભવ્ય મૂર્તિ છે. ૫૮ ફૂટ ઉંચી એવી મૂર્તિ જોઇને જૈન કલા અને સ્થાપત્ય તથા જૈન સમાજની ધર્મ ભાવના, ભક્તિ ભાવની ઝાંખી થઇ આવી. દૂર દૂરના પ્રદેશ મુંબઇ, અમદાવાદ, સૌરાષ્ટ્ર, મારવાડના ભાઇઓ અમારા વિહારના સમાચાર જાણીને ખૂબ ચકિત થઈ જતા. કે જ્યાં આચાર્ય પ્રવરો કે સાધુ મુનિરાજો વિહાર કરતાં વિચાર કરે ત્યાં એક સાધ્વીજી પરિવાર સહિત દૂર દૂરના જંગલી વિકટ પ્રદેશોમાં થઈ કયાં કયાં પહોંચ્યા અને નિર્વિઘ્ને તીર્થ યાત્રાઓ કરી જીવન ધન બનાવ્યું.

ભાવના તો વધતી જતી હતી. અહીંથી મલબારમાં મૂલબદ્રી જવા વિચાર થયો. પણ આ બાજુ જંગલો જ જંગલો, મૈસુર અને ઉંટીના જંગલો આ કરતાં ઘણું સારાં. ૫૦ માઇલમાં દુધ સરખું ન મળે. રસ્તા રીપેર થતા હોય ત્યારે લોકો દિવસે દેખાય. સાંજના તો પોતાને ગામ ચાલ્યા જાય. રસ્તામાં કોઇ મનુષ્ય દેખાય જ નહિ. આવા રસ્તાઓ હોવા છતાં ગુરૂદેવના આશીર્વાદ સાથે રાખીને નમસ્કાર મહામંત્રનું સ્મરણ કરતાં કરતાં મૂલબદ્રી પહોંચ્યા ત્યારે જીવને શાંતિ થઇ. રસ્તામાં બીક તો બહુજ લાગતી પણ અધિષ્ટાયક દેવની

પ્રસન્નતા નજરે પડતી. આ તીર્થમાં ૧૩ દહેરાસરો છે. સ્ફટીકની, રત્નની, પન્નાની મનોહર પ્રતિમાઓ છે. જાહેરમાં મૂકાતી નથી. આ મૂર્તિઓના દર્શનથી મન પ્રસન્ન થયું અને ખૂબ ખૂબ શાંતિ થઈ.

વિહાર આગળ લંબાવ્યો અને જંગલ પાર કરી મેંગ્લોર પહોંચ્યા. મેંગ્લોરમાં સૌરાષ્ટ્રના ભંડારીયા નીવાસી શ્રી ભગવાનભાઇના સુપુત્રો શ્રી તેજપાલભાઇ તથા શ્રી શાંતિભાઇ ઘણા ભદ્રિક અને ધર્મની ભાવનાવાળા છે. તેઓએ અમારી ખૂબ ભાવ પૂર્વક ભક્તિ કરી તેમના પૂ૦ માતુશ્રીએ ઘાટકો૰ પરમાં પૂ૦ આચાર્ય ભગવાન પાસે ઉપધાન કરેલા તથા માળ પહેરેલી તેથી તેઓ તો અમને જોઇને ખૂબ રાજી થયા. બીજા પણ ૧૦ ઘર મંદિર માર્ગી તથા ૧૫-૨૦ ઘર સ્થાનકવાસી હતા. દહેરાસરમાં પૂજા, વ્યાખ્યાનમાં સારો લાભ લીધો. ૫-૬ દિવસ સ્થિરતા કરી ત્યાં સુધી રોજ પૂજાઓ ભણાવવામાં આવી. મહારાજશ્રીએ કહ્યું કે તમે પણ અમારી સાથે યાત્રાનો લાભ લ્યો. આથી તેમણે જણાવ્યું કે એવાં અમારા ભાગ્ય કયાંથી! અમે જરૂર સંઘ લઇને આવીશું. અમે વિહાર કરીને પહોંચ્યા કે શ્રી તેજપાલભાઇ પોતાના તરફથી ૧૫૦ માણસોના સંઘ સાથે ૩ મોટરો ૩ ટેકસીઓ લઇને આવ્યા. નોકારશી કરી. અહીંના દહેરાસરો મોટા મોટા પત્થરના બાંધેલા. ૪-૫ દહેરાસરોમાં મોટી સ્ફટિકની મૂર્તિઓ છે. એક દહેરાસરમાં ૨૫-૩૦ મૂર્તિઓ સ્ફટિકની, હીરાની, પન્નાની, મરકતમણીની અને સર્પનું વિષ ઉતરી જાય તેવી ગારૂડીકમણીની મૂર્તિ અને દુધ નાખવાથી દહીં થઇ જાય તેવી તથા એક વેઢા

જેટલી મોતીની મૂર્તિ જોઇ અમે તો ચકિત થઇ ગયા. આવા આવા બિંબોના દર્શન તો દુર્લભ પણ આટલા લાંબા લાંબા વિહારો છતાં આ દર્શનનો લાભ અલૌકિક હતો. આ ગામ તો ઘણું સમૃદ્ધિશાળી હશે અને જૈન લોકો પણ મોટી સંખ્યામાં સમૃદ્ધ હશે તેમ લાગે છે.

અહીં દિગંબરોના પણ મોટા મંદિરો છે. મૂળબદ્રીથી વિહાર કરી સીમોગા ટુમકુર આદિના મંદિરોના દર્શન કરી ફાગણ વદમાં બેંગલોર ગાંધીનગરમાં પહોંચ્યા. આ પ્રદેશ જોતાં અનાર્ય દેશ લાગે પણ અનુભવથી સમજાય છે કે મોટા મોટા ભવ્ય જીનાલયો, જૈનોની સારી એવી વસ્તી અને યતિવર્યોના આવા ગમનથી ધર્મના સંસ્કાર લોકોમાં સારા પડયા છે તેમ લાગે છે.

બેંગલોરમાં જૈનોની ૮૦૦–૯૦૦ ઘરની વસ્તી છે. ચાતુર્માસ ગાંધી નગરમાંજ નક્કી થયું. બેંગલોરમાં મહારાજશ્રીને દાઢનું દર્દ ઉપડયું. ડોકટરને તો અડવું નહોતું. બાઇ ડોકટર પાસે દાઢ કઢાવી પણ લોહી ખૂબ નીકળ્યું. લોહી બંધ થાય નહિ. બધાને ચિંતા થવા લાગી. બાઇ ડોકટર તો આવી જ નહિ. પછી છેવટે બીજો ઉપાય ન હોવાથી ઇન્જેકશન લીધું. આખી રાત બધાને ભારે ચિંતા રહી પણ મહારાજશ્રી તો ખૂબ સહનશીલ અને સાવધાન, આટલું લોહી પડયું પણ પોતે સવારના પ્રતિક્રમણ કરી સ્મરણ વિ ગણી દહેરાસર દર્શને ગયા અને આયંબિલનું પચ્ચખાણ કર્યું. માત્ર જવના પાણીથી આયંબિલ કર્યું. શરીર વધારે ક્ષીણ થઇ ગયું. ગળામાં દુઃખાવો ઉપડયો ને ચક્કર આવવા લાગ્યાં પણ બધું સહન કરતા રહ્યા,

ઓળી આવી એટલે ઓળી શરૂ કરી. અશક્તિ વધી તો પણ કુલ્પાકજીની યાત્રાની ભાવના જવલંત હોવાથી વિહાર કર્યો.

૪૦ માઇલ ટુમકુર સુધી શ્રાવકો મૂકવા આવ્યા. થોડો થોડો વિહાર કઠણ થઇને કર્યો પણ પગે સોજા ઘણા આવી ગયા. તેથી એક નાના ગામમાં રોકાવું પડયું. જરા ઠીક થયું એટલે વિહાર લંબાવ્યો. ૧૨૫ માઇલે બલારી ગામ આવ્યું. અહીં જૈનોની વસ્તી સારી છે. જીનાલય પણ ભવ્ય. લોકો ભાવિક એટલે તેમના આગ્રહથી અઠવાડિયું સ્થિરતા કરાવી ચાતુર્માસ માટે પણ આગ્રહ પૂર્વક વિનંતિ કરી. કુલ્પાકજી લેવા આવીશું તેમ પણ ભક્તિ પૂર્વક જણાવ્યું. ઊંટીથી બેંગ્લોર સુધી મહારાજશ્રી ૧૭૦ ભગવાનના ઉપવાસ તથા છઠ્ઠ કરતા હતાં તેમજ તેઓશ્રી કહેતા કે વિકટ પંથ લેવો જેથી કેટલા બધાં કર્મોની નિર્જરા થાય. ધર્મો રક્ષતિ રક્ષિતઃ જેમ પહાડથી વહેતો જલનો પ્રવાહ ગમે તેવા કઠીન પત્થરોને ભેદીને માર્ગ કરી આગળ વધતો પોતાના સ્વાભાવિક શીતળતાના ગુણ વડે માર્ગની તપેલી પૃથ્વીને શીતળ કરતો જાય છે, તેમ સંયમીનું જીવન પણ વિકટ પંથમાં વિચરીને સંસાર તાપથી તપેલા પ્રાણીઓને શીતળતા આપવાનું મહા પુણ્ય મળે છે.

મુનિ વિહારના અભાવે આ પ્રદેશના લોકો ધર્મથી વિમુખ થતા જાય છે તેવો અનુભવ પણ થયો. જે પક્ષનો વધુ વિહાર તે તે પંથમાં લોકો જતા રહે છે. તેથી આ પ્રદેશમાં વિહારની ખૂબ જરૂર જણાય છે.

બલારી, રાયપુર થઈ હૈદ્રાબાદના મંદિરોના દર્શન કરી

કુલ્પાકજીની યાત્રા કરી. ત્યાંથી ૨૦૦ માઈલ ભાંડુકજી તીર્થ હતું. મહારાજશ્રીની શારીરિક શક્તિ ઘટવા માંડી હતી. પણ અખૂટ શ્રદ્ધા અને મનોબળથી ભાંડુકજીની યાત્રા ઉત્સાહ પૂર્વક કરી. અહીં કેશરીયા પ્રાર્શ્વનાથની મનોરમ મૂર્તિના દર્શન કરવાથી અપૂર્વ આનંદ થયો. ઘણા વખતની ભાવના પૂર્ણ થઇ. પંદર દિવસ ત્યાં રોકાયા. મહારાજશ્રીની તબીયત બરાબર નહોતી છતાં ધીમે ધીમે હીંગણઘાટ પહોંચ્યા. સ્ટેશન પર શ્રા બંસીલાલજી કોચરનું કાચનું ભવ્ય મંદિર, ધર્મશાળા ઉપાશ્રય છે ત્યાં ત્રણ ચાર દિવસ રોકાયા. શ્રી બંસીલાલજી ઘણા ઉદારદિલ અને સુખી હોવા છતાં ત્યાગવૃતિવાળા છે. તેમની વિનંતીથી ત્યાં ચાતુર્માસ કર્યું

મદ્રાસ પછી મોતીયો આવવાના કારણે પુસ્તક વાંચન બંધ થયું હતું પણ પોતે હંમેશા સાંભળતા રહેતા. બાકીનો બધો સમય નવકારવાળી ગણ્યા કરે. એકાંતરે ઉપવાસ કરતા આ રીતે ચાતુર્માસ આનંદ પૂર્વક પૂર્ણ થયું. બાદ આંખનો દુઃખાવો થઈ આવવાથી ડોકટરની સલાહ લીધી અને મોતીઓ પાકી ગયાની હકીકતથી કાર્તક વદ ૫ ના બપોરના મોતીયાનું ઓપરેશન કરાવ્યું. સદ્‌ભાગ્યે નાગપુરથી ત્રણ ચાર મોટા ડોકટરો આવેલ હતા. એટલે ઓપરેશન ઘણું સારૂં થયું ડોકટર પણ મહારાજશ્રીની વિદ્વતાથી ચકિત થયા. મહારાજશ્રી તો સમય પારખુ હતા. ધીમેથી ડોકટરને પૂછ્યું કે તમે મરાઠી છો તો માંસ આદિ વાપરતા હશો. તેમણે હા કહી. મહારાજશ્રીએ કહ્યું તમે મને નવી આંખ આપી. શેઠ લોકો તો તમને જે આપે તે તમારી સેવા માટે પણ હું તમને કાંઈક

આપવા ઇચ્છું છું. અમે તો સાધુ, શું આપી શકીએ. આપની ઇચ્છા હોય અને બની શકે તો માંસ મદિરાનો નિયમ થોડા સમય માટે હોય તો મને આનંદ થશે. ડોકટરે ઘણી ખુશીથી પાંચ વર્ષની પ્રતિજ્ઞા લીધી. મહારાજશ્રીનો ખૂબ ખૂબ આભાર માન્યો. આપની યાદગીરી ભૂલીશ નહિ તેમ વચન આપ્યું.

ફાગળ વદ ૧૩ના દિવસે હીંગણઘાટથી વિહારકર્યો. વિહારમાં વર્ધા, આરવી, કારંજા. અમરાવતીના દહેરાસરોના દર્શન કરી છેવટે પ્રાચીન તીર્થ અંતરીક્ષ પાર્શ્વનાથની યાત્રા કરી બરાબર ૩૧ દિવસે ચૈત્ર વદ ૧૪ના દિને બાલાપુર આવી પહોંચ્યા. અહીં પ્રભુની વર્ષગાંઠ નિમિત્તે સંઘના આગ્રહથી રોકાયા. અહીં ગોડી પાર્શ્વનાથ તથા ચિંતામણ પાર્શ્વનાથ એમ બે ભવ્ય દહેરાસર હતા. ક્ષેત્ર સારૂં, લોકો પણ ભાવિક વળી પૂ૦ આચાર્ય મહારાજનું ચાતુર્માસ થયેલ તેથી સંઘના આગ્રહથી બાલાપુર ચાતુર્માસ કરવા નિર્ણય કર્યો. આચાર્યશ્રીને આજે પણ બધા યાદ કરે છે.

મહારાજશ્રી અશકત હોવા છતાં હીંગણઘાટથી વિહારમાં એકાસણા બીયાસણા જ કરતાં હતા. બાલાપુરમાં સ્થિરતા હોવાથી વર્ધમાન તપની ઓળી કરવા લાગ્યા. ચોમાસામાં તાવ આવવાથી વધારે અશક્તિ આવી ગઈ પણ દવા ન લીધી તે ન જ લીધી. તે તો વારંવાર કહેતા કે મારે તો તપશ્ચર્યા એજ અકસીર દવા છે. બનતું પણ એમજ. દરેક માંદગી વખતે તપશ્ચર્યા કરે અને ખરેખર આરામ થઇ જાય. પોતે વ્યાખ્યાન પણ વાંચતા. બાલાપુરમાં પુરૂષોએ પણ મહારાજશ્રીના વ્યાખ્યાન સાંભળ્યા. પર્યુષણ બાદ આંખે ઝાંખ પડતી હતી એટલે આકો-

લાથી ડોકટર બોલાવી આંખ બતાવી. ભાદરવા વદ ૧૧ના દિવસે પૂ૦ આચાર્ય મહારાજની સ્વર્ગવાસ તિથિ સંઘ તરફથી ઉજવવામાં આવી. સ્વર્ગવાસ તિથિ નિમિત્તે ભાષણમાં પોતે જણાવ્યું કે વડોદરા ધર્મભૂમિ છે. તેમાં પ્રવર્તક શ્રી કાંતિવિજયજી મહારાજ શાંતમૂર્તિ શ્રી હંસવિજયજી મહારાજ તથા યુગવીર શ્રી વલ્લભસૂરિજી ત્રિપુટી રત્નમણી નીકળ્યાં અને રત્નની સાથે માટી લાગેલી હોય તેવી રત્નની ખાણ વડોદરામાંથી માટી સમાન મારો જન્મ થયો. આમ મહારાજશ્રીના ગુણગાન કરતાં પોતાની કેવી લઘુતા બતાવી તે તેઓશ્રીની નમ્રતા અને સદ્‌ગુણાનુરાગીપણું દર્શાવે છે. જયંતિ પ્રસંગે સંઘમાં આનંદ આનંદ ફેલાઈ રહ્યો.

ચાતુર્માસ પુરૂં થયા પછી કાર્તક શુદ ૧૫ને દિવસે શેઠ હરખચંદભાઇના જીનમાં ચાતુર્માસ બદલ્યું. મૌન એકાદશી કરી વિહાર કર્યો. આકોલા આવ્યા. ગુજરાતના ભાઇ બહેનો અને કેટલાક સાધ્વીજીઓ ગુજરાતમાં આવવા આગ્રહ ભરી વિનંતિ કરી રહ્યા હતા. પણ આ પ્રદેશ અણખેડાયલો અને ભક્તિ ભાવવાળો હોવાથી આ તરફ વિચરવાનું થયું. અહીં આકોલામાં આચાર્યશ્રી માણેકસૂરીશ્વરજી આદિ ઘણા સાધુ સાધ્વીજીઓ શિખરજી તરફ વિહાર કરતા હતા. અને વચ્ચે આકોલા રોકાયા હતા. આચાર્યશ્રીને વધારે રોકવા અઠ્ઠાઈ મહોત્સવ થયો. મહારાજશ્રીનો મોતીયો પણ સારી રીતે ઉતર્યો આ નિમિત્તે આકોલા તથા બાલાપુરની પાઠશાળામાં પેંડા વહેંચાવ્યા તથા ઢોરોને ગોળ આદિ નંખાવ્યા. તેઓશ્રી પ્રસંગે પ્રસંગે મૂંગા ઢોરો માટે ચારો તથા બાળકો માટે ગોળ,

પેંડા વગેરેની વ્યવસ્થા કરાવતા હતા. ડોકટર બ્રાહ્મણ હોવા છતા સેવાભાવી હતા. રોજ મકાને આવતા. પણ કાંઇ પણ ફી લેવાની તો ના કહી. તેમણે તો કહ્યું કે આવા ત્યાગીઓની સેવાનો લાભ કયાંથી મળે. મને તો મહારાજશ્રીના આશીર્વાદ જોઇએ. કમાવાના ઘણા સ્થાનો છે. માંસ મદિરાનો પણ ત્યાગ કરવા પ્રતિજ્ઞા કરી. તેમણે તથા તેમના પત્નીએ પાંચ પાંચ રૂપીયે ગુરૂપૂજન કરી વાસક્ષેપ લીધો. દહેરાસરમાં દર્શન કરી ગયા. નંબર પણ મકાન ઉપર મશીન લાવીને કાઢી આપ્યો.

વડોદરાથી લલિતાબહેન માણેકબહેન આદિ સહકુટુંબ વંદન કરવા આવેલ ત્યારે ગુજરાત તરફ પધારવા ભાવ ભરી વિનંતિ કરી પણ મહારાજશ્રીની ઇચ્છા નહોતી કારણ કે તેમની ઇચ્છા એકજ હતી કે માંડવગઢની યાત્રા કરી એકજ સ્થાને સ્થિરતા કરવી. હવે શરીર વધારે બોજ સહન કરી શકે તેમ નથી. અહીંથી વિહાર કરી બાલાપુર, બામગામ, મલકાપુર, બુરહાનપુર, બંડવા થઈ ઇન્દોર આવ્યા. અને મહારાજશ્રીથી કહેવાય ગયું કે બન્ને જણ વૃદ્ધ છીએ. આવતી કાલની કોને બબર છે. આ છેલ્લા વિહારમાં એકાસણા ચાલુ જ હતા. બે ત્રણ વર્ષથી ઘણીવાર વાત કરતાં કહેતા કે આ શરીરમાં બધા વાઘ બેઠા છે. (બ્લડ પ્રેશર, ચકરી, સોજા) એટલે બોચિતો હુમલો થશે. પણ આપણે તો તૈયાર જ છીએ હવે કાંઇ બની શકતું નથી. વારંવાર અમને બોલાવે અને વાતો કરીએ તો તેમને સારું લાગે. નહિ તો નવકારવાળી ગણ્યા જ કરે. ઉંઘ ન આવે તો પોતે પોતાના જીવનના નકાળનો વિચાર કરે. શું શું તપશ્ચર્યા કરી. કયા કયા તીર્થોના

દર્શન કર્યા ! કયા કયા પુસ્તકો વાંચ્યા ! ગુરૂદેવનુ જીવન ચરિત્ર વાંચ્યું ! તથા હવે કાંઇ બાકી રહે છે કે– એમ વિચારતાજ હોય, નવું નવું વંચાવવાની પણ ઘણી હોંશ પણ હવે તો કશું થઇ શકતું નહિ તેથી લાચાર. અમુક દિવસે અમુક તપશ્ચર્યા શરૂ કરવી. અમુક દિવસે પુરી કરવી. અમુક વાંચન શરૂ કરવું. ગુરૂકૃપાએ ઉત્સાહથી તે વસ્તુ નિર્વિઘ્ને પાર પડતી. છેલ્લા બે વર્ષથી ૨–૪ દિવસ પણ છુટું પડવાનું હોય તો ના પાડે. નજીક દહેરાસર જવું હોય તો કોઇને સાથે રાખે. કહે કે ઓચિંતા પડી જવાય તો મને, તમને, સંઘને ચિંતા રહે. તેમની ઇચ્છા તો પં. જી. મહારાજશ્રીને તથા શાંતિશ્રીજીને મળવાની હતી. પણ એ મનની મનમાં રહી ગઈ. અને કુદરતને મંજુર ન હતું.

બે ત્રણ દિવસથી શરીરે તકલીફ હતી પણ દવા વિ. કાંઈ કરવા ન દેતા. અમને વાંચવા કે માસ્તર પાસે પાઠ લેવા બેસવા કહેતા. માસ્તરે હસતાં હસતાં કહ્યું કે આપ તો સ્વર્ગમાં જવાના છો ને ! મહારાજશ્રીએ પણ એવાજ ભાવથી કહ્યું કે મારે તો મહા વિદેહમાં જવું છે. પગનો દુઃખાવો વધી પડયો. ડોકટરને બોલાવી લાવ્યા પણ તેમણે અડવાજ ન દીધા. ડોકટરે દૂરથી કહ્યું કે પેશાબની છુટ થશે એટલે સોજો ઉતરી જશે. જવનું પાણી ને દ્રાક્ષનું પાણી આપવા સૂચના કરી. બાઈ ડોકટરને બતાવ્યાથી તેમણે કોઇ પણ જગ્યાએ ન જવા માટે તાકીદ કરી. ગમે ત્યારે ધોખો દેશે. તે દિવસે રાત્રે બહેનો પણ ઉપાશ્રયમાં સુતા હતા. સ્તવન આદિ પણ સંભળાવતા હતાં. તે સાંભળતાં સાંભળતાં આત્મ સમાધિમાં લીન

થઇ ગયા. મહા વદી ૧૩ની પાછલી રાતના સમાધિ પૂર્વક શાંતિથી સ્વર્ગે સીધાવ્યા. અમારૂં બધાનું પુણ્ય બળ ખૂટયું હશે. અહીં આવીને અમે તો મહાન રત્ન ગુમાવ્યું. તેની ખોટ તો પૂરાય તેમ નથી.

આવા દીર્ઘ તપસ્વી ચારિત્રવંત સહનશીલ અને શિષ્યા, પ્રશિષ્યાઓ પર પ્રેમ ઝરણા વર્ષાવનાર, ભારતભરના તીર્થોના દર્શન કરનાર અને દૂર દૂરના પ્રદેશો મદ્રાસ, બેંગ્લોર, મ્હૈસુર, કોચીન, કાલીકટ, હીંગનઘાટ, બાલાપુર આદિમાં નિર્ભીકતાથી વીચરનાર જવલંત ધર્મ ધુરંધર પુણ્યાત્મા ઇંદ્રપુરી જેવા ઇંદોર ક્ષેત્રમાં ચિર શાંતિમાં પોઢી ગયા. તેઓની ભવ્ય પાલખીની બોલી પણ સારા પ્રમાણમાં બોલાયેલ. ઇંદોરનાં નર નારીઓએ સદ્‌ગત ગુરૂણીજીને ભક્તિભાવથી શ્રદ્ધાંજલિઓ આપી, સુખડ આદિથી અગ્નિ સંસ્કાર કર્યો. દેવવંદન વિગેરે ક્રિયા કરીને ૮ દિવસનો મોટો અઠ્ઠાઇ મહોત્સવ કર્યો. તેમના સ્મરણમાં તેમની છબી પણ ઉપાશ્રયમાં મૂકવામાં આવી છે.

પૂ૦ દીર્ઘ તપસ્વી સાધ્વીજી મહારાજ તો વડોદરાના ત્રણ ગુરૂદેવો જેમ રત્નો અને ગુજરાતના નૂર હતા. તેમ આ માણેકશ્રીજી પણ સાધ્વી સમાજમાં માણિક્ય જ હતા. તેમનું આખું જીવન ધર્મ ભાવનાઓથી સભર હતું. તપશ્ચર્યા તો એટલી બધી કરી છે કે ભાગ્યેજ છુટે મોઢે ગોચરી કરી હશે.

લાંબા લાંબા વિહારોમાં પણ તેઓ તપસ્વી જ રહેતા. વિદ્વાન પણ એવા હતા. વ્યાખ્યાન શૈલી પણ મધુર અને રસપ્રદ હતી. ભલભલાને ઉપદેશ આપીને રંગી દેતા.

વિહારના ક્ષેત્રોમાં સૌરાષ્ટ્ર, ગુજરાત, કચ્છ, રાજસ્થાન, પંજાબમાં વિચર્યા પછી છેલ્લા ૭ વર્ષમાં મહારાષ્ટ્ર, તેલંગ (હૈદ્રાબાદ) તામિલ અથવા આંધ્રપ્રદેશ (મદ્રાસ) મલબાર, કોચીન, કલીકટ, મેંગ્લોર, ઉટી, મૈસુર, કર્ણાટકપ્રદેશ, (બેંગલોર વિજાપુર) આકોલા, બાલાપુર, વરાડ દેશ અને ઇંદોર આદિ પ્રદેશોમાં વિચર્યા હતાં.

જંગલમાં કે વિકટ માર્ગોમાં નીર્ભીકતાથી વિહાર કરી બધા પ્રદેશોમાં ધર્મ પ્રભાવના કરી. એ પ્રદેશના સંઘો અને ભાઇ બહેનોને એક સાધ્વીજી આવા લાંબા ઉગ્ર વિહાર કરી ઘણા ઘણા કષ્ટો સહન કરી પધારે છે. એ તો અમારા અહોભાગ્ય છે. અને બધી જગ્યાએ તેઓ વ્યાખ્યાન આદિથી પ્રતિબોધ આપતા અને જૈન જૈનેતરોને પણ ધર્મબોધ પમાડતા હતા.

તપશ્ચર્યા તો માણેકશ્રીજીની. ૭ વર્ષની તપશ્ચર્યામાં દરેક ચાતુર્માસમાં એકાંતરે ગોચરી તે પણ ૫–૬ શ્રેણીતપ વર્ગ તપ કર્યો. શેષ કાળમાં ૧૭૦ જીનના ઉપવાસ નવકારનો તપ ઉપવાસ અને એકાસણાથી એમ બે વાર કર્યો. વર્ણ પ્રમાણે આયંબિલની ચોવીસી, નવપદજીની ઓળી તો કોઇ વાર ૨–૩ એકાંતરે એકાસણા આદિ તો ચાલુ જ હોય.

મહારાજશ્રી બહુ સરળ સ્વભાવના અને ઘણાજ પ્રેમાળ હતા. કોઇ વાર પત્ર લખાવતાં અશ્રુ ટપકી પડતાં અને અમે પૂછીએ તો કહેતા કે મારૂં કામ પુરૂં થયું. જીવનનો દીપક હવે તો બૂજવાનો છે ને! મેં તો તમને તૈયાર કર્યા. ખૂબ અનુભવ

કરાવ્યો. તીર્થ યાત્રાઓ ઘણી કરી કરાવી અને હવે તો તમે બધા તમારા જીવન ઉજાળો એજ મારી અંતિમ ભાવના એ ગુરૂ મહારાજના હજાર હજાર ઉપકાર, અમારા તરફની મમતા તથા પ્રેમ ભાવ તો જીવન ભર ભૂલાશે નહિ. તેમના જીવનનો એક પ્રસંગ યાદગાર બની ગયો છે. તે પણ જાણી લઇએ. ગુરૂજીની નિશ્રામાં કપડવંજમાં વરસીતપ શરૂ કર્યો અને ચાતુર્માસ કર્યું. ચાતુર્માસ પૂર્ણ કરી વિહાર કર્યો. તેઓ શ્રીને એકાએક વિચાર આવ્યો વરસીતપનું પારણું પ્રભુજીએ વિચરતા વિચરતા જ્યાં અંતરાય તુટયો ત્યાં કર્યું છે. તો મારે પણ વિહાર કરતાં કરતાં જ્યાં કોઇને આ વરસીતપનું પારણું હોય ત્યાં પારણું કરવું છે. આંવો સંકલ્પ મનમાં કર્યો ને વિહાર કરતાં તેઓશ્રી સપરિવાર વિજાપુર જીલ્લામાં પધાર્યા. ત્યાં નાનું સરખું રણાસણ નામે ગામ છે. અહીં એક બહેન વરસીતપ કરે છે. તે ત્રણેક માસ પહેલાં વિધવા થયેલાં એવા સમાચાર લોદ્રા ગામમાં સાંભળ્યા. તેઓશ્રીની ભાવના થઇ કે હવે મારો સંકલ્પ પૂર્ણ થશે. આપણે તો આ નાના ગામમાં જ જવું છે. અને ત્યાં એ તપસ્વી બહેનને પારણું કરાવવું છે. સપરિવાર રણાસણ પહોંચ્યા. એ બહેનને અકાળે કલ્પવૃક્ષ ફળ્યા જેટલો આનંદ થયો. આપણા ગુરૂજીએ એ બહેનના હાથે પારણું કર્યું અને મહારાજશ્રી અને એ બહેન ધન્ય બની ગયા. પારણા વખતે પોતાના સંસારી ભાઇને જણાવ્યું છે કે મારા પારણા નિમિત્તે રૂા. ૫૦૦) પાંજરા-પોળમાં આપશો. કારણ પ્રભુજીને તેઓના નિમિત્તે આહારનો અંતરાય થયો હતો. આવી તેઓશ્રીની ઉચ્ચ ભાવનાઓ હતી.

તેઓશ્રી હિંદી, ગુજરાતી, મરાઠી અને સંસ્કૃત પાકૃતના અભ્યાસી હતા. તેઓનું વ્યાખ્યાન પણ સુધા ભર્યું હતું. મુંબઈમાં શ્રી નમિનાથના ઉપાશ્રયે પૂ૦ આચાર્ય ભગવંત શ્રી વિજય વલ્લભસૂરીજીનું વ્યાખ્યાન ગોઠવવામાં આવ્યું હતું. તેમાં એકાએક વરસાદ પડ્યો. આચાર્યશ્રી આવી શકયા નહિ પણ આચાર્યશ્રીજીએ આજ્ઞા ફરમાવી કે સાધ્વીજી માણેકશ્રીજી છે તે બધાને વ્યાખ્યાન સંભળાવશે. ગુરૂદેવની આજ્ઞાથી અને તેમના મંગળ આશીર્વાદથી શ્રી નમિનાથના ઉપાશ્રયમાં ભરચક સભામાં સુંદર શૈલીથી વ્યાખ્યાન આપ્યું. ગોડીજીના ઉપાશ્રયમાં પણ પૂ૦ શ્રી હીરસૂરીશ્વરજી મ.ની જયંતી પ્રસંગે પણ પ્રવચન આપેલ. તેમની વાણીમાં મધુરતા હતી.

તેઓશ્રીનું આખું જીવન તપોમય હતું. વિહારમાં પણ તેમની તપશ્ચર્યા ચાલુ જ હોય. સાધ્વી સમાજમાં તેઓની પ્રતિષ્ઠા પણ ખૂબ હતી. તેઓશ્રી મલપરિસહને ખૂબ સહન કરતાં હતાં. પાણીમાં કપડા સાફ કરતાં પણ સાબુનો અલ્પ જ ઉપયોગ કરતા. બાર મહિનામાં એકજ સાબુનો ટુકડો વાપરતાં હતાં તેમ પણ તપશ્ચર્યામાં નહિ જ. જ્ઞાન પ્રભાશીલ હોવા છતાં બાહ્ય દેખાવ જરા પણ નહિ. કીર્તિ કે નામનાનો મોહ નહિ. લઘુતામાં પ્રભુતા માનવાવાળા મૌનમાં આનંદ માનનાર. જ્ઞાન ધ્યાન જપમાંજ વિશેષ સમય પસાર કરતા હતા. કોઇ પણ પ્રકારનો પરિગ્રહ નહિ. બે ત્રણ જોડી કપડા એકાદ કામળી સિવાય કાંઇ રાખતા જ નહિ. સંસારમાં વૈભવશાળી રાજવૈદ્યનું કુટુંબ હોવા છતાં જીવનના પ્રભાત કાળથી સંયમી બન્યા. પરિગ્રહ માટે તો એટલા બધા સંયમી

કે સ્વર્ગવાસ પામ્યા ત્યારે પોતાની પાસે કોઈ વસ્ત્ર વધારે નહિ. કોઇ પણ વસ્તુ પ્રત્યે મમત્વ નહિ. તેઓશ્રીનું આખું જીવન ઉચ્ચ પ્રકારનું યોગી જેવું જીવન હતું. વિચારો પણ ઉચ્ચ. ધર્મ ભાવનાના કાર્યો પણ એવા ઉચ્ચ અને તપશ્ચર્યા પણ ઉચ્ચ. વિહારો પણ ઉચ્ચ. તેઓ તો પોતાના જીવનને ધન્ય બનાવી ગયા. અમારા તો ધર્મ પ્રાણ બની ગયા. સિંહની પેઠે સંયમ લીધું. અને સિંહની જેમ પાળ્યું. વડોદરાના એ નારી રત્ન સાધ્વી શિરોમણીને લાખ લાખ વંદન.

પૂ૦ સાધ્વીશ્રી સુદર્શનશ્રીજી મ. ની

જીવન રેખા

પૂ૦ સાધ્વીશ્રી સુદર્શના શ્રી મહારાજનો જન્મ ધર્મ ભૂમિ કપડવંજમાં થયો હતો. તેમના પિતાનું નામ સાંકળચંદ હતું. તેમના માતુશ્રીનું નામ જેકોરબહેન હતું. તેમને રતનચંદ નામે ભાઈ અને સમરતબહેન નામે બહેન હતા. તેમનું નામ મોતીબહેન હતું. માતા પિતા બન્ને ધર્મનિષ્ઠ હતા. ઘરનું વાતાવરણ પણ ધર્મમય અને ભક્તિ ભાવથી ભરેલું હતું. તેમનું લગ્ન કપડવંજના શ્રી કાલીદાસ હીરાચંદના સુપુત્ર શ્રી મુળજીભાઈ સાથે થયેલ હતું. તેમના બે પુત્રીઓ વિમળાબહેન તથા ભદ્રાબહેન બન્નેએ સંસારની અસારતા જાણી નાનપણમાં દીક્ષા લીધી હતી. તે બન્ને બહેનો પહેલેથી ધર્મ અને વૈરાગ્ય ભાવનાથી સંસ્કારિત થયેલ હતા. તેમનું નામ સુભદ્રાશ્રી અને સુજ્ઞાનશ્રી છે. આ બંન્ને સાધ્વીજીઓ પણ ધર્મ પ્રભાવનાના કાર્યો કરી રહેલ છે.

મોતીબહેન નાનપણથી ભદ્રિક સ્વભાવના, સરલ, ગંભીર અને સેવાપ્રિય હતા. પોતાની જ્ઞાતિમાં પણ તેઓ મળતાવડા હતા. તેઓ પોતાના શરીરના ભોગે પણ બીજાની યથા શક્તિ સેવા કરતા રહેતા હતા. ધર્મના સંસ્કાર પણ ઉંચા પ્રકારના હતા. ધાર્મિક ક્રિયામાં પણ સારી એવી રૂચિ દર્શાવતા તેમજ સાધુ સાધ્વીઓની સેવામાં પણ તેઓ મગ્ન રહેતા. પુણ્યોદય એવો જાગ્યો કે તેમના લગ્ન પછી પંજાબ કેશરી આચાર્યશ્રી વિજય વલ્લભસૂરીશ્વરજી મહારાજના આજ્ઞાવર્તી પ્રવર્તીની મ. ૧૦૦૮ સાધ્વીશ્રી દેવશ્રીજી મ. સા. પૂ૦ શ્રી દાનશ્રીજી મ. પૂ૦ સાધ્વીશ્રી હેમશ્રીજી મ. આદિ પરિવાર યાત્રા નિમિત્ત કપડવંજ પધાર્યા હતા. તેમની મધુરી વાણીએ જાદુ કર્યો આપણા મોતીબહેનના જીવનમાં સંસારની અસારતા જણાઈ અને દીક્ષાની ભાવના જાગી ગઇ. પણ સંજોગો એવા હતા કે આ ભાવનાની જાણ પોતાના સાસુજીને કેમ કહેવાય. દીક્ષાની ભાવનાને અંતરમાં ગોપવીને કેટલોક સમય સંસારમાં રહેવું પડયું.

સં. ૨૦૦૦ની સાલમાં અનુયોગાચાર્ય પન્યાસ શ્રી નેમવિજયજી મ. સાધ્વીશ્રી દાનશ્રીજી મ. તથા સ્વ. માણેકશ્રીજી મ. આદિ પરિવારનું ચાતુર્માસ થયું અને સાધ્વીશ્રી માણેકશ્રીજી મ. ની પ્રેરણાથી પ્રવર્તીની સાધ્વીશ્રી હેમશ્રીજી મ.નું વાવેલું બીજ ઘણા વર્ષે ફળીભૂત થયું. મોતી બહેનની ભાવના દીક્ષા માટે વધી પણ તેમની તબીયત નાજુક હતી. ક્ષય રોગ પણ હતો. આ દ્રષ્ટિએ આપણા સ્વ. માણેકશ્રીજી મ.શ્રીએ વડીલ ગુરૂવર્યોને પૂછયું. કારણ કે વિહારો કરવાના, લુખુ સુકુ

જે મળે તે લેવાનું. તપશ્ચર્યા વગેરે પણ કરવાની હોય તો આવા સુકોમળ શરીરે તેઓ સાધ્વીના બધા આચાર કેમ પાળી શકશે ? પૂ૦ પન્યાસજી મહારાજશ્રીએ ખુલાસો કર્યો કે મોતીબહેનની ધર્મભાવના ઉંડી છે. તેઓ સરળ સ્વભાવના છે. વર્ષોથી તેમની ભાવના દીક્ષાની છે. પણ સાસરવાસમાં તેઓ શરમ અને સંકોચથી બોલી શકયા નહિ. પણ હવે તો તેમની ઈચ્છા પ્રબળ છે. માટે દીક્ષા આપવામાં કશી હરકત નથી.

આ વાત તો વાયુવેગે કપડવંજના જૈન સમાજમાં પહોંચી ગઇ. કુટુંબીજનોએ પ્રેરણા આપી. શ્રી સંઘના આશીર્વાદ મળ્યા અને પૂ૦ અનુયોગાચાર્ય પન્યાસજી મહારાજના મંગળ આશીર્વાદ પણ મળ્યા. તેમના કુટુંબીજનો તરફથી ખૂબ ઠાઠ-માઠથી દીક્ષા આપવામાં આવી અને મોતીબહેનનો આત્મા આનંદથી નાચી ઉઠયો. તેમના સંસારી મોટાબહેન સમરતબહેન તથા સંઘે એવા તો મંગળ આશીર્વાદ આપ્યા કે અસ્વસ્થ શરીર હોવા છતાં અઢાર અઢાર વર્ષ સુધી શરીરની કે રોગની પરવા કર્યા વિના ખૂબ શાંતિ પૂર્વક જ્ઞાન, ધ્યાન અને તપથી સંયમ પાળ્યો ને જીવન ધન્ય બનાવી ગયા.

અમને બન્ને બહેનોને તેઓ વારંવાર પ્રેરણા આપતા રહેતા અને કહેતા કે જ્ઞાન ધ્યાનમા ખૂબ પ્રવૃત્ત રહો. શાસન સેવાના કાર્યો કરો અને જે જે સાધના આ જીવનમાં કરી હશે તેનો લાભ તમને મળશે. પોતે તો જાણે એકાંત ગુફામાં બેસીને ધ્યાન કરતા હોય તેમ બીજી કશી પણ પંચાત કરવા

કરતાં શાંતિથી સાધના સાધતાં સાધતાં જ્ઞાન, દર્શન, ચારિત્ર રૂપ રત્નત્રયીની આરાધના કરી ગયા. પૂ૦ સાધ્વીશ્રી તિલક-શ્રીજી મ.ની નિશ્રામાં સં. ૨૦૧૫નુ ચાતુર્માસ મુંબઇમાં થયું અને હૃદયના હુમલા આવ્યા. આ બિમારી સતત ૨૩ વર્ષ રહી પણ બધું શાંતિથી વેઠતા રહ્યા. બિમારી ગમે તેવી હતી છતાં કદી ડોળીની સહાયતા લીધી નથી. મુંબઇમાં ડો. દફ્તરી તેમના ભાણેજ જમાઇ સંઘવી શ્રી રમણભાઇ પરીખ, કપડ-વંજનીવાસી શ્રી હસમુખભાઇ, ભાઇશ્રી ગુણવંતભાઇ તેમજ શ્રી ચંપાબહેન, સંસારી માશીજીના પુત્રી શ્રી જેકોરબહેન, શ્રી તારાબહેન શ્રી હીરાબહેન શ્રી ભીખીબહેન, ભાણેજ શ્રી પ્રભાવંતીબહેન વગેરે ભાવુક બહેનોએ તે સમયની બીમારીમાં ખૂબ સેવા સુશ્રુષા કરી. પોષ શુદિ પંચમીનો ઉપવાસ આદિ ગંભીર સ્થિતિમાં પણ કર્યો પૂ૦ તિલકશ્રીજી મ. તથા પૂ૦ સુજ્ઞાનશ્રીજીએ કહ્યું કે તમારો આત્મા તો દેવ લોકમાં જવાનો છે. તો અમને પણ ધર્મ દીપ દર્શાવજો ત્યારે તેમણે કહ્યું કે આ ભવનો સંબંધ તો રાખવો પડયો. પણ હવે મારે કોઇ સંબંધ જોઇએ નહિ.

પછી તો ભગવાનના દર્શનની ભાવના જાગી. ભગવાનની પ્રતિમાના દર્શન કર્યા. મૃત્યુની તેમને ઝાંખી થઈ ગયેલી તેથી શ્રી રમણભાઇને ચાર વાગે આવી જવા કહ્યું. દરેકને અંતઃકરણ પૂર્વક મિચ્છામિ દુક્કડં દીધા. પોતાની ભાણેજ શ્રી પ્રભાવતી-બહેનના ખોળામાં મસ્તક રાખી પુન્ય પ્રકાશના સ્તવનની ત્રીજી ઢાળ બોલતાં બોલતાં આપોઆપ શુભ ભાવના ભાવતાં

ખેડૂત પાસેથી ખંડણી લેતા ખંડણીખોર

ભાવતાં રોહિણી નક્ષત્રમાં વીર વીર પદ ઉચ્ચારતાં તેઓ આ નશ્વર દેહનો ત્યાગ કરી સ્વર્ગે સીધાવ્યા.

આ દિવસ પણ ઘણો પવિત્ર હતો. શ્રી શાંતિનાથજીના પાયધૂનીના ઉપાશ્રયમાં હજારો આયંબિલ અષ્ટાગ્રહ નિમિતે ચાલતાં છતાં તેમણે ખૂબ શાંતિ જાળવી. ટ્રસ્ટીઓને તો ખબર પણ ન હતી કે સાધ્વીજી આટલા બધા બિમાર છે. અંતિમ સમયે પણ અસહ્ય વેદનાઓને સમ ભાવે શાંતિ પૂર્વક સહન કરી હતી. બિમાર અવસ્થામાં સંયમ ગ્રહણ કર્યો પણ કોઈ ઠેકાણે એકથી બીજું ચાતુર્માસ કર્યું ન હતું.

માત્ર મુંબઈમાં હૃદયના દુઃખાવાના કારણે છેલ્લા બે ચાતુર્માસ મુંબઈમાં કરવા પડયા. તેઓ બિમાર હોવા છતાં યથા શક્તિ તપ પણ કરતા અને પ્રતિદિન ૨૦૦૦નો સ્વાધ્યાય તથા સજઝાયો સ્તવનો ગણતાં તથા ત્રણ વખત નવ લાખ નવકાર મંત્રનો જાપ કરેલ. જાપ વગેરે અંતિમ સમય સુધી ચાલુ હતું. આ સર્વ અનુકુળતા પૂ૦ ગુરૂદેવની કૃપાથી જ થયેલ છે. કાળ કર્યા ત્યારે મમાદેવી ઉપર શ્રી સંઘે પૂ૦ આચાર્ય પ્રવર શ્રીમદ વિજય ધર્મસૂરીશ્વરજી મહારાજશ્રીએ અષ્ટ ગૃહની શાંતિ નિમિત્તે મહોત્સવ ચાલુ કરેલ હોવાથી દશ હજારની માનવ મેદનીની વચ્ચે નવકાર મંત્રનો જાપ કરીને સાધ્વીશ્રીને ભવ્ય શ્રદ્ધાંજલિ આપી હતી. શ્રી શાંતિનાથજીના ટ્રસ્ટીઓ તથા

શ્રી કપડવંજના શ્રી સંઘે અઠ્ઠાઇ મહોત્સવ તથા શાંતિ સ્નાત્ર ભણાવેલ. જીવદયામાં તો ઘણોજ લાભ લીધેલ. તે ઉપરાંત સાધર્મી ભક્તિ ઇત્યાદિ ઘણા અનુષ્ઠાનો તેઓશ્રીની સ્મૃતિમાં થયા હતા. તેઓશ્રીના પુણ્યશાળી સંયમી તપસ્વી આત્માના શુદ્ધ ચારિત્રની ઝાંખી અમારા આત્માને ઉજાળે એજ અભ્યર્થના.

ૐ શાંન્તિઃ–ધન્ય ચારિત્ર–ધન્ય જીવન

સાધ્વી ભદ્રાશ્રીજી
સાધ્વી સુજ્ઞાનશ્રીજી

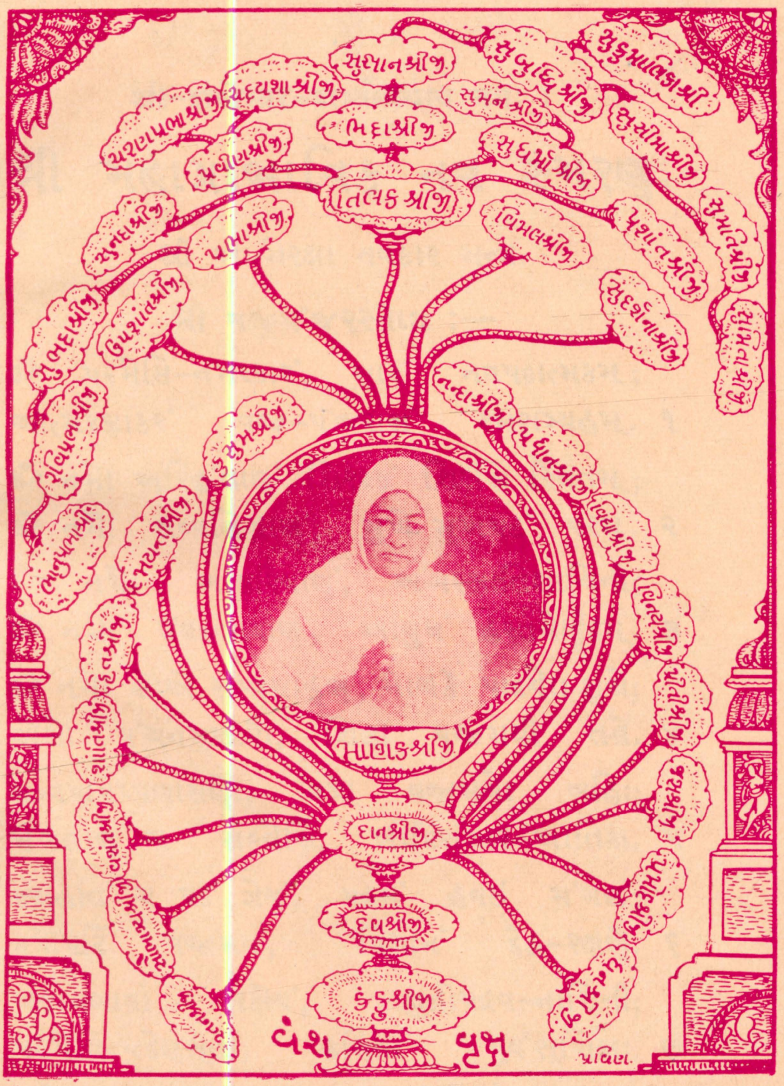

શુદ્ધિપત્રક પાછળનાપેજ ૪૩૨થી.

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૩૩૪	૯	રંકુશ	રંકુશઃ
૩૩૪	૧૪	કોકિલઃ	કોલિકઃ
૩૩૮	૮	મત	મંત્ર
૩૩૮	૧૭	મૂર્ધ્વા	મૂર્ધ્વાધ
૩૩૯	૧૭	વાતકી	ધાતકી
૩૪૨	૯	ઓધકો	બાધકો
૩૪૪	૯	માત્મા	માત્મના
૩૪૮	૬	શ્રત	શ્રુત
૩૫૨	૧૧	વહ્ના	વહ્નૌ
૩૫૭	૨૦	વર્ણા	વર્ણૂ
૩૫૮	૩	પાણિગઃ	પાર્ષ્ણિગઃ
૩૫૮	૧૧	શુક	શક
૩૬૦	૮	વિંજંભતે	વિજૃંભતે
૩૬૪	૨૦	સ્ત્રેહસ્ત્રે	સહસ્ત્રે
૩૬૬	૧૫	સ્થૂડ	સ્થૂલો
૩૬૭	૧૯	ચવં	ચૈવં
૩૬૯	૧૫	શૌલો	શૌડ
૩૭૨	૧	સ્વશાંન	સ્વનાસ્રાં ન
૩૭૩	૧૬	કાકઃ	કાકાઃ
૩૭૪	૨	ચત્વ	ચત્વર
૩૭૬	૧	સૂર્ય	સૂર્ય
૩૭૬	૭	ઋયતે	ઋિયતે
૩૭૭	૧૦	સંક્રામેત્ત	સંક્રામેત્તુ
૩૮૦	૧૫	સહસ્ત્ર	સહસ્ત્રા
૩૮૨	૨૨	શ્રોતેઃ	શ્રોતઃ
૩૮૨	૧	શક્તિ	શક્તિતઃ

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૩૯૦	૧૦	મિયમંવા	મંયમિવા
૩૯૨	૩	પ્રભતયઃ	પ્રભતયઃ
૩૯૩	૨૨	શાંત	શાંતં
૩૯૫	૧૧	બાધિતમ્	બાધિતામ્
૩૯૭	૭	ન્મયત્તુ	મન્યત્તુ
૪૦૦	૧૪	સાહાય્ય	સાહાય્ય
૪૦૦	૧૦	દૃષ્ટૈવ	દૃષ્ટ્વૈવ
૪૦૦	૧૬	સ્યારસ્ય	સ્યાસ્ય
૪૦૨	૧૨	અવ્યાબાધા	અવ્યાબાધં
૪૦૭	૮	સમૃતં	મમૃતં
૪૦૭	૧૯	દનુવચ્ચાર્ણાયિ	દનુભવાચ્ચાજ્ઞાવિ
૪૦૭	૨૦	પરિષિચ	પરિષચ્ચ
૪૦૯	૧	પાસે	પાએ
૪૧૦	૪	જહવિ	જપવિ
૪૧૦	૪	સડ્ઢા	સડ્ઢો
૪૧૧	૬	ધમ્મા	ધમ્મો
૪૧૨	૩	દવ્વત્થય	દવ્વત્થયં
૪૧૨	૧૫	વણુસ્સદ્રં	વણુસ્સઇ
૪૧૩	૨૦	વિગ્લગં	વિલગ્ગં
૪૧૪	૨૨	સંપણુટ્ઠા	સંપણુટ્ઠા
૪૧૪	૨૨	પવિટ્ઠા	પવિટ્ઠા
૪૧૫	૧૭	ગબ્ભગયાઈ	ગબ્ભઝયાઈ

પૂ૦ પ્રવર્તિની શ્રી દાનશ્રીજી મ૦ ના શિષ્યા

પૂ૦ પ્રવર્તિની શ્રી માણેકશ્રીજી મ૦ નું વંશવૃક્ષ

શ્રી-શંખેશ્વર-પાર્શ્વનાથાય નમઃ ।

શ્રી મહાપ્રાભાવિક નવ સ્મરણ.

શ્રી આત્મરક્ષા નવકાર મન્ત્ર.

શ્રી વજ્રપંજરસ્તોત્ર :—

ૐ પરમેષ્ઠિ-નમસ્કારં, સારં નવપદાત્મકમ્;
આત્મરક્ષાકરં વજ્ર-પંજરાભં સ્મરામ્યહમ્. ૧

ૐ નમો અરિહંતાણું, શિરસ્કં શિરસિ સ્થિતમ્;
ૐ નમો સવ્વસિદ્ધાણું, મુખે મુખપટં વરમ્. ૨

ૐ નમો આયરિયાણું, અંગરક્ષાતિશાયિની;
ૐ નમો ઉવજ્ઝાયાણું, આયુધં હસ્તયોર્દૃઢમ્. ૩

ૐ નમો લોએ સવ્વસાહૂણું, મોચકે પાદયોઃ શુભે;
એસો પંચનમુક્કારો, શિલા વજ્રમયી તલે. ૪

સવ્વપાવપ્પણાસણો, વપ્રો વજ્રમયો બહિઃ;
મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, ખાદિરાંગાર-ખાતિકા. ૫

સ્વાહાંતં ચ પદં જ્ઞેયં, પઢમં હવઇ મંગલં;
વપ્રોપરિ વજ્રમયં, પિધાનં દેહ-રક્ષણે. ૬

મહાપ્રભાવા રક્ષેયં, ક્ષુદ્રોપદ્રવ-નાશિની;
પરમેષ્ઠિ-પદોદ્ભૂતા, કથિતા પૂર્વસૂરિભિઃ. ૭

યશ્ચૈનાં કુરુતે રક્ષાં, પરમેષ્ઠિપદૈઃ સદા;
તસ્ય ન સ્યાદ્ ભયં વ્યાધિ-રાધિશ્ચાડપિ કદાચન. ૮

શ્રી નવકાર સૂત્ર

(પહેલું સ્મરણ)

નમો અરિહંતાણું. નમો સિદ્ધાણું. નમો આયરિઆણું. નમો ઉવજ્ઝાયાણું. નમો લોએ સવ્વસાહૂણું.

એસો પંચનમુક્કારો, સવ્વપાવપ્પણાસણો;
મંગલાણું ચ સવ્વેસિં, પઢમં હવઇ મંગલં.

શ્રી ઉવસગ્ગહરં સ્તોત્ર.

(બીજું સ્મરણ)

ઉવસગ્ગહરં પાસં, પાસં વંદામિ કમ્મ–ઘણ–મુક્કં;
વિસહર–વિસ–નિન્નાસં, મંગલ–કલ્લાણ–આવાસં. ૧

વિસહર–ફુલિંગ–મંતં, કંઠે ધારેઇ જો સયા મણુઓ;
તસ્સ ગહ–રોગ–મારી, દુટ્ઠજરા જંતિ ઉવસામં. ૨

ચિટ્ઠઉ દૂરે મંતો, તુજ્ઝ પણામો વિ બહુફલો હોઇ;
નરતિરિએસુ વિ જીવા, પાવંતિ ન દુક્ખ–દોગચ્ચં. ૩

તુહ સમ્મત્તે લદ્ધે, ચિંતામણિ–કપ્પપાયવબ્ભહિએ;
પાવંતિ અવિગ્ઘેણું, જીવા અયરામરં ઠાણું. ૪

ઇઅ સંથુઓ મહાયસ, ભત્તિબ્ભર–નિબ્ભરેણ હિયએણ;
તા દેવ દિજ્જ બોહિં, ભવે ભવે પાસ જિણચંદ. ૫

શ્રી સંતિકરં સ્તવન

(ત્રીજું સ્મરણ)

સંતિકરં સંતિજિણું, જગસરણું જય–સિરિઇ દાયારં;
સમરામિ ભત્ત–પાલગ, નિવ્વાણી–ગરૂડ–કય–સેવં. ૧

ૐ સનમો વિપ્પોસહિ,–પત્તાણું સંતિસામિ–પાયાણું;
ઝૌં સ્વાહા–મંતેણું, સવ્વાસિવ–દુરિઅ–હરણાણું. ૨

ૐ સંતિ–નમુક્કારો, ખેલોસહિમાઇલદ્ધિ–પત્તાણું;
સૌં હ્રીં નમો સવ્વોસહિ,–પત્તાણું ચ દેઇ સિરિં. ૩

વાણી તિહુઅણ–સામિણિ, સિરિદેવિ જકૂખરાય ગણિપિડગા;
ગહ–દિસિપાલ–સુરિંદા, સયા વિ રકૂખંતુ જિણભત્તે. ૪

રકૂખંતુ મમ રોહિણી, પન્નત્તી વજ્જસિંખલા ય સયા;
વજ્જંકુસિ ચકૂકેસરિ, નરદત્તા કાલી મહાકાલી. ૫

ગોરી તહ ગંધારી, મહજ્જાલા માણવી અ વઇરુટ્ટા;
અચ્છુત્તા માણુસિઆ, મહમાણુસિયાઉ દેવીઓ. ૬

જકૂખા ગોમુહ મહજકૂખ, તિમુહ જકૂખેસ તુંબરૂ કુસુમો;
માયંગ–વિજય–અજિયા, બંભો મણુઓ સુરકુમારો. ૭

છમ્મુહ પયાલ કિન્નર, ગરૂલો ગંધવ્વ તહ ય જકૂખિંદો;
કુબર વરૂણો ભિઉડી, ગોમેહો પાસ–માયંગા. ૮

દેવીઓ ચકૂકેસરિ, અજિઆ દુરિઆરિ કાલી મહાકાલી;
અચ્ચુઅ સંતા જાલા, સુતારયા–સોય સિરિવચ્છા. ૯

ચંડા વિજયંકુસિ, પન્નઇત્તિ નિવ્વાણિ અચ્ચુઆ ધરણી;
વઇરુટ્ટ છુત્ત ગંધારિ, અંબ પઉમાવઇ સિદ્ધા. ૧૦

ઇઅ તિત્થ-રક્ખણરયા, અન્નેવિ સુરાસુરી ય ચઉહા વિ;
વંતર જોઇણિ પમુહા, કુણંતુ રક્ખં સયા અમ્હં. ૧૧

એવં સુદિટ્ઠિ-સુરગણ,-સહિઓ સંઘસ્સ સંતિજિણચંદો;
મજ્ઝવિ કરેઉ રક્ખં, મુણિસુંદરસૂરિ-થુઅ-મહિમા. ૧૨

ઇઅ સંતિનાહ સમ્મ-દિટ્ઠિ-રક્ખં સરઈ તિકાલં જો;
સવ્વોવદ્દવ-રહિઓ, સ લહઇ સુહસંપયં પરમં. ૧૩

તવગચ્છગયણ-દિણયર, જુગવર-સિરિસોમસુંદરગુરૂણં;
સુપસાય-લદ્ધ-ગણહર,-વિજ્જાસિદ્ધી ભણઇ સીસો. ૧૪

શ્રી તિજયપહુત્ત સ્તોત્ર

(ચોથું સ્મરણ)

તિજય-પહુત્ત-પયાસય, અટ્ઠ-મહાપાડિહેર-જુત્તાણં;
સમયક્ખિત્ત-ઠિઆણં, સરેમિ ચક્કં જિણિંદાણં. ૧

પણવીસા ય અસીઆ, પનરસ પન્નાસ જિણવર-સમૂહો;
નાસેઉ સયલ-દુરિઅં, ભવિઆણં ભત્તિ-જુત્તાણં. ૨

વીસા પણયાલા વિય, તીસા પન્નત્તરી જિણવરિંદા;
ગહ-ભૂઅ-રક્ખ-સાઇણિ, ઘોરુવસગ્ગં પણાસંતુ. ૩

સત્તરિ પણતીસા વિ ય, સટ્ઠી પંચેવ જિણગણો એસો;
વાહિ-જલ-જલણ-હરિ-કરિ,-ચોરારિ-મહાભયં હરઉ. ૪

પણપન્ના ય દસેવ ય, પન્નટ્ઠી તહય ચેવ ચાલીસા;
રક્ખંતુ મે સરીરં, દેવાસુર-પણમિઆ સિદ્ધા. ૫

ॐ हरहुंहः सरसुंसः, हरहुंहः तह य चेव सरसुंसः;
आलिहिय-नाम-गब्भं, चक्कं किर सव्वओभद्दं. ६

ॐ रोहिणी पन्नत्ति, वज्जसिंखला तह य वज्जअंकुसिआ;
चक्केसरी नरदत्ता, काली महाकाली तह गोरी. ७

गंधारि महज्जाला, माणुवी वइरुट्ट तह य अच्छुत्ता;
माणुसि महमाणुसिया, विज्जादेवीओ रक्खंतु. ८

पंचदस कम्मभूमिसु, उप्पन्नं सत्तरी जिणाणु सयं;
विविह-रयणाइ-वन्नो,-वसोहिअं हरउ दुरिआइं. ९

चउतीस-अइसय-जुआ, अट्ठ-महापाडिहेर-कय-सोहा;
तित्थयरा गयमोहा, झाएअव्वा पयत्तेणं. १०

ॐ वरकणय-संख-विद्दुम,-मरगय-घणु-सन्निहं विगयमोहं;
सत्तरिसयं जिणाणं, सव्वामर-पूइअं वंदे स्वाहा. ११

ॐ भवणवइ वाणुवंतर, जोइसवासी विमाणुवासी अ;
जे के वि दुट्ठदेवा, ते सव्वे उवसमंतु मम स्वाहा. १२

चंदणुकप्पुरेणं, फलओ लिहिऊणु आलिअं पीअं;
ओगंतराइ-गह-भूअ,-साइणि-मुग्गं पणासेई. १३

इअ सत्तरिसय-जंतं, सम्मं मंतं दुवारि पडिलिहिअं;
दुरिआरि-विजयवंतं, निब्भंतं निच्च-मच्चेह. १४

શ્રી નમિઊણ સ્તોત્ર

(પાંચમું સ્મરણ)

નમિઊણ પણય-સુરગણ,-ચુડામણિ-કિરણ-રંજિઅં મુણિણો;
ચલણ-જુઅલં મહાભય,-પણાસણું સંથવં વુચ્છં. ૧

સડિય-કર-ચરણ-નહ-મુહ, નિબુહ-નાસા વિવન્ન-લાયન્ના;
કુટ્ઠ-મહારોગાનલ,-કુલિંગ-નિદ્દડ્ઢ-સવ્વંગા. ૨

તે તુહ ચલણારાહણ,-સલિલંજલિ-સેય-વુડ્ઢિય-ચ્છાયા;
વણદવ-દડ્ઢા ગિરિયા,-યવવ પત્તા પુણો લચ્છિં. ૩

દુવ્વાય-ખુભિય-જલનિહિ,-ઉબ્ભડ-કલ્લોલ-ભીસણારાવે;
સંભંત-ભય-વિસંઠુલ,-નિજ્જામય-મુક્ક-વાવારે. ૪

અવિદ્દલિઅ-જાણુવત્તા, ખણેણ પાવંતિ ઇચ્છિઅં કૂલં;
પાસજિણ-ચલણ-જુઅલં, નિચ્ચં ચિઅ જે નમંતિ નરા. ૫

ખરપવણુદ્ધય-વણદવ,-જાલાવલિ-મિલિય-સયલદુમગહણે;
ડજ્ઝંત-મુદ્ધ-મયવહુ,-ભીસણ-રવ-ભીસણંમિ વણે. ૬

જગગુરુણો કમજુઅલં, નિવ્વાવિઅ-સયલ-તિહુઅણાભોઅં;
જે સંભરંતિ માણુઆ, ન કુણઇ જલણો ભયં તેસિં. ૭

વિલસંત-ભોગ-ભીસણ,-કુરિઆરુણ-નયણ-તરલજીહાલં;
ઉગ્ગ-ભુઅંગં નવ-જલય,-સત્થહં ભીસણાયારં ૮

મન્નંતિ કીડ-સરિસં, દૂર-પરિચ્છુઢ-વિસમ-વિસ-વેગા;
તુહ નામક્ખર-કુડ,-સિદ્ધ-મંતગુરુઆ નરા લોએ. ૯

અડવીસુ ભિલ્લ-તક્કર,-પુલિંદ-સદ્દુલ-સદ્દ-ભીમાસુ;
ભયવિહુર-વુન્ન-કાયર,-ઉલ્લૂરિય-પહિય-સત્થાસુ. ૧૦

અવિલુત્ત-વિહવ-સારા, તુહ નાહ-પણામ-મત્ત-વાવારા;
વવગય-વિગ્ઘા સિગ્ઘં, પત્તા હિય-ઇચ્છિયં ઠાણું. ૧૧

પજ્જલિઆનલ-નયણું, ફુર-વિયારિઅ-મુહું મહાકાયં;
નહ-કુલિસ-ઘાય-વિઅલિઅ,-ગઇંદ-કુંભત્થલાભોઅં. ૧૨

પણય-સસંભમ-પત્થિવ,-નહ-મણિ માણિક્ક-પડિઅ-પડિમસ્સ;
તુહ વયણુ-પહરણુ-ધરા, સીહં કુદ્ધંપિ ન ગણંતિ. ૧૩

સસિ-ધવલ-દંતમુસલં, દીહકરુલ્લાલ-વુડ્ઢિ-ઉચ્છાહં;
મહુપિંગ-નયણજુઅલં, સસલિલ-નવજલહરારાવં. ૧૪

ભીમં મહાગઇંદં, અચ્ચાસન્નંપિ તે નવિ ગણંતિ;
જે તુમ્હ ચલણુ-જુઅલં, મુણિવઈ! તુંગં સમલ્લીણા. ૧૫

સમરમ્મિ તિક્ખખગ્ગા,-ભિગ્ઘાય-પવિદ્ધ-ઉદ્ધુય-કબંધે;
કુંત-વિણિભિન્ન-કરિ-કલહ,-મુક્ક-સિક્કાર-પઉરંમિ. ૧૬

નિજ્જિઅ-દપ્પુદ્ધર-રિઉ,-નરિંદ-નિવહા ભડા જસં ધવલં;
પાવંતિ પાવ-પસમિણુ, પાસજિણુ! તુહપ્પભાવેણુ. ૧૭

રોગ-જલ-જલણુ-વિસહર,-ચોરારિ-મઇંદ-ગય-રણુભયાઇં;
પાસજિણુ-નામ-સંકિત્તણેણુ, પસમંતિ સવ્વાઇં. ૧૮

એવં મહાભયહરં, પાસજિણિંદસ્સ સંથવમુઆરં;
ભવિયજણાણંદયરં, કલ્લાણુ-પરંપર-નિહાણું. ૧૯

રાયભય-જક્ખ-રક્ખસ,-કુસુમિણુ-દુસ્સઉણુ-રિક્ખ-પીડાસુ;
સંઝાસુ દોસુ પંથે, ઉવસગ્ગે તહ ય રયણીસુ. ૨૦

જો પઢઇ જો અ નિસુણઇ, તાણું કઇણો ય માણુતુંગસ્સ;
પાસો પાવં પસમેઉ, સયલ-ભુવણુ-ચ્ચિય-ચલણો. ૨૧

ઉવસગ્ગંતે કમઠા,–સુરમ્મિ ઝાણાઓ જો ન સંચલિઓ;
સુર–નર–કિન્નર–જુવઈહિં, સંથુઓ જયઉ પાસજિણો. ૨૨

એઅસ્સ મજ્જયારે, અટ્ઠારસ–અક્ખરેહિં જો મંતો;
જો જાણઇ સો ઝાયઈ, પરમ પયત્થં કુડં પાસં. ૨૩

પાસહ–સમરણું જો કુણઇ, સંતુટ્ઠહિયએણ;
અટ્ઠુત્તરસય–વાહિ–ભય, નાસઇ તસ્સ દૂરેણ. ૨૪

અજિત–શાંતિ સ્તવન

(છઠું સ્મરણ)

અજિઅં જિઅ–સવ્વભયં, સંતિં ચ પસંત–સવ્વ–ગય–પાવં; જયગુરૂ સંતિ ગુણકરે, દોવિ જિણવરે પણિવયામિ. ૧ ગાહા.

વવગય–મંગુલભાવે, તે હં વિઉલ–તવ–નિમ્મલસહાવે; નિરુવમ–મહપ્પભાવે, થોસામિ સુદિટ્ઠસબ્ભાવે. ૨. ગાહા.

સવ્વદુક્ખપ્પસંતીણું, સવ્વપાવપ્પસંતીણું, સયા અજિઅસંતીણું, નમો અજિઅસંતીણું. ૩. સિલોગો.

અજિઅજિણ ! સુહપ્પવત્તણું, તવ પુરિસુત્તમ ! નામકિત્તણું; તહ ય ધિઈ–મઈ–પ્પવત્તણું, તવ ય જિણુત્તમ ! સંતિ ! કિત્તણું. ૪. માગહિઆ.

કિરિઆ–વિહિ–સંચિઅ–કમ્મકિલેસ–વિમુક્ખયરં, અજિઅં નિચ્ચિઅં ચ ગુણેહિં મહામુણિ–સિદ્ધિગયં; અજિઅસ્સ ય સંતિમહામુણિણો વિ અ સંતિકરં, સયયં મમ નિવ્વુઇ–કારણયં ચ નમંસણયં. ૫. આલિંગણયં.

પુરિસા ! જઇ દુક્ખવારણું, જઇ ય વિમગ્ગહ સુક્ખ-કારણું; અજિઅં સંતિં ચ ભાવઓ, અભયકરે સરણું પવ-જજહા. ૬. માગહિઆ.

અરઇ-રઇ-તિમિર-વિરહિઅ-મુવરય-જરમરણું, સુર અસુર-ગરુલ-ભુયગવઈ-પયય-પણિવઇયં; અજિઅમહમવિ અ સુનય-નય-નિઉણુ-મભયકરં, સરણુમુવસરિઅ ભુવિ-દિવિજ-મહિઅં સયયમુવણુમે. ૭. સંગયયં.

તં ચ જિણુત્તમમુત્તમ-નિત્તમ-સત્ત-ધરં, અજ્જવ-મદ્દવ-ખંતિ-વિમુત્તિ-સમાહિનિહિં; સંતિકરં પણુમામિ દમુત્તમ-તિત્થયરં, સંતિમુણી ! મમ સંતિ-સમાહિ-વરં દિસઉ. ૮. સેાવાણુયં.

સાવત્થિ-પુવ્વ-પત્થિવં ચ વરહત્થિ-મત્થય-પસત્થ-વિત્થિન્ન-સંથિયં, થિર-સરિચ્છ-વચ્છં, મયગલ-લીલાયમાણુ-વરગંધહત્થિ-પત્થાણુ-પત્થિયં, સંથવારિહું; હત્થિ-હત્થબાહું ધંત-કણુગ-રુઅગ-નિરુવહય-પિંજરં, પવર-લક્ખણેાવચિઅ-સેામ-ચારુ-રૂવં, સુઇસુહ-મણાભિરામ-પરમ-રમણિજ્જ-વર-દેવદુંદુહિ-નિનાય-મહુરયર-સુહગિરં. ૯. વેઠ્ઠેઓ.

અજિઅં જિઆરિગણું, જિઅ-સવ્વભયં ભવેાહરિઉં, પણુમામિ અહં પયઓ, પાવં પસમેઉ મે ભયવં. ૧૦. રાસાલુદ્ધઓ.

કુરુ-જણુવય-હત્થિણાઉર-નરીસરેા પઢમં તઓ મહાચક્ક-વટ્ટિ-ભેાએ મહપ્પભાવેા, જો બાવત્તરિ-પુરવર-સહસ્સ-વર-નગર-નિગમ-જણુવય-વઇ બત્તીસા-રાયવર-સહસ્સાણુયાય-

મગ્ગો; ચઉદસ-વરરયણ-નવ-મહાનિહિ-ચઉસટ્ઠિસહસ્સ-પવર-જુવઇણ સુંદરવઈ, ચુલસી-હય-ગય-રહ-સયસહસ્સ-સામી છન્નવઈ-ગામકોડિ-સામી આસી જો ભારહંમિ ભયવં. ૧૧. વેઢઓ.

તં સંતિં સંતિકરં, સંતિણું સવ્વભયા; સંતિં થુણામિ જિણું, સંતિં વિહેઉ મે. ૧૨. રાસાનંદિઅયં.

ઈક્ખાગ ! વિદેહ ! નરીસર ! નરવસહા ! મુણિવસહા !, નવસારય-સસિ-સકલાણણ વિગય-તમા વિહુઅ-રયા; અજિ ! ઉત્તમ-તેઅ ! ગુણેહિં મહામુણિ ! અમિઅબલા ! વિઉલકુલા !, પણુમામિ તે ભવ-ભય-મુરણ ! જગસરણા ! મમ સરણું. ૧૩. ચિત્તલેહા.

દેવ-દાણવિંદ-ચંદ-સૂર-વંદ ! હઠું-તુઠું ! જિઠું પરમ,-લટ્ઠ-રૂવ ! ધંત-રુપ્પ-પટ્ટ-સેઅ-સુદ્ધ-નિદ્ધ-ધવલ;-દંતપંતિ ! સંતિ ! સત્તિ-કિત્તિ-મુત્તિ-જુત્તિ-ગુત્તિ-પવર !, દિત્તતેઅ-વંદધેય ! સવ્વલોઅ-ભાવિઅપ્પભાવ ! જોઅ ! પઈસ મે સમાહિં. ૧૪. નારાયઓ.

વિમલ-સસિ-કલાઇરેઅ-સોમં, વિતિમિર-સૂર-કરાઇરેઅ-તેઅં; તિઅસ-વઈ-ગણાઇરેઅ-રૂવં, ધરણિધરપ્પવરાઇરેઅ-સારં. ૧૫. કુસુમલયા.

સત્તે અ સયા અજિઅં, સારીરે અ બલે અજિઅં; તવ-સંજમે અ અજિઅં, એસ થુણામિ જિણું અજિઅં. ૧૬. ભુઅગપરિરિંગિઅં.

સોમગુણેહિં પાવઈ ન તં નવ-સરય-સસી, તેઅ-ગુણેહિં પાવઇ ન તં નવ-સરય-રવી; રૂવગુણેહિં પાવઇ ન તં તિઅસ-ગણ-વઇ, સારગુણેહિં પાવઈ ન તં ધરણિધર-વઇ. ૧૭. ખિજ્જિઅયં.

તિત્થવર-પવત્તયં તમ-રય-રહિયં, ધીર-જણ-થુઅચ્ચિઅં ચુઅ-કલિ-કલુસં; સંતિ-સુહ-પ્પવત્તયં તિગરણ-પયઓ, સંતિમહં મહામુણિં સરણમુવણમે. ૧૮. લલિઅયં.

વિણઓણય-સિર-રઇ-અંજલિ-રિસિગણ-સંથુઅં થિમિઅં, વિબુહાહિવ-ધણવઇ-નરવઇ-થુઅ-મહિઅચ્ચિઅં બહુસો; અઈ-રુગ્ગય-સરય-દિવાયર-સમહિઅસપ્પભં તવસા, ગયણંગણ-વિયરણ-સમુઇઅ-ચારણ-વંદિઅં સિરસા. ૧૯. કિસલયમાલા.

અસુર-ગરુલ-પરિવંદિયં, કિન્નરોરગ-નમંસિઅં; દેવ-કોડિ-સય-સંથુઅં, સમણસંઘ-પરિવંદિયં. ૨૦. સુમુહં.

અભયં અણહં, અરયં અરુયં; અજિઅં અજિઅં, પયઓ પણમે. ૨૧. વિજ્જુવિલસિઅં.

આગયા વર-વિમાણ,-દિવ્વ-કણગ-રહ-તુરય-પહકરસ-એહિં હુલિઅં; સસંભમોયરણ-ખુભિય,-લુલિય-ચલ-કુંડલંગય-તિરીડ-સોહંત-મઉલિ-માલા. ૨૨. વેડ્ઢઓ.

જં સુર-સંઘા સાસુર-સંઘા વેર-વિઉત્તા ભત્તિ-સુજુત્તા, આયર-ભૂસિઅ-સંભમ-પિંડિઅ-સુટ્ઠુ-સુવિમ્હિઅ-સવ્વબલોઘા; ઉત્તમ-કંચણ-રયણ-પરૂવિઅ-ભાસુર-ભૂસણ-ભાસુરિયંગા, ગાય-સમોણય-ભત્તિવસાગય-પંજલિ-પેસિય-સીસ-પણામા. ૨૩. રયણમાલા.

વંદિઊણ થોઊણ તો જિણું, તિગુણમેવ ય પુણો પયાહિણું;
પણમિઊણ ય જિણું સુરાસુરા, પમુઈઆ સભવણાઈં તો ગયા. ૨૪. ખિત્તયં.

તં મહામુણિમહં પિ પંજલી, રાગ-દોસ-ભય-મોહ-વજ્જિયં, દેવ-દાણવ-નરિંદ-વંદિઅં, સંતિમુત્તમં મહા-તવં નમે. ૨૫. ખિત્તયં.

અંબરંતર-વિઆરણિઆહિં, લલિઅ-હંસવહુ-ગામિણિ-આહિં; પીણ-સોણિ-થણ-સાલિણિઆહિં, સકલ-કમલદલ-લોઅણિઆહિં. ૨૬. દીવયં.

પીણ-નિરંતર-થણ-ભર-વિણમિય-ગાયલઆહિં, મણિ-કંચણ-પસિઢિલ-મેહલ-સોહિઅ-સોણિતડાહિં; વરખિંખિણિ-નેઉર-સતિલય-વલય-વિભૂસણિઆહિં, રઇકર-ચઉર-મણોહર-સુંદર-દંસણિઆહિં. ૨૭. ચિત્તકૂખરા.

દેવસુંદરીહિં પાય-વંદિઆહિં વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા, અપ્પણો નિડાલએહિં મંડણોહણ-પ્પગારએહિં કેહિં કેહિં વિ; અવંગ-તિલય-પત્તલેહ-નામએહિં ચિલ્લએહિં સંગયંગયાહિં, ભત્તિ-સન્નિવિટ્ઠ-વંદણાગયાહિં હુંતિ તે વંદિઆ પુણો પુણો. ૨૮. નારાયઓ.

તમહં જિણચંદં, અજિઅં જિઅમોહં; ધુયસવ્વકિલેસં, પયઓ પણમામિ. ૨૯. નંદિઅયં.

થુઅ-વંદિઅયસ્સા રિસિગણ-દેવગણેહિં, તો દેવવહુહિં પયઓ પણમિઅસ્સા; જસ્સ જગુત્તમ-સાસણુઅસ્સા ભત્તિ-

વસાગય-પિંડિઅયાહિં, દેવ-વરચ્છરસાઅહુઆહિં સુર-વર-રઇ-ગુણ-પંડિઅયાહિં. ૩૦. ભાસુરયં.

વંસ-સદ્દ-તંતિ-તાલ-મેલિએ, તિઉક્ખરાભિરામ-સદ્દ-મીસએ કએ અ; સુઈ-સમાણણે અ સુદ્ધ-સજ્જ-ગીઅ-પાય-જાલ-ઘંટિઆહિં, વલય-મેહલા-કલાવ-નેઉરાભિરામ-સદ્દ-મીસએ કએ અ. દેવ-નટ્ટિઆહિં હાવ-ભાવ-વિબ્ભમ-પ્પગાર-એહિં, નચ્ચિઉણ અંગહારએહિં વંદિઆ ય જસ્સ તે સુવિક્કમા કમા, તયં તિલોય-સવ્વ-સત્ત-સંતિકારયં, પસંત-સવ્વ-પાવ-દોસમેસ હં નમામિ સંતિમુત્તમં જિણું. ૩૧. નારાયઓ.

છત્ત-ચામર-પડાગ-જુઅ-જવ-મંડિઆ, ઝયવર-મગર-તુરય-સિરિવચ્છ-સુલંછણા; દીવ-સમુદ્દ-મંદર-દિસાગય-સોહિયા, સત્થિઅ-વસહ-સીહ-રહ-ચક્ક-વરંકિયા. ૩૨. લલિઅયં.

સહાવ-લદ્ધા સમ-પ્પયંટ્ઠા, અદ્દોસ-દુટ્ઠા ગુણેહિં જિટ્ઠા; પસાયસિટ્ઠા તવેણ પુટ્ઠા, સિરીહિં ઇટ્ઠા રિસીહિં જુટ્ઠા. ૩૩. વાણુવાસિઆ.

તે તવેણ ધુઅ-સવ્વ-પાવયા, સવ્વ-લોઅ-હિઅ-મૂલ-પાવયા; સંથુઆ અજિઅ-સંતિ-પાયયા, હુંતુ મે સિવ-સુહાણ દાયયા. ૩૪. અપરાંતિકા.

એવં તવ-બલ-વિઉલં, થુઅ મએ અજિઅ-સંતિ-જિણ-જુઅલં; વવગય-કમ્મ-રય-મલં, ગઇ ગયં સાસયં વિઉલં. ૩૫. ગાહા.

તં બહુ-ગુણુ-પ્પસાયં, મુક્ખ-સુહેણુ પરમેણુ અવિસાયં;
નાસેઉ મે વિસાયં, કુણઉ અ પરિસાવિઅ-પસાયં. ૩૬. ગાહા.

તં મોએઉ અ નંદિં, પાવેઉ અ નંદિસેણુમભિનંદિં;
પરિસા વિ અ સુહ-નંદિં, મમ ય દિસઉ સંજમે નંદિં. ૩૭. ગાહા.

પક્ખિઅ-ચાઉમ્માસિઅ,-સંવચ્છરિએ અવસ્સ-ભણિઅવ્વો;
સોઅવ્વો સવ્વેહિં, ઉવસગ્ગ-નિવારણેા એસેા. ૩૮.

જો પઢઇ જો અ નિસુણઇ, ઉભઓ કાલં પિ અજિઅ-સંતિ-થયં; ન હુ હુંતિ તસ્સ રેાગા, પુવ્વુપ્પન્ના વિ નાસંતિ. ૩૯

જઈ ઇચ્છહ પરમ-પયં, અહવા કિત્તિ સુવિત્થડં ભુવણે;
તા તેલુક્કુદ્ધરણે, જિણુવયણે આયરં કુણુહ. ૪૦

શ્રી ભક્તામર સ્તોત્ર

(સાતમું સ્મરણ)

ભક્તામર-પ્રણત-મૌલિ-મણિ-પ્રભાણા,-મુદ્યોતકં દલિત-પાપ-તમેા-વિતાનમ્; સમ્યક્ પ્રણમ્ય જિનપાદ-યુગં યુગાદા,-વાલંબનં ભવજલે પતતાં જનાનામ્. ૧.

યઃ સંસ્તુતઃ સકલ-વાઙ્મય-તત્ત્વ-બેાધા-દુદ્ભૂત-બુદ્ધિ-પટુભિઃ સુરલેાક-નાથૈઃ; સ્તેાત્રૈર્જગત્ત્રિતય-ચિત્ત-હરૈરુદારૈઃ, સ્તેાષ્યે કિલાહમપિ તં પ્રથમં જિનેન્દ્રમ્. ૨.

બુદ્ધચા વિનાઽપિ વિબુધાર્ચિત-પાદપીઠ !, સ્તેાતું સમુ-

ધત-મતિર્વિગતત્રપોઽહમ્; બાલં વિહાય જલ-સંસ્થિતમિંદુ-બિંબ,-મન્યઃ ક ઇચ્છતિ જનઃ સહસા ગ્રહીતુમ્. ૩.

વક્તું ગુણાન્ ગુણ-સમુદ્ર! શશાંક-કાંતાન્, કસ્તે ક્ષમઃ સુર-ગુરુ-પ્રતિમોઽપિ બુદ્ધ્યા; કલ્પાંતકાલ-પવનોદ્ધત-નક્રચક્રં, કો વા તરીતુમલમંબુનિધિં ભુજાભ્યામ્. ૪.

સોઽહં તથાપિ તવ ભક્તિવશાન્મુનીશ!, કર્તું સ્તવં વિ-ગત-શક્તિરપિ પ્રવૃત્તઃ; પ્રીત્યાત્મવીર્યમવિચાર્ય મૃગો મૃગેન્દ્રં, નાભ્યેતિ કિં નિજશિશોઃ પરિપાલનાર્થમ્. ૫.

અલ્પશ્રુતં શ્રુતવતાં પરિહાસ-ધામ, ત્વદ્ભક્તિરેવ મુખરી-કુરુતે બલાન્મામ્; યત્કોકિલઃ કિલ મધૌ મધુરં વિરૌતિ, તચ્ચારુ-ચૂત-કલિકા-નિકરૈકહેતુઃ. ૬.

ત્વત્સંસ્તવેન ભવ-સંતતિ-સન્નિબદ્ધં, પાપં ક્ષણાત્ક્ષય-મુપૈતિ શરીરભાજામ્; આક્રાંત-લોકમલિનીલમશેષમાશુ, સૂર્યાંશુ-ભિન્નમિવ શાર્વર-મંધકારમ્. ૭.

મત્વેતિ નાથ! તવ સંસ્તવનં મયેદ,-મારભ્યતે તનુ-ધિયાઽપિ તવ પ્રભાવાત્; ચેતો હરિષ્યતિ સતાં નલિની-દલેષુ, મુક્તાફલદ્યુતિમુપૈતિ નનૂદબિંદુઃ. ૮.

આસ્તાં તવ સ્તવનમસ્ત-સમસ્ત-દોષં, ત્વત્સંકથાપિ જગતાં દુરિતાનિ હન્તિ; દૂરે સહસ્રકિરણઃ કુરુતે પ્રભૈવ, પદ્મા-કરેષુ જલજાનિ વિકાસભાંજિ. ૯.

નાત્યદ્ભુતં ભુવનભૂષણભૂત! નાથ!, ભૂતૈર્ગુણૈર્ભુવિ

ભવંતમભિષ્ટુવન્તઃ; તુલ્યા ભવન્તિ ભવતો નનુ તેન કિં વા, ભૂત્યાશ્રિતં ય ઇહ નાત્મસમં કરોતિ. ૧૦.

દૃષ્ટ્વા ભવન્તમનિમેષવિલોકનીયં, નાઽન્યત્ર તોષમુપયાતિ જનસ્ય ચક્ષુઃ; પીત્વા પયઃ શશિકર-દ્યુતિ-દુગ્ધ-સિંધોઃ, ક્ષારં જલં જલનિધેરશિતું ક ઇચ્છેત્. ૧૧.

યૈઃ શાંત-રાગ-રુચિભિઃ પરમાણુભિસ્ત્વં નિર્માપિતસ્ત્રિ-ભુવનૈક-લલામ-ભૂત !; તાવંત એવ ખલુ તેઽપ્યણવઃ પૃથિવ્યાં, યત્તે સમાનમપરં ન હિ રૂપમસ્તિ. ૧૨.

વક્ત્રં ક્વ તે સુર-નરોરગ-નેત્રહારિ, નિઃશેષ-નિર્જિત-જગત્ત્રિતયોપમાનમ્ ?; બિંબં કલંક-મલિનં ક્વ નિશાકરસ્ય, યદ્વાસરે ભવતિ પાંડુ-પલાશ-કલ્પમ્. ૧૩.

સંપૂર્ણ-મંડલ શશાંક-કલા-કલાપ,-શુભ્રા ગુણાસ્ત્રિભુવનં તવ લંઘયન્તિ; યે સંશ્રિતાસ્ત્રિજગદીશ્વરનાથમેકં, કસ્તાન્નિ વારયતિ સંચરતો યથેષ્ટમ્. ૧૪.

ચિત્રં કિમત્ર યદિ તે ત્રિદશાંગનાભિ,-નીતં મનાગપિ મનો ન વિકાર-માર્ગમ્; કલ્પાંતકાલમરુતા ચલિતાચલેન, કિં મંદ-રાદ્રિ-શિખરં ચલિતં કદાચિત્. ૧૫.

નિર્ધૂમવર્તિરપવર્જિત-તૈલપૂરઃ, કૃત્સ્નં જગત્ત્રયમિદં પ્રકટી-કરોષિ; ગમ્યો ન જાતુ મરુતાં ચલિતાચલાનાં, દીપોઽપરસ્ત્વમસિ નાથ ! જગત્પ્રકાશઃ ૧૬.

નાસ્તં કદાચિદુપયાસિ ન રાહુગમ્યઃ, સ્પષ્ટીકરોષિ સહસા યુગપજ્જગંતિ; નાંભોધરોદર-નિરુદ્ધ-મહાપ્રભાવઃ, સૂર્યાતિશાયિ-મહિમાસિ મુનીંદ્ર ! લોકે. ૧૭.

નિત્યોદયં દલિત-મોહ-મહાન્ધકારં, ગમ્યં ન રાહુવદનસ્ય ન વારિદાનામ્; વિભ્રાજતે તવ મુખાબ્જમનલ્પકાંતિ, વિદ્યોત-યજ્જગદપૂર્વ-શશાંક-બિમ્બમ્. ૧૮

કિં શર્વરીષુ શશિનાઽહ્નિ વિવસ્વતા વા ?, યુષ્મન્મુખેંદુ-દલિતેષુ તમસ્સુ નાથ !; નિષ્પન્ન-શાલિ-વન-શાલિનિ જીવલોકે, કાર્યં કિયજ્જલધરૈર્જલભાર-નમ્રૈઃ ? ૧૯

જ્ઞાનં યથા ત્વયિ વિભાતિ કૃતાવકાશં, નૈવં તથા હરિ-હરાદિષુ નાયકેષુ; તેજઃ સ્ફુરન્મણિષુ યાતિ યથા મહત્ત્વં, નૈવં તુ કાચ-શકલે કિરણાકુલેઽપિ. ૨૦

મન્યે વરં હરિહરાદય એવ દૃષ્ટા, દૃષ્ટેષુ યેષુ હૃદયં ત્વયિ તોષમેતિ; કિં વીક્ષિતેન ભવતા ? ભુવિ યેન નાન્યઃ, કશ્ચિન્મનો હરતિ નાથ ! ભવાંતરેઽપિ. ૨૧

સ્ત્રીણાં શતાનિ શતશો જનયન્તિ પુત્રાન્, નાન્યા સુતં ત્વદુપમં જનની પ્રસૂતા; સર્વા દિશો દધતિ ભાનિ સહસ્રરશ્મિં, પ્રાચ્યેવ દિગ્જનયતિ સ્ફુરદંશુજાલમ્. ૨૨

ત્વામામનન્તિ મુનયઃ પરમં પુમાંસ,-માદિત્યવર્ણ-મમલં તમસઃ પરસ્તાત્; ત્વામેવ સમ્યગુપલભ્ય જયંતિ મૃત્યું, નાન્યઃ શિવઃ શિવપદસ્ય મુનીન્દ્ર ! પંથાઃ. ૨૩

ત્વામવ્યયં વિભુમચિંત્યમસંખ્યમાદ્યં, બ્રહ્માણમીશ્વરમનંત-મનંગકેતુમ્; યોગીશ્વરં વિદિતયોગમનેકમેકં, જ્ઞાનસ્વરૂપમમલં પ્રવદંતિ સંતઃ. ૨૪

બુદ્ધસ્ત્વમેવ વિબુધાર્ચિત-બુદ્ધિ-બોધાત્, ત્વં શંકરોઽસિ ભુવનત્રય-શંકરત્વાત્; ધાતાસિ ધીર ! શિવમાર્ગવિધેર્વિધાનાત્, વ્યક્તં ત્વમેવ ભગવન્ ! પુરુષોત્તમોઽસિ. ૨૫

તુભ્યં નમસ્ત્રિભુવનાર્તિહરાય નાથ !, તુભ્યં નમઃ ક્ષિતિ-તલામલભૂષણાય, તુભ્યં નમસ્ત્રિજગતઃ પરમેશ્વરાય, તુભ્યં નમો જિન ! ભવોદધિ-શોષણાય. ૨૬

કો વિસ્મયોઽત્ર ? યદિ નામ ગુણૈરશેષૈ,-સ્ત્વં સંશ્રિતો નિરવકાશતયા મુનીશ !; દોષૈરુપાત્ત-વિવિધાશ્રયજાતગર્વૈઃ, સ્વ-પ્નાંતરેઽપિ ન કદાચિદપીક્ષિતોઽસિ. ૨૭

ઉચ્ચૈરશોકતરુ-સંશ્રિતમુન્મયૂખ,-માભાતિ રૂપમમલં ભવતો નિતાન્તમ્; સ્પષ્ટોલ્લસત્કિરણમસ્ત-તમોવિતાનં, બિમ્બં રવેરિવ પયોધર-પાર્શ્વવર્ત્તિ. ૨૮

સિંહાસને મણિ-મયૂખ-શિખા-વિચિત્રે, વિભ્રાજતે તવ વપુઃ કનકાવદાતમ્; બિમ્બં વિયદ્વિલસદંશુ-લતા-વિતાનં, તુંગોદયાદ્રિ-શિરસીવ સહસ્રરશ્મેઃ. ૨૯

કુંદાવદાત-ચલચામર-ચારુશોભં, વિભ્રાજતે તવ વપુઃ કલધૌત-કાન્તમ્; ઉદ્યચ્છશાંક-શુચિ-નિર્ઝર-વારિધાર,-મુચ્ચૈ-સ્તટં સુરગિરેરિવ શાતકૌમ્ભમ. ૩૦

છત્રત્રયં તવ વિભાતિ શશાંકકાંત,-મુચ્ચૈઃ સ્થિતં સ્થગિત-ભાનુ-કર-પ્રતાપમ્; મુક્તાફલ-પ્રકર-જાલ-વિવૃદ્ધશોભં, પ્રખ્યા-પયત્ત્રિ-જગતઃ પરમેશ્વરત્વમ્. ૩૧

ઉન્નિદ્ર-હેમ-નવપંકજ-પુંજ-કાંતિ,—પર્યુલ્લસન્નખ-મયૂખ-શિખાભિરામૌ; પાદૌ પદાનિ તવ યત્ર જિનેંદ્ર ! ધત્તઃ, પદ્માનિ તત્ર વિબુધાઃ પરિકલ્પયંતિ. ૩૨

ઇત્થં યથા તવ વિભૂતિ-રભૂજ્જિનેંદ્ર !, ધર્મોપદેશન-વિધૌ ન તથા પરસ્ય; યાદૃક્ પ્રભા દિનકૃતઃ પ્રહતાંધકારા, તાદૃક્ કુતો ગ્રહગણસ્ય વિકાશિનોઽપિ ? ૩૩

શ્ચ્યોતન્મદાવિલ-વિલોલ-કપોલમૂલ,-મત્ત-ભ્રમદ્ભ્રમર-નાદ-વિવૃદ્ધકોપમ્; ઐરાવતાભમિભમુદ્ધતમાપતન્તં, દૃષ્ટ્વા ભયં ભવતિ નો ભવદાશ્રિતાનામ્. ૩૪

ભિન્નેભ-કુંભ-ગલદુજ્જ્વલ-શોણિતાક્ત,- મુક્તાફલ-પ્રકર-ભૂષિત-ભૂમિભાગઃ; બદ્ધક્રમઃ ક્રમગતં હરિણાધિપોઽપિ, નાક્રામતિ ક્રમયુગાચલ-સંશ્રિતં તે. ૩૫

કલ્પાંતકાલ-પવનોદ્ધત-વહ્નિકલ્પં, દાવાનલં જ્વલિત-મુજ્જ્વલ-મુત્કુલિંગમ્; વિશ્વં જિઘત્સુમિવ સંમુખ-માપતન્તં, ત્વન્નામ-કીર્ત્તન-જલં શમયત્યશેષમ્. ૩૬

રક્તેક્ષણં સમદ-કોકિલ-કંઠનીલં, ક્રોધોદ્ધતં ફણિનમુત્ફણ-માપતન્તમ્; આક્રામતિ ક્રમ-યુગેન નિરસ્ત-શંક,-સ્ત્વન્નામ-નાગદમની હૃદિ યસ્ય પુંસઃ. ૩૭

વલ્ગત્તુરંગ-ગજગર્જિત-ભીમનાદ,-માજૌ બલં બલવતા-મપિ ભૂપતીનામ્; ઉદ્યદ્દિવાકર-મયૂખ-શિખાપવિદ્ધં, ત્વત્કીર્ત્ત-નાત્તમ ઇવાશુ ભિદામુપૈતિ. ૩૮

કુંતાગ્ર-ભિન્ન-ગજ-શોણિત-વારિવાહ,-વેગાવતાર-તરણા-તુર-યોધભીમે; યુદ્ધે જયં વિજિત-દુર્જય-જેયપક્ષા,-સ્ત્વત્પાદ-પંકજ-વનાશ્રયિણો લભન્તે. ૩૯

અંભોનિધૌ ક્ષુભિત-ભીષણ-નક્રચક્ર,-પાઠીનપીઠ-ભયદો-લ્બણ-વાડવાગ્નૌ; રંગત્તરંગ-શિખર-સ્થિત-યાનપાત્રા,-સ્ત્રાસં વિહાય ભવતઃ સ્મરણાદ્ વ્રજન્તિ. ૪૦

ઉદ્ભૂત-ભીષણ-જલોદર-ભારભુગ્નાઃ, શોચ્યાં દશા-મુપગ-તાશ્ચ્યુત-જીવિતાશાઃ; ત્વત્પાદપંકજ-રજો-ડમૃત-દિગ્ધ-દેહા, મર્ત્યા ભવંતિ મકરધ્વજ-તુલ્યરૂપાઃ. ૪૧

આપાદકંઠમુરુ-શૃંખલ-વેષ્ટિતાઙ્ગા, ગાઢં બૃહન્નિગડ-કોટિ-નિઘૃષ્ટજંઘાઃ; ત્વન્નામ-મંત્રમનિશં મનુજાઃ સ્મરન્તઃ, સદ્યઃ સ્વયં વિગત-બંધ-ભયા ભવન્તિ. ૪૨

મત્ત-દ્વિપેન્દ્ર-મૃગરાજ-દવાનલાહિ,-સંગ્રામ-વારિધિ-મહોદર-બંધનોત્થમ્; તસ્યાશુ નાશમુપયાતિ ભયં ભિયેવ, યસ્તાવકં સ્તવમિમં મતિમાનધીતે. ૪૩

સ્તોત્ર-સ્રજં તવ જિનેન્દ્ર ! ગુણૈર્નિબદ્ધાં, ભક્ત્યા મયા-રુચિર-વર્ણ-વિચિત્રપુષ્પામ્; ધત્તે જનો ય ઇહ કંઠ-ગતામ-જસ્રં, તં માનતુંગ-મવશા સમુપૈતિ લક્ષ્મીઃ. ૪૪

કલ્યાણમંદિર સ્તોત્રમ્

(આઠમું સ્મરણ)

કલ્યાણમંદિર–મુદાર–મવદ્યભેદિ, ભીતાભયપ્રદ–મનિંદિત–મંઘ્રિપદ્મમ્; સંસારસાગર–નિમજ્જદશેષજંતુ,–પોતાયમાનમભિ–નમ્ય જિનેશ્વરસ્ય. ૧

યસ્ય સ્વયં સુરગુરુર્ગરિમાંબુરાશેઃ, સ્તોત્રં સુવિસ્તૃત–મતિર્ન વિભુર્વિધાતુમ્; તીર્થેશ્વરસ્ય કમઠ–સ્મય–ધૂમકેતો,–સ્તસ્યાહ–મેષ કિલ સંસ્તવનં કરિષ્યે. ૨

સામાન્યતોઽપિ તવ વર્ણયિતું સ્વરૂપ,–મસ્માદૃશાઃ કથમ–ધીશ! ભવંત્યધીશાઃ? ધૃષ્ટોઽપિ કૌશિકશિશુર્યદિ વા દિવાન્ધો, રૂપં પ્રરૂપયતિ કિં કિલ ધર્મરશ્મેઃ? ૩

મોહક્ષયાદનુભવન્નપિ નાથ! મર્ત્યો, નૂનં ગુણાન્ ગણયિતું ન તવ ક્ષમેત; કલ્પાંત–વાંત–પયસઃ પ્રકટોઽપિ યસ્માન્મીયેત કેન જલધેર્નનુ રત્નરાશિઃ? ૪

અભ્યુદ્યતોઽસ્મિ તવ નાથ! જડાશયોઽપિ, કર્તું સ્તવં લસદસંખ્ય–ગુણાકરસ્ય; બાલોઽપિ કિં ન નિજબાહુયુગં વિતત્ય, વિસ્તીર્ણતાં કથયતિ સ્વધિયાંબુરાશેઃ? ૫

યે યોગિનામપિ ન યાંતિ ગુણાસ્તવેશ!, વક્તું કથં ભવતિ તેષુ મમાવકાશઃ?; જાતા તદેવમસમીક્ષિત–કારિતેયં, જલ્પંતિ વા નિજગિરા નનુ પક્ષિણોઽપિ. ૬

આસ્તામચિંત્ય–મહિમા જિન! સંસ્તવસ્તે, નામાપિ

પાતિ ભવતો ભવતો જગંતિ; તીવ્રાતપોપહત-પાંથજનાન્નિદાઘે, પ્રીણાતિ પદ્મસરસઃ સરસોડનિલોડપિ. ૭

હૃદ્વર્તિનિ ત્વયિ વિભો ! શિથિલીભવંતિ, જન્તોઃ ક્ષણેન નિવિડા અપિ કર્મબંધાઃ; સદ્યો ભુજંગમમયા ઇવ મધ્યભાગ,-મભ્યાગતે વનશિખંડિનિ ચંદનસ્ય. ૮

મુચ્યંત એવ મનુજાઃ સહસા જિનેન્દ્ર !, રૌદ્રૈરુપદ્રવશતૈ-સ્ત્વયિ વીક્ષિતેડપિ, ગોસ્વામિનિ સ્ફુરિત-તેજસિ દૃષ્ટમાત્રે, ચૌરૈ-રિવાશુ પશવઃ પ્રપલાયમાનૈઃ. ૯

ત્વં તારકો જિન ! કથં ? ભવિનાં ત એવ, ત્વામુદ્વહંતિ હૃદયેન યદુત્તરંતઃ; યદ્વા દૃતિસ્તરતિ યજ્જલમેષ નૂન,-મન્તર્ગ-તસ્ય મરુતઃ સ કિલાનુભાવઃ. ૧૦

યસ્મિન્ હર-પ્રભૃતયોડપિ હત-પ્રભાવાઃ, સોડપિ ત્વયા રતિપતિઃ ક્ષપિતઃ ક્ષણેન; વિધ્યાપિતા હુતભુજઃ પયસાડથ યેન, પીતં ન કિં તદપિ દુર્ધર-વાડવેન ? ૧૧

સ્વામિન્નનલ્પ-ગરિમાણ-મપિ પ્રપન્ના,-સ્ત્વાં જંતવઃ કથમહો હૃદયે દધાનાઃ; જન્મોદધિં લઘુ તરંત્યતિલાઘવેન, ચિંત્યો ન હંત મહતાં યદિ વા પ્રભાવઃ. ૧૨

ક્રોધસ્ત્વયા યદિ વિભો ! પ્રથમં નિરસ્તો, ધ્વસ્તાસ્તદા બત કથં કિલ કર્મચૌરાઃ ?, પ્લોષત્યમુત્ર યદિ વા શિશિરાપિ લોકે, નીલદ્રુમાણિ વિપિનાનિ ન કિં હિમાની ? ૧૩

ત્વાં યોગિનો જિન ! સદા પરમાત્મરૂપ,-મન્વેષયંતિ

હૃદયાંબુજ-કોશ-દેશે; પૂતસ્ય નિર્મલરુચે-ર્યદિ વા કિમન્ય-દક્ષસ્ય સંભવિ પદં નનુ કર્ણિકાયાઃ ? ૧૪

ધ્યાનાજ્જિનેશ ! ભવતો ભવિનઃ ક્ષણેન, દેહં વિહાય પરમાત્મ-દશાં વ્રજંતિ; તીવ્રાનલા-દુપલભાવ-મપાસ્ય લોકે, ચામીકરત્વ-મચિરાદિવ ધાતુભેદાઃ. ૧૫

અંતઃ સદૈવ જિન ! યસ્ય વિભાવ્યસે ત્વં, ભવ્યૈઃ કથં તદપિ નાશયસે શરીરમ્ ?; એતત્સ્વરૂપમથ મધ્ય-વિવર્ત્તિનો હિ, યદ્વિગ્રહં પ્રશમયંતિ મહાનુભાવાઃ. ૧૬

આત્મા મનીષિભિરયં ત્વદભેદ-બુદ્ધ્યા, ધ્યાતો જિનેન્દ્ર ! ભવતીહ ભવત્પ્રભાવઃ; પાનીય-મપ્યમૃત-મિત્ય-નુચિંત્યમાનં, કિં નામ નો વિષવિકાર-મપાકરોતિ ? ૧૭

ત્વામેવ વીત-તમસં પરવાદિનોઽપિ, નૂનં વિભો ! હરિ-હરાદિ-ધિયા પ્રપન્નાઃ; કિં કાચકામલિભિરીશ ! સિતોઽપિ શંખો, નો ગૃહ્યતે વિવિધવર્ણ-વિપર્યયેણ. ૧૮

ધર્મોપદેશ-સમયે સવિધાનુભાવા,-દાસ્તાં જનો ભવતિ તે તરુ-રપ્યશોકઃ; અભ્યુદ્ગતે દિનપતૌ સમહીરુહોઽપિ, કિં વા વિબોધમુપયાતિ ન જીવલોકઃ ? ૧૯

ચિત્રં વિભો ! કથમવાઙ્મુખ-વૃંતમેવ, વિષ્વક્ પતત્યવિરલા સુર-પુષ્પ-વૃષ્ટિઃ; ત્વદ્ગોચરે સુમનસાં યદિ વા મુનીશ !, ગચ્છંતિ નૂનમધ એવ હિ બંધનાનિ. ૨૦

સ્થાને ગભીર-હૃદયોદધિ-સંભવાયાઃ, પીયૂષતાં તવ ગિરઃ

સમુદ્ગીરયંતિ; પીત્વા યતઃ પરમ-સંમદ-સંગભાજો, ભવ્યા વ્રજંતિ તરસાપ્ય-જરામરત્વમ્. ૨૧

સ્વામિન્ ! સુદૂર-ભવનમ્ય સમુત્પતંતો, મન્યે વદંતિ શુચયઃ સુર-ચામરૌઘાઃ; યેઽસ્મૈ નતિં વિદધતે મુનિપુંગવાય, તે નૂન-મૂર્ધ્વગતયઃ ખલુ શુદ્ધભાવાઃ. ૨૨

શ્યામં ગભીર-ગિર-મુજ્જ્વલ-હેમરત્ન,-સિંહાસનસ્થમિહ ભવ્ય-શિખંડિનસ્ત્વામ્; આલોકયંતિ રભસેન નદંતમુચ્ચૈ-શ્ચામીકરાદ્રિ-શિરસીવ નવાંબુવાહમ્. ૨૩

ઉદ્ગચ્છતા તવ શિતિદ્યુતિ-મંડલેન, લુપ્તચ્છદચ્છવિરશોક-તરુર્બભૂવ; સાન્નિધ્યતોઽપિ યદિ વા તવ વીતરાગ ! નીરાગતાં વ્રજતિ કો ન સચેતનોઽપિ ? ૨૪

ભો ભોઃ પ્રમાદ-મવધૂય ભજધ્વમેન,-માગત્ય નિર્વૃતિપુરીં પ્રતિ સાર્થવાહમ્; એતન્નિવેદયતિ દેવ ! જગત્ત્રયાય, મન્યે નદન્નભિનભઃ સુરદુંદુભિસ્તે. ૨૫

ઉદ્યોતિતેષુ ભવતા ભુવનેષુ નાથ !, તારાન્વિતો વિધુરયં વિહતાધિકારઃ; મુક્તા-કલાપ-કલિતોચ્છ્વસિતાતપત્ર,-વ્યાજાત્ત્રિધા ધૃતતનુર્ધ્રુવમભ્યુપેતઃ. ૨૬

સ્વેન પ્રપૂરિત-જગત્ત્રય-પિંડિતેન, કાંતિ-પ્રતાપ-યશસામિવ સંચયેન; માણિક્ય-હેમ-રજત-પ્રવિનિર્મિતેન, સાલ-ત્રયેણ ભગવન્નભિતો વિભાસિ. ૨૭

દિવ્યસ્રજો જિન ! નમત્ત્રિદશાધિપાના,-મુત્સૃજ્ય રત્ન-

રચિતાનપિ મૌલિબંધાન્; પાદૌ શ્રયંતિ ભવતો યદિ વા પરત્ર, ત્વત્સંગમે સુમનસો ન રમંત એવ. ૨૮

ત્વં નાથ! જન્મજલધે-ર્વિપરાઙ્મુખોઽપિ, યત્તારયસ્ય-સુમતો નિજ-પૃષ્ઠ-લગ્નાન્; યુક્તં હિ પાર્થિવ-નિયસ્ય સતસ્ત-વૈવ, ચિત્રં વિભો! યદસિ કર્મ-વિપાક-શૂન્યઃ. ૨૯

વિશ્વેશ્વરોઽપિ જનપાલક! દુર્ગતસ્ત્વં, કિં વાક્ષરપ્રકૃતિ-રપ્યલિપિસ્ત્વમીશ!; અજ્ઞાનવત્યપિ સદૈવ કથંચિદેવ, જ્ઞાનં ત્વયિ સ્ફુરતિ વિશ્વ-વિકાશ-હેતુઃ ૩૦

પ્રાગ્ભાર-સંભૃત-નભાંસિ રજાંસિ રોષા-દુત્થાપિતાનિ કમ-ઠેન શઠેન યાનિ; છાયાપિ તૈસ્તવ ન નાથ! હતા હતાશો, ગ્રસ્તસ્ત્વમીભિરયમેવ પરં દુરાત્મા. ૩૧

યદ્ ગર્જદૂર્જિત-ઘનૌઘ-મદભ્ર-ભીમં, ભ્રશ્યત્તડિન્મુસલ-માંસલ-ઘોર-ધારમ્; દૈત્યેન મુક્તમથ દુસ્તર-વારિ દધ્રે, તેનૈવ તસ્ય જિન! દુસ્તરવારિ-કૃત્યમ્. ૩૨

ધ્વસ્તોર્ધ્વ-કેશ-વિકૃતા-કૃતિ-મર્ત્ય-મુંડ,-પ્રાલંબભૂદ્ભયદ-વક્ત્ર-વિનિર્યદગ્નિઃ; પ્રેતવ્રજઃ પ્રતિભવંતમપીરિતો યઃ, સોઽસ્યાડભવત્પ્રતિભવં ભવ-દુઃખ-હેતુઃ. ૩૩

ધન્યાસ્ત એવ ભુવનાધિપ! યે ત્રિસંધ્ય,-મારાધયંતિ વિધિવદ્વિધુતાન્યકૃત્યાઃ; ભક્ત્યોલ્લસત્પુલક-પક્ષ્મલ-દેહ-દેશાઃ, પાદદ્વયં તવ વિભો! ભુવિ જન્મભાજઃ ૩૪

અસ્મિન્નપાર-ભવ-વારિનિધૌ મુનીશ!, મન્યે ન મે શ્રવણુ-

ગોચરતાં ગતોઽસિ; આકર્ણિતે તુ તવ ગોત્ર-પવિત્ર-મંત્રે, કિં વા વિપદ્વિષધરી સવિધં સમેતિ ? ૩૫

જન્માંતરેઽપિ તવ પાદયુગં ન દેવ !, મન્યે મયા મહિત-મીહિત-દાનદક્ષમ્; તેનેહ જન્મનિ મુનીશ ! પરાભવાનાં, જાતો નિકેતનમહં મથિતા-શયાનામ્. ૩૬

નૂનં ન મોહ-તિમિરા-વૃતલોચનેન, પૂર્વં વિભો ! સકૃદપિ પ્રવિલોકિતોઽસિ; મર્માવિધો વિધુરયંતિ હિ મામનર્થાઃ, પ્રોદ્યત્પ્રબંધગતયઃ કથમન્યથૈતે ? ૩૭

આકર્ણિતોઽપિ મહિતોઽપિ નિરીક્ષિતોઽપિ, નૂનં ન ચેતસિ મયા વિધૃતોઽસિ ભક્ત્યા; જાતોઽસ્મિ તેન જનબાંધવ ! દુઃખ-પાત્રં, યસ્માત્ ક્રિયાઃ પ્રતિફલન્તિ ન ભાવશૂન્યાઃ. ૩૮

ત્વં નાથ ! દુઃખિજન-વત્સલ ! હે શરણ્ય ! કારુણ્ય-પુણ્યવસતે ! વશિનાં વરેણ્ય ! ભક્ત્યા નતે મયિ મહેશ ! દયાં વિધાય, દુઃખાઙ્કુરોદ્દલન-તત્પરતાં વિધેહિ. ૩૯

નિઃસંખ્ય-સાર-શરણં શરણં શરણ્ય,-માસાદ્ય સાદિત-રિપુ-પ્રથિતાવદાતમ્; ત્વત્પાદ-પંકજમપિ પ્રણિધાન-વંધ્યો, વધ્યોઽસ્મિ ચેદ્ ભુવનપાવન ! હા હતોઽસ્મિ. ૪૦

દેવેંદ્રવંદ્ય ! વિદિતા-ખિલ-વસ્તુસાર !, સંસાર-તારક ! વિભો ! ભુવનાધિનાથ !, ત્રાયસ્વ દેવ ! કરુણા-હ્રદ ! માં પુનીહિ, સીદંતમદ્ય ભયદ-વ્યસનાંબુરાશેઃ. ૪૧

યદ્યસ્તિ નાથ ! ભવદંઘ્રિ-સરોરુહાણાં, ભક્તેઃ ફલં કિમપિ

સંતતિ-સંચિતાયા; તન્મે ત્વદેક-શરણસ્ય શરણ્ય ! ભૂયાઃ, સ્વામી ત્વમેવ ભુવનેડત્ર ભવાંતરેપિ. ૪૨

ઇત્થં સમાહિત-ધિયો વિધિવજ્જિનેંદ્ર ! સાંદ્રોલ્લસત્પુલક-કંચુકિતાંગ-ભાગાઃ; ત્વદ્બિંબ-નિર્મલમુખાંબુજબદ્ધલક્ષા, યે સંસ્તવં તવ વિભો ! રચયંતિ ભવ્યાઃ. ૪૩

જન-નયન-કુમુદચંદ્ર !, પ્રભાસ્વરાઃ સ્વર્ગસંપદો ભુક્ત્વા; તે વિગલિત-મલ-નિચયા, અચિરાન્મોક્ષં પ્રપદ્યંતે. ૪૪

બૃહચ્છાંતિ (મોટી શાંતિ)

(નવમું સ્મરણ)

ભો ભો ભવ્યાઃ ! શૃણુત વચનં પ્રસ્તુતં સર્વમેતદ્, યે યાત્રાયાં ત્રિભુવન-ગુરો-રાર્હંતા ભક્તિભાજઃ; તેષાં શાંતિર્ભવતુ ભવતા-મર્હંદાદિ-પ્રભાવા,-દારોગ્યશ્રી-ધૃતિમતિકરી ક્લેશ-વિધ્વંસહેતુઃ. ૧

ભો ભો ભવ્યલોકા ! ઇહ હિ ભરતૈરાવતવિદેહ-સંભવાનાં સમસ્ત-તીર્થકૃતાં જન્મન્યાસન-પ્રકંપાનંતર-મવધિના વિજ્ઞાય, સૌધર્માધિપતિઃ સુઘોષાઘંટા-ચાલનાનંતરં સકલ-સુરાસુરેન્દ્રૈઃ સહ સમાગત્ય, સવિનય-મર્હદ્ભટ્ટારકં ગૃહીત્વા ગત્વા કનકાદ્રિ-શૃંગે, વિહિત-જન્માભિષેકઃ શાંતિમુદ્ઘોષયતિ, યથા તતોડહં કૃતાનુકારમિતિ કૃત્વા મહાજનો યેન ગતઃ સ પંથાઃ, ઇતિ ભવ્યજનૈઃ સહ સમેત્ય, સ્નાત્રપીઠે સ્નાત્રં વિધાય શાંતિમુદ્ઘો-

ષયામિ. તત્પૂજા-યાત્રા-સ્નાત્રાદિ-મહોત્સવા-નંતરમિતિ કૃત્વા કર્ણૌ દત્વા નિશમ્યતાં નિશમ્યતાં સ્વાહા. ૨

ૐ પુણ્યાહં પુણ્યાહં પ્રીયંતાં પ્રીયંતાં ભગવંતોઽર્હન્તઃ સર્વજ્ઞાઃ સર્વદર્શિન-ત્રિલોકનાથા-ત્રિલોક-મહિતા-ત્રિલોકપૂજ્યા-ત્રિલોકેશ્વરા-ત્રિલોકોદ્યોતકરાઃ. ૩

ૐ ઋષભ-અજિત-સંભવ-અભિનંદન-સુમતિ-પદ્મપ્રભ-સુપાર્શ્વ-ચંદ્રપ્રભ-સુવિધિ-શીતલ-શ્રેયાંસ-વાસુપૂજ્ય-વિમલ-અનંત-ધર્મ-શાંતિ-કુંથુ-અર-મલ્લિ-મુનિસુવ્રત-નમિ-નેમિ-પાર્શ્વ-વર્ધમાનાંતા જિનાઃ શાંતાઃ શાંતિકરા ભવંતુ સ્વાહા. ૪

ૐ મુનયો મુનિપ્રવરા રિપુ-વિજય-દુર્ભિક્ષ-કાંતારેષુ દુર્ગમાર્ગેષુ રક્ષંતુ વો નિત્યં સ્વાહા. ૫

ૐ હ્રીં શ્રીં ધૃતિ-મતિ-કીર્તિ-કાંતિ-બુદ્ધિ-લક્ષ્મી-મેધા-વિદ્યાસાધન-પ્રવેશ-નિવેશનેષુ સુગૃહીત-નામાનો જયંતુ તે જિનેન્દ્રાઃ. ૬

ૐ રોહિણી-પ્રજ્ઞપ્તિ-વજ્રશૃંખલા-વજ્રાંકુશી-અપ્રતિચક્રા-પુરુષદત્તા-કાલી-મહાકાલી-ગૌરી-ગાંધારી-સર્વાસ્ત્રા-મહાજ્વાલા-માનવી-વૈરોટ્યા- અચ્છુપ્તા- માનસી-મહામાનસી-ષોડશ-વિદ્યાદેવ્યો રક્ષંતુ વો નિત્યં સ્વાહા. ૭

ૐ આચાર્યોપાધ્યાય—પ્રભૃતિ-ચાતુર્વર્ણ્યસ્ય શ્રી-શ્રમણસંઘસ્ય શાંતિર્ભવતુ તુષ્ટિર્ભવતુ પુષ્ટિર્ભવતુ. ૮

ૐ ગ્રહાશ્ચંદ્ર-સૂર્યાંગારક—બુધ—બૃહસ્પતિ-શુક્ર- શનૈશ્ચર-રાહુ-કેતુ-સહિતાઃ સલોકપાલાઃ સોમ-યમ-વરુણ-કુબેર-વાસ-

વાદિત્ય-સ્કંદ-વિનાયકોપેતા યે ચાન્યેઽપિ ગ્રામ-નગર-ક્ષેત્રદેવતા-દયસ્તે સર્વે પ્રીયંતાં પ્રીયંતાં અક્ષીણ-કોશ-કોષ્ઠાગારા નરપતયશ્ચ ભવંતુ સ્વાહા. ૯

ૐ પુત્ર-મિત્ર-ભ્રાતૃ-કલત્ર-સુહૃત્-સ્વજન-સંબંધિ-બંધુવર્ગ-સહિતાઃ નિત્યં ચામોદ-પ્રમોદ-કારિણઃ અસ્મિંશ્ચ ભૂમંડલાયતન-નિવાસિ-સાધુ-સાધ્વી-શ્રાવક-શ્રાવિકાણાં રોગોપસર્ગ-વ્યાધિ-દુઃખ-દુર્ભિક્ષ-દૌર્મનસ્યોપશમનાય શાંતિર્ભવતુ. ૧૦

ૐ તુષ્ટિ-પુષ્ટિ-ઋદ્ધિ-વૃદ્ધિ-માંગલ્યોત્સવાઃ, સદા પ્રાદુર્ભૂતાનિ પાપાનિ શામ્યંતુ દુરિતાનિ, શત્રવઃ પરાઙ્મુખા ભવંતુ સ્વાહા. ૧૧

શ્રીમતે શાંતિનાથાય, નમઃ શાંતિ-વિધાયિને; ત્રૈલોક્ય-સ્યાડમરાધીશ,-મુકુટાભ્યર્ચિતાંઘ્રયે. ૧

શાંતિઃ શાંતિકરઃ શ્રીમાન્, શાંતિં દિશતુ મે ગુરુઃ; શાંતિરેવ સદા તેષાં, યેષાં શાંતિર્ગૃહે ગૃહે. ૨

ઉન્મૃષ્ટ-રિષ્ટ-દુષ્ટ-ગ્રહગતિ-દુઃસ્વપ્ન-દુર્નિમિત્તાદિ; સંપાદિત-હિત-સંપ,-ન્નામગ્રહણું જયતિ શાંતેઃ. ૩

શ્રી સંઘ-જગજ્જનપદ,-રાજાધિપ-રાજસન્નિવેશાનામ્; ગોષ્ઠિક-પુરમુખ્યાણાં, વ્યાહરણૈ-વ્યાહરેચ્છાંતિમ્. ૪

શ્રીશ્રમણ-સંઘસ્ય શાંતિર્ભવતુ, શ્રીજનપદાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રીરાજાધિપાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રીરાજસન્નિવેશાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રીગોષ્ઠિકાનાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રીપૌરમુખ્યાણાં શાંતિર્ભવતુ, શ્રીપૌરજનસ્ય શાંતિર્ભવતુ, શ્રીબ્રહ્મલોકસ્ય શાંતિર્ભવતુ, ૐ સ્વાહા ૐ સ્વાહા ૐ શ્રી-પાર્શ્વનાથાય સ્વાહા.

એષા શાંતિઃ પ્રતિષ્ઠા-યાત્રા-સ્નાત્રાદ્યવસાનેષુ શાંતિકલશં ગૃહીત્વા કુંકુમ-ચંદન-કર્પૂરાગરુ-ધૂપવાસ-કુસુમાંજલિ-સમેતઃ, સ્નાત્ર-ચતુષ્કિકાયાં શ્રીસંઘ-સમેતઃ શુચિશુચિવપુઃ પુષ્પ-વસ્ત્ર-ચંદના-ભરણા-લંકૃતઃ પુષ્પમાલાં કંઠે કૃત્વા શાંતિમુદ્ઘોષયિત્વા શાંતિપાનીયં મસ્તકે દાતવ્યમિતિ.

નૃત્યંતિ નૃત્યં મણિ-પુષ્પ-વર્ષં, સૃજંતિ ગાયંતિ ચ મંગલાનિ; સ્તોત્રાણિ ગોત્રાણિ પઠંતિ મંત્રાન્, કલ્યાણભાજો હિ જિનાભિષેકે. ૧

શિવમસ્તુ સર્વજગતઃ, પરહિત-નિરતા ભવંતુ ભૂતગણાઃ; દોષાઃ પ્રયાંતુ નાશં, સર્વત્ર સુખીભવંતુ લોકાઃ. ૨

અહં તિત્થયર-માયા, સિવાદેવી તુમ્હ નયર-નિવાસિની; અમ્હ સિવં તુમ્હ સિવં, અસિવોવસમં સિવં ભવતુ સ્વાહા. ૩

ઉપસર્ગાઃ ક્ષયં યાંતિ, છિદ્યંતે વિઘ્નવલ્લયઃ; મનઃ પ્રસન્નતામેતિ, પૂજ્યમાને જિનેશ્વરે. ૪

સર્વમંગલ-માંગલ્યં, સર્વકલ્યાણ-કારણમ્; પ્રધાનં સર્વ-ધર્માણાં, જૈનં જયતિ શાસનમ્. ૫

બૃહદ્ ઋષિમંડલ સ્તોત્ર.

આદ્યન્તાક્ષરસંલક્ષ્ય-મક્ષરં વ્યાપ્ય યત્ સ્થિતમ્;
અગ્નિજ્વાલાસમં નાદબિન્દુ-રેખા-સમન્વિતમ્. ૧

અગ્નિજ્વાલાસમાક્રાન્તં, મનોમલવિશોધનમ્;
દેદીપ્યમાનં હૃત્પદ્મે, તત્ પદં નૌમિ નિર્મલમ્. ૨

અર્હંમિત્યક્ષરં બ્રહ્મ-વાચકં પરમેષ્ઠિનઃ;
સિદ્ધચક્રસ્ય સદ્બીજં, સર્વતઃ પ્રણિદધ્મહે. ૩

ૐ નમોઽર્હદ્ભ્ય ઇશેભ્યઃ, ૐ સિદ્ધેભ્યો નમો નમઃ;
ૐ નમઃ સર્વસૂરિભ્યઃ, ઉપાધ્યાયેભ્ય ૐ નમઃ. ૪

ૐ નમઃ સર્વસાધુભ્યઃ, ૐ જ્ઞાનેભ્યો નમો નમઃ;
ૐ નમસ્તત્ત્વદૃષ્ટિભ્યઃ, ચારિત્રેભ્યસ્તુ ૐ નમઃ. ૫

શ્રેયસેઽસ્તુ શ્રિયેઽસ્ત્વેત,—દર્હદ્દાદ્યષ્ટકં શુભમ્;
સ્થાનેષ્વષ્ટસુ વિન્યસ્તં, પૃથગ્બીજસમન્વિતમ્. ૬

આદ્યં પદં શિખાં રક્ષેત્, પરં રક્ષેત્ તુ મસ્તકમ્;
તૃતીયં રક્ષેદ્ નેત્રે દ્વે, તુર્યં રક્ષેચ્ચ નાસિકામ્. ૭

પંચમં તુ મુખં રક્ષેત્, ષષ્ઠં રક્ષેચ્ચ ઘંટિકામ્;
નાભ્યંતં સપ્તમં રક્ષેત્, રક્ષેત્ પાદાન્તમષ્ટમમ્. ૮

પૂર્વં પ્રણવતઃ સાન્તઃ, સરેફો દ્વયબ્ધિપંચષાન્;
સમાષ્ટદશસૂર્યાંકાન્, શ્રિતો બિન્દુસ્વરાન્ પૃથક્. ૯

પૂજ્યનામાક્ષરા આદ્યાઃ, પંચૈતે જ્ઞાન-દર્શને;
ચારિત્રેભ્યો નમો મધ્યે, હ્રીં સાન્તઃ સમલંકૃતઃ. ૧૦

મૂલમંત્રોદ્ધાર—

[ૐ હ્રાં હ્રીં હ્રું હ્રૂં હ્રેં હ્રૈં હ્રૌં હ્રઃ :—
અ સિ આ ઉ સા, સમ્યગ્-જ્ઞાનદર્શનચારિત્રેભ્યો નમઃ]

જંબૂવૃક્ષધરો દ્વીપઃ, ક્ષારોદધિસમાવૃતઃ;
અ હં દા ધ ષ્ટ કૈ ર ષ્ટ — કા ષ્ઠા ધિ ષ્ઠૈ ર લં કૃ ત ઃ. ૧૧

તન્મધ્યે સંગતો મેરુઃ, કૂટલક્ષૈરલંકૃતઃ;
ઉચ્ચૈરુચ્ચૈસ્તરસ્તારૈઃ, તારામંડલમંડિતઃ. ૧૨

તસ્યોપરિ સકારાન્તં, બીજમધ્યાસ્ય સર્વગમ્;
નમામિ બિંબમાર્હન્ત્યં, લલાટસ્થં નિરંજનમ્. ૧૩

અક્ષયં નિર્મલં શાન્તં, બહુલં જાત્યતેજ્જ્વલમ્;
નિરીહં નિરહંકારં, સારં સારતરં ઘનમ્. ૧૪

અનુદ્ધતં શુભં સ્ફીતં, સાત્ત્વિકં રાજસં મતમ્;
તામસં ચિરસંબુદ્ધં, તૈજસં શર્વરીસમમ્. ૧૫

સાકારં ચ નિરાકારં, સરસં વિરસં પરમ્;
પરાપરં પરાતીતં, પરંપર—પરાપરમ્. ૧૬

સકલં નિષ્કલં તુષ્ટં, નિવૃત્તં ભ્રાન્તિવર્જિતમ્;
નિરંજનં નિરાકારં, નિર્લેપં વીતસંશ્રયમ્. ૧૭

ઇશ્વરં બ્રહ્મસંબુદ્ધં, બુદ્ધં સિદ્ધં મતં ગુરુમ્;
જ્યોતિરૂપં મહાદેવં, લોકાલોકપ્રકાશકમ્. ૧૮

અર્હદાખ્યસ્તુ વર્ણાંતઃ, સરેફો બિન્દુમંડિતઃ;
તુર્યસ્વરકલાયુક્તો, બહુધા નાદમાલિતઃ. ૧૯

એકવર્ણં દ્વિવર્ણં ચ, ત્રિવર્ણં તુર્યવર્ણકમ્;
પંચવર્ણં મહાવર્ણં, સપરં ચ પરાપરમ્. ૨૦
અસ્મિન્ બીજે સ્થિતાઃ સર્વે, ઋષભાદ્યા જિનોત્તમાઃ;
વર્ણૈર્નિજૈ-નિર્જયુક્તાઃ, ધ્યાતવ્યાસ્તત્ર સંગતાઃ. ૨૧
[૧]નાદશ્ચંદ્રસમાકારો, [૨]બિંદુર્નીલસમપ્રભઃ;
[૩]કલારુણસમા સાંતઃ, સ્વર્ણાભઃ સર્વતોમુખઃ ૨૨
શિરઃ સંલીન ઇકારો-વિનીલો વર્ણતઃ સ્મૃતઃ;
વર્ણાનુસારસંલીનં તીર્થકૃન્મંડલં સ્તુમઃ. ૨૩
ચંદ્રપ્રભ-પુષ્પદન્તૌ, 'નાદ' સ્થિતિસમાશ્રિતૌ;
'બિન્દુ'મધ્યગતૌ નેમિ-સુવ્રતૌ જિનસત્તમૌ. ૨૪
પદ્મપ્રભ—વાસુપૂજ્યૌ, 'કલા'—પદ્મમધિષ્ઠિતૌ;
શિર 'ઇ' સ્થિતિસંલીનૌ, પાર્શ્વ-મલ્લી જિનોત્તમૌ. ૨૫
શેષાસ્તીર્થકૃતઃ સર્વે, 'હ-ર' સ્થાને નિયોજિતાઃ;
માયાબીજાક્ષરં પ્રાપ્તાઃ, ચતુર્વિંશતિરર્હતામ્. ૨૬
*ઋષભં ચાજિતં વંદે, સંભવં ચાભિનંદનમ્;
શ્રીસુમતિં સુપાર્શ્વં ચ, વંદે શ્રીશીતલં જિનમ્. ૨૭
શ્રેયાંસં વિમલં વંદેઽનંતં શ્રી-ધર્મનાથકમ્;
શાંતિં કુંથુમરાહંતં, નમિં વીરં નમામ્યહમ્. ૨૮

૧ **'નાદ'** એટલે ⊙ આવી (અથવા △ આવી) આકૃતિ. ૨ **'બિન્દુ'** એટલે ● આવી આકૃતિ. ૩ **'કલા'** એટલે ⌣ સ્પષ્ટતા માટે યંત્ર જુઓ.

* બીકાનેરી તેમજ અન્ય હસ્ત પ્રતિમાં **ક્ષેપકત્રય** લખીને ૨૭-૨૮-૨૯ આ ગાથાઓ પ્રક્ષિપ્ત છે એમ સ્પષ્ટ લખ્યું છે.

ષોડશેવં જિનાનેતાન્, ગાંગેયદ્યુતિસંનિભાન્;
ત્રિકાલં નૌમિ સદ્ભક્ત્યા, 'હ–શ 'ક્ષરમધિષ્ઠિતાન્. ૨૯

ગતરાગ—દ્વેષમોહાઃ, સર્વપાપવિવર્જિતાઃ;
સર્વદા સર્વકાલેષુ, તે ભવન્તુ જિનોત્તમાઃ. ૩૦

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ ડાકિની. ૩૧

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ રાકિની. ૩૨

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ લાકિની. ૩૩

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ કાકિની. ૩૪

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ શાકિની. ૩૫

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ હાકિની. ૩૬

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ યાકિની. ૩૭

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ નાગિની. ૩૮

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ જાકિની. ૩૯

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ ભાકિની. ૪૦

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ યોગિની. ૪૧

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ વ્યંતરી. ૪૨

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ માનવી. ૪૩

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ જૃંભિણી. ૪૪

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ દૈવં હિ. ૪૫

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિનસ્તુ જૃંભિકા. ૪૬

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ પન્નગાઃ. ૪૭

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ ગોનસાઃ. ૪૮

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ દંષ્ટ્રિણઃ. ૪૯

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ વૃશ્ચિકાઃ. ૫૦

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ સિંહકાઃ. ૫૧

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ ચિત્રકાઃ. ૫૨

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ હસ્તિનઃ. ૫૩

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ રેપલાઃ. ૫૪

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં; માં મા હિંસન્તુ શૂકરાઃ. ૫૫

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ શ્રામિણઃ. ૫૬

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ શત્રવઃ. ૫૭

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ હિંસકાઃ. ૫૮

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ દુર્જનાઃ. ૫૯

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ તસ્કરાઃ. ૬૦

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા,
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ પાપ્માનઃ. ૬૧

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ તોયદાઃ. ૬૨

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ વહ્નયઃ. ૬૩

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ વ્યાધયઃ. ૬૪

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ શૃંગિણઃ. ૬૫

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ પક્ષિણઃ. ૬૬

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ દેવતાઃ. ૬૭

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ વ્યંતરાઃ. ૬૮

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ કિન્નરાઃ. ૬૯

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ ખેચરાઃ. ૭૦

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ રાક્ષસાઃ. ૭૧

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ મુદ્ગલાઃ. ૭૨

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ દાનવાઃ. ૭૩

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ કુગ્રહાઃ. ૭૪

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, માં મા હિંસન્તુ ભૂમિપાઃ. ૭૫

દેવદેવસ્ય યચ્ચક્રં, તસ્ય ચક્રસ્ય યા વિભા;
તયાચ્છાદિતસર્વાંગં, સા માં પાતુ સદૈવ હિ. ૭૬

શ્રીગૌતમસ્ય યા મુદ્રા, તસ્યા યા ભુવિ લબ્ધયઃ;
તાભિરભ્યધિકં જ્યોતિ-રર્હન્ સર્વનિધીશ્વરઃ. ૭૭

પાતાલવાસિનો દેવાઃ, દેવા ભૂપીઠવાસિનઃ;
સ્વર્વાસિનોપિ યે દેવાઃ, સર્વે રક્ષન્તુ મામિતઃ. ૭૮

યેઽવધિલબ્ધયો યે તુ, પરમાવધિલબ્ધયઃ;
તે સર્વે મુનયો દિવ્યાઃ, માં સંરક્ષંતુ સર્વદા. ૭૯

[ગદ્યપાઠ

*ભવનેન્દ્ર-વ્યંતરેન્દ્ર-જ્યોતિષ્કેન્દ્ર-કલ્પેન્દ્રેભ્યો નમોનમઃ.

શ્રુતાવધિ-દેશાવધિ-પરમાવધિ-સર્વાવધિ,—[1]બુદ્ધિ-ઋદ્ધિ-

* આ ગદ્ય વિભાગ પણ સ્પષ્ટાર્થે પ્રક્ષિપ્ત કરાયો લાગે છે. બ્રહ્મિનામોમાં મતાંતરે નીચેનાં નામો પણ આવે છે. ૧ **બુદ્ધ્યર્દ્ધિ**૦, ૨ **સર્વૌષધ્યર્દ્ધિ**.

પ્રાપ્ત-[૨]સર્વૌષધર્ધિ-પ્રાપ્ત-[૧]અનન્તાવધ્યર્દ્ધિ-પ્રાપ્ત-[૨]તપ—ઋદ્ધિ-પ્રાપ્ત-[૩]રસર્દ્ધિ-પ્રાપ્ત-[૪]વૈક્રયર્દ્ધિ-પ્રાપ્ત-ક્ષેત્રર્દ્ધિ-પ્રાપ્ત-[૫]અક્ષીણુમ-હાનસર્દ્ધિ-પ્રાપ્તેભ્યો નમઃ]

ૐ હ્રીં શ્રીશ્ચ ધૃતિર્લક્ષ્મી,-ર્ગૌરી ચંડી સરસ્વતી;
જયાંબા વિજયા કિલન્નાડજિતા નિત્યા મદદ્રવા. ૮૦

કામાંગા કામબાણા ચ, સાનંદાનન્દમાલિની;
માયા માયાવિની રૌદ્રી, કલા કાલી કલિપ્રિયા. ૮૧

એતાઃ સર્વાઃ મહાદેવ્યો, વર્તન્તે યા જગત્ત્રયે;
મહ્યં સર્વાઃ પ્રયચ્છંતુ, કાન્તિં કીર્તિં ધૃતિં મતિમ્. ૮૨
(વિશેષકમ્)

દુર્જના ભૂત-વેતાલાઃ, પિશાચાઃ મુદ્ગલાસ્તથા;
તે સર્વેઽપ્યુપશામ્યંતુ, દેવદેવપ્રભાવતઃ. ૮૩

દિવ્યો ગોપ્યઃ સુદુષ્પ્રાપઃ, શ્રી ઋષિમંડલસ્તવઃ;
ભાષિતસ્તીર્થનાથેન, જગત્ત્રાણકૃતેડનઘઃ. ૮૪

રણે રાજકુલે વહ્નૌ, જલે દુર્ગે ગજે હરૌ;
શ્મશાને વિપિને ઘોરે, સ્મૃતો રક્ષતિ માનવમ્. ૮૫

રાજ્યભ્રષ્ટા નિજં રાજ્યં, પદભ્રષ્ટા નિજં પદમ્;
લક્ષ્મીભ્રષ્ટા નિજાં લક્ષ્મીં, પ્રાપ્નુવંતિ ન સંશયઃ. ૮૬

---

૧ અનન્તબલર્દ્ધિ૦ । ૨ તત્ત્વર્દ્ધિ (તત્ત્વદૃષ્ટિ૦ તપઋદ્ધિ આ નામોનો પ્રચાર છે પણ તે બરાબર નથી) ૩ રસઋદ્ધિ । ૪ વૈક્રિયર્દ્ધિ । ૫ ક્ષેત્રાક્ષીણર્દ્ધિ૦ ।

ભાર્યાર્થી લભતે ભાર્યાં, સુતાર્થી લભતે સુતમ્;
વિત્તાર્થી લભતે વિત્તં, નરઃ સ્મરણમાત્રતઃ. ૮૭
(વિશેષકમ્)

સ્વર્ણે રૌપ્યે પટે કાંસ્યે, લિખિત્વા યસ્તુ પૂજયેત્;
તસ્યૈવાષ્ટમહાસિદ્ધિ-ર્ગૃહે વસતિ શાશ્વતી. ૮૮

ભૂર્જપત્રે લિખિત્વેદં, ગલકે મૂર્ધ્નિ વા ભૂજે;
ધારિતં સર્વદા દિવ્યં, સર્વભીતિવિનાશકમ્. ૮૯

ભૂતૈઃ પ્રેતૈર્ગ્રહૈર્યક્ષૈઃ, પિશાચૈર્મુદ્ગલૈર્મલૈઃ;
વાતપિત્તકફોદ્રેકૈ,-ર્મુચ્યતે નાત્ર સંશયઃ. ૯૦

ભૂર્ભુવઃસ્વસ્ત્રયીપીઠ-વર્તિનઃ શાશ્વતા જિનાઃ;
તૈઃ સ્તુતૈર્વંદિતૈર્પૂજિતૈર્યત્ ફલં તત્ ફલં સ્મૃતૌ. ૯૧

એતદ્ ગોપ્યં મહાસ્તોત્રં, ન દેયં યસ્ય કસ્યચિત્;
મિથ્યાત્વવાસિને દત્તે, બાલહત્યા પદે પદે. ૯૨

આચામ્લાદિતપઃ કૃત્વા, પૂજયિત્વા જિનાવલીમ્;
અષ્ટસાહસ્રિકો જાપઃ, કાર્યસ્તત્સિદ્ધિહેતવે. ૯૩

શતમષ્ટોત્તરં પ્રાત-ર્યે સ્મરંતિ દિને દિને;
તેષાં ન વ્યાધયો દેહે, પ્રભવંતિ ન ચાપદઃ. ૯૪

અષ્ટમાસાવધિં યાવત્, પ્રાતઃ પ્રાતસ્તુ યઃ પઠેત્;
સ્તોત્રમેતન્ મહાતેજો, જિનબિંબં સ પશ્યતિ. ૯૫

દૃષ્ટે સત્યર્હતો બિંબે, ભવે સપ્તમકે ધ્રુવમ્;
પદમાપ્નોતિ શુદ્ધાત્મા, પરમાનંદસંપદમ્. ૯૬

વિશ્વવંદ્યો ભવેદ્ ધ્યાતા, કલ્યાણાનિ ચ સોઽશ્નુતે;
ગત્વા સ્થાનં પરં સોઽપિ, ભૂયસ્તુ ન નિવર્તતે. ૯૭

ઇદં સ્તોત્રં મહાસ્તોત્રં, સ્તુતીનામુત્તમં પરમ્;
પઠનાત્ સ્મરણાજ્જાપાત્, લભતે પદમવ્યયમ્. ૯૮

ઋષિમંડલનામૈતત્, પુણ્યપાપપ્રણાશકમ્;
દિવ્યતેજોમહાસ્તોત્રં, સ્મરણાત્પઠનાચ્છુભમ્. ૯૯

વિઘ્નૌઘાઃ પ્રલયં યાંતિ, આપદો નૈવ કર્હિચિત્;
ઋદ્ધયઃ સ્મૃદ્ધયઃ સર્વાઃ, સ્તોત્રસ્યાસ્ય પ્રભાવતઃ. ૧૦૦

શ્રીવર્દ્ધમાનશિષ્યેણ, ગણભૃદ્ગૌતમર્ષિણા;
ઋષિમંડલનામૈતત્, ભાષિતં સ્તોત્રમુત્તમમ્. ૧૦૧

પંચ-સંગ્રહ

૧ લું યોગોપયોગ માર્ગણા દ્વાર

નમિઊણ જિણું વીરં, સમ્મં દુટ્ઠટ્ઠકમ્મનિટ્ઠવગં;
વોચ્છામિ પંચસંગહ-મેય મહત્થં જહત્થં ચ. ૧

સયગાઇ પંચ ગંથા જહારિહં જેણ એત્થ સંખિત્તા;
દ્વારાણિ પંચ અહવા તેણ જહત્થાભિહાણમિણું. ૨

એત્થ ય જોગુવયોગાણુ મગ્ગણા બંધગા ય વત્તવ્વા;
તહ બંધિયવ્વ ય બંધ-હેયવો બંધવિહિણો ય. ૩

સચ્ચમસચ્ચં ઉભયં અસચ્ચમોસં મણોવઇ અટ્ઠ;
વેઉવ્વાહારોરાલ-મિસ્સ સુદ્ધાણિ કમ્મયગં. ૪

અન્નાણુતિગં નાણાણિ પંચ ઇઇ અટ્ઠહા ઉ સાગારો;
અચક્ખુ-દંસણાઇ ચઉહુ-વઓગો અણાગારો. ૫

વિગલા સન્નિપજ્જત્તએસુ લબ્ભંતિ કાયવઇજોગા;
સવ્વે વિ સન્નિ-પજ્જત્તએસુ સેસેસુ કાઓગો. ૬

લદ્ધીએ કરણેહિ ય ઓરાલિયમીસગો અપજ્જત્તે;
પજ્જત્તે ઓરાલો વેઉવ્વિય મીસગો વાવિ. ૭

કમ્મુરલદુગમપજ્જે વેઉવ્વિદુગં ચ સન્નિ લદ્ધિલ્લે;
પજ્જેસુ ઉરલોચ્ચિય વાએ વેઉવ્વિયદુગં ચ.

મઇસુય અન્નાણુ અચક્ખુ દંસણેક્કારસેસુ ઠાણેસુ;
પજ્જત્ત ચઉપણિંદિસુ સચક્ખુ સન્નીસુ બારસવિ. ૮

ઇંગિ વિગલ થાવરેસુ ન મણો દો લેય કેવલદુગંમિ;
ઇંગિ થાવરે ન વાયા વિગલેસુ અસચ્ચમોસેવ. ૯

સચ્ચા અસચ્ચમોસા દો દોસુવિ કેવલેસુ ભાસાઓ;
અંતરગઇ કેવલિએસુ કમ્મયન્નત્થ તં વિવક્ખાએ. ૧૦

મણુનાણુવિભંગેસુ મીસં ઉરલંપિ નારય-સુરેસુ;
કેવલ થાવર વિગલે વેઉવ્વિદુગં ન સંભવઇ. ૧૧

આહારદુગં જાયઇ ચોદ્દસપુવ્વિસ્સ ઇઇ વિસેસણુઓ;
મણુયગઇ પંચેંદિય-માઇએસુ સમઇએ જોએજ્જા. ૧૨

મણુયગઇએ બારસ મણુકેવલવજ્જિયા નવન્નાસુ;
ઇગિથાવરેસુ તિન્નિ ઉ ચઉ વિકલે બાર તસસકલે. ૧૩

જોએ વેએ સન્ની આહારગભવ્વ-સુક્કલેસાસુ;
બારસ સંજમસમ્મે નવ દસ લેસાકસાએસુ. ૧૪

સમ્મત્ત કારણેહિં મિચ્છનિમિત્તા ન હોંતિ ઉવઓગા;
કેવલદુગેણ સેસા સંતેવ અચક્ખુચક્ખુસુ. ૧૫

જોગાહારદુગૂણા મિચ્છે સાસાયણે અવિરએ ય;
અપુવ્વાઇસુ પંચસુ નવ ઓરાલો મણુવઇ ય. ૧૬

વેઉવ્વિણા જુયા તે મીસે સાહારગેણ અપમત્તે;
દેસે દુવિઉવ્વિજુયા આહારદુગેણ ય પમત્તે. ૧૭

અજ્જોગો અજ્જોગી સત્ત સજોગંમિ હોંતિ જોગા ઉ;
દો દો મણુવઇજોગા ઉરાલદુગં સકમ્મઇગં. ૧૮

અચક્ખુ ચક્ખુ દંસણ-મન્નાણુતિગં ચ મિચ્છસાસાણે;
વિરયાવિરએ સમ્મે નાણુતિગં દંસણતિગં ચ. ૧૯

મિસ્સંમિ વામિસ્સં મણનાણુજુયં પમત્તપુવ્વાણું;
કેવલિયનાણદંસણ ઉવઓગ અજોગિજોગીસુ. ૨૦

ગઇ ઇંદિએ ય કાએ જોએ વેએ કસાયનાણે ય;
સંજમદંસણલેસા ભવ સન્નિ સમ્મ આહારે. ૨૧

તિરિયગઇએ ચોદ્દસ નારયસુરનરગઇસુ દો ઠાણા;
એગિંદિએસુ ચઉરો વિગલ પણિંદિસુ છચ્ચઉરો. ૨૨

દસ તસકાએ ચઉ ચઉ થાવરકાએસુ જીવઠાણાઇ;
ચત્તારિ અટ્ઠ દોન્નિ ય કાયવઇ માણુસેસુ કમા. ૨૩

ચઉ ચઉ પુમિત્થિવેએ સવ્વાણિ નપુંસસંપરાએસુ;
કિણ્હાઇતિગાહારગ-ભવ્વાભવ્વે ય મિચ્છે ય. ૨૪

તેઉ લેસાઇસુ દોન્નિ સંજમે એક્કમટ્ઠમણહારે;
સન્ની સમ્મંમિ ય દોન્નિ સેસયાઇ અસંનિમ્મિ. ૨૫

દુસુ નાણ દંસણાઈ સવ્વે અન્નાણિણો ય વિન્નેયા;
સન્નિમ્મિ અજોગિ અવેઇ એવમાઇ મુણેયવ્વં. ૨૬

દો મઇસુય ઓહિદુગે એક્કં મણનાણુ કેવલવિભંગે;
છ તિગં વ ચક્ખુદંસણુ ચઉદસ ઠાણાણિ સેસતિગે.

સુર-નારએસુ ચત્તારિ પંચ તિરિએસુ ચોદ્દસ મણુસે;
ઇંગિ વિગલેસુ જુયલં સવ્વાણિ પણિંદિસુ હવંતિ. ૨૭

સવ્વેસુવિ મિચ્છા વાઉતેઉ સુહુમતિગં પમોત્તુણ;
સાસાયણો ઉ સમ્મો સન્નિદુગે સેસ સન્નિમ્મિ. ૨૮

જા બાયરો તા વેએસુ તિસુ વિ તહ તિસુ ય સંપરાએસુ;
લોભંમિ જાવ સુહુમો છ લ્લેસા જાવ સમ્મોત્તિ. ૨૯

અપુવ્વાઇસુ સુક્કા નત્થિ અજોગિમ્મિ તિન્નિ સેસાણું;
મીસો ઓગો ચઉરો અસંજયા સંજયા સેસા. ૩૦

અભવ્વિએસુ પઢમં સવ્વાણિયરેસુ દો અસન્નિસુ;
સન્નિસુ બાર કેવલિ નોસન્ની નોઅસન્નીવિ. ૩૧

અપમત્તુવસન્તઅજોગિ જાવ સવ્વેવિ અવિરયાઇયા;
વેયગઉસમખાઇય-દિટ્ઠિ કમસો મુણેયવ્વા. ૩૨

આહારગેસુ તેરસ પંચ અણાહારગેસુ વિ ભવંતિ;
ભણિયા જોગુવયોગાણુ મગ્ગણા બંધગે ભણિમો. ૩૩

૨ જું બંધકદ્વાર

ચોદ્દસવિહાવિ જીવા વિબંધગા તેસિમંતિમો ભેઓ;
ચોદ્દસહા સવ્વે હુ કિમાઇ સંતાઇપય નેયા. ૧

કિં જીવા ? ઉવસમમાઇ-એહિં ભાવેહિં સંજુયં દવ્વં;
કસ્સ ? સરૂવસ્સ પહૂ કેણુન્તિ ? ન કેણુઈ કયાઉ. ૨

કત્થ સરીરે લોએ વ હુંતિ કેવચ્ચિર સવ્વકાલં તુ;
કઇ ભાવજુયા જીવા દુગતિગ ચઉ પંચ ભીસેહિં. ૩

સુર નેરઇયા તિસુ તિસુ વાઉપણિંદિતિરિક્ખ ચઉ ચઉસુ;
મણુયા પંચસુ સેસા તિસુ તણુસુ અવગ્ગહા સિદ્ધા. ૪

પુઢવાઇ ચઉ ચઉહા સાહારણવણું પિ સંતયં સયયં;
પત્તેય પજ્જપજ્જા દુવિહા સેસા ઉ ઉવવન્ના. ૫

મિચ્છા અવિરય દેસા પમત્તઅપમત્તયા સજોગિ ય;
સવ્વદ્ધં ઇયરગુણા નાણાજીવેસુ વિ ન હોંતિ. ૬

ઇગદુગ જોગાઇણું ઠવિયમહો એગણેગ ઇઇ જુયલં;
દુગિ જોગાઉ દુદુ ગુણા ગુણિયવિમિસ્સા ભવે ભંગા. ૭

અહવા એક્કપઇયા દો ભંગા દુગિ બહુત્ત સન્ના જે;
એએ ચ્ચિય પયવુડ્ઢીએ તિગુણા દુગસંજુયા ભંગા. ૮

સાહારણાણ લેયા ચઉરો અણંતા અસંખયા સેસા;
મિચ્છા ણંતા ચઉરો પલિયાસંખંસ સેસ સંખેજ્જા. ૯

પત્તેયપજ્જવણુકાઇયાઉ પયરં હરંતિ લોગસ્સ;
અંગુલઅસંખભાગેણ ભાઇયં ભૂદગતણૂ ય. ૧૦

આવલિવગ્ગો ઊણાવલીએ ગુણિઉ હુ બાયરા તેઊ;
વાઊ ય લોગસંખં સેસતિગમસંખિયા લોગો. ૧૧

પજ્જત્તાપજ્જત્તા બિતિચઉઅસન્નિણો અવહરંતિ;
અંગુલસંખા સંખપ્પએસભઇયં પુઢો પયરં. ૧૨

સન્નિચઉસુ ગઇસુ પઢમાએ અસંખ સેઢિ નેરઇયા;
સેઢિઅસંખેજ્જંસો સેસાસુ જહોત્તરં તહ ય. ૧૩

સંખેજ્જજોયણાણું સૂઇપએસેહિં ભાઇઓ પયરો;
વંતરસુરેહિં હીરઈ એવં એક્કેક્કલોએણું. ૧૪

છપ્પન્ન દોસયંગુલ સૂઇપએસેહિં ભાઇઓ પયરો;
જોઇસિએહિં હીરઈ સઠ્ઠાણે ત્થીય સંખગુણા. ૧૫

અસંખસેઢિગપએસ-તુલ્લયા પઢમદુઇયકપ્પેસુ;
સેઢિ અસંખંસસમા ઉવરિં તુ જહોત્તરં તહ ય. ૧૬

સેઢિ એક્કેક્કપએસરઇયિ સૂઇણુમંગુલપ્પમિયં;
ધમ્માએ ભવણુ સોહમ્મયાણુ માણું ઈમં હોઈ. ૧૭

છપ્પન્નદોસયંગુલ ભૂઓ ભૂઓ વિગપ્પ મૂલતિગં;
ગુણિયા જહુત્તરત્થા રાસીઓ કમેણુ સૂઇઓ. ૧૮

અહવંગુલપ્પએસા સમૂલગુણિયા ઉ નેરઇય સૂઇ;
પઢમદુઇયા પયાઇં સમૂલગુણિયાઇં ઇયરાણું. ૧૯

અંગુલમૂલાસંખિય ભાગપ્પમિયા ઉ હોંતિ સેઢીઓ;
ઉત્તરવેઉવ્વિયાણું તિરિયાણુ ય સન્નિપજ્જાણું. ૨૦

ઉક્કોસપએણ મણુયા સેઢિરૂવાહિયા અવહરંતિ;
તઇયમૂલાહએહિં અંગુલમૂલપ્પએ સેહિં. ૨૧

સાસાયણાઇ ચઉરો અસંખા અણુંતયા મિચ્છા;
કોડિ સહસ્સપુહુત્તં પમત્ત ઇયરે ઉ થોવયરા. ૨૨

એગાઇ ચઉપ્પણુા સમગં ઉવસામગા ય ઉવસંતા;
અદ્ધં પડુચ્ચ સેઢીએ હોંતિ સવ્વેવિ સંખેજ્જા. ૨૩

ખવગા ખીણા જોગી એગાઈ જાવ હોંતિ અટ્ઠસયં;
અદ્ધાએ સયપુહુત્તં કોડિપુહુત્તં સજોગીઓ. ૨૪

અપજ્જત્તા દોન્નિવિ સુહુમા એગિંદિયા જએ સવ્વે;
સેસા ય અસંખેજ્જા બાયર પવણા અસંખેસુ. ૨૫

સાસાયણાઇ સવ્વે લોયસ્સ અસંખયંમિ ભાગંમિ;
મિચ્છા ઉ સવ્વલોએ હોઇ સન્નેગીવિ સમુગ્ઘાએ. ૨૬

વેયણ કસાયમારણ વેઉવ્વિય તેઉ હારકેવલિયા;
સગ પણ ચઉ તિન્નિ કમા મણુસુરનેરઇયતિરિયાણું. ૨૭

પંચિંદિય તિરિયાણું દેવાણ વ હોંતિ પંચ સન્નીણું;
વેઉવ્વિયવાઊણું પઢમા ચઉરો સમુગ્ઘાયા. ૨૮

ચઉદસવિહાવિ જીવા સમુગ્ઘાએણું કુસંતિ સવ્વજગં;
રિઉસેઢીએ વ કેઇ એવં મિચ્છા સન્નેગી ય. ૨૯

બીસા અજયા અડ અડ બારસ સાસાયણા છ દેસજઇ;
સગ સેસા ઉ કુસંતિ રજ્જૂ ખીણા અસંખંસં. ૩૦

સહસ્સારંતિય દેવા નારયનેહેણ જંતિ તઇયભુવં;
નિજ્જંતિ અચ્ચુયં જા અચ્ચુયદેવેણ ઇયરસુરા. ૩૧

છટ્ઠીએ નેરઇઓ સાસણભાવેણ એઇ તિરિમણુએ;
લોગંત નિરકુડેસુ જંતિડન્ને સાસણગુણત્થા. ૩૨

ઉવસામગ ઉવસંતા સવ્વટ્ઠે અપ્પમત્તવિરયા ય;
ગચ્છન્તિ રિઉગઇએ પુદેસજયા ઉ બારસમે. ૩૩

સત્તણ્હમપજ્જાણું અંતમુહુત્તં દુહાવિ સુહુમાણું;
સેસાણંપિ જહન્ના ભવઠિઇ હોઇ એમેવ. ૩૪

બાવીસસહસ્સાઇં બારસવાસાઇં અઉણપન્નદિણા;
છમ્માસ પુવ્વકોડિ તેત્તિસયરાઇં ઉક્કોસા. ૩૫

હોઇ અણાઇઅણંતો અણાઇસંતો ય સાઇસંતો ય;
દેસૂણ પોગ્ગલદ્ધં અંતમુહુત્તં ચરિમમિચ્છો. ૩૬

પોગ્ગલપરિયટ્ટો ઇહ દવ્વાઇ ચઉવ્વિહો મુણેયવ્વો;
એક્કેક્કો પુણ દુવિહો બાયરસુહુમત્તભેએણં. ૩૭

સંસારંમિ અડંતો જાવ ય કાલેણ ફુસિઅ સવ્વાણૂ;
ઇંગુ જીવુ મુયઇ બાયર અન્નયરતાણુટ્ઠિઓ સુહુમો. ૩૮

લોગસ્સ પએસેસુ અણંતરપરંપરા-વિભત્તીહિં;
એત્તંમિ બાયરો સો સુહુમો ઉ અણંતરમયસ્સ. ૩૯

ઉસ્સપ્પિણિ સમએસુ અણંતરપરંપરા-વિભત્તિહિં;
કાલમ્મિ બાયરો સો સુહુમા ઉ અણંતરમયસ્સ. ૪૦

અણુભાગઠાણેસું અણંતરપરંપરાવિભત્તીહિં;
ભાવંમિ બાયરો સો સુહુમો સવ્વેસુણુક્કમસો. ૪૧

આવલિયાણું છક્કં સમયાદારબ્ભ સાસણો હોઇ;
મીસુવસમ અંતમુહુ ખાઇયદિટ્ઠિ અણંતદ્ધા. ૪૨

વેયગ અવિરયસમ્મો તેત્તીસયરાઇં સાઇરેગાઇં;
અંતમુહુત્તાઓ પુવ્વકોડી દેસો ઉ દેસૂણા. ૪૩

સમયાઓ અંતમુહૂ પમત્ત અપમત્તયં ભયંતિ મુણી;
દેસૂણ પુવ્વકોડી અન્નોન્નં ચિટ્ઠહિ ભયંતા. ૪૪

સમયાઓ અંતમુહૂ અપુવ્વકરણા ઉ જાવ ઉવસંતો;
ખીણાજોગીણંતો દેસસ્સવ જોગિણો કાલો. ૪૫

એગિંદિયાણુણંતા દોણિણ સહસ્સા તસાણ કાયઠિઇ;
અયરાણ ઇગ પણિંદિસુ નરતિરિયાણું સગટ્ઠ ભવા. ૪૬

પુવ્વકોડિપુહુત્તં પલ્લતિયં તિરિનરાણુ કાલેણું;
નાણાઈગિપજ્જત્ત – મણુપલ્લસંખંસ અંતમુહૂ. ૪૭

પુરિસત્તં સન્નિત્તં સયપુહુત્તં તુ હોઇ અયરાણું;
થી પલિયસયપુહુત્તં નપુંસગત્તં અણુંતદ્ધા. ૪૮

બાયરપજ્જેગિંદિય વિગલાણુ ય વાસસહસ્સ સંખેજ્જા;
અપજ્જંતસુહુમસાહારણાણુ પત્તેગમંતમુહું. ૪૯

પત્તેય બાદરસ્સ ઉ પરમા હરિયસ્સ હોઈ કાયટ્ઠિઇ;
ઓસપ્પિણી અસંખા સાહારત્તં રિઉગઇયત્તં. ૫૦

મોહટ્ઠિઇ બાયરાણું સુહુમાણુ અસંખયા ભવે લોકા;
સાહારણેસુ દોસદ્ધપુગ્ગલા નિવ્વિસેસાણું. ૫૧

સાસણ મીસાઓ હવંતિ સન્તયા પલિયસંખઇગકાલા;
ઉવસામગ ઉવસંતા સમયાઓ અંતરમુહુત્તં. ૫૨

ખવગા ખીણાજોગી હોંતિ અણિચ્ચાવિ અંતરમુહુત્તં;
નાણાજીવે તં ચિય સત્તહિં સમયેહિં અબ્ભહિયં. ૫૩

એગિંદિત્તં સયયં તસત્તણું સમ્મદેસચારિત્તં;
આવલિયાસંખંસં અડસમય ચરિત્ત સિદ્ધી ય. ૫૪

ઉવસમસેઢી ઉવસંતયા ય મણુયત્તાણુત્તરસુરત્તં;
પડિવજ્જંતે સમયા સંખેયા ખવગસેઢી ય. ૫૫

બત્તીસા અડયાલા સટ્ઠી બાવત્તરી ય ચુલસીઈ;
છન્નઉઇ દુઅહૂસયં એગાએ જહુત્તરે સમએ. ૫૬

ગબ્ભયતિરિમણુસુરનારયાણુ વિરહો મુહુત્ત બારસગં;
મુચ્છિમનરાણુ ચઉવીસ વિગલ અમણાણુ અંતમુહું. ૫૭

તસબાયર સાહારણઅસન્નિ અપુમાણુ જે ઠિઇકાલો;
સો ઇયરાણું વિરહો એવં હરિયેયરાણું ચ. ૫૮

આઇસાણું અમરસ્સ અંતરં હીણુયં મુહુત્તંતો;
આસહસારે અચ્ચુયણુત્તર દિણુ માસ વાસ નવ. ૫૯

થાવરકાલુક્કોસો સવ્વટ્ઠે બીયઓ ન ઉવવાઓ;
દ્વે અયરા વિજયાઇસુ નરએસુ વિયાણુમાણેણું. ૬૦

પલિયાસંખો સાસય-ણુંતરં સેસયાણુ અંતમુહૂ;
મિચ્છસ્સ બે છસટ્ઠી ઇયરાણું પોગ્ગલદ્ધંતો. ૬૧

વાસપુહુત્તં ઉવસામગાણુ વિરહો છમાસ ખવગાણું;
નાણાજીએસુ સાસાણુમીસાણું પલ્લસંખંસો. ૬૨

સમ્માઇ તિન્નિ ગુણા કમસો સગચોદ્દપન્નરદિણાણિ;
છમ્માસ અજોગિત્તં ન કોવિ પડિવજ્જએ સયયં. ૬૩

સમ્માઇ ચઉસુ તિય ચઉ ઉવસમમુવસંતયાણુ ચઉ પંચ;
ચઉ ખીણુઅપુવ્વાણું તિન્નિ ઉ ભાવાવસેસાણું. ૬૪

થોવા ગબ્ભયમણુયા તત્તો ઇત્થીઓ તિઘણુગુણિયાઓ;
બાયર તેઉક્કાયા તાસિમસંખેજ્જ પજ્જત્તા. ૬૫

તત્તોણુત્તરદેવા તત્તોસંખેજ્જ જાણુજો કપ્પો;
તત્તોઅસંખગુણિયા સત્તમ છઠ્ઠી સહસ્સારો. ૬૬

સુક્કંમિ પંચમાએ લંતય ચોત્થીએ બંભ તચ્ચાએ;
માહિંદ સણુંકુમારે દોચ્ચાએ મુચ્છિમા માણુયા. ૬૭

ઇસાણે સવ્વત્થવિ બત્તીસગુણાઓ હોંતિ દેવીઓ;
સંખેજ્જા સોહમ્મે તઓ અસંખા ભવણુવાસી. ૬૮

રયણુપ્પભિયા ખહય-રયણિંદિ સંખેજ્જ તત્તિરિકૂખીઓ;
સવ્વત્થ તઓ થલયર જલયર વણુ જોઈસા ચેવ. ૬૯

તત્તો નપુંસ ખહયર સંખેજ્જા થલયર જલયર નપુંસા;
ચઉરિંદિ તઓ પણુબિતિઇંદિય પજ્જત્ત કિંચિહિયા. ૭૦

અસંખા પણુ કિંચિહિય સેસ કમઓ અપજ્જ ઓભયઓ;
પંચેંદિય વિસેસહિયા ચઉતિય બેઇંદિયા તત્તો. ૭૧

પજ્જત્ત બાયર પત્તેયતરૂ અસંખેજ્જ ઇંતિ નિગોયાઓ;
પુઢવી આઉ વાઉ બાયરઅપજ્જત્ત તેઉ તઓ. ૭૨

બાદરતરૂનિગોયા પુઢવીજલવાઉતેઉ તો સુહુમા;
તત્તો વિસેસઅહિયા પુઢવીજલપવણુકાયા ઉ. ૭૩

સંખેજ્જ સુહુમ પજ્જત્ત તેઉ કિંચિહિય ભૂજલ-સમીરા;
તત્તો અસંખગુણિયા સુહુમનિગોયા અપજ્જત્તા. ૭૪

સંખેજ્જગુણા તત્તો પજ્જત્તાણુંતયા તઓ ભવ્વા;
પડિવડિયસમ્મસિદ્ધા વણુ બાયર જીવ પજ્જત્તા. ૭૫

કિંચિહિયા સામન્ના એએ ઉ અસંખ વણુ અપજ્જત્તા;
એએ સામન્નેણું વિસેસઅહિયા અપજ્જત્તા. ૭૬

સુહુમા વણુ અસંખા વિસેસહિયા ઇમે ઉ સામન્ના;
સુહુમવણુ સંખેજ્જા પજ્જત્તા સવ્વ કિંચિહિયા. ૭૭

પજ્જત્તાપજ્જત્તા સુહુમા કિંચિહિયા ભવ્વસિદ્ધિયા;
તત્તો બાયર સુહુમા નિગોય વણુસ્સઇજિયા તત્તો. ૭૮

એગિંદિયા તિરિકૂખા ચઉગઇમિચ્છા ય અવિરઇજુયા ય;
સકસાયા છઉમત્થા સજોગ સંસારિ સવ્વે વિ. ૭૯

ઉવસંત ખવગ જોગી અપમત્ત પમત્ત દેસસાસાણા;
મીસાવિરયા ચઉ ચઉ જહુત્તરં સંખ સંખગુણા. ૮૦

ઉક્કોસપએ સંતા મિચ્છા તિસુ ગઇસુ હોંતસંખગુણા;
તિરિએ અણુંતગુણિયા સન્નિસુ મણુએસુ સંખગુણા. ૮૧

એગિંદિય સુહુમિયરા સન્નિયર પણિંદિયા સમિતિચઉ;
પજ્જત્તાપજ્જત્તા ભેએણું ચોદ્દસગ્ગામા. ૮૨

મિચ્છા સાસણમિસ્સા અવિરય દેસા પમત્ત અપમત્તા;
અપુવ્વ બાયર સુહુમોવસંતખીણા સજોગિયરા. ૮૩

તેરસવિ બંધગા તે અટ્ઠવિહં બંધિયવ્વયં કમ્મં;
મૂલુત્તરભેયં તે સાહિમો તે નિસામેહ. ૮૪

ત્રીજું બંધવ્યદ્વાર

નાણસ્સ દંસણસ્સ ય આવરણું વેયણીય મોહણીયં;
આઉ ય નામં ગોયં તહંતરાયં ચ પયડીઓ. ૧

પંચ નવ દોન્નિ અટ્ઠાવીસા ચઉરો તહેવ બાયાલા;
દોન્નિ ય પંચ ય ભણિયા પયડીઓ ઉત્તરા ચેવ. ૨

મઇસુયઓહિમણુકેવલાણુ આવરણું ભવે પઢમં;
દાણુ – લાભ – ભોગોવભોગ – વિરિયંતરાયયં ચરિમં. ૩

નયણેયરોહિકેવલ-દંસણુઆવરણુયં ભવે ચઉહા;
નિદ્દાપયલાહિં છહા નિદ્દાઇદુરુત્તથીણુદ્ધી. ૪

સોલસ કસાય નવ નોકસાય દંસણુતિગં ચ મોહણીયં;
સુરનરતિરિનિરયાઊ સાયાસાયં ચ નીઉચ્ચં. ૫

ગઇજાઇસરીરંગં બંધણ સંઘાયણું ચ સંઘયણું;
સંઠાણુવન્નગંધરસફાસઅણુપુવ્વિ વિહગગઈ. ૬

અગુરુલઘુ ઉવઘાયં પરઘાઉસ્સાસઆયવુજ્જોયં;
નિમ્માણુતિત્થનામં ચ ચોદ્દસ અડ પિંડપત્તેયા. ૭

તસબાયરપજ્જત્તં પત્તેય થિરં સુભં ચ નાયવ્વં;
સુસ્સરસુભગાઇજ્જં જસકિત્તી સેયરા વીસં. ૮

ગઇયાઇયાણુ ભેયા ચઉ પણુ પણુ તિ પણુ પંચ છ છક્કં;
પણુ દુગ પણટ્ઠ ચઉદુગ પિંડુત્તરભેય પણસટ્ઠી. ૯

સસરીરંતરભૂયા બંધણ સંઘાયણા ઉ બંધુદએ;
વણ્ણાઈ વિગપ્પા વિ હુ બંધે નો સમ્મમીસાઇં. ૧૦

વેઉવ્વાહારોરાલિયાણુ સગતેય – કમ્મજુત્તાણું;
નવ બંધણાણિ ઇયર દુજુત્તાણું તિન્નિ તેસિં ચ. ૧૧

ઓરાલિયાઇયાણું સંઘાયા બંધણાણિ ય સજોગે;
બંધસુભ સંતઉદયા આસજ્જ અણેગહા નામં. ૧૨

નીલકસીણું દુગંધં તિત્તં કડુઅં ગુરું ખરં રુક્ખં;
સીયં ચ અસુભનવગં એગારસગં સુભં સેસં. ૧૩

ધુવબંધિ ધુવોદય સવ્વઘાઇ પરિયત્તમાણુઅસુભાઓ;
પંચ વિ સપડિવક્ખા પગઇ ય વિવાગઓ ચઉહા. ૧૪

નાણુંતરાયદંસણ ધુવબંધિ કસાયમિચ્છભયકુચ્છા;
અગુરુલઘુ નિમિણ તેયં ઉવઘાયં વણ્ણચઉકમ્મં. ૧૫

નિમ્માણ થિરાથિર તેયકમ્મવણ્ણાઈ અગુરુસુહમસુહું;
નાણુંતરાયદસગં દંસણચઉમિચ્છ નિચ્ચુદયા. ૧૬

કેવલિયનાણદંસણુઆવરણું બારસાઇમકસાયા;
મિચ્છત્તં નિદ્દાઓ ઇય વીસં સવ્વઘાઇઓ. ૧૭

સમ્મત્તનાણદંસણુ – ચરિત્તઘાઇત્તણાઉ ઘાઇઓ;
તસ્સેસ દેસઘાઈત્તણાઉ પુણુ દેસઘાઇઓ. ૧૮

નાણાવરણચઉક્કં દંસણુતિગ નોકસાય વિગ્ઘપણું;
સંજલણુ દેસઘાઇ તઇયવિગપ્પો ઇમો અન્નો. ૧૯

નાણુંતરાયદંસણુચઉક્કં પરઘાયતિત્થઉસ્સાસં;
મિચ્છભયકુચ્છ ધ્રુવબંધિણીઉ નામસ્સ અપરિયત્તા. ૨૦

મણુયતિગં દેવતિગં તિરિયાઉસાસઅટ્ઠતણુયંગં;
વિહગઇવણ્ણાઇસુભં તસાઇદસતિત્થનિમ્માણું. ૨૧

ચઉરંસઉસભઆયવ પરાઘાય પણિંદિ અગુરુસાઉચ્ચં;
ઉજ્જોયં ચ પસત્થા સેસા બાસીઇ અપસત્થા. ૨૨

આયાવં સંઠાણું સંઘયણુસરીરઅંગ ઉજ્જોયં;
નામધ્રુવોદય – ઉવ – પરઘાયં પત્તેયસાહારં. ૨૩

ઉદઇયભાવા પોગ્ગલ-વિવાગિણો આઉ ભવવિવાગીણિ;
ખેત્તવિવાગણુપુવ્વી જીવવિવાગા ઉ સેસાઓ. ૨૪

મોહસ્સેવ ઉવસમો ખાઓવસમો ચઉણ્હ ઘાઈણું;
ખયપરિણામિયઉદયા અટ્ઠણ્હવિ હોંતિ કમ્માણું. ૨૫

સમ્મત્તાઇ ઉવસમે ખાઓવસમે ગુણા ચરિત્તાઇ;
ખઇએ કેવલમાઈ તવ્વએસો ઉ ઉદઇએ. ૨૬

નાણુંતરાયદંસણુ – વેયણિયાણું તુ ભંગયા દોન્નિ;
સાઇસપજ્જવસાણોવિ હોઇ સેસાણ પરિણામો. ૨૭

ચઉતિટ્ઠાણુરસાઇં સવ્વઘાઇણિ હોંતિ કટ્ઠાઇં;
દુટ્ઠાણિયાણિ મીસાણિ દેસઘાઇણિ સેસાણિ. ૨૮

નિહએસુ સવ્વઘાઇરસેસુ કટ્ઠેસુ દેસઘાઇણું;
જીવસ્સ ગુણા જાયંતિ ઓહિમણચક્ખુમાઇયા. ૨૯

આવરણમસવ્વગ્ઘં પુંસંજલણંતરાયપયડીઓ;
ચઉટ્ઠાણુ પરિણયાઓ દુતિચઉઠાણુઓ સેસાઓ. ૩૦

ઉપ્પલભૂમિવાલુયજલરેહાસરિસસંપરાએસું;
ચઉઠાણાઇ અસુભાણ સેસયાણું તુ વચ્ચાસો. ૩૧

ઘોસાડઇનિંબુવમો અસુભાણ સુભાણ ખીરખંડુવમો;
એગટ્ઠાણિો ઉ રસો અણંતગુણિયા કમેણિયરે. ૩૨

ઉચ્ચં તિત્થં સમ્મં મીસં વેઉવ્વિછક્કમાઉણ્ણિ;
મણુદુગ આહારદુગં અટ્ઠારસ અધુવસત્તાઓ. ૩૩

પઢમકસાયસમેયા એયાઓ આઉતિત્થવજ્જાઓ;
સત્તરસુવ્વલણાઓ તિગેસુ ગઇઆણુપુવ્વાઊ. ૩૪

નિયહેઉસંભવેવિ હુ ભયણિજ્જો જાણ હોઈ પયડીણું;
બંધો તા અધુવાઓ ધુવા અભયણિજ્જબંધાઓ. ૩૫

દવ્વં ખેત્તં કાલો ભવો ય ભાવો ય હેયવો પંચ;
હેઉ સમાસેણુદ્દઓ જાયઇ સવ્વાણુ પગઈણું. ૩૬

અવ્વોચ્છિન્નો ઉદ્દઓ જાણું પગઇણ તા ધુવોદઇયા;
વોચ્છિન્નો વિ હુ સંભવઇ જાણ અધુવોદયા તાઓ. ૩૭

અસુભસુભત્તણુઘાઇત્તણાઇં રસભેયઓ મુણિજ્જાહિ;
સવિસયઘાયભેએણ વાવિ ઘાઈત્તણું નેયં. ૩૮

જો ઘાએઈ સવિસયં સયલં સો હોઇ સવ્વઘાઇરસો;
સો નિચ્છિદ્દો નિદ્ધો તાણુઓ ફલિહબ્ભહરવિમલો. ૩૯

દેસવિઘાઇત્તણુઓ ઇયરો કડકંબલં સુસંકાસો;
વિવિહબહુછિદ્દભરિઓ અપ્પસિણેહો અવિમલો ય. ૪૦

જાણુ ન વિસઓ ઘાઈત્તણંમિ તાણંપિ સવ્વઘાઇરસો;
જયઈ ઘાઇસગાસેણુ ચોરયા વેહચોરાણું. ૪૧

ઘાઇખઓવસમેણું સમ્મચરિત્તાઇં જાઇં જીવસ્સ;
તાણું હણંતિ દેસં સંજલણા નોકસાયા ય. ૪૨

વિણિવારિય જા ગચ્છઇ બંધં ઉદયં વ અન્નપગઇએ;
સા હુ પરિયત્તમાણી અણિવારેંતિ અપરિયત્તા. ૪૩

દુવિહા વિવાગઓ પુણ હેઉવિવાગાઓ રસવિવાગાઓ;
એક્કેક્કાવિ ય ચઉહા જઓ ચ સદ્દો વિગપ્પેણું. ૪૪

જા જં સમેચ્ચ હેઉં વિવાગઉદયં ઉવેંતિ પગઇઓ;
તા તવ્વિવાગસન્ના સેસલિહાણાઇં સુગમાઇં. ૪૫

અરઇરઇણું ઉદઓ કિન્ન ભવે પોગ્ગલાણિ સંપપ્પ;
અપ્પુટ્ઠેહિવિ કિન્નો એવં કોહાઇયાણંવિ. ૪૬

આઉવ્વ ભવવિવાગા ગઇં ન આઉસ્સ પરભવે જમ્હા;
નો સવ્વહાવિ ઉદઓ ગઇણુ પુણુ સંકમેણુત્થિ. ૪૭

અણુપુવ્વીણું ઉદઓ કિં સંકમણેણુ નત્થિ સંતેવિ;
જહ ખેત્તહેઉણો તાણુ ન તહ અન્નાણુ સવિવાગો. ૪૮

સંપપ્પ જીયકાલે ઉદયં કાઓ ન જંતિ પગઇઓ;
એવમિણુમોહહેઉં આસજ્જ વિસેસયં નત્થિ. ૪૯

કેવલદુગસ્સ સુહુમો હાસાઇસુ કહ ન કુણઇ અપુવ્વો;
સુભગાઇણું મિચ્છો કિલિટ્ઠઓ એગઠાણિરસં. ૫૦

જલરેહસમકસાએવિ એગઠાણી ન કેવલદુગસ્સ;
જં અણુયંપિ હુ ભણિયં આવરણું સવ્વઘાઈ સે. ૫૧

સેસાસુભાણુ વિ ન જં અવગિયરાણું ન તારિસા સુદ્ધિ;
ન સુભાણુંપિ હુ જમ્હા તાણું બંધો વિસુજ્ઝંતિ. ૫૨

ઉક્કોસઠિઅન્નવસાણેહિં એગઠાણિઓ હોહી;
સુભિયાણુ તન્ન જં ઠિઇ અસંખગુણિયાઉ અણુભાગા. ૫૩

દુવિહમિહ સંતકમ્મં ધુવાધુવં સૂઇયં ચ સદ્દેણુ;
ધુવસંતં ચિય પઢમા જઓ ન નિયમા વિસંજોગો. ૫૪

[અણુદય ઉદઓભયબંધણી ઉ ઉભબંધઉદયવોચ્છેયા;
સંતર – ઉભય – નિરંતરબંધા ઉદસંકમુક્કોસા. ૧

અણુદયસંકમજેટ્ઠા ઉદઓણુદએ ય બંધઉક્કોસા;
ઉદયાણુદયવઇઓ તિતિતિચઉદુહા ઉ સવ્વાઓ. ૨]

દેવનિરયાઉવેઉવ્વિછક્ક – આહારજુયલતિત્થાણું;
બંધો અણુદયકાલે ધુવોદયાણું તુ ઉદયમ્મિ. ૫૫

ગયચરિમલોભધુવબંધિ મોહહાસરઇમણુયપુવ્વીણું;
સુહુમતિગઆયવાણું સપુરિસવેયાણુ બંધુદયા. ૫૬

વોચ્છિજ્જંતિ સમં ચિય કમસો સેસાણુ ઉક્કમેણું તુ;
અટ્ઠણ્હમજસ – સુરતિગ – વેઉવ્વાહારજુયલાણું. ૫૭

ધુવબંધિણી તિત્થગરનામ આઉયચઉક્ક બાવન્ના;
એયા નિરંતરાઓ સગવીસુભ સંતરા સેસા. ૫૮

ચઉરંસઉસભપરઘાઉસાસપુસગલસાયસુભખગઈ;
વેઉવ્વિઉરલસુરનરતિરિગોયદુસુસરતસતિચઉ. ૫૯

સમયાઓ અંતમુહુ ઉક્કોસા જાણુ સંતરા તાઓ;
બંધેહિયંમિ ઉભયા નિરંતરા તમ્મિ ઉ જહન્ને. ૬૦

ઉદએ વ અણુદએ વા બંધાઓ અન્નસંકમાઓ વા;
ઠિતિસંતં જાણુ ભવે ઉક્કોસં તા તયક્ખાઓ. ૬૧

મણુગઇ સાયં સમ્મં થિરહાસાઇછવેયસુભખગઇ;
રિસહ ચઉરંસગાઇપણુચ્ચ ઉદસંકમુક્કોસા. ૬૨

મણુયાણુપુવ્વિમીસગઆહારગદેવજુગલવિગલાણિ;
સુહુમાઇતિગં તિત્થં અણુદયસંકમણુ ઉક્કોસા. ૬૩

નારયતિરિઉરલદુગં છેવટ્ઠેગિંદિથાવરાયાવં;
નિદ્દા અણુદયજેટ્ઠા ઉદઉક્કોસા પરાણાઉ. ૬૪

ચરિમસમયંમિ દલિયં જાસિં અન્નત્થ સંકમે તાઓ;
અણુદયવઇ ઇયરીઓ ઉદયવઇ હોંતિ પગઇઓ. ૬૫

નાણંતરાયઆઉદંસણચઉવેયણીયમપુમિત્થી;
ચરિમુદયઉચ્ચવેયગ ઉદયવઈ ચરિમલોભો ય. ૬૬

ચોથું બંધહેતુ દ્વાર

બંધસ્સ મિચ્છઅવિરઇકસાય જોગા ય હેયવો ભણિયા;
તે પંચ દુવાલસ પનવીસ પન્નરસ હોઇલ્લા. ૧

અભિગ્ગહિયમણાભિગ્ગહિયં ચ અભિનિવેસિયં ચેવ;
સંસઇયમણાભોગં મિચ્છત્તં પંચહા હોઇ. ૨

છક્કાયવહો મણઇંદિયાણુ અજમો અસંજમો ભણિયો;
ઇઇ બારસહા સુગમા કસાયજોગા ય પુવ્વુત્તા. ૩

ચઉપચ્ચઇઓ મિચ્છે તિપચ્ચઓ મીસસાસણાવિરએ;
દુગપચ્ચઓ પમત્તા ઉવસંતા જોગપચ્ચઇઓ. ૪

પણુપન્ન પન્ન તિયછહિયચત્ત ગુણચત્ત છક્કચઉન્નહિયા;
દુજુયા ય વીસ સોલસ દસ નવ નવ સત્ત હેઉ ય. ૫

દસ દસ નવ નવ અડ પંચ જઇતિગે દુદુગ સેસયાણેગો;
અડ સત્ત સત્ત સત્તગ છ દોદ્દોઇગિજુયા વા. ૬

મિચ્છત્ત એકકાયાદિઘાય અન્નયર અકૂખજુયલુદઓ;
વેયસ્સ કસાયાણ ય જોગસ્સણ ભયદુગંછા વા. ૭

ઇચ્ચેસિમેગગહણે તસ્સંખા ભંગયા ઉ કાયાણું;
જુયલસ્સ જુયં ચઉરો સયા ઠવેજ્જા કસાયાણું. ૮

જા બાયરો તા ઘાઓ વિગપ્પ ઇઇ જુગવ બંધહેઊણું;
અણુબંધિભયદુગંછાણુ ચારણા પુણુ વિમજ્ઝેસુ. ૯

અણુણુદયરહિયમિચ્છે જોગા દસ કુણઇ જન્ન સો કાલં;
અણુઉદઓ પુણુ તદુવલગ સમ્મદિટ્ઠિસ્સ મિચ્છુદઓ. ૧૦

સાસાયણમ્મિ રૂવં ચય વેયહયાણુ નિયગજોગાણુ;
જમ્હા નપુંસઉદઓ વેઉવ્વિયમીસગો નત્થિ. ૧૧

ચત્તારિ અવિરએ ચય થીઉદએ વિઉવ્વિમીસકમ્મઇયા;
ઇત્થિનપુંસગઉદએ ઓરાલિયમીસગો નત્થિ. ૧૨

દોરૂવાણિ પમત્તે ચયાહિ ઓગં તુ અપ્પમત્તંમિ;
જં ઇત્થિવેયઉદએ આહારગમીસગા નત્થિ. ૧૩

સવ્વગુણઠાણગેસુ વિસેસહેઊણુ એત્તિયા સંખા;
છાયાલલકૂખ બાસીઈ સહસ્સ સય સત્ત સયરી અ. ૧૪

સોલસટ્ઠારસ હેઉ જહન્ન ઉક્કોસયા અસન્નીણું;
ચોદ્દસટ્ઠારસડપજ્જત્તસ્સ સન્નિણો સન્નિગુણગહિયો. ૧૫

મિચ્છત્તં ચેગં ચિય છક્કાયવહો તિ જોગ સન્નિમ્મિ;
ઇંદિયસંખા સુગમા અસન્નિવિગલેસુ દો જોગા. ૧૬

એવં ચ અપજ્જાણું બાયરસુહુમાણ પજ્જયાણ પુણો;
તિણ્ણેક્ક કાયજોગા સણિણઅપજ્જે ગુણા તિન્નિ. ૧૭

ઉરલેણ તિન્નિ છણ્હં સરીરપજ્જત્તયાણ મિચ્છાણું;
સવિઉવ્વેણું સન્નિસ્સ સમ્મમિચ્છસ્સ વા પંચ. ૧૮

સોલસ મિચ્છનિમિત્તા બજ્ઝહિ પણતીસ અવિરઇએ ય;
સેસા ઉ કસાએહિવિ જોગેહિપિ સાયવેયણીયં. ૧૯

તિત્થયરાહારાણું બંધે સમ્મત્તસંજમા હેઉ;
પયડીપએસબંધા જોગેહિં કસાયઓ ઇયરે. ૨૦

ખુપિપાસુણ્હસીયાણિ સેજ્જા રોગો વધો મલો;
તણુફાસો ચરીયા ય દંસેક્કારસ જોગિસુ. ૨૧

વેયણીયભવા એએ પન્નાનાણા ઉ આઇમે;
અટ્ઠમંમિ અલાભોત્થો છઉમત્થેસુ ચોદ્દસ. ૨૨

નિસેજ્જા જાયણા કોસો અરઇ ઇત્થિ નગ્ગયા;
સક્કારો દંસણું મોહા બાવીસા ચેવ રાગિસુ. ૨૩

પાચમું બંધવિધિ દ્વાર

બદ્ધસ્સુદઓ ઉદએ ઉદીરણા તદવસેસયં સંતં;
તમ્હા બંધવિહાણે ભન્નંતે ઈઇ ભણિયવ્વં. ૧

જા અપમત્તો સત્તટ્ઠબંધગા સુહુમ છણ્હમેગસ્સ;
ઉવસંતખીણજોગી સત્તણ્હં નિયટ્ટિમીસઅનિયટ્ટી. ૨

જા સુહુમસંપરાઓ ઉઇન્ન સંતાઇં તાવ સવ્વાઇં;
સત્તટ્ઠદુવસંતે ખીણે સત્ત સેસેસુ ચત્તારિ. ૩

બંધંતિ સત્ત અટ્ઠ વ ઉઇન્ન સત્તટ્ઠગા ઉ સવ્વેવિ;
સત્તટ્ઠછેગ બંધગભંગા પન્નત્તસન્નિમ્મિ. ૪

જાવ પમત્તો અટ્ઠણ્હુદ્ધીરગો વેયઆઉવજ્જાણું;
સુહુમો મોહેણુ ય જા ખીણો તપ્પરઓ નામગોયાણું. ૫

જાવુદઓ તાવ ઉદ્ધીરણાવિ વેયણીયઆઉવજ્જાણું;
અદ્ધાવલિયાસેસે ઉદઓ ઉ ઉદ્ધીરણા નત્થિ. ૬

સાયાસાયાઊણું જાવ પમત્તો અજોગિ સેસુદઓ;
જા જોગિ ઉઇરિજ્જઇ સેસુદયા સોદયં જાવ. ૭

નિદ્દાઉદયવઇણું સમિચ્છપુરિસાણ એગચત્તાણું;
એયાણું ચિય ભજ્જા ઉદ્ધીરણા ઉદએ નન્નાસિં. ૮

હોઇ અણાઇઅણંતો અણાઇસંતો ય સાઇસંતો ય;
બંધો અભવ્વભવ્વોવસંતજીવેસુ ઇઇ તિવિહો. ૯

પયડીઠિઇપએસાણુભાગભેયા ચઉવ્વિહેક્કેક્કો;
ઉક્કોસાણુક્કોસગજહન્નઅજહન્નયા તેસિં. ૧૦

તે વિ હુ સાઇઅણાઇધુવઅધુવભેયઓ પુણો ચઉહા;
તે દુવિહા પુણ નેયા મૂલુત્તરપયઇભેએણું. ૧૧

ભૂઓગારપ્પયરગ અવ્વત્ત અવટ્ઠિઓ ય વિન્નેયા;
મૂલુત્તરપગઈબંધણાસિયા તે ઇમે સુણસુ. ૧૨

ઇગછાઇ મૂલિયાણું બંધટ્ઠાણા હવંતિ ચત્તારિ;
અબંધગો ન બંધઇ ઇહ અવ્વત્તો અઓ નત્થિ. ૧૩

ભૂઓગારપ્પયરગઅવ્વત્તઅવટ્ઠિયા જહા બંધે;
ઉદ્દએ ઉદીરણાએ સંતે જહસંભવં નેયા. ૧૪

બંધટ્ઠાણા તિ દસટ્ઠ દંસણાવરણમોહનામાણું;
સેસાણેગમવાટ્ઠયબંધો સવ્વત્થઠાણસમો. ૧૫

ભૂઓગારા દો નવ છ યપ્પત્તરા દુઅટ્ઠ સત્ત કમા;
મિચ્છાઓ સાસણત્તં ન એકતીસેક્કગુરૂ જમ્હા. ૧૬

ચઉ છ બિઇએ નામંમિ એગ ગુણતીસ તીસ અવ્વત્તા;
ઇગ સત્તરસ ય મોહે એક્કેક્કા તઇયવજ્જાણું. ૧૭

ઇગ સયરેગુત્તર જા દુવીસ છવ્વીસ તહ તિપન્નાઇં;
જા ચોવત્તરિ બાવટ્ઠિરહિયબંધાઓ ગુણતીસં. ૧૮

એક્કાર બાર તિચઉક્કવીસ ગુણતીસઓ ય ચઉતીસા;
ચઉઆલા ગુણસટ્ઠી ઉદયટ્ઠાણાઇં છવ્વીસં. ૧૯

ભૂયપ્પયરા ઇગિચઉવીસં જન્નેઇ કેવલી છઉમં;
અજઓ ય કેવલિત્તં તિત્થયરિયરા વ અન્નોન્નં. ૨૦

એક્કાર બારસાસી ઇગિચઉપંચાહિયા ય ચઉણઉઇ;
એત્તો ચઉદ્દહિય સયં પણવીસઓ ય છાયાલં. ૨૧

બત્તીસં નત્થિ સયં એવં અડયાલ સંત ઠાણાણિ;
જોગિઅઘાઇચઉક્કે ભણુ ખિવિઉં ઘાઇસંતાણિ. ૨૨

સાઇ અધુવો નિયમા જીવવિસેસે અણાઈ અધુવધુવો;
નિયમા ધુવો અણાઇ અધુવો અધુવો વ સાઇ વા. ૨૩

ઉક્કોસા પરિવડિએ સાઇ અણુક્કોસએો જહન્નાએો;
અબ્ભંધાએો વિયરો તદ્ભાવે દો વિ અવિસેસા. ૨૪

તે ણાઇ એોહેણું ઉક્કોસજહન્નગો પુણો સાઇ;
અધુવાણુ સાઇ સવ્વે ધુવાણુણાઈ વિ સંભવિણો. ૨૫

મૂલુત્તરપગઈણું જહન્નએો પગઇબન્ધ ઉવસંતે;
તબ્ભવે અજહન્નો ઉક્કોસો સન્નિ મિચ્છંમિ. ૨૬

આઉસ્સ સાઇઅધુવો બંધો તઇયસ્સ સાઇ અવસેસો;
સેસાણુ સાઇયાઇ ભવ્વાભવ્વેસુ અધુવધુવો. ૨૭

સાઈ અધુવો સવ્વાણુ હોઈ ધુવબંધિયાણુ ણાઇ ધુવો;
નિયયઅબન્ધચુયાણું સાઇ અણાઇ અપત્તાણું. ૨૮

નરયતિગં દેવતિગં ધગિવિગલાણું વિઉવ્વિ નો બંધે;
મણુયતિગુચ્ચં ચ ગઇતસંમિ તિરિ તિત્થઆહારં. ૨૯

વેઉવ્વાહારદુગં નારયસુરસુહુમ વિગલજાઇતિગં;
બંધહિ ન સુરા સાય વ થાવરએગિંદિ નેરઇયા. ૩૦

મોહે સત્તરી કોડાકોડીએો વીસ નામગોયાણું;
તીસિયરાણુ ચઉણ્હં તેત્તીસયરાઇ આઉસ્સ. ૩૧

મોત્તુમકસાઇ તણુયા ઠિઇ વેયણીયસ્સ બારસ મુહુત્તા;
અટ્ઠ નામગોયાણુ સેસયાણું મુહુત્તંતો. ૩૨

સુફ્કિલ સુરભીમહુરાણુ દસ ઉ તહ સુભ ચઉણ્હ ફાસાણું;
અડ્ઢાઇજ્જપવુડ્ઢી અંબિલહાલિદ્દ પુવ્વાણું. ૩૩

તીસં કોડાકોડી અસાયઆવરણુઅંતરાયાણું;
મિચ્છે સયરી ઇત્થીમણુદુગસાયાણુ પન્નરસ. ૩૪

સંઘયણે સંઠાણે પઢમે દસ ઉવરિમેસુ દુગવુડ્ઢી;
સુહમતિવામણુવિગલે ઠારસ ચત્તા કસાયાણું. ૩૫

પુંહાસરઇઉચ્ચે સુભખગતિથિરાઇછક્કદેવદુગે;
દસ સેસાણું વીસા એવઇયા બાહ વાસસયા. ૩૬

સુરનારયાઉયાણું અયરા તેત્તીસ તિન્નિ પલિયાઇં;
ઇયરાણું ચઉસુવિ પુવ્વકોડિતંસો અબાહાઓ. ૩૭

વેાલીણેસું દોસું ભાગેસું આઉયસ્સ જો બંધો;
ભણિઓ અસંભવાઓ ન ઘડઇ સો ગઇચઉક્કેવિ. ૩૮

પલિયાસંખેજ્જંસે બંધંતિ ન સાહિએ નરતિરિચ્છા;
છમ્માસે પુણુ ઇયરા તદાઉ તંસો બહું હોઇ. ૩૯

પુવ્વાકોડી જેસિં આઉ અહિકિચ્ચ તે ઇમં ભણિયં;
ભણિયંપિ નિયઅબાહું આઉં બંધંતિ અમુયંતા. ૪૦

નિરુવક્કમાણુ છમાસા ઇંગિવિગલાણુ ભવટ્ઠિઇતંસો;
પલિયાસંખેજ્જંસં જુગધમ્મીણું વયંતન્ને. ૪૧

અંતો કોડાકોડી તિત્થયરાહાર તીએ સંખાએો;
તેત્તીસપલિયસંખં નિકાઇયાણું તુ ઉક્કોસા. ૪૨

અંતોકોડાકોડી ઠિઇએ વિ કહં ન હોઇ ? તિત્થયરે;
સંતે કિત્તિયકાલં તિરિએો અહ હોઇ ઉ વિરોહો. ૪૩

જમિહ નિકાઇયતિત્થં તિરિયભવે તં નિસેહિયં સંતં;
ઇયરંમિ નત્થિ દોસો ઉવટ્ટણુવટ્ટણાસજ્ઝે. ૪૪

પુવ્વકોડી પરએો ઇંગવિગલો વા ન બંધએ આઉં;
અંતોકોડાકોડીએ આરઉ અભવ્વસન્નીઉ. ૪૫

સુરનારયાઉયાણું દસવાસસહસ્સ લઘુ સતિત્થાણું;
ઇયરે અંતમુહુત્તં અંતમુહુત્તં અબાહાઓ. ૪૬

પુવેએ અટ્ઠવાસા અટ્ઠમુહુત્તા જસુચ્ચગોયાણું;
સાએ બારસ હારગવિગ્ઘાવરણાણુ કિંચૂણું. ૪૭

દોમાસ એગ અદ્ધં અંતમુહુત્તં ચ કોહપુવ્વાણું;
સેસાણુક્કોસાઓ મિચ્છત્તઠિઇએ જં લદ્ધં. ૪૮

વેઉવ્વિછક્કિ તં સહસતાડિયં જં અસન્નિણો તેસિં;
પલિયાસંખંસૂણું ઠિઈ અબાહૂણિયનિસેગો. ૪૯

મોત્તુમબાહાસમયે બહુગં તયણંતરે રયઇ દલિયં;
તત્તો વિસેસહીણું કમસો નેયં ઠિઈ જાવ. ૫૦

આઉસ્સ પઢમસમયા પરભવિયા જેણ તસ્સ ઉ અબાહા;
પલ્લાસંખિયભાગં ગંતું અદ્ધદ્ધયં દલિયં. ૫૧

પલિઓવમસ્સ મૂલા અસંખભાગમ્મિ જત્તિયા સમયા;
તાવઇયા હાણીઓ ઠિઇબંધુક્કોસઓ નિયમા. ૫૨

ઉક્કોસઠિઇબંધા પલ્લાસંખેજ્જભાગમિત્તેહિં;
હસિએહિં સમએહિં હસઇ અબાહાએ ઇગસમઓ. ૫૩

જા એગિંદિ જહન્ના પલ્લાસંખંસસંજુયા સા ઉ;
તેસિં જેટ્ઠા સેસાણુ સંખભાગહિય જા સન્ની. ૫૪

પણવીસા પન્નાસા સય દસસયતાડિયા ઇગિંદિઠિઇ;
વિગલાસંન્નીણ કમા જાયઇ જેટ્ઠા વ ઇયરા વા. ૫૫

ઠિઇઠાણાઇં એગિંદિયાણુ થોવાઇં હોંતિ સવ્વાણું;
બેંદિણુ અસંખેજ્જાણિ સંખગુણિયાણિ જહ ઉપ્પિ. ૫૬

સવ્વજહન્નાવિ ઠિઈ અસંખલોગપ્પએસતુલ્લેહિં;
અજ્ઝવસાએહિં ભવે વિસેસઅહિએહિં ઉવરુવરિં. ૫૭

અસ્સંખલોગખપ્પએસતુલ્લયા હીણમજ્ઝિમુક્કોસા;
ઠિઈબંધજ્ઝવસાયા તીએ વિસેસા અસંખેજ્જા. ૫૮

સત્તણ્હં અજહન્નો ચઉહા ઠિઇબંધુ મૂલપગઇણું;
સેસા ઉ સાઇઅધુવા ચત્તારિ વિ આઉએ એવં. ૫૯

નાણુંતરાયદંસણુચઉક્કસંજલણુઠિઇ અજહન્ના;
ચઉહા સાઇ અધુવા સેસા ઇયરાણુ સવ્વાએ. ૬૦

અટ્ઠારસણ્હ ખવગો બાયરએગિંદિ સેસધુવિયાણું;
પજ્જો કુણઈ જહન્નં સાઇઅધુવો અએ એસો. ૬૧

અટ્ઠારાણુક્કજહન્નો ઉવસમસેઢીએ પરિવડંતસ્સ;
સાઇ સેસવિગપ્પા સુગમા અધુવા ધુવાણું પિ. ૬૨

સવ્વાણુવિ પગઈણું ઉક્કોસં સન્નિણો કુણંતિ ઠિઇં;
એગિંદિયા જહન્નં અસન્નિ ખવગા ય કાણું પિ. ૬૩

સવ્વાણુ ઠિઇ અસુભા ઉક્કોસુક્કોસસંકિલેસેણું;
ઇયરા ઉ વિસોહિએ સુરનરતિરિઆઉએ મોત્તું. ૬૪

અણુભાગોણુક્કોસો નામ તઇજ્જાણુ ઘાઇ અજહન્નો;
ગોયસ્સ દોવિ એએ ચઉવ્વિહા સેસયા દુવિહા. ૬૫

સુભધુવિયાણુણુક્કોસો ચઉહા અજહન્ન અસુભધુવિયાણું;
સાઇ અધુવા સેસા ચત્તારિવિ અધુવબંધીણું. ૬૬

અસુભધુવાણુ જહન્નં બંધગચરમા કુણંતિ સુવિસુદ્ધા;
સમયં પરિવડમાણા અજહન્નં સાઇયા દોવિ. ૬૭

સયલસુભાણુક્કોસં એવમણુક્કોસગં ચ નાયવ્વં;
વન્નાઈ સુભઅસુભા તેણું તેયાલ ધુવઅસુભા. ૬૮

સયલાસુભાયવાણું ઉજ્જોયતિરિક્ખમણુયઆઊણું;
સન્ની કરેઇ મિચ્છો સમયં ઉક્કોસઅણુભાગં. ૬૯

આહાર અપ્પમત્તો કુણઇ જહન્નં પમત્તયાભિમુહો;
નરતિરિય ચોદ્દસણ્હં દેવાનેગાણુ સાઉણુ. ૭૦

ઓરાલિયતિરિયદુગે નીઉજ્જોયાણુ તમતમા છણ્હં;
મિચ્છ નરયાણુભિમુહો સમ્મદિટ્ઠિ ઉ તિત્થસ્સ. ૭૧

સુભધુવ તસાઇ ચઉરો પરઘાય પણિંદિસાસ ચઉગઇયા;
ઉક્કડ મિચ્છા તે ચ્ચિય થીઅપુમાણું વિસુજ્ઝંતા. ૭૨

થિરસુભજસસાયાણું સપડિવક્ખાણુ મિચ્છ સમ્મો વા;
મજ્ઝિમપરિણામો કુણઇ થાવરેગિંદિએ મિચ્છો. ૭૩

સુસુરાઇ તિન્નિ દુગુણા સંઠિઈસંઘયણુમણુયવિહજુયલે;
ઉચ્ચે ચઉગઇ મિચ્છા અરઇસોગાણુ ઉ પમત્તો. ૭૪

સેઢિઅસંખેજ્જંસો જોગકારણા તઓ અસંખેજ્જા;
પયડીહોઆ તત્તો ઠિઇહોયા હોંતિ તત્તોવિ. ૭૫

ઠિઇબંધજ્ઝવસાયા તત્તા અણુભાગબંધઠાણાણિ;
તત્તો કમ્મપએસા ણુંતગુણા તો રસચ્છેયા. ૭૬

એગપએસોગાઢે સવ્વપસેએહિં કમ્મણો જોગે;
જીવો પોગ્ગલદવ્વે ગિણ્હઇ સાઈ અણાઈ વા. ૭૭

કમસો વુદ્ઢિઠિઈણું ભાગો દલિયસ્સ હોઇ સવિસેસો;
તઇયસ્સ સવ્વજેટ્ઠો તસ્સ કુડત્તં જઓ ણુપ્પે. ૭૮

જં સમયં બાવઇયાઇ બંધએ તાણુ એરિસવિહિએ;
પત્તેયં પત્તેયં ભાગે નિવ્વત્તએ જીવો. ૭૯

જહજહ ય અપ્પપગઇણુ બંધગો તહતહત્તિ ઉક્કોસં;
કુણઇ પએસબંધં જહન્નયં તસ્સ વચ્ચાસા. ૮૦

નાણુંતરાઇયાણું પરભાગા આઉગસ્સ નિયગાઓ;
પરમો પએસબંધો સેસાણું ઉભયઓ હોઇ. ૮૧

ઉક્કોસમાઇયાણું આઉમ્મિ ન સંભવો વિસેસાણું;
એવમિણું કિંતુ ઇમો નેઓ જોગટ્ઠિઇવિસેસા. ૮૨

મોહાઉયવજ્જાણું અણુક્કોસો સાઇયાઇઓ હોઇ;
સાઇ અધુવા સેસા આઉગમોહાણુ સવ્વેવિ. ૮૩

છવ્વંધકસ્સ ઉક્કસ્સજોગિણો સાઇઅધુવઉક્કોસો;
અણુક્કોસ તચ્ચુયાઓ અણાઇઅધુવાધુવા સુગમા. ૮૪

હોઇ જહન્નોડપજ્જત્તગસ્સ સુહુમનિગોયજીવસ્સ;
તસ્સમઉપ્પન્નગ સત્તબંધગસ્સપ્પવિરિયસ્સ. ૮૫

એક્કં સમયં અજહન્નઓ તઓ સાઈ અદ્ધુવા દોવિ;
મોહેવિ ઇમે એવં આઉમ્મિ ય કારણું સુગમં. ૮૬

મોહસ્સ અઇકિલિટ્ઠે ઉક્કોસો સત્તબંધએ મિચ્છે;
એક્કં સમયં ણુક્કોસઓ તઓ સાઇઅધુવાઓ. ૮૭

નાણુંતરાયનિદ્દાઅણુવજ્જકસાયભયદુગંછાણુ;
દંસણુચઉપયલાણું ચઉવ્વિગપ્પો અણુક્કોસો. ૮૮

સેસા સાઇઅધુવા સવ્વે સવ્વાણુ સેસપગઇણું;
જાણુ જહિ બંધંતો ઉક્કોસો તાણુ તત્થેવ. ૮૯

નિયયઅબંધચુયાણું ણુક્કોસો સાઈણુાઇ તમપત્તે;
સાઇ અધુવોડધુવબંધિયાણધુવબંધણા ચેવ. ૯૦

અપ્પતરપગઇબંધે ઉક્કડજોગી ઉ સન્નિપજ્જત્તો;
કુણઇ પએસુક્કોસં જહન્નયં તસ્સ વચ્ચાસે. ૯૧

સત્તવિહબન્ધમિચ્છે પરમો અણુમિચ્છથીણુગિદ્ધીણું;
ઉક્કોસસંકિલિટ્ઠે જહન્નઓ નામધુવિયાણું. ૯૨

સમયાદસંખકાલં તિરિદુગનીયાણિ જાવ બજ્ઝંતિ;
વેઉવ્વિયદેવદુગં પલ્લતિગં આઉ અંતમુહુ. ૯૩

દેસૂણપુવ્વકોડી સાયં તહ અસંખપોગ્ગલા ઉરલં;
પરઘાઉસ્સાસતસચઉપણિંદિ પણુસિય અયરસયં. ૯૪

ચઉરંસઉચ્ચસુભખગઇપુરિસસુસ્સરતિગાણુ છાવટ્ઠિ;
બિઉણા મણુદુગઉરલંગરિસહતિત્થાણુ તેત્તીસા. ૯૫

સેસાણંતમુહુત્તં સમયા તિત્થાઉગાણુ અંતમુહું;
બન્ધો જહન્નઓવિ હુ ભંગતિગં નિચ્ચબંધીણું. ૯૬

ઉદયવિધિ

હોઇ અણાઇઅણંતો અણાઇસંતો ધુવોદયાણુદઓ;
સાઇસપજ્જવસાણો અધુવાણું તહય મિચ્છસ્સ. ૯૭

પયડીઠિઇમાઇયા ભેયા પુવ્વુત્તયા ઇહં નેયા;
ઉદીરણુ—ઉદયાણું જન્નાણુત્તં તયં વોચ્છં. ૯૮

ચરિમોદયમુચ્ચાણું અજોગિકાલં ઉદીરણાવિરહે;
દેસૂણપુવ્વકોડી મણુયાઉગવેયણીયાણું. ૯૯

તઇયવિચ્ચયપજ્જત્તી જા તા નિદ્દાણુ હોઇ પંચણ્હં;
ઉદ્દઓ આવલિઅંતે તેવીસાએ ઉ સેસાણું. ૧૦૦

મોહે ચઉહા તિવિહોવસેસ સત્તણ્હ મૂલપગઇણું;
મિચ્છત્તુદઓ ચઉહા અધુવધુવાણું દુવિહતિવિહા. ૧૦૧

ઉદઓ ઠિઇખએણું સંપત્તીએ સભાવતો પઢમે;
સતિ તમ્મિ ભવે બીઓ પએાગઓ દીરણા ઉદઓ. ૧૦૨

ઉદીરણજોગ્ગાણું અબ્ભહિયઠિઇએ ઉદયજોગ્ગાઓ;
હસ્સુદઓ એગઠિઇણું નિદ્દુણા એગિયાલાએ. ૧૦૩

અણુભાગુદઓવિ ઉદીરણાએ તુલ્લો જહન્નયં નવરં;
આવલિગંતે સમ્મત્તવેયખીણું તલોભાણું. ૧૦૪

અજહન્નોડણુક્કોસો ચઉહ તિહા છણ્હ ચઉવ્વિહો મોહે;
આઉસ્સ સાઇઅધુવા સેસવિગપ્પા ય સવ્વેસિં. ૧૦૫

અજહન્નોણુક્કોસો ધુવોદયાણું ચઉહ તિહા ચઉહા;
મિચ્છત્તે સેસાસિં દુવિહા સવ્વે ય સેસાણું. ૧૦૬

સંમત્તદેસસંપુન્નવિરઇઉપ્પત્તિઅણુવિસંજોગે;
દંસણુખવગે મોહસ્સ સમણે ઉવસંતખવગે અ. ૧૦૭

બીણાઇતિગે અસંખગુણિય ગુણસેઢિદલિય જહક્કમસો;
સમ્મત્તાઇણેક્કારસણ્હ કાલો ઉ સંખંસે. ૧૦૮

અત્તિ ગુણાઓ પડિએ મિચ્છત્તગયંમિ આઇમા તિન્નિ;
લંભંતિ ન સેસાઓ જં બીણાસું અસુભમરણું. ૧૦૯

ઉક્કોસપએસુદયં ગુણસેઢીસીસગે ગુણિયકમ્મો;
સવ્વાસુ કુણઇ ઓહેણ અવિયકમ્મો પુણ જહન્નં. ૧૧૦

સમ્મત્તવેયસંજલણયાણુ ખીણંત દુજિણુઅંતાણું;
લહુખવણાએ અંતે અવહિસ્સ અણોહિણુક્કોસો. ૧૧૧

પઢમગુણસેઢિસીસે નિદ્દાપયલાણુ કુણઇ ઉવસંતો;
દેવત્તં ઝત્તિ ગઓ વેઉવ્વિયસુરદુગ સ એવ. ૧૧૨

તિરિએગંતુદયાણું મિચ્છત્તાણુમીસથીણુગિદ્ધીણું;
અપજ્જત્તસ્સ ય જોગે દુતિગુણસેઢીણુ સીસાણું. ૧૧૩

સે કાલે અંતરકરણું કોહી અમરો ય અંતમુહુ પરઓ;
ઉક્કોસપએસુદઓ હાસાઇસુ મજ્ઝિમડણ્હં. ૧૧૪

હસ્સટ્ઠિઇ બંધિત્તા અદ્ધાજોગાઇઠિઇનિસેગાણું;
ઉક્કોસપએ પઢમોદયમ્મિ સુરનારગાઉણું. ૧૧૫

અદ્ધો જોગુક્કોસં બંધિત્તા ભોગભૂમિગેસુ લહું;
સવ્વપ્પજીવિયં વજ્જઇત્તુ ઓવટ્ટિયા દોણ્હં. ૧૧૬

નારયતિરિદુગદુભગાઇ—નીયમણુયાણુપુવ્વિગાણું તુ;
દંસણમોહખવગો તઇયગસેઢી ઉ પડિભગ્ગો. ૧૧૭

સંઘયણપંચગસ્સ ઉ બિઇયાદિતિગુણસેઢિસીસગમ્મિ;
આહારુજ્જોયાણું અપમત્તો આઇગુણસીસે. ૧૧૮

ગુણસેઢીએ ભગ્ગો પત્તો બેઇંદિપુઢવિકાયત્તં;
આયાવસ્સ ઉ તવ્વેઇ પઢમસમયંમિ વટ્ટંતો. ૧૧૯

દેવો જહન્નયાઉ દીહુવ્વટ્ટિત્તુ મિચ્છઅંતમ્મિ;
ચઉનાણુદંસણતિગે એગિંદિગએ જહન્નુદયં. ૧૨૦

કુવ્વઇ ઓહિદુગસ્સ ઉ દેવત્તં સંજમાઉ સંપત્તો;
મિચ્છુક્કોસુક્કટ્ઠિય આવલિગંતે પએસુદયં. ૧૨૧

વેયણિય ઉચ્ચસોયંતરાય અરઇણ હોઇ ઓહિસમો;
નિદ્દાદુગસ્સ ઉદએ ઉક્કોસઠિઈઉ પઢિયસ્સ. ૧૨૨

મઇસરિસં વરિસવરં તિરિયગઇ થાવરં ચ નીયં ચ;
ઇંદિયપજ્જત્તીએ પઢમે સમયંમિ ગિદ્ધિતિગે. ૧૨૩

અપુમિત્થિસોગપઢમિલ્લઅરઇરહિયાણ મોહપગઇણું;
અંતરકરણાઉ ગએ સુરેસુ ઉદયાવલીઅંતે. ૧૨૪

ઉવસંતો કાલગઓ સવ્વટ્ઠે જાઇ ભગવઇ સિદ્ધં;
તત્થ ન ઓયાણુદ્દઓ અસુભુદએ હોઈ મિચ્છસ્સ. ૧૨૫

ઉવસામઈત્તુ ચઉહા અન્તમુહુ બંધિઊણ બહુકાલં;
પાલિય સમ્મં પઢમાણુ આવલીઅંત મિચ્છગએ. ૧૨૬

ઇત્થીએ સંજમભવે સવ્વનિરુદ્ધમિ ગંતુ મિચ્છં તો;
દેવી લહુ જિટ્ઠઠિઈ ઉવ્વટ્ટિય આવલીઅંતે. ૧૨૭

અપ્પદ્ધાજોગસમજ્જિયાણુ આઊણુ જિટ્ઠઠિઇઅંતે;
ઉવરિં થોવનિસેગે ચિર તિવ્વાસાયવેઇણું. ૧૨૮

સંજોયણા વિજોજિય જહન્નદેવત્તમંતિમમુહુત્તે;
બંધિય ઉક્કોસઠિઈ ગંતૂણેગિંદિયાસન્ની. ૧૨૯

સવ્વલહું નરય ગએ નરયગઇ તમ્મિ સવ્વપજ્જત્તે;
અણુપુવ્વિ સગઇતુલ્લા તા પુણ નેયા ભવાઇમ્મિ. ૧૩૦

દેવગઇ ઓહિસમા નવરં ઉજ્જોયવેયગો જાહે;
ચિરસંજમિણો અન્તે આહારે તસ્સ ઉદયમ્મિ. ૧૩૧

સેસાણું ચક્ખુસમં તંમિવ અન્નંમિ વા ભવેઅચિરા;
તજ્જોગા બહુયાઓ તા તાઓ વેયમાણસ્સ. ૧૩૨

પઢમકસાયા ચઉહા તિહા ધુવં સાઇઅદ્ધુવં સંતં;
દુચરિમખીણુભવન્તા નિદ્દાદુગચોદ્દસાઉણિ. ૧૩૩

તિસુ મિચ્છત્તં નિયમા અટ્ઠસુ ઠાણેસુ હોઇ ભઇયવ્વં;
સાસાયણુંમિ નિયમા સમ્મં ભજ્જં દસસુ સંતં. ૧૩૪

સાસણુમીસે મીસં સન્તં નિયમેણ નવસુ ભઇયવ્વં;
સાસયણુંત નિયમા પંચસુ ભજ્જા અઓ પઢમા. ૧૩૫

મજ્ઝિલ્લટ્ઠકસાયા તો જા અણિયટ્ટિખવગ સંખેયા;
ભાગા તા સંખેયા ઠિઇખંડા જાવ ગિદ્ધિતિગં. ૧૩૬

થાવરતિરિગઇદોદો આયાવેગિંદિવિગલસાહારં;
નરયદુગુજ્જોયાણિ ય દસાઇમેગંતતિરિજોગ્ગા. ૧૩૭

એવં નપુંસ ઇત્થી સંતં છક્કં ચ બાયર પુરિસુદ્દએ;
સમઊણાઓ દોન્નિઉ આવલિયાઓ તઓ પુરિસં. ૧૩૮

ઇત્થીઉદ્દએ નપુંસં ઇત્થીવેયં ચ સત્તગં ચ કમા;
અપુમોદયંમિ જુગવં નપુંસઇત્થી પુણો સત્ત. ૧૩૯

સંખેજ્જા ઠિઇખંડા પુણોવિ કોહાઇ લોભ સુહુમત્તે;
આસજ્જ ખવગસેઢી સવ્વા ઇયરાઇ જા સંતો. ૧૪૦

સવ્વાણુવિ આહારં સાસણુમીસેયરાણુ પુણ તિત્થ;
ઉભયે સંતિ ન મિચ્છે તિત્થગરે અંતરમુહુત્તં. ૧૪૧

અન્નયરવેયણીયં ઉચ્ચં નામસ્સ ચરમઉદયાઓ;
મણુયાઉ અજોગંતા સેસા ઉ દુચરિમસમયંતા. ૧૪૨

મૂલટ્ઠિઇ અજહન્ના, તિહા ચઉદ્ધા ઉ પઢમયાણુ ભવે;
ધુવસંતીણંપિ તિહા સેસવિગપ્પાડધુવા દુવિહા. ૧૪૩

બંધુદઉચ્ચોસાણું ઉચ્ચોસ ઠિઇઉ સંતમુચ્ચોસં;
તં પુણ સમયેણુણું અણુદય—ઉચ્ચોસબંધીણું. ૧૪૪

ઉદસંકમઉચ્ચોસાણુ આગમો સાલિગો ભવે જેટ્ઠો;
સંતં અણુદયસંકમઉચ્ચોસાણું તે સમઉણો. ૧૪૫

ઉદયવઈણિગઠિઇ અણુદયવઇયાણુ દુસમયા એગા;
હોઇ જહન્નં સત્તં દસણ્હ પુણ સંકમો ચરિમો. ૧૪૬

હાસાઇ પુરિસ કોહાઈ તિન્નિ સંજલણુ જેણુ બંધુદએ;
વોચ્છિન્ને સંકામઇ તેણુ ઇહં સંકમો ચરિમો. ૧૪૭

જાવેગિંદિ જહન્ના નિયગુચ્ચોસા હિ તાવ ઠિઇઠાણા;
નેરંતરેણુ હેટ્ઠા ખવણાઇસુ સંતરાઇંપિ. ૧૪૮

સંકમતુલ્લં અનુભાગસંતયં નવરિ દેસઘાઇણું;
હાસાઇરહિયાણું જહન્નયં એગઠાણું તુ. ૧૪૯

મણનાણે દુટ્ઠાણું દેસઘાઇ ય સામિણો ખવગા;
અંતિમસમયે સમ્મત્તવેયણીણંતલોભાણું. ૧૫૦

મઇસુયચક્ખુઅચક્ખુ સુયસમ્મત્તસ્સ જેટ્ઠલદ્ધસ્સ;
પરમોહિસ્સોહિદુગે મણનાણે વિપુલનાણિસ્સ. ૧૫૧

અણુભાગટ્ઠાણાઇં તિહા કમા તાણુ સંખગુણિયાણિ;
બંધા ઉવટ્ટોવટ્ટણાઉ અણુભાગઘાયાઓ. ૧૫૨

સત્તણ્હં અજહન્નં તિવિહં સેસા દુહા પએસંમિ;
મૂલપગઇસુ આઉસ્સ સાઇ અધુવા ય સવ્વેવિ. ૧૫૩

સુભધુવબંધિતસાઇ પણિંદિયઉરંસરિસભસાયાણું;
સંજલણુસ્સાસસુભ–ખગઇપુપરાઘાયણુચ્ચોસં. ૧૫૪

ચઉહા ધુવસંતીણું અણુજસસંજલણલોભવજ્જાણું;
તિવિહમજહન્ન ચઉહા ઇમાણુ છણ્હં દુહાણુત્તં. ૧૫૫

સંપુન્નગુણિયકમ્મો પઞ્ચેસઉક્કસ્સસંતસામીઓ;
તસ્સેવ સત્તમીનિગ્ગયસ્સ કાણું વિસેસોવિ. ૧૫૬

મિચ્છમીસેહિં કમસો સંપક્ખિત્તેહિં મીસસમ્મેસુ;
વરિસવરસ્સઉ ઇસાણુગસ્સ ચરિમમ્મિ સમયમ્મિ. ૧૫૭

ઇસાણે પુરિત્તા નપુંસગં તો અસંખવાસીસુ;
પલ્લાસંખિયભાગેણ પુરઓ ઇત્થીવેયસ્સ. ૧૫૮

જો સવ્વસંકમેણું ઇત્થી પુરિસમ્મિ છુહઇ સો સામી;
પુરિસસ્સ કમ્મ સંજલણયાણુ સો ચેવ સંછોભે. ૧૫૯

ચઉરુવસામિય મોહં જસુચ્ચસાયાણુ સુહુમ ખવગંતે;
જં અસુભપગઇદલિયસ્સ સંકમો હોઇ ઓયાસુ. ૧૬૦

અદ્ધાજોગુક્કોસેહિં દેવનિરયાઉગાણુ પરમાઓ;
પરમં પઞ્ચેસસંતં જા પઢમો ઉદયસમઓ સો. ૧૬૧

સેસાઉગાણિ નિયગેસુ ચેવ આગંતુ પુવ્વકોડીઓ;
સાયબહુલસ્સ અચિરા બન્ધન્તે જાવ નો વટ્ટે. ૧૬૨

પૂરિત્તુ પુવ્વકોડીપુહુત્ત નારયદુગસ્સ બંધંતે;
એવં પલિયતિગંતે સુરદુગવેઉવ્વિયદુગાણું. ૧૬૩

તમતમગો અઇખિપ્પં સમ્મત્તં લભિય તંમિ બહુગદ્ધં;
મણુયદુગસ્સુક્કોસં સવજ્જરિસભસ્સ બંધંતે. ૧૬૪

બેછાવટ્ઠિચિયાણું મોહસ્સુવસામગસ્સ ચઉખુત્તો;
સમ્મધુવબારસણ્હં ખવગંમિ સબંધચંતમ્મિ. ૧૬૫

સુભથિરસુભધુવિયાણું એવં ચિય હોઇ સંતમુક્કોસં;
તિત્થયરાહારાણું નિયનિયગુક્કોસબંધંતે. ૧૬૬

તુલ્લા નપુસગેણું એગિંદિયથાવરાયવુજ્જોયા;
સુહુમતિગં વિગલાવિ ય તિરિમણુય ચિરચ્ચિયા નવરિ. ૧૬૭

ઓહેણુ ખવિયકમ્મે પએસસંતં જહન્નયં હોઇ;
નિયસંકમસ્સ વિરમે તસ્સેવ વિસેસિયં મુણસુ. ૧૬૮

ઉવ્વલમાણીણેગટ્ઠિઈ ઉવ્વલએ જયા દુસામઇગા;
થોવદ્ધમન્જિયાણું ચિરકાલં પાલિયા અંતે. ૧૬૯

અંતિમલોભજસાણું અસેઢિગાહાપવત્તઅંતંમિ;
મિચ્છત્તગએ આહારગસ્સ સેસાણિ નિયગંતે. ૧૭૦

ચરમાવલિપ્પવિટ્ઠા ગુણસેઢી જાસિ અત્થિ ન ય ઉદ્દઓ;
આવલિગાસમયસમા તાસિં ખલુ ફરૂહગાઈ તુ. ૧૭૧

સવ્વજહન્નપએસે પએસવુડ્ઢીએ ણુંતયા ભેયા;
ઠિઇઠાણે ઠિઇઠાણે વિન્નેયા ખવિયકમ્માઓ. ૧૭૨

એગટ્ઠિઇયં એગાએ ફરૂહગં દોસુ હોઇ દોટ્ઠિઇગં;
તિગમાઇસુવિ એવં નેયં જાવંતિ જાસિં તુ. ૧૭૩

આવલિમેત્તુક્કોસં ફરૂડુગ મોહસ્સ સવ્વઘાઇણું;
તેરસનામતિનિદ્દાણું જાવ નો આવલી ગલઈ. ૧૭૪

ખીણુદ્ધાસંખંસં ખીણંતાણું તુ ફરૂડુગુક્કોસં;
ઉદયવઇણેગહિયં નિદ્દાણું એગહીણું તં. ૧૭૫

અજ્જોગિસંતિગાણું ઉદયવઇણું તુ તસ્સ કાલેણું;
એગાહિગેણ તુલ્લં ધ્રુવરાણું એગહીણું તં. ૧૭૬

ઠિઇખંડાણઇખુહું ખીણસન્નેગીણુ હોઇ જં ચરિમં;
તં ઉદયવઇણુહિયં અન્નગએ તૂણુમિયરાણું. ૧૭૭

જં સમયં ઉદયવઇ ખિજ્જઇ દુચ્ચરિમયંતુ ઠિઇઠાણું;
અણુદયવઇએ તમ્મિ ચરિમં ચરિમમ્મિ જં કમઇ. ૧૭૮

જાવઇયાઉ ઠિઇઓ જસંતલોભાણુહાપવત્તંતે;
તં ઇગિફદ્દુડું સંતે જહન્નયં અકયસેઢિસ્સ. ૧૭૯

અણુદયતુલ્લું ઉવ્વલણિગાણુ જાણિજ્જ દીહઉવ્વલણેણું;
હાસાઇણું એગં સંછોભે ફદ્દુગં ચરમે. ૧૮૦

બંધાવલિયાઇયં આવલિકાલેણુ બીઇઠિઇહિંતો;
લયઠાણું લયઠાણું નાસેઇ સંકમેણું તુ. ૧૮૧

સંજલણતિગે દુસમયહીણા દો આવલીણુ ઉક્કોસં;
ફદ્દુડું બિઇયઠિઇએ પઢમાએ અણુદયાવલિયા. ૧૮૨

આવલિયદુસમઊણા મેત્તં ફદ્દુડું તુ પઢમઠિઇવિરમે;
વેયાણુવિ બે ફદ્દા ઠિઇદુગં જેણુ તિણ્હંપિ. ૧૮૩

પઢમઠિઇચરમુદએ બિઇયઠિઇએ વ ચરમસંછોભે;
દો ફદ્દા વેયાણું દો ઇગિ સંતં હવા એએ. ૧૮૪

ચરમસંછોભસમએ એગા ઠિઇ હોઇ ઇત્થીનપુંસાણું;
પઢમઠિઇએ તદંતે પુરિસે દોઆલિ દુસમૂણું. ૧૮૫

કર્મપ્રકૃતિ સંગ્રહ

(બંધનકરણ)

નમિઊણ સુયહરાણું વોચ્છં કરણાણિ બંધણાઇણિ;
સંકમકરણું બહુસો અઇદિસિયં ઉદય સંતે જં. ૧

આવરણુદેસસવ્વક્ખયેણ દુહેહ વીરિયં હોઈ;
અભિસંધિય અણભિસંધિય અકસાયસલેસિ ઉભયં પિ. ૨

હોઇ કસાઇ વિ પઢમં ઇયરમલેસી વિ જં સલેસં તુ;
ગહણપરિણામકંદણુરૂવં તં જોગઓ તિવિહં. ૩

જોગો વિરિયં થામો ઉચ્છાહ પરક્કમો તહા ચેટ્ઠા;
સત્તિ સામત્થં ચિય જોગસ્સ હવંતિ પજ્જાયા. ૪

પન્નાએ અવિભાગં જહન્નવિરિયસ્સ વીરિયં છિન્નં;
એક્કેક્કસ્સ પએસસ્સ અસંખલોગપ્પએસસમં. ૫

સવ્વપ્પવીરિએહિં જીવપએસેહિં વગ્ગણા પઢમા;
બીયાઇ વગ્ગણાઓ રૂવુત્તરિયા અસંખાઓ. ૬

તાઓ કેહગમેગં અઓ પરં નત્થિ રૂવવુડ્ઢીએ;
જાવ અસંખા લોગા પુવ્વવિહાણેણ તો કેહં. ૭

સેઢીઅસંખભાગિય કેડ્ડેહિં જહન્નયં હવઈ ઠાણું;
અંગુલઅસંખભાગુત્તરાઇં ભુઓ અસંખાઇં. ૮

સેઢિ અસંખિયભાગં ગંતું ગંતું હવંતિ દુગુણાઇં;
કેહાઈં ઠાણેસુ પલિયાસંખંસગુણકારા. ૯

વડ્ઢંતિ વ હાયંતિ વ ચઉહા જીવસ્સ જોગઠાણાઇં;
આવલિઅસંખભાગંત————મુહુત્તમસંખગુણહાણી. ૧૦

જોગટ્ઠાણઠિઈઓચઉસમયાદટ્ઠ દોણિણ જા તત્તો;
અટ્ઠગુભયઠિઇયાઓ જહા પરમસંખગુણિયાણું. ૧૧

સુહુમેયરાઇયાણું જહન્નઉક્કોસ પજ્જપજ્જાણું;
આસજ્જ અસંખગુણાણિ હોંતિ ઈહ જોગઠાણાણિ. ૧૨

જોગાણુરૂવં જીવા પરિણામંતીહ ગિણ્હઉં દલિયં;
ભાસાણુપ્પાણુમણોચિયં ચ અવલંબએ દવ્વં. ૧૩

એગપએસાઈ અણુંતજાઓ હોઉણ હોંતિ ઉરલસ્સ;
અજ્જોગંતરિયાઓ ઉ વગ્ગણાઓ અણુંતાઓ. ૧૪

ઓરાલવિઉવ્વાહાર————તેયભાસાણુપાણુમણુકમ્મે;
અહ દવ્વ વગ્ગણાણું કમો વિવિજ્જાસઓ ખિત્તે. ૧૫

કમ્મોવરિં ધુવેયરસુન્ના પત્તેયસુન્નમાદરગા;
સુન્ના સુહુમે સુન્ના મહક્ખંધો સગુણનામાઓ. ૧૬

સિદ્ધાણુંતંસેણું અહવ અભવ્વેહણુંતગુણિએહિં;
જુત્તા જહન્નજોગ્ગા ઓરલાઇણું ભવે જેટ્ઠા. ૧૭

પંચરસપંચવન્નેહિં પરિણયા અટ્ઠફાસ દોગંધા;
જાવાહારગજોગ્ગા ચઉફાસવિસેસિયા ઉવરિં. ૧૮

અવિભાગાઇંનેહેણું જુત્તયા તાવ પોગ્ગલા અત્થિ;
સવ્વજિયાણુંતગુણેણ જાવ નેહેણ સંજુત્તા. ૧૯

જે એગનેહજુત્તા તે બહવો તેહિં વગ્ગણા પઢમા;
જે દુગનેહાઇજુયા અસંખભાગૂણ તે કમસો. ૨૦

ઇય ઐરિસહાણીએ જંતિ અણુંતા ઉ વગ્ગણા કમસો;
સંખંસૂણા તત્તો સંખગુણૂણા તઓ કમસો. ૨૧

તત્તો અસંખગુણૂણા અણુંતગુણઉણિયાવિ તત્તો વિ;
ગંતુમસંખા લોગા અદ્ધદ્ધા પોગ્ગલા ભૂય. ૨૨

પઢમહાણીએ એવં બીયાએ સંખવગ્ગણા ગંતું;
અદ્ધં ઉવરિત્થાઓ હાણીઓ હોંતિ જા જીએ. ૨૩

થોવાઓ વગ્ગણાઓ પઢમહાણીએ ઉવરિમાસુ કમા;
હોંતિ અણુંતગુણાઓ અણુંતભાગો પએસાણું. ૨૪

પંચણ્હ સરીરાણું પરમાણૂણું મઇએ અવિભાગો;
કપ્પિયગાણેગંસો ગુણાણુ ભાવાણુ વા હોજ્જા. ૨૫

જે સવ્વજહન્નગુણા જોગ્ગા તણુબંધણસ્સ પરમાણુ;
તે વિ ઉ સંખાસંખા ગુણપલિભાગે અઇક્કંતા. ૨૬

સવ્વજિયાણુંતગુણેણુ જે ઉ નેહેણ પોગ્ગલા જુત્તા;
તે વગ્ગણા ઉ પઢમા બંધણનામસ્સ જોગ્ગાઓ. ૨૭

અવિભાગુત્તરિયાઓ સિદ્ધાણુમણુંતભાગતુલ્લાઓ;
તાઓ ફડ્ડગમેગં અણુંતવિવરાઈ ઇય ભૂય. ૨૮

જઇમં ઇચ્છસિ ફડ્ડું તત્તિયસંખાઓ વગ્ગણા પઢમા;
ગુણિયા તસ્સાઇલ્લા રૂવુત્તરિયાઓ અણુણાઓ. ૨૯

અભવ્વાણુંતગુણાઈ ફડ્ડાઈ અંતરા ઉ રૂવૂણા;
દોણુંતરવુડ્ઢિઓ પરંપરા હોંતિ સવ્વાઓ. ૩૦

પઢમાઉ અણુંતેહિં સરીરઠાણું તુ હોઇ ફડ્ડેહિં;
તયણુંતભાગવુડ્ઢી કંડકમિત્તા ભવે ઠાણા. ૩૧

એક અસંખભાગુત્તરેણુ પુણુ ણુંતભાગવુડ્ઢએ;
કંડકમેત્તા ઠાણા અસંખભાગુત્તરં ભૂય. ૩૨

એવં અસંખભાગુત્તરાણિ ઠાણાણિ કંડમેત્તાણિ;
સંખેજ્જભાગવુડ્ઢં પુણુ અન્નં ઉવટ્ટએ ઠાણું. ૩૩

અમુયંતો તહ પુવ્વુત્તરાઇ એયં પિ નેસુ જા કંડં;
ઇય એયવિહાણેણું છવ્વિહવુડ્ઢી ઉ ઠાણેસુ. ૩૪

અસ્સંખલોગતુલ્લા અણુંતગુણરસજુયા ય ઇય ઠાણા;
કંડં તિ એત્થ ભન્નઇ અંગુલભાગો અસંખેજ્જો. ૩૫

હોઇ પએસગો જેગો તટ્ઠાણુવિવડ્ઢણાએ જો ઉ રસો;
પરિવડ્ઢેઇ જીવે પએસગટ્ઠં તયં બેંતિ. ૩૬

અવિભાગવગ્ગફડ્ડગ-અંતરઠાણાએ એત્થ જહ પુવ્વિ;
ઠાણાઇવગ્ગણાઓ અણુંતગુણણાએ ગચ્છંતિ. ૩૭

તિણ્હં પિ ફડ્ડગાણું જહન્નઉક્કોસગા કમા ઠવિઉં;
નેયાણુંતગુણાઓ વગ્ગણા ણેહફડ્ડાઓ. ૩૮

અણુભાગવિસેસાઓ મૂલુત્તરપગઇભેયકરણું તુ;
તુલ્લસ્સાવિ દલસ્સા પગઇઓ ગોણુનામાઓ. ૩૯

ઠિઇબંધુ દલસ્સ ઠિઇ પએસબંધો પએસગહણું જં;
તાણુ રસો અણુભાગો તસ્સમુદાઓ પગઇબંધો. ૪૦

મૂલુત્તરપગઇણું પુવ્વં દલભાગસંભવો વુત્તો;
રસભેએણું ઇત્તો મોહાવરણાણુ નિસુણેહ. ૪૧

સવ્વુક્કોસરસો જો મૂલવિભાગસ્સણુંતિમો ભાગો;
સવ્વઘાઇણુ દ્વિજ્જઇ સો ઇયરો દેસઘાઇણું. ૪૨

ઉક્કોસરસસ્સદ્ધં મિચ્છે અદ્ધં તુ ઈયરઘાઇણું;
સંજલણનોકસાયા સેસં અદ્ધદ્ધયં લેંતિ. ૪૩

જીવસ્સજ્ઝવસાયા સુભાસુભાસંખલોકપરિમાણા;
સવ્વજીયાણું તગુણા એક્કેક્કે હોંતિ ભાવાણુ. ૪૪

એકજ્ઝવસાયસમજ્જિયસ્સ દલિયસ્સ કિં રસો તુલ્લો;
ન હુ હોંતિ ણુંતભેયા સાહિજ્જંતે નિસામેહ. ૪૫

સવ્વપ્પરસે ગેણ્હઇ જે બહવે તેહિં વગ્ગણા પઢમા;
અવિભાગુત્તરિએહિં અન્નાઓ વિસેસહીણેહિં. ૪૬

દવ્વેહિં વગ્ગણાઓ સિદ્ધાણમણુંતભાગતુલ્લાઓ;
એયં પઢમં ફડ્ડું અઓ પરં નત્થિ રૂવહિયા. ૪૭

સવ્વજિયાણુંતગુણે પલિભાગે લંઘિઉં પુણો અન્ના;
એવં ભવંતિ ફડ્ડા સિદ્ધાણમણુંતભાગસમા. ૪૮

એયં પઢમં ઠાણું એવમસંખેજ્જલોગઠાણાણું;
સમવગ્ગણાણિ ફડ્ડાણિ તેસિં તુલ્લાણિ વિવરાણિ. ૪૯

ઠાણાણું પરિવુડ્ઢી છટ્ઠાણકમેણ તં ગયં પુવ્વિ;
ભાગો ગુણો ય કીરઈ જહોત્તરં એત્થ ઠાણાણું. ૫૦

છટ્ઠાણગઅવસાણે અન્નં છટ્ઠાણયં પુણો અન્નં;
એવમસંખાલોગા છટ્ઠાણાણું મુણેયવ્વા. ૫૧

સવ્વાસિં વુડ્ઢીણું કંડગમેત્તા અણુંતરા વુડ્ઢી;
એગંતરાઉ વુડ્ઢી વગ્ગો કંડસ્સ કંડં ચ. ૫૨

કંડં કંડસ્સ ઘણો, વગ્ગો દુગુણો દુગંતરાએ ઉ;
કંડસ્સ વગ્ગવગ્ગો, ઘણવગ્ગા તિગુણિયા કંડં. ૫૩

અડકંડ વગ્ગવગ્ગા વગ્ગા ચત્તારિ છગ્ગણા કંડં;
ચઉ અંતરવુડ્ઢીએ હેટ્ઠાણુ પરૂવણયા. ૫૪

પરિણામપચ્ચએણું એસા નેહસ્સ છવ્વિહા વુડ્ઢી;
હાણી વ કુણંતિ જિયા આવલિભાગં અસંખેજ્જં. ૫૫

અંતમુહુત્તં ચરિમા ઉ દો વિ સમયં તુ પુણુ જહન્નેણું;
જવમજ્ઝવિહાણેણું એત્થ વિગપ્પા બહુઠિઇયા. ૫૬

સુહુમગણિં પવિસંતા ચિટ્ઠંતા તેસિ કાયઠિઇકાલો;
કમસો અસંખગુણિયા તત્તો અણુભાગઠાણાઇં. ૫૭

કલિબારતેયકડજુમ્મસન્નિયા હોંતિ રાસિણો કમસો;
એગાઇસેસગા ચઉહિયંમિ કડજુમ્મ ઇહ સવ્વે. ૫૮

સવ્વત્થોવા ઠાણા અણુંતગુણણાએ જે ઉ ગચ્છંતિ;
તત્તો અસંખગુણિયા ણુંતરવુડ્ઢીએ જહા હેટ્ઠા. ૫૯

હોંતિ પરંપરવુડ્ઢીએ થોવગાણુંતભાગવુડ્ઢા જે;
અસ્સંખસંખગુણિયા એક દો દો અસંખગુણા. ૬૦

એગટ્ઠાણુપમાણું અંતરઠાણા નિરંતરા ઠાણા;
કાલો વુડ્ઢી જવમજ્ઝ ફાસણા અપ્પબહુ દારા. ૬૧

એક્કેક્કંમિ અસંખા, તસેયરાણુંતયા સપાઉગ્ગે;
એગાઇ જાવ આવલિ અસંખભાગો તસા ઠાણે. ૬૨

તસજુત્તઠાણુવિવરેસુ સુન્નયા હોંતિ એક્કમાઇયા;
જાવ અસંખા લોગા નિરંતરા થાવરા ઠાણા. ૬૩

દોઆઇ જીવ આવલિ-અસંખભાગો નિરંતર તસેહિં;
નાણાજીએહિં ઠાણું અસુન્નયં આવલિઅસંખં. ૬૪

જવમજ્ઝંમિ બહુવો વિસેસહીણાઉ ઉભયઓ કમસો;
ગંતુમસંખા લોગા અદ્ધદ્ધા ઉભયઓ જીવા. ૬૫

આવલિઅસંખભાગં તસેસુ હાણીણુ હોઇ પરિમાણું;
હાણિ દુગંતરઠાણા થાવરહાણી અસંખગુણા. ૬૬

જવમજ્ઝે ઠાણાઇં અસંખભાગો ઉ સેસઠાણાણું;
હેટ્ઠંમિ હોંતિ થોવા ઉવરિમ્મિ અસંખગુણિયાણિ. ૬૭

દુગચ્ચઉરટ્ઠતિસમઇગ સેસા ય અસંખગુણગુણયા કમસો;
કાલે ઇએ પુટ્ઠા જિએણ ઠાણા ભમંતેણં. ૬૮

તત્તો વિસેસઅહિયં જવમજ્ઝા ઉવરિમાઇં ઠાણાઇં;
તત્તો કંડગહેટ્ઠા તત્તો વિ હુ સવ્વઠાણાઇં. ૬૯

ફાસણ કાલપ્પબહૂ જહ તહ જીવાણ ભણસુ ઠાણેસુ;
અણુભાગબંધઠાણા અજ્ઝવસાયા વ એગટ્ઠા. ૭૦

ઠિઇઠાણે ઠિઇઠાણે કસાયઉદયા અસંખલોગસમા;
એક્કેક્કકસાઉદયે એવં અણુભાગઠાણાઇં. ૭૧

થોવાણુભાગઠાણા જહન્નઠિઇપઢમબંધહેઉમ્મિ;
તત્તો વિસેસઅહિયા જા ચરમાએ ચરમહેઉ. ૭૨

ગંતુમસંખા લોગા પઢમાહિંતો ભવંતિ દુગુણાણિ;
આવલિઅસંખભાગો દુગુણઠાણાણ સંવગ્ગો. ૭૩

અસુભપગઇણુમેવં ઇયરાણુક્કોસગમ્મિ ઠિઇબંધે;
સવ્વુક્કોસગહેઉ ઉ હોઇ એવં ચિય અસેસં. ૭૪

થોવાણુભાગઠાણા જહન્નઠિઇબંધ અસુભપગઇણું;
સમયવુડ્ઢીએ કિંચાહિયાઇં સુહિયાણ વિવરીયં. ૭૫

પલિયાસંખિયમેત્તા ઠિઇઠાણા ગંતુ ગંતુ દુગુણાઇં;
આવલિઅસંખમેત્તા ગુણા ગુણંતરમસંખગુણું. ૭૬

સવ્વજહન્નઠિઇએ સવ્વાણુ વિ આઉગાણુ થોવાણિ;
ઠાણાણિ ઉત્તરાસુ અસંખગુણણાએ સેઢીએ. ૭૭

ગંઠીદેસે સંન્ની અભવ્વજીવસ્સ જો ઠિઇબંધો;
ઠિઇવુડ્ઢીએ તસ્સ ઉ બંધા અણુકડ્ઢિઓ તત્તો. ૭૮

વગ્ગે વગ્ગે અણુકડ્ઢી તિવ્વમંદત્તણાઇં તુલ્લાઇં;
ઉવઘાયઘાઇપગડી કુવન્નનવગં અસુભવગ્ગો. ૭૯

પરઘાયબંધણતણુ અંગ સુવન્નાઇ તિત્થનિમ્માણું;
અગુરુલઘૂસાસતિગં સંઘાય છયાલ સુભવગ્ગો. ૮૦

સાયં થિરાઇ ઉચ્ચં સુરમણુ દ્વે દ્વે પણિંદિ ચઉરંસં;
રિસહ પસત્થવિહગઈ સોલસ પરિયત્તસુભવગ્ગો. ૮૧

અસ્સાયથાવરદસગ-નરયદુગં વિહગગઈ ય અપસત્થા;
પંચિંદિરિસહચઉરંસ——ગેયરા અસુભઘોલણિયા. ૮૨

મોત્તુમસંખં ભાગં જહન્નઠિઇઠાણુગાણુ સેસાણિ;
ગચ્છંતિ ઉવરિમાએ તદેકદ્વેસેણુ અન્નાણિ. ૮૩

એવં ઉવરિ હુત્તા ગંતુણું કંડમેત્ત ઠિઇબંધા;
પઢમઠિઇઠાણાણું અણુકડ્ઢી જાઇ પરિણિટ્ઠં. ૮૪

તદુવરિમઆઇયાસું કમસો બીયાઇયાણ નિટ્ઠાઇ;
ઠિઇઠાણાણુણુકડ્ઢી આઉક્કસ્સં ઠિઇ જાવ. ૮૫

ઉવઘાયાઇણેવં એસા પરઘાયમાઇસુ વિસેસો;
ઉક્કોસઠિઇહિંતો હેટ્ઠમુહ કીરઇ અસેસં. ૮૬

સપ્પડિવક્ખાણું પુણ અસાયસાયાઇયાણુ પગઇણું;
ઠાવેસુ ઠિઇઠાણા અંતોકોડાઇ નિયનિયગા. ૮૭

જા પડિવક્ખકંતા ઠિઇઓ તાણું કમો ઇમો હોઇ;
તાણુન્નાણિ ય ઠાણા સુદ્ધઠિઇણું તુ પુવ્વકમો. ૮૮

મોત્તૂણ નિયમિયરાસુભાણું જે જે જહન્નઠિઇબંધો;
નિયપડિવક્ખસુભાણું ઠાવેયવ્વો જહન્નયરો. ૮૯

પડિવક્ખજહન્નયરો તિરિદુગનિયાણુ સત્તમમહીએ;
સમ્મત્તાદ્ધીએ તઓ અણુકડ્ઢી ઉભયવગ્ગેસુ. ૯૦

અટ્ઠારસકોડીઓ પરઘાયકમેણ તસચઉક્કે વિ;
કંડં નિવ્વત્તણકંડક ચ પલ્લસ્સસંખંસો. ૯૧

જા નિવ્વત્તણકંડં જહન્નઠિઇપઢમઠાણગાહિંતો;
ગચ્છંતિ ઉવરિહુત્તં અણુંતગુણણાએ સેઢીએ. ૯૨

તત્તો પઢમઠિઇએ ઉક્કોસં ઠાણગં અણુંતગુણું;
તત્તો કંડગ ઉવરિં આ ઉક્કસ્સં નએ એવં. ૯૩

ઉક્કોસાણું કંડં અણુંતગુણણાએ તન્નએ પચ્છા;
ઉવઘાયમાઇયાણું ઇયરાણુક્કોસગાહિંતો. ૯૪

અસ્સાયજહન્નઠિઇઠાણેહિ તુલ્લયાઇ સવ્વાણું;
આપડિવક્ખકંતગઠિઇણિ ઠાણાઇં હીણાઇં. ૯૫

તત્તો અણુંતગુણણાએ જંતિ કંડસ્સ સંખિયા ભાગા;
તત્તો અણુંતગુણિયં જહન્નઠિઇ ઉક્કસ્સં ઠાણું. ૯૬

એવં ઉક્કસ્સાણું અણુંતગુણણાએ કંડકં વયઇ;
એકં જહન્નઠાણું જાઇ પરક્કંતઠાણાણું. ૯૭

ઉવરિ ઉવઘાયસમં સાયસ્સ વિ નવરિ ઉચ્ચસઠિઇઓ;
અંતેસુવઘાયસમં મજ્ઝે નીયસ્સ સાયસમં. ૯૮

સંજય-બાદરસુહુમગ-પજ્જઅપજ્જાણુ હીણમુચ્ચોસો;
એવં વિગલાસન્નિસુ સંજય ઉચ્ચોસગો બંધો. ૯૯

દેસ દુગ વિરય ચઉરો સન્નિપંચિંદિયસ્સ ચઉરો ય;
સંખેજ્જગુણા કમસો સંજય ઉક્કોસગાહિતો. ૧૦૦

થોવા જહન્નબાહા ઉક્કોસા બાહઠાણુકંડાણિ;
ઉક્કોસિયા અબાહા નાણાપએસંતરા તત્તો. ૧૦૧

એગં પએસવિવરં આબાહાકંડગસ્સ ઠાણાણિ;
હીણઠિઇ ઠિઇઠાણા ઉક્કોસટ્ઠિઇ તઓ અહિયા. ૧૦૨

આઉસુ જહન્નબાહા જહન્નબંધો અબાહઠાણાણિ;
ઉક્કોસબાહ નાણંતરાણિ એગંતરં તત્તો. ૧૦૩

ઠિઇબંધટ્ઠાણાઈ ઉક્કોસઠિઇ તઓ વિ અબ્ભહિયા;
સન્નિસુ અપ્પાબહુયં દસદ્ઠભેયં ઇમં ભણિયં. ૧૦૪

ઠિઇઠાણે ઠિઇઠાણે અજ્ઝવસાયા અસંખલોગસમા;
કમસો વિસેસઅહિયા સત્તણ્હાઉસ્સસંખગુણા. ૧૦૫

પલ્લાસંખસમાઓ ગંતૂણ ઠિઇઓ હોંતિ તે દુગુણા;
સત્તણ્હજ્જવસાયા ગુણગારા તે અસંખેજ્જા. ૧૦૬

ઠિઇદ્દીહાએ કમસો અસંખગુણણાએ હોંતિ પગઇણું;
અજ્જવસાયા આઉગ—નામધુમદુવિહમોહાણું. ૧૦૭

સવ્વજહન્નસ્સ રસા-દણંતગુણિઓ ય તસ્સ ઉક્કોસો;
ઠિઇબંધે ઠિઇબંધે અજ્જવસાઓ જહાકમસો. ૧૦૮

ધ્રુવપગઇ બંધંતા ચઉઠાણાઈ સુભાણ ઇયરાણું;
દો ઠાણુગાઇ તિવિહું સટ્ઠાણજહન્નગાઇસુ. ૧૦૯

ચઉદુઠાણાઇ સુભા-સુભાણ બંધે જહન્નધુવઠિઇસુ;
શેવા વિસેસઅહિયા પુહુત્તપરએ વિસેસૂણા. ૧૧૦

પલ્લાસંખિયમૂલા ગંતું દુગુણા હવંતિ અદ્ધા ય;
નાણા ગુણહાણીણું અસંખગુણમેગ ગુણવિવરં. ૧૧૧

ચઉઠાણાઇ જવમજ્ઝ હિટ્ઠઠવરિં સુભાણુ ઠિઇબંધા;
સંખેજ્જગુણા ઠિઇઠાણુગાઈ અસુભાણ મીસા ય. ૧૧૨

સંક્રમકરણ.

બજ્ઝંતિયાસુ ઇયરા તાએા વિ ય સંકમંતિ અન્નોન્નં;
જા સંતયાએ ચિટ્ઠહિં બંધાભાવે વિ દિટ્ઠીએા. ૧

સંકમઇ જાસુ દલિયં તાએા ઉ પડિગ્ગહેા સમક્ખાયા;
જા સંકમઆવલિયં કરણાસજ્ઝં ભવે દલિયં. ૨

નિયનિય દિટ્ઠિ ન કેઇ દુઇય તઇજ્જા ન દંસણુતિગંપિ;
મીસંમિ ન સમ્મત્તં દંસકસાયા ન અન્નોન્નં. ૩

સંકમેઇ ન આઉં ઉવસંતં તહ ય મૂલપગઇએા;
પગઈઠાણુવિણેયા સંકમણુપડિગ્ગહા દુવિહા. ૪

ખયઉવસમદિટ્ઠીણું સેઢીએ ન ચરિમલેાભસંકમણું;
ખવિયટ્ઠગસ્સ ઇયરાઇ જં કમા હેાંતિ પંચણહં. ૫

મિચ્છે ખવિએ મીસસ્સ નત્થિ ઉભએવિ નત્થિ સમ્મસ્સ;
ઉવ્વલ્લિએસું દેાસું પડિગ્ગહયા નત્થિ મિચ્છસ્સ. ૬

દુસુ તિસુ આવલિયાસુ સમયવિહીણાસુ આઇમઠિઇએ;
સેસાસું પુંસંજલણુયાણુ ન ભવે પડિગ્ગહયા. ૭

ધુવસંતીણું ચઉહેહ સંકમો મિચ્છણીયવેયણીએ;
સાઇ અધુવો બંધો વ્વ હોઇ તહ અધુવસંતીણું. ૮

સાઅણજસદુવિહકસાય—સેસદોદંસણાણુ જઈપુવ્વા;
સંકામગંત કમસો સમ્મુચ્ચાણું પઢમદુઇયા. ૯

ચઉહા પડિગ્ગહત્તં ધુવબંધિણું વિહાય મિચ્છત્તં;
મિચ્છાધુવબંધિણું સાઇ અધુવા પડિગ્ગહયા. ૧૦

સંતટ્ઠાણુસમાઇ સંકમઠાણાઇ દોણિણ્ણ થીયસ્સ;
બંધસમા પડિગ્ગહગા અટ્ઠહિયા દો વિ મોહસ્સ. ૧૧

પન્નરસસોલસત્તર- અડચઉવીસા ય સંકમે નત્થિ;
અટ્ઠદુવાલસસોલસ-વીસા ય પડિગ્ગહે નત્થિ. ૧૨

સંકમણુ પડિગ્ગહયા પઢમતઈજ્જટ્ઠમાણુ ચઉભેયા;
ઇગવીસો પડિગ્ગહગો પણુવીસો સંકમો મોહે. ૧૩

દંસણવરણે નવગો સંકમણુ પડિગ્ગહા ભવે એવં;
સાઈ અધુવા સેસા સંકમણુ-પડિગ્ગહઠાણા. ૧૪

નવછક્કચઉક્કેકું નવગં સંકમઇ ઉવસમગયાણું;
ખવગાણુ ચઉસુ છક્કં દુઇએ મોહં અઓ વોચ્છં. ૧૫

લોભસ્સ અસંકમણા ઉવ્વલણા અવણુતોત્થ સત્તણ્હં;
ઉવસંતાણુ વિ દિટ્ઠીણુ સંકમા સંકમા નેયા. ૧૬

આમીસં પણુવીસો ઇગવીસો મીસગાઉ જા પુવ્વો;
મિચ્છખવગે દુવીસો મિચ્છે ય તિસત્તછવ્વીસો. ૧૭

અવગસ્સ સબંધ ચ્ચિય ઉવસમસેઢીએ સમ્મમીસજુયા;
મિચ્છઅવગે સસમ્મા અટ્ઠારસ ઇય પડિગ્ગહયા. ૧૮

દસગટ્ઠારસગાઈ ચઉ ચઉરો સંકમંતિ પંચંમિ;
સત્તડચઉદસિગારસ———બારસટ્ઠારા ચઉક્કંમિ. ૧૯

તિન્નિ તિગાઇ સત્તટ્ઠ-નવયસંકમમિગારસ તિગમ્મિ;
દોસુ છડટ્ઠદુપંચ ય ઇગિ એક્કં દોણિણુ તિણુ પણુ. ૨૦

પણુવીસો સંસારિસુ ઇગવીસે સત્તરે ય સંકમઇ;
તેરસ ચઉદસ છક્કે વીસા છક્કે ય સત્તે ય. ૨૧

બાવીસે ગુણુવીસે પન્નરસેક્કારસેસુ છવ્વીસા;
સંકમઇ સત્તવીસા મિચ્છે તહ અવિરયાઈણું. ૨૨

બાવીસે ગુણુવીસે પન્નરસેક્કારસે ય સત્તે ય;
તેવીસા સંકમઈ મિચ્છા વિરયાઇયાણુ કમા. ૨૩

અટ્ઠારસચોદ્દસસત્તગેસુ બાવીસ ખીણુમિચ્છાણું;
સત્તરસતેરનવસત્તગેસુ ઇગવીસં સંકમઈ. ૨૪

દસગાઈચઉક્કં એક્કવીસ અવગસ્સ સંકમઇ પંચે;
દસ ચત્તારિ ચઉક્કે તિસુ તિન્નિ દુ દોસુ એક્કેક્કં. ૨૫

અટ્ઠારાઇચઉક્કં પંચે અટ્ઠાર બાર એક્કારા;
ચઉસુ ઇગારસ નવ અડ તિગે દુગે અટ્ઠ છપ્પંચ. ૨૬

પણુ દોન્નિ તિન્નિ એક્કે ઉવસમસેઢીએ અઇયદ્ધિસ્સ;
ઇયરસ્સ ઉ દો દોસુ સત્તસુ વીસાઇ ચત્તારિ. ૨૭

છસુ વીસ ચોદ્દ તેરસ તેરેક્કારસ ય દસ ય પંચંમિ;
દસડ સત્ત ચઉક્કે તિગંમિ સગ પંચ ચઉરો ય. ૨૮

ગુણવીસપન્નરેક્કારસાઇ તિ તિ સમ્મદેસવિરયાણું;
સત્ત પણાઇ છ પંચ ઉ પડિગ્ગહગા ઉભયસેઢીસુ. ૨૯

પઢમચઉક્કં તિત્થગર-વજ્જિતં અધુવસંતિયજુત્તં;
તિગપણુછવ્વીસેસું સંકમઇ પડિગ્ગહેસુ તિસુ. ૩૦

પઢમં સંતચઉક્કં ઇગતીસે અધુવતિયજુયં તં તુ;
ગુણતીસતીસએસુ જસહીણા દો ચઉક્ક જસે. ૩૧

પઢમચઉક્કં આઇલ્લવજ્જિયં દો અણિચ્ચ આઇલ્લા;
સંકમહિં અટ્ઠવીસે સામી જહસંભવં નેયા. ૩૨

સંકમઇ નન્ન પગઇં પગઇએ પગઈસંકમે દલિયં;
ઠિઇ અણુભાગા ચેવં ઠંતિ તહટ્ઠા તયણુરૂવં. ૩૩

દલિયરસાણું જુત્તં મુત્તત્તા અન્નભાવસંકમણું;
ઠિઇકાલસ્સ ન એવં ઓઉસંકમણું પિવ અદ્દટ્ઠં. ૩૪

ઉવટ્ટણું ચ ઓવટ્ટણું ચ પગતિંતરમ્મિ વા નયણું;
બંધે વ અબંધે વા જં સંકામો ઇઇ ઠિઇએ. ૩૫

જાસિં બંધનિમિત્તો ઉક્કોસો બંધ મૂલપગઇણું;
તા બંધુક્કોસાઓ સેસા પુણ સંકમુક્કોસા. ૩૬

બંધુક્કોસાણુ ઠિઇ મોત્તું દો આવલી ઉ સંકમઇ;
સેસા ઇયરાણ પુણો આવલિયતિગં પમોત્તૂણું. ૩૭

તિત્થયરાહારાણું સંકમણે બંધસંતએસું પિ;
અંતોકોડાકોડી તહાવિ તા સંકમુક્કોસા. ૩૮

એવઇય સંતયા જં સમ્મદિટ્ઠીણ સવ્વકમ્મેસુ;
આઊણિ બંધઉક્કોસગાણિ જં ણુણણુસંકમણું. ૩૯

ગંતું સમ્મો મિચ્છંત-સ્સુક્કોસં ઠિઇ ચ કાઊણું;
મિચ્છિયરાણુક્કોસં કરેતિ ઠિતિસંકમં સમ્મો. ૪૦

અંતોમુહુત્તહીણું આવલિયદુહીણુ તેસુ સટ્ઠાણે;
ઉક્કોસસંકમપહૂ ઉક્કોસગબંધગણ્ણાસુ. ૪૧

બંધુક્કોસાણું આવલિએ આવલિદુગેણ ઈયરાણું;
હીણા સવ્વાવિ ઠિઇ સો જટ્ઠિઇસંકમો ભણિયો. ૪૨

સાબાહા આઉઠિઇ આવલિગૂણા ઉ જટ્ઠિતિ સટ્ઠાણે;
એક્કા ઠિઈ જહણ્ણો અણુદઇયાણું નિહયસેસા. ૪૩

જો જો જાણું ખવગો જહણ્ણઠિતિસંકમસ્સ સો સામી;
સેસાણું તુ સજોગી અંતમુહુત્તં જઓ તસ્સ. ૪૪

ઉદયાવલિએ છોભો અણુપ્પગઇએ જો ય અંતિમઓ;
સો સંકમો જહણ્ણો તસ્સ પમાણું ઇમં હોઇ. ૪૫

સંજલણલોભનાણંતરાય ——— દંસણચઉક્કઆઊણું;
સમ્મત્તસ્સ ય સમઓ સગઆવલિયાતિભાગંમિ. ૪૬

ખવિઉણ મિચ્છમીસે મણુઓ સમ્મમ્મિ ખવિયસેસમ્મિ;
ચઉગઈઉ તઓ હોઉં જહણ્ણઠિતિસંકમસ્સામી. ૪૭

નિદ્દાદુગસ્સ સાહિય—આવલિયદુગં તુ સાહિએ તંસે;
હાસાઈણું સંખેજ્જ—વચ્છરા તે ય કોહમ્મિ. ૪૮

પુંસંજલણાણુ ઠિઇ જહન્નયા આવલીદુગેણૂણા;
અંતો જોગંતીણું પલિયાસંખંસ ઈયરાણું. ૪૯

મૂલઠિઇણ અજહન્નો સત્તણ્હ તિહા ચતુવ્વિહા મોહે;
સેસવિગપ્પા સાઇ—અધુવા ઠિતિસંકમે હોંતિ. ૫૦

તિવિહો ધુવસંતીણું ચઉવ્વિહો તહ ચરિત્તમોહીણું;
અજહન્નો સેસાસું દુવિહો સેસા વિ દુવિગપ્પા. ૫૧

ઠિતિસંકમો વ્વ તિવિહો રસમ્મિ ઉવ્વટ્ટણાઇ વિન્નેઓ;
રસકારણુઓ નેયં ઘાઇત્તવિસેસણુભિહાણું. ૫૨

દેસગ્ઘાઇરસેણું પગઇઓ હોંતિ દેસઘાઇઓ;
ઇયરેણિયરા એમેવ ઠાણુસન્ના વિ નેયવ્વા. ૫૩

સવ્વગ્ઘાઇ દુઠાણેો મીસાયવમણુયતિરિયઆઊણું;
ઇગદુટ્ઠાણેો સમ્મંમિ તદ્વિયરેાણ્ણાસુ જહ હેટ્ઠા. ૫૪

દુટ્ઠાણેો ચ્ચિય જાણું તાણું ઉક્કેાસઓ વિ સેા ચેવ;
સંકમઈ વેયગે વિ હુ સેસાસુક્કેાસઓ પરમેા. ૫૫

એકટ્ઠાણુજહન્નં સંકમઇ પુરિસસમ્મસંજલણે;
ઇયરાસું દોટ્ઠાણિ ય જહણ્ણરસસંકમે કૂહું. ૫૬

બંધિય ઉક્કેાસરસં આવલિયાએા પરેણ સંકામે;
જાવંતમુહૂ મિચ્છેા અસુભાણું સવ્વપયડીણું. ૫૭

આયાવુજ્જોવેારાલ પઢમસંઘયણુમણુદુગાઉણું;
મિચ્છા સમ્મા ય સામી સેસાણું જોગી સુભિયાણું. ૫૮

ખવગસ્સંતરકરણે અકએ ઘાઇણુ જો ઉ અણુભાગેા;
તસ્સ અણુંતેા ભાગેા સુહુમેગિંદિયકએ થેાવેા. ૫૯

સેસાણું અસુભાણું કેવલિણેા જો ઉ હેાઇ અણુભાગેા;
તસ્સ અણુંતેા ભાગેા અસણિણપંચેંદિએ હેાઇ. ૬૦

સમ્મદિટ્ઠી ન હણઇ સુભાણુભાગં દુ ચેવ દિટ્ઠીણું;
સમ્મત્તમીસગાણું ઉક્કેાસં હણઇ ખવગેા ઉ. ૬૧

ઘાઇણું જે ખવગો જહણ્ણરસસંકમસ્સ તે સામી;
આઊણુ જહણ્ણુઠિઇ—બંધાઓ આવલી સેસા. ૬૨

અણુતિત્થુવ્વલગાણું સંભવઓ આવલિએ પરએણું;
સેસાણું ઈગિસુહુમો ઘાઇયઅણુભાગકમ્મંસો. ૬૩

સાઇયવજ્જો અજહણ્ણ-સંકમો પઢમદુઇચરિમાણું;
મોહસ્સ ચઉવિગપ્પો આઉસણુક્કોસઓ ચઉહા. ૬૪

સાઇયવજ્જો વેયણિય-નામગોયાણ હોઇ અણુક્કોસો;
સવ્વેસુ સેસભેયા સાઇ અધુવા ય અણુભાગે. ૬૫

અજહણ્ણો ચઉભેઓ પઢમગસંજલણુનોકસાયાણું;
સાઇયવજ્જો સો ચિય જાણું ખવગો ખવિયમોહો. ૬૬

સુભધુવચઉવીસાએ હોઇ અણુક્કોસ સાઈ પરિવજ્જો;
ઉજ્જોયરિસભઓરાલિયાણ ચઉહા દુહા સેસા. ૬૭

વિજ્જા-ઉવ્વલણ-અહાપવત્ત-ગુણ-સવ્વસંકમેહિ અણૂ;
જં નેઇ અણુપગઇ પએસસંકામણું એયં. ૬૮

જાણુ ન બંધો જાયઈ આસજ્જ ગુણું ભવં વ પગઈણું;
વિજ્જાઓ તાણું ગુલઅસંખભાગેણ અનન્તથ. ૬૯

પલિયસ્સસંખભાગં અંતમુહુત્તેણ તીએ ઉવ્વલઇ;
એવં પલિયાસંખિય—ભાગેણું કુણઇ નિલ્લેવં. ૭૦

પઢમાઓ બીઅખંડં વિસેસહીણું ઠિઇએ અવણેઇ;
એવં જાવ દુચરિમં અસંખગુણિયં તુ અંતિમયં. ૭૧

ખંડદલં સટ્ઠાણે સમએ સમએ અસંખગુણણાએ;
સેઢીએ પરટ્ઠાણે વિસેસહીણાએ સંછુભઈ. ૭૨

દુચરિમખંડસ્સ દલં ચરિમે જં દેઇ સપરટ્ઠાણંમિ;
તમ્માણેણસ્સ દલં પલ્લંગુલસંખભાગેહિં. ૭૩

એવં ઉવ્વલણાસંકમેણ નાસેઇ અવિરઓ આહારં;
સમ્મોડણમિચ્છમીસે છત્તીસ નિયટ્ટી જા માયા. ૭૪

સમ્મમીસાઇં મિચ્છો સુરદુગવેઉવ્વિછક્કમેગિંદી;
સુહુમતસુચ્ચમણુદુગં અંતમુહુત્તેણ અણિઅટ્ટી. ૭૫

સંસારત્થા જીવા સબંધજોગાણુ તદ્દલપમાણા;
સંકામે તણુરૂવં અહાપવત્તીએ તો ણામ. ૭૬

અસુભાણુ પએસગ્ગં બજ્ઝંતીસુ અસંખગુણણાએ;
સેઢીએ અપુવ્વાઇ હુભંતિ ગુણસંકમો એસો. ૭૭

ચરમઠિઇએ રઇયં પઇસમયમસંખિયં પએસગ્ગં;
તા હુભઇ અન્નપગઇં જાવં તે સવ્વસંકામો. ૭૮

બાહિય અહાપવત્તં સહેઉણાહો ગુણો વ વિજ્ઝાએ;
ઉવ્વલણસંકમસ્સ વિ કસિણો ચરિમમ્મિ ખંડમ્મિ. ૭૯

પિંડપગઈણુ જા ઉદયસંગયા તીએ અણુદયગયાએ;
સંકામિઊણ વેયઇ જં એસો થિબુગસંકમે. ૮૦

ગુણમાણેણું દલિઅં હીરંતં થોવએણ નિટ્ઠાઇ;
કાલોડસંખગુણેણું અહવિજ્ઝઉવ્વલણગાણું. ૮૧

જં દુચરિમસ્સ ચરિમે સપરટ્ઠાણેસુ દેઇ સમયમ્મિ;
તે ભાગે જહકમસો અહાપવત્તુવ્વલણમાણે. ૮૨

ચઉહા ધુવછવ્વીસગસયસ્સ અજહન્નસંકમો હોઇ;
અણુક્કોસો વિ હુ વજ્જિય ઉરાલિયાવરણનવવિગ્ઘં. ૮૩

સેસં સાઇઅધુવં જહન્નસામી ય અવિયકમ્મંસો;
ઓરાલાઇસુ મિચ્છો ઉક્કોસગસ્સ ગુણિયકમ્મો. ૮૪

બાયરતસકાલૂણું કમ્મઠિઈ જો ઉ બાયરપુઢવીએ;
પજ્જત્તાપજ્જત્તદ્ધીહેયરઆઉગો વસિઉં. ૮૫

જોગકસાઉક્કોસો બહુસો આઉં જહન્નજોગેણું;
બંધિય ઉવરિલ્લાસુ ઠિઇસું નિસેગં બહું કિચ્ચા. ૮૬

બાયરતસકાલમેવં વસિત્તુ અંતે ય સત્તમક્ખિઇએ;
લહુપજ્જત્તો બહુસો જોગકસાયાહિઓ હોઉં. ૮૭

જોગજવમજ્ઝઉવરિં મુહુત્તમચ્છિત્તુ જીવિયવસાણે;
તિચરિમદુચરિમસમએ પૂરિત્તુ કસાયમુક્કોસં. ૮૮

જોગુક્કોસં દુચરિમે ચરિમસમએ ઉ ચરિમસમયંમિ;
સંપુન્નગુણિયકમ્મો પગય તેણેહ સામિત્તે. ૮૯

તત્તો તિરિયાગય આલિગોવરિં ઉરલએક્કવીસાએ;
સાયં અણુંતર બંધિઊણ આલીપરમસાએ. ૯૦

કમ્મચઉક્કે અસુભાણુ બજ્ઝમાણીણુ સુહુમરાગંતે;
સંછોભણુમ્મિ નિયગે ચઉવીસાએ નિયટ્ટિસ્સ. ૯૧

સંછોભણાએ દોણ્હં મોહાણું વેયગસ્સ ખણુસેસે;
ઉપ્પાઇય સમ્મત્તં મિચ્છત્તગએ તમતમાએ. ૯૨

ભિન્નમુહુત્તે સેસે જોગકસાઉક્કસાઇં કાઊણ;
સંજોઅણાવિસંજોય-ગસ્સ સંછોભણાએ સિં. ૯૩

ઈસાણાગયપુરિસસ્સ ઇત્થિયાએ વ અટ્ઠવાસાએ;
માસપુહુત્તબ્ભહિએ નપુંસગસ્સ ચરિમસંછોભે. ૯૪

પૂરિત્તુ ભોગભૂમીસુ જીવિય વાસાણિસંખિયાણિ તઓ;
હસ્સઠિઇં દેવાગય લહુ છોભે ઇત્થિવેયસ્સ. ૯૫

વરિસવરિત્થિં પૂરિય સમ્મત્તમસંખવાસિયં લભિય;
ગંતું મિચ્છત્તમઓ જહન્નદેવટ્ઠિઇં ભોચ્ચા. ૯૬

આગન્તું લહુ પુરિસં સંછુભમાણસ્સ પુરિસવેઅસ્સ;
તસ્સેવ સગે કોહસ્સ માણમાયાણમવિ કસિણો. ૯૭

ચઉરુવસમિત્તુ ખિપ્પં લોભજસાણું સસંકમસ્સંતે;
ચઉસમગો ઉચ્ચસ્સા ખવગો નીયા ચરિમબંધે. ૯૮

પરઘાયસકલતસચઉ-સુસરાદ્વિતિસાસખગતિચઉરંસં;
સમ્મધુવા રિસભજુયા સંકામઇ વિરચિયા સમ્મો. ૯૯

નરયદુગસ્સ વિછોભે પુવ્વકોડીપુહુત્તનિચ્ચિયસ્સ;
થાવરઉજ્જોયાયવ-એગિંદીણું ન પું સ સ મં. ૧૦૦

તેત્તીસયરા પાલિય અંતમુહુત્તૂણગાઈં સમ્મત્ત;
બન્ધિત્તુ સત્તમાઓ નિગ્ગમ્મ સમએ નરદુગસ્સ. ૧૦૧

તિત્થયરાહારાણું સુરગઈનવગસ્સ થિરસુભાણું ચ;
સુભધુવબંધીણુ તહા સગબંધા આલિગં ગંતું. ૧૦૨

સુહુમેસુ નિગોએસુ કમ્મઠિતિં પલિયડસંખભાગૂણું;
વસિઉં મંદકસાઓ જહન્નજોગો ઉ જો એઈ. ૧૦૩

જોગ્ગેસુ તો તસેસુ સમ્મત્તમસંખવાર સંપપ્પ;
દેસવિરઇં ચ સવ્વં અણુ ઉવ્વલણું ચ અડવારા. ૧૦૪

ચઉરુવસમિત્તુ મોહં લહું ખવેંતો ભવે ખવિયકમ્મો;
પાએણ તેણ પગયં પડુચ્ચ કાઓ વિ સવિસેસં. ૧૦૫

હાસદુભયકુચ્છાણું ખીણંતાણું ચ બંધચરિમંમિ;
સમએ અહાપવત્તેણુ ઓહિજુગલે અણોહિસ્સ. ૧૦૬

થીણુતિગઇત્થિમિચ્છાણુ પાલિય બે છસટ્ઠિ સમ્મત્તં;
સગખવણાએ જહન્નો અહાપવત્તસ્સ ચરમંમિ. ૧૦૭

અરઇસોગદુકસાય——અસુભધુવબંધિઅથિરતિયગાણું;
અસ્સાયસ્સ ય ચરિમે અહાપવત્તસ્સ લહુ ખવગે. ૧૦૮

હસ્સગુણદ્ધં પૂરિય સમ્મં મીસં ચ ધરિય ઉકોસં;
કાલં મિચ્છત્તગએ ચિરઉવ્વલગસ્સ ચરિમમ્મિ. ૧૦૯

સંજોયણાણુ ચઉરુવસમિત્તુ સંજોઇત્તુ અપ્પદ્ધં;
છાવટ્ઠિદુગં પાલિય અહાપવત્તસ્સ અંતમ્મિ. ૧૧૦

હસ્સં કાલં બંધિય વિરઓ આહારમવિરઇ ગંતું;
ચિરઓવ્વલણે થોવો તિત્થં બંધાલિગા પરઓ. ૧૧૧

વેઉવ્વેક્કારસગં ઉવ્વલિયં બંધિઊણ અપ્પદ્ધં;
જેટ્ઠટ્ઠિતિનરયાઓ ઉવ્વટ્ટિત્તા અબંધિત્તા. ૧૧૨

થાવરગસમુવ્વલણે મણુદુગઉચ્ચાણુ સુહુમબદ્ધાણું;
એમેવ સમુવ્વલણે તેઊવાઊસુવગયસ્સ. ૧૧૩

અણુવસમિત્તા મોહં સાયસ્સ અસાયબંતિમે બંધે;
પણતીસા ય સુભાણું અપુવ્વકરણાલિગા અંતે. ૧૧૪

તેવટ્ઠું ઉદ્ધહિસયં ગેવિજ્જાણુત્તરે સડબંધિત્તા;
તિરિદુગઉજ્જોયાઇ અહાપવત્તસ્સ અંતમ્મિ. ૧૧૫

ઇગિવિગલાયવથાવર——ચઉચ્છમબંધિઊણ પણસીયં;
અયરસયં છટ્ઠીએ બાવીસયરં જહા પુવ્વં. ૧૧૬

દુસરાઇ તિણ્હિણુણીયડસુભ-ખગઇસંઘયણસંઠિયપુમાણું;
સમ્મન્નેગ્ગાણું સોલસણ્હં સરિસં થિવેએણં. ૧૧૭
સમયાહિઆવલીએ આઊણુ જહણ્ણુજોગબંધાણું;
ઉક્કોસાઉ અંતે નરતિરિયા ઉરલસત્તસ્સ. ૧૧૮
પુંસંજલણુતિગાણું જહણ્ણુજોગિસ્સ ખવગસેઢીએ;
સગચરિમસમયબદ્ધં જં છુભઇ સગંતિમે સમયે. ૧૧૯

ઉદ્વર્ત્તના અને અપવર્ત્તનાકરણ.

ઉદયાવલિબજ્ઝાણું ઠિઇણુ ઉવ્વટ્ટણા ઉ ઠિતિવિસયા;
સોક્કોસઅબાહાઓ જાવાવલિ હોઇ અઇત્થવણા. ૧
ઇચ્છિયઠિતિઠાણાઓ આવલિયં લંઘિઊણ તદ્દલિયં;
સવ્વેસુ વિ નિક્ખિપ્પઇ ઠિતિઠાણેસુ ઉવરિમેસુ. ૨
આવલિઅસંખભાગાઇ જાવ કમ્મટ્ઠિતિ ત્તિ નિક્ખેવો;
સમયોત્તરાવલીએ સાબાહાએ ભવે ઊણો. ૩
અબ્બાહોવરિઠાણુગદલં પડુચ્ચેહ પરમનિક્ખેવો;
ચરિમુવ્વટ્ટણગાણું પડુચ્ચ ઇહ જાયઇ જહણ્ણો. ૪
ઉક્કોસગઠિતિબંધે બંધાવલિયા અબાહમેત્તં ચ;
નિક્ખેવં ચ જહણ્ણું મોત્તું ઉવ્વટ્ટએ સેસં. ૫
નિવ્વાઘાએ એવં વાઘાઓ સંતકમ્મહિગબંધો;
આવલિઅસંખભાગો જાવાવલિ તત્થઽઇત્થવણા. ૬
આવલિદોસંખંસા જઇ વટ્ટઇ અહિણુવો ઉ ઠિઇબંધો;
ઉવ્વટ્ટતિ તો ચરિમા એવં જાવલિ અઇત્થવણા. ૭

અઈત્થાવણાલિયાએ પુણ્ણાએ વડ્ઢઇ ત્તિ નિક્ખેવો;
ઠિતિઉવ્વટ્ટણમેવં એત્તો ઓવટ્ટણું વોચ્છં. ૮

ઓવટ્ટન્તો ય ઠિતિં ઉદયાવલિબાહિરા ઠિઇઠાણા;
નિક્ખવઇ સે તિભાગે સમયહિગે લંઘિઉં સેસં. ૯

ઉદયાવલિ ઉવરિત્થા એમેવોવટ્ટએ ઠિઇટ્ઠાણા;
જાવાવલિયતિભાગો સમયાહિગો સેસઠિતિણું તુ. ૧૦

ઇચ્છોવટ્ટણુઠિઇઠાણગાઉ ઉલ્લંઘિઊણ આવલિયં;
નિક્ખવઈ તદ્દલિયં અહ ઠિતિઠાણેસુ સવ્વેસુ. ૧૧

ઉદયાવલિઉવરિત્થં ઠાણું અહિકિચ્ચ હોઇ અઇહીણો;
નિક્ખેવો સવ્વોવરિ—ઠિઇઠાણુવસા ભવે પરમો. ૧૨

સમયાહિયઇત્થવણા બંધાવલિયા ય મોત્તું નિક્ખેવો;
કમ્મટ્ઠિઇ બંધોદય-આવલિયા મોત્તું ઓવટ્ટે. ૧૩

નિવ્વાઘાએ એવં ઠિઇઘાઓ એત્થ હોઇ વાઘાઓ;
વાઘાએ સમઊણું કંડગમઇત્થાવણા હોઇ. ૧૪

ઉક્કોસં ડાયટ્ઠિઇ કિંચૂણા કંડગં જહણ્ણું તુ;
પલ્લાસંખંસં ડાયટ્ઠિઇ ઉ જતો પરમબંધો. ૧૫

ચરિમં નોવટ્ટિજ્જઇ જાવ અણુંતાણિ ફ્રદ્દગાણિ તઓ;
ઉસ્સક્કિય ઉવ્વટ્ટઇ ઉદયા ઓવટ્ટણા એવં. ૧૬

અઈત્થાવણાઇયાઓ સણ્ણાઓ દુસુ વિ પુવ્વવુત્તાઓ;
કિંતુ અણુંતઅભિલાવેણ ફ્રદ્દગા તાસુ વત્તવ્વા. ૧૭

થોવં પએસગુણહાણિ અંતરે દુસુ વિ હીણનિક્ખેવો;
તુલ્લો અણુંતગુણિઓ દુસુ વિ અઇત્થાવણા એવં. ૧૮

તત્તો વાઘાયણુભાગકંડગં એક્કવગ્ગણુાહીણું;
ઉક્કોસો નિક્ખેવો તુલ્લો સવિસેસ સંતં ચ. ૧૯
આબંધં ઉવ્વટ્ટઈ સવ્વત્થોવટ્ટણુા ઠિતિરસાણું;
કિટ્ટિવજ્જે ઉભયં કિટ્ટિસુ ઓવટ્ટણુા એક્કા. ૨૦

ઉદીરણાકરણ

જં કરણેણોકડ્ઢિય દિજ્જઇ ઉદએ ઉદીરણા એસા;
પગતિટ્ઠિતિમાઈ ચઉહા મૂલુત્તરભેયઓ દુવિહા. ૧
વેયણીય—મોહણીયાણુ હોઇ ચઉહા ઉદીરણાઉસ્સ;
સાઇ અધુવા સેસાણુ સાઇવજ્જા ભવે તિવિહા. ૨
અધુવોદયાણ દુવિહા મિચ્છસ્સ ચઉવ્વિહા તિહણણાસુ;
મૂલુત્તરપગઇણું ભણુામિ ઉદીરગા એત્તો. ૩
ઘાઇણું છઉમત્થા ઉદીરગા રાગિણો ઉ મોહસ્સ;
વેયાઉણ પમત્તા સજોગિણો નામગોયાણું. ૪
ઉવપરઘાયં સાહારણું ચ ઇયરં તણુઇ પજ્જત્તા;
છઉમત્થા ચઉદંસણુ——નાણુાવરણંતરાયાણું. ૫
તસથાવરાઇતિગતિગ——આઉગઇજાતિદિટ્ઠિવેયાણું;
તન્નામાણુપુવ્વીણુ કિંતુ તે અંતરગઇએ. ૬
આહારી ઉત્તરતણૂ નરતિરિતવ્વેયએ પમોત્તૂણું;
ઉદીરંતિ ઉરલં તે ચેવ તસા ઉવંગં સે. ૭
આહારી સુરનારગ સણ્ણી ઇયરેઽનિલો ઉ પજ્જત્તો;
લદ્ધીએ બાયરોદીરગો ઉ વેઉવ્વિયતણુસ્સ. ૮

તદ્ઢવંગસ્સ વિ તે ચ્ચિય પવણું મોત્તૂણું કેઇ નરતિરિયા;
આહારસત્તગસ્સ વિ કુણઇ પમત્તો વિઉવ્વન્તો. ૯

તેત્તીસં નામધુવોદયાણ ઉદ્દીરગા સજોગીઓ;
લોભસ્સ ઉ તણુકિટ્ટીણ હોંતિ તણુરાગિણો જીવા. ૧૦

પંચિંદિયપજ્જત્તા નરતિરિ ચઉરંસઉસભપુવ્વાણું;
ચઉરંસમેવ દેવા ઉત્તરતણુભોગભૂમા ય. ૧૧

આઇમસંઘયણું ચ્ચિય સેઢીમારૂઢગા ઉદ્દીરેંતિ;
ઇયરે હુંડં છેવટ્ટગં તુ વિગલા અપજ્જત્તા. ૧૨

વેઉવ્વિયઆહારગઉદ્ધએ ન નરા વિ હોંતિ સંઘયણી;
પજ્જત્તબાયરે ચ્ચિય આયવઉદ્દીરગો ભોમો. ૧૩

પુઢવીઆઉવણસ્સઈ—બાયરપજ્જત્ત ઉત્તરતણૂ અ;
વિગલપણિંદિયતિરિયા ઉજ્જોવુદ્દીરગા ભણિયા. ૧૪

સગલા સુગતિસરાણું પજ્જત્તાસંખવાસ દેવા ય;
ઇયરાણું નેરઇયા નરતિરિ સુસરસ્સ વિગલા ય. ૧૫

ઉસાસસ્સ સરસ્સ ય પજ્જત્તા આણુપાણુભાસાસુ;
જા ણુ નિરુંભઇ તે તાવ હોંતિ ઉદ્દીરગા જોગી. ૧૬

નેરઇયા સુહુમતસા વજ્જિય સુહુમા ય તહ અપજ્જત્તા;
જસકિત્તુદ્દીરગાઇજ્જ—સુભગનામાણુ સણિસુરા. ૧૭

ઉચ્ચં ચ્ચિય જઈ અમરા કેઇ મણુયા વ નીયમેવણ્ણે;
ચઉગઇયા દુભગાઈ તિત્થયરા કેવલી તિત્થં. ૧૮

મોત્તૂણ ખીણરાગં ઇંદિયપજ્જત્તગા ઉદ્દીરેંતિ;
નિદ્દાપયલા સાયા-સાયાઇ જે પમત્ત ત્તિ. ૧૯

અપમત્તાઇ ઉત્તરત્તણુય અસ્સંખયાઉ વજ્જેત્તા;
સેસાનિદ્દાણું સામી સબંધગંતા કસાયાણું. ૨૦

હાસરઇસાયાણું અંતમુહુત્તં તુ આઇમં દેવા;
ઇયરાણું નેરઇયા ઉડ્ઢં પરિયત્તણુવિહીએ. ૨૧

હાસાઇછક્કસ્સ ઉ જાવ અપુવ્વો ઉદ્દીરગા સવ્વે;
ઉદ્દઓ ઉદ્દીરણા ઇવ ઓઘેણું હોઇ નાયવ્વો. ૨૨

પગઇટ્ઠાણુવિગપ્પા જે સામી હોંતિ ઉદયમાસજ્જ;
તે ચ્ચિય ઉદ્દીરણાએ નાયવ્વા ઘાતિકમ્માણું. ૨૩

મોત્તુ અજોગિઠાણું સેસા નામસ્સ ઉદયવણ્ણેયા;
ગોયસ્સ ય સેસાણું ઉદ્દીરણા જા પમત્તો ત્તિ. ૨૪

પત્તોદયાએ ઇયરા સહ વેયઇ ઠિઇઉદ્દીરણા એસા;
બે આવલિયા હીણા જાવુક્કોસ ત્તિ પાઉગ્ગા. ૨૫

વેયણિયાઊણ દુહા ચઉવ્વિહા મોહણીય અજહન્ના;
પંચણહ સાઇવજ્જા સેસા સવ્વેસુ દુવિગપ્પા. ૨૬

મિચ્છત્તસ્સ ચઉહા ધુવોદયાણું તિહા ઉ અજહન્ના;
સેસવિગપ્પા દુવિહા સવ્વવિગપ્પા ઉ સેસાણું. ૨૭

સામિત્તદ્ધાછેયા ઇંહ ઠિઇસંકમેણ તુલ્લાઓ;
બાહુલ્લેણ વિસેસં જં જાણું તાણ તં વોચ્છં. ૨૮

અંતોમુહુત્તહીણા સમ્મે મિસ્સંમિ દોહિ મિચ્છસ્સ;
આવલિદુગેણ હીણા બંધુક્કોસાણુ પરમઠિઇ. ૨૯

માણુયાણુપુવ્વિઆહાર—દેવદુગસુહુમવિયલતિઅગાણું;
આયાવસ્સ ય પરિવડણ—મંતમુહુહીણુક્કોસા. ૩૦

હયસેસા તિત્થઠિઈ પલ્લાસંખેજ્જમેત્તિયા જાયા;
તીસે સન્નોગી પઢમે સમએ ઉદીરણુક્કોસા. ૩૧

ભયકુચ્છઆયવુજ્જોય————સવ્વઘાઇકસાયનિદ્દાણું;
અતિહીણસંતબંધો જહણ્ણઉદીરગો અતસો. ૩૨

એગિંદિયજોગાણું પડિવક્ખા બંધિઊણ તવ્વેઇ;
બંધાલિચરમસમયે તદ્દાગએ સેસજાઈણું. ૩૩

દુભગાઇનીયતિરિદુગ——અસારસંઘયણનોકસાયાણું;
માણુપુવ્વડપજ્જતઇયસ્સ સન્નિમેવં ઇગાગયગે. ૩૪

અમણાગયસ્સ ચિરઠિઇઅન્તે દેવસ્સ નારયસ્સા વા;
તદુવંગગઈણું આણુપુવ્વિણું તઇયસમયંમિ. ૩૫

વેયતિગં દિટ્ઠિદુગં સંજલણાણું ચ પઢમઠિઇએ;
સમયાહિગાલિયાએ સેસાએ ઉવસમે વિ દુસુ. ૩૬

એગિંદાગય અઇહીણસત્ત સણ્ણીસુ વિઉવ્વિયસ્સંતે;
પવણો સટ્ઠિજહણ્ણગ—સમસત્ત વિઉવ્વિયસ્સંતે. ૩૭

ચઉરુવસમિત્તુ મોહં મિચ્છં ખવિઉં સુરોત્તમો હોઉં;
ઉક્કોસસંજમંતે જહણ્ણગાહારગદુગાણું. ૩૮

ખીણંતાણું ખીણે મિચ્છત્તકમેણ ચોદસણ્હં પિ;
સેસાણ સન્નોગંતે ભિણ્ણમુહુત્તટ્ઠિઇગાણું. ૩૯

અણુભાગુદીરણાએ ઘાઇસણ્ણા ય ઠાણુસન્ના ય;
સુહયા વિવાગહેઉ જેત્થ વિસેસો તયં વોચ્છં. ૪૦

પુરિસિત્થિવિગ્ઘઅચ્ચક્ખુચક્ખુસમ્માણુ ઇગિ દુઠાણો વા;
મણપજ્જવપુંસાણું વચ્ચાસો સેસ બંધસમા. ૪૧

દેસોવઘાઇયાણું ઉદએ દેસો વ હોઈ સવ્વો ય;
દેસોવઘાઇઓ ચ્ચિય અચક્ખુસમ્મત્તવિગ્ઘાણું. ૪૨

ઘાયં ઠાણું ચ પડુચ્ચ સવ્વઘાઇણુ હોઈ જહ ખંધે;
અગ્ઘાઇણું ઠાણું પડુચ્ચ ભણિમો વિસેસોઽત્થ. ૪૩

થાવરચઉઆયવઉરલ--સત્તતિરિવિગલમણુયતિયગાણું;
નગ્ગોહાઈચઉણ્હં એગિંદિઉસભાઇછણ્હં પિ. ૪૪

તિરિમણુજોગાણું મીસગુરુયખરનરયદેવપુવ્વીણું;
દુટ્ઠાણિયો ચ્ચિય રસો ઉદએ ઉદીરણાએ ય. ૪૫

સમ્મત્તમીસગાણું અસુભરસો સેસયાણ બંધુત્ત;
ઉક્કોસુદીરણા સંતયંમિ છટ્ઠાણવડિએ વિ. ૪૬

મોહણિયનાણુવરણું કેવલિયં દંસણું વિરિયવિગ્ઘં;
સપુન્નજીવદવ્વે ન પજ્જવેસું કુણઇ પાગં. ૪૭

ગુરુલહુગાણંતપએસિએસુ ચક્ખુસ્સ સેસવિગ્ઘાણું;
જોગેસુ ગહણુધરણે ઓહીણું રૂવિદવ્વેસુ. ૪૮

સેસાણું જહ બંધે હોઇ વિવાગો ઉ પચ્ચઓ દુવિહો;
ભવ પરિણામકઓ વા નિગ્ગુણસગુણાણુ પરિણઇઓ. ૪૯

ઉત્તરતાણુપરિણામે અહિય અહોન્તા વિ હોંતિ સુસરજુયા;
મિઉલહુપરઘાઉજ્જોય ——— બગઇચઉરંસપત્તેયા. ૫૦

સુભગાઇ ઉચ્ચગોયં ગુણપરિણામા ઉ દેસમાઇણું;
અઇહીણકૂહગાઓ અણંતસો નોકસાયાણું. ૫૧

જા જંમિ ભવે નિયમા ઉદીરએ તાઉ ભવનિમિત્તાઓ;
પરિણામપચ્ચયાઓ સેસાઓ સઈ સ સવ્વત્થ. ૫૨

તિત્થયરં ઘાઇણિ ય આસજ્જ ગુણં પહાણુભાવેણુ;
ભવપચ્ચઇયા સવ્વા તહેવ પરિણામપચ્ચઇયા. ૫૩

વેયણિએણુક્કોસા અજહણ્ણા મોહણીય ચઉભેયા;
સેસઘાઇણું તિવિહા નામગોયાણુડણુક્કોસા. ૫૪

સેસવિગપ્પા દુવિહા સવ્વે આઉસ્સ હોઉમુવસન્તો;
સવ્વદ્ધગએો સાએ ઉક્કોસુદીરણું કુણઇ. ૫૫

કક્ખડગુરુમિચ્છાણું અજહણ્ણા મિઉલહૂણુડણુક્કોસા;
ચઉહા સાઇયવજ્જા વીસાએ ધુવોદયસુભાણું. ૫૬

અજહણ્ણા અસુભધુવોદયાણુ તિવિહા ભવે તિવીસાએ;
સાઇ અધુવા સેસા સવ્વે અધુવોદયાણું તુ. ૫૭

દ્વાણાઇઅચક્ખૂણું ઉક્કોસાઇમિ હીણલદ્ધિસ્સ;
સુહુમસ્સ ચક્ખુણેા પુણ તેઇંદિય સવ્વપજ્જત્તે. ૫૮

નિદ્દાણું પંચણ્હ વિ મજ્ઝિમપરિણામસંકિલિટ્ઠસ્સ;
પણુનોકસાયસાએ નરએ જેટ્ઠટ્ઠિતિ સમત્તો. ૫૯

પંચેંદિયતસબાયર————પજ્જત્તગસાયસુસ્સરગઇણું;
વેઉવ્વુસ્સાસસ્સ ય દેવો જેટ્ઠટ્ઠિતિ સમત્તો. ૬૦

સમ્મત્તમીસગાણું સે કાલે ગહિહિઇ ત્તિ મિચ્છત્ત;
હાસરઇણું પજ્જત્તગસ્સ સહસાર——દેવસ્સ. ૬૧

ગઇહુંડવઘાયાણિટ્ઠ————અગતિદુસરાઇણીયગોયાણું;
નેરઇએો જેટ્ઠટ્ઠિઇ મણુઆ અંતે અપજ્જસ્સ. ૬૨

કક્ખડગુરુસંઘયણા થીપુમસંઠાણુતિરિગઇણું ચ;
પંચિંદિએો તિરિક્ખેો અટ્ઠમવાસેટ્ઠવાસાઉ. ૬૩

તિગપલિયાઉ સમત્તો મણુએો માણુયગતિઉસભઉરલાણું;
પજ્જત્તા ચઉગઇયા ઉક્કોસ સગાઉયાણું તુ. ૬૪

હસ્સદ્ધિઇ પજ્જત્તા તન્નામા વિગલજાઇસુહુમાણું;
થાવરનિગોયએગિંદિયાણ—મિહ બાયરા નવરં. ૬૫

આહારતણુ પજ્જત્તગો ઉ ચઉરંસમઉયલહુયાણું;
પત્તેયખગઇપરઘાય-તઇયમુત્તીણુ ય વિસુદ્ધો. ૬૬

ઉત્તરવેઉવ્વિજઇ ઉજ્જોયસ્સાયવસ્સ ખરપુઢવી;
નિયગગઇણું ભણિયા તઇયે સમએણુપુવ્વીણું. ૬૭

જોગન્તે સેસાણું સુભાણુમિયરાણુ ચઉસુ વિ ગઇસુ;
પજ્જત્તુચ્ચઽમિચ્છેસુ લદ્ધિહીણેસુ ઓહીણું. ૬૮

સુયકેવલિણેો મઇસુય-ચક્ખુઅચક્ખૂણુદ્દીરણા મન્દા;
વિપુલપરમોહિગાણું મણુનાણેાહીદુગસ્સા વિ. ૬૯

ખવગમ્મિ વિગ્ઘકેવલ-સંજલણાણ સનોકસાયાણું;
સગસગઉદ્દીરણંતે નિદ્દાપયલાણુમુવસંતે. ૭૦

નિદ્દાનિદ્દાઇણું પમત્તવિરએ વિસુજ્ઝમાણંમિ;
વેયગસમ્મત્તસ્સ ઉ સગખવણેાદ્દીરણા ચરિમે. ૭૧

સમ્મપડિવત્તિકાલે પંચણ્હ વિ સંજમસ્સ ચઉચઉસુ;
સમ્માભિમુહેા મીસે આઉણુ જહણ્ણુઠિતિગેા ત્તિ. ૭૨

પેાગ્ગલવિવાગિયાણું ભવાઇસમયે વિસેસમુરલસ્સ;
સુહુમાપજ્જો વાઉ બાદરપજ્જત્ત વેઉવ્વે. ૭૩

અપ્પાઉ બેઇંદિ ઉરલંગે નારએો તદ્વિયરંગે;
નિલ્લેવિયવેઉવ્વા આસણ્ણુણ્ણેા આગએો કૂરેા. ૭૪

મિચ્છોડન્તરે કિલિટ્ઠો વીસાઇ ધુવોદયાણુ સુભિયાણુ;
આહારજઇ આહારગસ્સ અવિસુદ્ધપરિણામો. ૭૫

અપ્પાઉ રિસભચઉરંસગાણુ અમણો ચિરટ્ઠિઇ ચઉણ્હ;
સંઠાણાણુ મણુઓ સંઘયણાણું તુ સુવિસુદ્ધો. ૭૬

હુંડોવઘાયસાહારણાણુ સુહુમો સુદ્ધીહ પજ્જત્તો;
પરઘાએ લહુપજ્જો આયાવુજ્જોય તજ્જોગો. ૭૭

છેવટ્ટસ્સ બિઇંદ્રી બારસવાસાઉ મઉયલહુયાણું;
સણિણ વિસુદ્ધાણાહારગો ય પત્તેયમુરલસમં. ૭૮

કક્ખડગુરૂણ મંથે વિણિયટ્ટે ણામઅસુહધુવિયાણું;
જોગંતંમિ નવણ્હં તિત્થસ્સાઉન્જિયાઇંમિ. ૭૯

સેસાણું વેયંતો મજ્જિમપરિણામપરિણઓ કુણઇ;
પચ્ચયસુભાસુભા વિ ય ચિંતિય ણેઓ વિવાગી ય. ૮૦

પંચણ્હમણુક્કોસા તિહા ચઉદ્ધા ય વેયમોહાણું;
સેસવિયપ્પા દુવિહા સવ્વવિગપ્પા ઉ આઉસ્સ. ૮૧

તિવિહા ધુવોદયાણું મિચ્છસ્સ ચઉવ્વિહા અણુક્કોસા;
સેસવિગપ્પા દુવિહા સવ્વવિગપ્પા ય સેસાણું. ૮૨

અણુભાગુદ્દીરણાએ હોંતિ જહન્નસામિણો જે ઉ;
જેટ્ઠપએસોદ્દીરણસામી તે ઘાઇકમ્માણું. ૮૩

વેયણિયાણુ પમત્તો અપમત્તત્તં જયા ઉ પડિવજ્જે;
સંઘયણપણુગતણુદુગુ—જ્જોયાણું તુ અપમત્તો. ૮૪

તિરિયગઇએ દેસો અણુપુવ્વિગઈણુ ખાઇયો સમ્મો;
દુભગાઈનીઆણું વિરઇ અબ્ભુટ્ઠિઓ સમ્મો. ૮૫

દેવનિરયાઉગાણું જહણ્ણજેટ્ઠટ્ઠિઈ ગુરુઅસાએ;
ઇયરાઊણું ઇયરા અટ્ઠમવાસેટ્ઠ વાસાઊ. ૮૬
એગંતેણું ચિય જા તિરિક્ખનેગ્ગાઉ તાણુ તે ચેવ;
નિયનિયનામવિસિટ્ઠા અપજ્જનામસ્સ મણુ સુદ્ધો. ૮૭
જોગંતુદીરણાણું જોગંતે દુસરસુસરસાસાણું;
નિયગંતે કેવલિણું સવ્વવિસુદ્ધસ્સ સેસાણું. ૮૮
તપ્પાઓગકિલિટ્ઠા સવ્વાણું હોંતિ ખવિયકમ્મંસા;
ઓહીણું તવ્વેઇ મંદાએ સુહી ય આઊણું. ૮૯

ઉપશમનાકરણ

દેસુવસમણા સવ્વાણુ હોઇ સવ્વોવસામણા મોહે;
અપસત્થપસત્થા જા કરણુવસમણાએ અહિગારો. ૧
સવ્વુવસમણાજોગ્ગો પજ્જત્ત પણિંદિ સણિ સુભલેસો;
પરિયત્તમાણસુભપગઇ———બંધગોડતીવ સુજ્ઝંતો. ૨
અસુભસુભે અણુભાગે અણુંતગુણહાણિવુડ્ઢિપરિણામો;
અન્તોકોડાકોડીઠિઇઓ આઉં અબંધંતો. ૩
બન્ધાદુત્તરબન્ધં પલિઓવમસંખભાગઊણુણું;
સાગારે ઉવઓગે વટ્ટંતો કુણઇ કરણાઇં. ૪
પઢમં અહાપવત્તં બીયં તુ નિયટ્ટી તઇયમણિયટ્ટી;
અંતોમુહુત્તિયાઇં ઉવસમઅદ્ધં ચ લહઇ કમા. ૫
આઇલ્લેસુ દોસું જહન્નઉક્કોસિયા ભવે સોહી;
જં પઇસમયં અજ્ઝવસાયા લોગા અસંખેજ્જા. ૬

પઇસમયમણંતગુણા સોહી ઉડ્ઢામુહી તિરિચ્છા ઉ;
છટ્ઠાણા જીવાણું તઇએ ઉડ્ઢામુહી એક્કા. ૭

ગંતું સંખેજ્જંસં અહાપવત્તસ્સ હીણ જા સોહી;
તીએ પઢમે સમયે અણંતગુણિયા ઉ ઉક્કોસા. ૮

એવં એક્કંતરિયા હેટ્ઠુવરિં જાવ હીણપજ્જંતે;
તત્તો ઉક્કોસાઓ ઉવરુવરિ હોઇ અણંતગુણા. ૯

જા ઉક્કોસા પઢમે તીસેણંતા જહણ્ણિયા બીએ;
કરણે તીએ જેટ્ઠા એવં જા સવ્વકરણું પિ. ૧૦

અપુવ્વકરણસમગં કુણઈ અપુવ્વે ઇમે ઉ ચત્તારિ;
ઠિતિઘાયં રસઘાયં ગુણસેઢી બંધગદ્ધા ય. ૧૧

ઉક્કોસેણું બહુસાગરાણિ ઈયરેણ પલ્લસંખંસં;
ઠિતિઅગ્ગાઓ ઘાયઈ અન્તમુહુત્તેણ ઠિતિખંડં. ૧૨

અસુભાણંતમુહુત્તેણું, હણઇ રસકંડક અણંતંસં;
કિરણે ઠિતિખંડાણું તંમિ ઉ રસકંડગસહસ્સા. ૧૩

ઘાઇયઠિઇઓ દલિયં ઘેત્તું ઘેત્તું અસંખગુણણાએ;
સાહિયદુકરણકાલં ઉદયાઈ રએઇ ગુણસેઢિં. ૧૪

કિરણાઇએ અપુવ્વો જો બંધો સો ન હોઈ જા અન્નો;
બંધગદ્ધા સા તુલ્લિગા ઉ ઠિઈકંડગદ્ધાએ. ૧૫

જા કરણાઇએ ઠિઇ કરણંતે તીઈ હોઇ સંખંસો;
અણિઅટ્ટીકરણમઓ મુત્તાવલિસંઠિયં કુણઇ. ૧૬

એવમનિયટ્ટિકરણે ઠિતિઘાયાઇણિ હોંતિ ચઉરો વિ;
સંખેજ્જંસે સેસે પઢમઠિઇ અંતરં ચ ભવે. ૧૭

અંતમુહુત્તિયમેત્તાઇં દો વિ મિચ્છવઇ બંધગદ્ધાએ;
ગુણસેઢિસંખભાગં અંતરકરણેણ ઉક્કિરઇ. ૧૮

અંતરકરણસ્સ વિહી ઘેત્તું ઘેત્તું ઠિઇઉ મજ્ઝાએ;
દલિયં પઢમઠિઇએ વિચ્છુભઇ તહા ઉવરિમાએ. ૧૯

ઇગદુગઆવલિસેસાઇ ણત્થિ પઢમા ઉદીરણાગાલો;
પઢમઠિઇએ ઉદીરણ બીયાએ એઇ આગાલા. ૨૦

આવલિમેત્તં ઉદયેણ વેઇઉં ઠાઇ ઉવસમદ્ધાએ;
ઉવસમિયં તત્થ ભવે સમ્મત્તં મોક્ખબીયં જં. ૨૧

ઉવરિમઠિઇ અણુભાગં તં ચ તિહા કુણઇ ચરિમમિચ્છુદએ;
દેસઘાઇણું સમ્મં ઇયરેણું મિચ્છમીસાઇં. ૨૨

સમ્મે થોવો મીસે અસંખએ તસ્સ સંખએ સમ્મે;
પઇસમયં ઇય એવો અંતમુહુત્તા ઉ વિજ્ઝાએ. ૨૩

ગુણસંકમેણ એસો સંકમો હોઇ સમ્મમીસેસુ;
અંતરકરણંમિ ઠિઓ કુણઇ જઓ સપ્પસત્થગુણે. ૨૪

ગુણસંકમેણ સમગં તિણ્ણિ વિ થક્કંત આઉવજ્જાણું;
મિચ્છત્તસ્સ ઉ ઇગિદુગ-આવલિસેસાએ પઢમાએ. ૨૫

ઉવસંતદ્ધાઅંતે બિઇએ ઓકડ્ડિઅસ્સ દલિયસ્સ;
અજ્જવસાણવિસેસા એકસ્સુદઓ ભવે તિણ્હં. ૨૬

છાવલિયાસેસાએ ઉવસમઅદ્ધાઇ જાવ ઇગસમયં;
અસુભપરિણામઓ કોઇ જાઇ ઇહ સાસણત્તં પિ. ૨૭

સમ્મત્તેણું સમગં સવ્વં દેસં ચ કોઇ પડિવજ્જે;
ઉવસંતદંસણી સો અંતરકરણે ઠિઓ જાવ. ૨૮

વેયગસમ્મદિટ્ઠી સોહી અદ્ધાએ અજયમાઈયા;
કરણદુગેણ ઉવસમં ચરિત્તમોહસ્સ ચેટ્ઠંતિ. ૨૯

જાણુગહણણુપાલણ- વિરઓ વિરઈ અવિરઓણેસુ;
આઇમકરણદુગેણં પડિવજ્જઇ દોણ્હમણયરં. ૩૦

ઉદયાવલિએ ઉપ્પિં ગુણસેઢિં કુણઈ સહ ચરિત્તેણ;
અંતોઅસંખગુણણાઇ તત્તિયં વડ્ઢઇ કાલં. ૩૧

પરિણામપચ્ચએણં ગમાગમં કુણઇ કરણરહિઓ વિ;
આભોગણટ્ઠચરણો કરણે કાઊણ પાવેઈ. ૩૨

પરિણામપચ્ચએણં ચઉવ્વિહં હાઇ વડ્ઢઇ વા વિ;
પરિણામવડ્ઢયાએ ગુણસેઢિં તત્તિયં રયઇ. ૩૩

સમ્મુપ્પાયણવિહિણા ચઉગઈયા સમ્મદિટ્ઠિપજ્જત્તા;
સંજોયણા વિજોયંતિ ન ઉણ પઢમટ્ઠિતિં કરેંતિ. ૩૪

ઉવરિમગે કરણદુગે દલિયં ગુણસંકમેણ તેસિં તુ;
નાસેઇ તઓ પચ્છા અંતમુહુત્તા સભાવત્થો. ૩૫

દંસણખવણસ્સરિહો જિણકાલિઓ પુમટ્ઠવાસુવરિં;
અણણાસકમા કરણાઇ કરિય ગુણસંકમં તહ ય. ૩૬

અપ્પુવ્વકરણસમગં ગુણઉવ્વલણં કરેઈ દોણ્હં પિ;
તક્કરણાઈં જં તં ઠિઇસંતં સંખભાગન્તે. ૩૭

એવં ઠિઇખંધો વિ હુ પવિસઇ અણિયટ્ટિકરણસમયંમિ;
અપ્પુવ્વં ગુણસેઢિં ઠિતિરસખંડાણિ બંધં ચ. ૩૮

દેસુવસમણનિકાયણ-નિહત્તિરહિયં ચ હોઇ દિટ્ઠિતિગં;
કમસો અસણિચઉરિંદિયાઈતુલ્લં ચ ઠિતિસંતં. ૩૯

ઠિતિખંડસહસ્સાઇં એક્કેક્કે અંતરંમિ ગચ્છંતિ;
પલિઓવમસંખંસે દંસણુસંતે તઓ જાએ. ૪૦

સંખેજ્જા સંખેજ્જા ભાગા ખંડેઈ સહસસો તે વિ;
તો મિચ્છસ્સ અસંખા સંખેજ્જા સમ્મમીસાણું. ૪૧

તત્તો બહુખંડંતે ખંડઇ ઉદયાવલીરહિયમિચ્છં;
તત્તો અસંખભાગા સમ્મામીસાણુ ખંડેઇ. ૪૨

બહુખંડંતે મીસં ઉદયાવલિબાહિરં ખિવઇ સમ્મે;
અડવાસસંતકમ્મો દંસણમોહસ્સ સો ખવગો. ૪૩

અંતમુહુત્તિયખંડં તત્તો ઉક્કિરઇ ઉદયસમયાઓ;
નિક્ખિવઇ અસંખગુણું જા ગુણસેઢી પરિહીણું. ૪૪

ઉક્કિરઇ અસંખગુણું જાવ દુચરિમંતિ અંતિમે ખંડે;
સંખેજ્જસો ખંડઇ ગુણસેઢીએ તહા દેઇ. ૪૫

કયકરણો તક્કાલે કાલં પિ કરેઈ ચઉસુ વિ ગઇસુ;
વેઇયસેસો સેઢી અણુયરં વા સમારુહઈ. ૪૬

તઇય ચઉત્થે તમ્મિ વ ભવંમિ સિજ્ઝંતિ દંસણે ખીણે;
જં દેવનરયડસંખાઉ—ચરમદેહેસુ તે હોંતિ. ૪૭

અહવા દંસણમોહં પઢમં ઉવસામઇત્તુ સામણ્ણે;
ઠિચ્ચા અણુદ્દઇયાણું પઢમઠિઈ આવલી નિયમા. ૪૮

પઢમુવસમં વ સેસં અંતમુહુત્તાઉ તસ્સ વિજ્જાઓ;
સંકેસવિસોહીઓ પમત્ત-ઇયરત્તણું બહુસો. ૪૯

પુણરવિ તિન્નિ કરણાઇં કરેઇ તઇયંમિ એત્થ પુણ ભેઓ;
અંતોકોડાકોડી બંધં સંતં ચ સત્તણહં. ૫૦

ઠિઇખંડં ઉક્કોસં પિ તસ્સ પલ્લસ્સ સંખતમભાગં;
ઠિતિખંડં બહુ સહસ્સે સેફ્કેક્કં જં ભણિસ્સામો. ૫૧

કરણસ્સ સંખભાગે સેસે ય અસણિમાઇયાણ સમો;
બંધો કમેણ પલ્લં વીસગ તીસાણ ઉ દિવડ્ઢં. ૫૨

મોહસ્સ દોણિણ પલ્લા સંતે વિ હુ એવમેવ અપ્પબહૂ;
પલિયમિત્તંમિ બંધે અણણો સંખેજ્જગુણહીણો. ૫૩

એવં તીસાણ પુણો પલ્લં મોહસ્સ હોઇ ઉ દિવડ્ઢં;
એવં મોહે પલ્લં સેસાણું પલ્લસંખંસો. ૫૪

વીસગતીસગમોહાણ સંતયં જહકમેણ સંખગુણું;
પલ્લઅસંખેજ્જંસો નામગોયાણ તો બંધો. ૫૫

એવં તીસાણું પિ હુ એક્કપહારેણ મોહણીયસ્સ;
તીસગઅસંખભાગો ઠિતિબંધો સંતયં ચ ભવે. ૫૬

વીસગ અસંખભાગે મોહં પચ્છા ઉ ઘાઇ તઇયસ્સ;
વીસગ તઓ ઘાઇ અસંખભાગંમિ બજ્ઝંતિ. ૫૭

અસંખસમયબદ્ધા–ણુદ્દીરણા હોઇ તંમિ કાલમ્મિ;
દ્વેસેઘાઇરસં તો મણુપજ્જવઅંતરાયાણું. ૫૮

લાહોહીણું પચ્છા ભોગઅચક્ખૂસુયાણ તો ચક્ખૂ;
પરિભોગમઇણું તો વિરિયસ્સ અસેઢિગા ઘાઈ. ૫૯

સંજમઘાઇણ તઓ અંતરમુદ્દઓ ઉ જાણ દોણહં તુ;
વેયકસાયણણયરે સોદયતુલ્લા ય પઢમઠિઇ. ૬૦

થીઅપુમોદયકાલા સંખેજ્જગુણા ઉ પુરિસવેયસ્સ;
તસ્સ વિ વિસેસઅહિઓ કોહે તત્તો વિ જહકમસો. ૬૧

અંતરકરણેણુ સમં ઠિતિખંડગબંધગદ્ધનિપ્ફત્તી;
અંતરકરણાણંતર—સમએ જાયંતિ સત્ત ઇમે. ૬૨

એગટ્ઠાણાણુભાગો બંધો ઉદ્દીરણા ય સંખસમા;
અણુપુવ્વીસંકમણું લોહસ્સ અસંકમો મોહે. ૬૩

બદ્ધં બદ્ધં છસુ આવલીસુ ઉવરેણુદ્દીરણું એઇ;
પંડગવેઉવસમણા અસંખગુણણાઇ જાવંતં. ૬૪

અંતરકરણપવિટ્ઠો સંખાસંખંસ મોહઇયરાણું;
બંધાદુત્તરબંધો એવં ઇત્થીએ સંખંસે. ૬૫

ઉવસંતે ઘાઇણું સંખેજ્જસમા પરેણ સંખંસો;
બંધો સત્તણ્હેવં સંખેજ્જતમંમિ ઉવસંતે. ૬૬

નામગોયાણ સંખા બંધો વાસા અસંખિયા તઇએ;
તા સવ્વાણુ વિ સંખા તત્તો સંખેજ્જગુણહાણી. ૬૭

જં સમએ ઉવસંતં છક્કં ઉદયટ્ઠિઇ તયા સેસા;
પુરિસે સમઊણાવલિદુગેણુ બંધં અણુવસંતં. ૬૮

આગાલેણું સમગં પડિગ્ગહયા ફ્રિઇ પુરિસવેયસ્સ;
સોલસવાસિય બંધો ચરિમો ચરિમેણુ ઉદએણ. ૬૯

તાવઇ કાલેણું ચિય પુરિસં ઉવસામએ અવેદો સો;
બંધો બત્તીસસમા સંજલણિયરાણુ ઉ સહસ્સા. ૭૦

અવ્વેયપઢમસમયા કોહતિગં આઢવેઇ ઉવસમિઉં;
તિસુ પડિગ્ગહયા એક્કા ઉદઓ ય ઉદ્દીરણા બંધો. ૭૧

ફ્રિટ્ટંતિ આવલીએ સેસાએ સેસયં તુ પુરિસસમં;
એવં સેસકસાયા વેયઇ થિબુગેણુ આવલિયા. ૭૨

ચરિમુદયમ્મિ જહન્નો બંધો દુગુણો ઉ હોઇ ઉવસમગે;
તયણંતરપગઇએ ચઉગ્ગુણોઽણેસુ સંખગુણો. ૭૩

લોભસ્સ ઉ પઢમઠિઇ બિઇયઠિઇઓ ઉ કુણઇ તિવિભાગં;
દોસુ દલણિફ્ખેવો તઇયો પુણ કિટ્ટિવેયદ્ધા. ૭૪

સંતાણિ બજ્ઝમાણગ-સરૂવઓ ફદ્દગાણિ જં કુણઇ;
સા અસ્સકણ્ણકરણદ્ધ મજ્ઝિમા કિટ્ટિકરણદ્ધા. ૭૫

અપ્પુવ્વવિસોહીએ અણુભાગોઽણુ વિભયણું કિટ્ટી;
પઢમસમયંમિ રસફદ્દગ—વગ્ગણાણંતભાગસમા. ૭૬

સવ્વજહન્નગફદ્દગ—અણંતગુણહાણિયા ઉ તા રસઓ;
પઇસમયમસંખેસો આઇમસમયા ઉ જાવંતો. ૭૭

અણુસમયમસંખગુણું દલિયમણંતંસઓ ઉ અણુભાગો;
સવ્વેસુ મંદરસમાઇયાણુ દલિયં વિસેસૂણં. ૭૮

આઇમસમયકયાણું મંદાઇણું રસો અણંતગુણો;
સવ્વુક્કસ્સરસા વિ હુ ઉવરિમસમયસ્સડણંતંસે. ૭૯

કિટ્ટીકરણદ્ધાએ તિસુ આવલિયાસુ સમયહીણાસુ;
ન પડિગ્ગહયા દોણ્હ વિ સટ્ઠાણે ઉવસમિજ્જંતિ. ૮૦

લોભસ્સ અણુવસંતં કિટ્ટી ઉદયાવલી ય પુવ્વુત્તં;
બાયરગુણેણ સમગં દોણિણ વિ લોભા સમુવસંતા. ૮૧

સેસદ્ધં તાણુરાગો તાવઇયા કિટ્ટિઓ ઉ પઢમઠિઇ;
વજ્જિય અસંખભાગં હિટ્ઠુવરિમુદ્દીરએ સેસા. ૮૨

ગેણ્હંતો ય મુયંતો અસંખભાગં તુ ચરિમસમયંમિ;
ઉવસામિય બીયઠિઇં ઉવસંતં લભઇ ગુણઠાણું. ૮૩

અંતોમુહુત્તમેત્તં તસ્સ વિ સંખેજ્જભાગતુલ્લાઓ;
ગુણસેઢી સવ્વદ્ધં તુલ્લા ય પએસકાલેહિં. ૮૪

કરણાય નોવસંતં સંકમણોવટ્ટણું તુ દિટ્ઠિતિગં;
મોત્તૂણ વિલોમેણું પરિવડઇ જા પમત્તો ત્તિ. ૮૫

ઓકડ્ડિઉત્તા દલિયં પઢમઠિતિં કુણઇ બિઇયઠિઇહિંતો;
ઉદયાઇ વિસેસૂણું આવલિઉપ્પિ અસંખગુણું. ૮૬

જાવઇયા ગુણસેઢી ઉદયવઇ તાસુ હીણગં પરઓ;
ઉદયાવલિમકાઉં ગુણસેઢિં કુણઇ ઇયરાણું. ૮૭

સંકમઉદીરણાણું નત્થિ વિસેસો ઉ એત્થ પુવ્વુત્તો;
જં જત્થ ઉ વિચ્છિન્નં જાયં વા હોઇ તં તત્થ. ૮૮

વેઇજ્જમાણુસંજલણુ—કાલાઓ અહિગમોહગુણસેઢી;
પડિવત્તિકસાઉદએ તુલ્લા સેસેહિ કમ્મેહિં. ૮૯

ખવગુવસામગપચ્ચાગયાણ દુગુણો તહિં તહિં બંધો;
અણુભાગોડણુંતગુણો અસુભાણ સુભાણ વિવરીઓ. ૯૦

પરિવાડીએ પડિઉં પમત્તઇયરત્તણે બહું કિચ્ચા;
દેસજઇ સમ્મો વા સાસણભાવં વએ કોઈ. ૯૧

ઉવસમસમ્મત્તદ્ધા અંતો આઉક્ખયા ધુવં દેવો;
જેણ તિસુ આઉએસું બદ્ધેસુ ન સેઢિમારુહઈ. ૯૨

સેઢીપઢિઓ તમ્હા છડાવલી સાસણો વિ દેવેસુ;
એગભવે દુક્ખુત્તો ચરિત્તમોહં ઉવસમેજ્જા. ૯૩

દુચરિમસમયે નિયગોદયસ્સ ઇત્થિનપુંસગોણણોણણું;
સમયિત્તુ સત્ત પચ્છા કિંતુ નપુંસો કમારદ્ધે. ૯૪

મૂલુત્તરકમ્માણું પગડિટ્ઠિતિમાદિ હોઈ ચઉભેયા;
દેસકરણેહિ દેસં સમેઇ જં દેસસમણા તો. ૯૫
ઓવટ્ટણ ઓવ્વટ્ટણ સંકમકરણાઇં હોંતિ નણણાઇં;
દેસોવસામિયસ્સા જા-પુવ્વો સવ્વકમ્માણું. ૯૬
ખવગો ઉવસમગો વા પઢમકસાયાણ દંસણતિગસ્સ;
દેસોવસામગો સો અપુવ્વકરણંતગો જાવ. ૯૭
સાઇયમાઇચિઉદ્ધા દેસુવસમણા અણાઇસંતીણું;
મૂલુત્તરપગઈણું સાઇ અધુવા ઉ અધુવાઓ. ૯૮
ગોયાઉયાણ દોણ્હં ચઉત્થ-છટ્ઠાણ હોઇ છ સત્તણ્હં;
સાઇયમાઇ ચઉદ્ધા સેસાણું એગઠાણસ્સ. ૯૯
ઉવસામણા ઠિઇઓ ઉક્કોસા સંકમેણ તુલ્લાઓ;
ઇયરા વિ કિંતુ અભવ્વ-ઉવ્વલગઅપુવ્વકરણેસુ. ૧૦૦
અણુભાગપએસાણું સુભાણ જા-પુવ્વ મિચ્છ ઇયરાણું;
ઉક્કોસિયરં અભવિય એગેંદિ દેસસમણાઓ. ૧૦૧

નિદ્ધત્તિ-નિકાચનાકરણ

દેસુવસમણા તુલ્લા હોઇ નિહત્તી નિકાયણા નવરિ;
સંકમણું વિ નિહત્તીઇ નત્થિ સવ્વાણિ ઇયરીએ. ૧
ગુણસેઢિપએસગ્ગં થોવં ઉવસામિયં અસંખગુણું;
એવં નિહય નિકાઇય અહાપવત્તેણ સંકંતં. ૨
ઠિઇખંધઉદીરણતિવિહ-સંકમે હોંતિ સંખગુણ કમસો;
અજ્જવસાયા એવં ઉવસામણમાઇએસુ કમા. ૩

॥ શ્રી કર્મપ્રકૃતિસંગ્રહઃ સમાપ્તઃ ॥

[પંચસંગ્રહ-સંપૂર્ણ]

શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર મૂળ

૧. અથ વિનયશ્રુતાખ્યં પ્રથમમધ્યયનમ્

સંજોગા વિપ્પમુક્કસ્સ, અણગારસ્સ ભિક્ખુણો;
વિણયં પાઉકરિસ્સામિ, આણુપુવ્વિ સુણેહ મે. ૧

આણાનિદ્દેસકરે, ગુરૂણમુવવાયકારએ;
ઇંગિયાગારસંપન્ને, સે વિણીયત્તિ વુચ્ચઇ. ૨

આણાણિદ્દેસકરે, ગુરૂણમણુવવાયકારએ;
પડિણીએ અસંબુદ્ધે, અવિણીએત્તિ વુચ્ચઇ. ૩

જહા સુણી પુઇકણી, નિક્કસિજ્જઈ સવ્વસો;
એવં દુસ્સીલપડિણીએ, મુહરી નિક્કસિજ્જઇ. ૪

કણકુંડગં ચઇત્તાણું, વિટ્ઠં ભુંજઇ સૂઅરે;
એવં સીલં ચઇત્તાણું, દુસ્સીલે રમઈ મિએ. ૫

સુણિયાભાવં સાણસ્સ, સુઅરસ્સ નરસ્સ ય;
વિણએ ઠવિજ્જ અપ્પાણું, ઇચ્છંતો હિઅમપ્પણો. ૬

તમ્હા વિણયમેસિજ્જા, સીલં પડિલભે જઓ;
બુદ્ધપુત્તનિઆગટ્ઠી, ન નિક્કસિજ્જઈ કણ્હુઇ. ૭

નિસંતે સિઆડમુહરી, બુદ્ધાણું અંતિએ સયા;
અટ્ઠજુત્તાણિ સિક્ખિજ્જા, નિરટ્ઠાણિ ઉ વજ્જએ. ૮

આણુસાસિઓ ન કુપ્પિજ્જા, ખંતિં સેવિજ્જ પંડિએ;
ખુડ્ડેહિં સહ સંસગ્ગિ, હાસં કીડં ચ વજ્જએ. ૯

મા ય ચંડાલિઅં કાસી, બહુઅં મા ય આલવે;
કાલેણ ય અહિન્જિજત્તા, તઓ ઝાએજ્જ એગગો. ૧૦

આહચ્ચ ચંડાલિઅં કટ્ઠુ, ન નિણ્હવિજ્જ કયાઇ વિ;
કડં કડિત્તિ ભાસિજ્જા, અકડં ણો કડિત્તિ અ. ૧૧

મા ગલિઅસ્સેવ કસં, વયણુમિચ્છે પુણો પુણો;
કસં વ દટ્ઠુમાઇણ્ણે, પાવગં પરિવજ્જએ. ૧૨

અણાસવા થૂલવયા કુસીલા, મિઉંપિ ચંડં પકરંતિ સીસા;
ચિત્તાણુઆ લહુ દક્ખોવવેઆ, પસાયએ તે હુ દુરાસયંપિ. ૧૩

નાપુટ્ઠો વાગરે કિંચિ, પુટ્ઠો વા નાલિઅં વએ;
કોહં અસચ્ચં કુવિજ્જા, ધારિજ્જા પિઅમપ્પિઅં. ૧૪

અપ્પા ચેવ દમેઅવ્વો, અપ્પા હુ ખલુ દુદ્દમો;
અપ્પા દંતો સુહી હોઇ, અસ્સિ લોએ પરત્થ ય. ૧૫

વરં મે અપ્પા દંતો, સંજમેણ તવેણ ય;
માહં પરેહિં દમ્મંતો, બંધણેહિં વહેહિ અ. ૧૬

પડિણીઅં ચ બુદ્ધાણું, વાયા અદુવ કમ્મુણા;
આવી વા જઇવા રહસ્સે, ણેવ કુજ્જા કયાઇવિ. ૧૭

ણ પક્ખઓ ણ પુરઓ, ણેવ કિચ્ચાણ પિટ્ઠઓ;
ણ જુંજે ઊરુણા ઊરું, સયણે ણો પડિસ્સુણે. ૧૮

ણેવ પલ્હત્થિઅં કુજ્જા, પક્ખપિંડં ચ સંજએ;
પાએ પસારએ વાવિ, ણ ચિટ્ઠે ગુરૂણંતિએ. ૧૯

આયરિએહિં વાહિત્તો, તુસણીઓ ણ કયાઇવિ;
પસાયપેહી ણિઆગટ્ઠી, ઉવચિટ્ઠે ગુરું સયા. ૨૦

આલવંતે લવંતે વા, ણ ણિસીજ્જ કયાઇવિ;
ચઇઊણ આસણું ધીરો, જઓ જત્તં પડિસ્સુણે. ૨૧

આસણગઓ ણ પુચ્છિજ્જા, ણેવ સિજ્જગઓ કયા;
આગમ્મુક્કુડુઓ સંતો, પુચ્છિજ્જા પંજલીઉડો. ૨૨

એવં વિણયજુત્તસ્સ, સુત્તં અત્થં ચ તદુભયં;
પુચ્છમાણસ્સ સીસસ્સ, વાગરેજ્જ જહાસુઅં. ૨૩

મુસં પરિહરે ભિક્ખૂ, ણ ય ઓહારિણિં વએ;
ભાસાદોસં પરિહરે, માયં ચ વજ્જએ સયા. ૨૪

ણ લવિજ્જ પુટ્ઠો સાવજ્જં, ણ ણિરટ્ઠં ણ મમ્મયં;
અપ્પણટ્ઠા પરટ્ઠા વા, ઉભયસ્સંતરેણ વા. ૨૫

સમરેસુ અગારેસુ, સંધીસુ અ મહાપહે;
એગો એગિત્થિએ સદ્ધિં, ણેવ ચિટ્ઠે ણ સંલવે. ૨૬

જં મે બુદ્ધાડણુસાસંતિ, સીએણ ફરુસેણ વા;
મમ લાભોત્તિ પેહાએ, પયઓ તં પડિસ્સુણે. ૨૭

અણુસાસણમોવાયં, દુક્કડસ્સ ય ચોયણું;
હિઅં તં મણુએ પણ્ણો, વેસં હોઇ અસાહુણો. ૨૮

હિઅં વિગયભયા બુદ્ધા, ફરુસંપિ અણુસાસણું;
વેસં તં હોઇ મૂઢાણું, ખંતિસોહિકરં પયં. ૨૯

આસણે ઉવચિટ્ઠિજ્જા, અણુચ્ચેડકુકુએ થિરે;
અપ્પુટ્ઠાઇ ણિરુટ્ઠાઇ, ણીસીઇજ્જપ્પકુકુએ. ૩૦

કાલેણ ણિક્ખમે ભિક્ખૂ, કાલેણ ય પડિક્કમે;
અકાલં ચ વિવજ્જિત્તા, કાલે કાલં સમાયરે. ૩૧

પરિવાડીએ ણુ ચિટ્ઠેજ્જા, ભિક્ખૂ દત્તેસણું ચરે;
પડિરૂવેણુ એસિત્તા, મિઅં કાલેણુ ભક્ખએ. ૩૨

નાઇદૂરમણાસન્નો, ણુણ્ણેસિં ચક્ખુફાસઓ;
એગો ચિટ્ઠેજ્જ ભત્તટ્ઠં, લંઘિઆ તં ણુઇક્કમે. ૩૩

ણાઇ ઉચ્ચે ણુ ણીએ વ, ણાસણ્ણે ણાઇદૂરઓ;
ફાસુઅં પરકડં પિંડં, પડિગાહિજ્જ સંજએ. ૩૪

અપ્પપાણેડપ્પબીઅંમિ, પડિચ્છન્નંમિ સંવુડે;
સમયં સંજએ ભુંજે, જયં અપરિસાડિઅં. ૩૫

સુકડિત્તિ સુપક્કિત્તિ, સુચ્છિન્ને સુહડે મડે;
સુણિટ્ઠિએ સુલટ્ઠિત્તિ, સાવજ્જં વજ્જએ મુણી. ૩૬

રમએ પંડિએ સાસં, હયં ભદ્દં વ વાહએ;
બાલં સમ્મઇ સાસંતો, ગલિયસ્સં વ વાહએ. ૩૭

ખડ્ડુઆ મે ચવેડા મે, અક્કોસા ય વહાય મે;
કલ્લાણુમણુસાસંતો, પાવદિટ્ઠિત્તિ મન્નઇ. ૩૮

પુત્તો મે ભાય ણાઈ ત્તિ, સાહૂ કલ્લાણુ મન્નઇ;
પાવદિટ્ઠિ ઉ અપ્પાણું, સાસં દાસત્તિ મન્નઇ. ૩૯

ણુ કોવએ આયરિયં, અપ્પાણું પિ ન કોવએ;
બુદ્ધોવઘાઈ ણુ સિયા, ણુ સિયા તોત્તગવેસએ. ૪૦

આયરિયં કુવિઅં ણચ્ચા, પત્તિએણુ પસાયએ;
વિજ્જવિજ્જ પંજલિઉડો, વઇજ્જ ણુ પુણુત્તિ અ. ૪૧

ધમ્મજ્જિઅં ચ વવહારં, બુદ્ધેહિં આયરિઅં સયા;
તમાયરંતો વવહારં, ગરહં ણાભિગચ્છઇ. ૪૨

મણેાગયં વક્કગયં, જાણિત્તાયરિયસ્સ ઉ;
તં પરિગિજ્ઝ વાયાએ, કમ્મુણા ઉવવાયએ. ૪૩

વિત્તે અચેાઇએ ણિચ્ચં, ખિપ્પં હવઇ સુચેાઇએ;
જહેાવઇટ્ઠં સુકયં, કિચ્ચાઇં કુવ્વઇ સયા. ૪૪

ણુચ્ચા ણુમઇ મેહાવી, લેાએ કિત્તી સે જાયએ;
હવઇ કિચ્ચાણું સરણું, ભૂયાણું જગઇ જહા. ૪૫

પુજ્જા જસ્સ પસીઅંતિ, સંબુદ્ધા પુવ્વસંથુઆ;
પસણ્ણા લાભઇસ્સંતિ, વિઉલં અટ્ઠિઅં સુઅં. ૪૬

સ પુજ્જસત્થે સુવિણીઅસંસએ, મણેારુઇ ચિટ્ઠઇ કમ્મસંપયા;
તવેાસમાયારિસમાહિસંવુડે, મહજ્જુઇ પંચવયાઇં પાલિયા. ૪૭

સ દેવગંધવ્વમણુસ્સપૂઇએ, ચઇત્તુ દેહં મલપંકપુવ્વયં;
સિધ્ધે વા હવઇ સાસએ, દેવે વા અપ્પરએ મહિડ્ઢિએ. ત્તિ બેમિ. ૪૮

ઇતિ પ્રથમાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્. ૧

૨. અથ પરીષહાખ્યં દ્વિતીયમધ્યયનમ્

સુઅં મે આઉસં તેણું ભગવયા એવમક્ખાયં ઇહ ખલુ બાવીસં પરીસહા, સમણેણું ભગવયા મહાવીરેણું કાસવેણું પવેઇયા, જે ભિક્ખૂ સેાચ્ચા ણુચ્ચા જિચ્ચા અભિભૂય ભિક્ખાયરિયાએ પરિવ્વયંતેા પુટ્ઠેા ણેા વિણિહણેજ્જા.

કયરે ખલુ તે બાવીસં પરીસહા સમણેણું ભગવયા મહાવીરેણું કાસવેણું પવેઇઆ જે ભિક્ખૂ સેાચ્ચા નચ્ચા જિચ્ચા અભિભૂય ભિક્ખાયરિયાએ પરિવ્વયંતેા પુટ્ઠેા ણેા વિણિહણેજ્જા ?

ઇમે ખલુ તે બાવીસં પરીસહા સમણેણં ભગવયા મહાવીરેણં કાસવેણં પવેઇઆ જે ભિક્ખૂ સોચ્ચા ણચ્ચા જિચ્ચા અભિભૂય ભિક્ખાયરિયાએ. પરિવ્વયંતો પુટ્ઠો ણો વિણિહણેજ્જા.

તં જહા:-દિગિચ્છાપરીસહે ૧, પિવાસાપરીસહે ૨, સીઅપરીસહે ૩, ઉસિણપરીસહે ૪, દંસમસયપરીસહે ૫, અચેલપરીસહે ૬, અરઇપરીસહે ૭, ઇત્થીપરીસહે ૮, ચરિઆપરીસહે ૯, ણિસીહિઆપરીસહે ૧૦, સિજ્જાપરીસહે ૧૧, અક્કોસપરીસહે ૧૨, વહપરીસહે ૧૩, જાયણાપરીસહે ૧૪, અલાભપરીસહે ૧૫, રોગપરીસહે ૧૬, તણફાસપરીસહે ૧૭, જલ્લપરીસહે ૧૮, સક્કારપુરક્કારપરીસહે ૧૯, પણ્ણાપરીસહે ૨૦, અન્નાણપરીસહે ૨૧, દંસણપરીસહે ૨૨.

પરીસહાણું પવિભત્તી, કાસવેણું પવેઇઆ;
તં ભે ઉદાહરિસ્સામિ, આણુપુવ્વીં સુણેહ મે. ૧

દિગિચ્છાપરિગએ દેહે; તવસ્સી ભિક્ખૂ થામવં;
ણ છિંદે ણ છિંદાવએ, ણ પએ ણ પઆવએ. ૨

કાલીપવ્વંગસંકાસે, કિસે ધમણિસંતએ;
માયણ્ણે અસણપાણસ્સ, અદીણમણસો ચરે. ૩

તએ પુટ્ઠો પિવાસાએ, દોગુંચ્છી લજ્જસંજએ;
સિએ્હગં ણ સેવિજ્જા, વિઅડસ્સેસણું ચરે. ૪

છિણ્ણાવાએસુ પંથેસુ, આઉરે સુપિવાસિએ;
પરિસુક્કમુહે દીણે, તં તિતિક્ખે પરીસહં. ૫

ચરંતં વિરયં લૂહં, સીઅં ફુસઇ એગયા;
ણાઇવેલં મુણી ગચ્છે, સોચ્ચાણું જિણસાસણું. ૬

ણ મે ણિવારણં અત્થિ, છવિત્તાણં ણ વિજ્જઇ;
અહં તુ અગ્ગિં સેવામિ, ઇઇ ભિક્ખૂ ણ ચિંતએ. ૭

ઉસિણપરિઆવેણં, પરિદાહેણ તજ્જિએ;
ઘિંસુ વા પરિઆવેણં, સાયં ણો પરિદેવએ. ૮

ઉણ્હાભિતત્તો મેહાવી, સિણાણું ણો વિ પત્થએ;
ગાયં ણો પરિસિંચેજ્જા, ણ વીએજ્જા ય અપ્પયં. ૯

પુટ્ઠો અ દંસમસએહિં, સમરે વ મહામુણી;
ણાગો સંગામસીસે વા, સૂરો અભિહણે પરં. ૧૦

ણ સંતસે ણ વારિજ્જા, મણંપિ ણ પઓસએ;
ઉવેહે ણ હણે પાણે, ભુંજંતે મંસસોણિઅં. ૧૧

પરિજુણ્ણેહિં વત્થેહિં, હોક્ખામિત્તિ અચેલએ;
અદુવા સચેલએ હોક્ખં, ઇઇ ભિક્ખૂ ણ ચિંતએ. ૧૨

એગયા અચેલઓ હોઇ, સચેલે આવિ એગયા;
એઅં ધમ્મહિઅં ણચ્ચા, ણાણી ણો પરિદેવએ. ૧૩

ગામાણુગામં રીયંતં, અણગારં અકિંચણં;
અરઇ અણુપ્પવિસેજ્જા, તં તિતિક્ખે પરીસહં. ૧૪

અરઇ પિટ્ઠઓ કિચ્ચા, વિરએ આયરક્ખિએ;
ધમ્મારામે ણિરારંભે, ઉવસંતે મુણી ચરે. ૧૫

સંગો એસ મણુસ્સાણં, જાઓ લોગંમિ ઇત્થીઓ;
જસ્સ એઆ પરિણ્ણાયા, સુકડં તસ્સ સામણ્ણં. ૧૬

એઅમાદાય મેહાવી, પંકભૂઆ ઉ ઇત્થીઓ;
નો તાહિં વિણિહણેજ્જા, ચરેજ્જત્તગવેસએ. ૧૭

એગ એવ ચરે લાઢે, અભિભૂય પરીસહે;
ગામે વા નગરે વાવિ, નિગમે વા રાયહાણિએ. ૧૮

અસમાણો ચરે ભિક્ખૂ, નેવ કુજ્જા પરિગ્ગહં;
અસંસત્તો ગિહત્થેહિં, અણીકેઓ પરિવ્વએ. ૧૯

સુસાણે સુણગારે વા, રુક્ખમૂલે વ એગગો;
અકુક્કુઓ નિસીએજ્જા, ન ય વિત્તાસએ પરં. ૨૦

તત્થ સે ચિક્ખૂમાણુસ્સ, ઉવસગ્ગાભિધારએ;
સંકાભીઓ ન ગચ્છિજ્જા, ઉટ્ઠિત્તા અણુમાસણું. ૨૧

ઉચ્ચાવયાહિં સિજ્જાહિં તવસ્સી ભિક્ખૂ થામવં;
નાઇવેલં વિહણિજ્જા, પાવદિટ્ઠી વિહણણુઈ. ૨૨

પઇરિક્કુવસ્સયં લધ્ધું, કલ્લાણું અદુવ પાવગં;
કિમેગરાઇં કરિસ્સઈ, એવં તત્થહિઆસએ. ૨૩

અક્કોસિજ્જ પરો ભિક્ખું, ન તેસિં પડિસંજલે;
સરિસો હોઇ બાલાણું, તમ્હા ભિક્ખૂ ન સંજલે. ૨૪

સોચ્ચા ણું ફરુસા ભાસા, દારુણા ગામકંટયા;
તુસિણીઓ ઉવેહેજ્જા, ન તાઓ મણસી કરે. ૨૫

હઓ ન સંજલે ભિક્ખૂ, મણંપિ ન પઓસએ;
તિતિક્ખં પરમં નચ્ચા, ભિક્ખૂ ધમ્મં વિચિંતએ. ૨૬

સમણું સંજયં દંતં, હણેજ્જા કોવિ કત્થઈ;
નત્થિ જીવસ્સ નાસો ત્તિ, એવં પેહિજ્જ સંજએ. ૨૭

દુક્કરં ખલુ ભો નિચ્ચં, અણુગારસ્સ ભિક્ખુણો;
સવ્વં સે જાઇઅં હોઇ, નત્થિ કિંપિ અજાઇઅં. ૨૮

ગોઅરગ્ગપવિટ્ઠસ્સ, પાણી નો સુપ્પસારએ;
સેએો અગારવાસોત્તિ, ઇઈ ભિક્ખૂ ન ચિંતએ. ૨૯

પરેસુ ઘાસમેસિજ્જા, ભોઅણે પરિણિટ્ઠિએ;
લદ્ધે પિંડે અલદ્ધે વા, નાણુતપ્પિજ્જ સંજએ. ૩૦

અજ્જેવાહં ન લબ્ભામિ, અવિ લાભો સુવે સિઆ;
જો એવં પડિસંચિક્ખે, અલાભો તં ન તજ્જઈ. ૩૧

ણચ્ચા ઉપ્પઇઅં દુક્ખં, વેઅણાએ દુહટ્ટિએ;
અદ્દીણો ઠાવએ પણ્ણં, પુટ્ઠો તત્થહિઆસએ. ૩૨

તેગિચ્છં નાભિણંદિજ્જા, સંચિક્ખત્તગવેસએ;
એઅં ખુ તસ્સ સામણ્ણં, જં ન કુજ્જા ન કારવે. ૩૩

અચેલગસ્સ લૂહસ્સ, સંજયસ્સ તવસ્સિણો;
તણેસુ સયમાણસ્સ, હોજ્જા ગાયવિરાહણા. ૩૪

આયવસ્સ નિવાએણં, અઉલા હવઈ વેઅણા;
એઅં નચ્ચા ન સેવંતિ, તંતુજં તણુતજ્જિઆ. ૩૫

કિલિણ્ણગાએ મેહાવી, પંકેણ વ રએણ વા;
ધિંસુ વા પરિયાવેણં, સાયં નો પરિદેવએ. ૩૬

વેએજ્જ નિજ્જરાપેહી, આરિઅં ધમ્મણુત્તરં;
જાવ સરીરભેએો ત્તિ, જલ્લં કાએણ ધારએ. ૩૭

અભિવાયણમબ્ભુટ્ઠાણં, સામી કુજ્જા નિમંતણં;
જે તાઇં પડિસેવંતિ, ન તેસિં પીહએ મુણી. ૩૮

અણુક્કસાઇ અપ્પિચ્છે, અણ્ણાએસી અલોલુએ;
રસેસુ નાણુગિજ્ઝજ્જા, નાણુતપ્પેજ્જ પણ્ણવં. ૩૯

સે નૂણં મએ પુવ્વં, કમ્માનાણફલા કડા;
જેણાહં નાભિજાણામિ, પુટ્ઠો કેણઈ કણ્હુઈ. ૪૦

અહ પચ્છા ઉઇજ્જંતિ, કમ્માનાણફલા કડા;
એવમાસાસિ અપ્પાણું, નચ્ચા કમ્મવિવાગયં ૪૧

ણિરટ્ઠગંમિ વિરઓ, મેહુણાઓ સુસંવુડો;
જો સક્ખં નાભિજાણામિ, ધમ્મં કલ્લાણપાવગં. ૪૨

તવોવહાણમાદાય, પડિમં પડિવજ્જઓ;
એવંપિ વિહરઓ મે, ચ્છઉમં ન ણિઅટ્ટઈ. ૪૩

ણત્થિ નૂણં પરે લોએ, ઇડ્ઢી વાવિ તવસ્સિણો;
અદુવા વંચિઓ મિહ ત્તિ, ઇઇ ભિક્ખૂ ન ચિંતએ. ૪૪

અભૂ જિણા અત્થિ જિણા, અદુવા વિ ભવિસ્સઇ;
મુસં તે એવમાહંસુ ઇઇ ભિક્ખૂ ન ચિંતએ. ૪૫

એએ પરીસહા સવ્વે, કાસવેણં પવેઇઆ;
જે ભિક્ખૂ ણ વિહણ્ણેજ્જા પુટ્ઠો કેણઇ કણ્હૂઇ. ત્તિ બેમિ. ૪૬

ઇતિ દ્વિતીયાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્. ૨

---

૩. અથ ચતુરંગીયાખ્યં તૃતીયમધ્યયનમ્

ચત્તારિ પરમંગાણિ, દુલ્લહાણીહ જંતુણો;
માણુસત્તં સુઇ સદ્ધા, સંજમમ્મિ અ વીરિઅં. ૧

સમાવણ્ણાણુ સંસારે, નાણાગુત્તાસુ જાઇસુ;
કમ્મા નાણાવિહા કટ્ટુ, પુઢો વિસ્સંભિઆ પયા. ૨

એગયા દેવલોએસુ, નરએસુ વિ એગયા;
એગયા આસુરં કાયં, અહાકમ્મેહિં ગચ્છઇ. ૩

એગયા ખત્તિઓ હોઇ, તઓ ચંડાલબોક્કસો;
તઓ કીડપયંગો અ, તઓ કુંથુપિવીલિઆ. ૪

એવમાવટ્ટજોણીસુ, પાણિણો કમ્મકિવ્વિસા;
ન નિવિજ્જંતિ સંસારે, સવ્વટ્ઠેસુ વ ખત્તિઆ. ૫

કમ્મસગેહિં સંમૂઢા, દુક્ખિઆ બહુવેઅણા;
અમાણુસાસુ જોણીસુ, વિણિહમ્મંતિ પાણિણો. ૬

કમ્માણું તુ પહાણાએ, આણુપુવ્વી કયાઇ ઉ;
જીવા સોહિમણુપ્પંતા, આયયંતિ મણુસ્સયં. ૭

માણુસ્સં વિગ્ગહં લદ્ધું, સુઇ ધમ્મસ્સ દુલ્લહા;
જં સુચ્ચા પડિવજ્જંતિ, તવં ખંતિમહિંસયં. ૮

આહચ્ચ સવણું લદ્ધું, સદ્ધા પરમદુલ્લહા;
સોચ્ચા નેઆઉઅં મગ્ગં, બહવે પરિભસ્સઈ. ૯

સુઇં ચ લદ્ધું સદ્ધં ચ, વીરિઅં પુણ દુલ્લહં;
બહવે રોઅમાણાવિ, નો ય ણું પડિવજ્જએ. ૧૦

માણુસત્તંમિ આયાઓ, જો ધમ્મં સુચ્ચ સદ્દાહે;
તવસ્સી વીરિઅં લદ્ધું, સંવુડે નિદ્ધુણે રયં. ૧૧

સોહી ઉજ્જુઅભૂઅસ્સ, ધમ્મો સુદ્ધસ્સ ચિટ્ઠઇ;
ણિવ્વાણું પરમં જાઇ, ઘયસિત્તિ વ પાવએ. ૧૨

વિગિંચ કમ્મુણો હેઉં, જસં સંચિણુ ખંતિએ;
સરીરં પાઢવં હિચ્ચા, ઉઢ્ઢં પક્કમઇ દિસં. ૧૩

વિસાલસેહિં સીલેહિં, જક્ખા ઉત્તરઉત્તરા;
મહાસુક્કા વ દિપ્પંતા, મણુંતા અપુણચ્ચયં. ૧૪
અપ્પિઆ દેવકામાણું, કામરૂવવિઉવ્વિણો;
ઉડ્ઢં કપ્પેસુ ચિટ્ઠંતિ, પુવ્વા વાસસયા બહૂ. ૧૫
તત્થ ઠિચ્ચા જહાઠાણું, જક્ખા આઉક્ખએ ચુઆ;
ઉવેન્તિ માણુસં જોણિં, સે દસંગેભિજ્જાયઈ. ૧૬
ખિત્તં વત્થું હિરણ્ણું ચ, પસવો દાસપોરુસં;
ચત્તારિ કામખંધાણિ, તત્થ સે ઉવવજ્જઈ. ૧૭
મિત્તવં નાઇવં હોઇ, ઉચ્ચાગોએ અ વણ્ણુવં;
અપ્પાયંકે મહાપણ્ણે, અભિજાએ જસો બલે. ૧૮
ભોચ્ચા માણુસ્સએ ભોએ, અપ્પડિરૂવે અહાઉઅં;
પુવ્વં વિસુદ્ધસદ્ધમ્મે, કેવલં બોહિ બુજ્ઝિઆ. ૧૯
ચઉરંગં દુલ્લહં મચ્ચા, સંજમં પડિવજ્જિઆ;
તવસા ધુઅકમ્મંસે, સિદ્ધે હવઇ સાસએ. ત્તિબેમિ. ૨૦

ઈતિ તૃતીયાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૪. અથ પ્રમાદા–પ્રમાદાખ્યં અસંખ્યં વા ચતુર્થમધ્યયનમ્.

અસંખયં જીવિઅ મા પમાયએ,
જરોવણીઅસ્સ હુ નત્થિ તાણું;
એઅં વિઆણાહિ જણે પમત્તે,
કિં નુ વિહિંસા અજયા ગહિંતિ. ૧

જે પાવકમ્મેહિં ધણું મણુસ્સા, સમાયયંતી અમઇં ગહાય;
પહાય તે પાસપયટ્ઠિએ નરે, વેરાણુબદ્ધા નરયં ઉવિંતિ. ૨

તેણે જહા સંધિમુહે ગહીએ, સકમ્મુણા કિચ્ચઇ પાવકારી;
એવં પયા પેચ્ચ ઇહં ચ લોએ,
કડાણુ કમ્માણુ ન મુક્ખુ અત્થિ. ૩

સંસારમાવણ્ણ પરસ્સ અટ્ઠા, સાહારણું જં ચ કરેઇ કમ્મં;
કમ્મસ્સ તે તસ્સ ઉ વેઅકાલે, ન બંધવા બંધવયં ઉવિંતિ. ૪

વિત્તેણ તાણું ન લભે પમત્તે,
ઇમમ્મિ લોએ અદુવા પરત્થા;
દીવપ્પણટ્ઠેવ અણંતમોહે, નેઆઉઅં દટ્ઠુમદટ્ઠુમેવ. ૫

સુત્તેસુ આવી પડિબુદ્ધજીવી, ન વીસસે પંડિઅ આસુપણ્ણે;
ઘોરા મુહુત્તા અબલં સરીરં,
ભારુંડપક્ખી વ ચરપ્પમત્તો. ૬

ચરે પયાઇં પરિસંકમાણો, જં કિંચિ પાસં ઇહ મન્નમાણો;
લાભંતરે જીવિઅ વૂહઇત્તા, પચ્છા પરિણ્ણાય મલાવધંસી. ૭

છંદં નિરોહેણ ઉવેઇ મુક્ખં,
આસે જહા સિક્ખિઅવમ્મધારી;
પુવ્વાઇં વાસાઇં ચરપ્પમત્તો,
તમ્હા મુણી ખિપ્પમુવેઇ મુક્ખં. ૮

સપુવ્વમેવં ન લભેજ્જ પચ્છા, એસોવમા સાસયવાઇઆણું;
વિસીઅઇ સિઢિલે આઉઅમ્મિ,
કાલોવણીએ સરીરસ્સ ભેએ. ૯

ખિપ્પં ન સક્કેઇ વિવેગમેઉં, તમ્હા સમુટ્ઠાય પહાય કામે;
સમિચ્ચ લોગં સમયા મહેસી,
અપ્પાણુરક્ખી ચર અપ્પમત્તો. ૧૦

મુહું મુહું મોહગુણે જયંતં, અણેગરૂવા સમણું ચરંતં;
ફાસા ફુસંતી અસમંજસં ચ,
ન તેસુ ભિક્ખૂ મણસા પઉસ્સે. ૧૧

મંદા ય ફાસા બહુલોહણિજ્જા, તહપ્પગારેસુ મણું ન કુજ્જા;
રક્ખિજ્જ કોહં વિણઇજ્જ માણું,
માયં ન સેવેજ્જ પહેજ્જ લોહં. ૧૨

જે સંખયા તુચ્છ પરપ્પવાઇ, તે પિજ્જદોસાણુગયા પરજ્ઝા;
એએ અહમ્મુ ત્તિ દુગંચ્છમાણો,
કંખે ગુણે જાવ સરીરભેઓ-ત્તિ બેમિ. ૧૩

ઇતિ ચતુર્થાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૫. અથ અકામમરણીયાખ્યં પંચમમધ્યયનમ્.

અણુવંસિ મહોહંસિ, એગે તિણ્ણે દુરુત્તરે;
તત્થ એગે મહાપણ્ણે, ઇમં પણ્હમુદાહરે. ૧

સન્તિ મે અ દુવે ઠાણા, અક્ખાયા મારણંતિઆ;
અકામમરણું ચેવ, સકામમરણું તહા. ૨

બાલાણું તુ અકામં તુ, મરણું અસઇ ભવે;
પંડિઆણું સકામં તુ, ઉક્કોસેણું સઇ ભવે. ૩

તત્થિમં પઢમં ઠાણું, મહાવીરેણ દેસિઅં;
કામગિદ્ધે જહા બાલે, ભિસં કૂરાઇં કુવ્વઇ. ૪

જે ગિદ્ધે કામભોગેસુ, એગે કૂડાય ગચ્છઈ;
ન મે દિટ્ઠે પરે લોએ, ચક્ખુદિટ્ઠા ઇમા રઇ. ૫

હત્થાગયા ઇમે કામા, કાલિઆ જે અણાગયા;
કો જાણઈ પરે લોએ, અત્થિ વા નત્થિ વા પુણો. ૬

જણેણ સદ્ધિ હોક્ખામિ, ઇઈ બાલે પગબ્ભઇ;
કામભોગાણુરાએણું, કેસં સંપડિવજ્જઇ. ૭

તઓ સે દંડં સમારભઇ, તસેસુ થાવરેસુ અ;
અટ્ઠાએ ય અણટ્ઠાએ, ભૂઅગ્ગામં વિહિંસઇ. ૮

હિંસે બાલે મુસાવાઇ, માઇલ્લે પિસુણે સઢે;
ભુંજમાણે સુરં મંસં, સેઅમેઅં તિ મન્નઈ. ૯

કાયસા વયસા મત્તે, વિત્તે ગિદ્ધે અ ઇત્થિસુ;
દુહઓ મલં સંચિણઈ, સિસુણાગુવ્વ મટ્ટિઅં. ૧૦

તઓ પુટ્ઠો આયંકેણું, ગિલાણો પરિતપ્પઇ;
પભીઓ પરલોગસ્સ, કમ્માણુપ્પેહી અપ્પણો. ૧૧

સુઆ મે નરએ ઠાણા, અસીલાણું ચ જા ગઈ;
બાલાણું કૂરકમ્માણું, પગાઢા જત્થ વેઅણા. ૧૨

તત્થેવવાઇઅં ઠાણું, જહા મે તમણુસ્સુઅં;
અહાકમ્મેહિં ગચ્છંતો, સો પચ્છા પરિતપ્પઇ. ૧૩

જહા સાગડિઓ જાણું, સમં હેચ્ચા મહાપહં;
વિસમં મગ્ગમોઇણ્ણો, અક્ખે ભગ્ગંમિ સોયઇ. ૧૪

એવં ધમ્મં વિઉક્કમ્મં, અહમ્મં પડિવજ્જિઆ;
બાલે મચ્ચુમુહં પત્તે, અક્ખે ભગ્ગેવ સોઅઈ. ૧૫

તઓ સે મરણંતંમિ, બાલે સંતસ્સઇ ભયા;
અકામમરણું મરઇ, ધુત્તે વ કલિણા જિએ. ૧૬

એઅં અકામમરણું, બાલાણું તુ પવેઇઅં;
એત્તો સકામમરણું, પંડિઆણું સુણેહ મે. ૧૭

મરણું પિ સપુણ્ણાણું, જહા મે તમણુસ્સુઅં;
વિપ્પસન્નમણાઘાયં, સંજયાણું વુસીમઓ. ૧૮

ણ ઇમં સવ્વેસુ ભિક્ખુસુ, ન ઇમં સવ્વેસુડગારિસુ;
નાણાસીલા અગારત્થા, વિસમસીલા ય ભિક્ખુણો. ૧૯

સંતિ એગેહિં ભિક્ખૂહિં, ગારત્થા સંજમુત્તરા;
ગારત્થેહિ અ સવ્વેહિં, સાહવો સંજમુત્તરા. ૨૦

ચીરાજિણું નગિણિણું, જડી સંઘાડિમુંડિણું;
એઆણિ વિ ન તાયંતિ, દુસ્સીલં પરિઆગયં. ૨૧

પિંડોલએવ્વ દુસ્સીલે, નરગાઓ ન મુચ્ચઇ;
ભિક્ખાએ વા ગિહત્થે વા, સુવ્વએ કમ્મઇ દિવં. ૨૨

અગારિસામાઇઅંગાઇં, સડ્ઢી કાએણ ફાસએ;
પોસહં દુહઓ પક્ખં, એગરાઇં ન હાવએ. ૨૩

એવં સિક્ખાસમાવણ્ણે, ગિહવાસે વિ સુવ્વએ;
મુચ્ચઇ છવિપવ્વાઓ, ગચ્છે જક્ખસલોગયં. ૨૪

અહ જે સંવુડે ભિક્ખૂ, દુણ્હમન્નયરે સિઆ;
સવ્વદુક્ખપ્પહીણે વા, દેવે વાવિ મહિડ્ઢિએ. ૨૫

ઉત્તરાઈ વિમોહાઈ, જુઇમંતાણુપુવ્વસો;
સમાઇણ્ણાઇ જક્ખેહિં, આવાસાઈ જસંસિણો. ૨૬

દીહાઉઆ ઇડ્ઢિમંતા, સમિદ્ધા કામરૂવિણો;
અહુણોવવન્નસંકાસા, ભુજ્જો અચ્ચિમાલિપ્પભા. ૨૭

તાણિ ઠાણાણિ ગચ્છંતિ, સિક્ખિત્તા સંજમં તવં;
ભિક્ખાએ વા ગિહત્થે વા, જે સંતિ પરિનિવ્વુઆ. ૨૮

તેસિં સુચ્ચા સપુજ્જાણું, સંજયાણું વુસીમઓ;
ન સંતસંતિ મરણંતે, સીલવંતા બહુસ્સુઆ. ૨૯

તુલિઆ વિસેસમાદાય, દયાધમ્મસ્સ ખંતિએ;
વિપ્પસીએજ્જ મેહાવી, તહાભૂએણ અપ્પણા. ૩૦

તઓ કાલે અભિપ્પેએ, સડ્ઢી તાલિસમંતિએ;
વિણઇજ્જ લોમહરિસં, ભેઅં દેહસ્સ કંખએ. ૩૧

અહ કાલમ્મિ સંપત્તે, આઘાયાય સમુસ્સયં;
સકામમરણં મરઇ, તિણ્હમન્નયરં મુણી. ત્તિ બેમિ. ૩૨

ઇતિ પંચમાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૬. અથ ક્ષુલ્લનિર્ગ્રન્થીયાખ્યં ષષ્ઠમધ્યયનમ્.

જાવંતઽવિજ્જાપુરિસા, સવ્વે તે દુક્ખસંભવા;
લુપ્પંતિ બહુસો મૂઢા, સંસારંમિ અણંતએ. ૧

સમિક્ખ પંડિએ તમ્હા, પાસજોઇપહે બહૂ;
અપ્પણા સચ્ચમેસિજ્જા, મિત્તિ ભૂએસુ કપ્પએ. ૨

માયા પિઆ ણ્હુસા ભાયા, ભજ્જા પુત્તા ય ઓરસા;
નાલં તે મમ તાણાય, લુપ્પંતસ્સ સકમ્મુણા. ૩

એઅમટ્ઠં સપેહાએ, પાસે સમિઅદંસણે;
છિંદ ગિદ્ધિં સિણેહં ચ, ન કંખે પુવ્વસંથવં. ૪

ગવાસં મણિકુંડલં, પસવો દાસપોરુસં;
સવ્વમેઅં ચઇત્તા ણું, કામરૂવી ભવિસ્સસિ. ૫

થાવરં જંગમં ચેવ, ધણું ધન્નં ઉવક્ખરં;
પચ્ચમાણુસ્સ કમ્મેહિં, નાલં દુક્ખાઓ મોઅણે. ૬

અજ્જત્થં સવ્વઓ સવ્વં, દિસ્સ પાણે પિઆયએ;
ન હણે પાણિણો પાણે, ભયવેરાઓ ઉવરએ. ૭

આદાણું નરયં દિસ્સ, નાયઈજ્જ તણામવિ;
દોગુંછી અપ્પણો પાએ, દિણું ભુંજિજ્જ ભોઅણું. ૮

ઇહમેગે ઉ મણ્ણંતિ, અપ્પચ્ચક્ખાય પાવગં;
આયરિઅં વિદિત્તા ણું, સવ્વદુક્ખા વિમુચ્ચઇ. ૯

ભણંતા અકરિંતા ય, બંધમોક્ખપઇણ્ણિણો;
વાયા વીરિઅમેત્તેણં, સમાસાસંતિ અપ્પયં. ૧૦

ણ ચિત્તા તાયએ ભાસા, કુઓ વિજ્જાણુસાસણું;
વિસણ્ણા પાવકમ્મેહિં, બાલા પંડિઅમાણિણો. ૧૧

જે કેઇ સરીરે સત્તા, વણ્ણે રૂવે અ સવ્વસો;
મણસા કાયવક્કેણં, સવ્વે તે દુક્ખસંભવા. ૧૨

આવન્ના દીહમદ્ધાણું, સંસારંમિ અણંતએ;
તમ્હા સવ્વદિસં પસ્સ, અપ્પમત્તો પરિવ્વએ. ૧૩

બહિઆ ઉડ્ઢમાદાય, નાવકંખે કયાઇ વિ;
પુવ્વકમ્મક્ખયટ્ઠાએ, ઇમં દેહં સમુદ્ધરે. ૧૪
વિવિચ્ચ કમ્મણો હેઉં, કાલકંખી પરિવ્વએ;
માયં પિંડસ્સ પાણસ્સ, કડં લદ્ધૂણ ભક્ખએ. ૧૫
સંનિહિં ચ ન કુવ્વિજ્જા, લેવમાયાઇ સંજએ;
પક્ખીપત્તં સમાદાય, નિરવિક્ખો પરિવ્વએ. ૧૬
એસણાસમિઓ લજ્જૂ, ગામે અણિયઓ ચરે;
અપ્પમત્તો પમત્તેહિં, પિંડવાયં ગવસએ. ૧૭
એવં સે ઉદાહુ અણુત્તરનાણી,
અણુત્તરદંસી અણુત્તરનાણદંસણધરે;
અરહા ણાયપુત્તે ભયવં, વેસાલિએ વિઆહિએ, ત્તિબેમિ. ૧૮

ઇતિ ષષ્ઠાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૭. અથોરભ્રિયાખ્યં સપ્તમાધ્યયનમ્.

જહા એસં સમુદ્દિસ્સ, કોઇ પોસિજ્જ એલયં;
ઓયણં જવસં દિજ્જા, પોસેજ્જા વિ સયંગણે. ૧
તઓ સે પુટ્ઠે પરિવૂઢે, જાયમેએ મહોદરે;
પીણિએ વિઉલે દેહે, આએસં પરિકંખએ. ૨
જાવ ન એઇ આએસે, તાવ જીવઇ સે દુહી;
અહ પત્તંમિ આએસે, સીસં છિત્તુણ ભુજ્જઇ. ૩
જહા ખલુ સે ઉરબ્ભે, આએસાએ સમીહિએ;
એવં બાલે અહમ્મિટ્ઠે, ઇહઇ નિરયાઉઅં. ૪

હિંસે બાલે મુસાવાઇ, અદ્ધાણંમિ વિલોવએ;
અન્નદત્તહરે તેણે, માઈ કન્નુ હરે સઢો. ૫

ઇત્થીવિસયગિદ્ધે અ, મહારંભપરિગ્ગહે;
ભુંજમાણું સુરં મંસં, પરિવૂઢે પરંદમે. ૬

અયકક્કરભોઇ અ, તુંદિલ્લે ચિઅલોહિએ;
આઉઅં નરએ કંખે, જહાએસં વ એલએ. ૭

આસણું સયણું જાણું, વિત્તં કામે અ ભુંજિઆ;
દુસ્સાહડં ધણું હિચ્ચા, બહું સંચિણિઆ રયં. ૮

તઓ કમ્મગુરૂ જંતૂ, પચ્ચુપ્પન્નપરાયણે;
અએવ્વ આગયાએસે, મરણંતંમિ સોયઈ. ૯

તઓ આઉપરિક્ખીણે, ચુઆ દેહા વિહિંસગા;
આસુરીઅં દિસં બાલા, ગચ્છંતિ અવસા તમં. ૧૦

જહા કાગિણીએ હેઉં, સહસ્સં હારએ નરો;
અપત્થં અંબગં ભુચ્ચા, રાયા રજ્જં તુ હારએ. ૧૧

એવં માણુસ્સગા કામા, દેવકામાણુમંતિએ;
સહસ્સગુણિઆ ભુજ્જો, આઉં કામા ય દિવ્વિઆ. ૧૨

અણેગવાસાનઉઆ, જા સા પણુવઓ ઠિઇ;
જાણિ જીઅંતિ દુમ્મેહા, ઊણે વાસસયાઉએ. ૧૩

જહા ય તિણ્ણિ વણિઆ, મૂલં ઘેત્તૂણ નિગ્ગયા;
એગોત્થ લહએ લાભં, એગો મૂલેણ આગઓ. ૧૪

એગો મૂલંપિ હારિત્તા, આગઓ તત્થ વાણિઓ;
વવહારે ઉવમા એસા, એવં ધમ્મે વિઆણહ. ૧૫

માણુસત્તં ભવે મૂલં, લાભો દેવગઈ ભવે;
મૂલચ્છેએણ જીવાણું, નરગતિરિક્ખત્તણું ધુવં. ૧૬

દુહઓ ગઇ બાલસ્સ, આવઇ વહમૂલિઆ;
દેવત્તં માણુસત્તં ચ, જં જિએ લોલયા સઢે. ૧૭

તઓ જિએ સઇ હોઇ, દુવિહં દુગ્ગઇં ગએ;
દુલ્લહા તસ્સ ઉમ્મગ્ગા, અદ્ધાએ સુચિરાદવિ. ૧૮

એવં જિઅં સપેહાએ, તુલિઆ બાલં ચ પંડિઅં;
મૂલિઅં તે પવેસંતિ, માણુસં જોણિમેંતિ જે. ૧૯

વેમાયાહિં સિક્ખાહિં, જે નરા ગિહિ સુવ્વયા;
ઉવિંતિ માણુસં જોણિં, કમ્મસચ્ચા હુ પાણિણો. ૨૦

જેસિં તુ વિઉલા સિક્ખા, મૂલિઅં તે અઇચ્છિઆ;
સીલવંતા સવિસેસા, અદીણા જંતિ દેવયં. ૨૧

એવમદ્દીણવં ભિક્ખું, આગારિં ચ વિઆણિઆ;
કહંનુ જિચ્ચમેલિક્ખં, જિચ્ચમાણો ન સંવિદે. ૨૨

જહા કુસગ્ગે ઉદગં, સમુદ્દેણ સમં મિણે;
એવં માણુસ્સગા કામા, દેવકામાણુમંતિએ. ૨૩

કુસગ્ગમિત્તા ઇમે કામા, સન્નિરુદ્ધંમિ આઉએ;
કસ્સ હેઉં પુરા કાઉં, જોગક્ખેમં ન સંવિદે. ૨૪

ઇહ કામનિઅટ્ટસ્સ, અત્તટ્ઠે અવરજ્ઝઇ;
સોચ્ચા નેઆઉઅં મગ્ગં, જં ભુજ્જો પરિભસ્સઇ. ૨૫

ઇહ કામનિઅટ્ટસ્સ, અત્તટ્ઠે નાવરજ્ઝઇ;
પૂઇદેહનિરોહેણું, ભવે દેવેત્તિ મે સુઅં. ૨૬

ઇડ્ઢી જુઇ જસો વણ્ણો, આઉં સુહમણુત્તરં;
ભુજ્જો જત્થ મણુસ્સેસુ, તત્થ સે ઉવવજ્જઈ. ૨૭

બાલસ્સ પસ્સ બાલત્તં, અહમ્મં પડિવજ્જિઆ;
ચિચ્ચા ધમ્મં અહમ્મિટ્ઠે, નરએસૂવવજ્જઇ. ૨૮

ધીરસ્સ પસ્સ ધીરત્તં, સવ્વધમ્માણુવત્તિણો;
ચિચ્ચા અધમ્મં ધમ્મિટ્ઠે, દેવેસુ ઉવવજ્જઇ. ૨૯

તુલિઆ ણું બાલભાવં, અબાલં ચેવ પંડિએ;
ચઇઊણ બાલભાવં, અબાલં સેવએ મુણી. ત્તિબેમિ. ૩૦

ઇતિ સપ્તમાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૮. અથ કાપાલીયાખ્યમષ્ટમાધ્યયનમ્.

અધુવે અસાસયંમિ, સંસારમ્મિ ઉ દુક્ખપઉરાએ;
કિં નામ હોજ્જ તં કમ્મયં, જેણાહં દુગ્ગઇં ન ગચ્છેજ્જા. ૧

વિજહિત્તુ પુવ્વસંજોગં, ન સિણેહં કહિંચિ કુવ્વિજ્જા;
અસિણેહસિણેહકરેહિં, દોસપઓસેહિં મુચ્ચએ ભિક્ખૂ. ૨

તો નાણુદંસણસમગ્ગો, હિઅનિસ્સેસાએ સવ્વજીવાણું;
તેસિં વિમોક્ખણટ્ઠાએ, ભાસઇ મુણિવરો વિગયમોહો. ૩

સવ્વં ગંથં કલહં ચ, વિપ્પજહે તહાવિહં ભિક્ખૂ;
સવ્વેસુ કામજાએસુ, પાસમાણો ન લિપ્પઇ તાઇ. ૪

ભોગામિસદોસવિસન્ને, હિઅનિસ્સેઅસબુદ્ધિવિવજ્જત્થે;
બાલે અ મંદિએ મૂઢે, બજ્ઝઇ મચ્છિઆ વ ખેલંમિ. ૫

દુપરિચ્ચયા ઇમે કામા, નો સુજહા અધીરપુરિસેહિં;
અહ સંતિ સુવ્વયા સાહૂ, જે તરંતિ અતરં વણિઆ વા. ૬

સમણા મુ એગે વયમાણા, પાણવહં મિઆ અયાણંતા;
મંદા નિરયં ગચ્છંતિ, બાલા પાવિઆહિં દિટ્ઠીહિં. ૭

ન હુ પાણવહં અણુજાણે, મુચ્ચિજ્જ કયાઇ સવ્વદુક્ખાણું;
એવં આયરિએહિં અક્ખાયં,
જેહિં ઇમો સાહુધમ્મો પણત્તો. ૮

પાણે અ નાઇવાઇજ્જા, સે સમિએત્તિ વુચ્ચઈ તાઈ;
તઓ સે પાવયં કમ્મં, નિજ્જાઇ ઉદગં વ થલાઓ. ૯

જગનિસ્સિએહિં ભૂએહિં, તસનામેહિં થાવરેહિં ચ;
નો તેસિમારભે દંડં, મણસા વયસા કાયસા ચેવ. ૧૦

સુદ્ધેસણાઓ નચ્ચા ણં, તત્થ ઠવિજ્જ ભિક્ખૂ અપ્પાણું;
જાયાએ ઘાસમેસિજ્જા, રસગિદ્ધે ન સિઆ ભિક્ખાએ. ૧૧

પંતાણિ ચેવ સેવિજ્જા, સીઅપિંડં પુરાણકુમ્માસં;
અદુ બુક્કસં પુલાગં વા, જવણટ્ઠાએ નિસેવએ મંથું. ૧૨

જે લક્ખણું ચ સુવિણું ચ, અંગવિજ્જં ચ જે પઉંજંતિ;
ન હુ તે સમણા વુચ્ચંતિ, એવં આયરિએહિં અક્ખાયં. ૧૩

ઇહ જીવિઅં અનિઅમેત્તા, પબ્ભટ્ઠા સમાહિજોએહિં;
તે કામભોગરસગિદ્ધા, ઉવવજ્જંતિ આસુરે કાએ. ૧૪

તત્તોવિ ઉવ્વટ્ટિત્તા, સંસારં બહું અણુપરિઅટંતિ;
બહુકમ્મલેવલિત્તાણું, બોહી હોઇ સુદુલ્લહો તેસિં. ૧૫

કસિણંપિ જો ઇમં લોગં, પડિપુણ્ણં દલેજ્જ ઇક્કસ્સ;
તેણાવિ સે ન સંતુસ્સે, ઇઈ દુપ્પૂરએ ઇમે આયા. ૧૬

જહા લાહો તહા લોહો, લાહા લોહો પવડ્ઢઇ;
દોમાસકયં કજ્જં, કોડીએ વિ ન નિટ્ઠિઅં. ૧૭

ણો રક્ખસીસુ ગિજ્ઝિજ્જા, ગંડવચ્છાસુ ણેગચિત્તાસુ;
જાએ પુરિસં પલોભિત્તા, ખેલંતિ જહા વ દાસેહિં. ૧૮

નારીસુ નો પગિજ્ઝિજ્જા, ઇત્થી વિપ્પજહેજ્જ અણુગારે;
ધમ્મં ચ પેસલં ણચ્ચા, તત્થ ઠવિજ્જ ભિક્ખૂ અપ્પાણં. ૧૯

ઇઅ એસ ધમ્મે અક્ખાએ, કવિલેણં ચ વિસુદ્ધપણ્ણેણં;
તરિહિંતિ જે ઉ કાહિંતિ, તેહિં આરાહિઆ દુવે લોગા.
ત્તિબેમિ. ૨૦

ઇતિ અષ્ટમાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૯. અથ નમિપ્રવ્રજ્યાખ્યં નવમાધ્યયનમ્.

ચઇઊણ દેવલોગાઓ, ઉવવણ્ણો માણુસંમિ લોગંમિ;
ઉવસંતમોહણિજ્જો, સરઇ પોરાણિઅં જાઇં. ૧

જાઇં સરિત્તુ ભયવં, સહસંબુદ્ધો અણુત્તરે ધમ્મે;
પુત્તં ઠવિત્તુ રજ્જે, અભિનિક્ખમઇ નમી રાયા. ૨

સો દેવલોગસરિસે, અંતેઉરવરગઓ વરે ભોગે;
ભુંજિત્તુ નમી રાયા, બુદ્ધો ભોગે પરિચ્ચયઇ. ૩

મિહિલં સપુરજણવયં, બલમોરોહં ચ પરિઅણં સવ્વં;
ચિચ્ચા અભિનિક્ખંતો, એગંતમહિટ્ઠિઓ ભયવં. ૪

કોલાહલગબ્ભૂઅં, આસી મિહિલાઇ પવ્વયંતંમિ;
તઇઆ રાયરિસિમ્મિ, નમિમ્મિ અભિનિક્ખમંતંમિ. ૫

અબ્ભુટ્ઠિઅં રાયરિસિં, પવ્વજ્જાઠાણમુત્તમં;
સક્કો માહણરૂવેણ, ઇમં વયણમબ્બવી. ૬

કિંનુ ભો અજ્જ મિહિલાએ, કોલાહલગસંકુલા;
સુચ્ચંતિ દારુણા સદ્દા, પાસાએસુ ગિહેસુ અ. ૭

એયમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમિરાયરિસી, દેવિંદં ઇણમબ્બવી. ૮

મિહિલાએ ચેઇએ વચ્છે, સીઅચ્છાએ મણોરમે;
પત્તપુપ્ફફલોવેએ, બહૂણં બહુગુણે સયા. ૯

વાએણ હીરમાણંમિ, ચેઇઅંમિ મણોરમે;
દુહિઆ અસરણા અત્તા, એએ કંદંતિ ભો ખગા. ૧૦

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમિં રાયરિસિં, દેવિંદો ઇણમબ્બવી. ૧૧

એસ અગ્ગી અ વાઉ અ, એઅં ડજ્ઝઇ મંદિરં;
ભયવં અંતેઉરં તેણું, કીસ ણું નાવપિક્ખહ. ૧૨

એયમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઉઓ;
તઓ નમી રાયરિસી, દેવિંદં ઇણમબ્બવી. ૧૩

સુહં વસામો જીવામો, જેસિં મો નત્થિ કિંચ ણું;
મિહિલાએ ડજ્ઝમાણીએ, ન મે ડજ્ઝઈ કિંચ ણું. ૧૪

ચત્તપુત્તકલત્તસ્સ, નિવ્વાવારસ્સ ભિક્ખુણો;
પિઅં ન વિજ્જએ કિંચિ, અપ્પિઅં પિ ન વિજ્જએ. ૧૫

બહું ખુ મુણિણો ભદ્દં, અણુગારસ્સ ભિક્ખુણો;
સવ્વઓ વિપ્પમુક્કસ્સ, એગંતમણુપસ્સઓ. ૧૬

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમિ રાયરિસિ, દેવિંદો ઇણમબ્બવી. ૧૭

પાગારં કારઇત્તા ણું, ગોપુરટ્ટાલગાણિ અ;
ઓસૂલગસયગ્ઘીઓ, તઓ ગચ્છસિ ખત્તિઆ. ૧૮

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમી રાયરિસી, દેવિંદં ઇણમબ્બવી. ૧૯

સદ્ધં ચ નગરં કિચ્ચા, તવસંવરમગ્ગલં;
ખંતિ નિઉણપાગારં, તિગુત્તં દુપ્પધંસયં. ૨૦

ધણું પરક્કમં કિચ્ચા, જીવં ચ ઇરિઅં સયા;
ધિઇં ચ કેઅણું કિચ્ચા, સચ્ચેણું પલિમંથએ. ૨૧

તવનારાયજુત્તેણું, ભિત્તૂણું કમ્મકંચુઅં;
મુણી વિગયસંગામો, ભવાઓ પરિમુચ્ચઈ. ૨૨

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમિ રાયરિસિ, દેવિંદો ઇણમબ્બવી. ૨૩

પાસાએ કારઇત્તા ણું, વદ્ધમાણગિહાણિ અ;
વાલગ્ગપોઇઆઓ અ, તઓ ગચ્છસિ ખત્તિઆ. ૨૪

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમી રાયરિસી, દેવિંદં ઇણમબ્બવી. ૨૫

સંસયં ખલુ સો કુણઈ, જો મગ્ગે કુણઈ ઘરં;
જત્થેવ ગંતુમિચ્છિજ્જા, તત્થ કુવ્વિજ્જ સાસયં. ૨૬

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમિ રાયરિસિ, દેવિંદો ઇણમબ્બવી. ૨૭

આમોસે લોમહારે અ, ગંઠિભેએ અ તક્કરે;
નગરસ્સ ખેમં કાઊણું, તઓ ગચ્છસિ ખત્તિઆ. ૨૮

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા હેઉકારણુચોઇઓ;
તઓ નમી રાયરિસી, દેવિંદં ઇણુમબ્બવી. ૨૯

અસઇં તુ મણુસ્સેહિં મિચ્છાદંડો પઉંજએ;
અકારિણોત્થ વજ્ઝંતિ, મુચ્ચઈ કારગો જણો. ૩૦

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણુચોઇઓ;
તઓ નમિં રાયરિસિં, દેવિંદો ઇણુમબ્બવી. ૩૧

જે કેઈ પત્થિવા તુબ્ભં, ન નમંતિ નરાહિવા;
વસે તે ઠાવઇત્તા ણું, તઓ ગચ્છસિ ખત્તિઆ. ૩૨

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણુચોઇઓ;
તઓ નમી રાયરિસી, દેવિંદં ઇણુમબ્બવી. ૩૩

જો સહસ્સં સહસ્સાણું, સંગામે દુજ્જએ જિણે;
એગં જિણિજ્જ અપ્પાણું, એસ સે પરમો જઓ. ૩૪

અપ્પાણુમેવ જુજ્ઝાહિ, કિં તે જુજ્ઝેણ બજ્ઝઓ;
અપ્પાણુમેવ અપ્પાણું, જઇત્તા સુહમેહએ. ૩૫

પંચિંદિઆણિ કોહં, માણું માયં તહેવ લોભં ચ;
દુજ્જયં ચેવ અપ્પાણું, સબ્વમપ્પે જિએ જિઅં. ૩૬

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણુચોઇઓ;
તઓ નમિં રાયરિસિં, દેવિંદો ઇણુમબ્બવી. ૩૭

જઇત્તા વિઉલે જણે, ભોઇત્તા સમણુમાહણે;
દચ્ચા ભુચ્ચા ય જિટ્ઠા ય, તઓ ગચ્છસિ ખત્તિઆ. ૩૮

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમી રાયરિસી દેવિંદં ઇણમબ્બવી. ૩૯

જો સહસ્સં સહસ્સાણં માસે માસે ગવં દએ;
તસ્સાવિ સંજમો સેઓ, અદિંતસ્સાવિ કિંચણં. ૪૦

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમિં રાયરિસિં દેવિંદો ઇણમબ્બવી. ૪૧

ઘોરાસમં ચઇત્તાણં, અન્નં પત્થેસિ આસમં;
ઇહેવ પોસહરઓ, ભવાહિ મણુઆહિવા. ૪૨

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમી રાયરિસી, દેવિંદં ઇણમબ્બવી. ૪૩

માસે માસે ઉ જો બાલો, કુસગ્ગેણં તુ ભુંજએ;
ન સો સુઅક્ખાયધમ્મસ્સ, કલં અગ્ઘઇ સોલસિં. ૪૪

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમિં રાયરિસિં, દેવિંદો ઇણમબ્બવી. ૪૫

હિરણ્ણં સુવણ્ણં મણિમુત્તં, કંસં દૂસં ચ વાહણં;
કોસં વડ્ઢાવઇત્તા ણં, તઓ ગચ્છસિ ખત્તિઆ. ૪૬

એઅમટ્ઠં નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમી રાયરિસી, દેવિંદં ઇણમબ્બવી. ૪૭

સુવણ્ણરુપ્પસ્સ ઉ પવ્વયા ભવે,
સિઆ હુ કેલાસસમા અસંખયા;
નરસ્સ લુદ્ધસ્સ ન તેહિં કિંચિ,
ઇચ્છા હુ આગાસસમા અણંતિઆ. ૪૮

પુઢવી સાલી જવા ચેવ, હિરણ્ણું પસુભિસ્સહ;
પડિપુણ્ણું નાલમેગસ્સ, ઈઈ વિજ્જા તવં ચરે. ૪૯

એઅમટ્ઠું નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમિં રાયરિસિં, દેવિંદો ઇણમબ્બવી. ૫૦

અચ્છેરગમબ્ભુદએ, ભોએ ચયસિ પત્થિવા;
અસંતે કામે પત્થેસિ, સંકપ્પેણ વિહણણુસિ ! ૫૧

એઅમટ્ઠું નિસામિત્તા, હેઉકારણચોઇઓ;
તઓ નમી રાયરિસી, દેવિંદં ઇણમબ્બવી. ૫૨

સલ્લં કામા વિસં કામા, કામા આસીવિસોવમા;
કામે ય પત્થેમાણા, અકામા જંતિ દુગ્ગઇં. ૫૩

અહે વયંતિ કોહેણું, માણેણું અહમા ગઇ;
માયા ગઇપડિગ્ઘાઓ, લોહાઓ દુહઓ ભયં. ૫૪

અવઉજ્જિઅણ માહણરૂવં, વિઉવ્વિઅણ ઇંદત્તં;
વંદઇ અભિત્થુણંતો, ઇમાહિં મહુરાહિં વગ્ગૂહિં. ૫૫

અહો તે નિજ્જિઓ કોહો, અહો માણો પરાજિઓ;
અહો નિરક્કિઆ માયા, અહો લોહો વસીકઓ. ૫૬

અહો તે અજ્જવં સાહુ અહો તે સાહુ મદ્દવં;
અહો તે ઉત્તમા ખંતી; અહો તે મુત્તિ ઉત્તમા. ૫૭

ઇહં સિ ઉત્તમો ભંતે, પેચ્ચા હોહિસિ ઉત્તમો;
લોગુત્તમુત્તમં ઠાણું, સિદ્ધિં ગચ્છસિ નીરઓ. ૫૮

એવં અભિથુણંતો, રાયરિસિં ઉત્તમાઇ સદ્ધાએ;
પાયાહિણું કુણંતો, પુણો પુણો વંદએ સક્કો. ૫૯

તો વંદિઊણ પાએ, ચક્કંકુસલક્ખણે મુણિવરસ્સ;
આગાસેણુપ્પઇઓ, લલિઅચવલકુંડલતિરીડી. ૬૦
નમી નમેઈ અપ્પાણું, સક્ખં સક્કેણ ચોઇઓ;
ચઇઊણ ગેહં વઇદેહી, સામણ્ણે પજ્જુવટ્ઠિઓ. ૬૧
એવં કરંતિ સંબુદ્ધા, પંડિઆ પવિઅક્ખણા;
વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, જહા સે નમી રાયરિસિત્તિ બેમિ. ૬૨

ઇતિ નવમાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્

૧૦. અથ દ્રુમપત્રકાખ્યં દશમાધ્યયનમ્.

દુમપત્તએ પંડુઅએ જહા, નિવડઇ રાઇગણાણમચ્ચએ;
એવં મણુઆણ જીવિઅં, સમયં ગોઅમ! મા પમાયએ ૧
કુસગ્ગે જહ ઓસબિંદુએ, થોવં ચિટ્ઠઈ લંબમાણુએ;
એવં મણુઆણ જીવિઅં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨
ઇઇ ઇત્તરિઅંમિ આઉએ, જીવિઅએ બહુપચ્ચવાયએ;
વિહુણાહિ રયં પુરેકડં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૩
દુલ્લહે ખલુ માણુસે ભવે, ચિરકાલેણુવિ સવ્વપાણિણું;
ગાઢા ય વિવાગ કમ્મુણો, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૪
પુઢવિક્કાયમઇગિઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે;
કાલં સંખાઇઅં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૫
આઉક્કાયમઇગિઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે;
કાલં સંખાઇઅં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૬
તેઉક્કાયમઇગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે;
કાલં સંખાઇયં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૭

વાઉક્કાયમઇગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે;
કાલં સંખાઇઅં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૮

વણસ્સઇકાયમઇગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે;
કાલમણંતં દુરંતં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૯

બેઇંદિયકાયમઇગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે;
કાલં સંખિજ્જસણ્ણિઅં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૧૦

તેઇંદિયકાયમઇગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે;
કાલં સંખિજ્જસણ્ણિઅં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૧૧

ચઉરિંદિયકાયમઇગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે;
કાલં સંખિજ્જસણ્ણિઅં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૧૨

પંચિંદિયકાયમઇગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે;
સત્તટ્ઠભવગ્ગહણે, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૧૩

દેવે નેરઇએ અઇગઓ, ઉક્કોસં જીવો ઉ સંવસે;
ઇક્કિક્કભવગ્ગહણે, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૧૪

એવં ભવસંસારે, સંસરઈ સુભાસુભેહિં કમ્મેહિં;
જીવો પમાયબહુલો, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૧૫

લદ્ધૂણવિ માણુસત્તણું, આરિઅત્તં પુણરવિ દુલ્લહં;
બહવે દસ્યુઆ મિલક્ખુઆ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૧૬

લદ્ધૂણવિ આરિઅત્તણું, અહીણપંચિંદિઅયા હુ દુલ્લહા;
વિગલિંદિઅયા હુ દીસઇ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૧૭

અહીણપંચંદિઅત્તં પિ સે લહે, ઉત્તમધમ્મસુઇ હુ દુલ્લહા,
કુતિત્થિનિસેવએ જણે, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૧૮

લદ્ધૂણવિ ઉત્તમં સુઇં, સદ્દહણા પુણરવિ દુલ્લહા;
મિચ્છત્તનિસેવએ જણે, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૧૯

ધમ્મંપિ હુ સદ્દહંતયા, દુલ્લહયા કાએણ ફાસયા;
ઇહ કામગુણેસુ મુચ્છિઆ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨૦

પરિજૂરઇ તે સરીરયં, કેસા પંડુરયા હવંતિ તે;
સે સોઅબલે અ હાયઇ. સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨૧

પરિજૂરઇ તે સરીરયં, કેસા પંડુરયા હવંતિ તે;
સે ચક્ખુબલે અ હાયઇ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨૨

પરિજૂરઇ તે સરીરયં, કેસા પંડુરયા હવંતિ તે;
સે ઘાણબલે અ હાયઇ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨૩

પરિજૂરઇ તે સરીરયં, કેસા પંડુરયા હવંતિ તે;
સે જિબ્ભબલે અ હાયઇ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨૪

પરીજૂરઇ તે સરીરયં, કેસા પંડુરયા હવંતિ તે;
સે ફાસબલે અ હાયઇ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨૫

પરિજૂરઇ તે સરીરયં, કેસા પંડુરયા હવંતિ તે;
સે સવ્વબલે અ હાયઇ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨૬

અરઇ ગંડં વિસૂઇઆ, આયંકા વિવિહા ફુસંતિ તે;
વિહડઇ વિદ્ધંસઇ તે સરીરયં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨૭

વુચ્છિંદ સિણેહમપ્પણો, કુમુએ સારઇએ વ પાણિએ;
સે સવ્વસિણેહવજ્જિએ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨૮

ચિચ્ચા ધણું ચ ભારિએ, પવ્વઇઓ હિ સિ અણગારિએ;
મા વંતં પુણોવિ આવિએ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૨૯

અવઉજ્ઝિઅ મિત્તબંધવં, વિઉલં ચેવ ધણોહસંચયં;
મા તં બિઇઅં ગવેસએ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૩૦

ન હુ જિણે અજ્જ દીસઇ, બહુમએ દીસઇ મગ્ગદેસિએ;
સંપઇ નેઆઉએ પહે, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૩૧

અવસોહિય કંટગાપહં, ઓઇણ્ણોસિ પહં મહાલયં;
ગચ્છસિ મગ્ગં વિસોહિઆ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૩૨

અબલે જહ ભારવાહએ, મા મગ્ગે વિસમેડવગાહિઆ;
પચ્છા પચ્છાણુતાવએ, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૩૩

તિણ્ણો હુ સિ અણ્ણવં મહં, કિં પુણ ચિટ્ઠસિ તીરમાગઓ;
અભિતુર પારં ગમિત્તએ, સમયં ગોઅમ મા પમાયએ. ૩૪

અકલેવરસેણિમૂસિઆ, સિદ્ધિં ગોયમ લોઅં ગચ્છસિ;
ખેમં ચ સિવં અણુત્તરં, સમયં ગોયમ મા પમાયએ. ૩૫

બુદ્ધે પરિનિવ્વુડે ચરે, ગામગએ નગરે વ સંજએ;
સંતિમગ્ગં ચ વૂહએ, સમયં ગોઅમ મા પમાયએ. ૩૬

બુદ્ધસ્સ નિસમ્મ ભાસિઅં, સુકહિઅમટ્ઠપઓવસોહિઅં;
રાગં દોસં ચ છિંદિઆ,
સિદ્ધિં ગઈ ગએ ભયવં ગોયમે. ત્તિ બેમિ. ૩૭

ઇતિ દશમાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૧૧. અથબહુશ્રુતપૂજાખ્યમેકાદશમધ્યયનમ્.

સંજોગા વિપ્પમુક્કસ્સ, અણગારસ્સ ભિક્ખુણો;
આયારં પાઉકરિસ્સામિ, આણુપુવ્વિં સુણેહ મે. ૧

જે આવિ હોઈ નિવ્વિજ્જે, થદ્ધે લુદ્ધે અણિગ્ગહે;
અભિક્ખણં ઉલ્લવઇ, અવિણીએ અભહુસ્સુએ. ૨

અહ પંચહિં ઠાણેહિ, જેહિં સિક્ખા ન લબ્ભઇ;
થંભા કોહા પમાએણં, રોગેણાલસ્સએણ ય. ૩

અહ અટ્ઠહિં ઠાણેહિં, સિક્ખાસીલેત્તિ વુચ્ચઇ;
અહસ્સિરે સયા દંતે, ન ય મમ્મમુદાહરે. ૪

નાસીલે ન વિસીલે અ, ન સિઆ અઇલોલુએ;
અક્કોહણે સચ્ચરએ, સીક્ખાસીલેત્તિ વુચ્ચઈ. ૫

અહ ચઉદસહિં ઠાણેહિં, વટ્ટમાણે ઉ સંજએ;
અવિણીએ વુચ્ચઇ સો ઉ, નિવ્વાણું ચ ન ગચ્છઇ. ૬

અભિક્ખણં કોહી હવઈ, પબંધં ચ પકુવ્વઇ;
મિત્તિજ્જમાણો વમઇ, સુઅં લદ્ધૂણ મજ્જઈ. ૭

અવિ પાવપરિક્ખેવી, અવિ મિત્તેસુ કુપ્પઇ;
સુપ્પિઅસ્સાવિ મિત્તસ્સ, રહે ભાસઈ પાવગં. ૮

પઇણ્ણવાઇ દુહિલે થદ્ધે લુદ્ધે અણિગ્ગહે;
અસંવિભાગી અવિઅત્તે, અવિણીએત્તિ વુચ્ચઇ. ૯

અહ પણ્ણરસહિં ઠાણેહિં, સુવિણીએત્તિ વુચ્ચઇ;
નીઆવિત્તી અચવલે, અમાઇ અકુઊહલે. ૧૦

અપ્પં ચાહિક્ખિવઇ, પબંધં ચ ન કુવ્વઇ;
મિત્તિજ્જમાણો ભયઈ, સુઅં લદ્ધું ન મજ્જઇ. ૧૧

ન ય પાવપરિક્ખેવી, ન ય મિત્તેસુ કુપ્પઇ;
અપ્પિઅસ્સાવિ મિત્તસ્સ, રહે કલ્લાણ ભાસઇ. ૧૨

કલહડમરવજ્જએ, બુદ્ધે અભિજાઇગે;
હિરિમં પડિસંલીણે, સુવિણીએત્તિ વુચ્ચઈ. ૧૩

વસે ગુરુકુલે ણિચ્ચં, જોગવં ઉવહાણવં;
પિઅંકરે પિઅંવાઇ, સે સિક્ખં લદ્ધુમરિહઇ. ૧૪

જહા સંખંમિ પયં નિહિત્તં, દુહઓ વિ વિરાયઈ;
એવં બહુસ્સુએ ભિક્ખૂ, ધમ્મો કિત્તી તહા સુયં. ૧૫

જહા સે કંબોઆણું, આઇણ્ણે કંથએ સિઆ;
આસે જવેણ પવરે, એવં ભવઇ બહુસ્સુએ. ૧૬

જહાઇણ્ણસમારૂઢે, સૂરે દઢપરક્કમે;
ઉભઓ નંદિઘોસેણું, એવં ભવઈ બહુસ્સુએ. ૧૭

જહા કરેણુપરિકિણ્ણે, કુંજરે સટ્ઠિહાયણે;
બલવન્તે અપ્પડિહએ, એવં ભવઈ બહુસ્સુએ. ૧૮

જહા સે તિક્ખસિંગે, જાયખંધે વિરાયઇ;
વસહે જૂહાહિવઈ, એવં ભવઇ બહુસ્સુએ. ૧૯

જહા સે તિક્ખદાઢે, ઉદગ્ગે દુપ્પહંસએ;
સીહે મિઆણ પવરે, એવં ભવઇ બહુસ્સુએ. ૨૦

જહા સે વાસુદેવે, સંખચક્કગદાધરે;
અપ્પડિહયબલે જોહે, એવં ભવઈ બહુસ્સુએ. ૨૧

જહા સે ચાઉરંતે, ચક્કવટ્ટી મહિડ્ઢિએ;
ચઉદસરયણાહિવઈ, એવં ભવઇ બહુસ્સુએ. ૨૨

જહા સે સહસ્સક્ખે, વજ્જપાણી પુરંદરે;
સક્કે દેવાહિવઇ, એવં ભવઇ બહુસ્સુએ. ૨૩

જહા સે તિમિરવિદ્ધંસે, ઉત્તિટ્ઠંતે દિવાયરે;
જલંતે ઇવ તેએણું, એવં ભવઇ બહુસ્સુએ. ૨૪

જહા સે ઉડુવઇ ચંદે, નક્ખત્તપરિવારિએ;
પડિપુણ્ણે પુણ્ણમાસીએ, એવં ભવઇ બહુસ્સુએ. ૨૫

જહા સે સામાઇઆણું, કોટ્ઠાગારે સુરક્ખિએ;
નાણાધન્નપડિપુણ્ણે, એવં ભવઈ બહુસ્સુએ. ૨૬

જહા સા દુમાણ પવરા, જંબૂ નામ સુદંસણા;
અણાઢિઅસ્સ દેવસ્સ, એવં ભવઈ બહુસ્સુએ. ૨૭

જહા સા નઇણ પવરા, સલિલા સાગરંગમા;
સીઆ નીલવંતપ્પવહા, એવં ભવઇ બહુસ્સુએ. ૨૮

જહા સે નગાણ પવરે, સુમહં મંદરે ગિરી;
નાણોસહિપજ્જલિએ, એવં ભવઇ બહુસ્સુએ. ૨૯

જહા સે સયંભૂરમણે, ઉદહી અક્ખએાદએ;
નાણારયણપડિપુણ્ણે, એવં ભવઇ બહુસ્સુએ. ૩૦

સમુદ્દગંભીરસમા દુરાસયા,
અચક્કિઆ કેણુઇ દુપ્પધંસયા;
સુઅસ્સ પુણ્ણા વિઉલસ્સ તાઇણો,
ખવિત્તુ કમ્મં ગઇમુત્તમં ગયા. ૩૧

તમ્હા સુઅમહિટ્ઠિજ્જા, ઉત્તમટ્ઠગવેસએ;
જેણપ્પાણું પરં ચેવ, સિદ્ધિ સંપાઉણિજ્જાસિત્તિબેમિ. ૩૨

ઇતિ એકાદશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

૧૨. અથ હરિકેશીયાખ્યં દ્વાદશમધ્યયનમ્.

સોવાગકુલસંભૂઓ, ગુણુત્તરધરો મુણી;
હરિએસબલો નામં, આસિ ભિક્ખૂ જિઇંદ્રિઓ. ૧

ઇરિએસણભાસાએ, ઉચ્ચારે સમિઇસુ અ;
જઓ આયાણનિક્ખેવે, સંજઓ સુસમાહિઓ. ૨

મણગુત્તો વયગુત્તો, કાયગુત્તો જિઇંદ્રિઓ;
ભિક્ખટ્ઠા બંભઇજ્જંમિ, જણવાડમુવટ્ઠિઓ. ૩

તં પાસિઊણમેજ્જંતં, તવેણ પરિસોસિઅં;
પંતોવહિઉવગરણું, ઉવહસંતિ અણારિઆ. ૪

જાઇમયપડિત્થદ્ધા, હિંસગા અજિઇંદિયા;
અબંભચારિણો બાલા, ઇમં વયણમબ્બવી. ૫

કયરે આગચ્છઇ દિત્તરૂવે, કાલે વિગરાલે ફોક્કનાસે;
ઓમચેલએ પંસુપિસાયભૂએ, સંકરદૂસં પરિહરિઅ કંઠે. ૬

કયરે તુમં ઇઅ અદંસણિજ્જે,
કા એવ આસા ઇહમાગઓસિ;
ઓમચેલયા ! પંસુપિસાયભૂઆ,
ગચ્છ ખલાહિ કિમિહં ઠિઓસિ. ૭

જક્ખો તહિં તિંદુઅરુક્ખવાસી,
અણુકંપઓ તસ્સ મહામુણિસ્સ;
પચ્છાયઇત્તા નિઅયં સરીરં,
ઇમાઈં વયણાઇં ઉદાહરિત્થા. ૮

સમણો અહં સંજઓ બંભયારી,
વિરઓ ધણુપયણુપરિગ્ગહાઓ;
પરપ્પવિત્તસ્સ ઉ ભિક્ખકાલે,
અન્નસ્સ અટ્ઠા ઇહમાગઓમ્હિ. ૯
વિઅરિજ્જઇ ખજ્જઇ ભુજ્જઈ અ,
અન્નં પભૂઅં ભવયાણુમેઅં;
જાણાહિ મે જાયણજીવિણોત્તિ,
સેસાવસેસં લહઉ તવસ્સી. ૧૦
ઉવક્ખડં ભોઅણ માહણાણું,
અત્તટ્ઠિઅં સિદ્ધમિહેગપક્ખં;
ન હુ વયં એરિસમન્નપાણું,
દાહામુ તુજ્ઝં કિમિહં ઠિઓ સિ. ૧૧
થલેસુ બીઆઈ વપંતિ કાસગા,
તહેવ નિન્નેસુ અ આસસાએ;
એઆઈ સદ્ધાઇ દલાહિ મજ્ઝં,
આરાહએ પુણુમિણું ખુ ખિત્તં. ૧૨
ખેત્તાણિ અમ્હં વિઇઆણિ લોએ,
જહિં પકિણ્ણા વિરુહંતિ પુણ્ણા;
જે માહણા જાઇવિજ્જાવેવેઆ,
તાઇં તુ ખિત્તાઇં સુપેસલાઇં. ૧૩
કોહો અ માણો અ વહો અ જેસિં;
મોસં અદત્તં ચ પરિગ્ગહો અ;
તે માહણા જાઇવિજ્જાવિહીણા,
તાઇં તુ ખિત્તાઇં સુપાવગાઇં. ૧૪

તુબ્ભેત્થ ભો ! ભારધરા ગિરાણું,
અટ્ઠં ન જાણેહ અહિજ્જ વેએ;
ઉચ્ચાવયાઇં મુણિણો ચરંતિ,
તાઈં તુ ખિત્તાઇં સુપેસલાઇં. ૧૫
અજ્ઝાવયાણું પડિકૂલભાસી,
પભાસસે કિં નુ સગાસિ અમ્હં;
અવિ એઅં વિણસ્સઉ અન્નપાણું,
ન ય ણું દાહામુ તુમં નિઅંઠા. ૧૬
સમિઇહિં મજ્ઝં સુસમાહિઅસ્સ,
ગુત્તીહિં ગુત્તસ્સ જિઇંદ્રિઅસ્સ;
જઇ મે ન દાહિત્થ અહેસણિજ્જં,
કિમજ્જ જણ્ણાણ લહિત્થ લાભં. ૧૭
કે ઇત્થ ખત્તા ઉવજોઇઆ વા,
અજ્ઝાવયા વા ? સહ ખંડિએહિં;
એઅં તુ દંડેણ ફલેણ હંતા,
કંઠંમિ ઘિત્તૂણ ખલેજ્જ જે ણું. ૧૮
અજ્ઝાવયાણું વયણું સુણિત્તા,
ઉદ્ધાઇઆ તત્થ બહૂ કુમારા;
દંડેહિં વેત્તેહિં કસેહિં ચેવ,
સમાગયા તં ઇસિં તાલયંતિ. ૧૯
રણ્ણો તહિં કોસલિઅસ્સ ધૂઆ,
ભદ્દત્તિ નામેણ અણિંદિઅંગી;
તં પાસિઆ સંજયં હમ્મમાણું,
કુદ્ધે કુમારે પરિનિવ્વવેઇ. ૨૦

દેવાભિઓગેણ નિઓઇએણં,
દિણ્ણા મુ રણ્ણા મણસા ન ઝાયા;
નરિંદદેવિંદભિવંદિએણં,
જેણામિ વંતા ઇસિણા સ એસો. ૨૧

એસો હુ સો ઉગ્ગતવો મહપ્પા;
જિઇંદ્રિઓ સંજઓ બંભયારી;
જો મે તયા નેચ્છઇ દિજ્જમાણિં,
પિઉણા સયં કોસલિએણ રણ્ણા. ૨૨

મહાજસો એસ મહાણુભાગો,
ઘોરવ્વઓ ઘોરપરક્કમો અ;
મા એઅં હીલહ અહીલણિજ્જં,
મા સવ્વે તેએણ ભે નિદ્દહિજ્જા. ૨૩

એત્તાઈં તીસે વયણાઇં સુચ્ચા,
પત્તીઇ ભદ્દાઇ સુભાસિઆઇં;
ઇસિસ્સ વેઆવડિઅટ્ઠયાએ,
જક્ખા કુમારે વિણિવારયંતિ. ૨૪

તે ઘોરરૂવા ઠિઅ અંતલિક્ખે,
અસુરા તહિં તં જણું તાલયંતિ;
તે ભિન્નદેહે રુહિરં વમંતે,
પાસિત્તુ ભદ્દા ઇણુમાહુ ભુજ્જો. ૨૫

ગિરિં નહેહિં ખણહ, અયં દંતેહિં ખાયહ;
જાયતેઅં પાએહિં હણહ, જે ભિક્ખું અવમન્નહ. ૨૬

આસીવિસો ઉગ્ગતવો મહેસી,
ઘોરવ્વઓ ઘોરપરક્કમો અ;
અગણ્ડિં વ પક્ખંદ પયંગસેણા,
જે ભિક્ખુઅં ભત્તકાલે વહેહ. ૨૭

સીસેણ એઅં સરણું ઉવેહ,
સમાગયા સવ્વજણેણ તુબ્ભે;
જઇ ઇચ્છહ જીવિઅં વા ધણું વા,
લોઅંપિ એસો કુવિઓ ડહેજ્જા. ૨૮

અવહેડિઅપિટ્ઠિસઉત્તમંગે, પસારિઆ બાહુ અકમ્મચિટ્ઠે,
નિબ્ભેરિયચ્છે રુહિરં વમંતે, ઉદ્ધંમુહે નિગ્ગયજીહનેત્તે. ૨૯

તે પાસિઆ ખંડિઅ કટ્ઠભૂએ,
વિમણો વિસણ્ણો અહ માહણો સો;
ઇસિં પસાએતિ સભારિઆઓ,
હીલં ચ નિંદં ચ ખમાહ ભંતે. ૩૦

બાલેહિં મૂઢેહિં અયાણુએહિં,
જં હીલિઆ તસ્સ ખમાહ ભંતે;
મહપ્પસાયા ઇસિણો હવંતિ,
ન હુ મુણી કોવપરા હવંતિ. ૩૧

પુવ્વિં ચ ઇણ્હિં ચ અણાગયં ચ,
મણપ્પઓસો ન મે અત્થિ કોઇ;
જક્ખા હુ વેઆવડિઅં કરેન્તિ,
તમ્હા હુ એએ નિહયા કુમારા. ૩૨

અત્થં ચ ધમ્મં ચ વિઆણમાણા,
તુબ્ભે ણવિ કુપ્પહ ભૂઇપણ્ણા;
તુબ્ભં તુ પાએ સરણં ઉવેમો,
સમાગયા સવ્વજણેણ અમ્હે. ૩૩

અચ્ચેમુ તે મહાભાગ !, ન તે કિંચિ ન અચ્ચિમો;
ભુંજાહિ સાલિમં કૂરં, નાણાવંજણસંજુઅં. ૩૪

ઇમં ચ મે અત્થિ પભૂઅમન્નં,
તં ભુંજસુ અમ્હમણુગ્ગહટ્ઠા;
બાઢં તિ પડિચ્છઈ ભત્તપાણું,
માસસ્સ ઉ પારણએ મહપ્પા. ૩૫

તહિઅં ગંધોદયપુપ્ફવાસં,
દિવ્વા તહિં વસુહારા ય વુટ્ઠા;
પહયાઓ દુંદુહીઓ સુરેહિં,
આગાસે અહો દાણું ચ ઘુટ્ઠં. ૩૬

સક્ખં ખુ દીસઇ તવોવિસેસો,
ન દીસઇ જાઇવિસેસ કોઈ;
સોવાગપુત્તં હરિએસસાહું,
જસ્સેરિસા ઇડ્ઢિ મહાણુભાગા. ૩૭

કિં માહણા જોઇસમારભંતા,
ઉદએણ સોહિં બહિઆ વિમગ્ગહ;
જં મગ્ગહા બાહિરિઅં વિસોહિં,
ન તં સુદિટ્ઠં કુસલા વયંતિ. ૩૮

કુસં ચ જૂવં તણકટ્ઠમગ્ગિં;
સાયં ચ પાયં ઉદયં ફુસંતા;
પાણાઇં ભૂઆઇં વિહેડયંતા,
ભુજ્જોવિ મંદા ! પકરેહ પાવં. ૩૯
કહં ચરે ભિક્ખુ વયં જયામો,
પાવાઇં કમ્માઇં પણોલ્લયામો;
અક્ખાહિ ણો સંજય જક્ખપૂઇઆ,
કહં સુઇટ્ઠં કુસલા વયંતિ. ૪૦
છજ્જીવકાએ અસમારંભતા,
મોસં અદત્તં ચ અસેવમાણા;
પરિગ્ગહં ઇત્થિઓ માણ માયં,
એઅં પરિણ્ણાય ચરંતિ દંતા. ૪૧
સુસંવુડા પંચહિં સંવરેહિં,
ઇહ જીવિઅં અણવકંખમાણા;
વોસટ્ઠકાયા સુઇચત્તદેહા,
મહાજયં જયઇ જણ્ણુસિટ્ઠં. ૪૨
કે તે જોઇ ? કિં વ તે જોઇઠાણું ?,
કા તે સુઆ ? કિંવ તે કારિસંગં ?;
એહા ય તે કયરા સંતિ ? ભિક્ખૂ !
કયરેણ હોમેણ હુણાસિ જોઇં ? ૪૩
તવો જોઇ જીવો જોઇઠાણું,
જોગા સુઆ સરીરં કારિસંગં;
કમ્મે એહા સંજમજોગ સંતી,
હોમં હુણામિ ઇસિણું પસત્થં. ૪૪

કે તે હરએ ? કે અ તે સંતિત્થે ?,
કહિંસિ ણહાઓ વ રય જહાસિ;
અક્ખાહિ ણે સંજય ! જક્ખપૂઇઆ !,
ઇચ્છામુ નાઉં ભવઓ સગાસે. ૪૫
ધમ્મે હરએ બંભે સંતિતિત્થે,
અણાઇલે અત્તપસન્નલેસે;
જહિંસિ ણહાઓ વિમલો વિસુદ્ધો,
સુસીતિભૂઓ પજહામિ દોસં. ૪૬
એઅં સિણાણું કુસલેહિં દિટ્ઠં,
મહાસિણાણું ઇસિણું પસત્થં;
જહિંસિ ણાયા વિમલા વિસુદ્ધા,
મહારિસી ઉત્તમઠાણું પત્તત્તિએમિ. ૪૭

ઇતિ દ્વાદશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૧૩ અથ ચિત્રસમ્ભૂતીયાખ્યં ત્રયોદશમધ્યયનમ્.

જાઇપરાજિઓ ખલુ, કાસિ નિઆણું તુ હત્થિણપુરંમિ;
ચુલણીઇ બંભદત્તો, ઉવવન્નો પઉમગુમ્માઓ. ૧
કંપિલ્લે સંભૂઓ ચિત્તો, પુણ જાઓ પુરિમતાલંમિ;
સિટ્ઠિકુલંમિ વિસાલે, ધમ્મં સોઊણ પવ્વઇઓ. ૨
કંપિલ્લંમિ અ નયરે, સમાગયા દોવિ ચિત્ત-સંભૂયા;
સુહદુક્ખફલવિવાગં, કહંતિ તે ઇક્કિમિક્કસ્સ. ૩
ચક્કવટ્ટી મહિડ્ઢીઓ, બંભદત્તો મહાયસો;
ભાયરં બહુમાણેણું, ઇમં વયણમબ્બવી. ૪

આસિમો ભાયરા દોવિ, અન્નમન્નવસાણુગા;
અન્નમન્નમણુરત્તા, અન્નમન્નહિએસિણો. ૫

દાસા દસણ્ણે આસિ, મિઆ કાલિંજરે નગે;
હંસા મયંગતીરાએ, સોવાગા કાસીભૂમિએ. ૬

દેવા ય દેવલોગમ્મિ, આસિ અમ્હે મહિડ્ઢિયા;
ઇમા ણો છટ્ઠિઆ જાઇ, અન્નમન્નેણ જા વિણા. ૭

કમ્મા નિઆણપ્પગડા, તુમે રાય! વિચિંતિઆ;
તેસિં ફલવિવાગેણં, વિપ્પઓગમુવાગયા. ૮

સચ્ચસોઅપ્પગડા, કમ્મા મએ પુરા કડા;
તે અજ્જ પરિભુંજામો, કિં નુ ચિત્તો વિ સે તહા. ૯

સવ્વં સુચિણ્ણં સફલં નરાણું,
કડાણ કમ્માણ ન મુક્ખુ અત્થિ;
અત્થેહિં કામેહિ અ ઉત્તમેહિં,
આયા મમં પુણ્ણફલોવવેએ. ૧૦

જાણાસિ સંભૂઅ મહાણુભાગં,
મહિડ્ઢીઅં પુણ્ણફલોવવેઅં;
ચિત્તં પિ જાણાહિ તહેવ રાયં, !,
ઇડ્ઢી જુઈ તસ્સ વિ અ પ્પભૂઆ. ૧૧

મહત્થરૂવા વયણપ્પભૂઆ,
ગાહાણુગીઆ નવસંધમજ્ઝે;
જં ભિક્ખુણો સીલગુણોવવેઆ,
ઇહજ્જયંતે સમણો મ્હિ જાઓ. ૧૨

ઉચ્ચોદએ મહુકચ્છે અ બંભે,
પવેઇઆ આવસહા ય રમ્મા;
ઇમં ગિહં ચિત્તધણુપ્પભૂઅં,
પસાહિ પંચાલગુણોવવેઅં. ૧૩

નટ્ટેહિં ગીએહિ અ વાઇએહિં,
નારી જણાઇં પરિવારયંતો;
ભુંજાહિ ભોગાઇ ઇમાઇં ભિક્ખૂ,
મમ રોઅઈ પવ્વજ્જા હુ દુક્ખં. ૧૪

તં પુવ્વનેહેણ કયાણુરાગં,
નરાહિવં કામગુણેસુ ગિદ્ધં;
ધમ્મસ્સિઓ તસ્સ હિઆણુપેહિ,
ચિત્તો ઇમં વયણમુદાહરિત્થા. ૧૫

સવ્વં વિલવિઅં ગીઅં, સવ્વં નટ્ટં વિડંબિઅં;
સવ્વે આહરણા ભારા, સવ્વે કામા દુહાવહા. ૧૬

બાલાભિરામેસુ દુહાવહેસુ,
ન તં સુહં કામગુણેસુ રાય !;
વિરત્તકામાણુ તવોધણાણું,
જં ભિક્ખુણું સીલગુણે રયાણું. ૧૭

નરિંદ જાઇ અહમા નરાણું,
સોવાગજાઇ દુહઓ ગયાણું;
જહિં વયં સવ્વજણસ્સ વેસા;
વસીઅ સોવાગનિવેસણેસુ. ૧૮

તીસે અ જાઈઈ ઉ પાવિઆએ,
વુચ્છામુ સોવાગનિવેસણેસુ;
સવ્વસ્સ લોગસ્સ દુગુંછણિજ્જા,
ઇહિં તુ કમ્માઇં પુરેકડાઇં. ૧૯
સો દાણિસિં રાય મહાણુભાગો,
મહિડ્ઢિઓ પુણ્ણફલોવવેઓ;
ચઇત્તુ ભોગાઇં અસાસયાઇં,
આયાણહેઉ અભિનિક્ખમાહિ. ૨૦
ઇહ જીવીએ રાય અસાસયંમિ,
ધણિઅં તુ પુણ્ણાઇં અકુવ્વમાણો;
સે સોઅઇ મચ્ચુમુહોવણીએ,
ધમ્મં અકાઊણ પરમ્મિ લોએ. ૨૧
જહેહ સીહો વ મિઅં ગહાય,
મચ્ચૂ નરં નેઇ હુ અંતકાલે;
ન તસ્સ માયા વ પિઆ વ ભાયા,
કાલંમિ તમ્મિ સહરા ભવંતિ. ૨૨
ન તસ્સ દુક્ખં વિભયંતિ નાઇઓ,
ન મિત્તવગ્ગા ન સુઆ ન બંધવા;
ઇક્કો સયં પચ્ચણુહોઇ દુક્ખં,
કત્તારમેવં અણુજાઇ કમ્મં. ૨૩
ચિચ્ચા દુપયં ચ ચઉપ્પયં ચ,
ખિત્તં ગિહં ધણધન્નં ચ સવ્વં;
સકમ્મબીઓ અવસો પયાઇ,
પરં ભવં સુંદરપાવગં વા. ૨૪

તં ઇચ્છગં તુચ્છસરીરગં સે,
ચિઇગયં ડહિઅ ઉ પાવગેણું;
ભજ્જા ય પુત્તોવિ અ નાયઓ વા,
દાયારમન્નં અણુસંકમંતિ. ૨૫

ઉવનિજ્જઇ જીવિઅમપ્પમાયં,
વણ્ણું જરા હરઇ નરસ્સ રાયં !;
પંચાલરાયા ! વયણું સુણાહિ,
મા કાસિ કમ્માઇં મહાલયાઇં. ૨૬

અહંપિ જાણામિ જહેહ સાહૂ !,
જં મે તુમં સાહસિ વક્કમેઅં;
ભોગા ઇમે સંગકરા હવંતિ,
જે દુચ્ચયા અજ્જો ! અમ્હારિસેહિં. ૨૭

હત્થિણપુરંમિ ચિત્તા, દટ્ઠૂણં નરવઇં મહિડ્ઢિઅં;
કામભોગેસુ ગિદ્ધેણું, નિઆણમસુહં કડં. ૨૮

તસ્સ મે અપ્પડિકંતસ્સ, ઇમં એઆરિસં ફલં;
જાણમાણે વિ જં ધમ્મં,
કામભોગેસુ મુચ્છિઓ ૨૯ (જુયલં)

નાગો જહા પંકજલાવસણ્ણો,
દટ્ઠું થલં નાભિસમેઇ તીરં;
એવં વયં કામગુણેસુ ગિદ્ધા,
ન ભિક્ખુણો મગ્ગમણુવ્વયામો. ૩૦

અચ્ચેઇ કાલોત્તરંતિ રાઇઓ,
ન યાવિ ભોગા પુરિસાણ નિચ્ચા;
ઉવિચ્ચ ભોગા પુરિસં ચયંતિ,
દુમં જહા ખીણફલં વ પક્ખી. ૩૧

જઇ તંસિ ભોગે ચઇઉં અસત્તો,
અજ્જાઇં કમ્માઇં કરેહિ રાયં !;
ધમ્મે ઠિઓ સવ્વપયાણુકંપી,
તો હોહિસિ દેવો ઇઓ વિઉવ્વી. ૩૨

ન તુજ્ઝ ભોગે ચઇઊણ બુદ્ધી,
ગિદ્ધો સિ આરંભપરિગ્ગહેસુ;
મોહં કઓ ઇત્તિઓ વિપ્પલાવો,
ગચ્છામિ રાયં ! આમંતિઓ સિ. ૩૩

પંચાલરાયા વિ અ બંભદત્તો,
સાહુસ્સ તસ્સ વયણું અકાઉં;
અણુત્તરે ભુંજિઅ કામભોગે,
અણુત્તરે સો નરએ પવિટ્ઠો. ૩૪.

ચિત્તો વિ કામેહિં વિરત્તકામો,
ઉદગ્ગચારિત્તતવો મહેસી;
અણુત્તરં સંજમં પાલઇત્તા,
અણુત્તરં સિદ્ધિગઇં ગઓ. ત્તિ બેમિ. ૩૫

ઇતિ ત્રયોદશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

૧૪ અથેષુકારીયાખ્યં ચતુર્દશમધ્યયનમ્.

દેવા ભવિત્તા ણ પુરે ભવંમિ, કેઇ ચુઆ ઓગવિમાણુવાસી;
પુરે પુરાણે ઉસુઆરનામે, ખાએ સમિદ્ધે સુરલોઅરમ્મે. ૧

સકમ્મસેસેણ પુરાકએણું, કુલેસુદગ્ગેસુ અ તે પસૂઆ;
નિવ્વિણ્ણસંસારભયા જહાય, જિણિંદમગ્ગં સરણું પવણ્ણા. ૨

પુમત્તમાગમ્મ કુમાર દો વિ, પુરોહિઓ તસ્સ જસા ય પત્તી;
વિસાલકિત્તી અ તહેસુઆરો, રાઇત્થ દેવી કમલાવઇ અ. ૩

જાઇજરામચ્ચુભયાભિભૂઆ, બહિંવિહારાભિણિવિટ્ઠચિત્તા;
સંસારચક્કસ્સ વિમોક્ખણટ્ઠા, દટ્ઠુણ તે કામગુણે વિરત્તા. ૪

પિઅપુત્તગા દોણિણ વિ માહણસ્સ,
સકમ્મસીલસ્સ પુરોહિઅસ્સ;

સરિત્તુ પોરાણિઅ તત્થ જાઇં,
તહા સુચિણ્ણું તવસંજમં ચ. ૫

તે કામભોગેસુ અસજ્જમાણા,
માણુસ્સએસું જે આવિ દિવ્વા;

મોક્ખાભિકંખી અભિજાયસડ્ઢા,
તાયં ઉવાગમ્મ ઇમં ઉદાહુ. ૬

અસાસયં દટ્ઠુમિમં વિહારં,
બહુઅંતરાયં ન ય દીહમાઉં;

તમ્હા ગિહંસી ન રઇં લભામો,
આમંતયામો ચરિસ્સામુ મોણું. ૭

અહ તાયઓ તત્થ મુણીણ તેસિં,
તવસ્સ વાઘાયકરં વયાસી;
ઇમં વયં વેદવિદો વયંતિ,
જહા ન હોઇ અસુઆણ લોગો. ૮
અહિજ્જ વેએ પરિવિસ્સ વિપ્પે,
પુત્તે પરિટ્ઠપ્પ ગિહંસિ જાયા;
ભુચ્ચાણ ભોએ સહ ઇત્થિઆહિં,
આરણ્ણગા હોહ મુણી પસત્થા. ૯
સોઅગ્ગિણા આયગુણિંધણેણું,
મોહાનિલા પજ્જલણાહિએણું;
સંતત્તભાવં પરિતપ્પમાણું,
લાલપ્પમાણું બહુહા બહું ચ. ૧૦
પુરોહિઅં તં કમસોડણુણિંતં,
નિમંતયંતં ચ સુએ ધણેણું;
જહક્કમં કામગુણેહિં ચેવ,
કુમારગા તે પસમિક્ખ વક્કં. ૧૧
વેઆ અહીઆ ન હવંતિ તાણું,
ભુત્તા દિઆ નિંતિ તમંતમેણું;
જાયા ય પુત્તા ન હવંતિ તાણું,
કો નામ તે અણુમન્નિજ્જ એઅં. ૧૨
ખણુમિત્તસુક્ખા બહુકાલદુક્ખા,
પગામદુક્ખા અનિગામસુક્ખા;
સંસારમોક્ખસ્સ વિપક્ખભૂઆ,
ખાણી અણત્થાણ ઉ કામભોગા. ૧૩

પરિવ્વયંતે અનિઅત્તકામે,
અહો અ રાઓ પરિતપ્પમાણે;
અન્નપ્પમત્તે ધણુમેસમાણે,
પપ્પોતિ મચ્ચુ પુરિસે જરં ચ. ૧૪

ઇમં ચ મે અત્થિ ઇમં ચ નત્થિ,
ઇમં ચ મે કિચ્ચમિમં અકિચ્ચં;
તં એવમેયં લાલપ્પમાણું,
હરા હરંતિ ત્તિ કહં પમાઓ ? ૧૫

ધણું પભૂઅં સહ ઇત્થિઆહિં,
સયણા તહા કામગુણા પગામા;
તવં કએ તપ્પઇ જસ્સ લોઓ,
તં સવ્વસાહીણુમિહેવ તુબ્ભં. ૧૬

ધણેણ કિં ધમ્મધુરાહિગારે ?
સયણેણ વા કામગુણેહિં ચેવ;
સમણા ભવિસ્સામુ ગુણોહધારી,
બહિંવિહારા અભિગમ્મ ભિક્ખં. ૧૭

જહા ય અગ્ગી અરણી અસંતો,
ખીરે ઘયં તિલ્લમહાતિલેસુ;
એમેવ જાયા સરીરંમિ સત્તા,
સંમુચ્છઇ નાસઇ નાવચિટ્ઠે. ૧૮

નો ઇંદ્રિઅગિજ્ઝો અમુત્તભાવા,
અમુત્તભાવા વિ અ હોઇ નિચ્ચો;
અજ્ઝત્થહેઉં નિયયસ્સ બંધો,
સંસારહેઉં ચ વયંતિ બંધં. ૧૯

જહા વયં ધમ્મમયાણુમાણા,
પાવં પુરા કમ્મમકાસિ મોહા;
ઉરબ્ભમાણા પરિરક્ખિઅંતા,
તં નેવ ભુજ્જો વિ સમાયરામો. ૨૦

અબ્ભાહયંમિ લોગંમિ, સવ્વઓ પરિવારિએ;
અમોહાહિં પડંતીહિં, ગિહંસિ ન રઇં લભે. ૨૧

કેણ અબ્ભાહઓ લોઓ, કેણ વા પરિવારિઓ;
કા વા અમોહા વુત્તા, જાયા ચિંતાપરો હુમિ. ૨૨

મચ્ચુણાબ્ભાહઓ લોઓ, જરાએ પરિવારિઓ;
અમોહા રયણી વુત્તા, એવં તાય! વિઆણહ. ૨૩

જા જા વચ્ચઇ રયણી, ન સા પડિનિઅત્તઇ;
અહમ્મં કુણમાણસ્સ, અહલા જંતિ રાઇઓ. ૨૪

જા જા વચ્ચઇ રયણી, ન સા પડિનિઅત્તઇ;
ધમ્મં ચ કુણમાણસ્સ, સહલા જંતિ રાઇઓ. ૨૫

એગઓ સંવસિત્તાણું, દુહઓ સમ્મત્તસંજુઆ;
પચ્છા જાયા? ગમિસ્સામો, ભિક્ખમાણા કુલે કુલે. ૨૬

જસ્સત્થિ મચ્ચુણા સક્ખં, જસ્સ વડત્થિ પલાયણું;
જો જાણે ન મરિસ્સામિ, સો હુ કંખે સુએ સિઆ. ૨૭

અજ્જેવ ધમ્મં પડિવજ્જયામો,
જહિં પવણ્ણા ન પુણબ્ભવામો;
અણાગયં નેવ ય અત્થિ કિંચિ,
સદ્ધાખમં ણો વિણઇત્તુ રાગં. ૨૮

પહીણપુત્તસ્સ હુ નત્થિ વાસો,
વાસિટ્ઠિ ! ભિક્ખાયરિઆઇ કાલો;
સાહાહિં રુક્ખો લહઇ સમાહિં,
છિન્નાહિં સાહાહિં તમેવ ખાણું. ૨૯

પંખાવિહૂણોવ્વ જહેહ પક્ખી,
ભિચ્ચવિહૂણોવ્વ રણે નરિંદો;
વિવન્નસારો વણિઓવ્વ પોએ,
પહીણપુત્તોમ્હિ તહા અહં પિ. ૩૦

સુસંભિઆ કામગુણા ઇમે તે,
સંપિંડિઆ અગ્ગરસપ્પભૂઆ;
ભુંજામુ તા કામગુણે પગામં,
પચ્છા ગમિસ્સામિ પહાણમગ્ગં ૩૧

ભુત્તા રસા ભોઇ ! જહાઇ ણો વઓ,
ન જીવિઅટ્ઠાએ જહામિ ભોએ;
લાભં અલાભં ચ સુહં ચ દુક્ખં,
સંચિક્ખમાણો ચરિસ્સામિ મોણં. ૩૨

મા હુ તુમં સોઅરિઆણ સંભરે,
જુણ્ણોવ્વ હંસો પડિસોઅગામી;
ભુંજાહિ ભોગાઇં મએ સમાણું,
દુક્ખં ખુ ભિક્ખાયરિઆ વિહારો. ૩૩

જહા ય ભોઇ ! તણુઅં ભુઅંગમો,
નિમ્મોઅણિં હેચ્ચ પલેઇ મુત્તો;
એમેવ જાયા પયહંતિ ભોએ,
તે હં કહં નાણુગમિસ્સમિક્કો ? ૩૪

છિંદિત્તુ જાલં અબલં વ રોહિઆ,
મચ્છા જહા કામગુણે પહાય;
ધોરેજ્જસીલા તવસા ઉદારા,
ધીરા હુ ભિક્ખાયરિઅં ચરંતિ. ૩૫
નહે વ કેંચા સમઇક્કમંતા,
તયાણિ જાલાણિ દલિત્તુ હંસા;
પલિંતિ પુત્તા ય પઇ ય મજ્ઝં,
તે હં કહં નાણુગમિસ્સમિક્કા ? ૩૬
પુરોહિઅં તં સસુઅં સદારં,
સુચ્ચાડભિણિક્ખમ્મ પહાય ભોએ;
કુડુંબસારં વિઉલુત્તમં તં,
રાયં અભિક્ખં સમુવાય દેવી. ૩૭
વંતાસિ પુરિસો રાય, ન સો હોઈ પસંસિઓ;
માહણેણ પરિચ્ચત્તં, ધણું આયાઉમિચ્છસિ. ૩૮
સવ્વં જગં જઈ તુહં, સવ્વં વાડવિ ધણું ભવે;
સવ્વં પિ તે અપજ્જત્તં, નેવ તાણાય તં તવ. ૩૯
મરિહિસિ રાય ! જયા તયા વા,
મણોરમે કામગુણે પહાય;
એક્કો હુ ધમ્મો નરદેવ ! તાણું,
ન વિજ્જઇ અન્નમિહેહ કિંચિ. ૪૦
નાડહં રમે પક્ખિણિ પંજરે વા,
સંતાણુચ્છિન્ના ચરિસ્સામિ મોણું;
અકિંચણા ઉજ્જુકડા નિરામિસા,
પરિગ્ગહારંભનિઅત્તદોસા. ૪૧

દવગ્ગિણા જહા રણ્ણે, ડજ્ઝમાણેસુ જંતુસુ;
અન્ને સત્તા પમોઅંતિ, રાગદોસવસંગયા. ૪૨

એવમેવ વયં મૂઢા, કામભોગેસુ મુચ્છિઆ;
ડજ્ઝમાણું ન બુજ્ઝામો, રાગદોસગ્ગિણા જગં. ૪૩

ભોગે ભુચ્ચા વમિત્તા ય, લહુભૂયવિહારિણો;
આમોયમાણા ગચ્છંતિ, દિયા કામકમા ઇવ. ૪૪

ઇમે અ બદ્ધા ફંદંતિ મમ હત્થજ્જમાગયા;
વયં ચ સત્તા કામેસુ, ભવિસ્સામો જહા ઇમે. ૪૫

આમિસં કુલલં દિસ્સ, બજ્ઝમાણું નિરામિસં;
આમિસં સવ્વમુજ્ઝિત્તા, વિહરિસ્સામો નિરામિસા. ૪૬

ગિદ્ધોવમા ઉ નચ્ચા ણું, કામે સંસારવડ્ઢણે;
ઉરગો સુવણ્ણપાસે વ્વ, સંકમાણો તણું ચરે. ૪૭

નાગોવ્વ બંધણું છિત્તા, અપ્પણો વસહિં વએ;
એઅં પત્થં મહારાયં, ઇસુઆરેત્તિ મે સુયં. ૪૮

ચઇત્તા વિઉલં રજ્જં, કામભોગે અ દુચ્ચએ;
નિવ્વિસયા નિરામિસા, નિન્નેહા નિપ્પરિગ્ગહા. ૪૯

સમ્મં ધમ્મં વિઆણિત્તા, ચિચ્ચા કામગુણે વરે;
તવં પગિજ્ઝ જહક્ખાયં, ઘોરં ઘોરપરક્કમા. ૫૦

એવં તે કમસો બુદ્ધા, સવ્વે ધમ્મપરાયણા;
જમ્મમચ્ચુભઓવ્વિગ્ગા, દુક્ખસ્સંતગવેસિણો. ૫૧

સાસણે વિગયમોહાણું, પુવ્વિં ભાવણભાવિઆ;
અચિરેણેવ કાલેણં, દુક્ખસ્સંતમુવાગયા. ૫૨

રાયા ય સહ દેવીએ, માહણો અ પુરોહિઓ;
માહણી દારગા ચેવ, સવ્વે તે પરિનિવ્વુડે.ત્તિ બેમિ. ૫૩

ઇતિ ચતુર્દશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૧૫ અથ સભિક્ષુનામકં પંચદશમધ્યયનમ્.

મોણં ચરિસ્સામિ સમેચ્ચ ધમ્મં,
સહિએ ઉજ્જુકડે નિઆણુછિન્ને;
સંથવં જહિજ્જ અકામકામે,
અણુણ્ણાએસી પરિવ્વએ સ ભિક્ખૂ. ૧

રાઓવરયં ચરિજ્જ લાઢે,
વિરએ વેઅવિઆયરક્ખિએ;
પણે અભિભૂય સવ્વદંસી,
જે કમ્હિ વિ ન મુચ્છિએ સ ભિક્ખૂ. ૨

અક્કોસવહં વિઇત્તુ ધીરે,
મુણી ચરે લાઢે નિચ્ચમાયગુત્તે;
અવ્વગ્ગમણે અસંપહિટ્ઠે,
જો કસિણું અહિઆસએ સ ભિક્ખૂ. ૩

પંતં સયણાસણું ભઇત્તા,
સીઉણ્હં વિવિહં ચ દંસમસગં;
અવ્વગ્ગમણે અસંપહિટ્ઠે,
જો કસિણું અહિઆસએ સ ભિક્ખૂ. ૪

ણેા સક્કિઅમિચ્છઇ ન પૂઅં,
નેા વિ અ વંદણુગં કએા પસંસં ?;
સે સંજએ સુવ્વએ તવસ્સી,
સહિએ આયગવેસએ સ ભિક્ખૂ. ૫

જેણ પુણ જહાઇ જીવિઅં,
મેાહં વા કસિણું નિઅચ્છઇ;
નરનારિં પજહે સયા તવસ્સી,
ન ય કેાઉહલં ઉવેઇ સ ભિક્ખૂ. ૬

છિન્નં સરં ભેામમંતલિક્ખં,
સુવિણં લક્ખણદંડવત્થુવિજ્જં;
અંગવિઆરં સરસ્સ વિજયં,
જો વિજ્જાહિં ન જીવઇ સ ભિક્ખૂ. ૭

મંતં મૂલં વિવિહં વિજ્જચિંતં,
વમણવિરેઅણધૂમનિત્તસિણાણું;
આઉરે સરણું તિગિચ્છિત્તં ચ,
તં પરિણ્ણાય પરિવ્વએ સ ભિક્ખૂ. ૮

ખત્તિયગણઉગ્ગરાયપુત્તા,
માહણ ભેાઇ અ વિવિહા ય સિપ્પણેા;
નેા તેસિં વયઇ સલેાગપૂઅં,
તં પરિણ્ણાય પરિવ્વએ સ ભિક્ખૂ. ૯

ગિહિણેા જે પવ્વઇએણ દિટ્ઠા,
અપવ્વઇએણ વ સંથુઆ હવિજ્જા;
તેસિં ઇહલેાઇઅફલટ્ઠા,
જો સંથવં ન કરેઇ સ ભિક્ખૂ. ૧૦

સયણાસણપાણહોઅણું,
વિવિહં ખાઇમસાઇમં પરેસિં;
અદએ પડિસેહિએ નિઅંઠે,
જે તત્થ ન પકુસઇ સ ભિક્ખૂ. ૧૧

જંકિંચિ આહારપાણુગં,
વિવિહં ખાઇમસાઇમં પરેસિં લધ્ધું;
જો તં તિવિહેણ નાણુકંપે,
મણવયકાયસુસંવુડે સ ભિક્ખૂ. ૧૨

આયામગં ચેવ જવોદણું ચ,
સીઅં સોવીરજવોદગં ચ;
નો હીલએ પિંડં નિરસં તુ,
પંતકુલાણિ પરિવ્વએ સ ભિક્ખૂ. ૧૩

સદ્દા વિવિહા ભવંતિ લોએ,
દિવ્વા માણુસ્સા તહા તિરિચ્છા;
ભીમા ભયભેરવા ઉરાલા,
જો સોચ્ચા ન બિહિજ્જઈ સ ભિક્ખૂ. ૧૪

વાયં વિવિહં સમિચ્ચ લોએ,
સહિએ ખેયાણુગએ અ કોવિઅપ્પા;
પણ્ણે અભિભૂઅ સવ્વદંસી,
ઉવસંતે અવિહેડએ સ ભિક્ખૂ. ૧૫

અસિપ્પજીવિ અગિહે અમિત્તે,
જીઇંદિએ સવ્વઓ વિપ્પમુક્કે;

અણુક્કસાઇ લહુઅપ્પભક્ખી,
ચિચ્ચા ગિહં એગચરે સ ભિક્ખૂ. ત્તિ બેમિ. ૧૬

ઇતિ પંચદશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ.

---

૧૬. અથ બ્રહ્મચર્યસમાધિસ્થાનીયં ષોડશમધ્યયનમ્.

સુઅં મે આઉસં ! તેણું ભગવયા એવમક્ખાયં ઇહ ખલુ થેરેહિં ભગવંતેહિં દસ બંભચેરસમાહિટ્ઠાણા પણ્ણત્તા, જે ભિક્ખૂ સોચ્ચા નિસમ્મ સંજમબહુલે સંવરબહુલે સમાહિબહુલે ગુત્તે ગુત્તિંદિએ ગુત્તબંભયારી સયા અપ્પમત્તે વિહરિજ્જા. ૧.

કયરે ખલુ તે થેરેહિં ભગવંતેહિં દસ બંભચેરસમાહિટ્ઠાણા પણ્ણત્તા ? જે ભિક્ખૂ સોચ્ચા નિસમ્મ સંજમબહુલે સંવરબહુલે સમાહિબહુલે ગુત્તે ગુત્તિંદિએ ગુત્તબંભયારી સયા અપ્પમત્તે વિહરિજ્જા ? ૨.

ઇમે ખલુ તે થેરેહિં ભગવંતેહિં દસ બંભચેરસમાહિટ્ઠાણા પણ્ણત્તા, જે ભિક્ખૂ સોચ્ચા નિસમ્મ સંજમબહુલે સંવરબહુલે સમાહિબહુલે ગુત્તે ગુત્તિંદિએ ગુત્તબંભયારી, સયા અપ્પમત્તે વિહરિજ્જા. ૩.

તં જહા, વિવિત્તાઇં સયણાસણાઇં સેવિત્તા હવઇ સે નિગ્ગંથે, નો ઇત્થીપસુપંડગસંસત્તાઇં સયણાસણાઇં સેવિત્તા હવઇ સે નિગ્ગંથે, તં કહમિતિ ચે ? આયરિઆહ-નિગ્ગંથસ્સ ખલુ ઇત્થીપસુપંડગસંસત્તાઇં સયણાસણાઇં સેવમાણસ્સ બંભયારિસ્સ

બંભચેરે સંકા વા કંખા વા વિતિગિચ્છા વા સમુપ્પજ્જિજ્જા, ભેએ વા લભેજ્જા, ઉમ્માયં વા પાઉણિજ્જા, દીહકાલિયં વા રોગાયંકં હવિજ્જા, કેવલીપણણત્તાઓ વા ધમ્માઓ ભંસિજ્જા, તમ્હા નો ઇત્થિપસુપંડગસંસત્તાઈં સયણાસણાઇં સેવિત્તા હવઈ સે નિગ્ગંથે. ૪.

ણો ઇત્થીણું કહં કહિત્તા હવઇ સે નિગ્ગંથે, તં કહમિતિ ચે? આયરિયાહ-નિગ્ગંથસ્સ ખલુ ઇત્થીણું કહં કહેમાણસ્સ બંભયારિસ્સ બંભચેરે સંકા વા કંખા વા વિતિગિચ્છા વા સમુપ્પજ્જિજ્જા, ભેએ વા લભેજ્જા, ઉમ્માયં વા પાઉણિજ્જા, દીહકાલિયં વા રોગાયંકં હવિજ્જા, કેવલિપણણત્તાઓ વા ધમ્માઓ ભંસિજ્જા, તમ્હા ખલુ નિગ્ગંથે નો ઇત્થીણું કહં કહિજ્જા. ૫.

ણો ઇત્થિહિં સદ્ધિં સન્નિસિજ્જાગએ વિહરિત્તા હવઈ સે નિગ્ગંથે, તં કહમિતિ ચે? આયરિઆહ-નિગ્ગંથસ્સ ખલુ ઇત્થિહિં સદ્ધિં સન્નિસિજ્જાગયસ્સ બંભયારિસ્સ બંભચેરે સંકા વા કંખા વા વિતિગિચ્છા વા સમુપ્પજ્જિજ્જા, ભેએ વા લભેજ્જા, ઉમ્માયં વા પાઉણિજ્જા, દીહકાલિયં વા રોગાયંકં હવિજ્જા, કેવલીપણણત્તાઓ વા ધમ્માઓ ભંસિજ્જા, તમ્હા ખલુ નો નિગ્ગંથે ઇત્થીહિં સદ્ધિં સન્નિસિજ્જાગએ વિહરિજ્જા.૬.

નો ઇત્થીણું ઇંદ્રિઆઈં મણોહરાઈં મણોરમાઇં આલોએત્તા નિજ્ઝાએત્તા હવઈ સે નિગ્ગંથે, તં કહમિતિ ચે? આયરિઆહ-નિગ્ગંથસ્સ ખલુ ઇત્થીણું ઇંદ્રિઆઈં મણોહરાઈં મણોરમાઇં આલોએમાણસ્સ નિજ્ઝાએમાણસ્સ બંભયારિસ્સ બંભચેરે સંકા

વા કંખા વા વિતિગિચ્છા વા જાવ કેવલિપણણત્તાઓ વા ધમ્માઓ ભંસિજ્જા, તમ્હા ખલુ નો નિગ્ગંથે ઇત્થીણું ઇંદિ-આઇં જાવ-નિજ્ઝાએજ્જા. ૭.

નો નિગ્ગંથે ઇત્થીણું કુડ્ડંતરંસિ વા, દૂસંતરંસિ વા, ભિત્તંતરંસિ વા, કુઇઅસદ્દં વા, રુઇઅસદ્દં વા, ગીઅસદ્દં વા, હસિઅસદ્દં વા, થણિઅસદ્દં વા, કંદિઅસદ્દં વા, વિલવિઅસદ્દં વા, સુણિત્તા હવઇ સે નિગ્ગંથે; તં કહમિતિ ચે ? આયરિ-આહ-નિગ્ગંથસ્સ ખલુ ઇત્થીણું કુડ્ડંતરંસિ વા જાવ-વિલવિ-અસદ્દં વા સુણમાણસ્સ બંભયારિસ્સ બંભચેરે સંકા વા કંખા વા જાવ કેવલિપણણત્તાઓ વા ધમ્માઓ ભંસિજ્જા, તમ્હા ખલુ નિગ્ગંથે નો ઇત્થીણું કુડ્ડંતરંસિ વા જાવ-સુણમાણો વિહરેજ્જા. ૮.

નો નિગ્ગંથે પુવ્વરયં પુવ્વકીલિઅં અણુસરિત્તા ભવઇ, તં કહમિતિ ચે ? આયરિઆહ નિગ્ગંથસ્સ ખલુ ઇત્થીણું પુવ્વરયં પુવ્વકીલિઅં અણુસરેમાણસ્સ બંભયારિસ્સ બંભચેરે સંકા વા કંખા વા જાવ-ધમ્માઓ ભંસિજ્જા, તમ્હા ખલુ નો નિગ્ગંથે ઇત્થીણું પુવ્વરયં પુવ્વકીલિઅં અણુસરેજ્જા. ૯.

ણો પણિઅં આહારમાહરિત્તા હવઇ સે નિગ્ગંથે, તં કહમિતિ ચે ? આયરિઆહ-નિગ્ગંથસ્સ ખલુ પણિઅં પાણુ-ભોઅણું આહારેમાણસ્સ બંભયારિસ્સ બંભચેરે સંકા વા કંખા વા જાવ કેવલિપણણત્તાઓ વા ધમ્માઓ ભંસિજ્જા, તમ્હા ખલુ નો નિગ્ગંથે પણીઅં આહારમાહરેજ્જા. ૧૦.

નો અઈમાયાએ પાણુભોઅણું આહારઇત્તા હવઇ સે

નિગ્ગંથે, તં કહમિતિ ચે ? આયરિઆહ–નિગ્ગંથસ્સ ખલુ અઇમાયાએ પાણુભોઅણું આહારેમાણસ્સ બંભયારિસ્સ બંભચેરે સંકા વા કંખા વા જાવ–ધમ્માએો વા ભંસિજ્જા તમ્હા ખલુ નો નિગ્ગંથે અઇમાયાએ પાણુભોઅણું ભુંજિજ્જા. ૧૧.

નો વિભૂસાણુવાઈ હવઇ સે નિગ્ગંથે, તં કહમિતિ ચે ? આયરિઆહ–વિભૂસાવત્તિએ ખલુ વિભૂસિયસરીરે ઇત્થીજણસ્સ અભિલસણિજ્જે હવઇ, તઓ ણું તસ્સ ઇત્થિજણેણું અભિલસિજ્જમાણસ્સ બંભચેરે સંકા વા કંખા વા જાવ–ધમ્માએો ભંસિજ્જા; તમ્હા ખલુ નો નિગ્ગંથે વિભૂસાણુવાઇ સિઆ. ૧૨.

નો સદ્દરૂવરસગંધફાસાણુવાઇ હવઇ સે નિગ્ગંથે, તં કહમિતિ ચે ? આયરિઆહ–નિગ્ગંથસ્સ ખલુ સદ્દરૂવરસગંધફાસાણુવાઇસ્સ બંભયારિસ્સ બંભચેરે સંકા વા કંખા વા વિતિગિચ્છા વા સમુપ્પજ્જિજ્જા, ભેએ વા લભેજ્જા, ઉમ્માદં વા પાઉણિજ્જા, દીહકાલિએ વા રોગાયંકે હવિજ્જા, કેવલિપણુત્તાઓ વા ધમ્માએો ભંસિજ્જા, તમ્હા નો નિગ્ગંથે સદ્દરૂવરસગંધફાસાણુવાઇ હવઇ સે નિગ્ગંથે, દસમે બંભચેરસમાહિટ્ઠાણે હવઇ. ૧૩. ભવંતિ ઇત્થ સિલોગા. તં જહા—

જં વિવિત્તમણાઈણું, રહિએ થીજણેણુ ય;
બંભચેરસ્સ રક્ખટ્ઠા, આલયં તુ નિસેવએ. ૧

મણપલ્હાયજણણી, કામરાગવિવડ્ઢણી;
બંભચેરરઓ ભિક્ખૂ, થીકહં તુ વિવજ્જએ. ૨

સમં ચ સંથવં થીહિં, સંકહં ચ અભિક્ખણું;
બંભચેરરઓ ભિક્ખૂ, નિચ્ચસો પરિવજ્જએ. ૩

અંગપચ્ચંગસંઠાણું, ચારુલ્લવિઅપેહિઅં;
બંભચેરરઓ થીણું, ચક્ખુગિજ્ઝં વિવજ્જએ. ૪

કુઇઅં રુઇઅં ગીઅં, હસિઅં થણિઅ કંદિઅં;
બંભચેરરઓ થીણું, સોઅગિજ્ઝં વિવજ્જએ. ૫

હાસં કિડ્ડં રઈ દપ્પં, સહસાવિત્તાસિઆણિ અ;
બંભચેરરઓ થીણું, નાણુચિંતે કયાઇવિ. ૬

પણિઅં ભત્તપાણું ચ, ખિપ્પં મયવિવડ્ઢણું;
બંભચેરરઓ ભિક્ખૂ, નિચ્ચસો પરિવજ્જએ. ૭

ધમ્મલદ્ધં મિઅં કાલે, જત્તત્થં પણિહાણુવં;
નાઇમત્તં તુ ભુંજિજ્જા, બંભચેરરઓ સયા. ૮

વિભૂસં પરિવજ્જિજ્જા, સરીરપરિમંડણું;
બંભચેરરઓ ભિક્ખૂ, સિંગારત્થં ન ધારએ. ૯

સદ્દે રૂવે અ ગંધે અ, રસે ફાસે તહેવ ય;
પંચવિહે કામગુણે, નિચ્ચસો પરિવજ્જએ. ૧૦

આલએ થીજણાઇણ્ણે, થીકહા ય મણોરમા;
સંથવો ચેવ નારીણું, તાસિં ઇંદિઅદરિસણું. ૧૧

કુઇઅં રુઇઅં ગીઅં, હાસભુત્તાસિઆણિ અ;
પણિઅં ભત્તપાણું ચ, અઇમાયં પાણુભોઅણું. ૧૨

ગત્તભૂસણમિટ્ઠં ચ, કામભોગા ય દુજ્જયા;
નરસ્સત્તગવેસિસ્સ, વિસં તાલઉડં જહા. ૧૩

દુજ્જએ કામભોગે અ, નિચ્ચસો પરિવજ્જએ;
સંકપ્પાણિ સવ્વાણિ, વજ્જિજ્જા પણિહાણુવં. ૧૪

ધમ્મારામે ચરે ભિક્ખૂ, ધિઇમં ધમ્મસારહી;
ધમ્મારામરએ દંતે, બંભચેરસમાહિએ. ૧૫

દેવદાણવગંધવ્વા, જક્ખરક્ખસકિન્નરા;
બંભયારિં નમંસંતિ, દુક્કરં જે કરંતિ તે. ૧૬

એસ ધમ્મે ધુવે નિચ્ચે, સાસએ જિણદેસિએ;
સિદ્ધા સિજ્ઝંતિ ચાણેણ, સિજ્ઝિસ્સંતિ તહાવરે.
ત્તિ બેમિ. ૧૭

ઇતિ ષોડશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૧૭. અથ પાપશ્રમણીયાખ્યં સપ્તદશમધ્યયનમ્.

જે કેઇ ઉ પવ્વઇએ નિઅંઠે,
ધમ્મં સુણિત્તા વિણઓવવણ્ણે;
સુદુલ્લહં લહિઉં બોહિલાભં,
વિહરિજ્જ પચ્છા ય જહાસુહં તુ. ૧

સિજ્જા દઢા પાઉરણં મે અત્થિ,
ઉપજ્જઈ ભોત્તુ તહેવ પાઉં;
જાણામિ જં વટ્ટઇ આઉસોત્તિ,
કિં નામ કાહામિ ? સુએણ ભંતે ! ૨

જે કેઈ પવ્વઇએ, નિદ્દાસીલે પગામસો;
ભોચ્ચા પેચ્ચા સુહં સુઅઇ, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૩

આયરિઅઉવજ્ઝાએહિં, સુઅં વિણયં ચ ગાહિએ;
તે ચેવ ખિસઇ બાલે, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૪

આયરિયઉવજ્ઝાયાણું, સમ્મં નો પરિતપ્પઈ;
અપ્પડિપૂઅએ થદ્ધે, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૫

સંમદ્દમાણે પાણાણિ, બીઆણિ હરિઆણિ અ;
અસંજએ સંજયમન્નમાણે, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૬

સંથારં ફલગં પીઢં, નિસિજ્જં પાયકંબલં;
અપ્પમજ્જિઅ આરુહઇ, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૭

દવદવસ્સ ચરઇ, પમત્તે અ અભિક્ખણું;
ઉલ્લંઘણે અ ચંડે અ, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૮

પડિલેહેઇ પમત્તે, અવઉજ્ઝઇ પાયકંબલં;
પડિલેહણાઅણાઉત્તે, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૯

પડિલેહેઇ પમત્તે, જં કિંચિ હુ ણિસામિઆ;
ગુરું પરિભાવએ નિચ્ચં, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૧૦

બહુમાયી પમુહરી, થદ્ધે લુદ્ધે અણિગ્ગહે;
અસંવિભાગી અચિઅત્તે, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૧૧

વિવાયં ચ ઉદીરેઇ, અધમ્મે અત્તપણ્ણહા;
વુગ્ગહે કલહે રત્તે, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૧૨

અથિરાસણે કુક્કુઇએ, જત્થ તત્થ નિસીઅઇ;
આસણંમિ અણાઉત્તે, પાવસમણેત્તિ વુચ્ચઇ. ૧૩

સસરક્ખપાએ સુઅઇ, સિજ્જં ન પડિલેહઇ;
સંથારએ અણાઉત્તે, પાવસમણેત્તિ વુચ્ચઇ. ૧૪

દુદ્ધદહીવિગઇઓ, આહારેઇ અભિક્ખણું;
અરએ અ તવોકમ્મે, પાવસમણેત્તિ વુચ્ચઇ. ૧૫

અત્થંતંમિ અ સૂરંમિ, આહારેઇ અભિક્ખણું;
ચોઇઓ પડિચોએઇ, પાવસમણેત્તિ વુચ્ચઇ. ૧૬

આયરિઅપરિચ્ચાઇ, પરપાસંડસેવએ;
ગાણું ગણિએ દુબ્ભૂએ, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૧૭

સયં ગેહં પરિચ્ચજ્જ, પરગેહંસિ વાવરે;
નિમિત્તેણ ય વવહરઇ, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૧૮

સણ્ણાઇપિંડં જેમેઇ, નેચ્છઇ સામુદાણિઅં;
ગિહિનિસિજ્જં ચ વાહેઇ, પાવસમણે ત્તિ વુચ્ચઇ. ૧૯

એઆરિસે પંચકુસીલસંવુડે,
રૂવન્ધરે મુણિપવરાણ હિટ્ઠિમે;
અયંસિ લોએ વિસમેવ ગરહિએ,
ન સે ઇહં નેવ પરત્થલોએ. ૨૦

જો વજ્જએ એએ સયા ઉ દોસે,
સે સુવ્વએ હોઇ મુણીણ મજ્ઝે;
અયંસિ લોએ અમયં વ પૂઇએ,
આરાહએ લોગમિણું તહા પરં. ત્તિ બેમિ. ૨૧

ઇતિ સપ્તદશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૧૮. અથ સંયતીયાખ્યમષ્ટાદશમધ્યયનમ્.

કંપિલ્લે નયરે રાયા, ઉદ્દિણબલવાહણે;
નામેણું સંજએ નામં, મિગવ્વં ઉવનિગ્ગએ. ૧

હયાણીએ ગયાણીએ, રહાણીએ તહેવ ય;
પાયત્તાણીએ મહયા, સવ્વઓ પરિવારિએ. ૨

મિએ ચ્છુભિત્તા હયગએ, કંપિલ્લુજ્જાણુકેસરે;
ભીએ સંતે મિએ તત્થ, વહેઇ રસમુચ્છિએ. ૩

અહ કેસરંમિ ઉજ્જાણે, અણુગારે તવોધણે;
સજ્ઝાયઝાણુસંજુત્તે, ધમ્મજ્ઝાણું ઝિયાયઇ. ૪

અપ્ફોવમંડવંસિ, ઝાયઈ કૂખવિઆસવે;
તસ્સાગએ મિએ પાસં, વહેઇ સે નરાહિવે. ૫

અહ આસગએ રાયા, ખિપ્પમાગમ્મ સો તહિં;
હએ મિએ ઉ પાસિત્તા, અણુગારં તત્થ પાસઇ. ૬

અહ રાયા તત્થ સંભંતો, અણુગારો મણાહઓ;
મએ ઉ મંદપુણ્ણેણું, રસગિદ્ધેણ ઘંતુણા. ૭

આસં વિસજ્જઇત્તા ણું, અણુગારસ્સ સો નિવો;
વિણએણં વંદએ પાએ, ભગવં એત્થ મે ખમે. ૮

અહ મોણેણ સો ભયવં, અણુગારો ઝાણુમસ્સિઓ;
રાયાણું ન પડિમંતેઈ, તઓ રાયા ભયદ્દુઓ. ૯

સંજઓ અહમસ્સીતિ, ભયવં વાહરાહિ મે;
કુદ્ધે તેએણ અણુગારે, દહિજ્જ નરકોડિઓ. ૧૦

અભઓ પત્થિવા તુજ્ઝં, અભયદાયા ભવાહિ અ;
અણિચ્ચે જીવલોગંમિ, કિં હિંસાએ પસજ્જસિ ?. ૧૧

જયા સવ્વં પરિચ્ચજ્જ, ગંતવ્વમવસસ્સ તે;
અનિચ્ચે જીવલોગંમિ, કિં રજ્જમ્મિ પસજ્જસિ ?. ૧૨

જીવિયં ચેવ રૂવં ચ, વિજ્જુસંપાયચંચલં;
જત્થ તં મુજ્ઝસિ રાયં, પેચ્ચત્થં નાવબુજ્ઝસે. ૧૩

દારાણિ અ સુઆ ચેવ, મિત્તા ય તહ બંધવા;
જીવંતમણુજીવંતિ, મયં નાણુવ્વયંતિ અ. ૧૪

નીહરંતિ મયં પુત્તા, પિઅરં પરમદુક્ખિઅા;
પિઅરોડવિ તહા પુત્તે, બંધૂ રાયં તવં ચરે. ૧૫

તઓ તેણુડન્નિજ્જએ દવ્વે, દારે અ પરિરક્ખિએ;
કીલંતન્ને નરા રાયં, હટ્ઠતુટ્ઠા અલંકિઆ. ૧૬

તેણાવિ જં કયં કમ્મં, સુહં વા જઇ વાડસુહં;
કમ્મુણા તેણ સંજુત્તો, ગચ્છઇ ઉ પરં ભવં. ૧૭

સોઉણ તસ્સ સો ધમ્મં, અણુગારસ્સ અંતિએ;
મહયા સંવેગનિવ્વેઅં, સમાવણ્ણો નરાહિવો. ૧૮

સંજએો ચઇઉં રજ્જં, નિક્ખંતો જિણસાસણે;
ગદ્દભાલિસ્સ ભગવઓ, અણુગારસ્સ અંતિએ. ૧૯

ચિચ્ચા રટ્ઠં પવ્વઇએ, ખત્તિએ પરિભાસઇ;
જહા તે દીસઇ રૂવં, પસન્નં તે તહા મણો. ૨૦

કિં નામે ? કિં ગોત્તે ?, કસ્સટ્ઠાએ વ માહણે ?;
કહં પડિઅરસિ બુદ્ધે ?, કહં વિણીએત્તિ વુચ્ચસિ. ૨૧

સંજએો નામ નામેણં, તહા ગોત્તેણ ગોઅમો;
ગદ્દભાલી મમાયરિઆ, વિજ્જાચરણપારગા. ૨૨

કિરિઅં અકિરિઅં વિણયં, અન્નાણં ચ મહામુણી;
એએહિં ચઉહિં ઠાણેહિં, મેઅણ્ણે કિં પભાસઈ ?. ૨૩

ઇઇ પાઉકરે બુદ્ધે, નાયએ પરિનિવ્વુડે;
વિજ્જાચરણુસંપન્ને, સચ્ચે સચ્ચપરક્કમે. ૨૪

પડંતિ નરએ ઘોરે, જે નરા પાવકારિણો;
દિવ્વં ચ ગઇં ગચ્છંતિ, ચરિત્તા ધમ્મમારિઅં. ૨૫

માયાવુઇઅમેઅં તુ, મુસાભાસા નિરત્થિઆ;
સંજમમાણો વિ અહં, વસામિ ઇરિઆમિ અ. ૨૬

સવ્વે તે વિઇઆ મજ્જ, મિચ્છાદિટ્ઠી અણારિઆ;
વિજ્જમાણે પરે લોએ, સમ્મં જાણામિ અપ્પયં. ૨૭

અહમાસિ મહાપાણે, જુઇમં વરિસસઓવમે;
જા સા પાલી મહાપાલી, દિવ્વા વરિસસઓવમા. ૨૮

સે ચુએ બંભલોઆઓ, માણુસ્સં ભવમાગઓ;
અપ્પણો અ પરેસિં ચ, આઉં જાણે જહા તહા. ૨૯

નાણારુઈં ચ છંદં ચ, પરિવજ્જેજ્જ સંજએ;
અણટ્ઠા જે અ સવ્વત્થા, ઇઈ વિજ્જામણુસંચરે. ૩૦

પડિક્કમામિ પસિણાણું, પરમંતેહિં વા પુણો;
અહો ઉટ્ઠિએ અહોરાયં, ઇઇ વિજ્જા તવં ચરે. ૩૧

જં ચ મે પુચ્છસી કાલે, સમ્મં સુદ્ધેણ ચેઅસા;
તાઇં પાઉકરે બુદ્ધે, તં નાણું જિણસાસણે. ૩૨

કિરિઅં ચ રોઅએ ધીરો, અકિરિઅં પરિવજ્જએ;
દિટ્ઠીએ દિટ્ઠિસંપન્ને, ધમ્મં ચરસુ દુચ્ચરં. ૩૩

એઅં પુણ્યપયં સોચ્ચા, અત્થધમ્મોવસોહિઅં;
ભરહો વિ ભારહં વાસં, ચિચ્ચા કામાઇ પવ્વએ. ૩૪

સગરોવિ સાગરંતં, ભરહવાસં નરાહિવો;
ઇસ્સરિઅં કેવલં હિચ્ચા, દયાએ પરિનિવ્વુઓ. ૩૫

ચઇત્તા ભારહં વાસં, ચક્કવટ્ટી મહિડ્ઢિઓ;
પવ્વજ્જમબ્ભુવગઓ, મઘવં ણામ મહાજસો. ૩૬

સણંકુમારો મણુસ્સિંદો, ચક્કવટ્ટી મહિડ્ઢિઓ;
પુત્તં રજ્જે ઠવિત્તા ણું, સો વિ રાયા તવં ચરે. ૪૭

ચઇત્તા ભારહં વાસં, ચક્કવટ્ટી મહિડ્ઢિઓ;
સંતી સંતિકરો લોએ, પત્તો ગઇમણુત્તરં. ૩૮

ઇક્ખાગરાયવસભો, કુન્થૂ નામ નરાહિવો;
વિક્ખાયકિત્તી ભયવં, પત્તો ગઇમણુત્તરં. ૩૯

સાગરંતં ચઇત્તાણું, ભરહં નરવરીસરો;
અરો ય અરયં પત્તો, પત્તો ગઇમણુત્તરં. ૪૦

ચઇત્તા ભારહં વાસં, ચક્કવટ્ટી મહિડ્ઢિઓ;
ચઇત્તા ઉત્તમે ભોએ, મહાપઉમો તવં ચરે. ૪૧

એગછત્તં પસાહિત્તા, મહિં માણુનિસૂરણો;
હરિસેણો મણુસ્સિંદો, પત્તો ગઇમણુત્તરં. ૪૨

અન્નિઓ રાયસહસ્સેહિં, સુપરિચ્ચાઈ દમં ચરે;
જયનામો જિણક્ખાયં, પત્તો ગઇમણુત્તરં. ૪૩

દસણ્ણરજ્જં મુઇઅં, ચઇત્તાણું મુણી ચરે;
દસણ્ણભદ્દો નિક્ખંતો, સક્ખં સક્કણ ચોઇઓ. ૪૪

નમી નમેઇ અપ્પાણું, સક્ખં સક્ખેણ ચોઇઓ;
ચઇઊણ ગેહં વઇદેહી, સામણ્ણે પજ્જુવટ્ઠિઓ. ૪૫

કરકંડૂ કલિંગેસુ, પંચાલેસુ અ દુમ્મુહો;
નમિરાયા વિદેહેસુ, ગંધારેસુ અ નગ્ગઇ. ૪૬

એએ નરિંદવસહા, નિક્ખંતા જિણસાસણે;
પુત્તે રજ્જે ઠવેઊણં, સામણ્ણે પજ્જુવટ્ઠિયા. ૪૭

સોવીરરાયવસહો, ચઇત્તાણ મુણી ચરે;
ઉદ્દાયણો પવ્વઇઓ, પત્તો ગઇમણુત્તરં. ૪૮

તહેવ કાસીરાયાવિ, સેઓ સચ્ચપરક્કમે;
કામભોગે પરિચ્ચજ્જ, પહણે કમ્મમહાવણં. ૪૯

તહેવ વિજયો રાયા, અણટ્ટાકિત્તિ પવ્વએ;
રજ્જં તુ ગુણસમિદ્ધં, પયહિત્તુ મહાયસો. ૫૦

તહેવુગ્ગં તવં કિચ્ચા, અવ્વક્ખિત્તેણ ચેઅસા;
મહબ્બલો રાયરિસી, આદાય સિરસા સિરિં. ૫૧

કહં ધીરા અહેઊહિં, ઉમ્મત્તોવ્વ મહિં ચરે;
એએ વિસેસમાદાય, સૂરા દઢપરક્કમા. ૫૨

અચ્ચંતનિઆણખમા, સચ્ચા મે ભાસિઆ વઇ;
અતરિંસુ તરંતેગે, તરિસ્સંતિ અણાગયા. ૫૩

કહં ધીરે અહેઊહિં, અત્તાણં પરિઆવસે;
સવ્વસંગવિણિમ્મુક્કે, સિદ્ધે હવઇ નીરએ. ત્તિ બેમિ. ૫૪

ઇતિ અષ્ટાદશાધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

૧૯. અથ મૃગાપુત્રીયાખ્યં એકોનવિંશમધ્યયનમ્.

સુગ્ગીવે નયરે રમ્મે, કાણણુજ્જાણસોહિએ;
રાયા બલભદ્દોતિ, મિઆ તસ્સગ્ગમાહિસી. ૧

તેસિં પુત્તે બલસિરી, મિઆપુત્તેતિ વિસ્સુએ;
અમ્માપિઊણ દઇએ, જુવરાયા દમીસરે. ૨

નંદણે સો ઉ પાસાએ, કીલએ સહ ઇત્થિહિં;
દેવો દોગુંદગો ચેવ, નિચ્ચં મુઇઅમાણસો. ૩

મણિરયણકુટ્ટિમતલે, પાસાયાલોઅણટ્ઠિઓ;
આલોએઇ નયરસ્સ, ચઉક્કતિગચચ્ચરે. ૪

અહ તત્થ અઇચ્છંતં, પાસઇ સમણસંજયં;
તવનિયમસંજમધરં, સીલડ્ઢં ગુણઆગરં. ૫

તં પેહઇ મિઆપુત્તે, દિટ્ઠીએ અણિમિસાએ ઉ;
કહિં મન્નેરિસં રૂવં, દિટ્ઠપુવ્વં મએ પુરા. ૬

સાહુસ્સ દરિસણે તસ્સ, અજ્ઝવસાણંમિ સોહણે;
મોહં ગયસ્સ સંતસ્સ, જાઇસરણું સમુપ્પણ્ણું. ૭

(દેવલોગચુઓ સંતો, માણુસં ભવમાગઓ;
સન્નિનાણસમુપ્પન્ને, જાઈ સરઇ પુરાણિયં.)

જાઇસરણે સમુપ્પન્ને, મિઆપુત્તે મહિડ્ઢિએ;
સરઇ પોરાણિઅં જાઈં, સામણણું ચ પુરાકડં. ૮

વિસએસુ અરજ્જંતો, રજ્જંતો સંજમંમિ અ;
અમ્માપિઅરં ઉવાગમ્મ, ઇમં વયણમબ્બવી. ૯

સુઆણિ મે પંચમહવ્વયાણિ,
નરએસુ દુક્ખં ચ તિરિક્ખજોણિસુ;
નિવિણકામોમ્હિ મહણવાઓ,
અણુજાણહ પવ્વઇસ્સામિ અમ્મો ! ૧૦

અમ્મતાય ! મએ ભોગા, ભુત્તા વિસફલોવમા;
પચ્છા કડુઅવિવાગા, અણુબંધદુહાવહા. ૧૧

ઇમં સરીરં અણિચ્ચં, અસુઈ અસુઇસંભવં;
અસાસયાવાસમિણું, દુક્ખકેસાણ ભાયણું. ૧૨
અસાસએ સરીરંમિ, રઇં નોવલભામહં;
પચ્છા પુરા ય ચઇઅવ્વે, ફેણબુબ્બુયસન્નિભે. ૧૩

માણુસત્તે અસારંમિ, વાહિરોગાણ આલએ;
જરામરણઘત્થમ્મિ, ખણું પિ ન રમામહં. ૧૪

જમ્મં દુક્ખં જરા દુક્ખં, રોગા ય મરણાણિ અ;
અહો દુક્ખો હુ સંસારો, જત્થ કીસંતિ જંતુણો. ૧૫

ખિત્તં વત્થું હિરણ્ણું ચ, પુત્તદારં ચ બંધવે;
ચઇત્તાણું ઇમં દેહં, ગંતવ્વમવસસ્સ મે. ૧૬

જહા કિંપાગફલાણું, પરિણામો ન સુંદરો;
એવં ભુત્તાણ ભોગાણું, પરિણામો ન સુંદરો. ૧૭

અદ્ધાણું જો મહંતં તુ, અપાહેઓ પવજ્જઇ;
ગચ્છંતો સો દુહી હોઇ, છુહાતણ્હાહિં પીડિઓ. ૧૮

એવં ધમ્મં અકાઊણું, જો ગચ્છઇ પરં ભવં;
ગચ્છંતો સો દુહી હોઇ, વાહિરોગેહિં પીડિઓ. ૧૯

અદ્ધાણં જો મહંતં તુ, સપાહેએ પવજ્જઇ;
ગચ્છંતો સો સુહી હોઇ, છુહાતણ્હાવિવજ્જિઓ. ૨૦

એવં ધમ્મં પિ કાઊણં, જો ગચ્છઇ પરં ભવં;
ગચ્છંતો સો સુહી હોઇ, અપ્પકમ્મે અવેયણે. ૨૧

જહા ગેહે પલિત્તંમિ, તસ્સ ગેહસ્સ જો પહૂ;
સારભંડાણિ નીણેઇ, અસારં અવઉજ્ઝઇ. ૨૨

એવં લોએ પલિત્તંમિ, જરાએ મરણેણ ય;
અપ્પાણું તારઇસ્સામિ, તુબ્ભેહિં અણુમન્નિઓ. ૨૩

તં બિંતિમ્માપિઅરો, સામણ્ણું પુત્ત દુચ્ચરં;
ગુણાણં તુ સહસ્સાઇં, ધારેઅવ્વાઇં ભિક્ખુણો. ૨૪

સમયા સવ્વભૂએસુ, સત્તુમિત્તેસુ વા જગે;
પાણાઇવાયવિરઈ, જાવજ્જીવાઇ દુક્કરં. ૨૫

નિચ્ચકાલપ્પમત્તેણં, મુસાવાયવિવજ્જણં;
ભાસિઅવ્વં હિઅં સચ્ચં, નિચ્ચાઉત્તેણ દુક્કરં. ૨૬

દંતસોહણમાઈસ્સ, અદિણસ્સ વિવજ્જણં;
અણવજ્જેસણિજ્જસ્સ, ગિણ્હણા અવિ દુક્કરં. ૨૭

વિરઇ અબંભચેરસ્સ, કામભોગરસણ્ણુણા;
ઉગ્ગં મહવ્વયં બંભં, ધારેઅવ્વં સુદુક્કરં. ૨૮

ધણધન્નપેસવગ્ગેસુ, પરિગ્ગહવિવજ્જણા;
સવ્વારંભપરિચ્ચાઓ, નિમ્મમત્તં સુદુક્કરં. ૨૯

ચઉવ્વિહેવિ આહારે, રાઇભોયણવજ્જણા;
સંનિહિસંચઓ ચેવ, વજ્જેઅવ્વો સુદુક્કરં. ૩૦

છુહા તણ્હા ય સી ઉણ્હં, દંસમસગવેઅણા;
અક્કોસા દુક્ખસિજ્જા ય, તણફાસા જલ્લમેવ ય. ૩૧

તાલણા તજ્જણા ચેવ, વહબંધપરીસહા;
દુક્ખં ભિક્ખાયરિયા, જાયણા ય અલાભયા. ૩૨

કાવોઆ જા ઈમા વિત્તી, કેસલોઓ અ દારુણો;
દુક્ખં બંભવ્વયં ઘોરં, ધારેઉં અ મહપ્પણો. ૩૩

સુહોઇઓ તુમં પુત્તા !, સુકુમાલો સુમજ્જિઓ;
ન હુ સિ પહૂ તુમં પુત્તા !, સામણ્ણમણુપાલિઆ. ૩૪

જાવજ્જીવમવિસ્સામો, ગુણાણું તુ મહબ્ભરો;
ગુરુઓ લોહભારુવ્વ, જો પુત્તા ! હોઇ દુવ્વહો. ૩૫

આગાસે ગંગસોઓવ્વ, પડિસોઓવ્વ દુત્તરો;
બાહાહિં સાગરો ચેવ, તરિઅવ્વો ગુણોદહી. ૩૬

વાલુઆકવલે ચેવ, નિરસ્સાએ ઉ સંજમે;
અસિધારાગમણં ચેવ, દુક્કરં ચરિઉં તવો. ૩૭

અહીવેગંતદિટ્ઠીએ, ચરિત્તે પુત્ત ! દુક્કરે;
જવા લોહમયા ચેવ, ચાવેઅવ્વા સુદુક્કરં ! ૩૮

જહા અગ્ગિસિહા દિત્તા, પાઉં હોઇ સુદુક્કરા;
તહ દુક્કરં કરેઉં જે, કીવેણું સમણુત્તણું. ૩૯

જહા દુક્ખં ભરેઉં જે, હોઇ વાયસ્સ કુત્થલો;
તહા દુક્ખં કરેઉં જે, કીવેણું સમણુત્તણું. ૪૦

જહા તુલાએ તોલેઉં, દુક્કરં મંદરો ગિરી;
તહા નિહુઅનીસંકં, દુક્કરં સમણુત્તણું. ૪૧

જહા ભુઆહિં તરિઉં, દુક્કરં રયણાયરો;
તહા અણુવસંતેણં, દુક્કરં દમસાયરો. ૪૨

ભુંજ માણુસ્સએ ભોએ, પંચલક્ખણુએ તુમં;
ભુત્તભોગી તઓ જાયા !, પચ્છા ધમ્મં ચરિસ્સસિ. ૪૩

સો બિંતમ્માપિઅરો !, એવમેઅં જહાફુડં;
ઇહ લોએ નિપ્પિવાસસ્સ, નત્થિ કિંચિ વિ દુક્કરં. ૪૪

સારીરમાણુસા ચેવ, વેઅણાઓ અણુંતસો;
મએ સોઢાઓ ભીમાઓ, અસઈ દુક્ખભયાણિ અ. ૪૫

જરામરણકંતારે, ચાઉરંતે ભયાગરે;
મએ સોઢાણિ ભીમાણિ, જમ્માણિ મરણાણિ અ. ૪૬

જહા ઇહં અગણી ઉણ્હો, ઇત્તોડણંતગુણે તહિં;
નરએસુ વેઅણા ઉણ્હા, અસ્સાયા વેઇઆ મએ. ૪૭

જહા ઇહં ઇમં સીઅં, ઇત્તોડણંતગુણે તહિં;
નરએસુ વેઅણા સીઆ, અસ્સાયા વેઇઆ મએ. ૪૮

કંદંતો કંદુકુંભીસુ, ઉડ્ઢપાઓ અહોસિરો;
હુઆસિણે જલંતમ્મિ, પક્કપુવ્વો અણુંતસો. ૪૯

મહાદવગ્ગિસંકાસે, મરુમ્મિ વઇરવાલુએ;
કલંબવાલુઆએ અ, દઢ્ઢપુવ્વો અણુંતસો. ૫૦

રસંતો કંદુકુંભીસુ, ઉડ્ઢં બદ્ધો અબંધવો;
કરવત્તકરકયાઇહિં, છિન્નપુવ્વો અણુંતસો. ૫૧

અઇતિક્ખકંટગાઇણ્ણે, તુંગે સિંબલિપાયવે;
ખેવિઅં પાસબદ્ધેણં, કડ્ઢોકડ્ઢાહિં દુક્કરં. ૫૨

મહાજંતેસુ ઉચ્છૂ વા, આરસંતો સુભેરવં;
પીલિઓમ્મિ સકમ્મેહિં, પાવકમ્મો અણંતસો. ૫૩

કૂવંતો કોલણુએહિં, સામેહિં સબલેહિ અ;
પાડિઓ ફાલિએ છિન્નો, વિપ્પકુરંતો અણેગસો. ૫૪

અસીહિં અયસીવણ્ણાહિં, ભલ્લીહિં પટ્ટિસેહિ ય;
છિન્નો ભિન્નો વિભિન્નો અ, ઉવવણ્ણો પાવકમ્મુણા. ૫૫

અવસો લોહરહે જુત્તો, જલંતે સમિલાજુએ;
ચોઇઓ તોત્તજોત્તેહિં, રોજ્ઝો વા જહ પાડિઓ. ૫૬

હુઆસણે જલંતંમિ, ચિઆસુ મહિસો વિવ;
દડ્ઢો પક્કો અ અવસો, પાવકમ્મેહિં પાવિઓ. ૫૭

બલા સંડાસતુંડેહિં, લોહતુંડેહિં પક્ખિહિં;
વિલુત્તો વિલવંતોઽહં, ઢંકગિદ્ધેહિંડણંતસો. ૫૮

તણ્હા કિલંતો ધાવંતો, પત્તો વેઅરણિં નઇં;
જલં પાહંતિ ચિંતંતો, ખુરધારાહિં વિવાઇઓ. ૫૯

ઉણ્હાભિતત્તો સંપત્તો, અસિપત્તં મહાવણું;
અસિપત્તેહિં પડંતેહિં, છિન્નપુવ્વો અણેગસો. ૬૦

મુગ્ગરેહિં મુસુંઢીહિં, સૂલેહિં મુસલેહિ અ;
ગયાસંભગ્ગગત્તેહિં, પત્તં દુક્ખમણંતસો. ૬૧

ખુરેહિં તિક્ખધારેહિં, છુરિઆહિં કપ્પણીહિ અ;
કપ્પિઓ ફાલિઓ છિન્નો, ઉક્કિત્તો અ અણેગસો. ૬૨

પાસેહિં કૂડજાલેહિં, મિઓ વા અવસો અહં;
વાહિઓ બદ્ધરુદ્ધો અ, બહુસો ચેવ વિવાઇઓ. ૬૩

ગલેહિં મગરજાલેહિં, મચ્છો વા અવસો અહં;
ઉલ્લિઓ ફાલિઓ ગહિઓ, મારિઓ અ અણંતસો. ૬૪

વિદંસએહિં જાલેહિં, લિપ્પાહિં સઉણો વિવ;
ગહિઓ લગ્ગો અ બદ્ધો અ, મારિઓ અ અણંતસો. ૬૫

કુહાડપરસુમાઇહિં, વડ્ઢઇહિં દુમો વિવ;
કુટ્ટિઓ ફાલિઓ છિન્નો, તચ્છિઓ અ અણંતસો. ૬૬

ચવેડમુટ્ઠિમાઇહિં, કુમારેહિં અયં પિવ;
તાડિઓ કુટ્ટિઓ ભિન્નો, ચુણ્ણિઓ અ અણંતસો. ૬૭

તત્તાઈ તંબલોહાઇં, તઉઆણિ સીસગાણિ અ;
પાઇઓ કલકલંતાઈં, આરસંતો સુભેરવં. ૬૮

તુહં પિઆઈં મંસાઈં, ખંડાઈં સોલ્લગાણિ અ;
ખાવિઓમિ સમંસાઇં, અગ્ગિવણ્ણાઇં ણેગસો. ૬૯

તુહં પિઆ સુરા સીહૂ, મેરઓ અ મહૂણિ અ;
પજ્જિઓમિ જલંતીઓ, વસાઓ રુહિરાણિ અ. ૭૦

નિચ્ચં ભીએણ તત્થેણ, દુહિએણ વહિએણ ય;
પરમા દુહસંબદ્ધા, વેઅણા વેઇઆ મએ. ૭૧

તિવ્વચંડપ્પગાઢાઓ, ઘોરાઓ અઇદુસ્સહા;
મહાભયાઓ ભીમાઓ, નરએસું વેઇઆ મએ. ૭૨

જારિસા માણુસે લોએ, તાયા ! દીસંતિ વેઅણા;
એત્તો અણંતગુણિઆ, નરએસું દુક્ખવેઅણા. ૭૩

સવ્વભવેસુ અસાયા—વેઅણા વેઇઆ મએ;
નિમેસંતરમિત્તંપિ, જં સાયા નત્થિ વેઅણા. ૭૪

તં બિંતઽમ્માપિઅરો, છંદેણં પુત્ત ! પવ્વયા;
નવરં પુણ સામણ્ણે, દુક્ખં નિપ્પડિકમ્મયા. ૭૫

સો બિંતઽમ્માપિઅરો !, એવમેઅં જહા ફુડં;
પરિકમ્મં કો કુણઇ, અરણ્ણે મિઅપક્ખિણં. ૭૬

એગભૂઓ અરણ્ણે વા, જહા ઉ ચરઇ મિગો;
એવં ધમ્મં ચરિસ્સામિ, સંજમેણ તવેણ ય. ૭૭

જયા મિઅસ્સ આયંકો, મહારણ્ણંમિ જાયઇ;
અચ્છંતં રુક્ખમૂલંમિ, કો ણું તાહે તિગિચ્છઈ. ૭૮

કો વા સે ઓસહં દેઇ, કો વા સે પુચ્છઇ સુહં;
કો વા સે ભત્તપાણું વા, આહરિત્તુ પણામએ ?. ૭૯

જયા ય સે સુહી હોઇ, તયા ગચ્છઇ ગોઅરં;
ભત્તપાણસ્સ અટ્ઠાએ, વલ્લરાણિ સરાણિ અ. ૮૦

ખાઇત્તા પાણિઅં પાઉં, વલ્લરેહિં સરેહિ અ;
મિગચારિઅં ચરિત્તા ણું, ગચ્છઇ મિઅચારિયં. ૮૧

એવં સમુટ્ઠિતે ભિક્ખૂ, એવમેવ અણેગગો;
મિગચારિઅં ચરિત્તા ણું, ઉટ્ઠં પક્કમઇ દિસિ. ૮૨

જહામિએ એગ અણેગચારી,
અણેગવાસે ધુવગોઅરે અ;
એવં મુણી ગોઅરિઅં પવિટ્ઠે,
નો હીલએ નોવિ અ ખિંસએજ્જા. ૮૩

મિગચારિઅં ચરિસ્સામિ, એવં પુત્તા ! જહાસુહં;
અમ્માપિઅહિંડણુણ્ણાઓ, જહાઇ ઉવહિં તઓ. ૮૪

મિઅચારિં ચરિસ્સામિ, સવ્વદુક્ખવિમોક્ખણીં;
તુબ્ભેહિં સમણુણ્ણાએો, ગચ્છ પુત્ત ! જહાસુઅં. ૮૫

એવં સ અમ્માપિઅરો અણુમાણિત્તાણ બહુવિહં;
મમત્તં છિદ્દઇ તાહે, મહાનાગુવ્વ કંચુઅં. ૮૬

ઇડ્ઢિં વિત્તં ચ મિત્તે અ, પુત્ત દારં ચ નાયએો;
રેણુઅં વ પડે લગ્ગં, નિદ્ધુણિત્તાણ નિગ્ગએો. ૮૭

પંચમહવ્વયજુત્તો, પંચહિં સમિએો તિગુત્તિગુત્તો અ;
સબ્ભિતરબાહિરએ, તવોવહાણંમિ ઉજ્જુત્તો. ૮૮

નિમ્મમો નિરહંકારો, નિસ્સંગો ચત્તગારવો;
સમો અ સવ્વભૂએસુ, તસેસુ થાવરેસુ અ. ૮૯

લાભાલાભે સુહે દુક્ખે, જીવિએ મરણે તહા;
સમો નિંદાપસંસાસુ, સમો માણાવમાણુએો. ૯૦

ગારવેસુ કસાએસુ, દંડસલ્લભએસુ અ;
નિઅત્તો હાસસોગાએો, અનિઆણો અબંધણો. ૯૧

અણિસ્સિઓ ઇહં લોએ, પરલોએ અણિસ્સિઓ;
વાસીચંદણકપ્પો અ, અસણે અણસણે તહા. ૯૨

અપ્પસત્થેહિં દારેહિં, સવ્વઓ પિહિઆસવો;
અજ્ઝપ્પજ્ઝાણજોગેહિં, પસત્થદમસાસણો. ૯૩

એવં નાણેણ ચરણેણ, દંસણેણ તવેણ ય;
ભાવણાહિ અ સુદ્ધાહિં, સમ્મં ભાવિત્તુ અપ્પયં. ૯૪

બહુઆણિ ઉ વાસાણિ, સામણ્ણમણુપાલિઆ;
માસિએણ ઉ ભત્તેણં, સિદ્ધિં પત્તો અણુત્તરં. ૯૫

એવં કરંતિ સંબુદ્ધા, પંડિઆ પવિઅક્ખણા;
વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, મિઆપુત્તે જહામિસી. ૯૬

મહાપભાવસ્સ મહાજસસ્સ;
મિઆઇપુત્તસ્સ નિસમ્મ ભાસિઅં;
તવપ્પહાણું ચરિઅં ચ ઉત્તમં,
ગઇપ્પહાણું ચ તિલોઅવિસ્સુઅં. ૯૭

વિઆણિઆ દુક્ખવિવદ્ધણું ધણું,
મમત્તબંધં ચ મહબ્ભયાવહં;
સુહાવહં ધમ્મધુરં અણુત્તરં,
ધારેહ નિવ્વાણગુણાવહં મહં. ત્તિ બેમિ. ૯૮

ઇતિ એકોનવિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૨૦. અથ મહાનિર્ગ્રન્થીયં વિંશતિતમમધ્યયનમ્.

સિદ્ધાણ નમો કિચ્ચા, સંજયાણું ચ ભાવઓ;
અત્થધમ્મગઇં તચ્ચં, અણુસિટ્ઠિં સુણેહ મે. ૧

પભુઅરયણો રાયા, સેણિઓ મગહાહિવો;
વિહારજત્તં નિજ્જાઓ, મંડિકુચ્છિસિ ચેઇએ. ૨

નાણાદુમલયાઇણું, નાણાપક્ખિનિસેવિઅં;
નાણાકુસુમસંછન્નં, ઉજ્જાણું નંદણોવમં. ૩

તત્થ સો પાસઇ સાહું, સંજયં સુસમાહિઅં;
નિસન્નં રુક્ખમૂલંમિ, સુકુમાલં સુહોઇઅં. ૪

તસ્સ રૂવં તુ પાસિત્તા, ૪ રાઇણો તંમિ સંજએ;
અચ્ચંતપરમો આસી, અઉલો રૂવવિમ્હઓ. ૫

અહો વણ્ણો અહો રૂવં, અહો અજ્જસ્સ સોમયા;
અહો ખંતી અહો મુત્તી, અહો ભોગે અસંગયા !. ૬

તસ્સ પાએ ઉ વંદિત્તા, કાઉણ ય પયાહિણું;
નાઇદૂરમણાસન્ને, પંજલી પડિપુચ્છઈ. ૭

તરુણો અજ્જો પવ્વઇઓ, ભોગકાલંમિ સંજયા;
ઉવટ્ઠિઓડસિ સામણ્ણે, એઅમટ્ઠં સુણામિ તા. ૮

અણાહો મિ મહારાય !, નાહો મજ્ઝ ન વિજ્જઈ;
અણુકંપગં સુહિં વાવિ, કંચી નાભિસમેમહં. ૯

તઓ સો પહસિઓ રાયા, સેણિઓ મગહાહિવો;
એવં તે ઇડ્ઢિમંતસ્સ, કહં નાહો ન વિજ્જઈ. ૧૦

હોમિ નાહો ભયંતાણં, ભોગે ભુંજાહિ સંજયા !;
મિત્તનાઇપરિવુડો, માણુસ્સં ખુ સુદુલ્લહં. ૧૧

અપ્પણાવિ અણાહોડસિ, સેણિઆ ! મગહાહિવા !;
અપ્પણા અણાહો સંતો, કહં વે નાહો ભવિસ્સસિ. ૧૨

એવં વુત્તો નરિંદો સો, સુસંભંતો સુવિમ્હિઓ;
વયણું અસ્સુઅપુવ્વં, સાહુણા વિમ્હયન્નિઓ. ૧૩

આસા હત્થી મણુસ્સા મે, પુરં અંતેઉરં ચ મે;
ભુંજામિ માણુસે ભોએ, આણાઇસ્સરિઅં ચ મે. ૧૪

એરિસે સંપયગ્ગંમિ, સવ્વકામસમપ્પિએ;
કહં અણાહો ભવઇ, મા હુ ભંતે મુસં વએ ?. ૧૫

ણું તુમં જાણે અણાહસ્સ, અત્થં પોત્થં ચ પત્થિવા;
જહા અણાહો હવઈ, સણાહો વ નરાહિવા. ૧૬

સુણેહિ મે મહારાય !, અવ્વક્ખિત્તેણ ચેઅસા;
જહા અણાહો ભવતિ, જહા મે અ પવત્તિઅં. ૧૭

કોસંબી નામ નયરી, પુરાણપુરભેઅણી;
તત્થ આસી પિઆ મજ્ઝ, પભુઅધણસંચઓ. ૧૮

પઢમે વયે મહારાય !, અઉલા મે અચ્છિવેઅણા;
અહોત્થા વિઉલો દાહો, સવ્વગત્તેસુ પત્થિવા !. ૧૯

સત્થં જહા પરમતિક્ખં, સરીરવિવરંતરે;
આવીલિજ્જ અરી કુદ્ધો, એવં મે અચ્છિવેઅણા. ૨૦

તિઅં મે અંતરિચ્છં ચ, ઉત્તિમંગં ચ પીડઇ;
ઇંદાસણીસમા ઘોરા, વેઅણા પરમદારુણા. ૨૧

ઉવટ્ઠિઆ મે આયરિઆ, વિજ્જામંતતિગિચ્છગા;
અબીઆ સત્થકુસલા, મંતમૂલવિસારયા. ૨૨

તે મે તિગિચ્છં કુવ્વંતિ, ચાઉપ્પાયં જહાહિઅં;
ન ય દુક્ખા વિમોઅંતિ, એસા મજ્ઝ અણાહયા. ૨૩

પિઆ મે સવ્વસારંપિ, દિજ્જાહિ મમ કારણા;
ન ય દુક્ખા વિમોએઇ, એસા મજ્ઝ અણાહયા. ૨૪

માયાવિ મે મહારાય !, પુત્તસોગદુહટ્ઠિઆ;
ન ય દુક્ખા વિમોએઈ, એસા મજ્ઝ અણાહયા. ૨૫

ભાયરો મે મહારાય !, સગા જિટ્ઠકણિટ્ઠગા;
ન ય દુક્ખા વિમોઅંતિ, એસા મજ્ઝ અણાહયા. ૨૬

ભઇણિઓ મે મહારાય !, સગા જિટ્ઠકણિટ્ઠગા;
ન ય દુક્ખા વિમોઅંતિ, એસા મજ્જ અણાહયા. ૨૭

ભારિઆ મે મહારાય !, અણુરત્તા અણુવ્વયા;
અંસુપુણ્ણેહિં નયણેહિં, ઉરં મે પરિસિંચઇ. ૨૮

અન્નં પાણું ચ ણ્હાણું ચ, ગંધમલ્લવિલેવણું;
મએ ણાયમણાયં વા, સા બાલા નોવભુંજઇ. ૨૯

ખણંડપિ મે મહારાય !, પાસઓવિ ન ફિટ્ટઇ;
ન ય દુક્ખા વિમોએઇ, એસા મજ્જ અણાહયા. ૩૦

તઓહં એવમાહંસુ, દુક્ખમા હુ પુણો પુણો;
વેઅણા અણુભવિઉં જે, સંસારમ્મિ અણંતએ. ૩૧

સઇં ચ જઇ મુચ્ચિજ્જા, વેઅણા વિઉલા ઇઓ;
ખંતો દંતો નિરારંભો, પવ્વએ અણગારિઅં. ૩૨

એવં ચ ચિંતઇત્તા ણું, પસુત્તોમિ નરાહિવા;
પરિઅત્તંતીએ રાઇએ, વેઅણા મે ખયં ગયા. ૩૩

તઓ કલ્લે પભાયંમિ, આપુચ્છિત્તાણ બંધવે;
ખંતો દંતો નિરારંભો, પવ્વઇઓ અણગારિઅં. ૩૪

તઓહં નાહો જાઓ, અપ્પણો અ પરસ્સ ય;
સવ્વેસિં ચેવ ભૂઆણું, તસાણું થાવરાણ ય. ૩૫

અપ્પા નઇ વેઅરણી, અપ્પા મે કૂડસામલી;
અપ્પા કામદુહા ધેણૂ, અપ્પા મે નંદણું વણું. ૩૬

અપ્પા કત્તા વિકત્તા ય, દુહાણ ય સુહાણ ય;
અપ્પા મિત્તમમિત્તં ચ, દુપ્પટ્ઠિઅસુપટ્ઠિઓ. ૩૭

ઈમા હુ અન્નાવિ અણાહયા નિવા ?,
તમેગચિત્તો નિહુઓ સુણાહિ;
નિઅંઠધમ્મં લહિઆણુ વી જહા,
સીદંતિ એગે બહુ કાયરા નરા. ૩૮

જો પવ્વઇત્તાણુ મહવ્વયાઇં,
સમ્મં ચ નો ફાસયઇ પમાયા;
અણિગ્ગહપ્પા ય રસેસુ ગિદ્ધે,
ન મૂલઓ છિંદઈ બંધણું સે. ૩૯

આઉત્તયા જસ્સ ય નત્થિ કાઈ,
ઇરિઆઇ ભાસાઇ તહેસણાએ;
આયાણનિક્ખેવ દુગંછણાએ,
ન વીરજાયં અણુજાઈ મગ્ગં. ૪૦

ચિરંપિ સે મુંડરુઇ ભવિત્તા,
અથિરવ્વએ તવનિઅમેહિં ભટ્ઠે;
ચિરંપિ અપ્પાણુ કિલેસઇત્તા,
ન પારએ હોઇ હુ સંપરાએ. ૪૧

પોલ્લેવ મુટ્ઠી જહ સે અસારે,
અયંતિએ કૂડકહાવણે વા;
રાઢામણી વેરુલિઅપ્પગાસે,
અમહગ્ઘએ હોઈ હુ જાણુએસુ. ૪૨

કુસીલલિંગં ઇહ ધારઇત્તા,
ઇસિજ્જયં જીવિય વૂહઇત્તા;
અસંજએ સંજયલપ્પમાણે,
વિણિઘાયમાગચ્છઈ સે ચિરંપિ. ૪૩

વિસં પિવિત્તા જહ કાલકૂડં,
હણાઈ સત્થં જહ કુગ્ગહીઅં;
એસેવ ધમ્મો વિસઓવવણ્ણો,
હણાઇ વેઆલ ઇવાવિવણ્ણો. ૪૪

જા લક્ખણું સુવિણુ પઉંજમાણે,
નિમિત્તકોઉહલસંપગાઢે;
કુહેડવિજ્જાસવદારજીવી,
ન ગચ્છઇ સરણું તમ્મિ કાલે. ૪૫

તમંતમેણેવ ઉ સે અસીલે,
સયા દુહી વિપ્પરિઆસુવેઇ;
સંધાવઈ નરગતિરિક્ખજોણી,
મોણું વિરાહિત્તુ અસાહુરૂવે. ૪૬

ઉદ્દેસિઅં કીઅગડં નિઆગં,
ન મુંચઇ કિંચિ અણેસણિજ્જં;
અગ્ગી વિવા સવ્વભક્ખી ભવિત્તા,
ઇઓ ચુઓ ગચ્છઇ કટ્ટુ પાવં. ૪૭

ન તં અરી કંઠછિત્તા કરેતિ,
જં સે કરે અપ્પણિઆ દુરપ્પા;
સે નાહિઇ મચ્ચુમુહં તુ પત્તે,
પચ્છાણુતાવેણ દયાવિહૂણો. ૪૮

નિરટ્ઠિઆ નગ્ગરુઈ ઉ તસ્સ,
જે ઉત્તિમટ્ઠં વિવજ્જાસમેઇ;
ઇમેવિ સે નત્થિ પરેવિ લોએ,
દુહઓવિ સે ઝિજ્ઝઇ તત્થ લોએ. ૪૯

એમેવહાછંદકુસીલરૂવે,
મગ્ગં વિરાહિત્તુ જિણુત્તમાણું;
કુરરી વિવા ભોગરસાણુગિદ્ધા,
નિરટ્ઠસોઆ પરિતાવમેઇ. ૫૦

સોચ્ચાણ મેહાવિ સુભાસિઅં ઇમં,
અણુસાસણું નાણગુણોવવેઅં;
મગ્ગં કુસીલાણ જહાય સવ્વં,
મહાનિઅંઠાણ વએ પહેણું. ૫૧

ચરિત્તમાયારગુણન્નિએ તઓ,
અણુત્તરં સંજમ પાલિઆણું;
નિરાસવે સંખવિઆણ કમ્મં,
ઉવેઇ ઠાણું વિઉલુત્તમં ધુવં. ૫૨

એવુગ્ગદંતેવિ મહાતવોધણે,
મહામુણી મહાપઇણ્ણે મહાયસે;
મહાનિયંઠિજ્જમિણું મહાસુઅં,
સે કાહએ મહયા વિત્થરેણું. ૫૩

તુટ્ઠો અ સેણિઓ રાયા, ઇણમુદાહુ કયંજલી;
અણાહત્તં જહાભૂયં, સુટ્ઠુ મે ઉવદંસિઅં. ૫૪

તુજ્ઝં સુલદ્ધં ખુ મણુસ્સજમ્મં,
લાભા સુલદ્ધા ય તુમે મહેસી;
તુજ્ઝે સણાહા ય સબંધવા ય,
જં ભે ઠિઆ મગ્ગિ જિણુત્તમાણું. ૫૫

તંડસિ ણાએો અણાહાણું, સવ્વભૂઆણુ સંજયા !;
આમેમિ તે મહાભાગ !, ઇચ્છામુ અણુસાસિઉં. ૫૬
પુચ્છિઊણ મએ તુબ્ભં, ઝાણવિઘ્ધો ઉ જો કઓ;
નિમંતિઆ ય ભોગેહિં, તં સવ્વં મરિસેહ મે. ૫૭
એવં થુણિત્તાણ સ રાયસીહો,–
ડણગારસીહં પરમાઇ ભત્તિએ;
સઓરોહો સપરિઅણો સબંધવો,
ધમ્માણુરત્તો વિમલેણ ચેઅસા. ૫૮
ઊસસિઅરોમકૂવો, કાઊણ ય પયાહિણું;
અભિવંદિત્તા સિરસા, અતિજ્જતો નરાહિવો. ૫૯
ઇઅરોવિ ગુણસમિદ્ધો, તિગુત્તિગુત્તો તિદંડવિરઓ અ;
વિહગ ઇવ વિપ્પમુક્કો,
વિહરઇ વસુહં વિગયમોહો. ત્તિ બેમિ. ૬૦

ઇતિ વિંશતિતમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

---

૨૧. અથ સમુદ્રપાલીયાખ્યમેકવિંશમધ્યયનમ્.

ચંપાએ પાલિએ નામં, સાવએ આસિ વાણિએ;
મહાવીરસ્સ ભગવઓ, સીસે સો ઉ મહપ્પણો. ૧
નિગ્ગંથે પાવયણે, સાવએ સો વિકોવિએ;
પોએણ વવહરંતે, પિહુંડં નગરમાગએ. ૨
પિહુંડે વવહરંતસ્સ, વાણિઓ દેઇ ધૂઅરં;
તં સસત્તં પઇગિજ્ઝ, સદેસમહ પત્થિઓ. ૩

અહ પાલિઅસ્સ ઘરિણી, સમુદ્દંમિ પસવઇ;
અહ દારએ તહિં જાએ, સમુદ્દપાલિત્તિ નામએ. ૪

ખેમેણ આગએ ચંપં, સાવએ વાણિએ ઘરં;
સંવડ્ઢએ ઘરે તસ્સ, દારએ સે સુહોઇએ. ૫

બાવત્તરી કલાઓ અ, સિક્ખિએ નીઇકોવિએ;
જોવ્વણેણ ય સંપન્ને, સુરૂવે પિઅદંસણે. ૬

તસ્સ રૂવવઈ ભજ્જં, પિઆ આણેઈ રૂવિણિં;
પાસાએ ક્રીલએ રમ્મે, દેવો દોગુંદકો જહા. ૭

અહ અન્નયા કયાઈ, પાસાયલોઅણે ઠિઓ;
વજ્ઝમંડણસોભાગં, વજ્ઝં પાસઇ બજ્ઝગં. ૮

તં પાસિઊણ સંવેગં, સમુદ્દપાલો ઇણમબ્બવી;
અહો અસુહાણ કમ્માણં, નિજ્જાણં પાવગં ઇમં. ૯

સંબુદ્ધો સો તહિં ભયવં, પરમં સંવેગમાગઓ;
આપુચ્છઇમ્માપિઅરો, પવ્વએ અણુગારિઅં. ૧૦

જહિત્તુ સંગં ચ મહાકિલેસં,
મહંતમોહં કસિણં ભયાવહં;
પરિઆયધમ્મં ચઇભિરોયઇજ્જા,
વયાણિ સીલાણિ પરિસહે અ. ૧૧

અહિંસસચ્ચં ચ અતેણગં ચ,
તત્તો ય બંભં અપરિગ્ગહં ચ;
પડિવજ્જિઆ પંચમહવ્વયાઇં,
ચરિજ્જ ધમ્મં જિણદેસિઅં વિઊ. ૧૨

સવ્વેહિં ભૂએહિં દયાણુકંપી,
ખંતિક્ખમે સંજમબંભયારી;
સાવજ્જજોગં પરિવજ્જયંતો,
ચરેજ્જ ભિક્ખૂ સુસમાહિ ઇંદિએ. ૧૩
કાલેણ કાલં વિહરિજ્જ રટ્ઠે,
બલાબલં જાણિઅ અપ્પણો અ;
સીહો વ સદ્દેણ ન સંતસિજ્જા,
વયજોગ સુચ્ચા ણ અસબ્ભમાહુ. ૧૪
ઉવેહમાણો ઉ પરિવ્વઇજ્જા,
પિઅમપ્પિઅં સવ્વ તિતિક્ખઇજ્જા;
ન સવ્વ સવ્વત્થઽભિરોચઇજ્જા,
ન યાવિ પૂઅં ગરહં ચ સંજએ. ૧૫
અણેગછંદા ઇહ માણુવેહિં,
જે ભાવઓ સંપકરેઇ ભિક્ખૂ;
ભયભેરવા તત્થ ઉઇંતિ ભીમા,
દિવ્વા માણુસ્સા અદુવા તિરિચ્છા. ૧૬
પરીસહા દુવ્વિસહા અણેગે,
સીદંતિ જત્થા બહુકાયરા નરા;
સે તત્થ પત્તે ન વહિજ્જ ભિક્ખૂ,
સંગામસીસે ઇવ નાગરાયા. ૧૭
સીઓસિણા દંસમસા ય ફાસા,
આયંકા વિવિહા ફુસંતિ દેહં;
અકુક્કુઓ તત્થઽહિયાસએજ્જા,
રયાઇં ખેવેજ્જ પુરેકડાઇં. ૧૮

પહાય રાગં ચ તહેવ દોસં,
મોહં ચ ભિક્ખૂ સયયં વિઅક્ખણો;
મેરુવ્વ વાએણ અકંપમાણો,
પરીસહે આયગુત્તે સહેજ્જા. ૧૯
અણુણ્ણએ નાવણએ મહેસી,
નયાવિ પૂઅં ગરિહં ચ સંજએ;
સે ઉજ્જુભાવં પડિવજ્જ સંજએ,
નિવ્વાણમગ્ગં વિરએ ઉવેઈ. ૨૦
અરઇરઇસહે પહીણસંથવે,
વિરએ આયહિએ પહાણવં;
પરમકૂપએહિં ચિકૂઈ,
છિન્નસોએ અમમે અકિંચણે. ૨૧
વિવિત્તલયણાણિ ભઇજ્જ તાઈ,
નિરુવલેવાઇ અસંથડાઇં;
ઇસીહિં ચિણ્ણાઇ મહાયસેહિં,
કાએણ ફાસેજ્જ પરીસહાઇ. ૨૨
સે નાણનાણોવગએ મહેસી,
અણુત્તરં ચરિઉં ધમ્મસંચયં;
અણુત્તરે નાણધરે જસંસી,
ઓભાસઇ સૂરિએ વંતભિક્ખે. ૨૩
દુવિહં ખવેઊણ ય પુણ્ણપાવં,
નિરંગણે સવ્વઓ વિપ્પમુક્કે;
તરિત્તા સમુદ્દં વ મહાભવોહં,
સમુદ્દપાલે અપુણાગમં ગએત્તિ. બેમિ. ૨૪

ઇતિ એકવિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ.

૨૨ અથ રથનેમીયાખ્યં દ્વાવિંશમધ્યયનમ્

સોરીઅપુરમ્મિ નયરે, આસિ રાયા મહડ્ઢિએ;
વસુદેવુત્તિ નામેણં, રાયલક્ખણુસંજુએ. ૧

તસ્સ ભજ્જા દુવે આસિ, રોહિણી દેવઇ તહા;
તાસિં દોણ્હંપિ દો પુત્તા, ઇટ્ઠા રામકેસવા. ૨

સોરિઅપુરમ્મિ નયરે, આસિ રાયા મહડ્ઢિએ;
સમુદ્દવિજએ નામં, રાયલક્ખણુસંજુએ. ૩

તસ્સ ભજ્જા સિવા નામ, તીસે પુત્તે મહાયસે;
ભયવં અરિટ્ઠનેમિત્તિ, લોગનાહે દમીસરે. ૪

સોડરિટ્ઠનેમિનામો ઉ, લક્ખણુસ્સરસંજુઓ;
અટ્ઠસહસ્સલક્ખણુધરો, ગોઅમો કાલગચ્છવી. ૫

વજ્જરિસહસંઘયણો, સમચઉરંસો ઝસોયરો;
તસ્સ રાઇમઇ કણ્ણું, ભજ્જં જાયઇ કેસવો. ૬

અહ સા રાયવરકણ્ણા, સુસીલા ચારુપેહિણી;
સવ્વલક્ખણુસંપન્ના, વિજ્જુસોઆમણિપ્પહા. ૭

અહાહ જણુઓ તીસે, વાસુદેવં મહિડ્ઢિઅં;
ઇહાગચ્છઉ કુમારો, જા સે કન્નં દદામિ હં. ૮

સવ્વોસહિહિં ણ્હવિઓ, કયકોઉઅમંગલો;
દિવ્વજુઅલપરિહિઓ, ભૂસણેહિં વિભૂસિઓ. ૯

મત્તં ચ ગંધહત્થિં, વાસુદેવસ્સ જિટ્ઠગં;
આરૂઢો સોહઇ અહિઅં, સિરે ચૂડામણી જહા. ૧૦

અહ ઊસિએણ છત્તેણ, ચામરાહિ અ સોહિઓ;
દસારચક્કેણ ય સો, સવ્વઓ પરિવારિઓ. ૧૧

ચતુરંગિણીએ સેણાએ, રઇઆએ જહક્કમં;
તુરિઆણું સન્નિનાએણું, દિવ્વેણું ગયણું ફુસે. ૧૨

એઆરિસીએ ઇડ્ઢીએ, જુત્તીએ ઉત્તમાએ ય;
નિયગાઓ ભવણાઓ, નિજ્જાઓ વણિહપુંગવો. ૧૩

અહ સો તત્થ નિજ્જંતો, દિસ્સ પાણે ભયદ્દુએ;
વાડેહિં પંજરેહિં ચ, સન્નિરુદ્ધે સુદુક્ખિએ. ૧૪

જીવીઅંતં તુ સંપત્તે, મંસટ્ઠા ભક્ખિઅવ્વએ;
પાસિત્તા સે મહાપણે, સારહિં પડિપુચ્છઈ. ૧૫

કસ્સ અટ્ઠા ઇમે પાણા, એએ સવ્વે સુહેસિણો;
વાડેહિં પંજરેહિં ચ, સન્નિરુદ્ધે અ અચ્છહિં. ૧૬

અહ સારહી તઓ ભણઇ, એએ ભદ્દા ઉ પાણિણો;
તુજ્ઝં વિવાહકજ્જંમિ, ભુંજાવેઉં બહું જણું. ૧૭

સોઊણ તસ્સ સો વયણું, બહુપાણુવિણાસણું;
ચિંતેઇ સે મહાપણે, સાણુક્કોસે જિએ હિઓ. ૧૮

જઇ મજ્ઝ કારણા એએ, હમ્મંતિ સુબહૂ જિઆ;
ન મે એઅં તુ નિસ્સેસં, પરલોએ ભવિસ્સઇ. ૧૯

સો કુંડલાણ જુઅલં, સુત્તગં ચ મહાયસો;
આહરણાણિ અ સવ્વાણિ, સારહિસ્સ પણામએ. ૨૦

મણુપરિણામો અ કઓ, દેવા ય જહોઇઅં સમોઇણ્ણા;
સવ્વિડ્ઢીઈ સપરિસા, નિક્ખમણું તસ્સ કાઉં જે. ૨૧

દેવમણુસ્સપરિવુડો, સીઆરયણું તઓ સમારુઢો;
નિક્ખમિઅ વારગાઓ, રેવયયંમિ ઠિઓ ભયવં. ૨૨

ઉજ્જાણું સંપત્તો, ઓઇન્નો ઉત્તિમાઓ સીઆઓ;
સાહસ્સીઇપરિવુડો, અભિનિક્ખમઇ ઉ ચિત્તાહિં. ૨૩

અહ સો સુગંધગંધિએ, તુરિઅં મઉઅકુંચિએ;
સયમેવ લુંચઇ કેસે, પંચમુટ્ઠીહિં સમાહિઓ. ૨૪

વાસુદેવો ય ણું ભણઇ, લુત્તકેસં જિઇંદ્રિઅં;
ઇચ્છિઅમણોરહં તુરિઅં, પાવેસુ તં દમીસરા. ૨૫

નાણેણું દંસણેણું ચ, ચરિત્તેણ તવેણ ય;
ખંતીએ મુત્તીએ, વડ્ઢમાણો ભવાહિ અ. ૨૬

એવં તે રામકેસવા, દસારા ય બહુજણા;
અરિટ્ઠનેમિં વંદિત્તા, અઇગયા વારગાઉરિં. ૨૭

સોઊણ રાયવરકન્ના, પવ્વજ્જં સા જિણુસ્સ ઉ;
નીહાસા ય નિરાણંદા, સોગેણ ઉ સમુચ્છિયા. ૨૮

રાઇમઇ વિચિંતેઇ, ધિરત્થુ મમ જીવિઅં;
જાહં તેણ પરિચ્ચત્તા, સેઅં પવ્વઇઉં મમ. ૨૯

અહ સા ભમરસન્નિભે, કુચ્ચફણગપસાહિએ;
સયમેવ લુંચઇ કેસે, ધિઇમંતી વવસિઆ. ૩૦

વાસુદેવો ય ણું ભણઇ, લુત્તકેસં જિઇંદ્રિઅં;
સંસારસાયરં ઘોરં, તર કણ્ણે લહું લહું. ૩૧

સા પવ્વઇઆ સંતી, પવ્વાવેસિ તહિં બહું;
સયણું પરિઅણું ચેવ, સીલવંતા બહુસ્સુઆ. ૩૨

ગિરિં ચ રેવયં જંતી, વાસેણોલ્લા ઉ અંતરા;
વાસંતે અંધયારમ્મિ, અંતો લયણસ્સ સા ઠિયા. ૩૩

ચીવરાઇં વિસારંતી, જહાજાયત્તિ પાસિઆ;
રહનેમી ભગ્ગચિત્તો, પચ્છા દિટ્ઠો અ તીઇ વિ. ૩૪

ભીઆ ય સા તહિં દટ્ઠું, એગંતે સંજયં તયં;
બાહાહિં કાઉં સંગોફં, વેવમાણી નિસીઅઇ. ૩૫

અહ સોવિ રાયપુત્તો, સમુદ્દવિજયંગઓ;
ભીઅં પવેઇઅં દટ્ઠું, ઇમં વક્કમુદાહરે. ૩૬

રહનેમી અહં ભદ્દે, સુરૂવે ચારુભાસિણિ;
મમં ભયાહિ સુતણૂ, ન તે પીલા ભવિસ્સઇ. ૩૭

એહિ તા ભુંજિમો ભોએ, માણુસ્સં ખુ સુદુલ્લહં;
ભુત્તભોગી તઓ પચ્છા, જિણમગ્ગં ચરિસ્સિમો. ૩૮

દટ્ઠૂણ રહનેમિં તં, ભગ્ગુજ્જોઅપરાઇઅં;
રાઇમઇ અસંભંતા, અપ્પાણું સંવરે તહિં. ૩૯

અહ સા રાયવરકન્ના, સુટ્ઠિઆ નિયમવ્વએ;
જાઇં કુલં ચ સીલં ચ, રક્ખમાણી તયં વએ. ૪૦

જઇસિ રૂવેણ વેસમણો, લલિએણ નલકૂબરો;
તહાવિ તે ન ઇચ્છામિ, જઇસિ સક્ખં પુરંદરો. ૪૧

ધીરત્થુ તે જસો કામી, જો તં જીવિઅકારણા;
વંતં ઇચ્છસિ આવેઉં, સેઅં તે મરણું ભવે. ૪૨

અહં ચ ભોગરાયસ્સ, તં ચસિ અંધગવહ્નિણો;
મા કુલે ગંધણા હોમો, સંજમં નિહુઓ ચર. ૪૩

જઇ તં કાહિસિ ભાવં, જા જા દિચ્છસિ નારિઓ;
વાયાવિદ્ધુવ્વ હડો, અટ્ઠિઅપ્પા ભવિસ્સસિ. ૪૪

ગોવાલો ભંડવાલો વા, જહા તદ્દવ્વણિસ્સરો;
એવં અણિસ્સરો તં પિ, સામણ્ણસ્સ ભવિસ્સસિ. ૪૫

તીસે સો વયણું સોચ્ચા, સંજયાઈ સુભાસિઅં;
અંકુસેણ જહા નાગો, ધમ્મે સંપડિવાઇઓ. ૪૬

મણગુત્તો વયગુત્તો, કાયગુત્તો જિઇંદિઓ;
સામણ્ણું નિચ્ચલં ફાસે, જાવજ્જીવં દઢવ્વઓ. ૪૭

ઉગ્ગં તવં ચરિત્તાણું, જાયા દુણ્ણિવિ કેવલી;
સવ્વં કમ્મં ખવિત્તાણું, સિદ્ધિં પત્તા અણુત્તરં. ૪૮

એવં કરિંતિ સંબુદ્ધા, પંડિઆ પવિઅક્ખણા;
વિણિઅટ્ટંતિ ભોગેસુ, જહા સે પુરિસુત્તમુત્તમો. ત્તિ બેમિ. ૪૯

ઇતિ દ્વાવિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

અથ કેશિગૌતમીયાખ્યં ત્રયોવિંશમધ્યયનમ્

જિણે પાસિત્તિ નામેણું, અરહા લોગપૂઇએ;
સંબુદ્ધપ્પા ય સવ્વણ્ણૂ, ધમ્મતિત્થયરે જિણે. ૧

તસ્સ લોગપ્પઇવસ્સ, આસિ સીસે મહાયસે;
કેસી કુમારસમણે, વિજ્જાચરણપારગે. ૨

ઓહિનાણસુએ બુદ્ધે, સીસસંઘસમાઉલે;
ગામાણુગામં રીયંતે, સાવત્થિં નગરિમાગએ. ૩

તિંદુઅં નામ ઉજ્જાણું, તમ્મિ નયરમંડલે;
ફાસુએ સિજ્જસંથારે, તત્થ વાસમુવાગએ. ૪

અહ તેણેવ કાલેણું, ધમ્મતિત્થયરે જિણે;
ભયવં વદ્ધમાણુત્તિ, સવ્વલોગમ્મિ વિસ્સુએ. ૫

તસ્સ લોગપ્પઇવસ્સ, આસિ સીસે મહાયસે;
ભયવં ગોઅમે નામં, વિજ્જાચરણપારગે. ૬

બારસંગવિઊ બુદ્ધે, સીસસંઘસમાઉલે,
ગામાણુગામં રીઅંતે, સેવિ સાવત્થિમાગએ. ૭

કોટ્ઠગં નામ ઉજ્જાણું, તમ્મિ નયરમંડલે;
ફાસુએ સિજ્જસંથારે, તત્થવાસમુવાગએ. ૮

કેસી કુમારસમણે, ગોઅમે અ મહાયસે;
ઉભઓ તત્થ વિહરિંસુ, અલ્લીણા સુસમાહિઆ. ૯

ઉભઓ સિસ્સસંઘાણું, સંજ્યાણું તવસ્સિણું;
તત્થ ચિંતા સમુપ્પન્ના, ગુણવંતાણ તાઈણું. ૧૦

કેરિસો વા ઇમો ધમ્મો, ઇમો ધમ્મો વ કેરિસો;
આયારધમ્મપ્પણિહી, ઇમા વા સા વ કેરિસી. ૧૧

ચાઉજ્જામો અ જો ધમ્મો, જો ઇમો પંચસિક્ખિઓ;
દેસિઓ વદ્ધમાણેણું, પાસેણ ય મહામુણી. ૧૨

અચેલગો અ જો ધમ્મો, જો ઇમો સંતરુત્તરો;
એગકજ્જપવન્નાણું, વિસેસે કિં નુ કારણું ? ૧૩

અહ તે તત્થ સીસાણું, વિણ્ણાય પવિઅક્ખિઅં;
સમાગમે કયમઈ, ઉભઓ કેસિગોઅમા. ૧૪

ગોઅમો પડિરૂવણ્ણૂ, સીસસંઘસમાઉલે;
જિટ્ઠં કુલમવિક્ખંતો, તિંદુઅં વણુમાગઓ. ૧૫

કેસી કુમારસમણે, ગોઅમં દિસ્સમાગયં;
પડિરૂવં પડિવત્તિં, સમ્મં સંપડિવજ્જઇ. ૧૬

પલાલં ફાસુઅં તત્થ, પંચમં કુસતણાણિ અ;
ગોઅમસ્સ ણિસિજ્જાએ, ખિપ્પં સંપણામએ. ૧૭

કેસીકુમારસમણે, ગોઅમે અ મહાયસે;
ઉભઓ નિસન્ના સોહંતિ, ચંદસૂરસમપ્પહા. ૧૮

સમાગયા બહૂ તત્થ, પાસંડા કોઉગામિઆ;
ગિહત્થાણુમણેગાઓ, સાહસ્સીઓ સમાગયા. ૧૯

દેવદાણુવગંધવ્વા, જક્ખ–રક્ખસ–કિન્નરા,
અદિસ્સાણુ ય ભૂઆણું, આસિ તત્થ સમાગમો. ૨૦

પુચ્છામિ તે મહાભાગ !, કેસી ગોઅમમબ્બવી;
તઓ કેસિં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણુમબ્બવી. ૨૧

પુચ્છ ભંતે ! જહિચ્છં તે, કેસી ગોઅમમબ્બવી;
તઓ કેસી અણુણ્ણાએ, ગોઅમં ઇણુમબ્બવી. ૨૨

ચાઉજ્જામો અ જો ધમ્મો, જો ઇમો પંચસિક્ખિઓ;
દેસિઓ વદ્ધમાણેણું, પાસેણ ય મહામુણી. ૨૩

એગકજ્જપવન્નાણું, વિસેસે કિં નુ કારણું;
ધમ્મે દુવિહે મેહાવી ?, કહં વિપ્પચ્ચઓ ન તે ? ૨૪

તઓ કેસિં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણુમબ્બવી;
પણ્ણા સમિક્ખએ ધમ્મં, તત્તં તત્તવિણિચ્છયં. ૨૫

પુરિમા ઉજ્જુજડા ઉ, વક્કજડા ય પચ્છિમા;
મજ્ઝિમા ઉજ્જુપણ્ણા ઉ, તેણ ધમ્મે દુહા કએ. ૨૬

પુરિમાણું દુવ્વિસુજ્ઝો ઉ, ચરિમાણું દુરણુપાલએ;
કપ્પો મજ્ઝિમગાણું તુ, સુવિસુજ્ઝો સુપાલએ. ૨૭

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિણ્ણો મે સંસઓ ઇમો;
અન્નોવિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા ! ૨૮

અચેલગો અ જો ધમ્મો, જો ઇમો સંતરુત્તરો;
દેસિઓ વદ્ધમાણેણં, પાસેણ ય મહાજસા. ૨૯

એગકજ્જપ્પવન્નાણું, વિસેસે કિં નુ કારણું;
લિંગે દુવિહે મેહાવી, કહં વિપ્પચ્ચઓ ન તે ? ૩૦

કેસિમેવં બુવંતં તુ, ગોઅમે ઇણમબ્બવી;
વિણ્ણાણેણ સમાગમ્મ, ધમ્મસાહણમિચ્છિઅં. ૩૧

પચ્ચયત્થં ચ લોગસ્સ, નાણાવિહવિગપ્પણું;
જત્તત્થં ગહણત્થં ચ, લોએ લિંગપ્પઓઅણું. ૩૨

અહ ભવે પઇણ્ણા ઉ, મોક્ખસબ્ભૂઅસાહણા;
નાણું ચ દંસણું ચેવ, ચરિત્તં ચેવ નિચ્છએ. ૩૩

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિણ્ણો મે સંસઓ ઇમો;
અન્નોવિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા ! ૩૪

અણેગાણું સહસ્સાણું, મજ્ઝે ચિટ્ઠસિ ગોઅમા !
તે અ તે અભિગચ્છંતિ, કહં તે નિજ્જિઆ તુમે ? ૩૫

એગે જિએ જિઆ પંચ, પંચ જિએ જિઆ દસ;
દસહા ઉ જિણિત્તાણું, સવ્વસત્તૂ જિણામહં. ૩૬

સત્તૂ અ ઇઈ કે વુત્તે ? કેસી ગોઅમમબ્બવી;
તઓ કેસિં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણુમબ્બવી. ૩૭

એગપ્પા અજિએ સત્તૂ, કસાયા ઇંદિઆણિ અ;
તે જિણિત્તુ જહાણાયં, વિહરામિ અહં મુણી. ૩૮

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિન્નો મે સંસઓ ઇમો;
અન્નોવિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા. ૩૯

દીસંતિ બહવો લોએ, પાસબદ્ધા સરીરિણો;
મુક્કપાસો લહૂભૂઓ, કહં તં વિહરસિ મુણી ? ૪૦

તે પાસે સબ્વસો છિત્તા, નિહંતૂણ ઉવાયઓ;
મુક્કપાસો લહૂભૂઓ, વિહરામિ અહં મુણી. ૪૧

પાસા ય ઇતિ કે વુત્તા, કેસી ગોઅમબ્બવી;
તઓ કેસિં બુવંતં તુ ગોઅમો ઇણુમબ્બવી. ૪૨

રાગદોસાદઓ તિવ્વા, નેહપાસા ભયંકરા;
તે છિંદિત્તૂ જહાણાયં વિહરામિ જહક્કમં. ૪૩

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિન્નો મે સંસઓ ઇમો;
અન્નો વિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા. ૪૪

અંતોહિઅય સંભૂઆ, લયા ચિટ્ઠઇ ગોઅમા;
ફલેઇ વિસભક્ખીણું, સા ઉ ઉદ્ધરિઆ કહં ? ૪૫

તં લયં સબ્વસો છિત્તા, ઉદ્ધરિત્તૂ સમૂલિઅં;
વિહરામિ જહાનાયં, મુક્કોમિ વિસભક્ખણં. ૪૬

લયા ય ઇતિ કા વુત્તા, કેસી ગોઅમમબ્બવી;
કેસિમેવં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણુમબ્બવી. ૪૭

ભવતણ્હા લયા વુત્તા, ભીમા ભીમફલોદયા;
તમુદ્ધિત્તૂ જહાનાયં, વિહરામિ મહામુણી. ૪૮

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિન્નો મે સંસઓ ઇમો;
અણ્ણોવિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા ! ૪૯

સંપજ્જલિઆ ઘોરા, અગ્ગી ચિટ્ઠઇ ગોઅમા !
જે ડહંતિ સરીરત્થા, કહં વિજ્ઝાવિઆ તુમે. ૫૦

મહામેહપ્પસૂઆઓ, ગિજ્ઝ વારિ જલુત્તમં;
સિંચામિ સયયં તે ઉ, સિત્તા નો અ ડહંતિ મે. ૫૧

અગ્ગી અ ઇઇ કે વુત્તે, કેસી ગોઅમમબ્બવી;
તઓ કેસિં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણમબ્બવી. ૫૨

કસાયા અગ્ગિણો વુત્તા, સુઅસીલતવો જલં;
સુઅધારાભિહયા સંતા, ભિન્ના હુ ન ડહંતિ મે. ૫૩

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિન્નો મે સંસઓ ઇમો;
અન્નોવિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા. ૫૪

અયં સાહસિઓ ભીમો, દુટ્ઠસ્સો પરિધાવઇ;
જંસિ ગોઅમ ! આરૂઢો, કહં તેણ ન હીરસિ ? ૫૫

પહાવંતં નિગિણ્હામિ, સુઅરસ્સીસમાહિયં;
ન મે ગચ્છઇ ઉમ્મગ્ગં, મગ્ગં ચ પડિવજ્જઇ. ૫૬

આસે અ ઇતિ કે વુત્તે, કેસી ગોઅમમબ્બવી;
કેસિમેવં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણમબ્બવી. ૫૭

મણો સાહસિઓ ભીમો, દુટ્ઠસ્સો પરિધાવઇ;
તં સમ્મં તુ નિગિણ્હામિ, ધમ્મસિક્ખાઇ કંથગં. ૫૮

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિન્નો મે સંસઓ ઇમો;
અન્નોવિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા ! ૫૯

કુપ્પહા બહવો લોએ, જેહિં નાસંતિ જંતુણો;
અદ્ધાણે કહ વટ્ટંતો, તં ન નસ્સસિ ગોઅમા ? ૬૦

જે અ મગ્ગેણ ગચ્છંતિ, જે અ ઉમ્મગ્ગપટ્ઠિઆ;
તે સવ્વે વેઇઆ મજ્ઝં, તો ન નસ્સામહં મુણી. ૬૧

મગ્ગે અ ઇતિ કે વુત્તે ? કેસી ગોઅમમબ્બવી;
તઓ કેસિં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણમબ્બવી. ૬૨

કુપ્પાવયણપાસંડી, સવ્વે ઉમ્મગ્ગપટ્ઠિઆ;
સમગ્ગં તુ જિણક્ખાયં, એસ મગ્ગે હિ ઉત્તમે. ૬૩

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિન્નો મે સંસઓ ઇમો;
અણ્ણોવિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા ! ૬૪

મહાઉદગવેગેણું, બુજ્ઝમાણાણ પાણિણું;
સરણું ગઈ પઇટ્ઠા ય, દીવં કં મન્નસિ મુણી ? ૬૫

અત્થિ એગો મહાદીવો, વારિમજ્ઝે મહાલએ;
મહાઉદગવેગસ્સ, ગઇ તત્થ ન વિજ્જઇ. ૬૬

દીવે અ ઇઇ કે વુત્તે, કેસી ગોઅમમબ્બવી;
કેસિમેવં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણમબ્બવી. ૬૭

જરામરણવેગેણું બુજ્ઝમાણાણ પાણિણું;
ધમ્મો દીવો પઇટ્ઠા ય, ગઈ સરણમુત્તમં. ૬૮

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિણ્ણો મે સંસઓ ઇમો;
અન્નોવિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા ! ૬૯

અણુવંસિ મહોહંસિ, નાવા વિપ્પરિધાવઈ;
જંસિ ગોઅમ ! આરૂઢો, કહં પારં ગમિસ્સસિ. ૭૦

જા ઉ અસ્સાવિણી નાવા, ન સા પારસ્સ ગામિણી;
જા નિરસ્સાવિણી નાવા, સા ઉ પારસ્સ ગામિણી. ૭૧

નાવા અ ઇઇ કા વુત્તા, કેસી ગોઅમમબ્બવી;
કેસિમેવં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણમબ્બવી. ૭૨

સરીરમાહુ નાવત્તિ, જીવો વુચ્ચતિ નાવિઓ;
સંસારો અણુવો વુત્તો, જં તરંતિ મહેસિણો. ૭૩

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિન્નો મે સંસઓ ઇમો;
અન્નોવિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા ! ૭૪

અંધયારે તમે ઘોરે, ચિટ્ઠંતિ પાણિણો બહૂ;
કો કરિસ્સઇ ઉજ્જોઅં, સવ્વલોઅંમિ પાણિણં. ૭૫

ઉગ્ગઓ વિમલો ભાણૂ, સવ્વલોઅપ્પહંકરો;
સો કરિસ્સઈ ઉજ્જોઅં, સવ્વલોઅંમિ પાણિણં. ૭૬

ભાણૂ અ ઇઇ કે વુત્તે, કેસી ગોઅમમબ્બવી;
કેસિમેવં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણમબ્બવી. ૭૭

ઉગ્ગઓ ખીણસંસારો, સવ્વણ્ણૂ જિણભક્ખરો;
સો કરિસ્સઈ ઉજ્જોઅં, સવ્વલોઅંમિ પાણિણં. ૭૮

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિન્નો મે સંસઓ ઇમો;
અન્નોવિ સંસઓ મજ્ઝં, તં મે કહસુ ગોઅમા ! ૭૯

સારીરમાણસે દુક્ખે, વજ્ઝમાણાણ પાણિણં;
ખેમં સિવમણુત્તમં, ઠાણું કિં મન્નસે મુણી ? ૮૦

અત્થિ એગં ધુવં ઠાણું, લોગગ્ગંમિ દુરારુહં;
જત્થ નત્થિ જરામચ્ચૂ, વાહિણો વેઅણા તહા. ૮૧

ઠાણે અ ઈઈ કે વુત્તે ? કેસી ગોઅમમબ્બવી;
કેસિમેવં બુવંતં તુ, ગોઅમો ઇણુમબ્બવી. ૮૨

નિવ્વાણુંતિ અબાહંતિ, સિદ્ધલોગગ્ગમેવ ય;
ખેમં સિવમણાબાહં, જં ચરંતિ મહેસિણો. ૮૩

તં ઠાણું સાસયં વાસં, લોઅગ્ગંમિ દુરારુહં;
જં સંપત્તા ન સોઅંતિ, ભવોહંતકરા મુણી. ૮૪

સાહુ ગોઅમ ! પણ્ણા તે, છિન્નો મે સંસઓ ઇમો;
નમો તે સંસયાતીત ! સવ્વસુત્તમહોયહી. ૮૫

એવં તુ સંસએ છિન્ને, કેસી ઘોરપરક્કમે;
અભિવંદિત્તા સિરસા, ગોઅમં તુ મહાયસં. ૮૬

પંચમહવ્વયધમ્મં, પડિવન્નજઇ ભાવઓ;
પુરિમસ્સ પચ્છિમંમિ, મગ્ગે તત્થ સુહાવહે. ૮૭

કેસીગોઅમઓ ણિચ્ચં, તમ્મિ આસિ સમાગમે;
સુઅસીલસમુક્કરિસો, મહત્થત્થવિણિચ્છઓ. ૮૮

તોસિયા પરિસા સવ્વા, સમ્મગ્ગં સમુવટ્ઠિયા;
સંથુઆ તે પસીઅંતુ, ભયવં કેસિગોઅમે. ત્તિ બેમિ. ૮૯

ઇતિ ત્રયોવિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

૨૪ અથ પ્રવચનમાતૃસંજ્ઞં ચતુર્વિંશમધ્યયનમ્

અટ્ઠપ્પવયણમાયાઓ, સમિઈ ગુત્તી તહેવ ય;
પંચેવ ય સમિઇઓ, તઓ ગુત્તિઓ આહિઆ. ૧
ઇરિઆભાસેસણાદાણે, ઉચ્ચારે સમિઈ ઇઅ;
મણગુત્તી વયગુત્તી, કાયગુત્તી અ અટ્ઠમા ૨
એઆઓ અટ્ઠ સમિઇઓ, સમાસેણ વિઆહિઆ;
દુવાલસંગં જિણક્ખાયં, માયં જત્થ ઉ પવયણં. ૩
આલંબણેણ કાલેણ, મગ્ગેણ જયણાઇ અ;
ચઉકારણપરિસુદ્ધં, સંજએ ઇરિઅં રિએ. ૪
તત્થ આલંબણં નાણું, દંસણું ચરણું તહા;
કાલે અ દિવસે વુત્તે, મગ્ગે ઉપ્પહવજ્જિએ. ૫
દવ્વઓ ખેત્તઓ ચેવ, કાલઓ ભાવઓ તહા;
જયણા ચઉવ્વિહા વુત્તા, તં મે કિત્તયઓ સુણ. ૬
દવ્વઓ ચક્ખુસા પેહે, જુગમિત્તં તુ ખેત્તઓ;
કાલઓ જાવ રીએજ્જા, ઉવઉત્તે અ ભાવઓ. ૭
ઇંદિઅત્થે વિવજ્જિત્તા, સજ્ઝાયં ચેવ પંચહા;
તમ્મુત્તી તપ્પુરક્કારે, સંજએ ઇરિઅં રિએ. ૮
કોહે માણે અ માયાએ, લોભે અ ઉવઉત્તયા;
હાસે ભયમોહરિએ, વિકહાસુ તહેવ ય. ૯
એઆઇં અટ્ઠ ઠાણાઇં, પરિવજ્જિત્તુ સંજએ;
અસાવજ્જં મિઅં કાલે, ભાસં ભાસિજ્જ પણવં. ૧૦
ગવેસણાએ ગહણે અ, પરિભોગેસણા ય જા;
આહારોવહિસેજ્જાએ, એએ તિણિ વિ સોહએ. ૧૧

ઉગ્ગામુપ્પાયણું પઢમે, બીએ સોહિજ્જ એસણું;
પરિભોગંમિ ચઉક્કં, વિસોહિજ્જ જયં જઇ. ૧૨

ઓહોવહોવગ્ગહિઅં, ભંડગં દુવિહં મુણી;
ગિણ્હંતો નિક્ખિવંતો અ, પઉંજિજ્જ ઇમં વિહિં. ૧૩

ચક્ખુસા પડિલેહિત્તા, પમજ્જિજ્જ જયં જઈ;
આઇએ નિક્ખિવેજ્જા વા, દુહઓવિ સમિએ સયા. ૧૪

ઉચ્ચારં પાસવણું, ખેલં સિંઘાણુ જલ્લિઅં;
આહારં ઉવહિં દેહં, અન્નં વાવિ તહાવિહં. ૧૫

અણુવાયમસંલોએ, અણુવાએ ચેવ હોઇ સંલોએ;
આવાયમસંલોએ, આવાએ ચેવ સંલોએ. ૧૬

અણુવાયમસંલોએ (૧) પરસ્સડણુવઘાઇ (૨);
સમે (૩) અજુસિરે (૪) આવિ, અચિરકાલકયંમિ (૫) અ ૧૭
વિચ્છિણ્ણે (૬) દૂરમોગાઢે (૭),
નાસન્ને (૮) બિલવજ્જિએ (૯);
તસપાણબીઅરહિએ (૧૦), ઉચ્ચારાઇણિ વોસિરે. ૧૮

એઆઓ પંચ સમિઇઓ, સમાસેણ વિઆહિઆ;
ઇત્તો ય તઓ ગુત્તી, વોચ્છામિ અણુપુવ્વસો. ૧૯

સચ્ચા તહેવ મોસા ય, સચ્ચામોસા તહેવ ય;
ચઉત્થી અસચ્ચમોસા અ, મણગુત્તી ચઉવ્વિહા. ૨૦

સંરંભસમારંભે, આરંભંમિ તહેવ ય;
મણું પવત્તમાણું તુ, નિઅત્તિજ્જ જયં જઈ. ૨૧

સચ્ચા તહેવ મોસા ઉ, સચ્ચામોસા તહેવ ય;
ચઉત્થી અસચ્ચમોસા ઉ, વયગુત્તી ચઉવ્વિહા. ૨૨

સંરંભસમારંભે, આરંભંમિ તહેવ ય;
વયં પવત્તમાણું તુ, નિઅત્તિજ્જ જયં જઇ. ૨૩

ઠાણે નિસીઅણે ચેવ, તહેવ ય તુઅટ્ટણે;
ઉલ્લંઘણપલ્લંઘણ, ઇંદ્રિઆણું ચ જુંજણે. ૨૪

સંરંભસમારંભે, આરંભંમિ તહેવ ય;
કાયં પવત્તમાણું તુ, નિઅત્તિજ્જ જયં જઈ. ૨૫

એઆઓ પંચસમિઇઓ, ચરણસ્સ ય પવત્તણે;
ગુત્તી નિઅત્તણે વુત્તા, અસુભત્થેસુ સવ્વસો. ૨૬

એઆઓ પવયણમાયાઓ, જે સમ્મં આયરે મુણી;
સે ખિપ્પં સવ્વસંસારા, વિપ્પમુચ્ચઇ પંડિઓત્તિ બેમિ. ૨૭

ઇતિ ચતુર્વિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ

---

૨૫ : અથ યજ્ઞીયાખ્યં પંચવિંશમધ્યયનમ્.

માહણકુલસંભૂઓ, આસિ વિપ્પો મહાયસો;
જાયાઈ જમજણસ્સિ, જયઘોસેત્તિ નામઓ. ૧

ઇંદ્રિઅગ્ગામનિગ્ગાહી, મગ્ગગામી મહામુણી;
ગામાણુગામં રીઅંતો, પત્તો વાણારસીં પુરીં. ૨

વાણારસીએ બહિઆ, ઉજ્જાણંમિ મણોરમે;
ફાસુએ સિજ્જસંથારે, તત્થ વાસમુવાગએ. ૩

અહ તેણેવ કાલેણં, પુરીએ તત્થ માહણે;
નામેણ વિજયઘોસે, જણું જયઇ વેઅવી. ૪

અહ સે તત્થ અણુગારે, માસક્ખમણપારણે;
વિજયઘોસસ્સ જણમિ, ભિક્ખમટ્ઠા ઉવટ્ઠિએ. ૫

સમુવટ્ઠિઅં તહિં સંતં, જાયગો પડિસેહએ;
ન હુ દાહામુ તે ભિક્ખં, ભિક્ખૂ જાયાહિ અન્નઓ. ૬

જે અ વેઅવિઉ વિપ્પા, જણટ્ઠા ય જે દ્વિઆ;
જોઇસંગવિઉ જે અ, જે અ ધમ્માણ પારગા. ૭

જે સમત્થા સમુદ્ધત્તું, પરમપ્પાણમેવ ય;
તેસિ અન્નમિણં દેયં, સો ભિક્ખૂ સવ્વકામિઅં. ૮

સો તત્થ એવં પડિસિદ્ધો, જાયગેણ મહામુણી;
ન હિ રુટ્ઠો નવિ તુટ્ઠો, ઉત્તમટ્ઠગવેસઓ. ૯

નન્નટ્ઠં પાણહેઉં વા, નવિ નિવ્વાહણાય વા;
તેસિ વિમોક્ખણટ્ઠાએ, ઇમં વયણમબ્બવી. ૧૦

નવિ જાણસિ વેઅમુહં, નવિ જણાણ જં મુહં;
નક્ખત્તાણ મુહં જં ચ, જં ચ ધમ્માણ વા મુહં. ૧૧

જે સમત્થા સમુદ્ધત્તું, પરં અપ્પાણમેવ ય;
ન તે તુમં વિઆણાસિ, અહ જાણાસિ તો ભણ. ૧૨

તસ્સક્ખેવપમુક્ખં ચ, અચયંતો તહિં દ્વિઓ;
સપરિસો પંજલી હોઉં, પુચ્છઇ તં મહામુણિ. ૧૩

વેઆણું ચ મુહં બૂહિ, બૂહિ જણાણ જં મુહં;
નક્ખત્તાણ મુહં બૂહિ, બૂહિ ધમ્માણ જં મુહં. ૧૪

જે સમત્થા સમુદ્ધત્તું, પરં અપ્પાણમેવ ય;
એય મે સંસયં સવ્વં, સાહૂ કહસુ પુચ્છિઓ. ૧૫

અગ્ગિણેત્તમુહા વેઆ, જણ્ણટ્ઠી વેઅસાં મુહં,
નક્ખત્તાણ મુહં ચંદો, ધમ્માણું કાસવો મુહં. ૧૬

જહા ચંદં ગહાઈઆ, ચિટ્ઠંતિ પંજલીઉડા;
વંદમાણા નમંસંતા, ઉત્તમં મણુહારિણો. ૧૭

અજ્જાણુગા જણુવાઇ, વિજ્જામાહણુસંપયા;
ગૂઢા સજ્ઝાયતવસા, ભાસછન્ના ઇવડગ્ગિણો. ૧૮

જો લોએ બંભણો વુત્તો, અગ્ગી વા મહિઓ જહા;
સયા કુસલસંદિટ્ઠું, તં વયં બૂમ માહણું. ૧૯

જો ન સજ્જઇ આગંતું, પવ્વયંતો ન સોઅઇ;
રમએ અજ્જવયણંમિ, તં વયં બૂમ માહણું. ૨૦

જાયરૂવં જહામટ્ઠું, નિદ્ધંતમલપાવગં;
રાગદોસભયાઇઅં, તં વયં બૂમ માહણું. ૨૧

તવસ્સિયં કિસં દંતં, અવચિયમંસસોણિયં;
સુવ્વયં પત્તનિવ્વાણું, તં વયં બૂમ માહણું. ૨૨

તસે પાણે વિઆણિત્તા, સંગહેણ ય થાવરે;
જો ન હિંસઇ તિવિહેણું, તં વયં બૂમ માહણું. ૨૩

કોહા વા જઇ વા હાસા, લોહા વા જઇ વા ભયા;
મુસં ન વયઇ જો ઉ, તં વયં બૂમ માહણું. ૨૪

ચિત્તમંતમચિત્તં વા, અપ્પં વા જઇ વા બહું;
ન ગિણ્હઇ અદત્તં જો, તં વયં બૂમ માહણું. ૨૫

દિવ્વમાણુસતેરિચ્છં, જો ન સેવઇ મેહુણું;
મણસા કાય વક્કેણું, તં વયં બૂમ માહણું. ૨૬

જહા પઉમં જલે જાયં, નોવલિપ્પઇ વારિણા;
એવં અલિત્તં કામેહિં, તં વયં બૂમ માહણં. ૨૭

અલોલુઅં મુહાજીવી, અણગારં અકિંચણં;
અસંસત્તં ગિહત્થેસુ, તં વયં બૂમ માહણં. ૨૮

જહિત્તા પૂવ્વસંજોગં, નાતિસંગે અ બંધવે;
જો ન સજ્જઇ એએસુ, તં વયં બૂમ માહણં. ૨૯

પસુબંધા સવ્વવેઆ, જટ્ઠં ચ પાવકમ્મુણા;
ન તં તાયંતિ દુસ્સીલં, કમ્માણિ બલવંતિહ. ૩૦

નવિ મુંડિએણ સમણો, ન ઓંકારેણ બંભણો;
ન મુણીરણ્ણવાસેણં, કુસચીરેણ ન તાવસો. ૩૧

સમયાએ સમણો હોઇ, બંભચેરેણ બંભણો;
નાણેણ ય મુણી હોઇ, તવેણ હોઇ તાવસો. ૩૨

કમ્મુણા બંભણો હોઇ, કમ્મુણા હોઇ ખત્તિઓ;
કમ્મુણા વઇસો હોઇ, સુદ્દો હવઇ કમ્મુણા. ૩૩

એએ પાઉકરે બુદ્ધે, જેહિં હોઇ સિણાયઓ;
સવ્વસંગવિણિમુક્કં, તં વયં બૂમ માહણં. ૩૪

એવં ગુણસમાઉત્તા, જે ભવંતિ દ્વિઉત્તમા;
તે સમત્થા ઉ ઉદ્ધર્ત્તું, પરં અપ્પાણમેવ ય. ૩૫

એવં તુ સંસયે છિન્ને, વિજયઘોસે અ માહણે;
સમુદાય તઓ તં તુ, જયઘોસં મહામુણિં. ૩૬

તુટ્ઠે અ વિજયઘોસે, ઇણમુદાહુ કયંજલી;
માહણત્તં જહાભૂયં, સુટ્ઠુ મે ઉવદંસિઅં. ૩૭

તુબ્ભે જઇઆ જણ્ણાણું, તુબ્ભે વેઅવિઊ વિઊ;
જોઇસંગવિઊ તુબ્ભે, તુબ્ભે ધમ્માણ પારગા. ૩૮
તુબ્ભે સમત્થા ઉદ્ધત્તું, પરં અપ્પાણમેવ ય;
તમણુગ્ગહં કરેહમ્હં, ભિક્ખેણું ભિક્ખુઉત્તમા. ૩૯
ન કજ્જં મજ્જ ભિક્ખેણું, ખિપ્પં નિક્ખમસુ દિજ્જા;
મા ભમિહિસિ ભયાવત્તે, ઘોરે સંસારસાગરે. ૪૦
ઉવલેઓ હોઇ ભોગેસુ, અભોગી નોવલિપ્પઇ;
ભોગી ભમઇ સંસારે, અભોગી વિપ્પમુચ્ચઈ. ૪૧
ઉલ્લો સુક્કો અ દો છૂઢા, ગોલયા મટ્ટિઆમયા;
દોવિ આવડિઆ કુડ્ડે, જો ઉલ્લો સોડત્થ લગ્ગઈ. ૪૨
એવં લગ્ગન્તિ દુમ્મેહા, જે નરા કામલાલસા;
વિરત્તા ઉ ન લગ્ગંતિ, જહા સુક્કે ઉ ગોલએ ૪૩
એવં સો વિજયઘોસો, જયઘોસસ્સ અંતિએ;
અણુગારસ્સ નિક્ખંતો, ધમ્મં સોચ્ચા અણુત્તરં. ૪૪
અવિત્તા પુવ્વકમ્માઈં, સંજમેણ તવેણ ય;
જયઘોસવિજયઘોસા, સિદ્ધિં પત્તા અણુત્તરંત્તિ બેમિ. ૪૫

ઇતિ પંચવિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્

૨૬ અથ સામાચારીસંજ્ઞં ષડ્‌વિંશમધ્યયનમ્.

સામાયારિં પવક્ખામિ, સવ્વદુક્ખવિમોક્ખણિં;
જં ચરિત્તાણ નિગ્ગંથા, તિણ્ણા સંસારસાગરં. ૧

પઢમા આવસ્સિઆ નામ ૧, બિઇઆ ય નિસીહિઆ ૨;
આપુચ્છણા ય તઇયા ૩, ચઉત્થી પડિપુચ્છણા ૪. ૨

પંચમા છંદણા નામં ૫, ઇચ્છાકારો અ છટ્ઠઓ ૬;
સત્તમો મિચ્છાકારો ઉ ૭, તહક્કારો અ અટ્ઠમો. ૩

અબ્ભુટ્ઠાણું નવમં ૯, દસમા ઉવસંપયા ૧૦;
એસા દસંગા સાહૂણું, સામાયારી પવેઇયા. ૪

ગમણે આવસ્સિઅં કુજ્જા, ઠાણે કુજ્જા નિસીહિઅં;
આપુચ્છણા સયં કરણે, પરકરણે પડિપુચ્છણા. ૫

છંદણા દવ્વજાએણું, ઇચ્છાકારો અ સારણે;
મિચ્છાકારો અ નિંદાએ, તહક્કારો પડિસ્સુએ. ૬

અબ્ભુટ્ઠાણું ગુરુપૂઆ, અચ્છણે ઉવસંપયા;
એવં દુપંચસંજુત્તા, સામાયારી પવેઇયા. ૭

પુવ્વિલ્લંમિ ચઉભ્ભાગે, આઇચ્ચંમિ સમુટ્ઠિએ;
ભંડગં પડિલેહિત્તા, વંદિત્તા ય તઓ ગુરું. ૮

પુચ્છિજ્જા પંજલીઉડો, કિં કાયવ્વં મએ ઇહ;
ઇચ્છં નિઓઇઉ ભંતે, વેઆવચ્ચે વ સજ્ઝાએ. ૯

વેઆવચ્ચે નિઉત્તેણું, કાયવ્વં અગિલાયઓ;
સજ્ઝાએ વા નિઉત્તેણું, સવ્વદુક્ખવિમોક્ખણે ૧૦

દિવસસ્સ ચઉરો ભાએ, કુજ્જા ભિક્ખૂ વિઅક્ખણો;
તએ ઉત્તરગુણે કુજ્જા, દિણભાગેસુ ચઉસુ વિ. ૧૧

પઢમં પોરિસિં સજ્ઝાયં, બિઈઅં ઝાણું ઝિઆયઈ;
તઇઆએ ગોઅરકાલં, પુણો ચઉત્થિએ સજ્ઝાયં. ૧૨

આસાઢે માસે દુપયા, પોસે માસે ચઉપ્પયા;
ચિત્તાસોએસુ માસેસુ, તિપયા હવઇ પોરિસી. ૧૩

અંગુલં સત્તરત્તેણું, પક્ખેણું તુ દુઅંગુલં;
વડ્ઢએ હાયએ આવિ, માસેણું ચઉરંગુલં. ૧૪

આસાઢબહુલપક્ખે, ભદ્દવએ કત્તિએ અ પોસે અ;
ફગ્ગુણવઇસાહેસુ અ, નાયવ્વા ઓમરત્તાઓ. ૧૫

જેટ્ઠામૂલે આસાઢસાવણે, છહિં અંગુલેહિં પડિલેહા;
અદ્ધહિં બીઅતિઅમ્મિ, તઇએ દસ અદ્ધહિં ચઉત્થે. ૧૬

રત્તિપિ ચઉરો ભાએ, ભિક્ખૂ કુજ્જા વિઅક્ખણો;
તએ ઉત્તરગુણે કુજ્જા, રાઇભાગેસુ ચઉસુવિ. ૧૭

પઢમં પોરિસિં સજ્ઝાયં, બિઈઅં ઝાણું ઝિઆયઇ;
તઇઆએ નિદ્દમોક્ખં તુ, ચઉત્થીએ ભુજ્જોવિ સજ્ઝાયં. ૧૮

જં નેઇ જયા રત્તિં, નક્ખત્તં તમ્મિ નહચઉબ્ભાએ;
સંપત્તે વિરમિજ્જા, સજ્ઝાયપઓસકાલંમિ. ૧૯

તમ્મેવ ય નક્ખત્તે, ગયણચઉબ્ભાગસાવસેસંમિ;
વેરત્તિઅંપિ કાલં, પડિલેહિત્તા મુણી કુજ્જા. ૨૦

પુવ્વિલ્લંમિ ચઉબ્ભાગે, પડિલેહિત્તાણ ભંડગં;
ગુરું વંદિત્તુ સજ્ઝાયં, કુજ્જા દુક્ખવિમોક્ખણું. ૨૧

પોરિસીએ ચઉભાગે, વંદિત્તાણ તઓ ગુરું;
અપડિક્કમિત્તા કાલસ્સ, ભાયણં પડિલેહએ. ૨૨

મુહપોત્તિઅં પડિલેહિત્તા, પડિલેહિજ્જ ગોચ્છગં;
ગોચ્છગલઈઅંગુલિઓ, વત્થાઇં પડિલેહએ. ૨૩

ઉડ્ઢં થિરં અતુરિઅં, પુવ્વં તા વત્થમેવ પડિલેહે;
તો બિઇયં પપ્ફોડે, તઇઅં ચ પુણો પમજ્જિજ્જા. ૨૪

અણચ્ચાવિઅં અવલિઅં, અણાણુબંધિમમોસલિં ચેવ;
છપ્પુરિમા નવ ખોડા, પાણીપાણિવિસોહણં. ૨૫

આરભડા સમ્મદ્દા, વજ્જેઅવ્વા ય મોસલી તઇઆ;
પપ્ફોડણા ચઉત્થી, વિકિખત્તા વેઇઆ છટ્ઠી. ૨૬

પસિઢિલપલંબલોલા, એગામોસા અણેગરૂવધુણા;
કુણઇ પમાણિપમાયં, સંકિયગણણોવગં કુજ્જા. ૨૭

અણૂણાઇરિત્તપડિલેહા, અવિવચ્ચાસા તહેવ ય;
પઢમં પયં પસત્થં, સેસાણિ ય અપ્પસત્થાણિ. ૨૮

પડિલેહણું કુણંતો, મિહો કહં કુણઇ જણવયકહં વા;
દેઇ વ પચ્ચક્ખાણું, વાએઇ સયં પડિચ્છઇ વા. ૨૯

પુઢવિ આઉક્કાએ, તેઉ-વાઊ-વણસ્સઇ-તસાણું;
પડિલેહણાપમત્તો, છણ્હંપિ વિરાહઓ હોઇ. ૩૦

પુઢવિ આઉક્કાએ, તેઊ-વાઊ-વણસ્સઇતસાણું;
પડિલેહણાઆઉત્તો, છણ્હં સંરક્ખઓ હોઇ. ૩૧

તઇઆએ પોરિસીએ, ભત્તપાણું ગવેસએ;
છણ્હમન્નયરાગંમિ, કારણમ્મિ સમુટ્ઠિએ. ૩૨

વેઅણ વેઆવચ્ચે, ઇરિઅટ્ઠાએ અ સંજમટ્ઠાએ;
તહ પાણુવત્તિઆએ, છટ્ઠું પુણ ધમ્મચિંતાએ. ૩૩

નિગ્ગંથો ધિઇમંતો, નિગ્ગંથી વિ ન કરિજ્જ છહિં ચેવ;
ઠાણેહિં તુ ઇમેહિં, અણતિક્કમણા ય સે હોઈ. ૩૪

આયંકે ઉવસગ્ગે, તિતિક્ખયા બંભચેરગુત્તીસુ,
પાણિદયા તવહેઉં સરીરવોચ્છેઅણટ્ઠાએ. ૩૫

અવસેસં ભંડગં ગિજ્ઝા, ચક્ખુસા પડિલેહએ;
પરમદ્ધજોઅણાઓ, વિહારં વિહરએ મુણી. ૩૬

ચઉત્થીએ પોરિસીએ, નિક્ખિવિત્તાણ ભાયણું;
સજ્ઝાયં ચ તઓ કુજ્જા, સવ્વભાવવિભાવણું. ૩૭

પોરિસીએ ચઉભ્ભાએ, વંદિત્તાણ તઓ ગુરું;
પડિક્કમિત્તા કાલસ્સ, સિજ્જં તુ પડિલેહએ. ૩૮

પાસવણુચ્ચારભૂમિં ચ, પડિલેહિજ્જ જયં જઈ;
કાઉસ્સગ્ગં તઓ કુજ્જા, સવ્વદુક્ખવિમોક્ખણું. ૩૯

દેવસિઅં ચ અઇઆરં, ચિંતિજ્જ અણુપુવ્વસો;
નાણે અ દંસણે ચેવ, ચરિત્તંમિ તહેવ ય. ૪૦

પારિઅકાઉસ્સગ્ગો, વંદિત્તાણ તઓ ગુરું;
દેવસિઅં તુ અઇઆરં, આલોઇજ્જ જહક્કમં. ૪૧

પડિક્કમિત્ત નિસ્સલ્લો, વંદિત્તાણું તઓ ગુરું;
કાઉસ્સગ્ગં તઓ કુજ્જા, સવ્વદુક્ખવિમોક્ખણું. ૪૨

પારિયકાઉસ્સગ્ગો, વંદિત્તાણું તઓ ગુરું;
થુઇ મંગલં ચ કાઉં, કાલં સંપડિલેહએ. ૪૩

પઢમં પોરિસિં સજ્ઝાયં, બિઇયં ઝાણું ઝિઆયઇ;
તઇઆએ નિદ્દમોક્ખં તુ, સજ્ઝાયં તુ ચઉત્થીએ. ૪૪
પોરિસીએ ચઉત્થીએ, કાલં તુ પડિલેહિઆ;
સજ્ઝાયં તુ તઓ કુજ્જા, અબોહિંતો અસંજએ. ૪૫
પોરિસીએ ચઉભ્ભાએ, વંદિત્તાણ તઓ ગુરું;
પડિક્કમિત્તા કાલસ્સ, કાલં તુ પડિલેહએ. ૪૬
આગએ કાયવુસ્સગ્ગે, સવ્વદુક્ખવિમોક્ખણે;
કાઉસ્સગ્ગં તઓ કુજ્જા, સવ્વદુક્ખવિમોક્ખણં. ૪૭
રાઇઅં ચ અઇઆરં, ચિંતિજ્જ અણુપુવ્વસો;
નાણમ્મિ દંસણમ્મિ ય, ચરિત્તમ્મિ તવંમિ ય. ૪૮
પારિઅકાઉસ્સગ્ગો, વંદિત્તાણ તઓ ગુરું;
રાઇઅં તુ અઇઆરં, આલોએજ્જ જહક્કમં. ૪૯
પડિક્કમિત્તુ નિસ્સલ્લો, વંદિત્તાણ તઓ ગુરું;
કાઉસ્સગ્ગં તઓ કુજ્જા, સવ્વદુક્ખવિમોક્ખણં. ૫૦
કિં તવં પડિવજ્જામિ, એવં તત્થ વિચિંતએ;
કાઉસ્સગ્ગં તુ પારિત્તા, વંદઇ ઉ તઓ ગુરું. ૫૧
પારિઅકાઉસ્સગ્ગો, વંદિત્તાણ તઓ ગુરું;
તવં સંપડિવજ્જિત્તા, કરિજ્જ સિદ્ધાણ સંથવં. ૫૨
એસા સામાયારી, સમાસેણ વિયાહિઆ;
જં ચરિત્તા બહૂ જીવા, તિણ્ણા સંસારસાગરંત્તિ બેમિ. ૫૩

ઇતિ ષડ્‌વિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

૨૭ : અથ ખલુંકીયાખ્યં સપ્તવિંશમધ્યયનમ્.

થેરે ગણહરે ગગ્ગે, મુણી આસિ વિસારએ;
આઇણ્ણે ગણિભાવંમિ, સમાહિં પડિસંધએ. ૧

વહણે વહમાણસ્સ, કંતારં અઇવત્તઇ;
જોએ વહમાણસ્સ, સંસારં અઇવત્તઇ. ૨

ખલુંકે જો ઉ જોએઇ, વિહમ્માણો કિલિસ્સઇ;
અસમાહિં ચ વેએઇ, તોત્તઓ સે ય ભજ્જઇ. ૩

એગં ડસઇ પુચ્છંમિ, એગં વિંધઇડભિક્ખણું;
એગો ભંજઈ સમિલં, એગો ઉપ્પહપટ્ઠિઓ. ૪

એગો પડઇ પાસેણું, નિવેસઇ નિવજ્જઇ;
ઉક્કુદઇ ઉપ્પિડઇ, સઢે બાલગવી વએ. ૫

માઇ મુદ્ધેણ પડઇ, કુદ્ધે ગચ્છઇ પડિપહં;
મયલક્ખેણ ચિક્કઇ, વેગેણ ય પહાવઈ. ૬

છિણ્ણાલે છિણ્ણઇ સલ્લિં, દુદંતે ભંજઈ જુગં;
સેવિ અ સુસ્સુઆઇત્તા, ઉજ્જહિત્તા પલાયઇ. ૭

ખલુંકા જારિસા જોજ્જા, દુસ્સીસાડવિ હુ તારિસા;
જોઇઆ ધમ્મજાણુમ્મિ, ભજ્જંતિ ધિઇદુબ્બલા. ૮

ઈડ્ઢીગારવિએ એગે, એગેડત્થ રસગારવે;
સાયાગારવિએ એગે, એગે સુચિરકોહણે. ૯

ભિક્ખાલસીએ એગે, એગે ઓમાણભીરુએ થદ્ધે;
એગં ચ અણુસાસમ્મિ, હેઊહિં કારણેહિ અ. ૧૦

સોવિ અંતરભાસિલ્લો, દોસમેવ પકુવ્વઇ;
આયરિઆણું તં વયણું, પડિકૂલેઇ અભિક્ખણું. ૧૧

ન સા મમં વિઆણાઇ, નવિ સા મજ્ઝ દાહિઇ;
નિગ્ગયા હોહિઇ મન્ને, સાહૂ અન્નોઽત્થ વચ્ચઉ. ૧૨

પેસિઆ પલિઉંચંતિ, તે પરિયંતિ સમંતઓ;
રાયવિટ્ઠિં વ મન્નંતા, કરિંતિ ભિઉડિં મુહે. ૧૩

વાઇયા સંગહિઆ ચેવ, ભત્તપાણેણ પોસિઆ;
જાયપક્ખા જહા હંસા, પક્કમંતિ દિસોદિસં. ૧૪

અહ સારહી વિચિંતેઇ, ખલુંકેહિં સમાગઓ;
કિં મજ્ઝ દુટ્ઠસીસેહિં, અપ્પા મે અવસીઅઇ. ૧૫

જારિસા મમ સીસા ઉ, તારિસા ગલિગદ્દહા;
ગલિગદ્દહે ચઇત્તાણું, દઢં પગિણ્હઈ તવં. ૧૬

મિઉમદ્દવસંપન્ને, ગમ્ભીરે સુસમાહિએ;
વિહરઇ મહિં મહપ્પા, સીલભૂએણ અપ્પણત્તિ બેમિ. ૧૭

ઇતિ સપ્તવિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ.

૨૮ : અથ મોક્ષમાર્ગગત્યાખ્યં અષ્ટાવિંશમધ્યયનમ્

મોક્ખમગ્ગગઇં તચ્ચં, સુણેહ જિણભાસિઅં;
ચઉકારણસંજુત્તં, નાણદંસણલક્ખણું. ૧

નાણું ચ દંસણું ચેવ, ચરિત્તં ચ તવો તહા;
એસ મગ્ગુત્તિ પણ્ણત્તો, જિણેહિં વરદંસિહિં. ૨

નાણું ચ દંસણ ચેવ, ચરિત્તં ચ તવો તહા;
એઅં મગ્ગમણુપ્પત્તા, જીવા ગચ્છંતિ સોગ્ગઇં. ૩

તત્થ પંચવિહં નાણું, સુઅં આભિણિબોહિઅં;
ઓહિણાણું ચ તઇઅં, મણનાણું ચ કેવલં. ૪

એઅં પંચવિહં નાણં, દવ્વાણુ ય ગુણાણ ય;
પજ્જવાણું ચ સવ્વેસિં, નાણું નાણીહિં દેસિઅં.. ૫

ગુણાણુમાસઓ દવ્વં, એગદવ્વસ્સિઆ ગુણા;
લક્ખણું પજ્જવાણું તુ, ઉભઓ અસ્સિઆ ભવે. ૬

[1]ધમ્મો [2]અહમ્મો [3]આગાસં, [4]કાલો [5]પોગ્ગલ [6]જંતવો;
એસ લોગુત્તિ પણત્તો, જિણેહિં વરદંસિહિં. ૭

ધમ્મો અહમ્મો આગાસં, દવ્વં ઇક્કિક્કમાહિઅં;
અણંતાણિ અ દવ્વાણિ, કાલો પુગ્ગલજંતવો. ૮

ગઇલક્ખણો ઉ ધમ્મો, અહમ્મો ઠાણુલક્ખણો;
ભાયણું સવ્વદવ્વાણું, નહં ઓગાહલક્ખણું. ૯

વત્તણાલક્ખણો કાલો, જીવો ઉવઓગલક્ખણો;
નાણેણું દંસણેણું ચ, સુહેણ ય દુહેણ ય. ૧૦

નાણું ચ દંસણું ચેવ, ચરિત્તં ચ તવો તહા;
વીરિઅં ઉવઓગો અ, એઅં જીવસ્સ લકખણું. ૧૧

સદ્દંધયાર ઉજ્જોઓ, પહા છાયાડડતવેઇવા;
વણ્ણરસગંધફાસા, પુગ્ગલાણું તુ લક્ખણું. ૧૨

એગત્તં ચ પુહત્તં ચ, સંખા સંઠાણમેવ ય;
સંજોગા ય વિભાગા ય, પજ્જવાણું તુ લક્ખણું. ૧૩

જીવાડજીવા ય બંધો અ, પુણ્ણં પાવાસવો તહા;
સંવરો નિજ્જરા મોક્ખો, સંતેએ તહિઆ નવ. ૧૪

તહિઆણં તુ ભાવાણં, સબ્ભાવે ઉવએસણં;
ભાવેણ સદ્દહંતરસ્સ, સંમત્તં તિ વિઆહિઅં. ૧૫

(૧) નિસગ્ગુ (૨) વએસરુઇ,
(૩) આણારુઇ (૪) સુત્ત-(૫) બીઅરુઇમેવ;
(૬) અભિગમ—(૭) વિત્થારરુઇ,
(૮) કિરિઆ-(૯) સંખેવ-(૧૦) ધમ્મરુઇ. ૧૬

ભૂઅત્થેણાહિગયા, જીવાડજીવા ય પુણ્ણ-પાવં ચ;
સહસંમુઇઆ આસવસંવરે, અ રોએઇ ઉ નિસગ્ગો. ૧૭

જો જિણુદ્દિટ્ઠે ભાવે, ચઉવ્વિહે સદ્દહઇ સયમેવ;
એમેવ નન્નહત્તિ અ, નિસ્સગ્ગરુઇત્તિ નાયવ્વો. ૧૮

એએ ચેવ ઉ ભાવે, ઉવઇટ્ઠે જો પરેણ સદ્દહઈ;
છઉમત્થેણ જિણેણ વ, ઉવએસરુઇત્તિ નાયવ્વો. ૧૯

રાગો દોસો મોહો, અણ્ણાણં જસ્સ અવગયં હોઇ;
આણાએ રોઅંતો, સો ખલુ આણારુઇ નામં. ૨૦

જો સુત્તમહિજ્જંતો, સુએણ ઓગાહઇ ઉ સમ્મત્તં;
અંગેણ બાહિરેણ વ, સો સુત્તરુઇત્તિ નાયવ્વો. ૨૧

એગેણ અણેગાઇં, પયાઇં જો પસરઈ ઉ સમ્મત્તં;
ઉદએ વ તિલ્લબિંદૂ, સો બીઅરુઇત્તિ નાયવ્વો. ૨૨

સો હોઇ અભિગમરુઈ, સુઅનાણં જેણ અત્થઓ દિટ્ઠં;
એક્કારસઅંગાઇં, પઇણ્ણયં દિટ્ઠિવાઓ અ. ૨૩

દવ્વાણું સવ્વભાવા, સવ્વપમાણેહિં જસ્સ ઉવલદ્ધા;
સવ્વાહિં નયવિહિહિ અ, વિત્થારરુઇત્તિ નાયવ્વો. ૨૪

દંસણનાણુચરિત્તે, તવવિણએ સચ્ચસમિઇગુત્તીસુ;
જો કિરિઆ ભાવરુઇ, સો ખલુ કિરિયારુઇ નામ. ૨૫

અણભિગ્ગહિઅકુદિટ્ઠી, સંખેવરુઇત્તિ હોઇ નાયવ્વો;
અવિસારઓ પવયણે, અણભિગ્ગહિઓ અ સેસેસુ. ૨૬

જો અત્થિકાયધમ્મં, સુઅ-ધમ્મં ખલુ ચરિત્તધમ્મં ચ;
સદ્દહઇ જિણાભિહિંઅં, સો ધમ્મરુઇત્તિ નાયવ્વો. ૨૭

પરમત્થસંથવો વા, સુદિટ્ઠપરમત્થસેવણા વાવિ;
વાવણ્ણકુદંસણવજ્જણા ય, સમ્મત્તસદ્દહણા. ૨૮

નત્થિ ચરિત્તં સમ્મત્તવિહૂણું, દંસણે ઉ ભઇઅવ્વં;
સમ્મત્તચરિત્તાઇં, જુગવં પુવ્વં વ સમ્મત્તં. ૨૯

નાદંસણિસ્સ નાણું, નાણેણ વિણા ન હોન્તિ ચરણગુણા;
અગુણિસ્સ નત્થિ મોક્ખો, નત્થિ અમુક્કસ્સ નિવ્વાણું. ૩૦

નિસ્સંકિઅ નિક્કંખિય, નિવ્વિતિગિચ્છા અમૂઢદિટ્ઠી અ;
ઉવવૂહથિરીકરણે, વચ્છલ્લપભાવણે અટ્ઠ. ૩૧

સામાઇઅત્થ પઢમં, છેઓવટ્ઠાવણું ભવે બીઅં;
પરિહારવિસુદ્ધીઅં, સુહમં તહ સંપરાયં ચ. ૩૨

અકસાયમહક્ખાયં, છઉમત્થસ્સ જિણસ્સ વા;
એઅં ચયરિત્તકરં, ચારિત્તં હોઇ આહિઅં. ૩૩

તવો અ દુવિહો વુત્તો, બાહિરબ્ભંતરો તહા;
બાહિરો છવ્વિહો વુત્તો, એવમબ્ભંતરો તવો. ૩૪

નાણેણ જાણઇ ભાવે. દંસણેણ ય સદ્દહે;
ચરિત્તેણ ય ગિણ્હાઇ, તવેણ પરિસુજ્ઝઇ. ૩૫
ખવિત્તા પુવ્વકમ્માઇં, સંજમેણ તવેણ ય;
સવ્વદુક્ખપહીણટ્ઠા, પક્કમંતિ મહેસિણો. ત્તિ બેમિ. ૩૬

ઇતિ અષ્ટાવિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ.

૨૯ અથ સમ્યકત્વપરાક્રમાખ્યમેકોનત્રિંશમધ્યયનમ્

સુઅં મે આઉસં ! તેણં ભગવયા એવમક્ખાયં, ઇહ ખલુ સમ્મત્તપરક્કમે નામજ્ઝયણે સમણેણં ભગવયા મહાવીરેણં કાસવેણં પવેઇએ, જં સમ્મં સદ્દહિત્તા પત્તિઆઇત્તા રોએઇત્તા ફાસિત્તા પાલઇત્તા તીરઇત્તા કિટ્ટઇત્તા સોહઇત્તા, આરાહઇત્તા આણાએ અણુપાલઇત્તા બહવે જીવા સિજ્ઝંતિ બુજ્ઝંતિ મુચ્ચંતિ પરિનિવ્વાયંતિ, સવ્વદુક્ખાણમંતં કરેંતિ. ૧

તસ્સ ણં અયમટ્ઠે એવમાહિજ્જઇ; તંજહા સંવેગે ૧, નિવ્વેએ ૨, ધમ્મસદ્ધા ૩, ગુરુસાહમ્મિયસુસ્સૂસણયા ૪, આલોઅણયા ૫, નિંદણયા ૬, ગરિહણયા ૭, સામાઇએ ૮, ચઉવીસત્થએ ૯, વંદણે ૧૦, પડિક્કમણે ૧૧, કાઉસ્સગ્ગે ૧૨, પચ્ચક્ખાણે ૧૩, થયથુઇમંગલે ૧૪, કાલપડિલેહણયા ૧૫, પાયચ્છિત્તકરણે ૧૬, ખમાવણયા ૧૭, સજ્ઝાએ ૧૮, વાયણયા ૧૯, પડિપુચ્છણયા ૨૦, પરિઅટ્ટણયા ૨૧, અણુપ્પેહા ૨૨, ધમ્મકહા ૨૩, સુઅસ્સ આરાહણયા ૨૪, એગગ્ગમણસન્નિવેસણયા ૨૫, સંજમે ૨૬, તવે ૨૭, વોદાણે ૨૮, સુહસાએ ૨૯, અપ્પડિબદ્ધયા ૩૦, વિવિત્તસયણાસણસેવણયા ૩૧,

વિણિઅટ્ટણયા ૩૨, સંભોગપચ્ચક્ખાણે ૩૩, ઉવહિપચ્ચક્ખાણે ૩૪, આહારપચ્ચક્ખાણે ૩૫, કસાયપચ્ચક્ખાણે ૩૬, જોગપચ્ચક્ખાણે ૩૭, સરીરપચ્ચક્ખાણે ૩૮. સહાયપચ્ચક્ખાણે ૩૯, ભત્તપચ્ચક્ખાણે ૪૦, સબ્ભાવપચ્ચક્ખાણે ૪૧, પડિરૂવયા ૪૨. વેઆવચ્ચે ૪૩, સવ્વગુણસંપન્નયા ૪૪, વીઅરાગયા ૪૫, ખંતી ૪૬, મુત્તી ૪૭, મદ્દવે ૪૮, અજ્જવે ૪૯. ભાવસચ્ચે ૫૦, કરણસચ્ચે ૫૧, જોગસચ્ચે ૫૨, મણગુત્તયા ૫૩, વયગુત્તયા ૫૪, કાયગુત્તયા ૫૫, મણસમાધારણયા ૫૬, વયસમાધારણયા ૫૭, કાયસમાધારણયા ૫૮, નાણસંપન્નયા ૫૯, દંસણસંપન્નયા ૬૦, ચરિત્તસંપન્નયા ૬૧, સોઇંદિઅનિગ્ગહે ૬૨, ચક્ખિંદિઅનિગ્ગહે ૬૩, ઘાણિંદિઅનિગ્ગહે ૬૪, જિબ્ભિંદિઅનિગ્ગહે ૬૫, ફાસિંદિઅનિગ્ગહે ૬૬, કોહવિજયે ૬૭, માણવિજયે ૬૮, માયાવિજયે ૬૯, લોભવિજએ ૭૦, પિજ્જદોસમિચ્છાદંસણવિજએ ૭૧, સેલેસી ૭૨, અકમ્મયા ૭૩. ૨

સંવેગેણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? સંવેગેણં અણુત્તરં ધમ્મસદ્ધં જણયઇ, અણુત્તરાએ ધમ્મસદ્ધાએ સંવેગં હવ્વમાગચ્છઈ, અણંતાણુબંધિકોહમાણમાયાલોહે ખવેઇ, નવં ચ કમ્મં ન બંધઈ, તપ્પચ્ચઇઅં ચ ણં મિચ્છત્તવિસોહિં કાઊણ દંસણારાહએ ભવઇ, દંસણવિસોહીએ ણં વિસુદ્ધાએ અત્થેગઈએ તેણેવ ભવગ્ગહણેણં સિજ્જઇ, સોહીએ અ ણં વિસુદ્ધાએ તચ્ચં પુણો ભવગ્ગહણં નાઇક્કમઇ. ૧-૩

નિવ્વેએણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? નિવ્વેએણ દિવ્વમાણસ્સતેરિચ્છિએસુ કામભોગેસુ નિવ્વેઅં હવ્વમાગચ્છઇ, સવ્વવિસએસુ વિરજ્જઇ, સવ્વવિસએસુ વિરજ્જમાણે આરંભ-

પરિચ્ચાયં કરેઇ, આરંભપરિચ્ચાયં કરેમાણે સંસારમગ્ગં વુચ્છિંદઇ સિદ્ધિમગ્ગપડિવણ્ણે અ ભવઇ. ૨-૪.

ધમ્મસદ્ધાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? ધમ્મસદ્ધાએ ણં સાયાસોક્ખેસુ રજ્જમાણે વિરજ્જઇ, અગારધમ્મં ચ ણં ચયઇ અણગારિએ ણં જીવે સારીરમાણસાણં દુક્ખાણં છેઅણ-ભેયણ-સંજોગાઈણં વુચ્છેઅં કરેઇ, અવ્વાબાહં ચ સુહં નિવ્વત્તેઇ. ૩-૫

ગુરુસાહમ્મિયસુસ્સૂસણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? ગુરુસાહમ્મિયસુસ્સૂસણયાએ ણં વિણયપડિવત્તિ જણયઇ, વિણયપડિવણ્ણે અ ણં જીવે અણચ્ચાસાયણસીલે નેરઇઅતિરિક્ખજોણિઅમણુસ્સ-દેવદુગ્ગઇઓ નિરુંભઇ, વણ્ણસંજલણભત્તિબહુમાણયાએ મણુસ્સદેવસુગ્ગઈઓ નિબંધઇ, સિદ્ધિ સોગ્ગઇ ચ વિસોહેઇ, પસત્થાઇં ચ ણં વિણયમૂલાઇં સવ્વકજ્જાઇં સાહેઇ, અન્ને અ બહવે જીવે વિણિઇત્તા ભવઇ. ૪-૬.

આલોયણાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઈ ? આલોયણાએ ણં માયા-નિયાણ-મિચ્છાદંસણસલ્લાણં મોક્ખમગ્ગવિગ્ઘાણં અણંતસંસારવદ્ધણાણં ઉદ્ધરણં કરેઇ, ઉજ્જુભાવં ચ ણં જણયઇ, ઉજ્જુભાવપડિવન્ને અ ણં જીવે અમાઈ ઇત્થિવેયં નપુસગવેયં ચ ન બંધઇ, પુવ્વબદ્ધં ચ ણં નિજ્જરેઇ ૫-૭

નિંદણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? નિંદણયાએ ણં પચ્છાણુતાવં જણયઇ, પચ્છાણુતાવેણં વિરજ્જમાણે કરણગુણસેઢિં પડિવજ્જઇ, કરણગુણસેઢિં પડિવન્ને અ અણગારે મોહણિજ્જં કમ્મં ઉઘાએઇ. ૬-૮

ગરહણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? ગરહણયાએ ણં

અપુરક્કારં જણયઇ, અપુરક્કારગએ અ ણું જીવે અપ્પસત્થેહિંતો જોગેહિંતો નિઅત્તઇ, પસત્થે અ પવત્તઇ, પસત્થજોગપડિવણ્ણે અ ણું અણગારે અણંતઘાઇપજ્જવે ખવેઇ. ૭-૯

સામાઇએણં ભંતે !, જીવે કિં જણયઇ ? સામાઇએણં સવ્વસાવજ્જજોગવિરઈ જણયઇ. ૮-૧૦

ચઉવીસત્થએણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? ચઉવીસત્થએણં દંસણવિસોહિં જણયઇ. ૯-૧૧

વંદણએણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? વંદણએણં નીઆગોઅં કમ્મં ખવેઇ, ઉચ્ચાગોઅં નિબંધઇ, સોહગ્ગં ચ ણું અપ્પડિહયં આણાફલં નિવ્વત્તેઇ, દાહિણભાવં ચ ણું જણયઇ. ૧૦-૧૨

પડિક્કમણેણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? પડિક્કમણેણં વયછિદ્દાઇં પિહેઇ, પિહિયવયછિદ્દે પુણ જીવે નિરુદ્ધાસવે અસબલચરિત્તે અટ્ઠસુ પવયણમાયાસુ ઉવઉત્તે અપુહત્તે સુપ્પણિહએ વિહરઇ. ૧૧-૧૩

કાઉસ્સગ્ગેણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? કાઉસ્સગ્ગેણં તીઅપડુપન્નં પાયચ્છિત્તં વિસોહેઇ, વિસુદ્ધપાયચ્છિત્તે અ જીવે નિયહિઅએ ઓહરિયભરુવ્વ ભારવહે પસત્થજ્ઝાણોવગએ સુહંસુહેણં વિહરઇ. ૧૨-૧૪

પચ્ચક્ખાણેણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? પચ્ચક્ખાણેણં આસવદ્દારાઇં નિરુંભઇ. ૧૩-૧૫

થયથુઇમંગલેણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? થયથુઇમંગ-

લેણં નાણદંસણચરિત્તબોહિલાભં જણયઇ, નાણદંસણચરિત્ત-બોહિલાભસંપણ્ણે અ ણં જીવે અંતકિરિઅં કપ્પવિમાણોવ-વત્તિઅં આરાહણં આરાહેઇ. ૧૪–૧૬

કાલપડિલેહણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? કાલ-પડિલેહણયાએણં નાણાવરણિજ્જં કમ્મં ખવેઇ. ૧૫–૧૭

પાયચ્છિત્તકરણેણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? પાયચ્છિત્ત-કરણેણં પાવકમ્મવિસોહિં જણયઈ, નિરઇઆરે વાવિ ભવઇ, સમ્મં ચ ણં પાયચ્છિત્તં પડિવજ્જમાણે મગ્ગં ચ મગ્ગફલં ચ વિસોહેઇ, આયારં આયારફલં ચ આરાહેઇ. ૧૬–૧૮

ખમાવણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઈ ? ખમાવણયા-એ ણં પલ્હાયણભાવં જણયઇ, પલ્હાયણભાવમુવગએ અ જીવે સવ્વપાણભૂઅ–જીવ–સત્તેસુ મિત્તીભાવં ઉપ્પાએઇ, મિત્તીભાવ-મુવગએ ય જીવે ભાવવિસોહિં કાઊણ નિબ્ભએ ભવઇ. ૧૭–૧૯

સજ્ઝાએણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? સજ્ઝાએણં નાણાવરણિજ્જં કમ્મં ખવેઇ. ૧૮–૨૦

વાયણાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? વાયણાએ ણં નિજ્જરં જણયઇ, સુઅસ્સ અણાસાયણાએ વટ્ટએ, સુઅસ્સ અણાસાયણાએ વટ્ટમાણે તિત્થધમ્મં અવલંબઈ, તિત્થધમ્મં અવલંબમાણે મહાનિજ્જરે મહાપજ્જવસાણે ભવઇ ૧૯–૨૧

પડિપુચ્છણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? પડિપુચ્છ-ણયાએ ણં સુત્તત્થતદુભયાઇં વિસોહેઇ, કંખામોહણિજ્જં કમ્મં વોચ્છિન્દઇ. ૨૦–૨૨

પરિઅટ્ટણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? પરિઅટ્ટણયાએ ણં વંજણાઇં જણયઇ, વંજણલદ્ધિં ચ ઉપ્પાએઇ. ૨૧-૨૩

અણુપ્પેહાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? અણુપ્પેહાએ ણં આઉઅવજ્જાઓ સત્તકમ્મપ્પગડિઓ ધણિઅબંધણબદ્ધાઓ સિઢિલબંધણબદ્ધાઓ પકરેઇ, દીહકાલટ્ઠિઇઆઓ હસ્સકાલટ્ઠિઇઆઓ પકરેઇ, તિવ્વાણુભાવાઓ મંદાણુભાવાઓ પકરેઇ, આઉઅં ચ ણં કમ્મં સિઆ બંધઇ સિઆ નો બંધઇ, અસાયાવેઅણિજ્જં ચ ણં કમ્મં નો ભુજ્જો ભુજ્જો ઉવચિણઇ, અણાઇઅં ચ ણં અણવદગ્ગં દીહમદ્ધં ચાઉરંત-સંસારકંતારં ખિપ્પામેવ વીઇવયઇ. ૨૨-૨૪

ધમ્મકહાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? ધમ્મકહાએ ણં પવયણં પભાવેઇ, પવયણપભાવએ ણં જીવે આગમેસસ્સભદ્દત્તાએ કમ્મં નિબંધઇ. ૨૩-૨૫

સુઅસ્સ આરાહણાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ! સુઅસ્સ આરાહણાએ ણં અણ્ણાણં ખવેઇ ન ય સંકિલિસ્સઇ ૨૪-૨૬

એગગ્ગમણસંનિવેસણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? એગગ્ગમણસંનિવેસણયાએ ણં ચિત્તનિરોધં કરેઇ. ૨૫-૨૭

સંજમેણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? સંજમેણં અણણ્હયત્તં જણયઇ. ૨૬-૨૮

તવેણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? તવેણં વોદાણં જણયઇ. ૨૭-૨૯

વોદાણેણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? વોદાણેણું અકિરિઅં જણયઇ, અકિરિઆએ ભવિત્તા તઓ પચ્છા સિજ્ઝઇ, બુજ્ઝઇ, મુચ્ચઈ, પરિનિવ્વાયઈ, સવ્વદુક્ખાણમંતં કરેઇ. ૨૮–૩૦

સુહસાએણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? સુહસાએણું અણુસ્સુઅત્તં જણયઇ, અણુસ્સુએ અ ણું જીવે અણુકંપએ અણુબ્ભડે વિગયસોએ ચરિત્તમોહણિજ્જં કમ્મં ખવેઇ. ૨૯–૩૧

અપ્પડિબદ્ધયાએ ણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ અપડિબદ્ધયાએ ણું નિસ્સંગત્તં જણયઇ, નિસ્સંગત્તગએ ય ણું જીવે એગે એગગ્ગચિત્તે દિઆ ય રાઓ અ અસજ્જમાણે અપ્પડિબદ્ધે આવિ વિહરઇ. ૩૦–૩૨

વિવિત્તસયણાસણયાએ ણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? વિવિત્તસયણાસણયાએ ણું ચરિત્તગુત્તિં જણયઇ, ચરિત્તગુત્તે ય ણું જીવે વિવિત્તાહારે દઢચરિત્તે એગન્તરએ મોક્ખભાવપડિવન્ને અટ્ઠવિહકમ્મગંઠિં નિજ્જરેઇ. ૩૧–૩૩

વિણિવટ્ટણયાએ ણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? વિણિવટ્ટણયાએ ણું પાવકમ્માણું અકરણયાએ અબ્ભુટ્ઠેઇ, પુવ્વબદ્ધાણ ય નિજ્જરણયાએ તં નિઅત્તેઇ, તઓ પચ્છા ચાઉરંતસંસારકંતારં વીઇવયઇ. ૩૨–૩૪

સંભોગપચ્ચક્ખાણેણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? સંભોગપચ્ચક્ખાણેણું આલંબણાઈ ખવેઇ, નિરાલંબણસ્સ ય આયટ્ઠિઆ જોગા ભવંતિ સએણું લાભેણું તુસ્સઇ, પરસ્સ લાભં નો આસાએઇ, નો તક્કેઇ, નો પત્થેઇ, નો અભિલસઇ. પરસ્સ લાભં અણાસાએમાણે અતક્કેમાણે અપીહમાણે અપત્થેમાણે

અણુલિલસેમાણે દેાચ્ચં સુહસિજ્જં ઉવસંપજ્જિત્તાણું વિહરઈ. ૩૩-૩૫

ઉવહિપચ્ચક્ખાણેણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? ઉવહિપચ્ચક્ખાણેણું અપલિમંથં જણયઇ, નિરુવહિએ ણું જીવે નિક્કંખે ઉવહિમંતરેણ ય ન સંકિલિસ્સઇ. ૩૪-૩૬

આહારપચ્ચક્ખાણેણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? આહારપચ્ચક્ખાણેણું જીવિયાસંસપ્પઓગં વોચ્છિંદઇ, જીવિયાસંસપ્પઓગં વોચ્છિન્દિત્તા જીવે આહારમન્તરેણું ન સંકિલિસ્સઇ. ૩૫-૩૭

કસાયપચ્ચક્ખાણેણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? કસાયપચ્ચક્ખાણેણું વીયરાગભાવં જણયઇ, વીયરાગભાવપડિવન્ને વિ ય ણું જીવે સમસુહદુક્ખે ભવઇ. ૩૬-૩૮

જોગપચ્ચક્ખાણેણું ભંતે જીવે કિં જણયઇ ? જોગપચ્ચક્ખાણેણું અજોગત્તં જણયઇ, અજોગી ણું જીવે નવં કમ્મં ન બન્ધઇ, પુવ્વબદ્ધં નિજ્જરેઇ. ૩૭-૩૯

સરીરપચ્ચક્ખાણેણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઈ ? સરીરપચ્ચક્ખાણેણું સિદ્ધાતિસયગુણકિત્તણું નિવ્વત્તેઇ, સિદ્ધાતિસયગુણસંપન્ને ય ણું જીવે લોગગ્ગમુવગએ પરમસુહી ભવઇ. ૩૮-૪૦

સહાયપચ્ચક્ખાણેણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? સહાયપચ્ચક્ખાણેણું એગીભાવં જણયઇ, એગીભાવભૂએ વિ ય ણું જીવે એગગ્ગં ભાવેમાણે અપ્પસદ્દે અપ્પઝંઝે અપ્પકલહે અપ્પકસાએ

અપ્પતુમંતુમે સંજમબહુલે સંવરબહુલે સમાહિએ યાવિ ભવઇ. ૩૯–૪૧

ભત્તપચ્ચક્ખાણેણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ?, ભત્તપચ્ચક્ખાણેણું અણેગાઈ ભવસયાઇ નિરુંભઈ. ૪૦–૪૨

સબ્ભાવપચ્ચક્ખાણેણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઈ ? સબ્ભાવપચ્ચક્ખાણેણું અનિઅટ્ટિં જણયઇ, અનિઅટ્ટિં પડિવન્ને અ અણગારે ચત્તારિ કેવલિકમ્મંસે ખવેઇ, તં જહા–વેઅણિજ્જં, આઉઅં, નામં, ગોત્તં, તઓ પચ્છા સિજ્ઝઇ, બુજ્ઝઇ, મુચ્ચઈ, પરિનિવ્વાઇ, સવ્વદુક્ખાણમંતં કરેઈ. ૪૧–૪૩

પડિરૂવયાએ ણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? પડિરૂવયાએ ણું લાઘવિઅં જણયઈ, લહુભૂએ અ ણું જીવે અપ્પમત્તે પાગડલિંગે પસત્થલિંગે વિસુદ્ધસમ્મત્તે સત્તસમિઈસમત્તે સવ્વપાણભૂઅજીવસત્તેસુ વીસસણિજ્જરૂવે અપ્પડિલેહે જિઇંદિએ વિઉલતવસમિઈસમન્નાગએ આવિ ભવઇ. ૪૨–૪૪

વેઆવચ્ચેણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? વેયાવચ્ચેણું તિત્થયરનામગોઅં કમ્મં નિબંધઇ. ૪૩–૪૫

સવ્વગુણસંપન્નયાએ ણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? સવ્વગુણસંપન્નયાએ ણું અપુણરાવત્તિં જણયઈ અપુણરાવત્તિપત્તએ અ ણું જીવે સારીરમાણસાણું દુક્ખાણું નો ભાગી ભવઇ. ૪૪–૪૬

વીઅરાગયાએ ણું ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? વીઅરાગયાએ ણું णेहાણુબંધણાણિ તણ્હાણુબંધણાણિ અ વોચ્છિંદઇ

મણુણ્ણામણુણ્ણેસુ સદ્દ-ફરિસ-રૂવ-રસ-ગંધેસુ ચેવ વિરજ્જઈ. ૪૫-૪૭

ખંતીએ ણું ભંતે! જીવે કિં જણયઇ? ખંતીએ ણું પરિસહે જિણઇ. ૪૬-૪૮

મુત્તીએ ણું ભંતે! જીવે કિં જણયઇ? મુત્તીએ ણું અકિંચણું જણયઇ. અકિંચણે અ જીવે અત્થલોલાણું પુરિસાણું અપત્થણિજ્જો હવઇ. ૪૭-૪૯

અજ્જવયાએ ણું ભંતે! જીવે કિં જણયઇ? અજ્જવયાએ ણું કાઉજ્જુઅયં ભાવુજ્જુઅયં ભાસુજ્જુઅયં અવિસંવાયણું જણયઇ, અવિસંવાયણુસંપન્નયાએ અ ણું જીવે ધમ્મસ્સ આરાહએ ભવઇ ૪૮-૫૦

મદ્દવયાએ ણું ભંતે! જીવે કિં જણયઇ? મદ્દવયાએ ણું મિઉ-મદ્દવસંપન્ને અટ્ઠમયટ્ઠાણાઇં નિટ્ઠવેઇ ૪૯-૫૧

ભાવસચ્ચેણું ભંતે! જીવે કિં જણયઇ? ભાવસચ્ચેણું ભાવવિસોહિં જણયઇ, ભાવવિસોહિએ અ વટ્ટમાણે જીવે અરહંતપણુત્તસ્સ ધમ્મસ્સ આરાહણુયાએ અબ્ભુટ્ઠેઇ, અરહંત-પણુત્તસ્સ ધમ્મસ્સ આરાહણાએ અબ્ભુટ્ઠિત્તા પરલોઅધમ્મસ્સ-આરાહએ ભવઇ. ૫૦-૫૨

કરણસચ્ચેણું ભંતે! જીવે કિં જણયઇ? કરણસચ્ચેણું કરણસત્તિં જણયઇ, કરણસચ્ચે અ વટ્ટમાણે જીવે જહાવાઇ તહાકારી આવિ ભવઇ. ૫૧-૫૩

જોગસચ્ચેણું ભંતે? જીવે કિં જણયઈ? જોગસચ્ચેણું જોગે વિસોહેઇ. ૫૨-૫૪.

મણગુત્તયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? મણગુત્તયાએ ણં જીવે એગગ્ગં જણયઇ, એગગ્ગચિત્તેણં જીવે મણગુત્ત-સંજમારાહએ ભવઇ. ૫૩-૫૫

વઇગુત્તયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? વઇગુત્તયાએ ણં નિવ્વિઆરત્તં જણયઇ, નિવ્વિયારે ણં જીવે વઇગુત્તે અજ્ઝપ્પજોગસાહણજુત્તે આવિ ભવઇ. ૫૪-૫૬

કાયગુત્તયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? કાયગુત્તયાએ ણં સંવરં જણયઇ, સંવરેણં કાયગુત્તે પુણો પાવાસવનિરોહં કરેઇ. ૫૫-૫૭

મણસમાહારણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? મણ-સમાહારણયાએ ણં એગગ્ગં જણયઇ, એગગ્ગં જણઇત્તા નાણપજ્જવે જણયઇ, નાણપજ્જવે જણઇત્તા સમ્મત્તં વિસોહેઇ, મિચ્છત્તં નિજ્જરેઇ. ૫૬-૫૮

વઇસમાહારણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? વઇ-સમાહારણયાએ ણં વઇસાહારણદંસણપજ્જવે વિસોહેઇ, વઇ-સાહારણદંસણપજ્જવે વિસોહિત્તા સુલહબોહિત્તં નિવ્વત્તેઇ, દુલ્લહબોહિત્તં નિજ્જરેઇ. ૫૭-૫૯

કાયસમાહારણયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? કાય-સમાહારણયાએ ણં ચરિત્તપજ્જવે વિસોહેઇ, ચરિત્તપજ્જવે વિસોહિત્તા અહક્ખાયચરિત્તં વિસોહેઇ, અહક્ખાયચરિત્તં વિસોહિત્તા ચત્તારિકેવલીકમ્મંસે ખવેઇ, તઓ પચ્છા સિજ્જઇ, બુજ્ઝઇ મુચ્ચઇ પરિનિવ્વાઇ સવ્વદુક્ખાણમંતં કરેઇ. ૫૮-૬૦

નાણસંપન્નયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઈ ? નાણસંપન્નયાએ ણં સવ્વભાવાહિગમં જણયઈ, નાણસંપન્ને અ ણં જીવે ચાઉરંતે સંસારકંતારે ન વિણસ્સઈ જહા સૂઈ સસુત્તા પડિઆ વિ ન વિણસ્સઈ તહા જીવે સસુત્તે સંસારે ન વિણસ્સઈ, નાણવિણયતવચરિત્તજોગે સંપાઉણઈ, સસમયપરસમયવિસારએ ય અસંઘાયણિજ્જે ભવઈ. ૫૯-૬૧

દંસણસંપન્નયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? દંસણસંપન્નયાએ ણં ભવમિચ્છત્તછેઅણં કરેઇ, પરં ન વિજ્જાઈ, અણુત્તરેણં ણાણેણં દંસણેણં અપ્પાણં સંજોએમાણે સમ્મં ભાવેમાણે વિહરઇ. ૬૦-૬૨

ચરિત્તસંપન્નયાએ ણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઈ ? ચરિત્તસંપન્નાએ ણં સેલેસીભાવં જણયઇ, સેલેસીપડિવન્ને અ અણગારે ચત્તારિ કેવલિકમ્મંસે ખવેઇ, તઓ પચ્છા સિજ્ઝઇ બુજ્ઝઇ પરિનિવ્વાઇ સવ્વદુક્ખાણમંતં કરેઇ. ૬૧-૬૩

સોઇંદિયનિગ્ગહેણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? સોઇંદિયનિગ્ગહેણં મણુણ્ણામણુણ્ણેસુ સદ્દેસુ રાગદોસનિગ્ગહં જણયઇ, તપ્પચ્ચઇઅં નવં કમ્મં ન બંધઈ, પુવ્વબદ્ધં ચ નિજ્જરેઇ. ૬૨-૬૪.

ચક્ખિંદિઅનિગ્ગહેણં ભંતે ! જીવે કિં જણયઇ ? ચક્ખિંદિયનિગ્ગહેણં મણુણ્ણામણુણ્ણેસુ રૂવેસુ રાગદોસનિગ્ગહં જણયઈ, તપ્પચ્ચઇઅં નવં કમ્મં ન બંધઇ પુવ્વબદ્ધં ચ નિજ્જરેઇ. ૬૩-૬૫

ઘાણિંદિએણં એવં ચેવ. ૬૪-૬૬ જિબ્ભિંદિએવિ.

૬૫-૬૭. ફાસિંદ્રિએવિ. ૬૬-૬૮. નવરં ગંધેસુ રસેસુ ફાસેસુ વત્તવ્વં.

કોહવિજએણું ભંતે! જીવે કિં જણયઈ? કોહવિજએણં ખંતિં જણયઈ, કોહવેઅણિજ્જં કમ્મં ન બંધઈ, પુવ્વબદ્ધં ચ નિજ્જરેઈ ૬૭-૬૯

એવં માણેણું ૬૮-૭૦. માયાએ ૬૯-૭૧. લોહેણું ૭૦-૭૨ નવરં મદ્દવં, ઉજ્જુભાવં, સંતોસં ચ જણયઇત્તિ વત્તવ્વં.

પેજ્જદોસમિચ્છાદંસણવિજએણં ભંતે! જીવે કિં જણયઇ? પેજ્જદોસમિચ્છાદંસણવિજએણં નાણુદંસણચરિત્તારાહણયાએ અબ્ભુટ્ઠેઇ. અટ્ઠવિહસ્સ કમ્મગંઠિવિમોઅણયાએ, તપ્પઢમયાએ જહાણુપુવ્વીએ અટ્ઠાવીસઇવિહં મોહણિજ્જં કમ્મં ઉગ્ઘાએઇ, પંચવિહં નાણાવરણિજ્જં, નવવિહં દંસણાવરણિજ્જં, પંચવિહં અંતરાઇઅં, એએ તિણિવિ કમ્મંસે જુગવં ખવેઇ, તઓ પચ્છા અણુત્તરં અણંતં કસિણું પડિપુણ્ણં નિરાવરણં વિતિમિરં વિસુદ્ધં લોગાલોગપ્પભાવગં કેવલવરનાણુદંસણું સમુપ્પાડેઈ, જાવ સજોગી ભવઇ, તાવ ય ઇરિઆવહિઅં કમ્મં બંધઈ, સુહફરિસં દુસમયટ્ઠિઇઅં, તં પઢમસમએ બદ્ધં બિઈઅસમએ વેઇઅં તઇઅસમએ નિજ્જિણું, તં બદ્ધં પુટ્ઠં ઉદિરિઅં વેઇઅં નિજ્જિણું સેઅકાલે અકમ્મં યાવિ ભવઈ. ૭૧-૭૩

અહાઉઅં પાલઇત્તા અંતોમુહુત્તદ્ધાવસેસાએ જોગનિરોહં કરેમાણે સુહુમકિરિઅં અપ્પડિવાઇસુક્કજ્ઝાણું જ્ઝાયમાણે તપ્પઢમયાએ મણજોગ નિરુંભઇ નિરુંભઈત્તા વઇજોગં નિરુંભઇ

નિરુંભઈત્તા આણુપાણુનિરોહં કરેઇ કરિત્તા ઇસિ પંચહસ્સ-ક્ખરુચ્ચારદ્ધાએ ણું અણુગારે સમુચ્છિન્નકિરિઅં અનિઅટ્ટિ સુક્કજ્ઝાણું ઝિયાયમાણે વેઅણિજ્જં આઉઅં નામં ગોત્તં ચ એએ ચત્તારિવિ કમ્મંસે જુગવં ખવેઇ. ૭૨–૭૪

તઓ ઓરાલિઅતેયકમ્માઈં ચ સવ્વાહિં વિપ્પજહણાહિં વિપ્પજહિત્તા ઉજ્જુસેઢિપત્તે અફુસમાણગઇ ઉડ્ઢં એગસમએણં અવિગ્ગહેણું તત્થ ગંતા સાગારોવઉત્તે સિજ્ઝઈ બુજ્ઝઇ જાવ અંતં કરેઇ. ૭૩–૭૫

એસ ખલુ સમ્મત્તપરક્કમસ્સ અજ્ઝયણસ્સ અટ્ઠે સમણેણું ભગવયા મહાવીરેણું આઘવિએ પણ્ણવિએ પરૂવિએ નિદંસિએ ઉવદંસિએત્તિ બેમિ. ૭૬

ઇતિ એકોનત્રિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ

---

૩૦ અથ તપોમાર્ગગતિનામ ત્રિંશત્તમમધ્યયનમ્

જહા ઉ પાવગં કમ્મં, રાગદોસસમન્જિયં;
ખવેઇ તવસા ભિક્ખૂ, તમેગગ્ગમણો સુણુ. ૧

પાણિવહમુસાવાએ, અદત્તમેહુણપરિગ્ગહા વીરઓ;
રાઇભોઅણુવિરઓ, જીવો હોઇ અણાસવો. ૨

પંચસમિઓ તિગુત્તો, અકસાઓ જિઇંદિઓ;
અગારવો અ નિસલ્લો, જીવો હોઇ અણાસવો. ૩

એએસિં તુ વિવચ્ચાસે, રાગદોસસમન્જિઅં;
ખવેઇ ઉ જહા ભિક્ખૂ, તમેગગ્ગમણો સુણુ. ૪

જહા મહાતલાયસ્સ, સન્નિરુદ્ધે જલાગમે;
ઉસ્સિંચણાએ તવણાએ, કમેણં સોસણા ભવે. ૫

એવં તુ સંજયસ્સાવિ, પાવકમ્મનિરાસવે;
ભવકોડિસંચિઅં કમ્મં, તવસા નિજ્જરિજ્જઈ. ૬

સો તવો દુવિહો વુત્તો, બાહિરબ્ભંતરો તહા;
બાહિરો છવ્વિહો વુત્તો, એવમબ્ભંતરો તવો. ૭

અણુસણમૂણોઅરિઆ, ભિક્ખાયરિયા ય રસપરિચ્ચાઓ;
કાયકિલેસો સંલીણયા ય, બજ્ઝો તવો હોઈ. ૮

ઈત્તરિઅ મરણકાલા ય, અણુસણા દુવિહા ભવે;
ઈત્તરિઆ સાવકંખા, નિરવકંખા ઉ બિઇજ્જિઆ. ૯

જો સો ઈત્તરિઅતવો, સો સમાસેણ છવ્વિહો;
સેઢિતવો પયરતવો, ઘણો અ તહ હોઈ વગ્ગો અ. ૧૦

તત્તો અ વગ્ગવગ્ગો ઉ, પંચમઓ છટ્ઠઓ પઇણ્ણતવો;
મણઇચ્છિઅચિત્તત્થો, નાયવ્વો હોઇ ઈત્તરિઓ. ૧૧

જા સા અણુસણા મરણે, દુવિહા સા વિઆહિયા;
સવિયારમવિયારા, કાયચિટ્ઠં પઇ ભવે. ૧૨

અહવા સપરિક્કમ્મા, અપરિક્કમ્મા ય આહિઆ;
નીહારિમનીહારી, આહારચ્છેઓ દોસુવિ. ૧૩

ઓમોઅરણં પંચહા, સમાસેણ વિઆહિઅં;
દવ્વઓ ખિત્તકાલેણં, ભાવેણં પજ્જવેહિ અ. ૧૪

જો જસ્સ ઉ આહારો, તત્તો ઓમં તુ જો કરે;
જહણ્ણેણેગસિત્થાઇ, એવં દવ્વેણ ઊ ભવે. ૧૫

ગામે નગરે તહ રાયહાણિ, નિગમે અ આગરે પલ્લી;
ખેડે કબ્બડ દોણમુહ-પટ્ટણ-મડંબ-સંબાહે. ૧૬

આસમપએ વિહારે, સન્નિવેસે સમાય-ઘોસે અ;
થલિ-સેણા-ખંધારે, સત્થે સંવટ્ટકોટ્ટે અ. ૧૭

વાડેસુ વા રત્થાસુ વ, ઘરેસુ વા એવમેત્તિઅં ખેત્તં;
કપ્પઈ ઉ એવમાઇ, એવં ખેત્તેણ ઊ ભવે. ૧૮

પેડા ય અદ્ધપેડા, ગોમુત્તિ પયંગવીહિઆ ચેવ;
સંબુક્કાવટ્ટાય—ગંતુંપચ્ચાગયા છટ્ઠા. ૧૯

દિવસસ્સ પોરિસીણું, ચઉણ્હંપિ ઉ જત્તિઓ ભવે કાલો;
એવં ચરમાણો ખલુ, કાલોમાણું મુણેઅવ્વં. ૨૦

અહવા તઈઆએ પોરિસીએ, ઊણાએ ઘાસમેસંતો;
ચઉભાગૂણાએ વા, એવં કાલેણ ઊ ભવે. ૨૧

ઇત્થી વા પુરિસો વા, અલંકિઓ વાડણુલંકિઓ વાવિ;
અન્નયરવયત્થો વા, અન્નયરેણું વા વત્થેણું. ૨૨

અન્નેણ વિસેસેણું, વણ્ણેણું ભાવમણુમુઅંતે ઉ;
એવં ચરમાણો ખલુ, ભાવોમાણું મુણેઅવ્વં. ૨૩

દવ્વે ખિત્તે કાલે, ભાવંમિ અ આહિઆ ઉ જે ભાવા;
એએહિં ઓમચરઓ, પજ્જવચરઓ ભવે ભિક્ખૂ. ૨૪

અટ્ઠવિહગોઅરગ્ગં તુ, તહા સત્તેવ એસણા;
અભિગ્ગહા ય જે અન્ને, ભિક્ખાયરિઅમાહિઆ ૨૫

ખીરદહિસપ્પિમાઇ, પણીઅં પાણુહોઅણું;
પરિવજ્જણું રસાણું તુ, ભણિઅં રસવિવજ્જણું. ૨૬

ઠાણા વીરાસણાઇઆ, જીવસ્સ ઉ સુહાવહા;
ઉગ્ગા જહા ધરિજ્જંતિ, કાયકિલેસં તમાહિઅં. ૨૭

એગંતમણાવાએ, ઇત્થીપસુવિવજ્જિએ;
સયણાસણસેવણયા, વિવિત્તસયણાસણં. ૨૮

એસો બાહિરગંતવો, સમાસેણ વિઆહિઓ;
અબ્ભિંતરં તવં એત્તો, વોચ્છામિ અણુપુવ્વસો. ૨૯

પાયચ્છિત્તં વિણઓ, વેઆવચ્ચં તહેવ સજ્ઝાઓ,
ઝાણું ચ વિઉસ્સગ્ગો, એસો અબ્ભિંતરો તવો. ૩૦

આલોઅણારિહાઇઅં, પાયચ્છિત્તં તુ દસવિહં;
જે ભિક્ખૂ વહઈ સમ્મં, પાયચ્છિત્તં તમાહિઅં. ૩૧

અબ્ભુટ્ઠાણું અંજલિકરણું, તહેવાસણદાયણું ?;
ગુરુભત્તિભાવસુસ્સૂઆ, વિણઓ એસ વિઆહિઓ. ૩૨

આયરિઅમાઇઅંમિ, વેઆવચ્ચંમિ દસવિહે;
આસેવણું જહાથામં, વેઆવચ્ચં તમાહિઅં. ૩૩

વાયણા ૧ પુચ્છણા ૨ ચેવ, તહેવ પરિઅટ્ટણા ૩;
અણુપ્પેહા ૪ ધમ્મકહા ૫, સજ્ઝાઓ પંચહા ભવે. ૩૪

અટ્ટરુદ્દાણિ વજ્જિત્તા, ઝાએજ્જા સુસમાહિઓ;
ધમ્મસુક્કાઇં ઝાણાઇં, ઝાણું તં તુ બુહા વએ. ૩૫

સયણાસણઠાણે વા, જે ઉ ભિક્ખૂ ન વાવરે;
કાયસ્સ વિઉસ્સગ્ગો, છટ્ઠો સો પરિકિત્તિઓ. ૩૬

એઅં તવં તુ દુવિહં, જે સમ્મં આયરે મુણી;
સે ખિપ્પં સવ્વસંસારા, વિપ્પમુચ્ચઇ પંડિએત્તિ બેમિ. ૩૭

ઇતિ ત્રિંશત્તમમધ્યયનં સંપૂર્ણમ

૩૧ અથ ચરણવિધિસંજ્ઞમેકત્રિંશમધ્યયનમ્

ચરણવિહિં પવક્ખામિ, જીવસ્સ ઉ સુહાવહં;
જં ચરિત્તા બહૂ જીવા, તિણ્ણા સંસારસાગરં. ૧

એગઓ વિરઇ કુજ્જા, એગઓ અ પવત્તણં;
અસંજમે નિઅત્તિ ચ, સંજમે અ પવત્તણં. ૨

રાગદોસે અ દો પાવે, પાવકમ્મપવત્તણે;
જે ભિક્ખૂ રુંભઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૩

દંડાણું ગારવાણું ચ, સલ્લાણં ચ તિયં તિયં;
જે ભિક્ખૂ ચયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૪

દિવ્વે અ જે ઉવસગ્ગે, તહા તેરિચ્છમાણુસે;
જે ભિક્ખૂ સહઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૫

વિગહાકસાયસણ્ણાણું, ઝાણાણં ચ દુઅં તહા;
જે ભિક્ખૂ વજ્જઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૬

વએસુ ઇંદિયત્થેસુ, સમિઇસુ કિરિયાસુ અ;
જે ભિક્ખૂ જયઈ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઈ મંડલે. ૭

લેઆસુ છસુ કાએસુ, છક્કે આહારકારણે;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૮

પિંડુગ્ગહપડિમાસુ, ભયઠાણેસુ સત્તસુ;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૯

મએસુ બંભગુત્તીસુ, ભિક્ખુધમ્મંમિ દસવિહે;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૧૦

ઉવાસગાણું પડિમાસુ, ભિક્ખૂણું પડિમાસુ અ;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૧૧

કિરિઆસુ ભૂઅગ્ગામેસુ, પરમાહમ્મિએસુ ય;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૧૨

ગાહાસોલસએહિં, તહા અસંજમમ્મિ ય;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૧૩

બંભમ્મિ નાયજ્ઝયણેસુ, ઠાણેસુ અ સમાહિએ;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૧૪

ઇક્કવીસાએ સબલેસુ, બાવીસાએ પરીસહે;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૧૫

તેવીસાઇ સૂઅગડે, રૂવાહિએસુ સુરેસુ ય;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૧૬

પણવીસભાવણાહિં, ઉદ્દેસેસુ દસાઇણં;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૧૭

અણગારગુણેહિં ચ, પકપ્પંમિ તહેવ ય;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૧૮

પાવસુયપસંગેસુ, મોહઠ્ઠાણેસુ ચેવ ય;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૧૯

સિદ્ધાઇગુણજોગેસુ, તિત્તિસાસાયણાસુ ય;
જે ભિક્ખૂ જયઇ નિચ્ચં, સે ન અચ્છઇ મંડલે. ૨૦

ઇઇ એએસુ ઠાણેસુ, જે ભિક્ખૂ જયઇ સયા;
સે ખિપ્પં સવ્વસંસારા,
વિપ્પમુચ્ચઇ પંડિએત્તિ બેમિ. ૨૧

ઇતિ એકત્રિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્

૩૨ અથ પ્રમાદસ્થાનાખ્યં દ્વાત્રિંશમધ્યયન

અચ્ચંતકાલસ્સ સમૂલયસ્સ,
સવ્વસ્સ દુક્ખસ્સ ઉ જો પમોક્ખો;
તં ભાસઓ મે પડિપુણ્ણચિત્તા,
સુણેહ એગંતહિયં હિયત્થં. ૧

નાણસ્સ સવ્વસ્સ પગાસણાએ,
અણ્ણાણમોહસ્સ વિવજ્જણાએ;
રાગસ્સ દોસસ્સ ય સંખએણં,
એગંતસોક્ખં સમુવેઈ મોક્ખં. ૨

તસ્સેસ મગ્ગો ગુરુવિદ્ધસેવા,
વિવજ્જણા બાલજણસ્સ દૂરા;
સજ્ઝાયએગંતનિસેવણા ય,
સુત્તત્થસંચિંતણયા ધિઈ ય. ૩

આહારમિચ્છે મિઅમેસણિજ્જં,
સહાયમિચ્છે નિઉણત્થબુદ્ધિં;
નિકેઅમિચ્છેજ્જ વિવેગજોગં,
સમાહિકામે સમણે તવસ્સી. ૪

ણ વા લભિજ્જા નિઉણં સહાયં,
ગુણાહિઅં વા ગુણઓ સમં વા;
એક્કોડવિ પાવાઇ વિવજ્જયંતો,
વિહરિજ્જ કામેસુ અસજ્જમાણો. ૫

જહા ય અંડપ્પભવા બલાગા,
અંડં બલાગપ્પભવં જહા ય;
એમેવ મોહાયયણં ખુ તણ્હા,
મોહં ચ તણ્હાયયણં વયંતિ. ૬

રાગો ય દોસોવિ ય કમ્મબીયં,
કમ્મં ચ મોહપ્પભવં વયંતિ;
કમ્મં ચ જાઇમરણસ્સ મૂલં,
દુક્ખં ચ જાઇમરણં વયંતિ ૭

દુક્ખં હયં જસ્સ ન હોઇ મોહો,
મોહો હઓ જસ્સ ન હોઇ તણ્હા;
તણ્હા હયા જસ્સ ન હોઈ લોહો,
લોહો હઓ જસ્સ ન કિંચણાઇં. ૮

રાગં ચ દોસં ચ તહેવ મોહં,
ઉદ્ધત્તુકામેણ સમૂલજાલં;
જે જે ઉવાયા પડિવજ્જિયવ્વા,
તે કિત્તઇસ્સામિ અહાણુપુવ્વિં. ૯

રસા પગામં ન નિસેવિઅવ્વા,
પાયં રસં દિત્તિકરા નરાણું;
દિત્તં ચ કામા સમભિદ્રવંતિ,
દુમં જહા સાઉફલં વ પક્ખી. ૧૦

જહા દવગ્ગી પઉરિંધણે વણે,
સમારુઓ નોવસમં ઉવેઇ;
એવિંદિઅગ્ગીવિ પગામભોઇણો,
ન બંભયારિસ્સ હિઆય કસ્સઇ. ૧૧

વિવિત્તસેજ્જાસણજંતિઆણું,
ઓમાસણાણું દમિઇંદિઆણું;
ન રાગસત્તૂ ધરિસેઇ ચિત્તં,
પરાઇઓ વાહિરિવોસહેહિં. ૧૨

જહા બિરાલાવસહસ્સ મૂલે,
ન મૂસગાણું વસહી પસત્થા;
એમેવ ઇત્થીનિલયસ્સ મજ્ઝે,
ન બંભયારિસ્સ ખમો નિવાસો. ૧૩

ન રૂવલાવણ્ણવિલાસહાસં,
ન જંપિઅં ઇંગિઅ પેહિઅં વા;
ઇત્થીણ ચિત્તંસિ નિવેસઇત્તા,
દટ્ઠું વવસ્સે સમણે તવસ્સી. ૧૪

અદંસણું ચેવ અપત્થણું ચ,
અચિંતણું ચેવ અકિત્તણું ચ;
ઇત્થીજણસ્સારિયજ્ઝાણજુગ્ગં,
હિઅં સયા બંભવએ રયાણું ૧૫

કામં તુ દેવીહિં વિભૂસિઆહિં,
ન ચાઇઆ ખોભઇઉં તિગુત્તા;
તહાવિ એગંતહિઅં તિ નચ્ચા,
વિવિત્તભાવો મુણિણું પસત્થો. ૧૬

મોક્ખાભિકંખિસ્સસડવિ માણુવસ્સ,
સંસારભીરુસ્સ ઠિયસ્સ ધમ્મે;
નેયારિસં દુત્તરમત્થિ લોએ,
જહિત્થિઓ બાલમણોહરાઓ. ૧૭

એએ અ સંગે સમઇક્કમિત્તા,
સુદુત્તરા ચેવ હવંતિ સેસા;
જહા મહાસાગરમુત્તરિત્તા,
નઇ ભવે અવિ ગંગાસમાણા. ૧૮

કામાણુગિદ્ધિપ્પભવં ખુ દુક્ખં,
સવ્વસ્સ લોગસ્સ સદેવગસ્સ;
જં કાઇઅં માણુસિઅં ચ કિંચિ,
તસ્સંતગં ગચ્છઇ વીઅરાગો. ૧૯
જહા ય કિંપાગફલા મણોરમા,
રસેણ વણ્ણેણ ય ભુજ્જમાણા;
તે ખુદ્દએ જીવિઅ પચ્ચમાણા,
એઓવમા કામગુણા વિવાગે. ૨૦
જે ઇંદિઆણું વિસયા મણુણ્ણા,
ન તેસુ ભાવં નિસિરે કયાઈ;
ન યામણુણ્ણેસુ મણું ડપિ કુજ્જા,
સમાહિકામે સમણે તવસ્સી. ૨૧
ચક્ખુસ્સ રૂવં ગહણું વયંતિ,
તં રાગહેઉં તુ મણુણ્ણમાહુ;
તં દોસહેઉં અમણુણ્ણમાહુ,
સમો ઉ જો તેસુ સ વીઅરાગો. ૨૨
રૂવસ્સ ચક્ખું ગહણું વયંતિ,
ચક્ખુસ્સ રૂવં ગહણું વયંતિ;
રાગસ્સ હેઉં સમણુણ્ણમાહુ,
દોસસ્સ હેઉં અમણુણ્ણમાહુ. ૨૩
રૂવેસુ જો ગિદ્ધિમુવેઇ તિવ્વં,
અકાલિઅં પાવઇ સે વિણાસં;
રાગાઉરે સે જહ વા પયંગે,
આલોઅલોલે સમુવેઇ મચ્ચું. ૨૪

જે યાવિ દોસં સમુવેઇ તિવ્વં,
તંસિ ક્ખણે સે ઉ ઉવેઇ દુક્ખં;
દુદંતદોસેણ સએણ જંતૂ,
ન કિંચિ રૂવં અવરજ્ઝઇ સે. ૨૫

એગંતરત્તો રુઇરંસિ રૂવે,
અતાલિસે સે કુણઇ પઓસં;
દુક્ખસ્સ સંપીલમુવેઇ બાલે,
ન લિપ્પઇ તેણ મુણી વિરાગો. ૨૬

રૂવાણુગાસાણુગએ અ જીવે,
ચરાચરે હિંસઇ ણેગરૂવે;
ચિત્તેહિં તે પરિતાવેઇ બાલે,
પીલેઇ અત્તગુરુ કિલિટ્ઠે. ૨૭

રૂવાણુવાએણ પરિગ્ગહેણ,
ઉપ્પાયણે રક્ખણસન્નિઓગે;
વએ વિઓગે અ કહિં સુહં સે,
સંભોગકાલે અ અતિત્તિલાભે. ૨૮

રૂવે અતિત્તે અ પરિગ્ગહે અ,
સત્તોવસત્તો ન ઉવેઇ તુટ્ઠિં;
અતુટ્ઠિદોસેણ દુહી પરસ્સ,
લોભાવિલે આયયઇ અદત્તં. ૨૯

તણ્હાભિભૂઅસ્સ અદત્તહારિણો,
રૂવે અતિત્તસ્સ પરિગ્ગહે અ;
માયામુસં વડ્ઢઇ લોભદોસા,
તત્થાવિ દુક્ખા ન વિમુચ્ચઇ સે. ૩૦

મોસસ્સ પચ્છા ય પુરત્થઓ અ,
પઓગકાલે અ દુહી દુરંતો;
એવં અદત્તાણિ સમાયયંતો,
રૂવે અતિત્તો દુહિઓ અણિસ્સો. ૩૧

રૂવાણુરત્તસ્સ નરસ્સ એવં,
કુત્તો સુહં હોજ્જ કયાઇ કિંચિ;
તત્થોવભોગે વિ કિલેસદુક્ખં,
નિવ્વત્તઇ જસ્સ કએણ દુક્ખં. ૩૨

એમેવ રૂવમ્મિ ગઓ પઓસં,
ઉવેઇ દુક્ખોહપરંપરાઓ;
પદુટ્ઠચિત્તો અ ચિણાઇ કમ્મં,
જં સે પુણો હોઇ દુહં વિવાગે. ૩૩

રૂવે વિરત્તો મણુઓ વિસોગો,
એએણ દુક્ખોહપરંપરેણ;
ન લિપ્પઇ ભવમજ્ઝેવિ સંતો,
જલેણ વા પુક્ખરિણીપલાસં. ૩૪

સોઅસ્સ સદ્દં ગહણં વયંતિ,
તં રાગહેઉં તુ મણુણ્ણમાહુ;
તં દોસહેઉં અમણુણ્ણમાહૂ,
સમો અ જો તેસુ સ વીઅરાગો. ૩૫

સદ્દસ્સ સોઅં ગહણં વયંતિ,
સોઅસ્સ સદ્દં ગહણં વયંતિ;
રાગસ્સ હેઉં સમણુણ્ણમાહુ,
દોસસ્સ હેઉં અમણુણ્ણમાહુ. ૩૬

સદ્દેસુ જો ગિદ્ધિમુવેઇ તિવ્વં,
અકાલિઅં પાવઇ સે વિણાસં,
રાગાઉરે હરિણમિએવ્વ મુદ્ધે,
સદ્દે અતિત્તે સમુવેઇ મચ્ચુ. ૩૭

જે આવિ દોસં સમુવેઇ તિવ્વં.
તંસિ ક્ખણે સે ઉ ઉવેઇ દુક્ખં;
દુદંતદોસેણ સએણ જંતૂ,
ન કિંચિ સદ્દં અવરજ્ઝઇ સે. ૩૮

એગંતરત્તો રુઇરંસિ સદ્દે,
અતાલિસે સે કુણઇ પઓસં;
દુક્ખસ્સ સંપીલમુવેઇ બાલે,
ન લિપ્પઇ તેણ મુણી વિરાગો. ૩૯

સદ્દાણુગાસાણુગએ અ જીવે, ચરાચરે હિંસઇઽણેગરૂવે;
ચિત્તેહિં તે પરિતાવેઇ બાલે, પીલેઇ અત્તટ્ઠગુરુકિલિટ્ઠે. ૪૦

સદ્દાણુવાએણ પરિગ્ગહેણ,
ઉપ્પાયણે રક્ખણસન્નિઓગે;
વએ વિઓગે અ કહિં સુહં સે,
સંભોગકાલે અ અતિત્તિલાભે. ૪૧

સદ્દે અતિત્તે અ પરિગ્ગહે અ,
સત્તોવસત્તો ન ઉવેઇ તુટ્ઠિં;
અતુટ્ઠિદોસેણ દુહી પરસ્સ,
લોભાવિલે આયયઇ અદત્તં. ૪૨

તણ્હાભિભૂઅસ્સ અદત્તહારિણો,
સદ્દે અતિત્તસ્સ પરિગ્ગહે અ;
માયામુસં વડ્ઢઇ લોભદોસા,
તત્થાવિ દુક્ખા ન વિમુચ્ચઇ સે. ૪૩

મોસસ્સ પચ્છા ય પુરત્થઓ અ,
પઓગકાલે અ દુહી દુરંતે;
એવં અદત્તાણિ સમાયયંતો,
સદ્દે અતિત્તો દુહિઓ અણિસ્સો. ૪૪

સદ્દાણુરત્તસ્સ નરસ્સ એવં,
કત્તો સુહં હોજ્જ કયાઇ કિંચિ;
તત્થોવભોગેવિ કિલેસદુક્ખં,
નિવત્તઇ જસ્સ કએણ દુક્ખં. ૪૫

એમેવ સદ્દંમિ ગઓ પઓસં,
ઉવેઇ દુક્ખોહપરંપરાઓ;
પદુટ્ઠચિત્તો અ ચિણાઇ કમ્મં;
જં સે પુણો હોઇ દુહં વિવાગે. ૪૬

સદ્દે વિરત્તો મણુઓ વિસોગો,
એએણ દુક્ખોહપરંપરેણ;
ન લિપ્પઈ ભવમજ્ઝેવિ સંતો,
જલેણ વા પુક્ખરિણીપલાસં. ૪૭

ઘાણસ્સ ગંધં ગહણં વયંતિ,
તં રાગહેઉં તુ મણુણ્ણમાહુ;
તં દોસહેઉં અમણુણ્ણમાહુ,
સમો ઉ જો તેસુ સ વીઅરાગો. ૪૮

ગંધસ્સ ઘાણું ગહણું વયંતિ,
ઘાણસ્સ ગંધં ગહણું વયંતિ;
તં રાગહેઉં તુ મણુણ્ણમાહુ,
દોસસ્સ હેઉં અમણુણ્ણમાહુ. ૪૯

ગંધેસુ જો ગિદ્ધિમુવેઇ તિવ્વં,
અકાલિઅં પાવઇ સે વિણાસં;
રાગાઉરે ઓસહિગંધગિદ્ધે,
સપ્પે બિલાઓ વિવ નિક્ખમંતે. ૫૦

જે આવિ દોસં સમુવેઇ તિવ્વં,
તંસિ ક્ખણે સે ઉ ઉવેઇ દુક્ખં;
દુદંતદોસેણ સએણ જંતૂ,
ન કિંચિ ગંધં અવરજ્ઝઇ સે. ૫૧

એગંતરત્તો રુઇરંસિ ગંધે,
અતાલિસે સે કુણઇ પઓસં;
દુક્ખસ્સ સંપીલમુવેઇ બાલે,
ન લિપ્પઇ તેણ મુણી વિરાગો. ૫૨

ગંધાણુગાસાણુગએ અ જીવે, ચરાચરે હિંસઇઽણેગરૂવે;
ચિત્તેહિં તે પરિતાવેઇ બાલે, પીલેઇ અત્તટ્ઠગુરુકિલિટ્ઠે. ૫૩

ગંધાણુવાએણ પરિગ્ગહેણ,
ઉપ્પાયણે રક્ખણસન્નિઓગે;
વએ વિઓગે અ કહિં સુહં સે,
સંભોગકાલે અ અતિત્તિલાભે. ૫૪

ગંધે અતિત્તો અ પરિગ્ગહે અ,
સત્તોવસત્તો ન ઉવેઇ તુટ્ઠિં;
અતુટ્ઠિદોસેણ દુહી પરસ્સ,
લોભાવિલે આયયઇ અદત્તં. ૫૫

તણ્હાભિભૂઅસ્સ અદત્તહારિણો,
ગંધે અતિત્તસ્સ પરિગ્ગહે અ;
માયામુસં વડ્ઢઇ લોભદોસા,
તત્થાવિ દુક્ખા ન વિમુચ્ચઇ સે. ૫૬

મોસસ્સ પચ્છા ય પુરત્થઓ અ,
પઓગકાલે અ દુહી દુરંતે;
એવં અદત્તાણિ સમાયયંતો,
ગંધે અતિત્તો દુહિઓ અણિસ્સો. ૫૭

ગંધાણુરત્તસ્સ નરસ્સ એવં,
કુત્તો સુહં હોજ્જ કયાઇ કિંચિ;
તત્થોવભોગેવિ કિલેસદુક્ખં,
નિવ્વત્તઇ જસ્સ કએણ દુક્ખં. ૫૮

એમેવ ગંધમ્મિ ગઓ પઓસં,
ઉવેઇ દુક્ખોહપરંપરાઓ;
પદુટ્ઠચિત્તો અ ચિણાઇ કમ્મં,
જં સે પુણો હોઇ દુહં વિવાગે. ૫૯

ગંધે વિરત્તો મણુઓ વિસોગો,
એએણ દુક્ખોહપરંપરેણ;
ન લિપ્પઈ ભવમજ્ઝે વિ સંતો,
જલેણ વા પુક્ખરિણીપલાસં. ૬૦

જીહાએ રસં ગહણું વયંતિ,
તં રાગહેઉં તુ મણુણ્ણમાહુ;
તં દોસહેઉં અમણુણ્ણમાહુ,
સમો અ જો તેસુ સ વીઅરાગો. ૬૧

રસસ્સ જિબ્ભં ગહણું વયંતિ,
જિબ્ભાએ રસં ગહણું વયંતિ;
રાગસ્સ હેઉં સમણુણ્ણમાહુ,
દોસસ્સ હેઉં અમણુણ્ણમાહુ. ૬૨

રસેસુ જો ગિદ્ધિમુવેઇ તિવ્વં,
અકાલિઅં પાવઇ સે વિણાસં;
રાગાઉરે બડિસવિભિન્નકાએ,
મચ્છે જહા આમિસભોગગિદ્ધે. ૬૩

જે આવિ દોસં સમુવેઇ તિવ્વં,
તંસિ ક્ખણે સે ઉ ઉવેઇ દુક્ખં;
દુદંતદોસેણ સએણ જંતૂ,
ન કિંચિ રસ્સં અવરજ્ઝઈ સે. ૬૪

એગંતરત્તો રુઇરે રસંમિ,
અતાલિસે સે કુણઇ પઓસં,
દુક્ખસ્સ સંપીલમુવેઇ બાલે,
ન લિપ્પઇ તેણ મુણી વિરાગો. ૬૫

રસાણુગાસાણુગએ અ જીવે, ચરાચરે હિંસઇડણેગરૂવે;
ચિત્તેહિં તે પરિતાવેઇ બાલે, પીલેઇ અત્તટ્ઠગુરુકિલિટ્ઠે. ૬૬

રસાણુવાએણ પરિગ્ગહેણ,
ઉપ્પાયણે રક્ખણસન્નિઓગે;
વએ વિઓગે અ કહિં સુહં સે,
સંભોગકાલે અ અતિત્તિલાભે. ૬૭

રસે અતિત્તે અ પરિગ્ગહે અ,
સત્તોવસત્તો ન ઉવેઇ તુટ્ઠિં;
અતુટ્ઠિદોસેણ દુહી પરસ્સ,
લોભાવિલે આયયઇ અદત્તં. ૬૮

તણ્હાભિભૂઅસ્સ અદત્તહારિણો,
રસે અતિત્તસ્સ પરિગ્ગહે અ;
માયામુસં વડ્ઢઇ લોભદોસા,
તત્થાવિ દુક્ખા ન વિમુચ્ચઇ સે ૬૯

મોસસ્સ પચ્છા ય પુરત્થઓ અ,
પઓગકાલે અ દુહી દુરંતે;
એવં અદત્તાણિ સમાયયંતો,
રસે અતિત્તો દુહિઓ અણિસ્સો. ૭૦

રસાણુરત્તસ્સ નરસ્સ એવં,
કત્તો સુહં હોજ્જ કયાઇ કિંચિ;
તત્થોવભોગેવિ કિલેસદુક્ખં,
નિવ્વત્તઇ જસ્સ કએણ દુક્ખં. ૭૧

એમેવ રસમ્મિ ગઓ પઓસં,
ઉવેઇ દુક્ખોહપરંપરાઓ;
પદુટ્ઠચિત્તો અ ચિણાઇ કમ્મં,
જં સે પુણો હોઇ દુહં વિવાગે. ૭૨

રસે વિરત્તો મણુઓ વિસોગો,
એએણ દુક્ખોહપરંપરેણ,
ન લિપ્પઇ ભવમજ્ઝેવિ સંતો,
જલેણ વા પુક્ખરિણીપલાસં. ૭૩

કાયસ્સ ફાસં ગહણં વયંતિ,
તં રાગહેઉં તુ મણુણ્ણમાહુ;
તં દોસહેઉં અમણુણ્ણમાહુ,
સમો અ જો તેસુ સ વીઅરાગો. ૭૪

ફાસસ્સ કાયં ગહણં વયંતિ,
કાયસ્સ ફાસં ગહણં વયંતિ;
રાગસ્સ હેઉં સમણુણ્ણમાહુ,
દોસસ્સ હેઉં અમણુણ્ણમાહુ ૭૫

ફાસસ્સ જો ગિદ્ધિમુવેઈ તિવ્વં,
અકાલિઅં પાવઈ સે વિણાસં;
રાગાઉરે સીઅજલાવસન્ને,
ગાહગ્ગહીએ મહિસે વ રણ્ણે. ૭૬

જે આવિ દોસં સમુવેઈ તિવ્વં,
તંસિ ક્ખણે સે ઉ ઉવેઇ દુક્ખં;
દુદંતદોસેણ સએણ જંતૂ,
ન કિંચિ ફાસં અવરજ્ઝઇ સે. ૭૭

એગંતરત્તો રુઇરંસિ ફાસે,
અતાલિસે સે કુણઇ પઓસં;
દુક્ખસ્સ સંપીલમુવેઇ બાલે,
ન લિપ્પઇ તેણ મુણી વિરાગો. ૭૮

ફાસાણુગાસાણુગએ અ જીવે,
ચરાચરે હિંસઇઽણેગરૂવે;
ચિત્તેહિં તે પરિતાવેઇ બાલે,
પીલેઇ અત્તટ્ઠગુરુકિલિટ્ઠે. ૭૯
ફાસાણુવાએણ પરિગ્ગહેણ,
ઉપ્પાયણે રક્ખણસન્નિઓગે;
વએ વિઓગે અ કહં સુહં સે,
સંભોગકાલે અ અતિત્તિલાભે. ૮૦
ફાસે અતિત્તે અ પરિગ્ગહે અ,
સત્તોવસત્તો ન ઉવેઇ તુટ્ઠિં;
અતુટ્ઠિદોસેણ દુહી પરસ્સ,
લોભાવિલે આયયઇ અદત્તં. ૮૧
તણ્હાભિભૂઅસ્સ અદત્તહારિણો,
ફાસે અતિત્તસ્સ પરિગ્ગહે અ;
માયામુસં વડ્ઢઇ લોભદોસા,
તત્થાવિ દુક્ખા ન વિમુચ્ચઇ સે. ૮૨
મોસસ્સ પચ્છા ય પુરત્થઓ અ,
પઓગકાલે અ દુહી દુરંતે;
એવં અદત્તાણિ સમાયયંતો,
ફાસે અતિત્તો દુહિઓ અણિસ્સો. ૮૩
ફાસાણુરત્તસ્સ નરસ્સ એવં,
કત્તો સુહં હોજ્જ કયાઇ કિંચિ;
તત્થોવભોગે વિ કિલેસદુક્ખં,
નિવ્વત્તઇ જસ્સ કએણ દુક્ખં. ૮૪

એમેવ ફાસંમિ ગઓ પઓસં,
ઉવેઇ દુક્ખોહપરંપરાઓ;
પદુટ્ઠચિત્તો અ ચિણાઈ કમ્મં,
જં સે પુણો હોઈ દુહં વિવાગે. ૮૫
ફાસે વિરત્તો મણુઓ વિસોગો,
એએણ દુક્ખોહપરંપરેણ;
ન લિપ્પઈ ભવમજ્ઝે વિ સંતો,
જલેણ વા પુક્ખરિણીપલાસં. ૮૬
મણસ્સ ભાવં ગહણં વયંતિ,
તં રાગહેઉં તુ મણુણ્ણમાહુ;
તં દોસહેઉં અમણુન્નમાહુ,
સમો ઉ જો તેસુ સ વીઅરાગો. ૮૭
ભાવસ્સ મણું ગહણં વયંતિ,
મણસ્સ ભાવં ગહણં વયંતિ;
રાગસ્સ હેઉં સમણુણ્ણમાહુ,
દોસસ્સ હેઉં અમણુણ્ણમાહુ. ૮૮
ભાવેસુ જો ગિદ્ધિમુવેઇ તિવ્વં,
અકાલિઅં પાવઇ સે વિણાસં;
રાગાઉરે કામગુણેસુ ગિદ્ધે,
કરેણુમગ્ગાવહિએવ્વ નાગે. ૮૯
જે આવિ દોસં સમુવેઇ તિવ્વં,
તંસિ ફ્ખણે સે ઉ ઉવેઇ દુક્ખં;
દુદંતદોસેણ સએણ જંતૂ,
ન કિંચિ ભાવં અવરજ્ઝઈ સે. ૯૦

એગંતરત્તો રુઇરંસિ ભાવે,
અતાલિસે સે કુણઇ પઓસં;
દુક્ખસ્સ સંપીલમુવેઇ બાલે,
ન લિપ્પઈ તેણ મુણી વિરાગો. ૯૧

ભાવાણુગાસાણુગએ અ જીવે,
ચરાચરે હિંસઇણેગરૂવે;
ચિત્તેહિ તે પરિતાવેઇ બાલે,
પીલેઇ અત્તટ્ઠગુરુકિલિટ્ઠે. ૯૨

ભાવાણુવાએણ પરિગ્ગહેણ,
ઉપ્પાયણે રક્ખણસન્નિયોગે;
વએ વિઓગે અ કહિં સુહં સે,
સંભોગકાલે અ અતિત્તિલાભે. ૯૩

ભાવે અતિત્તે અ પરિગ્ગહે અ,
સત્તોવસત્તો ન ઉવેઇ તુટ્ઠિં;
અતુટ્ઠિદોસેણ દુહી પરસ્સ,
લોભાવિલે આયયઇ અદત્તં. ૯૪

તણ્હાભિભૂઅસ્સ અદત્તહારિણો,
ભાવે અતિત્તસ્સ પરિગ્ગહે અ;
માયામુસં વડ્ઢઇ લોભદોસા,
તત્થાવિ દુક્ખા ન વિમુચ્ચઈ સે. ૯૫

મોસસ્સ પચ્છા ય પુરત્થઓ અ,
પઓગકાલે અ દુહી દુરંતે;
એવં અદત્તાણિ સમાયયંતો,
ભાવે અતિત્તો દુહિઓ અણિસ્સો. ૯૬

ભાવાણુરત્તસ્સ નરસ્સ એવં,
કુત્તો સુહં હોજ્જ કયાઇ કિંચિ;
તત્થોવભોગેવિ કિલેસદુક્ખં.
નિવ્વત્તએ જસ્સ કએણ દુક્ખં. ૯૭

એમેવ ભાવમ્મિ ગઓ પઓસં,
ઉવેઇ દુક્ખોહપરંપરાઓ,
પદુટ્ઠચિત્તો અ ચિણાઈ કમ્મં,
જં સે પુણો હોઇ દુહં વિવાગે. ૯૮

ભાવે વિરત્તો મણુઓ વિસોગો,
એએણ દુક્ખોહપરંપરેણ;
ન લિપ્પઇ ભવમજ્ઝેવિ સંતો,
જલેણ વા પુક્ખરિણીપલાસં. ૯૯

એવિંદિયત્થા ય મણુસ્સ અત્થા,
દુક્ખસ્સ હેઉ મણુઅસ્સ રાગિણો;
તે ચેવ થોવંપિ કયાઇ દુક્ખં,
ન વીઅરાગસ્સ કરિંતિ કિંચિ. ૧૦૦

ન કામભોગા સમયં ઉવિંતિ,
ન યાવિ ભોગા વિગઇં ઉવિંતિ;
જે તપ્પઓસી અ પરિગ્ગહી અ,
સો તેસુ મોહા વિગઇં ઉવેઇ. ૧૦૧

કોહં ચ માણું ચ તહેવ માયં,
લોભં દુગુંછં અરઇં રઇં ચ;
હાસં ભયં સોગ પુમિત્થિવેઅં,
નપુંસવેઅં વિવિહે અ ભાવે. ૧૦૨

આવજ્જઈ એવમણેગરૂવે,
એવંવિહે કામગુણેસુ સત્તો;
અન્ને અ એઅપ્પભવે વિસેસે,
કારુણ્ણદીણે હિરિમે વઇસ્સે. ૧૦૩

કપ્પં ન ઇચ્છેજ્જ સહાયલિચ્છૂ,
પચ્છાણુતાવેણ તવપ્પભાવં;
એવં વિઆરે અમિઅપ્પયારે,
આવજ્જઇ ઇંદિયચોરવસ્સે. ૧૦૪

તઓ સે જાયંતિ પઓઅણાઇં,
નિગ્ગમ્મિજ્જઉં મોહમહણ્ણવંમિ;
સુહેસિણો દુક્ખવિણોઅણટ્ઠા,
તપ્પચ્ચયં ઉજ્જમએ અ રાગી. ૧૦૫

વિરજ્જમાણસ્સ ય ઇંદિયત્થા,
સદ્દાઇયા તાવઇઅપ્પયારા;
ન તસ્સ સવ્વેવિ મણુણ્ણયં વા,
નિવ્વત્તયંતી અમણુણ્ણયં વા. ૧૦૬

એવં—સસંકપ્પવિકપ્પણાસુ,
સંજાયએ સમયમુવટ્ઠિઅસ્સ;
અત્થે અ સંકપ્પયઓ તઓ સે,
પહીઅએ કામગુણેસુ તણ્હા. ૧૦૭

સ વીઅરાગો કયસવ્વકિચ્ચો,
ખવેઇ નાણાવરણં ખણેણું;
તહેવ જં દંસણમાવરેઇ,
જં ચંતરાયં પકરેઇ કમ્મં. ૧૦૮

સવ્વં તઓ જાણઇ પાસઇ અ,
અમોહણે હોઇ નિરંતરાએ;
અણાસવે ઝાણસમાહિજુત્તે,
આઉક્ખએ મોક્ખમુવેઇ સુદ્ધે. ૧૦૯

સો તસ્સ સવ્વસ્સ દુહસ્સ મુક્કો,
જં બાહઇ સયયં જંતુમેઅં;
દીહામયવિપ્પમુક્કો પસત્થો,
તો હોઇ અચ્ચંતસુહી કયત્થો. ૧૧૦

અણાઇકાલપ્પભવસ્સ એસો,
સવ્વસ્સ દુક્ખસ્સ પમોક્ખમગ્ગો;
વિઆહિઓ જં સમુવેચ્ચ સત્તા,
કમેણ અચ્ચંતસુહી હવંતિ. ત્તિ બેમિ. ૧૧૧

ઇતિ દ્વાત્રિંશત્તમમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્

(૩૩) અથ કર્મપ્રકૃતિસંજ્ઞં ત્રયસ્ત્રિંશમધ્યયનમ્.

અટ્ઠ કમ્માઇં વોચ્છામિ, આણુપુવ્વિં જહક્કમં;
જેહિં બદ્ધો અયં જીવો, સંસારે પરિઅત્તઈ. ૧

નાણસ્સાવરણિજ્જં, દંસણાવરણં તહા;
વેઅણિજ્જં તહા મોહં, આઉકમ્મં તહેવ ય. ૨

નામકમ્મં ચ ગોત્તં ચ, અંતરાયં તહેવ ય;
એવમેઆઇં કમ્માઇં, અટ્ઠેવ ઉ સમાસઓ. ૩

નાણાવરણં પંચવિહં, સુઅં આભિણિબોહિઅં;
ઓહીનાણં તઇયં, મણનાણં ચ કેવલં. ૪

નિદ્દા તહેવ પયલા, નિદ્દાનિદ્દા ય પયલપયલા ય;
તત્તો અ થીણગિદ્ધી ઉ, પંચમા હોઇ નાયવ્વા. ૫

ચક્ખુમચક્ખુઓહિસ્સ, દંસણે કેવલે અ આવરણે;
એવં તુ નવવિગપ્પં, નાયવ્વં દંસણાવરણં. ૬

વેઅણિઅં પિ અ દુવિહં, સાયમયસાયં ચ આહિઅં;
સાયસ્સ ઉ બહૂ ભેઆ, એમેવાસાયસ્સવિ. ૭

મોહણિજ્જંપિ દુવિહં, દંસણે ચરણે તહા;
દંસણે તિવિહં વુત્તં, ચરણે દુવિહં ભવે. ૮

સમ્મત્તં ચેવ મિચ્છત્તં, સમ્મામિચ્છત્તમેવ ય;
એઆઓ તિણ્ણિ પયડીઓ, મોહણિજ્જસ્સ દંસણે. ૯

ચરિત્તમોહણં કમ્મં, દુવિહં તુ વિઆહિઅં;
કસાયવેઅણિજ્જં તુ. નોકસાયં તહેવ ય. ૧૦

સોલસવિહભેએણં, કમ્મં તુ કસાયજં;
સત્તવિહં નવવિહં વા, કમ્મં નોકસાયજં. ૧૧

નેરઇયતિરિક્ખાઉં, મણુસ્સાઉં તહેવ ય;
દેવાઉઅં ચઉત્થં તુ, આઉકમ્મં ચઉવ્વિહં. ૧૨

નામકમ્મં તુ દુવિહં, સુહં અસુહં ચ આહિઅં;
સુહસ્સ ય બહૂ ભેયા, એમેવ અસુહસ્સવિ. ૧૩

ગોઅકમ્મં દુવિહં, ઉચ્ચં નીઅં ચ આહિઅં;
ઉચ્ચં અટ્ઠવિહં હોઇ, એવં નીઅંપિ આહિઅં. ૧૪

દાણે લાભે અ ભોગે અ, ઉવભોગે વીરિએ તહા;
પંચવિહમંતરાયં, સમાસેણ વિઆહિઅં. ૧૫

એઆઓ મૂલપ્પયડીઓ, ઉત્તરાઓ અ આહિઆ;
પએસગ્ગં ખેત્તકાલે અ, ભાવં ચ ઉત્તરં સુણ. ૧૬

સવ્વેસિં ચેવ કમ્માણં, પએસગ્ગમણંતગં;
ગંઠિઅસત્તાઇઅં, અંતો સિદ્ધાણ આહિઅં. ૧૭

સવ્વજીવાણ કમ્મં તુ, સંગહે છદ્દિસાગયં;
સવ્વેસુવિ પએસેસુ, સવ્વં સવ્વેણ બદ્ધગં. ૧૮

ઉદહિસરિસનામાણું, તીસઇ કોડિકોડિઓ;
ઉક્કોસિઆ ઠિઇ હોઈ, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણિઆ. ૧૯

આવરણિજ્જાણ દુણ્હંપિ, વેઅણિજ્જે તહેવ ય;
અંતરાએ અ કમ્મંમિ, ઠિઇ એસા વિઆહિઆ. ૨૦

ઉદહિસરિસનામાણું, સત્તરિં કોડિકોડિઓ;
મોહણિજ્જસ્સ, ઉક્કોસા, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણિઆ. ૨૧

તેત્તીસ સાગરોવમા, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
ઠિઈ ઉ આઉકમ્મસ્સ, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણિઆ. ૨૨

ઉદહિસરિસનામાણું, વીસઇ કોડિકોડિઓ;
નામગોત્તાણું ઉક્કોસા, અટ્ઠમુહુત્તા જહણ્ણિઆ. ૨૩

સિદ્ધાણુડણંતભાગો અ, અણુભાગા ભવંતિ ઉ;
સવ્વેસુવિ પએસગ્ગં, સવ્વજીવેસડઇચ્છિઅં. ૨૪

તમ્હા એએસિં કમ્માણં, અણુભાગે વિઆણિઆ;
એએસિં સંવરે ચેવ, ખવણે અ જએ બુહે. ત્તિબેમિ. ૨૫

ઇતિ ત્રયસ્ત્રિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

(૩૪) અથ લેશ્યાનામ ચતુસ્ત્રિંશમધ્યયનમ્ .

લેસજ્ઝયણું પવક્ખામિ, આણુપુવ્વિ જહક્કમં;
છણ્હંપિ કમ્મલેસ્સાણું, અણુભાવે સુણેહ મે. ૧
નામાઇં વણ્ણરસગંધફાસપરિણામલક્ખણં ઠાણું;
ઠિઇં ગઇં ચ આઉં, લેસાણું તુ સુણેહ મે. ૨
કિણ્હા નીલા ય કાઉ ય, તેઊ પમ્હા તહેવ ય;
સુક્કલેસા ય છટ્ઠા ઉ, નામાઇં તુ જહક્કમં. ૩
જીમૂતનિદ્ધસંકાસા, ગવલરિટ્ઠગસન્નિભા;
ખંજંજણનયણનિભા, કિણ્હલેસા ઉ વણ્ણઓ. ૪
નીલાસોગસંકાસા, ચાસપિચ્છસમપ્પભા;
વેરુલિયનિદ્ધસંકાસા, નીલલેસા ઉ વણ્ણઓ. ૫
અયસીપુપ્ફસંકાસા, કોઇલચ્છદસન્નિભા;
પારેવયગીવનિભા, કાઉલેસા ઉ વણ્ણઓ. ૬
હિંગુલધાઉસંકાસા, તરુણાઇચ્ચસન્નિભા;
સુઅતુંડપઇવનિભા, તેઉલેસા ઉ વણ્ણઓ. ૭
હરિયાલભેયસંકાસા, હલિદ્દભેયસન્નિભા;
સણાસણકુસુમનિભા, પમ્હલેસા ઉ વણ્ણઓ. ૮
સંખંકકુંદસંકાસા, ખીરધારાસમપ્પભા;
રયયહારસંકાસા, સુક્કલેસા ઉ વણ્ણઓ. ૯
જહ કડુઅતુંબગરસો, નિંબરસો કડુઅરોહિણિરસો વા;
એત્તોવિ અણંતગુણો, રસો ઉ કિણ્હાઇ નાયવ્વો. ૧૦
જહ તિકડુઅસ્સ ય રસો,
તિક્ખો જહ હત્થિપિપ્પલિએ વા;
એત્તોવિ અણંતગુણો, રસો ઉ નીલાઇ નાયવ્વો. ૧૧

જહ તરુણઅંબગરસો, તુમ્બરકવિટ્ઠસ્સ વાવિ જારિસઓ;
એત્તોવિ અણુંતગુણો, રસો ઉ કાઊઇ નાયવ્વો. ૧૨

જહ પરિણયંબગરસો, પક્કકવિટ્ઠસ્સ વાવિ જારિસઓ;
એત્તોવિ અણુંતગુણો, રસો ઉ તેઊઇ નાયવ્વો. ૧૩

વરવારુણીઇ વ રસો,
વિવિહાણ વ આસવાણ જારિસઓ;
મહુમેરગસ્સ વ રસો,
એત્તો પમ્હાએ પરએણું. ૧૪

ખજ્જૂરમુદ્દિયરસો, ખીરસ્સો ખંડસક્કરરસો વા;
એત્તોવિ અણુંતગુણો, રસો ઉ સુક્કાઇ નાયવ્વો. ૧૫

જહ ગોમડસ્સ ગંધો,
સુણગમડસ્સ વ જહા અહિમડસ્સ;
એત્તો વિ અણુંતગુણો, લેસાણું અપ્પસત્થાણું. ૧૬

જહ સુરહિકુસુમગંધો, ગંધવાસાણ પિસ્સમાણાણું;
એત્તો વિ અણુંતગુણો, પસત્થલેસાણ તિણ્હંપિ. ૧૭

જહ કરગયસ્સ ફાસો, ગોજિબ્ભાએ વ સાગપત્તાણું;
એત્તો વિ અણુંતગુણો, લેસાણું અપ્પસત્થાણું. ૧૮

જહ બૂરસ્સ વ ફાસો, નવણીઅસ્સ વ સિરિસકુસુમાણું;
એત્તો વિ અણુંતગુણો, પસત્થલેસાણું તિણ્હંપિ. ૧૯

તિવિહો વ નવવિહો વા, સત્તાવીસઇવિહિક્કસીઓ વા;
દુસઓ તેઆલો વા, લેસાણું હોઇ પરિણામો. ૨૦

પંચાસવપ્પવત્તો, તીહિં અગુત્તો છસુ અવિરઓ અ;
તિવ્વારંભપરિણઓ, ખુદ્દો સાહસ્સિઓ નરો. ૨૧

નિદ્ધંસપરિણામો, નિસ્સંસો અજિઇંદિઓ;
એઅજોગસમાઉત્તો, કિણ્હલેસં તુ પરિણમે. ૨૨

ઇસ્સાઅમરિસઅતવો, અવિજ્જ માયા અહીરિયા;
ગેહી પઓસે ય સઢે, પમત્તે રસલોલુએ. ૨૩

સાયગવેસએ અ આરંભાવિરઓ,
ખુદ્દો સાહસિઓ નરો;
એઅજોગસમાઉત્તે, નીલલેસં તુ પરિણમે. ૨૪

વંકે વંકસમાયારે, નિઅડિલ્લે અણુજ્જુએ;
પલિઉચ્ચગઓવહિએ, મિચ્છદિટ્ઠી અણારિએ. ૨૫

ઉપ્ફાલદુટ્ઠવાઇ અ, તેણે આવિ અ મચ્છરી;
એયજોગસમાઉત્તે, કાઊલેસં તુ પરિણમે. ૨૬

નીઆવિત્તી અચવલે, અમાઇ અકુતૂહલે;
વિણીયવિણએ દંતે, જોગવં ઉવહાણવં. ૨૭

પિયધમ્મે દઢધમ્મે, વજ્જભીરૂ હિએસએ,
એયજોગસમાઉત્તે, તેઉલેસં તુ પરિણમે. ૨૮

પયણુક્કોહમાણે અ, માયાલોભે અ પયણુએ;
પસંતચિત્તે દંતપ્પા, જોગવં ઉવહાણવં. ૨૯

તહા પયણુવાઇ ય, ઉવસંતે જિઇંદિએ;
એયજોગસમાઉત્તે પમ્હલેસં તુ પરિણમે. ૩૦

અટ્ટરુદ્દાણિ વજ્જિત્તા, ધમ્મસુક્કાણિ ઝાયએ;
પસંતચિત્તે દંતપ્પા, સમિએ ગુત્તે ય ગુત્તિસુ. ૩૧

સરાગે વીઅરાગે વા, ઉવસંતે જિઇંદિએ;
એઅજોગસમાઉત્તે, સુક્કલેસં તુ પરિણમે. ૩૨

અસ્સંખેજ્જાણોસપ્પિણીણ, ઉસપ્પિણીણ જે સમયા;
સંખાઇઆ લોગા, લેસાણં હુંતિ ઠાણાઇં. ૩૩

મુહુત્તદ્ધં તુ જહન્ના, તેત્તીસં સાગરા મુહુત્તહિઆ;
ઉક્કોસા હોઇ ઠિઇ, નાયવ્વા કિણ્હલેસાએ. ૩૪

મુહુત્તદ્ધં તુ જહન્ના,
દસઉદહિ પલિઅમસંખભાગમબ્ભહિઆ;
ઉક્કોસા હોઇ ઠિઇ, નાયવ્વા નીલલેસાએ. ૩૫

મુહુત્તદ્ધં તુ જહન્ના,
તિણ્ણુદહી પલિઅમસંખભાગમબ્ભહિઆ;
ઉક્કોસા હોઇ ઠિઇ, નાયવ્વા કાઉલેસાએ. ૩૬

મુહુત્તદ્ધં તુ જહન્ના.
દુણ્ણુદહી પલિઅમસંખભાગમબ્ભહિઆ;
ઉક્કોસા હોઇ ઠિઇ, નાયવ્વા તેઉલેસાએ. ૩૭

મુહુત્તદ્ધં તુ જહન્ના, દસ હોંતિ સાગરા મુહુત્તહિઆ;
ઉક્કોસા હોઇ ઠિઇ, નાયવ્વા પમ્હલેસાએ. ૩૮

મુહુત્તદ્ધં તુ જહન્ના, તેત્તીસં સાગરા મુહુત્તહિઆ;
ઉક્કોસા હોઇ ઠિઇ, નાયવ્વા સુક્કલેસાએ. ૩૯

એસા ખલુ લેસાણં, ઓહેણુ ઠિઇ ઉ વણ્ણુઆ હોઇ;
ચઉસુડવિ ગઇસુ એત્તો, લેસાણુ ઠિઇં તુ વોચ્છામિ. ૪૦

દસવાસસહસ્સાઇં, કાઊએ ઠિઇ જહન્નિઆ હોઇ;
તિણ્ણુદહી પલિઓવમ,–અસંખભાગં ચ ઉક્કોસા. ૪૧

તિણ્ણુદહી પલિઅમસંખભાગો ઉ જણુણુ નીલઠિઇ,
દસ ઉદહી પલિઓવમ,–અસંખભાગં ચ ઉક્કોસા. ૪૨

દસ ઉદહી પલિઅમસંખ,-ભાગં જહન્નિઆ હોઇ;
તેત્તીસસાગરાઇં, ઉક્કોસા હોઇ કિણ્હાએ. ૪૩

એસા નેરઇઆણં, લેસાણ ઠિઇ ઉ વણ્ણિઆ હોઇ;
તેણ પરં વોચ્છામિ, તિરિઅમણુસ્સાણ દેવાણં. ૪૪

અંતોમુહુત્તમદ્ધં, લેસાણ ઠિઇ જહિં જહિં જા ઉ;
તિરિઆણું નરણું વા, વજ્જિત્તા કેવલં લેસં. ૪૫

મુહુત્તદ્ધં તુ જહન્ના, ઉક્કોસા હોઇ પુવ્વકોડી ઉ;
નવહિં વરિસેહિં ઊણા, નાયવ્વા સુક્કલેસાએ. ૪૬

એસા તિરિઅનરાણું લેસાણ ઠિઇ ઉ વણ્ણિઆ હોઇ;
તેણ પરં વોચ્છામિ, લેસાણ ઠિઇ ઉ દેવાણું. ૪૭

દસવાસસહસ્સાઇં, કિણ્હાએ ઠિઈ જહણ્ણિઆ હોઇ;
પલિઅમસંખિજ્જઈમો, ઉક્કોસો હોઇ કિણ્હાએ. ૪૮

જા કિણ્હાઇ ઠિઈ ખલુ, ઉક્કોસા સા ઉ સમયમબ્ભહિઆ;
જહ ન્નેણું નીલાએ, પલિઅમસંખેજ્જ ઉક્કોસા. ૪૯

જા નીલાએ ઠિઇ ખલુ, ઉક્કોસા ઉ સમયમબ્ભહિઆ;
જહન્નેણું કાઉએ, પલિઅમસંખં ચ ઉક્કોસા. ૫૦

તેણ પરં વોચ્છામિ, તેઉલેસા જહા સુરગણાણું;
ભવણવઇવાણમંતર——જોઇસવેમાણિઆણું ચ. ૫૧

પલિઓવમં જહન્ના. ઉક્કોસા સાગરા ઉ દુણ્ણહિઆ;
પલિઅમસંખિજ્જેણું, હોઇ તિભાગેણ તેઉએ. ૫૨

દસવાસસહસ્સાઇં, તેઉઇ ઠિઈ જહન્નિઆ હોઇ,
દુણ્ણુદહી પલિઓવમ—અસંખભાગં ચ ઉક્કોસા. ૫૩

જા તેઊએ ઠિઈ ખલુ, ઉક્કોસા સા ઉ સમયમબ્ભહિઆ;
જહણ્ણેણું પમ્હાએ, દસ ઉ મુહુત્તાહિઆઈ ઉક્કોસા. ૫૪

જા પમ્હાઈ ઠિઈ ખલુ, ઉક્કોસા સા ઉ સમયમબ્ભહિઆ;
જહણ્ણેણુ સુક્કાએ, તિત્તીસમુહુત્તમબ્ભહિઆ. ૫૫

કિણ્હા નીલા કાઊ,
તિણ્ણિવિ એઆ ઉ અહમલેસાઓ;
એઆહિં તિહિંવિ જીવો,
દુગ્ગઇ ઉવવજ્જઇ. ૫૬

તેઊ પમ્હા સુક્કા, તિણ્ણિવિ એઆ ઉ ધમ્મલેસાઓ;
એઆહિં તિહિંવિ જીવો, સુગ્ગઇં ઉવવજ્જઇ. ૫૭

લેસાહિં સવ્વાહિં, પઢમે સમયંમિ પરિણયાહિં તુ;
ન હુ કસ્સવિ ઉવવાઓ, પરે ભવે હોઇ જીવસ્સ. ૫૮

લેસાહિં સવ્વાહિં, ચરમે સમયંમિ પરિણયાહિં તુ;
ન હુ કસ્સવિ ઉવવાઓ, પરે ભવે હોઇ જીવસ્સ. ૫૯

અંતમુહુત્તંમિ ગએ, અંતમુહુત્તંમિ સેસએ ચેવ;
લેસાહિં પરિણયાહિં, જીવા ગચ્છંતિ પરલોગં. ૬૦

તમ્હા એઆણુ લેસાણું,
અણુભાગે વિઆણિઆ;
અપ્પસત્થા ઉ વજ્જિત્તા,
પસત્થા ઉ અહિટ્ઠિજ્જાસિત્તિ બેમિ. ૬૧

ઇતિ ચતુસ્ત્રિંશત્તમમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

(૩૫) અથાનગારમાર્ગગત્યાખ્યં પંચત્રિંશમધ્યયનમ્

સુણેહ મેગગ્ગમણા, મગ્ગં બુદ્ધેહિં દેસિઅં;
જમાયરંતો ભિક્ખૂ, દુક્ખાણુંતકરો ભવે. ૧

ગિહવાસં પરિચ્ચજ્જ, પવ્વજ્જં અસ્સિએ મુણી;
ઇમે સંગે વિઆણેજ્જા, જેહિં સજ્જંતિ માણવા. ૨

તહેવ હિંસં અલિઅં, ચોજ્જં અબ્બંભસેવણું;
ઇચ્છાકામં ચ લોભં ચ, સંજઓ પરિવજ્જએ. ૩

મણોહરં ચિત્તઘરં, મલ્લધૂવેણ વાસિઅં;
સકવાડં પંડરુલ્લોઅં, મણસાવિ ન પત્થએ. ૪

ઇંદિઆણિ ઉ ભિક્ખુસ્સ, તારિસમ્મિ ઉવસ્સએ;
દુક્કરાઇં નિવારેઉં, કામરાગવિવડ્ઢએ. ૫

સુસાણે સુન્નગારે વા, રુક્ખમૂલે વા એગગો;
પઇરિક્કે પરકડે વા, વાસં તત્થાભિરોઅએ. ૬

ફાસુઅંમિ અણાબાહે, ઇત્થીહિં અણભિદુએ;
તત્થ સંકપ્પએ વાસં, ભિક્ખૂ પરમસંજએ. ૭

ન સયં ગિહાઇં કુવિજ્જા, નેવ અન્નેહિં કારવે;
ગિહકમ્મસમારમ્ભે, ભૂઆણું દિસ્સએ વહો. ૮

તસાણું થાવરાણું ચ, સુહુમાણું બાયરાણ ય;
ગિહકમ્મસમારંભં, સંજઓ પરિવજ્જએ. ૯

તહેવ ભત્તપાણેસુ, પયણુપયાવણેસુ અ;
પાણુભૂયદયટ્ઠાએ, ન પએ ન પયાવએ. ૧૦

જલધન્ધનિસ્સિઆ પાણા, પુઢવીકટ્ઠનિસ્સિઆ;
હમ્મંતિ ભત્તપાણેસુ, તમ્હા ભિક્ખૂ ન પયાવએ. ૧૧

વિસપ્પે સવ્વઓ ધારે, બહુપાણિવિણાસણે;
નત્થિ જોઇસમે સત્થે, તમ્હા જોઇં ન દીવએ. ૧૨

હિરણ્ણં જાયરૂવં ચ, મણસાવિ ન પત્થએ;
સમલેટ્ઠુકંચણે ભિક્ખૂ, વિરએ કયવિક્કએ. ૧૩

કિણંતો કઇઓ હોઇ, વિકિણંતો અ વાણિઓ;
કયવિકયંમિ વટ્ટંતો, ભિક્ખૂ ન હવઈ તારિસો. ૧૪

ભિક્ખિઅવ્વં ન કેઅવ્વં, ભિક્ખુણા ભિક્ખવત્તિણા;
કયવિક્કઓ મહાદોસો, ભિક્ખાવિત્તી સુહાવહા. ૧૫

સમુઆણં ઉંછમેસિજ્જા, જહાસુત્તમણિંદિઅં;
લાભાલાભંમિ સંતુટ્ઠે, પિંડવાયં ચરે મુણી. ૧૬

અલોલે ન રસે ગિદ્ધે, જિબ્ભાદંતે અમુચ્છિએ;
ન રસટ્ઠાએ ભુંજિજ્જા, જવણટ્ઠાએ મહામુણી. ૧૭

અચ્ચણં રયણં ચેવ, વંદણં પૂઅણં તહા;
ઇડ્ઢીસક્કારસમ્માણં, મણસાવિ ન પત્થએ. ૧૮

સુક્કં ઝાણં ઝિઆએજ્જા, અનિઆણે અકિંચણે;
વોસટ્ઠકાએ વિહરેજ્જા, જાવ કાલસ્સ પજ્જઓ. ૧૯

નિજ્જૂહિઊણ આહારં, કાલધમ્મે ઉવટ્ઠિએ;
જહિઊણ માણુસં બોંદિં, પભૂ દુક્ખે વિમુચ્ચઇ. ૨૦

નિમ્મમે નિરહંકારે, વીઅરાગે અણાસવે;
સંપત્તે કેવલં નાણું, સાસયં પરિનિવ્વુડેત્તિ બેમિ. ૨૧

ઇતિ પંચત્રિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ.

(૩૬) અથ જીવાજીવવિભક્તિસંજ્ઞં ષટ્ત્રિંશમધ્યયનમ્.

જીવાજીવવિભત્તિં, સુણેહ મે એગમણા ઇઓ;
જં જાણિઊણ ભિક્ખૂ, સમ્મં જયઇ સંજમે. ૧

જીવા ચેવ અજીવા ય, એસ લોએ વિઆહિએ;
અજીવદેસે આગાસે, અલોએ સે વિઆહિએ. ૨

દવ્વઓ ખેત્તઓ ચેવ, કાલઓ ભાવઓ તહા;
પરૂવણા તેસિં ભવે, જીવાણં અજીવાણ ય. ૩

રૂવિણો ચેવડરૂવી અ, અજીવા દુવિહા ભવે;
અરૂવી દસહા વુત્તા, રૂવિણોડવિ ચઉવિહા. ૪

ધમ્મત્થિકાએ તદ્દેસે, તપ્પએસે અ આહિએ;
અધમ્મે તસ્સ દેસે અ, તપ્પએસે અ આહિએ. ૫

આગાસે તસ્સ દેસે અ, તપ્પએસે અ આહિએ;
અદ્ધાસમયે ચેવ, અરૂવી દસહા ભવે. ૬

ધમ્માધમ્મે અ દો ચેવ, લોગમેત્તા વિઆહિઆ;
લોઆલોએ અ આગાસે, સમએ સમયખેત્તિએ. ૭

ધમ્માધમ્માગાસા, તિણ્ણિડવિ એએ અણાઇઆ;
અપજ્જવસિઆ ચેવ, સવ્વદ્ધં તુ વિઆહિઆ. ૮

સમએવિ સંતઇં પપ્પ, એવમેવ વિઆહિએ;
આએસં પપ્પ સાઈએ, સપજ્જવસિએવિ અ. ૯

ખંધા ય ખંધદેસા ય, તપ્પએસા તહેવ ચ;
પરમાણુણો અ બોધવ્વા, રૂવિણો ય ચઉવ્વિહા. ૧૦

એગત્તેણ પુહત્તેણં, ખંધા ય પરમાણુણો;
લોએગદેસે લોએ અ, ભઇઅવ્વા તે ઉ ખેત્તઓ; ૧૧
ઈત્તો કાલવિભાગં તુ તેસિં વોચ્છં ચઉવ્વિહં.
સંતઈં પપ્પ તેડણાઇ, અપજ્જવસિઆ વિ અ;
ઠિઈં પડુચ્ચ સાઇઆ, સપજ્જવસિઆ વિ અ. ૧૨
અસંખકાલમુક્કોસં એગં સમયં જહન્નયં;
અજીવાણ ય રૂવીણં, ઠિઇ એસા વિઆહિઆ. ૧૩
અણંતકાલમુક્કોસં, એગં સમયં જહન્નયં;
અજીવાણ ય રૂવીણં, અંતરેઅં વિઆહિઅં. ૧૪
વણ્ણઓ ગંધઓ ચેવ, રસઓ ફાસઓ તહા;
સંઠાણઓ અ વિણ્ણેઓ, પરિણામો તેસિ પંચહા. ૧૫
વણ્ણઓ પરિણયા જે ઉ, પંચહા તે પકિત્તિઆ;
કિણ્હા નીલા ય લોહિઆ, હાલિદ્દા સુક્કિલા તહા. ૧૬
ગંધઓ પરિણયા જે ઉ, દુવિહા તે વિઆહિઆ;
સુબ્ભિગંધપરિણામા, દુબ્ભિગંધા તહેવ ય ૧૭
રસઓ પરિણયા જે ઉ, પંચહા તે પકિત્તિઆ;
તિત્ત-કડુઅ-કસાયા, અંબિલા મહુરા તહા. ૧૮
ફાસઓ પરિણયા જે ઉ, અટ્ઠહા તે પકિત્તિઆ;
કક્ખડા મઉઆ ચેવ, ગુરુઆ લહુઆ તહા. ૧૯
સીઆ-ઉણ્હા ય નિદ્ધા ય, તહા લુક્ખા ય આહિઆ;
ઇય ફાસપરિણયા. એએ, પુગ્ગલા સમુદાહિઆ. ૨૦
સંઠાણપરિણયા જે ઉ, પંચહા તે પકિત્તિઆ;
પરિમંડલા ય વટ્ટા, તંસા ચઉરંસમાયયા. ૨૧

વણ્ણઓ જે ભવે કિણ્હે, ભઇએ સે ઉ ગંધઓ;
રસઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ અ. ૨૨

વણ્ણઓ જે ભવે નીલે, ભઇએ સે ઉ ગંધઓ;
રસઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ અ. ૨૩

વણ્ણઓ લોહિએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ ગંધઓ;
રસઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ ય. ૨૪

વણ્ણઓ પીઅએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ ગંધઓ;
રસઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ અ. ૨૫

વણ્ણઓ સુક્કિલે જે ઉ, ભઇએ સે ઉ ગંધઓ;
રસઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ અ. ૨૬

ગંધઓ જે ભવે સુબ્ભી, ભઇએ સે ઉ વણ્ણઓ;
રસઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ અ. ૨૭

ગંધઓ જે ભવે દુબ્ભી, ભઇએ સે ઉ વણ્ણઓ;
રસઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ અ. ૨૮

રસઓ તિત્તએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણઓ,
ગંધઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ અ. ૨૯

રસઓ કડુએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણઓ;
ગંધઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ અ. ૩૦

રસઓ કસાએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણઓ;
ગંધઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ અ. ૩૧

રસઓ અંબિલે જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણઓ;
ગંધઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણઓવિ અ. ૩૨

રસઓ મહુરે જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ ફાસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણુઓવિ અ. ૩૩

ફાસઓ કક્ખડે જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણુઓવિ અ. ૩૪

ફાસઓ મઉએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણુઓવિ અ. ૩૫

ફાસઓ ગુરુએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણુઓવિ અ. ૩૬

ફાસઓ લહુએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણુઓવિ અ. ૩૭

ફાસઓ સીઅએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણુઓવિ અ. ૩૮

ફાસઓ ઉણ્હએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણુઓવિ અ. ૩૯

ફાસઓ નિદ્ધએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણુઓવિ અ. ૪૦

ફાસઓ લુક્ખએ જે ઉ, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ સંઠાણુઓવિ અ. ૪૧

પરિમંડલસંઠાણે, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ ફાસઓવિ અ. ૪૨

સંઠાણુઓ ભવે વટ્ટે, ભઇએ સે ઉ વણ્ણુઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ ફાસઓવિ અ. ૪૩

સંઠાણઓ ભવે તંસે, ભઇએ સે ઉ વણ્ણઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ ફાસઓવિ અ. ૪૪

સંઠાણઓ અ ચઉરંસે, ભઇએ સે ઉ વણ્ણઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ ફાસઓવિ અ. ૪૫

જે આયયસંઠાણે, ભઇએ સે ઉ વણ્ણઓ;
ગંધઓ રસઓ ચેવ, ભઇએ ફાસઓવિ અ. ૪૬

એસા અજીવપવિભત્તી, સમાસેણ વિઆહિઆ;
એત્તો જીવવિભત્તિં, વુચ્છામિ અણુપુવ્વસો. ૪૭

સંસારત્થા ય સિદ્ધા ય, દુવિહા જીવા વિઆહિઆ;
સિદ્ધાડણેગવિહા વુત્તા, તં મે કિત્તયઓ સુણ. ૪૮

ઇત્થી પુરિસ સિદ્ધા ય, તહેવ ય નપુંસગા;
સલિંગે અન્નલિંગે અ, ગિહિલિંગે તહેવ ય. ૪૯

ઉક્કોસોગાહણાએ અ, જહન્નમજ્ઝિમાઈ અ;
ઉઢ્ઢે અહે અ તિરિઅં ચ, સમુદ્દંમિ જલંમિ અ. ૫૦

દસ ચેવ નપુંસેસુ, વીસઈ ઇત્થીઆસુ અ;
પુરિસેસુ અ અટ્ઠસયં, સમએણેગેણ સિજ્ઝઈ. ૫૧

ચત્તારિ અ ગિહિલિંગે, અન્નલિંગે દસેવ ય;
સલિંગેણ ય અટ્ઠસયં, સમએણેગેણ સિજ્ઝઈ. ૫૨

ઉક્કોસોગાહણાએ ઉ, સિજ્ઝંતે જુગવં દુવે;
ચત્તારિ જહણ્ણાએ, મજ્ઝેઅટ્ઠુત્તરં સયં. ૫૩

ચઉરુઢ્ઢલોએ અ દુવે સમુદ્દે,
તઓ જલે વીસમહે તહેવ ય;
સયં ચ અટ્ઠુત્તરં તિરિઅલોએ,
સમએણ એગેણ ઉ સિજ્ઝઈ ધુવં. ૫૪

કહિં પડિહયા સિદ્ધા, કહિં સિદ્ધા પઇટ્ઠિઆ;
કહિં બોંદિં ચઇત્તાણું, કત્થ ગંતૂણ સિજ્ઝઇ. ૫૫

અલોએ પડિહયા સિદ્ધા, લોઅગ્ગે અ પઇટ્ઠિઆ;
ઇહં બોંદિં ચઇત્તાણું, તત્થ ગંતૂણ સિજ્ઝઇ. ૫૬

બારસહિં જોઅણેહિં, સવ્વટ્ઠસ્સુવરિં ભવે;
ઇસીપબ્ભારનામા ઉ, પુઢવીછત્તસંઠિઆ. ૫૭

પણયાલસયસહસ્સા, જોઅણાણું તુ આયયા;
તાવઇઅં ચેવ વિચ્છિણ્ણા, તિગુણો તસ્સેવ પરિરઓ. ૫૮

અટ્ઠજોઅણબાહલ્લા, સા મજ્ઝંમિ વિઆહિઆ;
પરિહાયંતી ચરિમંતે, મચ્છિપત્તાઓ તણુઅરી. ૫૯

અજ્જુણસુવણ્ણગમઇ, સા પુઢવી નિમ્મલા સહાવેણું;
ઉત્તાણગછત્તસંઠિઆ ય, ભણિઆ જિણવરેહિં. ૬૦

સંખંકકુંદસંકાસા, પંડુરા નિમ્મલા સુભા;
સીઆએ જોઅણે તત્તો, લોઅંતો ઉ વિઆહિઓ. ૬૧

જોઅણસ્સ ઉ જો તસ્સ, કોસો ઉવરિમો ભવે;
તસ્સ કોસસ્સ છબ્ભાએ, સિદ્ધાણોગાહણા ભવે. ૬૨

તત્થ સિદ્ધા મહાભાગા, લોગગ્ગંમિ પઇટ્ઠિઆ;
ભવપ્પવંચઉમ્મુક્કા, સિદ્ધિં વરગઈં ગયા. ૬૩

ઉસ્સેહો જસ્સ જો હોઈ, ભવમ્મિ ચરિમમ્મિ અ;
તિભાગહીણા તત્તો અ, સિદ્ધાણોગાહણા ભવે. ૬૪

એગત્તેણું સાઈઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
પુહત્તેણ અણાઈઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ. ૬૫

અરૂવિણો જીવઘણા, નાણુદ્દંસણસન્નિઆ;
અઉલં સુહસંપત્તા, ઉવમા જસ્સ નત્થિ ઉ. ૬૬

લોએગદેસે તે સવ્વે, નાણુદ્દંસણસન્નિઆ;
સંસારપારનિત્થિણ્ણા, સિદ્ધં વરગઈં ગયા. ૬૭

સંસારત્થા ઉ જે જીવા, દુવિહા તે વિઆહિઆ;
તસા ય થાવરા ચેવ, થાવરા તિવિહા તહિં. ૬૮

પુઢવી આઉ જીવા ય, તહેવ ય વણસ્સઈ;
ઇચ્ચેએ થાવરા તિવિહા, તેસિં ભેએ સુણેહ મે. ૬૯

દુવિહા પુઢવીજીવા ઉ, સુહુમા બાયરા તહા;
પજ્જત્તમપજ્જત્તા, એવમેએ દુહા પુણો. ૭૦

બાયરા જે ઉ પજ્જત્તા, દુવિહા તે વિઆહિઆ;
સણ્હા ખરા ય બોધવ્વા, સણ્હા સત્તવિહા તહિં. ૭૧

કિણ્હા[૧] નીલા[૨] ય રુહિરા[૩] ય,
હાલિદ્દા[૪] સુક્કિલા[૫] તહા;
પંડૂ[૬] પણગમટ્ટીઆ[૭], ખરા છત્તીસઇવિહા. ૭૨

પુઢવી અ સક્કરા વાલુગા ય,
ઉવલે સિલા ય લોણુસે;
અય–તંબ–તઉવ–સીસગ–રુપ્પ–સુવણ્ણે અ વઇરે અ. ૭૩

[૧]હરિઆલે [૨]હિંગુલએ,
[૩]મનોસિલા [૪–૫]સાસગંજણ–[૬]પવાલે;
અભ્ભપડલભ્ભવાલુઅ, બાયરકાએ મણિવિહાણા. ૭૪

ગોમેજ્જએ[૧] અ રુઅગે[૨],
અંકે[૩] ફલિહે[૪] અ [૫]લોહિઅક્ખે અ;
[૬]મરગય-મસારગલ્લે[૭], ભુઅમોઅગ ઇંદનીલે[૮] અ. ૭૫

ચંદણ[૧૦] ગેરુય[૧૧] હંસગબ્ભ[૧૨],
પુલએ[૧૩] સોગંધિએ[૧૪] અ બોધવ્વે;
ચંદપ્પભ[૧૫] વેરુલિએ,[૧૬] જલકંતે[૧૭] સૂરકંતે[૧૮] અ. ૭૬

એએ ખરપુઢવીએ, ભેઆ છત્તીસમાહિઆ;
એગવિહમનાણુત્તા, સુહુમા તત્થ વિઆહિઆ. ૭૭

સુહુમા ય સવ્વલોગંમિ, લોગદેસે અ બાયરા;
એત્તો કાલવિભાગં તુ, તેસિં વોચ્છં ચઉવ્વિહં. ૭૮

સંતઇં પપ્પડણાઇઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઇં પડુચ્ચ સાઇઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ. ૭૯

બાવીસ સહસ્સાઇં, વાસાણુક્કોસિઆ ભવે;
આઉઠિઇ પુઢવીણું, અંતોમુહુત્તં જહન્નગા. ૮૦

અસંખકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નગા;
કાયઠિઈ પુઢવીણું, તં કાયં તુ અમુંચઓ. ૮૧

અણંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નગં;
વિજઢમ્મિ સએ કાએ, પુઢવીજીવાણુ અંતરં. ૮૨

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઇં સહસ્સસો. ૮૩

દુવિહા આઉજીવા ઉ, સુહુમા બાયરા તહા;
પજ્જત્તમપજ્જત્તા, એવમેએ દુહા પુણો. ૮૪

બાયરા જે ઉ પજ્જત્તા, પંચહા તે પકિત્તિઆ;
સુદ્ધોદએ અ ઉસ્સે, હરતણૂ મહિઆહિમે. ૮૫

એગવિહમનાણુત્તા, સુહુમા તત્થ વિઆહિઆ;
સુહુમા સવ્વલોગમ્મિ, લોગદેસે અ બાયરા. ૮૬

સંતઈં પપ્પડણાઈઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઈં પડુચ્ચ સાઈઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૮૭

સત્તેવ સહસ્સાઈં, વાસાણુક્કોસિઆ ભવે;
આઉઠિઈ આઊણું, અંતોમુહુત્તં જહન્નિઆ. ૮૮

અસંખકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નિઆ;
કાયઠિઈ આઊણું, તં કાયં તુ અમુંચઓ. ૮૯

અણુંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નગં;
વિજઢમ્મિ સએ કાએ, આઊજીવાણુ અંતરં. ૯૦

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઈં સહસ્સસો. ૯૧

દુવિહા વણપ્ફઈજીવા, સુહુમા બાયરા તહા;
પજ્જત્તમપજ્જત્તા, એવમેએ દુહા પુણો. ૯૨

બાયરા જે ઉ પજ્જત્તા, દુવિહા તે વિઆહિઆ;
સાહારણસરીરા ય, પત્તેગા ય તહેવ ય. ૯૩

પત્તેઅસરીરા ઉ, ણેગહા તે પકિત્તિઆ;
રુક્ખા ગુચ્છા ય ગુમ્મા ય, લયા વલ્લી તણા તહા. ૯૪

વલયલયા પવ્વગા કુહણા, જલરુહા ઓસહી તહા;
હરિઅકાયા બોધવ્વા, પત્તેઆ ઇતિ આહિઆ. ૯૫

સાહારણસરીરા ઉ, ણેગહા તે પકિત્તિઆ;
આલૂએ મૂલએ ચેવ, સિંગબેરે તહેવ ય. ૯૬

હરિલી સિરિલી સરિસરિલી, જાવઇકેઅકંદલી;
પલંડૂ લસણકંદે, કંદલી અ કુહુંવએ. ૯૭

લોહિણી હૂઅથીહૂઅ, કુહગા ય તહેવ ય;
કણ્હે અ વજ્જકંદે અ, કંદે સૂરણએ તહા. ૯૮

અસ્સકણ્ણી અ બોધવ્વા, સીહકણ્ણી તહેવ ય;
મુસુંઢી અ હલિદ્દા ય, ણેગહા એવમાયઓ. ૯૯

એગવિહમનાણુત્તા, સુહુમા તત્થ વિઆહિઆ;
સુહુમા સવ્વલોગંમિ, લોગદેસે અ બાયરા. ૧૦૦

સંતઈ પપ્પડણાઈઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઇ પડુચ્ચ સાઇઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૦૧

દસ ચેવ સહસ્સાઈં, વાસાણુક્કોસિઅં ભવે;
વણસ્સઇણ આઉં તુ, અંતોમુહુત્તં જહન્નગં. ૧૦૨

અણંતકાલમુક્કોસા, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણગા;
કાયઠિઈ પણગાણું, તં કાયં તુ અમુંચઓ. ૧૦૩

અસંખકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નગં;
વિજઢમ્મિ સએ કાએ, પણગજીવાણ અંતરં. ૧૦૪

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઈં સહસ્સસો. ૧૦૫

ઇચ્ચેએ થાવરા તિવિહા, સમાસેણ વિઆહિઆ;
એત્તો ઉ તસે તિવિહે, વોચ્છામિ અણુપુવ્વસો. ૧૦૬

તેઉ વાઊ અ બોધવ્વા, ઓરાલા ય તસા તહા;
ઇચ્ચેએ તસા તિવિહા, તેસિં ભેએ સુણેહ મે. ૧૦૭

દુવિહા તેઉજીવા ઉ, સુહુમા બાયરા તહા;
પજ્જત્તમપજ્જત્તા, એવમેએ દુહા પુણો. ૧૦૮

બાયરા જે ઉ પજ્જત્તા, ણેગહા તે પકિત્તિઆ;
અંગારે મુમ્મુરે અગણી, અચ્ચી જ્વાલા તહેવ ય. ૧૦૯

ઉક્કા વિજ્જૂ અ બોધવ્વા, ણેગહા એવમાઇઓ;
એગવિહમનાણુત્તા, સુહુમા તે વિઆહિઆ. ૧૧૦

સુહુમા સવ્વલોગમ્મિ, લોગદેસે અ બાયરા;
એત્તો કાલવિભાગં તુ, તેસિં વોચ્છં ચઉવ્વિહં. ૧૧૧

સંતઇં પપ્પડણાઇઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઇં પડુચ્ચ સાઇઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૧૨

તિણ્ણેવ અહોરત્તા, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
આઉઠિઇ તેઊણું, અંતોમુહુત્તં જહન્નિઆ. ૧૧૩

અસંખકાલમુક્કોસા, અંતોમુહુત્તં જહન્નગા;
કાયઠિઈ તેઊણું, તં કાયં તુ અમુંચઓ. ૧૧૪

અણંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નગં;
વિજઢંમિ સએ કાએ, તેઊજીવાણ અંતરં. ૧૧૫

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઈં સહસ્સસો. ૧૧૬

દુવિહા વાઉજીવા ઉ, સુહુમા બાયરા તહા;
પજ્જત્તમપજ્જત્તા, એવમેએ દુહા પુણો. ૧૧૭

બાયરા જે ઉ પજ્જત્તા, પંચહા તે પકિત્તિઆ;
ઉક્કલિઆ મંડલિઆ, ઘણુ ગુંજા સુદ્ધવાયા ય. ૧૧૮

સંવટ્ટગવાયા અ, ણેગહા એવમાયઓ;
એગવિહમનાણુત્તા, સુહુમા તે વિઆહિઆ. ૧૧૯

સુહુમા સવ્વલોગંમિ, લોગદેસે અ બાયરા;
એત્તો કાલવિભાગં તુ, તેસિં વોચ્છં ચઉવ્વહં. ૧૨૦

સંતઈં પપ્પડણાઇઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઇં પડુચ્ચ સાઇઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૨૧

તિણ્ણેવ સહસ્સાઇં, વાસાણુક્કોસિઆ ભવે;
આઊઠિઇ વાઊણં, અંતોમુહુત્તં જહન્નિઆ. ૧૨૨

અસંખકાલમુક્કોસા, અંતોમુહુત્તં જહન્નિયા;
કાયઠિઇ વાઊણં, તં કાયં તુ અમુંચઓ. ૧૨૩

અણંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નયં,
વિજઢંમિ સએ કાએ, વાઉજીવાણ અંતરં. ૧૨૪

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઇં સહસ્સસો. ૧૨૫

ઉરાલા ય તસા જે ઉ, ચઉહા તે પકિત્તિઆ;
બેઇંદિઅ તેઇંદિઅ, ચઉરો પંચિંદિઆ ચેવ. ૧૨૬

બેઇંદિઆ ઉ જે જીવા, દુવિહા તે પકિત્તિઆ;
પજ્જત્તમપજ્જત્તા, તેસિં ભેએ સુણેહ મે. ૧૨૭

કિમિણો સોમંગલા ચેવ, અલસા માઇવાહયા;
વાસીમુહા ય સિપ્પિઆ, સંખા સંખણયા તહા. ૧૨૮

પલ્લોયાણુલ્લયા ચેવ, તહેવ ય વરાડગા;
જલૂગા જાલગા ચેવ, ચંદણા ય તહેવ ય. ૧૨૯

ઇઇ બેઇંદિઆ એએડણેગહા એવમાયઓ;
લોએગદેસે તે સવ્વે, ન સવ્વત્થ વિઆહિઆ. ૧૩૦

સંતઈં પપ્પડણાઈઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ.
ઠિઈં પડુચ્ચ સાઈઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૩૧

વાસાઇં બારસા ચેવ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
બેઇંદિઅઆઉઠિઈ, અંતોમુહુત્તં જહન્નિઆ. ૧૩૨

સંખેજ્જકાલમુક્કોસા, અંતોમુહુત્તં જહન્નિઆ;
બેઇંદિઅકાયઠિઈ, તં કાયં તુ અમુંચઓ. ૧૩૩

અણંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણયં;
બેઇંદિઆણ જીવાણું, અંતરં ચ વિઆહિઅં. ૧૩૪

એસેસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઈં સહસ્સસો. ૧૩૫

તેઇંદિઆ ઉ જે જીવા, દુવિહા તે પકિત્તિઆ;
પજ્જત્તમપજ્જત્તા, તેસિં ભેએ સુણેહ મે. ૧૩૬

કુંથૂ પિપીલિ ઉદ્દંસા, ઉક્કલુદ્દેહિઆ તહા;
તણહારકટ્ઠહારા, માલુગા પત્તહારગા. ૧૩૭

કપ્પાસટ્ઠિ મિંજા ય, તિંદુગા તઉસમિંજગા;
સદાવરી અ ગુમ્મી અ, બોધવ્વા ઇંદકાઇઆ. ૧૩૮

ઇંદગોવગમાઇઆડણેગહા એવમાયઓ;
લોએગદેસે તે સવ્વે, ન સવ્વત્થ વિઆહિઆ. ૧૩૯

સંતઈ પપ્પડણાઇઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઇ પડુચ્ચ સાઇઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૪૦

એગૂણપણહોરત્તા, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
તેઇંદિઅઆઉઠિઈ અંતોમુહુત્તં જહણ્ણિઆ. ૧૪૧

સંખેજ્જકાલમુક્કોસા, અંતોમુહુત્તં જહન્નિઆ;
તેઇંદિઅકાયઠિઇ, તં કાયં તુ અમુંચઓ. ૧૪૨

અણુંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નગં;
તેઇંદિઅજીવાણું, અંતરેઅં વિઆહિઅં. ૧૪૩

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઈ સહસ્સસો. ૧૪૪

ચઉરિંદિઆ ઉ જે જીવા, દુવિહા તે પકિત્તિઆ;
પજ્જત્તમપજ્જત્તા, તેસિં ભેએ સુણેહ મે. ૧૪૫

અંધિઆ પોત્તિઆ ચેવ, મચ્છિઆ મસગા તહા;
ભમરે કીડપયંગે અ, ઢિંકુણે કુંકણે તહા. ૧૪૬

કુક્કુડે સિંગિરીડી અ, નંદાવત્તે અ વિચ્છુએ;
ડોલે ભિંગિરીડી અ, ચિરલી અચ્છિવેહએ. ૧૪૭

અચ્છિલે માહએ અચ્છિ, રોડએ વિચિત્તે ચિત્તપત્તએ;
ઓહિંજલિઆ જલકારી અ, નીયયા તંબગાવિ અ. ૧૪૮

ઇઇ ચઉરિંદિઆ એએઽણેગહા એવમાયઓ;
લોગસ્સ એગદેસંમિ, તે સવ્વે પરિકિત્તિઆ. ૧૪૯

સંતઈ પપ્પડણાઇઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઇ પડુચ્ચ સાઇઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૫૦

છચ્ચેવ ય માસાઉ, ઉક્કોસેણુ વિઆહિઆ;
ચઉરિંદિઅ આઉઠિઇ. અંતોમુહુત્તં જહન્નગં. ૧૫૧

સંખેજ્જકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નગં;
ચઉરિંદિય કાયઠિઈ, તં કાયં તુ અમુંચઓ. ૧૫૨

અણંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નગં;
ચઉરિંદિઆણુ જીવાણું, અંતરેઅં વિઆહિઅં. ૧૫૩

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઇં સહસ્સસો. ૧૫૪

પંચિંદિઆ ઉ જે જીવા, ચઉવ્વિહા તે વિઆહિઆ;
નેરઇઆ તિરિક્ખા ય, મણુઆ દેવા ય આહિઆ. ૧૫૫

નેરઇઆ સત્તવિહા, પુઢવીસુ સત્તસુ ભવે;
રયણાભસક્કરાભા, વાલુઆભા ય આહિઆ. ૧૫૬

પંકાભા ધૂમાભા, તમા તમતમા તહા;
ઇઇ નેરઇઆ એએ, સત્તહા પરિકિત્તિઆ. ૧૫૭

લોગસ્સ એગદેસમ્મિ, તે સવ્વે ઉ વિઆહિઆ;
ઇત્તો કાલવિભાગં તુ, તેસિં વોચ્છં ચઉવ્વિહં. ૧૫૮

સંતઇં પપ્પડણાઇઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઇં પડુચ્ચ સાઇઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૫૯

સાગરોવમમેગં તુ, ઉક્કોસેણુ વિઆહિઆ;
પઢમાએ જહન્નેણું, દસવાસસહસ્સિઆ. ૧૬૦

તિણ્ણેવ સાગરાઉ, ઉક્કોસેણુ વિઆહિઆ;
દોચ્ચાએ જહણ્ણેણું, એગં તુ સાગરોવમં. ૧૬૧

સત્તેવ સાગરાઊ ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
તઇઆએ જહન્નેણં, તિણ્ણેવ ઉ સાગરોવમા. ૧૬૨

દસ સાગરોવમાઊ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
ચઉત્થીએ જહન્નેણં, સત્તેવ ઉ સાગરોવમા. ૧૬૩

સત્તરસ સાગરાઊ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
પંચમાએ જહન્નેણં, દસ ચેવ ઉ સાગરોવમા. ૧૬૪

બાવીસ સાગરાઊ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
છટ્ઠીએ જહન્નેણં, સત્તરસ સાગરોવમા. ૧૬૫

તેત્તીસ સાગરાઊ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
સત્તમાએ જહન્નેણં, બાવીસં સાગરોવમા. ૧૬૬

જા ચેવ ઉ આઊઠિઈ, નેરઇઆણં વિઆહિઆ;
સા તેસિં કાયઠિઈ, જહણ્ણુક્કોસિઆ ભવે. ૧૬૭

અણંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણગં;
વિજઢંમિ સએ કાએ, નેરઇઆણં તુ અંતરં. ૧૬૮

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઈં સહસ્સસો. ૧૬૯

પંચિંદિઅતિરિક્ખા ઉ, દુવિહા તે વિઆહિઆ;
સમુચ્છિમતિરિક્ખા ય, ગબ્ભવક્કંતિઆ તહા. ૧૭૦

દુવિહા તે ભવે તિવિહા, જલયરા થલયરા તહા;
ખહયરા ય બોધવ્વા, તેસિં ભેએ સુણેહ મે. ૧૭૧

મચ્છા ય કચ્છભા ય, ગાહા ય મગરા તહા;
સુંસુમારા ય બોધવ્વા, પંચહા જલચરાહિઆ. ૧૭૨

લોએગદેસે તે સવ્વે, ન સવ્વત્થ વિઆહિઆ;
એત્તો કાલવિભાગં તુ, તેસિં વોચ્છં ચઉવ્વિહં. ૧૭૩

સંતઈં પપ્પડણાઈઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઈં પડુચ્ચ સાઈઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૭૪

એગા ય પુવ્વકોડી ઉ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
આઉઠિઈ જલયરાણું, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણિઆ. ૧૭૫

પુવ્વકોડિપુહુત્તં તુ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
કાયઠિઈ જલયરાણું, અંતોમુહુત્તં જહન્નયં. ૧૭૬

અણુંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નગં;
વિજઢંમિ સએ કાએ, જલયરાણું તુ અંતરં. ૧૭૭

ચઉપ્પયા ય પરિસપ્પા, દુવિહા થલયરા ભવે;
ચઉપ્પયા ચઉવિહા, તે મે કિત્તયઓ સુણુ. ૧૭૮

એગખુરા દુખુરા ચેવ, ગંડીપય સણપ્પયા;
હયમાઇ ગોણુમાઈ, ગયમાઇ સીહમાઇણો. ૧૭૯

ભુઓરપરિસપ્પા ઉ, પરિસપ્પા દુવિહા ભવે;
ગોહાઇ અહિમાઇ અ, એકેક્કાડણેગહા ભવે. ૧૮૦

લોએગદેસે તે સવ્વે, ન સવ્વત્થ વિઆહિઆ;
એત્તો કાલવિભાગં તુ, તેસિં વોચ્છં ચઉવ્વિહં. ૧૮૧

સંતઈં પપ્પણાઈઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઈં પડુચ્ચ સાઈઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૮૨

પલિઓવમા ઉ તિણ્ણ ઉ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
આઉઠિઈ થલયરાણું, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણિઆ. ૧૮૩

પલિઓવમાઈં તિણ્ણિ ઉ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
પુવ્વકોડીપુહુત્તેણં, અંતોમુહુત્તં જહન્નિઆ. ૧૮૪

કાયઠિઇ થલયરાણં, અંતરં તેસિમં ભવે;
કાલં અણુંતમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહન્નગં. ૧૮૫

વિજઢંમિ સએ કાએ, થલયરાણં તુ અંતરં;
ચમ્મે ઉ લોમ પક્ખી અ, તઈઆ સમુગ્ગપક્ખી અ. ૧૮૬

વિતતપક્ખી અ બોધવ્વા, પક્ખિણો ઉ ચઉવ્વિહા;
લોએગદેસે તે સવ્વે, ન સવ્વત્થ વિઆહિઆ. ૧૮૭

સંતઇ પપ્પડણાઈઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઈ પડુચ્ચ સાઈઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૮૮

પલિઓવમસ્સ ભાગો, અસંખિજ્જઈમો ભવે;
આઉઠિઈ ખહયરાણં, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણિઆ. ૧૮૯

અસંખભાગો પલિઅસ્સ, ઉક્કોસેણ ઉ સાહિઓ;
પુવ્વકોડિપુહુત્તેણં, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણિઆ. ૧૯૦

કાયઠિઈ ખહયરાણં, અંતરં તેસિમં ભવે;
કાલં અણુંતમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણયં. ૧૯૧

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઈં સહસ્સસો. ૧૯૨

મણુઆ દુવિહભેઆ ઉ, તે મે કિત્તયઓ સુણુ;
સંમુચ્છિમ મણુસ્સા ય, ગબ્ભવક્કંતિઆ તહા. ૧૯૩

ગબ્ભવક્કંતિઆ જે ઉ, તિવિહા તે વિઆહિઆ;
અકમ્મકમ્મભૂમા ય, અંતરદ્દીવયા તહા. ૧૯૪

પણ્ણરસ તિસઇ વિહા, લેઆ ય અટ્ઠવીસઈ;
સંખા ઉ કમસો તેસિં, ઇઇ એસા વિઆહિઆ. ૧૯૫

સમુચ્છિમાણ એસેવ, ભેઓ હોઇ આહિઓ;
લોગસ્સ એગદેસંમિ, તે સવ્વેવિ વિઆહિઆ. ૧૯૬

સંતઇ પપ્પડણાઇઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઇ પડુચ્ચ સાઇઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૧૯૭

પલિઓવમાઇ તિણ્હિ ઉ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
આઉઠિઇ મણુઆણું, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણિઆ. ૧૯૮

પલિઓવમાઇ તિણ્હિ ઉ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
પુવ્વકોડીપુહુત્તેણું, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણગા. ૧૯૯

કાયઠિઇ મણુઆણું, અંતરં તેસિમં ભવે;
અણુંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણગં. ૨૦૦

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઇં સહસ્સસો. ૨૦૧

દેવા ચઉવ્વિહા વુત્તા, તે મે કિત્તયઓ સુણુ;
ભોમેજ્જવાણમંતર, જોઇસવેમાણિઆ તહા. ૨૦૨

દસહા ભવણવાસી, અટ્ઠહા વણ્ણચારિણો;
પંચવિહા જોઇસિઆ, દુવિહા વેમાણિઆ તહા. ૨૦૩

અસુરા નાગ સુવણ્ણા, વિજ્જૂ અગ્ગી અ આહિઆ;
દીવોદહિ દિસા વાયા, થણિઆ ભવણવાસિણો. ૨૦૪

પિસાય ભૂઆ જક્ખા ય, રક્ખસા કિન્નરા ય કિંપુરિસા;
મહોરગા ય ગંધવ્વા, અટ્ઠવિહા વાણમંતરા. ૨૦૫

ચંદા સૂરા ય નક્ખત્તા, ગહા તારાગણા તહા;
ઠિઆ વિચારિણો ચેવ, પંચવિહા જોઈસાલયા. ૨૦૬

વેમાણિઆ ઉ જે દેવા, દુવિહા તે વિઆહિઆ;
કપ્પોવગા ય બોધવ્વા, કપ્પાઇયા તહેવ ય. ૨૦૭

કપ્પોવગા બારસહા, સોહમ્મીસાણગા તહા;
સણંકુમારા માહિંદા, બંભલોગા ય લંતગા. ૨૦૮

મહાસુક્કા સહસ્સારા, આણુયા પાણુયા તહા;
આરણા અચ્ચુઆ ચેવ, ઇઇ કપ્પોવગા સુરા. ૨૦૯

કપ્પાઇયા ઉ જે દેવા, દુવિહા તે વિઆહિઆ;
ગેવિજ્જાણુત્તરા ચેવ, ગેવિજ્જા નવવિહા તહિં. ૨૧૦

હિટ્ઠિમા હિટ્ઠિમા ચેવ, હિટ્ઠિમા મજ્ઝિમા તહા;
હિટ્ઠિમા ઉવરિમા ચેવ, મજ્ઝિમા હિટ્ઠિમા તહા. ૨૧૧

મજ્ઝિમા મજ્ઝિમા ચેવ, મજ્ઝિમા ઉવરિમા તહા;
ઉવરિમા હિટ્ઠિમા ચેવ, ઉવરિમા મજ્ઝિમા તહા. ૨૧૨

ઉવરિમા ઉવરિમા ચેવ, ઇય ગેવિજ્જગા સુરા;
વિજયા વેજયંતા ય, જયંતા અપરાજિઆ. ૨૧૩

સવ્વટ્ઠસિદ્ધગા ચેવ, પંચહાડણુત્તરા સુરા;
ઇઈ વેમાણિઆ એએ,ડણેગહા એવમાયઓ. ૨૧૪

લોગસ્સ એગદેસમ્મિ, તે સવ્વે પરિકિત્તિઆ;
ઇત્તો કાલવિભાગં તુ, તેસિં વોચ્છં ચઉવ્વિહં. ૨૧૫

સંતઇં પપ્પડણાઇઆ, અપજ્જવસિઆવિ અ;
ઠિઇં પડુચ્ચ સાઇઆ, સપજ્જવસિઆવિ અ. ૨૧૬

સાહિયં સાગરં ઇક્કં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
ભોમેજ્જાણું જહન્નેણું, દસવાસ સહસ્સિઆ. ૨૧૭

પલિઓવમમેગંતુ, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
વંતરાણું જહન્નેણું, દસવાસસહસ્સિઆ. ૨૧૮

પલિઓવમં તુ એગં, વાસલક્ખેણ સાહિઅં;
પલિઓવમટ્ઠભાગો, જોઇસેસુ જહન્નિઆ. ૨૧૯

દો ચેવ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
સોહમ્મમ્મિ જહણ્ણેણું, એગં ચ પલિઓવમં. ૨૨૦

સાગરા સાહિઆ દુન્નિ, ઉક્કોસેણ વિઆહિઆ;
ઇસાણંમિ જહણ્ણેણું, સાહિઅં પલિઓવમં. ૨૨૧

સાગરાણિ અ સત્તેવ, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
સણંકુમારે જહણ્ણેણું, દુણ્ણિ ઉ સાગરોવમા. ૨૨૨

સાહિઆ સાગરા સત્ત, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
માહિંદમ્મિ જહન્નેણું, સાહિઆ દુણ્ણિસાગરા. ૨૨૩

દસ ચેવ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
બંભલોએ જહન્નેણું, સત્ત ઉ સાગરોવમા. ૨૨૪

ચઉદસ ઉ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
લંતગંમિ જહન્નેણું, દસ ઉ સાગરોવમા. ૨૨૫

સત્તરસ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
મહાસુક્કે જહણ્ણેણું, ચઉદ્દસ સાગરોવમા. ૨૨૬

અટ્ઠારસ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
સહસ્સારે જહણ્ણેણું, સત્તરસ સાગરોવમા. ૨૨૭

સાગરા અઉણવીસં તુ, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
આણયમ્મિ જહણ્ણેણું, અદ્ધારસ સાગરોવમા. ૨૨૮

વીસં તુ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
પાણયમ્મિ જહણ્ણેણું, સાગરા અઉણવીસઇ. ૨૨૯

સાગરા ઇક્કવીસં તુ, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
આરણમ્મિ જહણ્ણેણું, વીસઇ સાગરોવમા. ૨૩૦

બાવીસ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
અચ્ચુયમ્મિ જહણ્ણેણું, સાગરા ઇક્કવીસઇ. ૨૩૧

તેવીસ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
પઢમંમિ જહણ્ણેણું, બાવીસં સાગરોવમા. ૨૩૨

ચઉવીસ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
બિઇઅંમિ જહણ્ણેણું, તેવીસં સાગરોવમા. ૨૩૩

પણવીસ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
તઇઅંમિ જહન્નેણું, ચઉવીસં સાગરોવમા. ૨૩૪

છવ્વીસ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
ચઉત્થંમિ જહણ્ણેણું, સાગરા પણવીસઇ. ૨૩૫

સાગરા સત્તવીસં તુ, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
પંચમમ્મિ જહણ્ણેણું, સાગરા ઉ છવ્વીસઇ. ૨૩૬

સાગરા અટ્ઠવીસં તુ, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
છટ્ઠંમિ જહન્નેણું, સાગરા સત્તવીસઇ. ૨૩૭

સાગરા અઉણતીસં તુ, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
સત્તમમ્મિ જહણ્ણેણું, સાગરા અટ્ઠવીસઇ. ૨૩૮

તીસં તુ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
અટ્ઠમમ્મિ જહણ્ણેણું, સાગરા અઉણતીસઇ. ૨૩૯

સાગર ઇક્કતીસં તુ, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
નવમમ્મિ જહણ્ણેણું, તીસઇ સાગરોવમા. ૨૪૦

તેત્તીસ સાગરાઇં, ઉક્કોસેણ ઠિઇ ભવે;
ચઉસુંપિ વિજયાઇસુ, જહન્ના ઇક્કતીસઇ. ૨૪૧

અજહણ્ણમણુક્કોસં, તિત્તીસં સાગરોવમા;
મહાવિમાણે સવ્વટ્ઠે, ઠિઇ એસા વિઆહિઆ. ૨૪૨

જા ચેવ ય આઉઠિઇ, દેવાણું તુ વિઆહિઆ;
સા તેસિ કાયઠિઇ, જહણ્ણુક્કોસિઆ ભવે. ૨૪૩

અણંતકાલમુક્કોસં, અંતોમુહુત્તં જહણ્ણયં;
વિજઢંમિ સએ કાએ, દેવાણું હુજ્જ અંતરં. ૨૪૪

એએસિં વણ્ણઓ ચેવ, ગંધઓ રસફાસઓ;
સંઠાણાદેસઓ વાવિ, વિહાણાઇં સહસ્સસો. ૨૪૫

સંસારત્થા ય સિદ્ધા ય, ઇઇ જીવા વિઆહિઆ;
રૂવિણો ચેવડરૂવી ય, અજીવા દુવિહાવિ અ. ૨૪૬

ઇઇ જીવમજીવે અ, સુચ્ચા સદ્દહિઊણ ય;
સવ્વનયાણુ અણુમએ, રમિજ્જા સંજમે મુણી. ૨૪૭

તઓ બહૂણિ વાસાણિ, સામણ્ણમણુપાલિઆ;
ઇમેણ કમ્મજોગેણું, અપ્પાણું સંલિહે મુણી. ૨૪૮

બારસેવ ઉ વાસાઇં, સંલેહુક્કોસિઆ ભવે;
સંવચ્છરં મજ્ઝિમિઆ, છમ્માસા અ જહણ્ણિઆ. ૨૪૯

પઢમે વાસચઉક્કંમિ, વિગઇનિજ્જૂહણું કરે;
બિઇએ વાસચઉક્કમ્મિ, વિચિત્તં તુ તવં ચરે. ૨૫૦

એગંતરમાયામં, કટ્ઠ સંવચ્છરે દુવે;
તઓ સંવચ્છરદ્ધં તુ, નાઇવિગિટ્ઠં તવં ચરે. ૨૫૧

તઓ સંવચ્છરદ્ધં તુ, વિગિટ્ઠં તુ તવં ચરે;
પરિમિઅં ચેવ આયામં, તંમિ સંવચ્છરે કરે. ૨૫૨

કોડીસહિઅમાયામં, કટ્ઠ સંવચ્છરે મુણી;
માસદ્ધમાસિએણું તુ, આહારેણું તવં ચરે. ૨૫૩

કંદપ્પમાભિઓગં ચ, કિબ્વિસિઅં મોહમાસુરત્તં ચ;
એયાઓ દુગ્ગઇઓ, મરણંમિ વિરાહયા હુંતિ. ૨૫૪

મિચ્છાદંસણરત્તા, સનિઆણા હુ હિંસગા;
ઇઇ જે મરંતિ જીવા, તેસિં પુણ દુલ્લહા બોહી. ૨૫૫

સમ્મદંસણરત્તા, અનિઆણા સુક્કલેસમોગાઢા;
ઇઈ જે મરંતિ જીવા, સુલભા તેસિં ભવે બોહી. ૨૫૬

મિચ્છાદંસણરત્તા, સનિઆણા કણ્હલેસમોગાઢા;
ઇઅ જે મરંતિ જીવા, તેસિં પુણ દુલ્લહા બોહી. ૨૫૭

જિણવયણે અણુરત્તા, જિણવયણું જે કરિંતિ ભાવેણું;
અમલા અસંકિલિટ્ઠા, તે હોંતિ પરિત્તસંસારી. ૨૫૮

બાલમરણાણિ બહુસો, અકામમરણાણિ ચેવ બહુઆણિ;
મરિહિંતિ તે વરાયા, જિણવયણું જે ન યાણંતિ. ૨૫૯

બહુઆગમવિણ્ણાણા, સમાહિઉપ્પાયગા ય ગુણગાહી;
એએણ કારણેણું, અરિહા આલોઅણું સોઉં. ૨૬૦

કંદપ્પકુક્કુઆઇં, તહ સીલસહાવહાસવિગહાહિં;
વિમ્હાયંતો અ પરં, કંદપ્પં ભાવણું કુણઇ. ૨૬૧

મંતાજોગં કાઉં, ભૂઇકમ્મં ચ જે પઉંજંતિ;
સાયરસઇડ્ઢિહેઉં, અભિઓગં ભાવણું કુણઇ. ૨૬૨

નાણસ્સ કેવલીણું, ધમ્માયરિઅસ્સ સંઘસાહૂણું;
માઈ અવણ્ણુવાઇ, કિબ્બિસિઅં ભાવણું કુણઇ. ૨૬૩

અણુબદ્ધરોસપસરો, તહ ય નિમિત્તમ્મિ હોઇ પડિસેવી;
એએહિં કારણેહિં, આસુરિઅં ભાવણું કુણઇ. ૨૬૪

સત્થગ્ગહણું વિસભક્ખણું ચ,
જલણું ચ જલપ્પવેસો અ;
અણાયારભંડસેવા, જમ્મણમરણાણિ બંધંતિ. ૨૬૫

ઇઇ પાઉકરે બુદ્ધે, નાયએ પરિનિવ્વુએ;
છત્તીસં ઉત્તરજ્ઝાએ, ભવસિદ્ધિયસંમએ ત્તિબેમિ. ૨૬૬

ઇતિ ષટ્ત્રિંશમધ્યયનં સંપૂર્ણમ્.

[શ્રી ઉત્તરાધ્યયન સૂત્ર મૂળ સમાપ્ત.]

કલિકાલસર્વજ્ઞ શ્રી હેમચંદ્રાચાર્ય વિરચિત

યોગશાસ્ત્ર

પ્રથમ પ્રકાશ

નમો દુર્વારરાગાદિ-વૈરિવારનિવારિણે;
અર્હતે યોગિનાથાય, મહાવીરાય તાયિને. ૧

પન્નગે ચ સુરેન્દ્રે ચ, કૌશિકે પાદસંસ્પૃશિ;
નિર્વિશેષમનસ્કાય, શ્રીવીરસ્વામિને નમઃ. ૨

કૃતાપરાધેઽપિ જને, કૃપામન્થરતારયોઃ;
ઈષદ્બાષ્પાર્દ્રયોર્ભદ્રં, શ્રીવીરજિનનેત્રયોઃ. ૩

શ્રુતામ્ભોધેરધિગમ્ય, સમ્પ્રદાયાચ્ચ સદ્ગુરોઃ;
સ્વસંવેદનતશ્ચાપિ, યોગશાસ્ત્રં વિરચ્યતે. ૪

યોગઃ સર્વવિપદ્વલ્લી-વિતાને પરશુઃ શિતઃ;
અમૂલમન્ત્રતન્ત્રં ચ, કાર્મણં નિર્વૃતિશ્રિયઃ ૫

ભૂયાંસોઽપિ હિ પાપ્માનઃ, પ્રલયં યાન્તિ યોગતઃ;
ચણ્ડવાતાદ્ઘનઘના, ઘનાઘનઘટા ઇવ. ૬

ક્ષિણોતિ યોગઃ પાપાનિ, ચિરકાલાર્જિતાન્યપિ;
પ્રચિતાનિ યથૈધાંસિ, ક્ષણાદેવાશુશુક્ષણિઃ. ૭

કફ્વિપ્રુણ્મલામર્શ-સર્વૌષધિમહર્દ્ધયઃ;
સમ્ભિન્નશ્રોતોલબ્ધિશ્ચ, યોગં તાણ્ડવડમ્બરમ્. ૮

ચારણાશીવિષાવધિ-મનઃપર્યાયસમ્પદઃ;
યોગકલ્પદ્રુમસ્યૈતા, વિકાસિકુસુમશ્રિયઃ. ૯

અહો યોગસ્ય માહાત્મ્યં, પ્રાજ્યં સામ્રાજ્યમુદ્વહન્;
અવાપ કેવલજ્ઞાનં, ભરતો ભરતાધિપઃ. ૧૦

પૂર્વમપ્રાપ્તધર્માઽપિ, પરમાનન્દનન્દિતા;
યોગપ્રભાવતઃ પ્રાપ, મરુદેવા પરં પદમ્. ૧૧

બ્રહ્મસ્ત્રીભ્રૂણગોઘાત-પાતકાન્નરકાતિથેઃ;
દૃઢપ્રહારિપ્રભૃતેર્યોગો હસ્તાવલમ્બનમ્. ૧૨

તત્કાલકૃતદુષ્કર્મ-કર્મઠસ્ય દુરાત્મનઃ;
ગોપુત્રે ચિલાતીપુત્રસ્ય, યોગાય સ્પૃહયેન્ન કઃ. ૧૩

તસ્યાજનિરેવાસ્તુ, નૃપશોર્મોઘજન્મનઃ,
અવિદ્ધકર્ણો યો યોગ, ઇત્યક્ષરશલાકયા. ૧૪

ચતુર્વર્ગેઽગ્રણીર્મોક્ષો, યોગસ્તસ્ય ચ કારણમ્;
જ્ઞાનશ્રદ્ધાનચારિત્ર-રૂપં રત્નત્રયં ચ સઃ. ૧૫

યથાવસ્થિતતત્ત્વાનાં, સંક્ષેપાદ્વિસ્તરેણ વા;
યોઽવબોધસ્તમત્રાહુઃ, સમ્યગ્જ્ઞાનં મનીષિણઃ, ૧૬

રુચિર્જિનોક્તતત્ત્વેષુ, સમ્યક્ શ્રદ્ધાનમુચ્યતે;
જાયતે તન્નિસર્ગેણ, ગુરોરધિગમેન વા. ૧૭

સર્વસાવદ્યયોગાનાં, ત્યાગશ્ચારિત્રમિષ્યતે;
કીર્તિતં તદહિંસાદિ-વ્રતભેદેન પંચધા. ૧૮

અહિંસાસૂનૃતાસ્તેય-બ્રહ્મચર્યાપરિગ્રહાઃ,
પંચભિઃ પંચભિર્યુક્તા, ભાવનાભિર્વિમુક્તયે. ૧૯

ન યત્ પ્રમાદયોગેન, જીવિતવ્યપરોપણમ્;
ત્રસાનાં સ્થાવરાણાં ચ, તદહિંસાવ્રતં મતમ્. ૨૦

પ્રિયં પથ્યં વચસ્તથ્યં, સૂનૃતવ્રતમુચ્યતે;
તત્તથ્યમપિ નો તથ્ય-મપ્રિયં ચાહિતં ચ યત્. ૨૧

અનાદાનમદત્તસ્યા-સ્તેયવ્રતમુદીરિતમ્;
બાહ્યાઃ પ્રાણા નૃણામર્થો, હરતા તં હતા હિ તે. ૨૨

દિવ્યૌદારિકકામાનાં, કૃતાનુમતિકારિતૈઃ;
મનોવાક્કાયતસ્ત્યાગો, બ્રહ્માષ્ટાદશધા મતમ્. ૨૩

સર્વભાવેષુ મૂર્ચ્છાયા-સ્ત્યાગઃ સ્યાદપરિગ્રહઃ;
યદસત્સ્વપિ જાયેત, મૂર્ચ્છયા ચિત્તવિપ્લવઃ. ૨૪

ભાવનાભિર્ભાવિતાનિ, પંચભિઃ પંચભિઃ ક્રમાત્;
મહાવ્રતાનિ નો કસ્ય, સાધયન્ત્યવ્યયં પદમ્. ૨૫

મનોગુપ્ત્યેષણાદાને-ર્યાભિઃ સમિતિભિઃ સદા;
દૃષ્ટાન્નપાનગ્રહણે-નાહિંસાં ભાવયેત સુધીઃ. ૨૬

હાસ્યલોભભયક્રોધપ્રત્યાખ્યાનૈર્નિરન્તરમ્;
આલોચ્ય ભાષણેનાપિ, ભાવયેત્ સૂનૃતવ્રતમ્. ૨૭

આલોચ્યાવગ્રહયાંચા-ભીક્ષ્ણાવગ્રહયાચનમ્;
એતાવન્માત્રમેવૈત-દિત્યવગ્રહધારણમ્. ૨૮

સમાનધાર્મિકેભ્યશ્ચ, તથાવગ્રહયાચનમ્;
અનુજ્ઞાપિતપાનાન્ના-શયમસ્તેયભાવનાઃ ૨૯ (યુગ્મમ્)

સ્ત્રીષણ્ઢપશુમદ્વેશ્મા-સનકુડ્યાન્તરોજ્ઝનાત્;
સરાગસ્ત્રીકથાત્યાગાત્, પ્રાગ્રતસ્મૃતિવર્જનાત્. ૩૦

સ્ત્રીરમ્યાઙ્ગેક્ષણસ્વાઙ્ગ-સંસ્કારપરિવર્જનાત્;
પ્રણીતાત્યશનત્યાગાદ્, બ્રહ્મચર્યં તુ ભાવયેત્. ૩૧ (યુગ્મમ્)

સ્પર્શે રસે ચ ગન્ધે ચ, રૂપે શબ્દે ચ હારિણિ;
પંચસ્વિતીન્દ્રિયાર્થેષુ, ગાઢં ગાર્ધ્યસ્ય વર્જનમ્. ૩૨

એતેષ્વેવામનોજ્ઞેષુ, સર્વથા દ્વેષવર્જનમ્;
આકિંચન્યવ્રતસ્યૈવં, ભાવનાઃ પંચ કીર્ત્તિતાઃ. ૩૩ (યુગ્મમ્)

અથવા પંચસમિતિ-ગુપ્તિત્રયપવિત્રિતમ્;
ચરિત્રં સમ્યક્ચારિત્ર-મિત્યાહુર્મુનિપુઙ્ગવાઃ. ૩૪

ઇર્યાભાષૈષણાદાન-નિક્ષેપોત્સર્ગસંજ્ઞિકાઃ;
પંચાહુઃ સમિતીસ્તિસ્રો, ગુપ્તીસ્ત્રિયોગનિગ્રહાત્. ૩૫

લોકાતિવાહિતે માર્ગે, ચુમ્બિતે ભાસ્વદંશુભિઃ;
જન્તુરક્ષાર્થમાલોક્ય, ગતિરીર્યા મતા સતામ્. ૩૬

અવદ્યત્યાગતઃ સર્વ-જનીનં મિતભાષણમ્;
પ્રિયા વાચંયમાનાં સા, ભાષાસમિતિરુચ્યતે. ૩૭

દ્વિચત્વારિંશતા ભિક્ષા-દ્વૈષૈર્નિત્યમદૂષિતમ્;
મુનિર્યદન્નમાદત્તે, સૈષણાસમિતિર્મતા. ૩૮

આસનાદીનિ સંવીક્ષ્ય, પ્રતિલિખ્ય ચ યત્નતઃ;
ગૃહ્ણીયાન્નિક્ષિપેદ્વા યત્સાદાનસમિતિઃ સ્મૃતા. ૩૯

કફમૂત્રમલપ્રાયં, નિર્જન્તુજગતીતલે;
યત્નાદુત્સૃજેત્ સાધુઃ, સોત્સર્ગસમિતિર્ભવેત્. ૪૦

વિમુક્તકલ્પનાજાલં, સમત્વે સુપ્રતિષ્ઠિતમ્;
આત્મારામં મનસ્તજ્જૈર્મનોગુપ્તિરુદાહૃતા. ૪૧

સંજ્ઞાદિપરિહારેણ, યન્મૌનસ્યાવલમ્બનમ્;
વાગ્વૃત્તેઃ સંવૃતિર્વા યા, સા વાગ્ગુપ્તિરિહોચ્યતે. ૪૨

ઉપસર્ગપ્રસંગેઽપિ, કાયોત્સર્ગજુષો મુનેઃ;
સ્થિરીભાવઃ શરીરસ્ય, કાયગુપ્તિર્નિગદ્યતે. ૪૩

શયનાસનનિક્ષેપા-દાનચંક્રમણેષુ યઃ;
સ્થાનેષુ ચેષ્ટાનિયમઃ, કાયગુપ્તિસ્તુ સાઽપરા. ૪૪

એતાશ્ચારિત્રગાત્રસ્ય, જનતાત્ પરિપાલનાત્;
સંશોધનાચ્ચ સાધૂનાં, માતરોઽષ્ટૌ પ્રકીર્ત્તિતાઃ ૪૫

સર્વાત્મના યતીન્દ્રાણા-મેતચ્ચારિત્રમીરિતમ્;
યતિધર્માનુરક્તાનાં, દેશતઃ સ્યાદગારિણામ્. ૪૬

ન્યાયસમ્પન્નવિભવઃ, શિષ્ટાચારપ્રશંસકઃ;
કુલશીલસમૈઃ સાર્દ્ધં, કૃતોદ્વાહોઽન્યગોત્રજૈઃ. ૪૭

પાપભીરુઃ પ્રસિદ્ધં ચ, દેશાચારં સમાચરન્;
અવર્ણવાદી ન ક્વાપિ, રાજાદિષુ વિશેષતઃ. ૪૮

અનતિવ્યક્તગુપ્તે ચ, સ્થાને સુપ્રાતિવેશ્મિકે;
અનેકનિર્ગમદ્વાર-વિવર્જિતનિકેતનઃ. ૪૯

કૃતસંગઃ સદાચારૈ-ર્માતાપિત્રોશ્ચ પૂજકઃ;
ત્યજન્નુપપ્લુતં સ્થાન-મપ્રવૃત્તશ્ચ ગર્હિતે. ૫૦

વ્યયમાયોચિતં કુર્વન્, વેષં વિત્તાનુસારતઃ;
અષ્ટભિર્ધીગુણૈર્યુક્તઃ, શૃણ્વાનો ધર્મમન્વહમ્. ૫૧

અજીર્ણે ભોજનત્યાગી, કાલે ભોક્તા ચ સાત્મ્યતઃ;
અન્યોન્યાપ્રતિબન્ધેન, ત્રિવર્ગમપિ સાધયન્. ૫૨

યથાવદતિથૌ સાધૌ, દીને ચ પ્રતિપત્તિકૃત્;
સદાનભિનિવિષ્ટશ્ચ, પક્ષપાતી ગુણેષુ ચ. ૫૩

અદેશાકાલચેાશ્ચર્યાં, ત્યજન્ જાનન્ બલાબલમ્;
વૃત્તસ્થજ્ઞાનવૃદ્ધાનાં, પૂજકઃ પેાષ્યપેાષકઃ ૫૪

દીર્ઘદર્શી વિશેષજ્ઞઃ, કૃતજ્ઞો લેાકવલ્લભઃ;
સલજ્જઃ સદયઃ સૌમ્યઃ, પરેાપકૃતિકર્મઠઃ. ૫૫

અન્તરંગારિષડ્વર્ગ-પરિહારપરાયણઃ;
વશીકૃતેન્દ્રિયગ્રામેા, ગૃહિધર્માય કલ્પતે. ૫૬

(દશભિઃ કુલકમ્)

દ્વિતીય પ્રકાશ

સમ્યક્ત્વમૂલાનિ પંચાણુવ્રતાનિ ગુણાસ્ત્રયઃ;
શિક્ષાપદાનિ ચત્વારિ, વ્રતાનિ ગૃહમેધિનામ્. ૧

યા દેવે દેવતાબુદ્ધિ-ર્ગુરૌ ચ ગુરુતામતિઃ;
ધર્મે ચ ધર્મધીઃ શુદ્ધા, સમ્યક્ત્વમિદમુચ્યતે. ૨

અદેવે દેવબુદ્ધિર્યા, ગુરુધીરગુરૌ ચ યા;
અધર્મે ધર્મબુદ્ધિશ્ચ, મિથ્યાત્વં તદ્વિપર્યયાત્. ૩

સર્વજ્ઞો જિતરાગાદિ-દોષસ્ત્રૈલેાકયપૂજિતઃ;
યથાસ્થિતાર્થવાદી ચ, દેવેાઽર્હન્ પરમેશ્વરઃ. ૪

ધ્યાતવ્યેાઽયમુપાસ્યેાઽયમયં શરણમિષ્યતામ્;
અસ્યૈવ પ્રતિપત્તવ્યં, શાસનં ચેતનાઽસ્તિ ચેત્. ૫

યે સ્ત્રીશસ્ત્રાક્ષસૂત્રાદિ-રાગાદ્યંકકલંકિતાઃ;
નિગ્રહાનુગ્રહપરાસ્તે દેવાઃ સ્યુર્ન મુક્તયે. ૬

નાટ્યાટ્ટહાસસંગીતા-દ્યુપપ્લવવિસંસ્થુલાઃ;
લભ્યેયુઃ પદં શાન્તં, પ્રપન્નાન્ પ્રાણિનઃ કથમ્? ૭

મહાવ્રતધરા ધીરા, ભૈક્ષમાત્રોપજીવિનઃ;
સામાયિકસ્થા ધર્મોપદેશકા ગુરવો મતાઃ. ૮

સર્વાભિલાષિણઃ સર્વભોજિનઃ સપરિગ્રહાઃ
અબ્રહ્મચારિણો મિથ્યોપદેશા ગુરવો ન તુ. ૯

પરિગ્રહારમ્ભમગ્નાસ્તારયેયુઃ કથં પરાન્;
સ્વયં દરિદ્રો ન પરમીશ્વરીકર્તુમીશ્વરઃ. ૧૦

દુર્ગતિપ્રપતત્પ્રાણિધારણાદ્ધર્મ ઉચ્યતે;
સંયમાદિર્દશવિધઃ સર્વજ્ઞોક્તો વિમુક્તયે. ૧૧

અપૌરુષેયં વચનમસમ્ભવિ ભવેદ્યદિ;
ન પ્રમાણું ભવેદ્વાચાં હ્યાપ્તાધીના પ્રમાણુતા. ૧૨

મિથ્યાદૃષ્ટિભિરામ્નાતો, હિંસાદ્યૈઃ કલુષીકૃતઃ;
સ ધર્મ ઇતિ વિત્તોડપિ, ભવભ્રમણકારણમ્. ૧૩

સરાગોડપિ હિ દેવશ્ચેદ્ ગુરુરબ્રહ્મચાર્યપિ;
કૃપાહીનોડપિ ધર્મઃ સ્યાત્, કષ્ટં નષ્ટં હહા જગત્. ૧૪

શમસંવેગનિર્વેદા-નુકમ્પાસ્તિક્યલક્ષણૈઃ;
લક્ષણૈઃ પંચભિઃ સમ્યક્, સમ્યક્ત્વમુપલક્ષ્યતે. ૧૫

સ્થૈર્યં પ્રભાવના ભક્તિઃ, કૌશલં જિનશાસને;
તીર્થસેવા ચ પંચાસ્ય, ભૂષણાનિ પ્રચક્ષતે. ૧૬

શંકા કાંક્ષા વિચિકિત્સા, મિથ્યાદૃષ્ટિપ્રશંસનમ્;
તત્સંસ્તવશ્ચ પંચાપિ, સમ્યક્ત્વં દૂષયન્ત્યલમ્. ૧૭

વિરતિં સ્થુલહિંસાદેર્દ્વિવિધત્રિવિધાદિના;
અહિંસાદીનિ પંચાણુવ્રતાનિ જગદુર્જિનાઃ. ૧૮

પંગુકુષ્ઠિકુણિત્વાદિ, દૃષ્ટ્વા હિંસાફલં સુધીઃ;
નિરાગસ્ત્રસજન્તૂનાં, હિંસાં સંકલ્પતસ્ત્યજેત્. ૧૯

આત્મવત્ સર્વભૂતેષુ, સુખદુઃખે પ્રિયાપ્રિયે;
ચિન્તયન્નાત્મનોડનિષ્ટાં, હિંસામન્યસ્ય નાચરેત્. ૨૦

નિરર્થિકાં ન કુર્વીત, જીવેષુ સ્થાવરેષ્વપિ;
હિંસામહિંસાધર્મજ્ઞઃ, કાંક્ષન્મોક્ષમુપાસકઃ. ૨૧

પ્રાણી પ્રાણ્યિતલોભેન, યો રાજ્યમપિ મુંચતિ;
તદ્વધોત્થમઘં સર્વોર્વીદાનેડપિ ન શામ્યતિ. ૨૨

વને નિરપરાધાનાં, વાયુતોયતૃણાશિનામ્;
નિઘ્નન્ મૃગાણાં માંસાર્થી, વિશિષ્યેત કથં શુનઃ ૨૩

દીર્યમાણઃ કુશેનાપિ, યઃ સ્વાંગે હન્ત દૂયતે;
નિર્મન્તૂન્ સ કથં જન્તૂનન્તયેન્નિશિતાયુધૈઃ. ૨૪

નિર્માતું ક્રૂરકર્માણઃ, ક્ષણિકામાત્મનો વૃતિમ્;
સમાપયન્તિ સકલં, જન્માન્યસ્ય શરીરિણઃ. ૨૫

ઋિયસ્વેત્યુચ્યમાનોડપિ, દેહી ભવતિ દુઃખિતઃ;
માર્યમાણઃ પ્રહરણૈર્દારુણૈઃ સ કથં ભવેત્. ૨૬

શ્રૂયતે પ્રાણિઘાતેન, રૌદ્રધ્યાનપરાયણૌ;
સુભૂમો બ્રહ્મદત્તશ્ચ, સપ્તમં નરકં ગતૌ. ૨૭

કુષ્ઠિવંરં વરં પંગુ-રશરીરી વરં પુમાન્;
અપિ સમ્પૂર્ણસર્વાંગો, ન તુ હિંસાપરાયણઃ. ૨૮

હિંસા વિઘ્નાય જાયેત, વિઘ્નશાન્ત્યૈ કૃતાઽપિ હિ;
કુલાચારધિયાઽપ્યેષા, કૃતા કુલવિનાશિની. ૨૯

અપિ વંશક્રમાયાતાં, યસ્તુ હિંસાં પરિત્યજેત્;
સ શ્રેષ્ઠઃ સુલસ ઇવ, કાલસૌકરિકાત્મજઃ. ૩૦

દમો દેવગુરૂપાસ્તિ-ર્દાનમધ્યયનં તપઃ;
સર્વમપ્યેતદફલં, હિંસાં ચેન્ન પરિત્યજેત્. ૩૧

વિશ્વસ્તો મુગ્ધધીર્લોકઃ, પાત્યતે નરકાવનૌ;
અહો નૃશંસૈર્લોભાન્ધૈ-ર્હિંસાશાસ્ત્રોપદેશકૈઃ. ૩૨

" યજ્ઞાર્થં પશવઃ સૃષ્ટાઃ, સ્વયમેવ સ્વયંભુવા;
યજ્ઞોઽસ્ય ભૂત્યૈ સર્વસ્ય, તસ્માદ્યજ્ઞે વધોઽવધઃ. ૩૩

" ઔષધ્ય પશવો વૃક્ષા-સ્તિર્યંચઃ પક્ષિણસ્તથા;
યજ્ઞાર્થં નિધનં પ્રાપ્તાઃ પ્રાપ્નુવન્ત્યુચ્છ્રિતિં પુનઃ ૩૪

" મધુપર્કે ચ યજ્ઞે ચ, પિતૃદૈવતકર્મણિ;
અત્રૈવ પશવો હિંસ્યા, નાન્યત્રેત્યબ્રવીન્મનુઃ ૩૫

" એષ્વર્થેષુ પશૂન્ હિંસન્, વેદતત્ત્વાર્થવિદ્ દ્વિજઃ
આત્માનં ચ પશૂંશ્ચૈવ, ગમયત્યુત્તમાં ગતિમ્". ૩૬

યે ચક્રુઃ ક્રૂરકર્માણઃ, શાસ્ત્રં હિંસોપદેશકમ્;
ધ્રુવ તે યાસ્યન્તિ નરકે, નાસ્તિકેભ્યોઽપિ નાસ્તિકાઃ ૩૭

વરં વરાકશ્ચાર્વાકો, યોઽસૌ પ્રકટનાસ્તિકઃ;
વેદોક્તિતાપસચ્છદ્મ-ચ્છન્નં રક્ષો ન જૈમિનિઃ ૩૮

"દેવોપહારવ્યાજેન, યજ્ઞવ્યાજેન યેઽથવા;
ઘ્નન્તિ જન્તૂન્ ગતઘૃણા, ઘોરાં તે યાન્તિ દુર્ગતિમ્." ૩૯

શમશીલદયામૂલં, હિત્વા ધર્મં જગદ્ધિતમ્;
અહો હિંસાઽપિ ધર્માય, જગદે મન્દબુદ્ધિભિઃ ૪૦

"હવિર્યચ્ચિરરાત્રાય, યચ્ચાનન્ત્યાય કલ્પતે;
પિતૃભ્યો વિધિવદ્દત્તં, તત્પ્રવક્ષ્યામ્યશેષતઃ" ૪૧

"તિલવ્રીહિયવૈર્માષૈ–રદ્ભિર્મૂલફલેન ચ;
દત્તેન માસં પ્રીયન્તે, વિધિવત્પિતરો નૃણામ્. ૪૨

"દ્વૌ માસૌ મત્સ્યમાંસેન, ત્રીન્ માસાન્ હરિણેન તુ;
ઔરભ્રેણાથ ચતુરઃ, શાકુનેનેહ પંચ તુ. ૪૩

"ષણ્માસાંશ્છાગમાંસેન, પાર્ષતેનેહ સપ્ત વૈ;
અષ્ટાવેણસ્ય માંસેન, રૌરવેણ નવૈવ તુ. ૪૪

"દશ માસાંસ્તુ તૃપ્યન્તિ, વરાહમહિષામિષૈઃ;
શશકૂર્મયોર્માંસેન, માસાનેકાદશૈવ તુ. ૪૫

"સંવત્સરં તુ ગવ્યેન, પયસા પાયસેન તુ;
વાધ્રીણસસ્ય માંસેન, તૃપ્તિર્દ્વાદશવાર્ષિકી." ૪૬

ઇતિ સ્મૃત્યનુસારેણ, પિતૄણાં તર્પણાય યા;
મૂઢૈર્વિધીયતે હિંસા, સાઽપિ દુર્ગતિહેતવે. ૪૭

યો ભૂતેષ્વભયં દદ્યાદ્ભૂતેભ્યસ્તસ્ય નો ભયમ્;
યાદૃગ્વિતીર્યતે દાનં, તાદૃગાસાદ્યતે ફલમ્. ૪૮

કોદણ્ડદણ્ડચક્રાસિ–શૂલશક્તિધરાઃ સુરાઃ;
હિંસકા અપિ હા કષ્ટં, પૂજ્યન્તે દેવતાધિયા. ૪૯

માતેવ સર્વભૂતાના-મહિંસા હિતકારિણી;
અહિંસૈવ હિ સંસાર-મરાવમૃતસારણિઃ. ૫૦

અહિંસા દુઃખદાવાગ્નિ-પ્રાવૃષેણ્યઘનાવલી;
ભવભ્રમિરુગાર્ત્તાના-મહિંસા પરમૌષધી. ૫૧

દીર્ઘમાયુઃ પરં રૂપમારોગ્યં શ્લાઘનીયતા;
અહિંસાયાઃ ફલં સર્વં, કિમન્યત્કામદૈવ સા. ૫૨

મન્મનત્વં કાહલત્વં, મૂકત્વં મુખરોગિતામ્;
વીક્ષ્યાસત્યફલં કન્યા-લીકાદ્યસત્યમુત્સૃજેત્. ૫૩

કન્યાગોભૂન્યલીકાનિ, ન્યાસાપહરણં તથા;
કૂટસાક્ષ્યં ચ પંચેતિ, સ્થૂલાસત્યાન્યકીર્ત્તયન્. ૫૪

સર્વલોકવિરુદ્ધં યદ્યદ્વિશ્વસિતઘાતકમ્;
યદ્વિપક્ષશ્ચ પુણ્યસ્ય, ન વદેત્તદસૂનૃતમ્. ૫૫

અસત્યતો લઘીયસ્ત્વ-મસત્યાદ્વચનીયતા;
અધોગતિરસત્યાચ્ચ, તદસત્યં પરિત્યજેત્. ૫૬

અસત્યવચનં પ્રાજ્ઞઃ, પ્રમાદેનાપિ નો વદેત્;
શ્રેયાંસિ યેન ભજ્યન્તે, વાત્યયેવ મહાદ્રુમાઃ ૫૭

અસત્યવચનાદ્વૈરવિષાદાપ્રત્યયાદયઃ
પ્રાદુઃષન્તિ ન કે દોષાઃ કુપથ્યાદ્વ્યાધયો યથા. ૫૮

નિગોદેષ્વથ તિર્યક્ષુ તથા નરકવાસિષુ;
ઉત્પદ્યન્તે મૃષાવાદપ્રસાદેન શરીરિણઃ ૫૯

બ્રૂયાદ્ ભિયોપરોધાદ્વા નાસત્યં કાલિકાર્યવત્;
યસ્તુ બ્રૂતે સ નરકં પ્રયાતિ વસુરાજવત્. ૬૦

ન સત્યમપિ ભાષેત પરપીડાકરં વચઃ
લોકેઽપિ શ્રૂયતે યસ્માત્ કૌશિકો નરકં ગતઃ. ૬૧

અલ્પાદપિ મૃષાવાદા-દ્રૌરવાદિષુ સંભવઃ
અન્યથા વદતાં જૈનીં વાચં ત્વહહ કા ગતિઃ ? ૬૨

જ્ઞાનચારિત્રયોર્મૂલં સત્યમેવ વદન્તિ યે;
ધાત્રી પવિત્રીક્રિયતે તેષાં ચરણરેણુભિઃ ૬૩

અલીકં યે ન ભાષન્તે, સત્યવ્રતમહાધનાઃ;
નાપરાધ્નુમલં તેષ્વો ભૂતપ્રેતોરગાદયઃ ૬૪

દૌર્ભાગ્યં પ્રેષ્યતાં દાસ્યમંગચ્છેદં દરિદ્રતામ્;
અદત્તાત્તફલં જ્ઞાત્વા સ્થૂલસ્તેયં વિવર્જયેત્. ૬૫

પતિતં વિસ્મૃતં નષ્ટં સ્થિતં સ્થાપિતમાહિતમ્;
અદત્તં નાદદીત સ્વં પરકીયં ક્વચિત્સુધીઃ ૬૬

અયં લોકઃ પરલોકો ધર્મો ધૈર્યં ધૃતિર્મતિઃ
મુષ્ણતા પરકીયં સ્વં મુષિતં સર્વમપ્યદઃ ૬૭

એકસ્યૈકં ક્ષણું દુઃખં, માર્યમાણસ્ય જાયતે;
સપુત્રપૌત્રસ્ય પુન-ર્યાવજ્જીવં હૃતે ધને. ૬૮

ચૌર્યપાપદ્રુમસ્યેહ, વધબન્ધાદિકં ફલમ્;
જાયતે પરલોકે તુ, ફલં નરકવેદના. ૬૯

દિવસે વા રજન્યાં વા, સ્વપ્ને વા જાગરેઽપિ વા;
સશલ્ય ઇવ ચૌર્યેણ, નૈતિ·સ્વાસ્થ્યં નરઃ ક્વચિત્. ૭૦

મિત્રપુત્રકલત્રાણિ, ભ્રાતરઃ પિતરોઽપિ હિ;
સંશ્રુજન્તિ ક્ષણુમપિ, ન સ્નેચ્છૈરિવ તસ્કરૈઃ ૭૧

સંબન્ધ્યપિ નિગૃહ્યેત, ચૌર્યાન્મણ્ડિકવન્નૃપૈઃ;
ચોરોડપિ ત્યક્તચૌર્યઃ સ્યાત્સ્વર્ગભાગ્યૌહિણેયવત્. ૭૨

દૂરે પરસ્ય સર્વસ્વ-મપહર્તુમુપક્રમઃ;
ઉપાદદીત નાદત્તં, તૃણમાત્રમપિ ક્વચિત્. ૭૩

પરાર્થગ્રહણે યેષાં, નિયમઃ શુદ્ધચેતસામ્;
અભ્યાયાન્તિ શ્રિયસ્તેષાં, સ્વયમેવ સ્વયંવરાઃ ૭૪

અનર્થા દૂરતો યાન્તિ, સાધુવાદઃ પ્રવર્ત્તતે;
સ્વર્ગસૌખ્યાનિ ઢૌકન્તે, સ્ફુટમસ્તેયચારિણામ્. ૭૫

ષણ્ઢત્વમિન્દ્રિયચ્છેદં, વીક્ષ્યાબ્રહ્મફલં સુધીઃ;
ભવેત્ સ્વદારસંતુષ્ટોડન્યદારાન્ વા વિવર્જયેત્. ૭૬

રમ્યમાપાતમાત્રે યત્, પરિણામેડતિદારુણમ્;
કિંપાકફલસંકાશં, તત્કઃ સેવેત મૈથુનમ્. ૭૭

કમ્પઃ સ્વેદઃ શ્રમો મૂર્ચ્છા, ભ્રમિર્ગ્લાનિર્બલક્ષયઃ;
રાજયક્ષ્માદિરોગાશ્ચ, ભવેયુર્મૈથુનોત્થિતાઃ ૭૮

યોનિયન્ત્રસમુત્પન્નાઃ, સુસૂક્ષ્મા જન્તુરાશયઃ;
પીડ્યમાના વિપદ્યન્તે, યત્ર તન્મૈથુનં ત્યજેત્. ૭૯

" રક્તજાઃ કૃમયઃ સૂક્ષ્મા, મૃદુમધ્યાદિશક્તયઃ;
જન્મવર્ત્મસુ કણ્ડૂતિં, જનયન્તિ તથાવિધામ્. " ૮૦

સ્ત્રીસમ્ભોગેન યઃ કામ-જ્વરં પ્રતિચિકીર્ષતિ;
સ હુતાશં ઘૃતાહુત્યા, વિધ્યાપયિતુમિચ્છતિ.. ૮૧

વરં જ્વલદયસ્તમ્ભ-પરિરમ્ભો વિધીયતે;
ન પુનર્નરકદ્વાર-રામાજઘનસેવનમ્. ૮૨

સતામપિ હિ વામભ્રૂ-દૃંદાના હૃદયે પદમ્;
અભિરામં ગુણગ્રામં, નિર્વાસયતિ નિશ્ચિતમ્. ૮૩

વંચકત્વં નૃશંસત્વં, ચંચલત્વં કુશીલતા;
ઇતિ નૈસર્ગિકા દોષા, યાસાં તાસુ રમેત કઃ ? ૮૪

પ્રાપ્તું પારમપારસ્ય, પારાવારસ્ય પાર્યતે;
સ્ત્રીણાં પ્રકૃતિવક્રાણાં, દુશ્ચરિત્રસ્ય નો પુનઃ. ૮૫

નિતમ્બિન્યઃ પતિં પુત્રં, પિતરં ભ્રાતરં ક્ષણાત્;
આરોપયન્ત્યકાર્યેઽપિ, દુર્વૃત્તાઃ પ્રાણસંશયે. ૮૬

ભવસ્ય બીજં નરકદ્વારમાર્ગસ્ય દીપિકા;
શુચાં કન્દઃ કલેર્મૂલં, દુઃખાનાં ખાનિરંગના. ૮૭

મનસ્યન્યદ્વચસ્યન્યત્, ક્રિયાયામન્યદેવ હિ;
યાસાં સાધારણસ્ત્રીણાં, તાઃ કથં સુખહેતવઃ ૮૮

માંસમિશ્રં સુરામિશ્ર-મનેકવિટચુમ્બિતમ્;
કો વેશ્યાવદનં ચુમ્બે-દુચ્છિષ્ટમિવ ભોજનમ્. ૮૯

અપિ પ્રદત્તસર્વસ્વાત્, કામુકાત્ ક્ષીણસમ્પદઃ;
વાસોઽપ્યાચ્છેત્તુમિચ્છન્તિ, ગચ્છતઃ પણ્યયોષિતઃ ૯૦

ન દેવાન્ન ગુરૂન્નાપિ, સુહૃદો ન ચ બાન્ધવાન્;
અસત્સંગરતિર્નિત્યં, વેશ્યાવશ્યો હિ મન્યતે. ૯૧

કુષ્ઠિનોઽપિ સ્મરસમાન્, પશ્યન્તી ધનકાંક્ષયા;
તન્વન્તી કૃત્રિમં સ્નેહં, નિઃસ્નેહાં ગણિકાં ત્યજેત્. ૯૨

નાસકૃત્યા સેવનીયા હિ, સ્વદારા અપ્યુપાસકૈઃ;
આકરઃ સર્વપાપાનાં, કિં પુનઃ પરયોષિતઃ. ૯૩

સ્વપતિં યા પરિત્યજ્ય, નિસ્ત્રપોપપતિં ભજેત્;
તસ્યાં ક્ષણિકચિત્તાયાં, વિશ્રમ્ભઃ કોઽન્યયોષિતિ. ૯૪

ભીરોરાકુલચિત્તસ્ય, દુઃસ્થિતસ્ય પરસ્ત્રિયામ્;
રતિર્ન યુજ્યતે કર્તુ-મુપશૂનં પશોરિવ. ૯૫

પ્રાણસન્દેહજનનં, પરમં વૈરકારણમ્;
લોકદ્વયવિરુદ્ધં ચ, પરસ્ત્રીગમનં ત્યજેત્. ૯૬

સર્વસ્વહરણં બન્ધં, શરીરાવયવચ્છિદામ્;
મૃતશ્ચ નરકં ઘોરં, લભતે પારદારિકઃ. ૯૭

સ્વદારરક્ષણે યત્નં, વિદધાનો નિરન્તરમ્;
જાનન્નપિ જનો દુઃખં, પરદારાન્ કથં વ્રજેત્. ૯૮

વિક્રમાક્રાન્તવિશ્વોઽપિ, પરસ્ત્રીષુ રિરંસયા;
કૃત્વા કુલક્ષયં પ્રાપ, નરકં દશકન્ધરઃ. ૯૯

લાવણ્યપુણ્યાવયવાં, પદં સૌન્દર્યસમ્પદઃ
કલાકલાપકુશલામપિ, જહ્યાત્પરસ્ત્રિયમ્. ૧૦૦

અકલંકમનોવૃત્તેઃ, પરસ્ત્રીસન્નિધાવપિ;
સુદર્શનસ્ય કિં બ્રૂમઃ, સુદર્શનસમુન્નતેઃ ? ૧૦૧

ઐશ્વર્યરાજરાજોઽપિ, રૂપમીનધ્વજોઽપિ ચ;
સીતયા રાવણ ઇવ, ત્યાજ્યો નાર્યા નરઃ પરઃ. ૧૦૨

નપુંસકત્વં તિર્યક્ત્વં, દૌર્ભાગ્યં ચ ભવે ભવે;
ભવેન્નરાણાં સ્ત્રીણાં ચા-ન્યકાન્તાસક્તચેતસામ્. ૧૦૩

પ્રાણભૂતં ચરિત્રસ્ય, પરબ્રહ્મૈકકારણમ્;
સમાચરન્ બ્રહ્મચર્યં, પૂજિતૈરપિ પૂજ્યતે. ૧૦૪

ચિરાયુષઃ સુસંસ્થાના, દૃઢસંહનના નરાઃ;
તેજસ્વિનો મહાવીર્યા, ભવેયુર્બ્રહ્મચર્યતઃ. ૧૦૫

અસન્તોષમવિશ્વાસ-મારમ્ભં દુઃખકારણમ્;
મત્વા મૂર્ચ્છાફલં કુર્યાત્, પરિગ્રહનિયન્ત્રણમ્. ૧૦૬

પરિગ્રહમહત્ત્વાદ્ધિ, મજ્જત્યેવ ભવામ્બુધૌ;
મહાપોત ઈવ પ્રાણી, ત્યજેત્તસ્માત્ પરિગ્રહમ્. ૧૦૭

ત્રસરેણુસમોઽપ્યત્ર, ન ગુણઃ કોઽપિ વિદ્યતે;
દોષાસ્તુ પર્વતસ્થૂલાઃ, પ્રાદુષ્યન્તિ પરિગ્રહે. ૧૦૮

સંગાદ્ભવન્ત્યસન્તોઽપિ, રાગદ્વેષાદયો દ્વિષઃ;
મુનેરપિ ચલેચ્ચેતો, યત્તેનાન્દોલિતાત્મનઃ ૧૦૯

સંસારમૂલમારમ્ભાસ્તેષાં હેતુઃ પરિગ્રહઃ;
તસ્માદુપાસકઃ કુર્યા-દલ્પમલ્પં પરિગ્રહમ્. ૧૧૦

મુષ્ણન્તિ વિષયસ્તેના, દહતિ સ્મરપાવકઃ;
રુન્ધન્તિ વનિતાવ્યાધાઃ, સંગરંગીકૃતં નરમ્. ૧૧૧

તૃપ્તો ન પુત્રૈઃ સગરઃ, કુચિકર્ણો ન ગોધનૈઃ;
ન ધાન્યૈસ્તિલકશ્રેષ્ઠી, ન નન્દઃ કનકોત્કરૈઃ ૧૧૨

તપઃશ્રુતપરીવારા, શમસામ્રાજ્યસમ્પદમ્;
પરિગ્રહગ્રહગ્રસ્તા-સ્ત્યજેયુર્યોગિનોઽપિ હિ. ૧૧૩

અસન્તોષવતઃ સૌખ્યં, ન શક્રસ્ય ન ચક્રિણઃ;
જન્તોઃ સન્તોષભાજો, યદભયસ્યેવ જાયતે. ૧૧૪

સન્નિધૌ નિધયસ્તસ્ય, કામગવ્યનુગામિની;
અમરા કિંકરાયન્તે, સન્તોષો યસ્ય ભૂષણમ્. ૧૧૫

તૃતીય પ્રકાશ

દશસ્વપિ કૃતા દિક્ષુ, યત્ર સીમા ન લંઘ્યતે;
ખ્યાતં દિગ્વિરતિરિતિ, પ્રથમં તદ્ગુણવ્રતમ્. ૧

ચરાચરાણાં જીવાનાં, વિમર્દનનિવર્તનાત્;
તસ્યાયોગોલકલ્પસ્ય, સદ્વ્રતં ગૃહિણોઽપ્યદઃ. ૨

જગદાક્રમમાણસ્ય, પ્રસરલ્લોભવારિધેઃ;
સ્ખલનં વિદધે તેન, યેન દિગ્વિરતિઃ કૃતા. ૩

ભોગોપભોગયોઃ સંખ્યા, શક્ત્યા યત્ર વિધીયતે;
ભોગોપભોગમાનં, તદ્ દ્વૈતીયિકં ગુણવ્રતમ્. ૪

સકૃદેવ ભુજ્યતે યઃ, સ ભોગોઽન્નસ્રગાદિકઃ;
પુનઃ પુનઃ પુનર્ભોગ્ય, ઉપભોગોઽઙ્ગનાદિકઃ. ૫

મદ્યં માંસં નવનીતં, મધૂદુમ્બરપંચકમ્;
અનન્તકાયમજ્ઞાત-ફલં રાત્રૌ ચ ભોજનમ્. ૬

આમગોરસસંપૃક્તં, દ્વિદલં પુષ્પિતૌદનમ્;
દધ્યહર્દ્વિતયાતીતં, કુથિતાન્નં ચ વર્જયેત્. ૭

મદિરાપાનમાત્રેણ, બુદ્ધિર્નશ્યતિ દૂરતઃ;
વૈદગ્ધીબન્ધુરસ્યાપિ, દૌર્ભાગ્યેણેવ કામિની. ૮

પાપાઃ કાદમ્બરીપાન-વિવશીકૃતચેતસઃ;
જનનીં વા પ્રિયીયન્તિ, જનનીયન્તિ ચ પ્રિયામ્. ૯

ન જાનાતિ પરં સ્વં વા, મદ્યાચ્ચલિતચેતનઃ;
સ્વામીયતિ વરાકઃ સ્વં, સ્વામિનં કિંકરીયતિ. ૧૦

મદ્યપસ્ય શવસ્યેવ, લુઠિતસ્ય ચતુષ્પથે;
મૂત્રયન્તિ મુખે શ્વાનો, વ્યાત્તે વિવરશંકયા. ૧૧

મદ્યપાનરસે મગ્નો, નગ્નઃ સ્વપિતિ ચત્વરે;
ગૂઢં ચ સ્વમભિપ્રાયં, પ્રકાશયતિ લીલયા. ૧૨

વારૂણીપાનતો યાન્તિ, કાન્તિકીર્તિમતિશ્રિયઃ;
વિચિત્રાશ્ચિત્રરચના, વિલુઠત્કજ્જલાદિવ. ૧૩

ભૂતાત્તવન્નરીનર્તિ, રારટીતિ સશોકવત;
દાહજ્વરાર્ત્તવદ્ભૂમૌ, સુરાપો લોલુઠીતિ ચ. ૧૪

વિદધત્યંગશૈથિલ્યં, ગ્લપયન્તીન્દ્રિયાણિ ચ;
મૂર્ચ્છામતુચ્છાં યચ્છન્તી, હાલા હાલાહલોપમા. ૧૫

વિવેકઃ સંયમો જ્ઞાનં, સત્યં શૌચં દયા ક્ષમા;
મદ્યાત્પ્રલીયતે સર્વં, તૃણ્યા વહ્નિકણાદિવ. ૧૬

દોષાણાં કારણું મદ્યં, મદ્યં કારણમાપદામ્;
રોગાતુર ઇવાપથ્યં, તસ્માન્મદ્યં વિવર્જયેત્. ૧૭

ચિખાદિષતિ યો માંસં, પ્રાણિપ્રાણાપહારતઃ;
ઉન્મૂલયત્યસૌ મૂલં, દયાડડખ્યં ધર્મશાખિનઃ. ૧૮

અશનીયન્ સદા માંસં, દયાં યો હિ ચિકીર્ષતિ;
જ્વલતિ જ્વલને વહ્નૌ, સ રોપયિતુમિચ્છતિ. ૧૯

હન્તા પલસ્ય વિક્રેતા, સંસ્કર્તા ભક્ષકસ્તથા;
ક્રેતાડનુમન્તા દાતા ચ, ઘાતકા એવ યન્મનુઃ. ૨૦

"અનુમન્તા વિશસિતા, નિહન્તા ક્રયવિક્રયી;
સંસ્કર્ત્તા ચોપહર્ત્તા ચ, ખાદકશ્ચેતિ ઘાતકાઃ" ૨૧

"નાકૃત્વા પ્રાણિનાં હિંસાં, માંસમુત્પદ્યતે ક્વચિત્;
ન ચ પ્રાણિવધઃ સ્વર્ગ્ય–સ્તસ્માન્માંસં વિવર્જયેત્. ૨૨

યે ભક્ષયન્ત્યન્યપલં, સ્વકીયપલપુષ્ટયે;
તે એવ ઘાતકા યન્ન, વધકૌ ભક્ષકં વિના. ૨૩

મિષ્ટાન્નાન્યપિ વિષ્ટાસા–દમૃતાન્યપિ મૂત્રસાત્;
સ્યુર્યસ્મિન્નંગકસ્યાસ્ય, કૃતે કઃ પાપમાચરેત્. ૨૪

માંસાશને ન દોષોઽસ્તી–ત્યુચ્યતે યૈર્દુરાત્મભિઃ;
વ્યાધગૃધ્રવૃકવ્યાઘ્રશૃગાલાસ્તૈર્ગુરુકૃતાઃ. ૨૫

"માં સ ભક્ષયિતાઽમુત્ર, યસ્ય માંસમિહાઽદ્મ્યહમ્;
એતન્માંસસ્ય માંસત્વે, નિરુક્તં મનુરબ્રવીત્". ૨૬

માંસાસ્વાદનલુબ્ધસ્ય, દેહિનં દેહિનં પ્રતિ;
હન્તું પ્રવર્તતે બુદ્ધિઃ, શાકિન્યા ઇવ દુર્ધિયઃ. ૨૭

યે ભક્ષયન્તિ પિશિતં, દિવ્યભોજ્યેષુ સત્સ્વપિ;
સુધારસં પરિત્યજ્ય, ભુંજતે તે હલાહલમ્. ૨૮

ન ધર્મો નિર્દયસ્યાસ્તિ, પલાદસ્ય કુતો દયા;
પલલુબ્ધો ન તદ્વેત્તિ, વિદ્યાદ્રોપદિશેન્ન હિ. ૨૯

કેચિન્માંસં મહામોહા–દશ્નન્તિ ન પરં સ્વયમ્;
દેવપિત્રતિથિભ્યોઽપિ, કલ્પયન્તિ યદ્ક્વચિત્. ૩૦

"ક્રીત્વા સ્વયં વાઽપ્યુત્પાદ્યં, પરોપહૃતમેવ વા;
દેવાન્ પિતૄન્ સમભ્યર્ચ્ય, ખાદન્ માંસં ન દુષ્યતિ" ૩૧

મન્ત્રસંસ્કૃતમપ્યદ્યા–દ્યવાદપમપિ નો પલમ્;
ભવેજ્જીવિતનાશાય, હાલાહલલવોઽપિ હિ. ૩૨

સદ્યઃ સમ્મૂર્છિતાનન્તજન્તુસન્તાનદૂષિતમ્;
નરકાધ્વનિ પાથેયં, ક્રોડક્ષીયાન્ પિશિતં સુધીઃ ૩૩

અન્તર્મુહૂર્તાત્ પરતઃ, સુસૂક્ષ્મા જન્તુરાશયઃ;
યત્ર મૂર્ચ્છન્તિ તન્નાદ્યં, નવનીતં વિવેકિભિઃ. ૩૪

એકસ્યાઽપિ હિ જીવસ્ય, હિંસને કિમઘં ભવેત્;
જન્તુજાતમયં તત્કિં, નવનીતં નિષેવતે ? ૩૫

અનેકજન્તુસંઘાત-નિઘાતનસમુદ્ભવમ્;
જુગુપ્સનીયં લાલાવત્, કઃ સ્વાદયતિ માક્ષિકમ્. ૩૬

ભક્ષયન્માક્ષિકં ક્ષુદ્ર-જન્તુલક્ષક્ષયોદ્ભવમ્;
સ્તોકજન્તુનિહન્તૃભ્યઃ, શૌનિકેભ્યોઽતિરિચ્યતે. ૩૭

એકૈકકુસુમક્રોડાદ્રસમાપીય માક્ષિકાઃ;
યદ્વમન્તિ મધૂચ્છિષ્ટં, તદ્દક્ષન્તિ ન ધાર્મિકાઃ ૩૮

અપ્યૌષધકૃતે જગ્ધં, મધુ શ્વભ્રનિબન્ધનમ્;
ભક્ષિતઃ પ્રાણનાશાય, કાલકૂટકણોઽપિ હિ. ૩૯

મધુનોઽપિ હિ માધુર્ય-મબોધૈરહહોચ્યતે;
આસાદ્યન્તે યદાસ્વાદા-ચ્ચિરં નરકવેદનાઃ ૪૦

મક્ષિકામુખનિષ્ઠ્યૂતં, જન્તુઘાતોદ્ભવં મધુ;
અહો પવિત્રં મન્વાના. દેવસ્નાને પ્રયુંજતે. ૪૧

ઉદુમ્બરવટપ્લક્ષ-કાકોદુમ્બરશાખિનામ્;
પિપ્પલસ્ય ચ નાશ્નીયાત્, ફલં કૃમિકુલાકુલમ્. ૪૨

અપ્રાપ્નુવન્નન્યભક્ષ્ય-મપિ ક્ષામો બુભુક્ષયા;
ન ભક્ષયતિ પુણ્યાત્મા, પંચોદુમ્બરજં ફલમ્. ૪૩

આર્દ્રઃ કન્દઃ સમગ્રોઽપિ, સર્વઃ કિશલયોઽપિ ચ;
સ્નુહી લવણવૃક્ષત્વક્, કુમારી ગિરિકર્ણિકા. ૪૪

શતાવરી વિરૂઢાનિ, ગુડૂચી કોમલામ્લિકા;
પલ્યંકોઽમૃતવલ્લી ચ, વલ્લઃ શૂકરસંજ્ઞિતઃ. ૪૫

અનન્તકાયાઃ સૂત્રોક્તા, અપરેઽપિ કૃપાપરૈઃ
મિથ્યાદૃશામવિજ્ઞાતા, વર્જનીયાઃ પ્રયત્નતઃ. ૪૬

સ્વયં પરેણ વા જ્ઞાતં, ફલમદ્યાદ્વિશારદઃ;
નિષિદ્ધે વિષફલે વા, મા ભૂદસ્ય પ્રવર્તનમ્. ૪૭

અન્નં પ્રેતપિશાચાદ્યૈઃ, સંચરદ્ભિર્નિરંકુશૈઃ;
ઉચ્છિષ્ટં ક્રિયતે યત્ર, તત્ર નાદ્યાદ્દિનાત્યયે. ૪૮

ઘોરાન્ધકારરુદ્ધાક્ષૈઃ, પતન્તો યત્ર જન્તવઃ;
નૈવ ભોજ્યે નિરીક્ષ્યન્તે, તત્ર ભુંજીત કો નિશિ. ૪૯

મેધાં પિપીલિકા હન્તિ, યૂકા કુર્યાજ્જલોદરમ્;
કુરુતે મક્ષિકા વાન્તિં, કુષ્ઠરોગં ચ કોકિલઃ. ૫૦

કણ્ટકો દારૂખણ્ડં ચ, વિતનોતિ ગલવ્યથામ્;
વ્યંજનાન્તર્નિપતિતસ્તાલુ વિધ્યતિ વૃશ્ચિકઃ. ૫૧

વિલગ્નશ્ચ ગલે વાલઃ, સ્વરભંગાય જાયતે;
ઇત્યાદયો દૃષ્ટદોષાઃ, સર્વેષાં નિશિ ભોજને. ૫૨

નાપ્રેક્ષ્ય સૂક્ષ્મજન્તૂનિ, નિશ્યદ્યાત્પ્રાસુકાન્યપિ;
અપ્યુદ્યતકેવલજ્ઞાનૈર્નાદત્તં યન્નિશાડશનમ્. ૫૩

ધર્મવિન્નૈવ ભુંજીત, કદાચન દિનાત્યયે;
બાહ્યા અપિ નિશાભોજ્યં, યદભોજ્યં પ્રચક્ષતે. ૫૪

"ત્રયીતેજોમયો ભાનુ-રિતિ વેદવિદો વિદુઃ;
તત્કરૈઃ પૂતમખિલં, શુભં કર્મ સમાચરેત્." ૫૫

"નૈવાહુતિર્ન ચ સ્નાનં, ન શ્રાદ્ધં દેવતાર્ચનમ્;
દાનં વા વિહિતં રાત્રૌ, ભોજનં તુ વિશેષતઃ" ૫૬

"દિવસસ્યાષ્ટમે ભાગે, મન્દીભૂતે દિવાકરે;
નક્તં તુ તદ્વિજાનીયા-ન્ન નક્તં નિશિ ભોજનમ્." ૫૭

"દેવૈસ્તુ ભુક્તં પૂર્વાહ્ણે, મધ્યાહ્ને ઋષિભિસ્તથા;
અપરાહ્ણે ચ પિતૃભિઃ, સાયાહ્ને દૈત્યદાનવૈઃ. ૫૮

સન્ધ્યાયાં યક્ષરક્ષોભિઃ, સદા ભુક્તં કુલોદ્વહ !;
સર્વવેલાં વ્યતિક્રમ્ય, રાત્રૌ ભુક્તમભોજનમ્." ૫૯

"હૃન્નાભિપદ્મસંકોચશ્ચણ્ડરોચિરપાયતઃ,
અતો નક્તં ન ભોક્તવ્યં, સૂક્ષ્મજીવાદનાદપિ." ૬૦

સંસજ્જજીવસંઘાતં, ભુંજાના નિશિ ભોજનમ્;
રાક્ષસેભ્યો વિશિષ્યન્તે, મૂઢાત્માનઃ કથં નુ તે. ૬૧

વાસરે ચ રજન્યાં ચ, યઃ ખાદન્નેવ તિષ્ઠતિ;
શૃંગપુચ્છપરિભ્રષ્ટઃ, સ્પષ્ટં સ પશુરેવ હિ. ૬૨

અહ્નો મુખેઽવસાને ચ, યૌ દ્વૌ દ્વૌ ઘટિકૌ ત્યજન્;
નિશાભોજનદોષજ્ઞોઽશ્નાત્યસૌ પુણ્યભાજનમ્. ૬૩

અકૃત્વા નિયમં દોષાભોજનાદિનભોજ્યપિ;
ફલં ભજેન્ન નિર્વ્યાજં, ન વૃદ્ધિર્ભોષિતં વિના. ૬૪

યે વાસરં પરિત્યજ્ય, રજન્યામેવ ભુંજતે;
તે પરિત્યજ્ય માણિક્યં, કાચમાદદતે જડાઃ ૬૫

વાસરે સતિ યે શ્રેયસ્કામ્યયા નિશિ ભુંજતે;
તે વપન્ત્યુષરે ક્ષેત્રે, શાલીન્ સત્યપિ પલ્વલે. ૬૬

ઉલુકકાકમાર્જારગૃધ્રશમ્બરશૂકરાઃ
અહિવૃશ્ચિકગોધાશ્ચ, જાયન્તે રાત્રિભોજનાત્. ૬૭

શ્રૂયતે હ્યન્યશપથાનનાદત્યૈવ લક્ષ્મણઃ;
નિશાભોજનશપથં, કારિતો વનમાલયા. ૬૮

કરોતિ વિરતિં ધન્યો, યઃ સદા નિશિ ભોજનાત્;
સોઽર્દ્ધપુરુષાયુષસ્ય, સ્યાદવશ્યમુપોષિતઃ. ૬૯

રજનીભોજનત્યાગે, યે ગુણાઃ પરિતોઽપિ તાન્;
ન સર્વજ્ઞાદૃતે કશ્ચિદ્-પરો વક્તુમીશ્વરઃ. ૭૦

આમગોરસસંપૃક્ત-દ્વિદલાદિષુ જન્તવઃ;
દૃષ્ટાઃ કેવલિભિઃ સૂક્ષ્મા-સ્તસ્માત્તાનિ વિવર્જયેત્. ૭૧

જન્તુમિશ્રં ફલં પુષ્પં, પત્રં ચાન્યદપિ ત્યજેત્;
સન્ધાનમપિ સંસક્તં, જિનધર્મપરાયણઃ. ૭૨

આર્ત્તં રૌદ્રમપધ્યાનં, પાપકર્મોપદેશિતા;
હિંસોપકારિદાનં ચ, પ્રમાદાચરણં તથા. ૭૩

શરીરાદ્યર્થદણ્ડસ્ય, પ્રતિપક્ષતયા સ્થિતઃ;
યોઽનર્થદણ્ડસ્તત્ત્યાગસ્તૃતીયં તુ ગુણવ્રતમ. ૭૪

વૈરિઘાતો નરેન્દ્રત્વં, પુરઘાતાગ્નિદીપને;
ખેચરત્વાદ્યપધ્યાનં, મુહૂર્ત્તાત્પરતસ્ત્યજેત્. ૭૫

વૃષભાન્ દમય ક્ષેત્રં, કૃષ ષણ્ઢય વાજિનઃ;
દાક્ષિણ્યાવિષયે પાપોપદેશોઽયં ન કલ્પતે. ૭૬

યન્ત્રલાંગલશસ્ત્રાગ્નિમુશલોદૂખલાદિકમ્;
દાક્ષિણ્યાવિષયે હિંસ્રં, નાર્પયેત્ કરુણાપરઃ ૭૭

કુતૂહલાદ્ગીતનૃત્ત-નાટકાદિનિરીક્ષણમ્;
કામશાસ્ત્રપ્રસક્તિશ્ચ, દ્યૂતમદ્યાદિસેવનમ્. ૭૮

જલક્રીડાડન્દોલનાદિ વિનોદો જન્તુયોધનમ્;
રિપોઃ સુતાદિના વૈરં, ભક્તસ્ત્રીદેશરાટ્કથાઃ. ૭૯

રોગમાર્ગશ્રમૌ મુક્ત્વા, સ્વાપશ્ચ સકલાં નિશામ્;
એવમાદિ પરિહરેત્પ્રમાદાચરણં સુધીઃ. ૮૦

વિલાસહાસનિષ્ઠ્યૂત-નિદ્રાકલહદુષ્કથા;
જિનેન્દ્રભવનસ્યાન્ત-રાહારં ચ ચતુર્વિધમ્. ૮૧

ત્યક્તાર્ત્તરૌદ્રધ્યાનસ્ય, ત્યક્તસાવદ્યકર્મણઃ;
મુહૂર્ત્તં સમતા યા તાં, વિદુઃ સામાયિકવ્રતમ્. ૮૨

સામાયિકવ્રતસ્થસ્ય, ગૃહિણોઽપિ સ્થિરાત્મનઃ;
ચન્દ્રાવર્તસકસ્યેવ, ક્ષીયતે કર્મ સંચિતમ્. ૮૩

દિગ્વ્રતે પરિમાણું, યત્તસ્ય સંક્ષેપણં પુનઃ;
દિને રાત્રૌ ચ દેશા-વકાશિકવ્રતમુચ્યતે. ૮૪

ચતુષ્પર્વ્યાં ચતુર્થાદિ-કુવ્યાપારનિષેધનમ્;
બ્રહ્મચર્યક્રિયાસ્નાના-દિત્યાગઃ પૌષધવ્રતમ્. ૮૫

ગૃહિણોઽપિ હિ ધન્યાસ્તે, પુણ્યં યે પૌષધવ્રતમ્;
દુષ્પાલં પાલયન્ત્યેવ, યથા સ ચુલનીપિતા. ૮૬

દાનં ચતુર્વિધાહાર-પાત્રાચ્છાદનસદ્મનામ્;
અતિથિભ્યોઽતિથિસંવિ-ભાગવ્રતમુદીરિતમ્. ૮૭

પશ્ય સંગમકો નામ, સમ્પદં વત્સપાલકઃ;
ચમત્કારકરીં પ્રાપ, મુનિદાનપ્રભાવતઃ. ૮૮

વ્રતાનિ સાતિચારાણિ, સુકૃતાય ભવન્તિ ન;
અતિચારાસ્તતો હેયાઃ, પંચ પંચ વ્રતે વ્રતે. ૮૯

ક્રોધાદ્બન્ધચ્છવિચ્છેદોઽધિકભારાધિરોપણમ્;
પ્રહારોઽન્નાદિરોધશ્ચાહિંસાયાં પરિકીર્તિતાઃ. ૯૦

મિથ્યોપદેશઃ સહસાઽભ્યાખ્યાનં ગુહ્યભાષણમ્;
વિશ્વસ્તમતભેદશ્ચ, કૂટલેખશ્ચ સૂનૃતે. ૯૧

સ્તેનાનુજ્ઞા તદાનીતાદાનં દ્વિડ્રાજ્યલંઘનમ્;
પ્રતિરૂપક્રિયા માના-ન્યત્વં ચાસ્તેયસંશ્રિતાઃ. ૯૨

ઇત્વરાત્તાગમોઽનાત્તા-ગતિરન્યવિવાહનમ્;
મદનાત્યાગ્રહોઽનંગ-ક્રીડા ચ બ્રહ્મણિ સ્મૃતાઃ. ૯૩

ધનધાન્યસ્ય કુપ્યસ્ય, ગવાદેઃ ક્ષેત્રવાસ્તુનઃ;
હિરણ્યહેમ્નશ્ચ સંખ્યા-તિક્રમોઽત્ર પરિગ્રહે. ૯૪

બન્ધનાદ્ભાવતો ગર્ભાદ્યોજનાદાનતસ્તથા;
પ્રતિપન્નવ્રતસ્યૈષ, પંચધાઽપિ ન યુજ્યતે. ૯૫

સ્મૃત્યન્તર્ધાનમૂર્ધ્વાસ્તિર્યગ્ભાગવ્યતિક્રમઃ;
ક્ષેત્રવૃદ્ધિશ્ચ પંચેતિ, સ્મૃતા દિગ્વિરતિવ્રતે. ૯૬

સચિત્તસ્તેન સંબદ્ધઃ, સંમિશ્રોઽભિષવસ્તથા;
દુષ્પક્વાહાર ઇત્યેતે, ભોગોપભોગમાનગાઃ. ૯૭

અમી ભોજનતસ્ત્યાજ્યાઃ, કર્મતઃ ખરકર્મ તુ;
તસ્મિન્ પંચદશ મલાન્, કર્માદાનાનિ સંત્યજેત્. ૯૮

અંગારવનશકટ-ભાટકસ્ફોટજીવિકા;
દન્તલાક્ષારસકેશ-વિષવાણિજ્યકાનિ ચ. ૯૯

યન્ત્રપીડા નિર્લાંછન-મસતીપોષણં તથા;
દવદાનં સરઃશોષ, ઇતિ પંચદશ ત્યજેત્. ૧૦૦

અંગારભ્રાષ્ટ્રકરણું, કુમ્ભાયઃસ્વર્ણકારિતા;
ઠઠારત્વેષ્ટકાપાકા-વિતિ હ્યંગારજીવિકા. ૧૦૧

છિન્નાચ્છિન્નવનપત્ર-પ્રસૂનફલવિક્રયઃ;
કણાનાં દલનાત્ પેષાદ્, વૃત્તિશ્ચ વનજીવિકા. ૧૦૨

શકટાનાં તદંગાનાં, ઘટનં ખેટનં તથા;
વિક્રયશ્ચેતિ શકટ-જીવિકા પરિકીર્તિતા. ૧૦૩

શકટોક્ષલુલાયેષ્ટ્ર-ખરાશ્વતરવાજિનામ્;
ભારસ્ય વહનાદ્ વૃત્તિ-ર્ભંવેદ્ભાટકજીવિકા. ૧૦૪

સરઃકૂપાદિખનન-શિલાકુટ્ટનકર્મભિઃ
પૃથિવ્યારમ્ભસમ્ભૂતૈ-જીંવનં સ્ફોટજીવિકા. ૧૦૫

દન્તકેશનખાસ્થિત્વગ્રોમ્ણો ગ્રહણમાકરે;
ત્રસાંગસ્ય વાણિજ્યાર્થં, દન્તવાણિજ્યમુચ્યતે. ૧૦૬

લાક્ષામનઃશિલાનીલી-વાતકીટકણાદિનઃ;
વિક્રયઃ પાપસદનં, લાક્ષાવાણિજ્યમુચ્યતે. ૧૦૭

નવનીતવસાક્ષૌદ્ર-મદ્યપ્રભૃતિવિક્રયઃ;
દ્વિપાચ્ચતુષ્પાદ્વિક્રયો, વાણિજ્યં રસકેશયોઃ ૧૦૮

વિષાસ્ત્રહલયન્ત્રાયો-હરિતાલાદિવસ્તુનઃ;
વિક્રયો જીવિતઘ્નસ્ય, વિષવાણિજ્યમુચ્યતે. ૧૦૯

તિલેક્ષુસર્ષપૈરણ્ડ-જલયન્ત્રાદિપીડનમ્;
દલતૈલસ્ય ચ કૃતિ-ર્યન્ત્રપીડા પ્રકીર્તિતા. ૧૧૦

નાસાવેધોઽઙ્કનં મુષ્ક-ચ્છેદનં પૃષ્ઠગાલનમ્;
કર્ણકમ્બલવિચ્છેદો, નિર્લાંછનમુદીરિતમ્. ૧૧૧

સારિકાશુકમાર્જાર-શ્વકુર્કુટકલાપિનામ્;
પોષો દાસ્યાશ્ચ વિત્તાર્થ-મસતીપોષણું વિદુઃ. ૧૧૨

વ્યસનાત્ પુણ્યબુદ્ધ્યા વા, દવદાનં ભવેદ્ દ્વિધા;
સરઃશોષઃ સરઃસિન્ધુ-હ્રદાદેરમ્બુસંપ્લવઃ. ૧૧૩

સંયુક્તાધિકરણત્વમુપભોગાતિરિક્તતા;
મૌખર્યમથ કૌત્કુચ્યં, કન્દર્પોઽનર્થદણ્ડગાઃ. ૧૧૪

કાયવાઙ્મનસાં દુષ્ટ-પ્રણિધાનમનાદરઃ;
સ્મૃત્યનુપસ્થાનં ચ, સ્મૃતાઃ સામાયિકવ્રતે. ૧૧૫

પ્રેષ્યપ્રયોગાનયને, પુદ્ગલક્ષેપણું તથા;
શાબ્દરૂપાનુપાતૌ ચ, વ્રતે દેશાવકાશિકે. ૧૧૬

ઉત્સર્ગાદાનસંસ્તારા-નનવેક્ષ્યાપ્રમૃજ્ય ચ;
અનાદરઃ સ્મૃત્યનુ-પસ્થાપનં ચેતિ પૌષધે. ૧૧૭

સચિત્તે ક્ષેપણું તેન, પિધાનં કાલલંઘનમ્;
મત્સરોઽન્યાપદેશશ્ચ, તુર્યશિક્ષાવ્રતે સ્મૃતાઃ. ૧૧૮

એવં વ્રતસ્થિતો ભક્ત્યા, સપ્તક્ષેત્ર્યાં ધનં વપન્;
દયયા ચાતિદિનેષુ, મહાશ્રાવક ઉચ્યતે. ૧૧૯

યઃ સદ્ બાહ્યમનિત્યં ચ, ક્ષેત્રેષુ ન ધનં વપેત્;
કથં વરાકશ્ચારિત્રં, દુશ્ચરં સ સમાચરેત્. ૧૨૦

પ્રાહ્વે મુહૂર્ત્ત ઉત્તિષ્ઠેત્, પરમેષ્ઠિસ્તુતિં પઠન્;
કિંધર્મા કિંકુલશ્ચાસ્મિ, કિં વ્રતોઽસ્મીતિ ચ સ્મરન્. ૧૨૧

શુચિઃ પુષ્પામિષસ્તોત્રૈર્દેવમભ્યર્ચ્ય વેશ્મનિ;
પ્રત્યાખ્યાનં યથાશક્તિ, કૃત્વા દેવગૃહં વ્રજેત્. ૧૨૨

પ્રવિશ્ય વિધિના તત્ર, ત્રિઃ પ્રદક્ષિણયેજ્જિનમ્;
પુષ્પાદિભિસ્તમભ્યર્ચ્ય, સ્તવનૈરુત્તમૈઃ સ્તુયાત્. ૧૨૩

તતો ગુરુણામભ્યર્ણે, પ્રતિપત્તિપુરઃસરમ્;
વિદધીત વિશુદ્ધાત્મા, પ્રત્યાખ્યાનપ્રકાશનમ્. ૧૨૪

અભ્યુત્થાનં તદાલોકેઽભિયાનં ચ તદાગમે;
શિરસ્યંજલિસંશ્લેષઃ, સ્વયમાસનદૌકનમ્. ૧૨૫

આસનાભિગ્રહો ભક્ત્યા, વન્દના પર્યુપાસનમ્;
તદ્યાનેઽનુગમશ્ચેતિ, પ્રતિપત્તિરિયં ગુરોઃ. ૧૨૬

ततः प्रतिनिवृत्तः सन्, स्थानं गत्वा यथोचितम्;
सुधीर्धर्माविरोधेन, विदधीतार्थचिन्तनम्. ૧૨૭

તતો મધ્યાહ્નિકીં પૂજાં, કુર્યાત્ કૃત્વા ચ ભોજનમ્;
તદ્વિદ્ભિઃ સહ શાસ્ત્રાર્થ-રહસ્યાનિ વિચારયેત્. ૧૨૮

ततश्च सन्ध्यासमये, कृत्वा देवार्चनं पुनः;
कृतावश्यककर्मा च, कुर्यात् स्वाध्यायमुत्तमम्. ૧૨૯

ન્યાય્યે કાલે તતો દેવ-ગુરુસ્મૃતિપવિત્રિતઃ;
નિદ્રામલ્પામુપાસીત, પ્રાયેણાબ્રહ્મવર્જકઃ. ૧૩૦

નિદ્રાચ્છેદે ચોષિદંગ-સતત્ત્વં પરિચિન્તયેત્;
સ્થૂલભદ્રાદિસાધૂનાં, તન્નિવૃત્તિં પરામૃશન્. ૧૩૧

યકૃચ્છકૃન્-મલશ્લેષ્મ-મજ્જાસ્થિપરિપૂરિતાઃ;
સ્નાયૂસ્યુતા બહી રમ્યાઃ, સ્ત્રિયશ્ચર્મપ્રસેવિકાઃ. ૧૩૨

બહિરન્તર્વિપર્યાસઃ, સ્ત્રીશરીરસ્ય ચેદ્ ભવેત્;
તસ્યૈવ કામુકઃ કુર્યાદ્, ગૃધ્રગોમાયુગોપનમ્. ૧૩૩

સ્ત્રીશસ્ત્રેણાપિ ચેત્ કામો, જગદેતજ્જિગીષતિ;
તુચ્છપિચ્છમયં શસ્ત્રં, કિં નાદત્તે સ મૂઢધીઃ ? ૧૩૪

સંકલ્પયોનિનાનેન, હાહા ! વિશ્વં વિડમ્બિતમ્;
તદુત્પત્તિનામિ સંકલ્પં, મૂલમસ્યેતિ ચિન્તયેત્. ૧૩૫

યો યઃ સ્યાદ્બોધકો દોષ-સ્તસ્ય તસ્ય પ્રતિક્રિયામ્;
ચિન્તયેદ્ દોષમુક્તેષુ, પ્રમોદં યતિષુ વ્રજન્. ૧૩૬

દુઃસ્થાં ભવસ્થિતિં સ્થૈર્યા, સર્વજીવેષુ ચિન્તયન્;
નિસર્ગસુખસર્ગં તેષ્વપવર્ગં વિમાર્ગયેત્. ૧૩૭

સંસર્ગેઽપ્યુપસર્ગાણાં, દૃઢવ્રતપરાયણાઃ,
ધન્યાસ્તે કામદેવાદ્યાઃ, શ્લાઘ્યાસ્તીર્થકૃતામપિ. ૧૩૮

જિનો દેવઃ કૃપા ધર્મો, ગુરવો યત્ર સાધવઃ;
શ્રાવકત્વાય કસ્તસ્મૈ, ન શ્લાઘેતાવિમૂઢધીઃ ? ૧૩૯

જિનધર્મવિનિર્મુક્તો, મા ભૂવં ચક્રવર્ત્યપિ;
સ્યાં ચેટોઽપિ દરિદ્રોઽપિ, જિનધર્માધિવાસિતઃ. ૧૪૦

ત્યક્તસંગો જીર્ણવાસા, મલક્લિન્નકલેવરઃ;
ભજન્ માધુકરીં વૃત્તિં, મુનિચર્યાં કદાશ્રયે ? ૧૪૧

ત્યજન્ દુઃશીલસંસર્ગં, ગુરુપાદરજઃ સ્પૃશન્;
કદાહં યોગમભ્યસ્યન્, પ્રભવેયં ભવચ્છિદે ? ૧૪૨

મહાનિશાયાં પ્રકૃતે, કાયોત્સર્ગે પુરાદ્ઇહિ:;
સ્તમ્ભવત્ સ્કન્ધકષણું, વૃષાઃ કુર્યુઃ કદા મયિ ? ૧૪૩

વને પદ્માસનાસીનં, ક્રોડસ્થિતમૃગાર્ભકમ્;
કદાડડઘ્રાસ્યન્તિ વક્ત્રે માં, જરન્તો મૃગયૂથપાઃ ? ૧૪૪

શત્રૌ મિત્રે તૃણે સ્ત્રૈણે, સ્વર્ણેડશ્મનિ મણૌ મૃદિ;
મોક્ષે ભવે ભવિષ્યામિ, નિર્વિશેષમતિઃ કદા ? ૧૪૫

અધિરોઢું ગુણશ્રેણિં, નિઃશ્રેણીં મુક્તિવેશ્મનઃ;
પરાનન્દલતાકન્દાન્, કુર્યાદિતિ મનોરથાન્. ૧૪૬

ઇત્યાહોરાત્રિકીં ચર્યા-મપ્રમત્તઃ સમાચરન્;
યથાવદુક્તવૃત્તસ્થો, ગૃહસ્થોડપિ વિશુધ્યતિ. ૧૪૭

સોડથાવશ્યકયોગાનાં, ભંગે મૃત્યોરથાગમે;
કૃત્વા સંલેખનામાદ્યો, પ્રતિપદ્ય ચ સંયમમ્. ૧૪૮

જન્મદીક્ષાજ્ઞાનમોક્ષ-સ્થાનેષુ શ્રીમદર્હતામ્;
તદભાવે ગૃહેડરણ્યે, સ્થણ્ડિલે જન્તુવર્જિતે. ૧૪૯

ત્યક્ત્વા ચતુર્વિધાહારં, નમસ્કારપરાયણઃ;
આરાધનાં વિધાયોચ્ચૈશ્ચતુઃશરણમાશ્રિતઃ. ૧૫૦

ઇહલોકે પરલોકે, જીવિતે મરણે તથા;
ત્યક્ત્વાશંસાં નિદાનં ચ, સમાધિસુધયોક્ષિતઃ ૧૫૧

પરીષહોપસર્ગેભ્યો, નિર્ભીકો જિનભક્તિભાક્;
પ્રતિપદ્યેત મરણ-માનન્દઃ શ્રાવકો યથા. ૧૫૨

પ્રાપ્તઃ સ્વ કલ્પેષ્વિન્દ્રત્વ-મન્યદ્વા સ્થાનમુત્તમમ્;
મોદતેડનુત્તરપ્રાજ્ય-પુણ્યસંભારભાક્ તતઃ. ૧૫૩

ચ્યુત્વોત્પદ્ય મનુષ્યેષુ, ભુક્ત્વા ભોગાન્ સુદુર્લભાન્;
વિરક્તો મુક્તિમાપ્નોતિ, શુદ્ધાત્માન્તર્ભવાષ્ટકમ્. ૧૫૪

ઇતિ સંક્ષેપતઃ સમ્યગ્રત્નત્રયમુદીરિતમ્;
સર્વોઽપિ યદનાસાદ્ય, નાસાદયતિ નિર્વૃતિમ્. ૧૫૫

ચતુર્થ પ્રકાશ

આત્મૈવ દર્શનજ્ઞાન-ચારિત્રાણ્યથવા યતેઃ;
યત્તદાત્મક એવૈષ, શરીરમધિતિષ્ઠતિ. ૧

આત્માનમાત્મા વેત્તિ, મોહત્યાગાદ્ય આત્મનિ;
તદેવ તસ્ય ચારિત્રં, તજ્જ્ઞાનં તચ્ચ દર્શનમ્. ૨

આત્મજ્ઞાનભવં દુઃખ-માત્મજ્ઞાનેન હન્યતે;
તપસાઽપ્યાત્મવિજ્ઞાનહીનૈરશ્છેત્તું ન શક્યતે. ૩

અયમાત્મૈવ ચિદ્રૂપઃ, શરીરી કર્મયોગતઃ;
ધ્યાનાગ્નિદગ્ધકર્મા તુ, સિદ્ધાત્મા સ્યાન્નિરંજનઃ. ૪

અયમાત્મૈવ સંસારઃ, કષાયેન્દ્રિયનિર્જિતઃ;
તમેવ તદ્વિજેતારં, મોક્ષમાહુર્મનીષિણઃ. ૫

સ્યુઃ કષાયાઃ ક્રોધમાન-માયાલોભાઃ શરીરિણામ્;
ચતુર્વિધાસ્તે પ્રત્યેકં, ભેદૈઃ સંજ્વલનાદિભિઃ. ૬

પક્ષં સંજ્વલનઃ પ્રત્યાખ્યાનો માસચતુષ્ટયમ્;
અપ્રત્યાખ્યાનકો વર્ષં, જન્માનંતાનુબન્ધકઃ. ૭

વીતરાગયતિશ્રાદ્ધ-સમ્યગ્દૃષ્ટિત્વઘાતકાઃ;
તે દેવત્વમનુષ્યત્વ-તિર્યક્ત્વનરકપ્રદાઃ. ૮

તત્રોપતાપકઃ ક્રોધઃ, ક્રોધો વૈરસ્ય કારણમ્;
દુર્ગતેર્વર્ત્મની ક્રોધઃ, ક્રોધઃ શમસુખાર્ગલા. ૯

ઉત્પદ્યમાનઃ પ્રથમં, દહત્યેવ સ્વમાશ્રયમ્;
ક્રોધઃ કૃશાનુવત્પશ્ચા-દન્યં દહતિ વા ન વા. ૧૦

ક્રોધવહ્નેસ્તદ્દહાય, શમનાય શુભાત્મભિઃ;
શ્રયણીયા ક્ષમૈકૈવ, સંયમારામસારણિઃ. ૧૧

વિનયશ્રુતશીલાનાં, ત્રિવર્ગસ્ય ચ ઘાતકઃ;
વિવેકલોચનં લુમ્પન્, માનોઽન્ધકરણો નૃણામ્. ૧૨

જાતિલાભકુલૈશ્વર્યબલરૂપતપઃશ્રુતૈઃ;
કુર્વન્ મદં પુનસ્તાનિ, હીનાનિ લભતે જનઃ. ૧૩

ઉત્સર્પયન્ દોષશાખા, ગુણમૂલાન્યધો નયન્;
ઉન્મૂલનીયો માનદ્રુ-સ્તન્માર્દવસરિત્પ્લવૈઃ. ૧૪

અસૂનૃતસ્ય જનની, પરશુઃ શીલશાખિનઃ;
જન્મભૂમિરવિદ્યાનાં, માયા દુર્ગતિકારણમ્. ૧૫

કૌટિલ્યપટવઃ પાપા, માયયા બકવૃત્તયઃ;
ભુવનં વંચયમાના, વંચયન્તે સ્વમેવ હિ. ૧૬

તદાર્જવમહૌષધ્યા, જગદાનન્દહેતુના;
જયેજ્જગદ્દ્રોહકરીં, માયાં વિષધરીમિવ. ૧૭

આકરઃ સર્વદોષાણાં, ગુણગ્રસનરાક્ષસઃ;
કન્દો વ્યસનવલ્લીનાં, લોભઃ સર્વાર્થબાધકઃ. ૧૮

ધનહીનઃ શતમેકં, સહસ્રં શતવાનપિ;
સહસ્રાધિપતિર્લક્ષં, કોટિં લક્ષેશ્વરોઽપિ ચ. ૧૯

કોટીશ્વરો નરેન્દ્રત્વં, નરેન્દ્રશ્ચક્રવર્તિતામ્;
ચક્રવર્તી ચ દેવત્વં, દેવોઽપીન્દ્રત્વમિચ્છતિ. ૨૦

ઇન્દ્રત્વેઽપિ હિ સંપ્રાપ્તે, યદિચ્છા ન નિવર્તતે;
મૂલે લધીયાંસ્તલ્લોભઃ, સરાવ ઇવ વર્ધતે. ૨૧

લોભસાગરમુદ્વેલ-મતિવેલં મહામતિઃ;
સંતોષસેતુબન્ધેન, પ્રસરન્તં નિવારયેત. ૨૨

ક્ષાન્ત્યા ક્રોધો મૃદુત્વેન, માનો માયાર્જવેન ચ;
લોભશ્ચાનીહયા જેયાઃ, કષાયા ઇતિ સંગ્રહઃ. ૨૩

વિનેન્દ્રિયજયં નૈવ, કષાયાઞ્જેતુમીશ્વરઃ;
હન્યતે હૈમનં જાડ્યં, ન વિના જ્વલિતાનલમ્. ૨૪

અદાન્તૈરિન્દ્રિયહયૈશ્ચલૈરપથગામિભિઃ;
આકૃષ્ય નરકારણ્યે, જન્તુઃ સપદિ નીયતે. ૨૫

ઇન્દ્રિયૈર્વિજિતો જન્તુઃ, કષાયૈરભિભૂયતે;
વીરૈઃ કૃષ્ટેષ્ટકઃ પૂર્વં, વપ્રઃ કૈઃ કૈર્ન ખણ્ડ્યતે ? ૨૬

કુલઘાતાય પાતાય, બન્ધાય ચ વધાય ચ;
અનિર્જિતાનિ જાયન્તે, કરણાનિ શરીરિણામ્. ૨૭

વશાસ્પર્શસુખાસ્વાદ-પ્રસારિતકરઃ કરી;
આલાનબન્ધનક્લેશ-માસાદયતિ તત્ક્ષણાત્. ૨૮

પયસ્યગાધે વિચરન્, ગિલન્ ગલગતામિષમ્;
મૈનિકસ્ય કરે દીનો, મીનઃ પતતિ નિશ્ચિતમ્. ૨૯

નિપતન્ મત્તમાતંગ-કપોલે ગન્ધલોલુપઃ;
કર્ણતાલતલાઘાતાદ્, મૃત્યુમાપ્નોતિ ષટ્પદઃ. ૩૦

કનકરુચ્છેદસંકાશશિખાલોકવિમોહિતઃ;
રભસેન પતન્ દીપે, શલભો લભતે મૃતિમ્. ૩૧

હરિણો હારિણીં ગીતિ–માકર્ણયિતુમુદ્ગુરઃ;
આકર્ણાકૃષ્ટચાપસ્ય, યાતિ વ્યાધસ્ય વેધ્યતામ્. ૩૨

એવં વિષય એકૈકઃ, પંચત્વાય નિષેવિતઃ;
કથં હિ યુગપત્ પંચ, પંચત્વાય ભવન્તિ ન ?. ૩૩

તદિન્દ્રિયજયં કુર્યાદ્, મનઃશુદ્ધ્યા મહામતિઃ;
યાં વિના યમનિયમૈઃ, કાયક્લેશો વૃથા નૃણામ્. ૩૪

મનઃક્ષપાચરો ભ્રામ્યન્નપશંકં નિરંકુશઃ;
પ્રપાતયતિ સંસારાડવર્ત્તગર્ત્તે જગત્ત્રયીમ્. ૩૫

તપ્યમાનાંસ્તપોમુક્તૌ, ગન્તુકામાન્ શરીરિણઃ;
વાત્યેવ તરલં ચેતઃ, ક્ષિપત્યન્યત્ર કુત્રચિત. ૩૬

અનિરુદ્ધમનસ્કઃ સન્, યોગશ્રદ્ધાં દધાતિ યઃ;
પદ્ભ્યાં જિગમિષુર્ગ્રામં, સ પંગુરિવ હસ્યતે. ૩૭

મનોરોધે નિરુધ્યન્તે. કર્માણ્યપિ સમન્તતઃ;
અનિરુદ્ધમનસ્કસ્ય, પ્રસરન્તિ હિ તાન્યપિ. ૩૮

મનઃકપિરયં વિશ્વ–પરિભ્રમણલમ્પટઃ;
નિયન્ત્રણીયો યત્નેન, મુક્તિમિચ્છુભિરાત્મનઃ. ૩૯

દીપિકા ઽલ્પનિર્વાણા, નિર્વાણપથદર્શિની;
એકૈવ મનસઃ શુદ્ધિઃ, સમામ્નાતા મનીષિભિઃ. ૪૦

સત્યાં હિ મનસઃ શુદ્ધૌ, સન્ત્યસન્તોડપિ યદ્ગુણાઃ;
સન્તોડપ્યસત્યાં નો સન્તિ, સૈવ કાર્યા બુધૈસ્ततઃ. ૪૧

મનઃશુદ્ધિમબિભ્રાણા, યે તપસ્યન્તિ મુક્તયે;
ત્યક્ત્વા નાવં ભુજાભ્યાં તે, તિતીર્ષન્તિ મહાર્ણવમ્. ૪૨

તપસ્વિનો મનઃશુદ્ધિવિનાભૂતસ્ય સર્વથા;
ધ્યાનં ખલુ મુધા ચક્ષુર્વિકલસ્યેવ દર્પણઃ. ૪૩

તદવશ્યં મનઃશુદ્ધિઃ, કર્તવ્યા સિદ્ધિમિચ્છતા;
તપઃશ્રુતયમપ્રાયૈઃ કિમન્યૈઃ કાયદણ્ડનૈઃ. ૪૪

મનઃશુધ્યૈ ચ કર્તવ્યો, રાગદ્વેષવિનિર્જયઃ;
કાલુષ્યં યેન હિત્વાત્મા, સ્વસ્વરૂપેઽવતિષ્ઠતે. ૪૫

આત્માયત્તમપિ સ્વાન્તં, કુર્વતામત્ર યોગિનામ્;
રાગદ્વિષઃ સમાક્રમ્ય, પરાયત્તં વિધીયતે. ૪૬

રક્ષ્યમાણમપિ સ્વાન્તં, સમાદાય મનાગ્ મિષમ્;
પિશાચા ઇવ રાગાદ્યાશ્છલયન્તિ મુહુર્મુહુઃ. ૪૭

રાગાદ્યતિમિરધ્વસ્ત-જ્ઞાનેન મનસા જનઃ;
અન્ધેનાન્ધ ઇવાકૃષ્ટઃ, પાત્યતે નરકાવટે. ૪૮

અસ્તતન્દ્રૈરતઃ પુંભિર્નિર્વાણપદકાંક્ષિભિઃ;
વિધાતવ્યઃ સમત્વેન, રાગદ્વેષદ્વિષજ્જયઃ. ૪૯

અમન્દાનન્દજનને, સામ્યવારિણિ મજ્જતામ્;
જાયતે સહસા પુંસાં, રાગદ્વેષમલક્ષયઃ ૫૦

પ્રણિહન્તિ ક્ષણાર્ધેન, સામ્યમાલમ્બ્ય કર્મ તત્;
યન્ન હન્યાન્નરસ્તીવ્ર-તપસા જન્મકોટિભિઃ ૫૧

કર્મ જીવં ચ સંશ્લિષ્ટં, પરિજ્ઞાતાત્મનિશ્ચયઃ;
વિભિન્નીકુરુતે સાધુઃ, સામાયિકશલાકયા. ૫૨

રાગાદિધ્વાન્તવિધ્વંસે, કૃતે સામાયિકાંશુના;
સ્વસ્મિન્ સ્વરૂપં પશ્યન્તિ, યોગિનઃ પરમાત્મનઃ. ૫૩

સ્નિહ્યન્તિ જન્તવો નિત્યં, વૈરિણોઽપિ પરસ્પરમ્;
અપિ સ્વાર્થકૃતે સામ્ય-ભાજઃ સાધોઃ પ્રભાવતઃ ૫૪

સામ્યં સ્યાન્નિર્મમત્વેન, તત્કૃતે ભાવનાઃ શ્રયેત્;
અનિત્યકાશરણું, ભવમેકત્વમન્યતામ્. ૫૫

અશૌચમાશ્રવવિધિં, સંવરં કર્મનિર્જરામ્;
ધર્મસ્વાખ્યાતતાં લોકં, દ્રાદશીં બોધિભાવનામ્. ૫૬

યત્પ્રાતસ્તન્ન મધ્યાહ્ને, યન્મધ્યાહ્ને ન તન્નિશિ;
નિરીક્ષ્યતે ભવેઽસ્મિન્, હી ! પદાર્થાનામનિત્યતા. ૫૭

શરીરં દેહિનાં સર્વપુરુષાર્થનિબન્ધનમ્;
પ્રચણ્ડપવનોદ્ધૂત-ઘનાઘનવિનશ્વરમ્. ૫૮

કલ્લોલચપલા લક્ષ્મીઃ સંગમાઃ સ્વપ્નસંનિભાઃ
વાત્યાવ્યતિકરોત્ક્ષિપ્ત-તૂલતુલ્યં ચ યૌવનમ્. ૫૯

ઇત્યનિત્યં જગદ્વૃત્તં, સ્થિરચિત્તઃ પ્રતિક્ષણમ્;
તૃષ્ણાકૃષ્ણાહિમન્ત્રાય, નિર્મમત્વાય ચિન્તયેત્. ૬૦

ઇન્દ્રોપેન્દ્રાદયોઽપ્યેતે, યન્મૃત્યોર્યાન્તિ ગોચરમ્;
અહો ! તદન્તકાતંકે, કઃ શરણ્યઃ શરીરિણામ્. ૬૧

પિતુર્માતુઃ સ્વસુર્ભ્રાતુસ્તનયાનાં ચ પશ્યતામ્;
અત્રાણો નીયતે જન્તુઃ, કર્મભિર્યમસદ્મનિ. ૬૨

શોચન્તિ સ્વજનાનન્તં, નીયમાનાન્ સ્વકર્મભિઃ;
નેષ્યમાણું તુ શોચન્તિ, નાત્માનં મૂઢબુદ્ધયઃ. ૬૩

સંસારે દુઃખદાવાગ્નિ-જ્વલજ્જ્વાલાકરાલિતે;
વને મૃગાર્ભકસ્યેવ, શરણં નાસ્તિ દેહિનઃ. ૬૪

શ્રોત્રિયઃ શ્વપચઃ સ્વામી, પત્તિર્બ્રહ્મા કૃમિશ્ચ સઃ;
સંસારનાટ્યે નટવત્, સંસારી હન્ત ! ચેષ્ટતે. ૬૫

ન યાતિ કતમાં યોનિં, કતમાં વા ન મુંચતિ;
સંસારી કર્મસમ્બન્ધા-દ્ઘટીયન્ત્રકુટીમિવ. ૬૬

સમસ્તલોકાકાશેઽપિ, નાનારૂપૈઃ સ્વકર્મતઃ;
વાલાગ્રમપિ તન્નાસ્તિ, યન્ન સ્પૃષ્ટં શરીરિભિઃ. ૬૭

એક ઉત્પદ્યતે જન્તુ-રેક એવ વિપદ્યતે;
કર્માણ્યનુભવત્યેકઃ, પ્રચિતાનિ ભવાન્તરે. ૬૮

અન્યૈસ્તેનાર્જિતં વિત્તં, ભૂયઃ સંભૂય ભુજ્યતે;
સ ત્વેકો નરકક્રોડે, ક્લિશ્યતે નિજકર્મભિઃ. ૬૯

યત્રાન્યત્વં શરીરસ્ય, વૈસદૃશ્યાચ્છરીરિણઃ;
ધનબન્ધુસહાયાનાં, તત્રાન્યત્વં ન દુર્વચમ. ૭૦

યો દેહધનબન્ધુભ્યો, ભિન્નમાત્માનમીક્ષતે;
ધ્રુવ શોકશંકુના તસ્ય, હન્તાતંકઃ પ્રતન્યતે. ૭૧

રસાસૃગ્માંસમેદોઽસ્થિ-મજ્જાશુક્રાન્ત્રવર્ચસામ;
અશુચીનાં પદં કાયઃ, શુચિત્વં તસ્ય તત્કુતઃ ? ૭૨

નવસ્રોતઃ સ્રવદ્વિસ્ર-રસનિઃસ્યન્દપિચ્છિલે;
દેહેઽપિ શૌચસંકલ્પો, મહામોહવિજૃમ્ભિતમ. ૭૩

મનોવાક્કાયકર્માણિ, યોગાઃ કર્મ શુભાશુભમ;
યદાશ્રવન્તિ જન્તૂના-માશ્રવાસ્તેન કીર્તિતાઃ ૭૪

મૈત્ર્યાદિવાસિતં ચેતઃ, કર્મ સૂતે શુભાત્મકમ્;
કષાયવિષયાક્રાન્તં, વિતનોત્યશુભં પુનઃ. ૭૫

શુભાર્જનાય નિર્મિથ્યં, શ્રુતજ્ઞાનાશ્રિતં વચઃ;
વિપરીતં પુનર્જ્ઞેય–મશુભાર્જનહેતવે. ૭૬

શરીરેણ સુગુપ્તેન, શરીરી ચિનુતે શુભમ્;
સતતારમ્ભિણા જન્તુ–ઘાતકેનાશુભં પુનઃ ૭૭

કષાયા વિષયા યોગાઃ, પ્રમાદાવિરતી તથા;
મિથ્યાત્વમાર્તરૌદ્રે ચેત્યશુભં પ્રતિ હેતવઃ. ૭૮

સર્વેષામાશ્રવાણાં તુ, નિરોધઃ સંવરઃ સ્મૃતઃ;
સ પુનર્દ્વિધતે દ્વેધા, દ્રવ્યભાવવિભેદતઃ. ૭૯

યઃ કર્મપુદ્ગલાદાન–ચ્છેદઃ સ દ્રવ્યસંવરઃ;
ભવહેતુક્રિયાત્યાગઃ, સ પુનર્ભાવસંવરઃ. ૮૦

યેન યેન હ્યુપાયેન, રુધ્યતે યો ય આશ્રવઃ;
તસ્ય તસ્ય નિરોધાય, સ સ યોજ્યો મનીષિભીઃ. ૮૧

ક્ષમયા મૃદુભાવેન, ઋજુત્વેનાઽપ્યનીહયા;
ક્રોધં માનં તથા માયાં, લોભં રુન્ધ્યાદથાક્રમમ્. ૮૨

અસંયમકૃતોત્સેકાન્, વિષયાન્ વિષસંનિભાન્;
નિરાકુર્યાદખણ્ડેન, સંયમેન મહામતિઃ. ૮૩

તિસૃભિર્ગુપ્તિભિર્યોગાન્, પ્રમાદં ચાપ્રમાદતઃ;
સાવદ્યયોગહાનેનાવિરતિં ચાપિ સાધયેત્. ૮૪

સદ્દર્શનેન મિથ્યાત્વં, શુભસ્થૈર્યેણ ચેતસઃ;
વિજયેતાર્તરૌદ્રે ચ, સંવરાર્થં કૃતોદ્યમઃ. ૮૫

સંસારબીજભૂતાનાં, કર્મણાં જરણાદિહ;
નિર્જરા સા સ્મૃતા દ્વેધા, સકામા કામવર્જિતા. ૮૬

જ્ઞેયા સકામા યમિના-મકામા ત્વન્યદેહિનામ્;
કર્મણાં ફલવત્પાકો, યદુપાયાત્ સ્વતોઽપિ હિ. ૮૭

સદોષમપિ દીપ્તેન, સુવર્ણં વહ્નિના યથા;
તપોઽગ્નિના તપ્યમાનસ્તથા જીવો વિશુધ્યતિ. ૮૮

અનશનમૌનોદર્યં, વૃત્તેઃ સંક્ષેપણં તથા;
રસત્યાગસ્તનુક્લેશો, લીનતેતિ બહિસ્તપઃ. ૮૯

પ્રાયશ્ચિત્તં વૈયાવૃત્ત્યં, સ્વાધ્યાયો વિનયોઽપિ ચ;
વ્યુત્સર્ગોઽથ શુભં ધ્યાનં, ષોઢેત્યાભ્યન્તરં તપઃ. ૯૦

દીપ્યમાને તપોવહ્નૌ, બાહ્યે ચાભ્યન્તરેઽપિ ચ;
યમી જરતિ કર્માણિ, દુર્જરાણ્યપિ તત્ક્ષણાત્. ૯૧

સ્વાખ્યાતઃ ખલુ ધર્મોઽયં, ભગવદ્ભિર્જિનોત્તમૈઃ;
યં સમાલમ્બમાનો હિ, ન મજ્જેદ્ ભવસાગરે. ૯૨

સંયમઃ સૂનૃતં શૌચં, બ્રહ્માકિંચનતા તપઃ;
ક્ષાન્તિર્માર્દવમૃજુતા, મુક્તિશ્ચ દશધા સ તુ. ૯૩

ધર્મપ્રભાવતઃ કલ્પ-દ્રુમાદ્યા દદતીપ્સિતમ્;
ગોચરેઽપિ ન તે યત્સ્યુ-રધર્માધિષ્ઠિતાત્મનામ્. ૯૪

અપારે વ્યસનાઽમ્ભોધૌ, પતન્તં પાતિ દેહિનમ્;
સદા સવિધવર્ત્યેક-બન્ધુર્ધર્મોઽતિવત્સલઃ. ૯૫

આપ્લાવયતિ નાઽમ્ભોધિ-રાશ્વાસયતિ ચાઽમ્બુદઃ;
યન્મહીં સ પ્રભાવોઽયં, ધ્રુવં ધર્મસ્ય કેવલઃ. ૯૬

ન જ્વલત્યનલસ્તિર્યગ્, યદૂર્ધ્વં વાતિ નાનિલઃ;
અચિન્ત્યમહિમા તત્ર, ધર્મ એવં નિબન્ધનમ્. ૯૭

નિરાલમ્બા નિરાધારા, વિશ્વાધારા વસુંધરા;
યચ્ચાવતિષ્ઠતે તત્ર ધર્માદન્યન્ન કારણમ્. ૯૮

સૂર્યચન્દ્રમસાવેતૌ, વિશ્વોપકૃતિહેતવે;
ઉદયેતે જગત્યસ્મિન્, નૂનં ધર્મસ્ય શાસનાત્. ૯૯

અબન્ધૂનામસૌ બન્ધુ–રસખીનામસૌ સખા;
અનાથાનામસૌ નાથો, ધર્મો વિશ્વૈકવત્સલઃ ૧૦૦

રક્ષો યક્ષોરગવ્યાઘ્ર–વ્યાલાનલગરાદયઃ;
નાપકર્તુમલં તેષાં, યૈર્ધર્મઃ શરણં શ્રિતઃ. ૧૦૧

ધર્મો નરકપાતાલ–પાતાદવતિ દેહિનઃ;
ધર્મો નિરુપમં યચ્છત્યપિ સર્વજ્ઞવૈભવમ્. ૧૦૨

કટિસ્થકરવૈશાખ–સ્થાનકસ્થનરાકૃતિમ્;
દ્રવ્યૈઃ પૂર્ણં સ્મરેલ્લોકં, સ્થિત્યુત્પત્તિવ્યયાત્મકૈઃ. ૧૦૩

લોકો જગત્ત્રયાકીર્ણો, ભુવઃ સપ્તાત્ર વેષ્ટિતાઃ;
ઘનામ્બોધિમહાવાત–તનુવાતૈર્મહાબલૈઃ. ૧૦૪

વેત્રાસનસમોઽધસ્તાન્, મધ્યતો ઝલ્લરીનિભઃ;
ઊર્ધ્વે મુરજસંકાશો, લોકઃ સ્યાદેવમાકૃતિઃ. ૧૦૫

નિષ્પાદિતો ન કેનાઽપિ, ન ધૃતઃ કેનચિચ્ચ સઃ;
સ્વયંસિદ્ધો નિરાધારો, ગગને કિન્ત્વવસ્થિતઃ. ૧૦૬

અકામનિર્જરાદ્યપાત્, પુણ્યાન્જન્તોઃ પ્રજાયતે;
સ્થાવરત્વાત્ત્રસત્વં વા, તિર્યક્ત્વં વા કથંચન. ૧૦૭

માનુષ્યમાર્યદેશશ્ચ, જાતિઃ સર્વાક્ષપાટવમ્;
આયુશ્ચ પ્રાપ્યતે તત્ર, કથંચિત્કર્મલાઘવાત્. ૧૦૮

પ્રાપ્તેષુ પુણ્યતઃ શ્રદ્ધાકથકશ્રવણેષ્વપિ;
તત્ત્વનિશ્ચયરૂપં તદ્બોધિરત્નં સુદુર્લભમ્. ૧૦૯

ભાવનાભિરવિશ્રાન્તમિતિ ભાવિતમાનસઃ;
નિર્મમઃ સર્વભાવેષુ સમત્વમવલમ્બતે. ૧૧૦

વિષયેભ્યો વિરક્તાનાં, સામ્યવાસિતચેતસામ્;
ઉપશામ્યેત્ કષાયાગ્નિર્બોધિદીપઃ સમુન્મિષેત્. ૧૧૧

સમત્વમવલમ્બ્યાથ, ધ્યાનં યોગી સમાશ્રયેત્;
વિના સમત્વમારબ્ધે, ધ્યાને સ્વાત્મા વિડમ્બ્યતે. ૧૧૨

મોક્ષઃ કર્મક્ષયાદેવ, સ ચાત્મજ્ઞાનતો ભવેત્;
ધ્યાનસાધ્યં મતં તચ્ચ, તદ્ધ્યાનં હિતમાત્મનઃ ૧૧૩

ન સામ્યેન વિના ધ્યાનં ન ધ્યાનં વિના ચ તત્;
નિષ્કમ્પં જાયતે તસ્માદ્દ્વયમન્યોન્યકારણમ્. ૧૧૪

મુહૂર્ત્તાન્તર્મનઃ સ્થૈર્યં, ધ્યાનં છદ્મસ્થયોગિનામ્;
ધર્મં શુક્લં ચ તદ્દ્વેધા, યોગરોધસ્ત્વયોગિનામ્. ૧૧૫

મુહૂર્ત્તાત્ પરતશ્ચિન્તા, તદ્ધ્યાનાન્તરં ભવેત્;
બહ્વર્થસંક્રમે તુ સ્યાદ્દીર્ઘાઽપિ ધ્યાનસંતતિઃ. ૧૧૬

મૈત્રી પ્રમોદકારુણ્ય-માધ્યસ્થ્યાનિ નિયોજયેત્;
ધર્મ્યધ્યાનમુપસ્કર્તું, તદ્ધિ તસ્ય રસાયનમ્. ૧૧૭

મા કાર્ષીત્ કોઽપિ પાપાનિ, મા ચ ભૂત્ કોઽપિ દુઃખિતઃ
મુચ્યતાં જગદપ્યેષા, મતિર્મૈત્રી નિગદ્યતે. ૧૧૮

અપાસ્તાશેષદોષાણાં, વસ્તુતત્ત્વાવલોકિનામ્;
ગુણેષુ પક્ષપાતો યઃ સ પ્રમોદઃ પ્રકીર્તિતઃ. ૧૧૯

દીનેષ્વાર્ત્તેષુ ભીતેષુ, યાચમાનેષુ જીવિતમ્;
પ્રતીકારપરા બુદ્ધિઃ, કારુણ્યમભિધીયતે. ૧૨૦

ક્રૂરકર્મસુ નિઃશંકં, દેવતાગુરુનિન્દિષુ;
આત્મશંસિષુ યોપેક્ષા, તન્માધ્યસ્થ્યમુદીરિતમ્. ૧૨૧

આત્માનં ભાવયન્નાભિ-ર્ભાવનાભિર્મહામતિઃ;
ત્રુટિતામપિ સંધત્તે, વિશુદ્ધધ્યાનસંતતિમ્. ૧૨૨

તીર્થં વા સ્વસ્થતાહેતુ, યત્તદ્વા ધ્યાનસિદ્ધયે;
કૃતાસનજયો યોગી, વિવિક્તં સ્થાનમાશ્રયેત્. ૧૨૩

પર્યંકવીરવજ્રાખ્ય,-ભદ્રદંડાસનાનિ ચ;
ઉત્કટિકા ગોદોહિકા, કાયોત્સર્ગસ્તથાસનમ્. ૧૨૪

સ્યાજ્જંઘયોરધોભાગે, પાદોપરિ કૃતે સતિ;
પર્યંકો નાભિગોત્તાન,-દક્ષિણોત્તરપાણિકઃ. ૧૨૫

વામોંડઘ્રિર્દક્ષિણોરૂર્ધ્વં, વામોરૂપરિ દક્ષિણઃ;
ક્રિયતે યત્ર તદ્વીરોચિતં વીરાસનં સ્મૃતમ્. ૧૨૬

પૃષ્ઠે વજ્રાકૃતીભૂતે, દોર્ભ્યાં વીરાસને સતિ;
ગૃહ્ણીયાત્ પાદયોર્યત્રાંગુષ્ઠૌ વજ્રાસનં તુ તત્. ૧૨૭

સિંહાસનાધિરૂઢસ્યા,-સનાપનયને સતિ;
તથૈવાવસ્થિતિર્યા, તામન્યે વીરાસનં વિદુઃ. ૧૨૮

જંઘાયા મધ્યભાગે તુ, સંશ્લેષો યત્ર જંઘયા;
પદ્માસનમિતિ પ્રોક્તં, તદાસનવિચક્ષણૈઃ ૧૨૯

સંપુટીકૃત્ય મુષ્કાગ્રે, તલપાદૌ તથોપરિ;
પાણિકચ્છપિકાં કુર્યાદત્ર ભદ્રાસનં તુ તત્. ૧૩૦

શ્લિષ્ટાંગુલી શ્લિષ્ટગુલ્ફૌ, ભૂશ્લિષ્ટોરૂ પ્રસારયેત્;
યત્રોપવિશ્ય પાદૌ, તદ્દણ્ડાસનમુદીરિતમ્. ૧૩૧

પુતપાર્ષ્ણિ સમાયોગે, પ્રાહુરુત્કટિકાસનમ્;
પાર્ષ્ણિભ્યાં તુ ભુવસ્ત્યાગે, તત્સ્યાદ્ગોદોહિકાસનમ્. ૧૩૨

પ્રલમ્બિતભુજદ્વન્દ્વ-મૂર્ધ્વસ્થસ્યાસિતસ્ય વા;
સ્થાનં કાયાનપેક્ષં, યત્કાયોત્સર્ગઃ સ કીર્તિતઃ ૧૩૩

જાયતે યેન યેનેહ, વિહિતેન સ્થિરં મનઃ;
તત્તદેવ વિધાતવ્ય-માસનં ધ્યાનસાધનમ્. ૧૩૪

સુખાસનસમાસીનઃ, સુશ્લિષ્ટાધરપલ્લવઃ;
નાસાગ્રન્યસ્તદગ્દ્વન્દ્વો દન્તૈર્દન્તાનસંસ્પૃશન્. ૧૩૫

પ્રસન્નવદનઃ પૂર્વા-ભિમુખો વાપ્યુદઙ્મુખઃ;
અપ્રમત્તઃ સુસંસ્થાનો, ધ્યાતા ધ્યાનોદ્યતો ભવેત્. ૧૩૬

પંચમ પ્રકાશ

પ્રાણાયામસ્તતઃ કૈશ્ચિત્ આશ્રિતો ધ્યાનસિદ્ધયે;
શક્યો નેતરથા કર્તું મનઃપવનનિર્જયઃ. ૧

મનો યત્ર મરુત્તત્ર, મરુદ્યત્ર મનસ્તતઃ;
અતસ્તુલ્યક્રિયાવેતૌ સંવીતૌ ક્ષીરનીરવત્. ૨

એકસ્ય નાશેઽન્યસ્ય સ્યાન્નાશો વૃત્તૌ ચ વર્તનમ્;
ધ્વસ્તયોરિંદ્રિયમતિધ્વંસાન્મોક્ષશ્ચ જાયતે. ૩

પ્રાણાયામો ગતિચ્છેદઃ શ્વાસપ્રશ્વાસયોર્મતઃ;
રેચકઃ પૂરકશ્ચૈવ કુંભકશ્ચેતિ સ ત્રિધા. ૪

પ્રત્યાહારસ્તથા શાંત ઉત્તરશ્ચાધરસ્તથા;
એભિર્ભેદૈશ્ચતુર્ભિસ્તુ સમધા કીર્ત્યતે પરૈઃ ૫

યત્કોષ્ઠાદતિયત્નેન નાસાબ્રહ્મપુરાનનૈઃ;
બહિઃ પ્રક્ષેપણું વાયોઃ સ રેચક ઇતિ સ્મૃતઃ ૬

સમાકૃષ્ય યદાપાનાત્ પૂરણું સ તુ પૂરકઃ;
નાભિપદ્મે સ્થિરીકૃત્ય રોધનં સ તુ કુંભકઃ. ૭

સ્થાનાત્સ્થાનાંતરોત્કર્ષઃ પ્રત્યાહારઃ પ્રકીર્તિતઃ;
તાલુનાસાનનદ્વારૈર્નિરોધઃ શાંત ઉચ્યતે. ૮

આપીયોર્ધ્વં યદુત્કૃષ્ય હૃદયાદ્દિષુ ધારણમ્;
ઉત્તરઃ સ સમાખ્યાતો વિપરીતસ્તતોઽધરઃ. ૯

રેચનાદુદરવ્યાધેઃ કફસ્ય ચ પરિક્ષયઃ;
પુષ્ટિઃ પૂરકયોગેન વ્યાધિઘાતશ્ચ જાયતે. ૧૦

વિકસત્યાશુ હૃત્પદ્મં ગ્રંથિરંતર્વિભિદ્યતે;
બલસ્થૈર્યવિવૃદ્ધિશ્ચ કુંભનાદ્ ભવતિ સ્ફુટમ્. ૧૧

પ્રત્યાહારાદ્ બલં કાંતિર્દોષશાંતિશ્ચ શાંતતઃ;
ઉત્તરાધરસેવાતઃ સ્થિરતા કુંભકસ્ય તુ. ૧૨

પ્રાણમપાનસમાનાવુદાનં વ્યાનમેવ ચ;
પ્રાણાયામૈર્જયેત્ સ્થાનવર્ણક્રિયાર્થબીજવિત્. ૧૩

પ્રાણો નાસાગ્રહૃન્નાભિપાદાંગુષ્ઠાંતગો હરિત્;
ગમાગમપ્રયોગેણ તજ્જયો ધારણેન ચ. ૧૪

નાસાદિસ્થાનયોગેન પૂરણાદ્રેચનાન્મુહુઃ;
ગમાગમપ્રયોગઃ સ્યાત્ ધારણં કુંભનાત્પુનઃ ૧૫

અપાનઃ કૃષ્ણરુગ્મન્યાપૃષ્ઠપૃષ્ઠાંતપાણિગઃ;
જ્ઞેયઃ સ્વસ્થાનયોગેન રેચનાત્પૂરણાન્મુહુઃ. ૧૬

શુક્લઃ સમાનો હૃન્નાભિસર્વસંધિષ્વવસ્થિતઃ;
જ્ઞેયઃ સ્વસ્થાનયોગેનાસકુદ્રેચનપૂરણાત. ૧૭

રક્તો હૃત્કંઠતાલુભ્રૂમધ્યમૂર્ધ્નિ ચ સંસ્થિતઃ;
ઉદાનો વશ્યતાં નેયો ગત્યાગતિનિયોગતઃ. ૧૮

નાસાકર્ષણયોગેન સ્થાપયેત્તં હૃદાદિષુ;
બલાદુત્કૃષ્યમાણું ચ રુદ્ધા રુદ્ધા વશં નયેત્. ૧૯

સર્વત્વગ્વૃત્તિકો વ્યાનઃ શુક્લકાર્મુકસન્નિભઃ;
જેતવ્યઃ કુંભકાભ્યાસાત્સંકોચપ્રસૂતિક્રમાત. ૨૦

પ્રાણાપાનસમાનોદાનવ્યાનેષ્વેષુ ચ વાયુષુ;
યૈં યૈં વૈં રાં લોં બીજાનિ ધ્યાતવ્યાનિ યથાક્રમમ્. ૨૧

પ્રાબલ્યં જાઠરસ્યાગ્નેર્દીર્ઘશ્વાસમરુજ્જયૌ;
લાઘવં ચ શરીરસ્ય પ્રાણસ્ય વિજયે ભવેત્. ૨૨

રોહણં ક્ષતભંગાદેરુદરાગ્નેઃ પ્રદીપનમ્;
વચોઽલ્પત્વં વ્યાધિઘાતઃ સમાનાપાનયોર્જયે. ૨૩

ઉત્ક્રાંતિર્વારિપંકાદ્યૈશ્ચાબાધોદાનનિર્જયે;
જયે વ્યાનસ્ય શીતોષ્ણાસંગઃ કાંતિરરોગિતા. ૨૪

યત્ર યત્ર ભવેત્સ્થાને જંતો રોગઃ પ્રપીડકઃ;
તચ્છાંત્યૈ ધારયેત્ તત્ર પ્રાણાદિમરુતઃ સદા. ૨૫

એવં પ્રાણાદિવિજયે કૃતાભ્યાસઃ પ્રતિક્ષણમ્;
ધારણાદિકમભ્યસ્યેન્મનઃસ્થૈર્યકૃતે સદા. ૨૬

ઉક્તાસનસમાસીનો રેચયિત્વાનિલં શનૈઃ;
આપાદાંગુષ્ઠપર્યંતં વામમાર્ગેણ પૂરયેત. ૨૭

પાદાંગુષ્ઠે મનઃપૂર્વં રુદ્ધ્વા પાદતલે તતઃ;
પાર્ષ્ણૌ ગુદે ચ જંઘાયાં જાનુન્યૂરૌ ગુદે તતઃ ૨૮

લિંગે નાભૌ ચ તુંદે ચ હૃત્કંઠે રસનેપિ ચ;
તાલુનાસાગ્રનેત્રે ચ ભ્રુવોર્ભાલે શિરસ્યથ. ૨૯

એવં રશ્મિક્રમેણૈવ ધારયન્મરુતા સહ;
સ્થાનાત્સ્થાનાંતરં નીત્વા યાવદ્ બ્રહ્મપુરં નયેત્. ૩૦

તતઃ ક્રમેણ તેનૈવ પાદાંગુષ્ઠાંતમાનયેત્;
નાભિપદ્માંતરં નીત્વા તતો વાયું વિરેચયેત્. ૩૧

પંચભિઃ કુલકમ્.

પાદાંગુષ્ઠાદૌ જંઘાયાં જાનૂરુગુદમેઢ્રને;
ધારિતઃ ક્રમશો વાયુઃ શીઘ્રગત્યૈ બલાય ચ. ૩૨

નાભૌ જ્વરાદિઘાતાય જઠરે કાયશુદ્ધયે;
જ્ઞાનાય હૃદયે કૂર્મનાડ્યાં રોગજરાચ્છિદે. ૩૩

કંઠે ક્ષુત્તર્ષનાશાય જિહ્વાગ્રે રસસંવિદે;
ગંધજ્ઞાનાય નાસાગ્રે રૂપજ્ઞાનાય ચક્ષુષોઃ ૩૪

ભાલે તદ્રોગનાશાય ક્રોધસ્યોપશમાય ચ;
બ્રહ્મરંધ્રે ચ સિદ્ધાનાં સાક્ષાદ્દર્શનહેતવે. ૩૫

અભ્યસ્ય ધારણામેવં સિદ્ધીનાં કારણં પરમ્.
ચેષ્ટિતં પવમાનસ્ય જાનીયાદ્ ગતસંશયઃ ૩૬

નાભેર્નિષ્ક્રામતશ્ચારં હૃન્મધ્યે નયતો ગતિમ્;
તિષ્ઠતો દ્વાદશાંતે તુ વિદ્યાત્સ્થાનં નભસ્વતઃ ૩૭

તચ્ચારગમનસ્થાનજ્ઞાનાદભ્યાસયોગતઃ;
જાનીયાત્કાલમાયુશ્ચ શુભાશુભફલોદયમ્. ૩૮

ततः शनैः समाकृष्य पवनेन समं मनः;
યોગી હૃદયપદ્માંતર્વિનિવેશ્ય નિયંત્રયેત્. ૩૯

ततोऽविद्या विलीयंते विषयेच्छा विनश्यति;
વિકલ્પા વિનિવર્ત્તંતે જ્ઞાનમંતર્વિજૃભતે. ૪૦

ક્વ મંડલે ગતિર્વાયોઃ સંક્રમઃ ક્વ ક્વ વિશ્રમઃ;
કા ચ નાડીતિ જાનીયાત્ તત્ર ચિત્તે સ્થિરીકૃતે. ૪૧

મંડલાનિ ચ ચત્વારિ નાસિકાવિવરે વિદુઃ;
ભૌમવારુણવાયવ્યાગ્નેયાખ્યાનિ યથોત્તરમ્. ૪૨

પૃથિવીબીજસંપૂર્ણં વજ્રલાંછનસંયુતમ્;
ચતુરસ્રં હૃતસ્વર્ણપ્રભં સ્યાદ્ ભૌમમંડલમ્. ૪૩

સ્યાદર્ધચંદ્રસંસ્થાનં વારુણાક્ષરલાંછિતમ્;
ચંદ્રાભમમૃતસ્યંદસાંદ્રં વારુણમંડલમ્. ૪૪

સ્નિગ્ધાંજનઘનચ્છાયં સુવૃત્તં બિન્દુસંકુલમ્;
દુર્લક્ષ્યં પવનાક્રાંતં ચંચલં વાયુમંડલમ્. ૪૫

ઉર્ધ્વજ્વાલાંચિતં ભીમં ત્રિકોણં સ્વસ્તિકાન્વિતમ્;
સ્ફુલિંગપિંગં તદ્બીજં જ્ઞેયમાગ્નેયમંડલમ્. ૪૬

અભ્યાસેન સ્વસંવેદ્યં સ્યાન્મંડલચતુષ્ટયમ્;
ક્રમેણ સંચરન્નત્ર વાયુર્જ્ઞેયશ્ચતુર્વિધઃ ૪૭

નાસિકારંધ્રમાપૂર્ય પીતવર્ણૈઃ શનૈર્વહન્;
કવોષ્ણોષ્ટાંગુલસ્વચ્છો ભવેદ્વાયુઃ પુરંદરઃ. ૪૮

ધવલઃ શીતલોડધસ્તાત્ ત્વરિતત્વરિતં વહન્;
દ્વાદશાંગુલમાનશ્ચ વાયુર્વરુણ ઉચ્યતે. ૪૯

ઉષ્ણશીતશ્ચ કૃષ્ણશ્ચ વહંસ્તિર્યગનારતમ;
ષડંગુલપ્રમાણશ્ચ વાયુઃ પવનસંજ્ઞિતઃ. ૫૦

બાલાદિત્યસમજ્યોતિરત્યુષ્ણશ્ચતુરંગુલઃ;
આવર્ત્તવાન્ વહન્નૂર્ધ્વં પવનો દહનઃ સ્મૃતઃ. ૫૧

ઇંદ્રં સ્તંભાદિકાર્યેષુ વરુણં શસ્તકર્મસુ;
વાયું મલિનલોલેષુ વશ્યાદૌ વહ્નિમાદિશેત્. ૫૨

છત્રચામરહસ્ત્યશ્વારામરાજ્યાદિસંપદમ્;
મનીષિતં ફલં વાયુઃ સમાચષ્ટે પુરંદરઃ. ૫૩

તથા રાજ્યાદિસંપૂર્ણૈઃ પુત્રસ્વજનબંધુભિઃ;
સારણે વસ્તુના ચાપિ યોજયેદ્વરુણઃ ક્ષણાત્. ૫૪

કૃષિસેવાદિકં સર્વમપિ સિદ્ધં વિનશ્યતિ;
મૃત્યુભિઃ કલહો વેરં ત્રાસશ્ચ પવને ભવેત્. ૫૫

ભયં શોકં રુજં દુઃખં વિઘ્નવ્યૂહપરંપરામ્;
સંસૂચયેદ્વિનાશં ચ દહનો દહનાત્મકઃ. ૫૬

શશાંકરવિમાર્ગેષુ વાયવો મંડલેષ્વમી;
વિશંતઃ શુભદાઃ સર્વે નિષ્ક્રામંતોડન્યથા સ્મૃતાઃ. ૫૭

પ્રવેશસમયે વાયુર્જીવો મૃત્યુસ્તુ નિર્ગમે;
ઉચ્યતે જ્ઞાનિભિસ્તાદૃક્ ફલમધ્યનયોસ્તતઃ. ૫૮

પથેંદ્વોરિંદ્રવરુણૌ વિશંતૌ સર્વસિદ્ધિદૌ,
રવિમાર્ગેણ નિર્યાંતો પ્રવિશંતૌ ચ મધ્યમૌ. ૫૯

દક્ષિણેન વિનિર્યાન્તૌ વિનાશાયાનિલાનલૌ;
નિઃસરન્તૌ વિશન્તૌ ચ મધ્યમાવિતરેણ તુ. ૬૦

ઈડા ચ પિંગલા ચૈવ સુષુમ્ણા ચેતિ નાડિકાઃ;
શશિસૂર્યશિવસ્થાનં વામદક્ષિણમધ્યગાઃ. ૬૧

પીયૂષમિવ વર્ષન્તી સર્વગાત્રેષુ સર્વદા;
વામામૃતમયા નાડી સમ્મતાભીષ્ટસૂચિકા. ૬૨

વહન્ત્યનિષ્ટશંસિત્રી સંહંત્રી દક્ષિણા પુનઃ;
સુષુમ્ણા તુ ભવેત્સિદ્ધિર્નિર્વાણફલકારણમ્. ૬૩

વામૈવાભ્યુદયાદીષ્ટશસ્તકાર્યેષુ સમ્મતા;
દક્ષિણા તુ રતાહારશુદ્ધાદૌ દીપ્રકર્મણિ. ૬૪

વામા શસ્તોદયે પક્ષે સિતે કૃષ્ણે તુ દક્ષિણા;
ત્રીણિ ત્રીણિ દિનાનીંદુસૂર્યયોરુદયઃ શુભઃ. ૬૫

શશાંકેનોદયે વાયોઃ સૂર્યેણાસ્તં શુભાવહમ્;
ઉદયે રવિણા ત્વસ્ય શશિનાસ્તં શિવં મતમ્. ૬૬

સિતપક્ષે દિનારંભે યત્નતઃ પ્રતિપદ્દિને;
વાયોર્વીક્ષેત સંચારં પ્રશસ્તમિતરં તથા. ૬૭

ઉદેતિ પવનઃ પૂર્વં શશિન્યેષ ત્યહં તતઃ;
સંક્રામતિ ત્યહં સૂર્યે શશિન્યેવ પુનસ્ત્રયહં. ૬૮

વહેદ્યાવદ્ બૃહત્પર્વક્રમેણાનેન મારુતઃ;
કૃષ્ણપક્ષે પુનઃ સૂર્યોદયે પૂર્વમયં ક્રમઃ ૬૯

ત્રિભિર્વિશેષકમ્.

ત્રીન્ પક્ષાનન્યથાત્વેઽસ્ય માસષટ્કેન પંચતા;
પક્ષદ્વયં વિપર્યાસેઽભીષ્ટબંધુવિપદ્ ભવેત્. ૭૦

ભવેત્તુ દારુણો વ્યાધિરેકં પક્ષં વિપર્યયે;
દ્વિત્ર્યાદ્યહર્વિપર્યાસે કલહાદિકમુદ્દિશેત્. ૭૧

એકદ્વિત્રીણ્યહોરાત્રાણ્યર્કં એવ મરુદ્વહન્;
વર્ષૈસ્ત્રિભિર્દ્વાભ્યામેકેનાંતાયેંદોરુજે પુનઃ. ૭૨

માસમેકં રવાવેવ વહન્ વાયુર્વિનિર્દિશેત્;
અહોરાત્રાવધિં મૃત્યું શશાંકેન ધનક્ષયમ્. ૭૩

વાયુસ્ત્રિમાર્ગગઃ શંસેન્મધ્યાહ્નાત્પરતો મૃતિમ્;
દશાહં તુ દ્વિમાર્ગસ્થઃ સંક્રાંતૌ મરણં દિશેત્. ૭૪

દશાહં તુ વહન્નિંદાવેવોદ્વેગરુજે મરુત્,
ઇતશ્ચેતશ્ચ યામાર્ધં વહન્ લાભાર્ચનાદિકૃત્. ૭૫

વિષુવત્સમયપ્રાપ્તૌ સ્પંદેતે યસ્ય ચક્ષુષી;
અહોરાત્રેણ જાનીયાત્ તસ્ય નાશમસંશયમ્. ૭૬

પંચાતિક્રમ્ય સંક્રાંતીર્મુખે વાયુર્વહન્ દિશેત્;
મિત્રાર્થહાનિનિસ્તેજોઽનર્થાન્ સર્વાન્ મૃતિં વિના. ૭૭

સંક્રાંતીઃ સમતિક્રમ્ય ત્રયોદશ સમીરણઃ;
પ્રવહન્ વામનાસાયાં રોગોદ્વેગાદિ સૂચયેત્. ૭૮

માર્ગશીર્ષસ્ય સંક્રાંતિકાલાદારભ્ય મારુતઃ;
વહન્ પંચાહમાચષ્ટે વત્સરેઽષ્ટાદશે મૃતિમ. ૭૯

શરત્સંક્રાંતિકાલાચ્ચ પંચાહં મારુતો વહન્;
ततः પંચદશાબ્દાનામંતે મરણમાદિશેત્. ૮૦

શ્રાવણાદેઃ સમારભ્ય પંચાહમનિલો વહન્;
અંતે દ્વાદશવર્ષાણાં મરણં પરિસૂચયેત્. ૮૧

વહન્ જ્યેષ્ઠાદિદિવસાદ્દશાહાનિ સમીરણઃ;
દિશેન્નવમવર્ષસ્ય પર્યંતે મરણં ધ્રુવમ્. ૮૨

આરભ્ય ચૈત્રાદ્યદિનાત્પંચાહં પવનો વહન્;
પર્યંતે વર્ષષટ્કસ્ય મૃત્યું નિયતમાદિશેત્. ૮૩

આરભ્ય માઘમાસાદેઃ પંચાહાનિ મરુદ્વહન્;
સંવત્સરત્રયસ્યાંતે સંસૂચયતિ પંચતામ્. ૮૪

ચતુર્ભિઃ કલાપકમ્.

સર્વત્ર દ્વિત્રિચતુરો વાયુશ્ચેદ્દિવસાન્ વહેત્;
અબ્દભાગૈસ્તુ તે શોધ્યા યથાવદનુપૂર્વશઃ. ૮૫

અથેદાનીં પ્રવક્ષ્યામિ કિંચિત્કાલસ્ય નિર્ણયમ્;
સૂર્યમાર્ગં સમાશ્રિત્ય સ ચ પૌષ્ણે ચ ગમ્યતે. ૮૬

જન્મરુક્ષગતે ચંદ્રે સમસપ્તગતે રવૌ;
પૌષ્ણનામા ભવેત્કાલો મૃત્યુનિર્ણયકારણમ્. ૮૭

દિનાર્ધં દિનમેકં ચ યદા સૂર્યે મરુદ્વહન્;
ચતુર્દશે દ્વાદશેઽબ્દે મૃત્યવે ભવતિ ક્રમાત્. ૮૮

તથૈવ ચ વહન્ વાયુરહોરાત્રં ત્રયહં ત્ર્યહમ્;
દશમાષ્ટમષષ્ઠાબ્દેષ્વંતાય ભવતિ ક્રમાત્. ૮૯

વહન્ દિનાનિ ચત્વારિ તુર્યેઽબ્દે મૃત્યવે મરુત્;
સાશીત્યહઃસ્નેહસ્ને તુ પંચાહાનિ વહન્ પુનઃ. ૯૦

એકદ્વિત્રિચતુઃપંચ-ચતુર્વિંશત્યહઃ ક્ષયાત્;
ષડાદીન્ દિવસાન્ પંચ શોધયેદિહ તદ્યથા. ૯૧

ષટ્કં દિનાનામડ્ધ્યર્કં વહમાને સમીરણે;
જીવત્યહ્નાં સહસ્રં ષટ્ પંચાશદ્વિસાધિકમ્. ૯૨

સહસ્રં સાષ્ટકં જીવેદ્વાયૌ સમ્માહવાહિનિ;
સષટ્ત્રિંશન્નવશતીં જીવેદષ્ટાહવાહિનિ. ૯૩

એકત્રૈવ નવાહનિ તથા વહતિ મારુતે;
અહ્નામષ્ટશતીં જીવેચ્ચત્વારિંશદ્દિનાધિકામ્. ૯૪

તથૈવ વાયૌ પ્રવહત્યેકત્ર દશ વાસરાન્;
વિંશત્યધિકામહ્નાં જીવેત્સમશતીં ધ્રુવમ્. ૯૫

એકદ્વિત્રિચતુઃ પંચચતુર્વિંશત્યહઃ ક્ષયાત્;
એકાદશાદ્દિપંચાહાન્યત્ર શોધ્યાનિ તદ્યથા. ૯૬

એકાદશ દિનાન્યર્કનાડ્યાં વહતિ મારુતે;
ષણ્ણવત્યધિકાહ્નાનાં ષટ્ શતાન્યેવ જીવતિ. ૯૭

તથૈવ દ્વાદશાહાનિ વાયૌ વહતિ જીવતિ;
દિનાનાં ષટ્શતીમષ્ટચત્વારિંશત્ સમન્વિતામ્. ૯૮

ત્રયોદશદિનાન્યર્કનાડિચારિણિ મારુતે;
જીવેત્પંચશતીમહ્નાં ષટ્સપ્તતિદિનાધિકામ્. ૯૯

ચતુર્દશ દિનાન્યેવં પ્રવાહિનિ સમીરણે;
અશીત્યભ્યધિકં જીવેદહ્નાં શતચતુષ્ટયમ્. ૧૦૦

તથા પંચદશાહાનિ યાવત્ વહતિ મારુતે;
જીવેત્ષષ્ટિદિનોપેતં દિવસાનાં શતત્રયમ્. ૧૦૧

એકદ્વિત્રિચતુઃ પંચ દ્વાદશાહૈકમક્ષયાત્;
ષોડશાદ્યાનિ પંચાહાન્યત્ર શોધ્યાનિ તદ્યથા. ૧૦૨

પ્રવહત્યેકનાશાયાં ષોડશાહાનિ મારુતે;
જીવેત્સહાષ્ટચત્વારિંશતં દિનશતત્રયીમ્. ૧૦૩

વહમાને તથા સપ્તદશાહાનિ સમીરણે;
અબ્દાં શતત્રયે મૃત્યુશ્ચતુર્વિંશતિસંયુતે. ૧૦૪

પવને વિચરત્યષ્ટાદશાહાનિ તથૈવ ચ;
નાશોઽષ્ટાશીતિસંયુક્તે ગતે દિનશતદ્વયે. ૧૦૫

વિચરત્યનિલે તદ્વત્ દિનાન્યેકોનવિંશતિમ્;
ચત્વારિંશદ્યુતે યાતે મૃત્યુર્દિનશતદ્વયે. ૧૦૬

વિંશતિર્દિવસાનેકનાસાચારિણિ મારુતે;
સાશીતૌ વાસરશતે ગતે મૃત્યુર્ન સંશયઃ. ૧૦૭

એકદ્વિત્રિચતુઃપંચદિનષટ્કક્રમક્ષયાત્;
એકવિંશાદિપંચાહાન્યત્ર શોધ્યાનિ તદ્યથા. ૧૦૮

એકવિંશત્યહં ત્વર્કનાડીવાહિનિ મારુતે;
ચતુઃસપ્તતિસંયુક્તે મૃત્યુર્દિનશતે ભવેત્. ૧૦૯

દ્વાવિંશતિર્દિનાન્યેવં સ દ્વિષષ્ટાવહઃશતે;
ષડ્દિનોનેઃ પંચમાસૈ-સ્ત્રયોવિંશત્યહાનુગે. ૧૧૦

તથૈવ વાયૌ વહતિ ચતુર્વિંશતિવાસરીમ્;
વિંશત્યહ્યધિકે મૃત્યુર્ભવેદ્દિનશતે ગતે. ૧૧૧

પંચવિંશત્યહં ચવં વાયૌ માસત્રયે મૃતિઃ;
માસદ્વયે પુનર્મૃત્યુઃ ષડ્વિંશતિદિનાનુગે. ૧૧૨

સપ્તવિંશત્યહં વહેન્નાશો માસેન જાયતે;
માસાર્ધેન પુનર્મૃત્યુ-રષ્ટાવિંશત્યહાનુગે. ૧૧૩

એકોનત્રિંશદહોરાત્રે મૃતિઃ સ્યાદ્દશમેઽહનિ;
ત્રિંશદ્દિનીચરે તુ સ્યાત્પંચત્વં પંચમે દિને. ૧૧૪

એકત્રિંશદહશ્ચરે વાયૌ મૃત્યુર્દિનત્રયે;
દ્વિતીયદિવસે નાશો દ્વાત્રિંશદહવાહિની. ૧૧૫

ત્રયસ્ત્રિંશદહશ્ચરે ત્વેકાહેનાપિ પંચતા;
એવં યદીંદુનાડ્યાં સ્યાત્ તદા વ્યાધ્યાદિકં દિશેત્. ૧૧૬

અધ્યાત્મં વાયુમાશ્રિત્ય પ્રત્યેકં સૂર્યસોમયોઃ;
એવમભ્યાસયોગેન જાનીયાત્ કાલનિર્ણયમ્. ૧૧૭

અધ્યાત્મિકવિપર્યાસઃ સંભવેદ્વ્યાધિતોપિ હિ;
તન્નિશ્ચયાય બધ્નામિ બાહ્યં કાલસ્ય લક્ષણમ્. ૧૧૮

નેત્રશ્રોત્રશિરોભેદાત્ સ ચ ત્રિવિધલક્ષણઃ;
નિરીક્ષ્યઃ સૂર્યમાશ્રિત્ય યથેષ્ટમપરઃ પુનઃ. ૧૧૯

વામે તત્રેક્ષણે પદ્મં ષોડશચ્છદમૈંદવમ્;
જાનીયાદ્ ભાવનીયં તુ દક્ષિણે દ્વાદશમૈંદવમ્. ૧૨૦

અદ્યોતદ્યુતિવર્ણાનિ ચત્વારિ ચ્છદનાનિ તુ
પ્રત્યેકં તત્ર દશ્યાનિ સ્વાંગુલીવિનિપીડનાત્. ૧૨૧

સોમાધોભ્રૂલતાપાંગઘ્રાણાંતિકદલેષુ તુ;
દલે નષ્ટે ક્રમાન્મૃત્યુઃ ષટ્ ત્રિયુગ્મૈકમાસતઃ. ૧૨૨

અયમેવ ક્રમઃ પદ્મે ભાનવીયે યદા ભવેત્;
દશપંચત્રિદ્વિદિનૈઃ ક્રમાન્મૃત્યુસ્તદા ભવેત. ૧૨૩

એતાન્યપીડ્યમાનાનિ દ્વયોરપિ હિ પદ્મયોઃ;
દલાનિ યદિ વીક્ષ્યંતે મૃત્યુર્દિનશતાત્તદા. ૧૨૪

ધ્યાત્વા હૃદ્યષ્ટપત્રાબ્જં શ્રોત્રે હસ્તાગ્રપીડિતે;
ન શ્રૂયેતાગ્નિનિર્ઘોષો યદિ સ્વઃ પંચવાસરાન્. ૧૨૫

દશ વા પંચદશ વા વિંશતિં પંચવિંશતિમ્;
તદા પંચ ચતુસ્ત્રિદ્વ્યેકવર્ષૈર્મરણં ભવેત. ૧૨૬

એકદ્વિત્રિચતુઃપંચચતુર્વિંશત્યહઃક્ષયાત્;
ષડાદિષોડશદિનાન્યાંતરાણ્યપિ શોધયેત્. ૧૨૭

બ્રહ્મદ્વારે પ્રસર્પંતીં પંચાહં ધૂમમાલિકામ્;
ન ચેત્પશ્યેત્તદા જ્ઞેયો મૃત્યુઃ સંવત્સરૈસ્ત્રિભિઃ. ૧૨૮

પ્રતિપદ્દિવસે કાલચક્રજ્ઞાનાય શૌચવાન્;
આત્મનો દક્ષિણં પાણિં શુક્લં પક્ષં પ્રકલ્પયેત્. ૧૨૯

અધોમધ્યોર્ધ્વપર્વાણિ કનિષ્ઠાંગુલિકાનિ તુ;
ક્રમેણ પ્રતિપત્ષષ્ઠ્યેકાદશીઃ કલ્પયેત્તિથીઃ. ૧૩૦

અવશેષાંગુલીપર્વાણ્યવશેષતિથીસ્તથા;
પંચમી દશમી રાકા પર્વાણ્યંગુષ્ઠગાનિ તુ. ૧૩૧

વામપાણિં કૃષ્ણપક્ષતિથીસ્તદ્વચ્ચ કલ્પયેત્;
તતશ્ચ નિર્જને દેશે બદ્ધપદ્માસનઃ સુધીઃ. ૧૩૨

પ્રસન્નઃ સિતસંધ્યાનઃ કોશીકૃત્ય કરદ્વયમ્;
તતસ્તદંતઃ શૂન્યં તુ કૃષ્ણવર્ણં વિચિંતયેત્. ૧૩૩

ઉદ્ઘાટિતકરાંભોજસ્તતો યત્રાંગુલીતિથૌ;
વીક્ષ્યતે કાલબિંદુઃ સ કાલ ઇત્યત્ર કીર્ત્યતે. ૧૩૪

ક્ષુત્વિણ્મેઢ્રમૂત્રાણિ ભવંતિ યુગપદ્યદિ;
માસે તત્ર તિથૌ તત્ર વર્ષાંતે મરણં તદા. ૧૩૫

રોહિણીં શશભૃદ્વક્ષમમહાપથમરુંધતીમ્;
ધ્રુવં ચ ન યદા પશ્યેદ્ધર્ષેષુ સ્યાત્તદા મૃતિઃ. ૧૩૬

[અરુંધતીં ધ્રુવં ચૈવ વિષ્ણોસ્ત્રીણિ પદાનિ ચ;
ક્ષીણાયુષો ન પશ્યંતિ ચતુર્થં માતૃમંડલમ્. ૧

અરુંધતી ભવેજ્જિહ્વા ધ્રુવં નાશાગ્રમુચ્યતે,
તારા વિષ્ણુપદં પ્રોક્તં ભુવઃ સ્યાન્માતૃમંડલમ્. ૨]

સ્વપ્ને સ્વં ભક્ષ્યમાણં ચ ગૃધ્રકાકનિશાચરૈઃ;
ઉહ્યમાનં ખરોષ્ટ્રાદ્યૈર્યદા પશ્યેત્તદા મૃતિઃ. ૧૩૭

રશ્મિનિર્મુક્તમાદિત્યં રશ્મિયુક્તહવિર્ભુજમ્;
યદા પશ્યેદ્વિપદ્યેત તદૈકાદશમાસતઃ. ૧૩૮

વૃક્ષાગ્રે ક્વચિત્પશ્યેત્ ગંધર્વનગરં યદિ;
પશ્યેત્પ્રેતાન્પિશાચાન્ વા દશમે માસિ તન્મૃતિઃ. ૧૩૯

છર્દિમૂત્રપુરીષં વા સુવર્ણરજતાનિ વા;
સ્વપ્ને પશ્યેદ્યદિ તદા માસાન્નવૈવ જીવતિ. ૧૪૦

સ્થૂડકસ્માત્કૃશોલોકસ્માદકસ્માદતિકોપનઃ;
અકસ્માદતિભીરુર્વા માસાનષ્ટૈવ જીવતિ. ૧૪૧

સમગ્રમપિ વિન્યસ્તં પાંશૌ વા કર્દમેઽપિ વા;
સ્યાચ્ચેત્ખંડં પદં સમમાસ્યંતે મ્રિયતે તદા. ૧૪૨

તારાં શ્યામાં યદા પશ્યેચ્છુષ્યેદ્ધરતાલુ ચ;
ન સ્વાંગુલિત્રયં માયાદ્રાજદંતદ્વયાંતરે. ૧૪૩

ગૃધ્રઃ કાકઃ કપોતો વા કવ્યાદોઽન્યોઽપિ વા ખગઃ;
નિલીયેત યદા મૂર્ધ્નિ ષણ્માસ્યંતે મૃતિસ્તદા. ૧૪૪

પ્રત્યહં પશ્યતાનક્રેડહન્યાપૂર્યં જલૈર્મુખમ્;
વિહિતે કુત્કૃતે શક્રધન્વાંતસ્તત્ર દશ્યતે. ૧૪૫

યદા ન દશ્યતે તત્તુ માસૈઃ ષડ્ભિર્મૃતિસ્તદા;
પરનેત્રે સ્વદેહં ચેન્ન પશ્યેન્મરણું તદા. ૧૪૬

કૂર્પરૌ ન્યસ્ય જાન્વોર્મૂર્ધ્ન્યેકીકૃત્ય કરૌ સદા;
રંભાકોશનિભાં છાયાં લક્ષયેદંતરોદ્ભવામ્. ૧૪૭

વિકાસિતદલં તત્ર યદૈકં પરિલક્ષ્યતે;
તસ્યામેવ તિથૌ મૃત્યુઃ ષણ્માસ્યંતે ભવેત્તદા. ૧૪૮

ઇંદ્રનીલસમચ્છાયા વક્રીભૂતા સહસ્રશઃ;
મુક્તકલાલંકરણાંઃ પન્નગાઃ સૂક્ષ્મમૂર્ત્તયઃ. ૧૪૯

દિવાસન્મુખમાયાંતો દશ્યંતે વ્યોમ્નિ સન્નિધૌ;
ન દશ્યંતે તદા તે તુ ષણ્માસ્યંતે મૃતિસ્તદા. ૧૫૦

સ્વપ્ને મુંડિતમભ્યક્તં રક્તગંધસ્રગંબરમ્;
પશ્યેદ્યાભ્યાં ખરે યાંતં સ્વં ચેડબ્દાર્ધં સ જીવતિ. ૧૫૧

ઘંટાનાદો રતાંતે ચેદેકસ્માદનુભૂયતે;
પંચતા પંચમાસ્યંતે તદા ભવતિ નિશ્ચિતમ્. ૧૫૨

શિરો વેગાત્સમારુહ્ય કૃકલાસો વ્રજન્ યદિ;
દધ્યાદ્ધર્ણુત્રયં પંચમાસ્યંતે મરણું તદા. ૧૫૩

વક્રીભવતિ નાસા ચેદ્ધર્તુલી ભવતો દ્રશૌ;
સ્વસ્થાનાદ્ ભ્રશ્યતઃ કર્ણૌ ચતુર્માસ્યાસ્તદા મૃતિઃ. ૧૫૪

કૃષ્ણું કૃષ્ણપરિવારં લોહદંડધરં નરમ્;
યદા સ્વપ્ને નિરીક્ષતે મૃત્યુર્માસૈસ્ત્રિભિસ્તદા. ૧૫૫

ઇંદુમુષ્ણં રવિં શીતં છિદ્રં ભૂમૌ રવાવપિ;
જિહ્વાં શ્યામાં મુખં કોકનદાભં ચ યદેક્ષતે. ૧૫૬

તાલુકંપો મનઃશોકો વર્ણોંડગેડનેકધા યદા;
નાભેશ્ચાકસ્મિકી હિક્કા મૃત્યુર્માસદ્વયાત્તદા. ૧૫૭

જિહ્વા નાસ્વાદમાદત્તે મુહુઃ સ્ખલતિ ભાષણે;
શ્રોત્રે ન શણુતઃ શબ્દં ગંધં વેત્તિ ન નાસિકા. ૧૫૮

સ્પંદેતે નયને નિત્યં દૃષ્ટવસ્તુન્યપિ ભ્રમઃ;
નક્તમિંદ્રધનુઃ પશ્યેત્ તથોલ્કાપતનં દિવા. ૧૫૯

ન છાયામાત્મનઃ પશ્યેત્ દર્પણે સલિલેપિ વા;
અનબ્દાં વિદ્યુતં પશ્યેત્ શિરોડકસ્માદપિ જ્વલેત્. ૧૬૦

હંસકાકમયૂરાણાં પશ્યેચ્ચ કવાપિ સંહતિમ્;
શીતોષ્ણખરમૃદ્વાદેરપિ સ્પર્શં ન વેત્તિ ચ. ૧૬૧

અમીષાં લક્ષણાં મધ્યાદ્યદૈકમપિ દૃશ્યતે;
જંતોર્ભવતિ માસેન તદા મૃત્યુર્ન સંશયઃ. ૧૬૨

પંચભિઃ કુલકમ્.

શીતે હકારે કુત્કારે ચોષ્ણે સ્મૃતિગતિક્ષયે;
અંગપંચકશૈત્યે ચ સ્યાદહોભેન પંચતા. ૧૬૩

અધોષ્ણમર્દ્ધંશીતં ચ શરીરં જાયતે યદા;
જ્વાલાકસ્માજ્જ્વલેદ્યાંગે સમાહેન તદા મૃતિઃ. ૧૬૪

સ્નાતમાત્રસ્ય હૃત્પાદં તત્ક્ષણાદ્યદિ શુષ્યતિ;
દિવસે જાયતે ષષ્ટે તદા મૃત્યુરસંશયમ્. ૧૬૫

જાયતે દંતઘર્ષશ્ચેચ્છર્દ્યગંધશ્ચ દુઃસહઃ;
વિકૃતા ભવતિ છાયા ત્રયહેન ત્રિયતે તદા. ૧૬૬

ન સ્વનાશાંન સ્વજિહ્વાં ન ગ્રહાન્નામલા દિશઃ;
નાપિ સપ્તઋષીન્ વ્યોમ્નિ પશ્યતિ મ્રિયતે તદા. ૧૬૭

પ્રભાતે યદિ વા સાયં જ્યોત્સ્નાવત્યામથો નિશિ;
પ્રવિતત્ય નિજૌ બાહૂ નિજચ્છાયાં વિલોક્ય ચ. ૧૬૮

શનૈરુત્ક્ષિપ્ય નેત્રે સ્વચ્છાયાં પશ્યેત્તતોંડપરે;
ન શિરો દૃશ્યતે તસ્યાં યદા સ્યાન્મરણું તદા. ૧૬૯

નેક્ષ્યતે વામબાહુશ્ચેત્ પુત્રદારાક્ષયસ્તદા;
યદિ દક્ષિણબાહુર્નેક્ષ્યતે ભ્રાતૃક્ષયસ્તદા. ૧૭૦

અદૃષ્ટે હૃદયે મૃત્યુરુદરે ચ ધનક્ષયઃ;
ગુહ્યે પિતૃવિનાશસ્તુ વ્યાધિરુરુયુગે ભવેત્. ૧૭૧

અદર્શને પાદયોશ્ચ વિદેશગમનં ભવેત્;
અદૃશ્યમાને સર્વાંગે સદ્યો મરણમાદિશેત્. ૧૭૨

વિદ્યયા દર્પણાંગુષ્ઠકુડ્યાદિષ્વવતારિતા,
વિધિના દેવતા પૃષ્ટા બ્રૂતે કાલસ્ય નિર્ણયમ્. ૧૭૩

સૂર્યેંદુગ્રહણે વિદ્યા નરવીરે ઠેત્યસૌ;
સાધ્યા દશસહસ્રાષ્ટોત્તરયા જપકર્મતઃ. ૧૭૪

અષ્ટોત્તરસહસ્રસ્ય જપાત્કાર્યક્ષણે પુનઃ;
દેવતા લીયતેડસ્યાદૌ તતઃ કન્યાહ નિર્ણયમ્. ૧૭૫

સત્સાધકગુણાકૃષ્ટા સ્વયમેવાથ દેવતા;
ત્રિકાલવિષયં બ્રૂતે નિર્ણયં ગતસંશયમ્. ૧૭૬

અથવા શકુનાદ્વિદ્યાત્સજ્જો વા યદિ વાતુરઃ;
સ્વતો વાપિ પરતો વા ગૃહે વા યદિ વા બહિઃ. ૧૭૭

અહિવૃશ્ચિકકૃમ્યાખુગૃહગોધાપિપીલિકાઃ;
યૂકામત્કુણલુતાશ્ચ વલ્મીકોડથોપદેહિકાઃ. ૧૭૮

કીટિકા ઘૃતવર્ણાશ્ચ ભ્રમર્યશ્ચ યદાધિકાઃ;
ઉદ્વેગકલહવ્યાધિમરણાનિ તદાદિશેત્. ૧૭૯

ઉપાનદ્દાહનચ્છત્રશસ્ત્રચ્છાયાંગકુંતલાન્;
ચંચ્વા ચુંબેદ્યદા કાકસ્તદાસન્નૈવ પંચતા. ૧૮૦

અશ્રુપૂર્ણદૃશો ગાઢં પાદૈર્વસુંધરામ્;
ખનંતિ ચેત્તદાનીં સ્યાદ્રોગો મૃત્યુશ્ચ તત્પ્રભોઃ. ૧૮૧

અનાતુરકૃતે હ્યેતત્ શકુનં પરિકીર્તિતમ્;
અધુનાતુરમુદ્દિશ્ય શકુનં પરિકીર્ત્યતે. ૧૮૨

દક્ષિણસ્યાં વલિત્વા ચેત્ શ્વા ગુદં લેઢ્યુરથવા;
લાંગુલં વા તદા મૃત્યુરેકદ્વિત્રિદિનૈઃ ક્રમાત્. ૧૮૩

શેતે નિમિત્તકાલે ચેત્ શ્વા સંકોચ્યાખિલં વપુઃ;
ધૃત્વા કર્ણૌ વલિત્વાંગં ધુનોત્યથ તતો મૃતિઃ. ૧૮૪

યદિ વ્યાત્તમુખો લાલાં મુંચન્ સંકોચિતેક્ષણઃ;
અંગં સંકોચ્ય શેતે શ્વા તદા મૃત્યુર્ન સંશયઃ. ૧૮૫

યદાતુરગૃહસ્યોર્ધ્વં કાકપક્ષિગણો મિલન્;
ત્રિસંધ્યં દૃશ્યતે નૂનં તદા મૃત્યુરુપસ્થિતઃ. ૧૮૬

મહાનસે તથા શય્યાગારે કાકઃ ક્ષિપંતિ ચેત્;
ચર્માસ્થિરજ્જું કેશાન્ વા તદાસન્નૈવ પંચતા. ૧૮૭

અથવોપશ્રુતેર્વિધાદ્વિદ્વાન્ કાલસ્ય નિર્ણયમ્;
પ્રશસ્તે દિવસે સ્વપ્નકાલેશસ્તાં દિશં શ્રિતઃ. ૧૮૮

પૂત્વા પંચનમસ્કૃત્યાચાર્યમંત્રેણ વા શ્રુતી;
ગેહાચ્છન્નશ્રુતિર્ગચ્છેચ્છિલ્પિચત્વભૂમિષુ. ૧૮૯

ચંદનેનાર્ચયિત્વા ક્ષમાં ક્ષિપ્ત્વા ગંધાક્ષતાદિ ચ;
સાવધાનસ્તતસ્તત્રોપશ્રુતેઃ શ્રૃણુયાદ્ ધ્વનિમ્. ૧૯૦

અર્થાંતરાપદેશ્યશ્ચ સદ્રુપશ્ચેતિ સ દ્વિધા;
વિમર્શંગમ્યસ્તત્રાદ્યઃ સ્ફુટોક્તાર્થોઽવરઃ પુનઃ. ૧૯૧

યથૈવ ભવનસ્તંભઃ પંચષડ્ભિરયં દિનૈઃ;
પક્ષૈર્માસૈરથો વર્ષૈર્ભક્ષ્યતે યદિ વા ન વા. ૧૯૨

મનોહરતરશ્ચાસીત્ કિં ત્વયં લઘુ ભંક્ષ્યતે;
અર્થાંતરાપદેશ્યઃ સ્યાદેવમાદિરુપશ્રુતિઃ. ૧૯૩

એષા સ્ત્રી પુરુષો વાસૌ સ્થાનાદસ્માન્ન યાસ્યતિ;
દાસ્યામો ન વયં ગંતું ગંતુકામો ન ચાપ્યયમ્. ૧૯૪

વિદ્યતે ગંતુકામોયમહં ચ પ્રેષણોત્સુકઃ;
તેન યાસ્યત્યસૌ શીઘ્રં સ્યાત્સદ્રુપેત્યુપશ્રુતિઃ. ૧૯૫

કર્ણોદ્ઘાટનસંજ્ઞાતોપશ્રુત્યંતરમાત્મનઃ;
કુશલઃ કાલમાસન્નમનાસન્નં ચ જાનતે. ૧૯૬

શનિઃ સ્યાદ્યત્ર નક્ષત્રે તદ્દાતવ્યં મુખે તતઃ;
ચત્વારિ દક્ષિણે પાણૌ ત્રીણિ ત્રીણિ ચ પાદયોઃ. ૧૯૭

ચત્વારિ વામહસ્તે તુ ક્રમશઃ પંચ વક્ષસિ;
ત્રીણિ શીર્ષે દશોદ્દેદ્દે ગુહ્ય એકઃ શનૌ નરે. ૧૯૮

નિમિત્તસમયે તત્ર પતિતં સ્થાપનાક્રમાત્;
જન્મર્ક્ષં નામર્ક્ષં વા ગુહ્યદેશે ભવેદ્યદિ. ૧૯૯

દૃષ્ટં શ્લિષ્ટં ગ્રહૈર્દુષ્ટૈઃ સૌમ્યૈરપ્રેક્ષિતાયુતમ્;
સજ્જસ્યાપિ તદા મૃત્યુઃ કા કથા રોગિણઃ પુનઃ ૨૦૦

પૃચ્છાયામથ લગ્નાસ્ત ચતુર્થદશમસ્થિતાઃ;
ગ્રહાઃ ક્રૂરાઃ શશી ષષ્ઠાષ્ટમશ્રેત સ્યાત્તદા મૃતિઃ. ૨૦૧

પૃચ્છાયાઃ સમયે લગ્નાધિપતિર્ભવતિ ગ્રહઃ;
યદિ વાસ્તમિતો મૃત્યુઃ સજ્જસ્યાપિ તદા ભવેત્. ૨૦૨

લગ્નસ્થશ્ચેચ્છશી સૌરિર્દ્વાદશે નવમઃ કુજઃ
અષ્ટમોઽર્કસ્તદા મૃત્યુઃ સ્યાચ્ચેન્ન બલવાન્ ગુરુઃ. ૨૦૩

રવિઃ ષષ્ઠસ્તૃતીયે વા શશી ચ દશમસ્થિતઃ;
યદા ભવતિ મૃત્યુઃ સ્યાત્તૃતીયે દિવસે તદા. ૨૦૪

પાપગ્રહાશ્ચેદુદયા-ત્ત્રયે વા દ્વાદશેઽથવા;
દિશંતિ તદ્દિદો મૃત્યુસ્તૃતીયે દિવસે તદા. ૨૦૫

ઉદયે પંચમે વાપિ યદિ પાપગ્રહો ભવેત્;
અષ્ટભિર્દશભિર્વા સ્યાદ્દિવસૈઃ પંચતા તતઃ. ૨૦૬

ધનુર્મિથુનયોઃ સપ્ત મયેાર્યદિશુભગ્રહાઃ;
તદા વ્યાધિર્મૃતિર્વા સ્યાજ્જ્યોતિષામિતિ નિર્ણયઃ. ૨૦૭

અંતસ્થાધિકૃતપ્રાણિનામપ્રણવગર્ભિતમ્;
કોણસ્થરેફમાગ્નેયપુરં જ્વાલાશતાકુલમ્. ૨૦૮

સાનુસ્વારૈરકારાદ્યૈઃ ષટ્સ્વરૈઃ પાર્શ્વતો વૃતમ્;
સ્વસ્તિકાંકબહિઃ કોણં સ્વાક્ષરાંતઃ પ્રતિષ્ઠિતમ્. ૨૦૯

ચતુઃપાર્શ્વસ્થગુરુયં યંત્રવાસુપુરાવૃતમ્;
કલ્પયિત્વા પરિન્યસ્યેત્ પાદહૃચ્છીર્ષસંધિષુ. ૨૧૦

સૂર્યોદયક્ષણે સૂર્યં પૃષ્ઠે કૃત્વા તતઃ સુધીઃ;
સ્વપરાયુર્વિનિશ્ચેતું નિજછાયાં વિલોકયેત્. ૨૧૧

પૂર્ણાં છાયાં યદીક્ષેત તદા વર્ષે ન પંચતા;
કર્ણાભાવે તુ પંચત્વં વર્ષૈર્દ્વાદશભિર્ભવેત્. ૨૧૨

હસ્તાંગુલીરકંધરકેશપાર્શ્વનાસાક્ષયે ક્રમાત્;
દશાષ્ટસપ્તપંચત્રયેકવર્ષૈર્મરણં ભવેત. ૨૧૩

ષણ્માસ્યા ગ્રસતે નાશે શિરસશ્ચિબુકસ્ય વા;
ગ્રીવાનાશે તુ માસેનૈકાદશાહેન દૃક્ક્ષયે. ૨૧૪

સચ્છિદ્રે હૃદયે મૃત્યુર્દિવસૈઃ સપ્તભિર્ભવેત;
યદિ ચ્છાયાદ્વયં પશ્યેદ્યમપાર્શ્વં તદા વ્રજેત્. ૨૧૫

ઇતિ યંત્રપ્રયોગેણ જાનીયાત્કાલનિર્ણયમ્;
યદિ વા વિદ્યયા વિદ્યાદ્વક્ષ્યમાણપ્રકારયા. ૨૧૬

પ્રથમં ન્યસ્ય ચૂડાયાં સ્વાશબ્દમોં ચ મસ્તકે;
ક્ષિં નેત્રહૃદયે પં ચ નાભ્યબ્જે હાડક્ષરંતતઃ. ૨૧૭

અનયા વિદ્યયાષ્ટાગ્રશતવારં વિલોચને;
સ્વચ્છાયાં ચાભિમંત્ર્યાર્કં પૃષ્ઠે કૃત્વારુણોદયે. ૨૧૮

પરચ્છાયાં પરકૃતે સ્વચ્છાયાં સ્વકૃતે પુનઃ;
સમ્યક્ તત્ કૃતપૂજઃ સન્નુપયુક્તો વિલોકયેત્. ૨૧૯

સંપૂર્ણાં યદિ પશ્યેત્તામાવર્ષં ન મૃતિસ્તદા;
ક્રમજંઘાજાન્વભાવે ત્રિદ્ર્યેકાબ્દૈર્મૃતિઃ પુનઃ. ૨૨૦

ઉરોરભાવે દશભિર્માસૈર્નશ્યેત્કટેઃ પુનઃ;
અષ્ટાભિર્નવભિર્વાપિ તુંદાભાવે તુ પંચષૈઃ. ૨૨૧

ગ્રીવાભાવે ચતુસ્ત્રિદ્વયેકમાસૈર્ગ્રિયતે પુનઃ;
કક્ષાભાવે તુ પક્ષેણ દશાહેન ભુજક્ષયે. ૨૨૨

દિનૈઃ સ્કંધક્ષયેઽષ્ટાભિશ્ચતુર્ભ્યા તુ હૃત્ક્ષયે;
શીર્ષાભાવે તુ યામાભ્યાં સર્વાભાવે તુ તત્ક્ષણાત્. ૨૨૩

એવમાધ્યાત્મિકં કાલં વિનિશ્ચેતું પ્રસંગતઃ;
બાહ્યસ્યાપિ હિ કાલસ્ય નિર્ણયઃ પરિભાષિતઃ. ૨૨૪

કો જેષ્યતિ દ્વયોર્યુદ્ધે ઇતિ પૃચ્છત્યવસ્થિતે,
જયઃ પૂર્વસ્ય પૂર્ણે સ્યદ્રારિક્તે સ્યાદિતરસ્ય તુ. ૨૨૫

યત્ત્યજેત્ સંચરન્ વાયુસ્તદ્રિક્તમભિધીયતે;
સંક્રામેત્ત યત્ર સ્થાને તત્પૂર્ણં કથિતં બુધૈઃ. ૨૨૬

પ્રશ્નાદૌ નામ ચેદ્ જ્ઞાતુર્ગૃહ્ણાત્યથાતુરસ્ય તુ;
સ્યાદિષ્ટસ્ય તદા સિદ્ધિર્વિપર્યાસે વિપર્યયઃ ૨૨૭

વામબાહુસ્થિતે દ્વંતે સમનામાક્ષરો જયેત્;
દક્ષિણબાહુગે ત્વાજૌ વિષમાક્ષરનામકઃ. ૨૨૮

ભૂતાદિભિર્ગૃહીતાનાં દષ્ટાનાં વા ભુજંગમૈઃ;
વિધિઃ પૂર્વોક્ત એવાસૌ વિજ્ઞેયઃ ખલુ માંત્રિકૈઃ. ૨૨૯

પૂર્ણા સંજાયતે વામા નાડી હિ વરુણેન ચેત;
કાર્યાણ્યારભ્યમાણાનિ તદા સિધ્યંત્યસંશયમ્. ૨૩૦

જયજીવિતલાભાદિકાર્યાણિ નિખિલાન્યપિ;
નિષ્ફલાન્યેવ જાયંતે પવને દક્ષિણસ્થિતે. ૨૩૧

જ્ઞાની બુદ્ધ્વાનિલં સમ્યક્ પુષ્પં હસ્તાત્પ્રપાતયેત;
મૃતજીવિતવિજ્ઞાને તતઃ કુર્વીત નિશ્ચયમ્. ૨૩૨

ત્વરિતો વરુણે લાભશ્ચિરેણ તુ પુરંદરે;
જાયતે પવને સ્વલ્પઃ સિદ્ધોપ્યગ્નૌ વિનશ્યતિ. ૨૩૩

આયાતિ વરુણે યાતઃ તત્રૈવાસ્તે સુખં ક્ષિતૌ;
પ્રયાતે પવનેઽન્યત્ર મૃત ઈત્યનલે વદેત્. ૨૩૪

દહને યુદ્ધપૃચ્છાયાં યુદ્ધભંગશ્ચ દારુણઃ;
મૃત્યુઃ સૈન્યવિનાશો વા પવને જાયતે પુનઃ. ૨૩૫

મહેંદ્રે વિજયો યુદ્ધે વારુણે વાંછિતાધિકઃ;
રિપુભંગેન સંધિર્વા સ્વસિદ્ધિપરિસૂચકઃ. ૨૩૬

ભૌમે વર્ષતિ પર્જન્યો વરુણે તુ મનોમતમ્;
પવને દુર્દિનાભોદૌ વહ્નૌ વૃષ્ટિઃ ક્વિત્યપિ. ૨૩૭

વરુણે શસ્યનિષ્પત્તિરતિશ્લાઘ્યા પુરંદરે;
મધ્યસ્થા પવને ચ સ્યાન્ન સ્વલ્પાપિ હુતાશને. ૨૩૮

મહેંદ્રવરુણૌ શસ્તૌ ગર્ભપ્રશ્ને સુતપ્રદૌ;
સમીરદહનૌ સ્ત્રીદૌ શૂન્યં ગર્ભસ્ય નાશકમ્. ૨૩૯

ગૃહે રાજકુલાદ્યૌ ચ પ્રવેશે નિર્ગમેઽથવા;
પૂર્ણાંગપાદં પુરતઃ કુર્વતઃ સ્યાદભીપ્સિતમ્. ૨૪૦

ગુરુમંધુનૃપામાત્યા અન્યેઽપીપ્સિતદાયિનઃ;
પૂર્ણાંગે ખલુ કર્તવ્યાઃ કાર્યસિદ્ધિમભીપ્સતા. ૨૪૧

આસને શયને વાપિ પૂર્ણાંગે વિનિવેશિતાઃ;
વશીભવંતિ કામિન્યો ન કાર્મણમતઃ પરમ્. ૨૪૨

અરિચૌરાધમર્ણાદ્યા અન્યેઽપ્યુત્પાતવિગ્રહાઃ;
કર્તવ્યાઃ ખલુ રિક્તાંગે જયલાભસુખાર્થિભિઃ. ૨૪૩

પ્રતિપક્ષપ્રહારેભ્યઃ પૂર્ણાંગં યોઽભિરક્ષતિ;
ન તસ્ય રિપુભિઃ શક્તિર્બલિષ્ટૈરપિ હન્યતે. ૨૪૪

વહંતીં નાસિકાં વામાં દક્ષિણાં ચાભિસંસ્થિતઃ;
પૃચ્છેદ્યદિ તદા પુત્રો રિક્તાયાં તુ સુતા ભવેત. ૨૪૫

સુષુમ્ણાવાહભાગે દ્વૌ:શિશૂ રિક્તે નપુંસકમ્;
સંક્રાંતૌ ગર્ભહાનિઃ સ્યાત્ સમે ક્ષેમમસંશયમ્. ૨૪૬

ચંદ્રે સ્ત્રી પુરુષઃ સૂર્યે મધ્યભાગે નપુંસકમ્;
પ્રશ્નકાલે તુ વિજ્ઞેયમિતિ કૈશ્ચિન્નિગદ્યતે. ૨૪૭

યદા ન જ્ઞાયતે સમ્યક્ પવનઃ સંચરન્નપિ;
પીતશ્વેતારુણશ્યામૈર્નિશ્ચેતવ્યાઃ સબિંદુભિઃ. ૨૪૮

અંગુષ્ઠાભ્યાં શ્રુતીમધ્યાંગુલીભ્યાં નાસિકાપુટે;
અંત્યોપાંત્યાંગુલીભિશ્ચ પિધાય વદનાંબુજમ્. ૨૪૯

કોણાવક્ષણોનિપીડ્યાદ્યાંગુલીભ્યાં શ્વાસરોધતઃ;
યથાવર્ણં નિરીક્ષેત બિંદુમવ્યગ્રમાનસઃ. [યુગ્મમ્] ૨૫૦

પીતેન બિંદુના ભૌમં સિતેન વરુણં પુનઃ;
કૃષ્ણેન પવનં વિદ્યાદરુણેન હુતાશનમ્. ૨૫૧

નિરુરુત્સેદ્ વહન્તીં યાં વામાં વા દક્ષિણામથ;
તદંગં પીડયેત્સદ્યો યથા નાડીતરા વહેત્. ૨૫૨

અગ્રે વામવિભાગે હિ શશિક્ષેત્રં પ્રચક્ષતે;
પૃષ્ટે દક્ષિણભાગે તુ રવિક્ષેત્રં મનીષિણઃ. ૨૫૩

લાભાલાભૌ સુખં દુઃખં જીવિતં મરણં તથા;
વિદન્તિ વિરલાઃ સમ્યગ્ વાયુસંચારવેદિનઃ. ૨૫૪

અખિલં વાયુજન્મેદં સામર્થ્યં તસ્ય જાયતે;
કર્તું નાડિવિશુદ્ધિં યઃ સમ્યગ્ જાનાત્યમૂઢધીઃ. ૨૫૫

નાભ્યબ્જકર્ણિકારૂઢં કલાબિંદુપવિત્રિતમ્;
રેફાકાંતં સ્ફુરદ્ભાસં હકારં પરિચિંતયેત્. ૨૫૬

તં તતશ્ચ તડિદ્વેગં સ્ફુલિંગાર્ચિઃશતાંચિતમ્;
રેચયેત્સૂર્યમાર્ગેણ પ્રાપયેચ્ચે નભસ્તલમ્. ૨૫૭

અમૃતૈઃ પ્લાવયન્તં તમવતાર્ય શનૈસ્તતઃ
ચન્દ્રાભં ચન્દ્રમાર્ગેણ નાભિપદ્મે નિવેશયેત્. ૨૫૮

નિષ્ક્રમં ચ પ્રવેશં ચ યથામાર્ગમનારતમ્;
કુર્વન્નેવં મહાભ્યાસો નાડિશુદ્ધિમવાપ્નુયાત્. ૨૫૯

નાડિશુદ્ધાવિતિ પ્રાજ્ઞઃ સંપન્નાભ્યાસકૌશલઃ;
સ્વેચ્છયા ઘટયેદ્ વાયું પુટયોસ્તત્ક્ષણાદપિ. ૨૬૦

દ્વે એવ ઘટિકે સાર્ધે એકસ્યામવતિષ્ઠતે;
તામુત્સૃજ્યાપરાં નાડિમધિતિષ્ઠતિ મારુતઃ. ૨૬૧

ષટ્ શતાભ્યધિકાન્યાહુઃ સહસ્રાણ્યેકવિંશતિમ્;
અહોરાત્રે નરિ સ્વસ્થે પ્રાણવાયોર્ગમાગમમ્. ૨૬૨

મુગ્ધધીર્યઃ સમીરસ્ય સંક્રાંતિમપિ વેત્તિ ન;
તત્ત્વનિર્ણયવાર્તાં સ કથં કર્તું પ્રવર્તતે. ૨૬૩

પૂરિતં પૂરકેણાધોમુખં હૃત્પદ્મમુન્મિષેત્;
ઊર્ધ્વશ્રોતો ભવેત્તચ્ચ કુંભકેન પ્રબોધિતમ્. ૨૬૪

આક્ષિપ્ય રેચકેણાથ કર્ષેદ્વાયું હૃદંબુજાત્;
ઊર્ધ્વશ્રોતેઃ પથગ્રંથિં ભિત્ત્વા બ્રહ્મપુરં નયેત્. ૨૬૫

બ્રહ્મરંધ્રાન્નિષ્ક્રમ્ય યોગીકૃતકુતૂહલઃ ;
સમાધિતોડર્કતૂલેષુ વેધં કુર્યાચ્છનૈઃ શનૈઃ. ૨૬૬

મુહુસ્તત્ર કૃતાભ્યાસો માલતીમુકુલાદિષુ;
સ્થિરલક્ષ્યતયા વેધં સદા કુર્યાદતંદ્રિતઃ. ૨૬૭

દૃઢાભ્યાસસ્તતઃ કુર્યાદ્ વેધં વરુણવાયુના;
કર્પૂરાગરુકુષ્ઠાદિ ગંધદ્રવ્યેષુ સર્વતઃ. ૨૬૮

એતેષુ લબ્ધલક્ષોડથ વાયુસંયોજને પટુઃ;
પક્ષિકાયેષુ સૂક્ષ્મેષુ વિદધ્યાદ્વેધમુદ્યતઃ. ૨૬૯

પતંગભૃંગકાયેષુ જાતાભ્યાસો મૃગેષ્વપિ;
અનન્યમાનસો ધીરઃ સંચરેદ્વિજિતેંદ્રિયઃ. ૨૭૦

નરાડશ્વકરિકાયેષુ પ્રવિશન્નિઃસરન્નિતિ;
કુર્વીત સંક્રમં પુસ્તોપલરૂપેષ્વપિ ક્રમાત્. ૨૭૧

એવં પરાસુદેહેષુ પ્રવિશેદ્વામનાસયા;
જીવદ્દેહપ્રવેશસ્તુ નોચ્યતે પાપશંકયા. ૨૭૨

બ્રહ્મરંધ્રેણ નિર્ગત્ય પ્રવિશ્યાપાનવર્ત્મના;
શ્રિત્વા નાભ્યંબુજં યાયાત્ હૃદંભોજં સુષુમ્ણયા. ૨૭૩

તત્ર તત્પ્રાણસંચારં નિરુંધ્યાન્નિજવાયુના;
યાવદ્દેહાત્તતો દેહી ગતચેષ્ટો વિનિઃપતેત્. ૨૭૪

તેન દેહે વિનિર્મુક્તે પ્રાદુર્ભૂતેંદ્રિયક્રિયઃ;
વર્ત્તેત સર્વકાર્યેષુ સ્વદેહ ઈવ યોગવિત્. ૨૭૫

દિનાર્ધં વા દિનં ચેતિ ક્રીડેત્પરપુરે સુધીઃ;
અનેન વિધિના ભૂયઃ પ્રવિશેદાત્મનઃ પુરમ્. ૨૭૬

ક્રમેણૈવં પરપુરપ્રવેશાભ્યાસશક્તિતઃ;
વિમુક્ત ઇવ નિર્લેપઃ સ્વેચ્છયા સંચરેત્સુધીઃ ૨૭૭

ષષ્ઠ પ્રકાશ

ઇહ ચાયં પરપુર-પ્રવેશશ્ચિત્રમાત્રકૃત્;
સિધ્યેન્ન વા પ્રયાસેન કાલેન મહતાપિ હિ. ૧

જિત્વાપિ પવનં નાનાકરણૈઃ ક્લેશકારણૈઃ;
નાડીપ્રચારમાયત્તં વિધાયાપિ વપુર્ગતમ્. ૨

અશ્રદ્ધેયં પરપુરે સાધયિત્વાપિ સંક્રમમ્;
વિજ્ઞાનૈકપ્રસક્તસ્ય મોક્ષમાર્ગો ન સિધ્યતિ. ૩

તન્નામ્નોતિ મનઃસ્વાસ્થ્યં પ્રાણાયામૈઃ કદર્થિતમ્;
પ્રાણસ્યાયમને પીડા તસ્યાં સ્યાચ્ચિત્તવિપ્લવઃ. ૪

પૂરણે કુંભને ચૈવ રેચને ચ પરિશ્રમઃ;
ચિત્તસંક્લેશકરણાન્મુક્તેઃ પ્રત્યૂહકારણમ્. ૫

ઇંદ્રિયૈઃ સમમાકૃષ્ય વિષયેભ્યઃ પ્રશાંતધીઃ;
ધર્મધ્યાનકૃતે પશ્ચાન્મનઃ કુર્વીત નિશ્ચલમ્. ૬

નાભિહૃદયનાસાગ્ર-ભાલભ્રૂતાલુદૃષ્ટયઃ;
મુખં કર્ણૌ શિરશ્ચેતિ ધ્યાનસ્થાનાન્યકીર્તયન્. ૭

એષામેકત્ર કુત્રાપિ સ્થાને સ્થાપયતો મનઃ;
ઉત્પદ્યંતે સ્વસંવિત્તેર્હવઃ પ્રત્યયાઃ કિલ. ૮

સપ્તમ પ્રકાશ

ધ્યાનં વિધિત્સા ર્જ્ઞેયં ચ ધ્યાતા ધ્યેયં તથા ફલમ્;
સિધ્યંતિ નહિ સામગ્રીં વિના કાર્યાણિ કર્હિચિત્. ૧

અમુંચન્ પ્રાણનાશેપિ સંયમૈકધુરીણતામ્;
પરમધ્યાત્મવત્પશ્યન્ સ્વસ્વરૂપાડપરિચ્યુતઃ. ૨

ઉપતાપમસંપ્રાપ્તઃ શીતવાતાતપાદિભિઃ;
પિપાસુરમરીકારિ યોગામૃતરસાયનમ્. ૩

રાગાદિભિરનાક્રાંતં ક્રોધાદિભિરદૂષિતમ્;
આત્મારામં મનઃ કુર્વન્ નિર્લેપઃ સર્વકર્મસુ. ૪

વિરતઃ કામભોગેભ્યઃ સ્વશરીરેપિ નિઃસ્પૃહઃ;
સંવેગહૃદનિર્મગ્નઃ સર્વત્ર સમતાં શ્રયન્. ૫

નરેંદ્રે વા દરિદ્રે વા તુલ્યકલ્યાણકામનઃ;
અમાત્રકરુણાપાત્રં ભવસૌખ્યપરાઙ્મુખઃ. ૬

સુમેરુરિવ નિષ્કંપઃ શશીવાનંદદાયકઃ;
સમીર ઇવ નિઃસંગઃ સુધીર્ધ્યાતા પ્રશસ્યતે. ૭

પિંડસ્થં ચ પદસ્થં ચ રૂપસ્થં રૂપવર્જિતમ્;
ચતુર્ધા ધ્યેયમામ્નાતં ધ્યાનસ્યાડલંબનં બુધૈઃ. ૮

પાર્થિવી સ્યાદથાગ્નેયી મારુતી વારુણી તથા;
તત્ત્વભૂઃ પંચમી ચેતિ પિંડસ્થે પંચ ધારણાઃ. ૯

તિર્યગ્ લોકસમં ધ્યાયેત્ ક્ષીરાબ્ધિ તત્ર ચાંબુજમ્;
સહસ્રપત્રં સ્વર્ણાભં જંબૂદ્વીપસમં સ્મરેત્. ૧૦

તત્કેસરતતેરંતઃ સ્ફુરત્પિંગપ્રભાંચિતામ્;
સ્વર્ણાચલપ્રમાણાં ચ કર્ણિકાં પરિચિંતયેત્. ૧૧

શ્વેતસિંહાસનાડડસીનં કર્મનિર્મૂલનોદ્યતમ્;
આત્માનં ચિંતયેત્તત્ર પાર્થિવીધારણેત્યસૌ. ૧૨

વિચિંતયેત્તથા નાભૌ કમલં ષોડશચ્છદમ્;
કર્ણિકાયાં મહામંત્રં પ્રતિપત્રં સ્વરાવલીમ્. ૧૩

રેફબિંદુકલાક્રાંતં મહામંત્રે યદક્ષરમ્;
તસ્ય રેફાદ્વિનિર્યાંતીં શનૈર્ધૂમશિખાં સ્મરેત્. ૧૪

સ્ફુલિંગસંતતિં ધ્યાયેત્ જ્વાલામાલામનંતરમ્;
તતો જ્વાલાકલાપેન દહેત્પદ્મં હૃદિ સ્થિતમ્. ૧૫

તદષ્ટકર્મનિર્માણ-મષ્ટપત્રમધોમુખમ્;
દહત્યેવ મહામંત્રધ્યાનોત્થઃ પ્રબલાનલઃ. ૧૬

તતો દેહાદ્ બહિર્ધ્યાયેત્ ત્રસ્રં વહ્નિપુરં જ્વલન્;
સાંછિતં સ્વસ્તિકૈનાંતે વહ્નિબીજસમન્વિતમ્. ૧૭

દેહં પદ્મં ચ મંત્રાર્ચિરંત-ર્વહ્નિપુરં બહિઃ;
કૃત્વાડશુ ભસ્મસાચ્છાત્ર્યેત્ સ્યાદાગ્નેયીતિ ધારણા. ૧૮

તતસ્ત્રિભુવનાડભોગં પૂરયંતં સમીરણમ્;
ચાલયંતં ગિરીનબ્ધીન્ ક્ષોભયંતં વિચિંતયેત્. ૧૯

તચ્ચ ભસ્મરજસ્તેન શીઘ્રમુદ્ધૂય વાયુના;
દૃઢાભ્યાસઃ પ્રશાંતિં તમાનયેદિતિ મારુતી. ૨૦

સ્મરેદ્વર્ષત્સુધાસારૈર્ધનમાલાકુલં નભઃ;
તતોડર્ધેન્દુસમાક્રાંતં મંડલં વારુણાંકિતમ્. ૨૧

નભસ્તલં સુધાંભોભિઃ પ્લાવયંસ્તત્પુરં તતઃ;
તદ્રજઃ કાયસંભૂતં ક્ષાલયેદિતિ વારુણી. ૨૨

સપ્તધાતુવિનાભૂતં પૂર્ણેન્દુવિશદદ્યુતિમ્;
સર્વજ્ઞકલ્પમાત્માનં શુદ્ધબુદ્ધિઃ સ્મરેત્તતઃ. ૨૩

તતઃ સિંહાસનારૂઢં સર્વાતિશયભાસુરમ્;
વિધ્વસ્તાશેષકર્માણું કલ્યાણમહિમાન્વિતમ્. ૨૪

સ્વાંગગર્ભે નિરાકારં સંસ્મરેદિતિ તત્ત્વભૂઃ;
સાભ્યાસ ઇતિ પિંડસ્થે યોગી શિવસુખં ભજેત્. ૨૫

અશ્રાંતમિતિ પિંડસ્થે કૃતાભ્યાસસ્ય યોગિનઃ;
પ્રભવંતિ ન દુર્વિદ્યા મંત્રમંડલશક્તયઃ. ૨૬

શાકિન્યઃ ક્ષુદ્રયોગિન્યઃ પિશાચાઃ પિશિતાશિનઃ;
ત્રસ્યંતિ તત્ક્ષણાદેવ તસ્ય તેજોઽસહિષ્ણવઃ. ૨૭

દુષ્ટાઃ કરટિનઃ સિંહાઃ શરભાઃ પન્નગા અપિ;
જિઘાંસવોઽપિ તિષ્ઠંતિ સ્તંભિતા ઇવ દૂરતઃ. ૨૮

અષ્ટમ પ્રકાશ

યત્પદાનિ પવિત્રાણિ સમાલંબ્ય વિધીયતે;
તત્પદસ્થં સમામ્યાતં ધ્યાનં સિદ્ધાંતપારગૈઃ. ૧

તત્ર ષોડશપત્રાઢ્યે નાભિકંદગતેંબુજે;
સ્વરમાલાં યથાપત્રં ભ્રમંતીં પરિચિંતયેત્. ૨

ચતુર્વિંશતિપત્રં ચ હૃદિ પદ્મં સકર્ણિકમ્;
વર્ણાન્યથાક્રમં તત્ર ચિંતયેત્પંચવિંશતિમ્. ૩

વક્ત્રાબ્જેઽષ્ટદલે વર્ણાષ્ટકમન્યત્તતઃ સ્મરેત્;
સંસ્મરન્ માતૃકામેવં સ્યાચ્છ્રુતજ્ઞાનપારગઃ. ૪

ધ્યાયતોઽનાદિસંસિદ્ધાન્ વર્ણાનેતાન્યથાવિધિ;
નષ્ટાદિવિષયંજ્ઞાનં ધ્યાતુરુત્પદ્યતે ક્ષણાત્. ૫

અથવા નાભિકંદાધઃ પદ્મમષ્ટદલં સ્મરેત્;
સ્વરાલિકેસરં રમ્યં વર્ગાષ્ટકયુતૈર્દલૈઃ. ૬

દલસંધિષુ સર્વેષુ સિદ્ધસ્તુતિવિરાજિતમ્;
દલાગ્રેષુ સમગ્રેષુ માયાપ્રણવપાવિતમ્. ૭

તસ્યાંતરંતિમં વર્ણમાદ્યવર્ણપુરસ્કૃતમ્;
રેફાક્રાંતં કલાબિંદુરમ્યં પ્રાલેયનિર્મલમ્. ૮

અર્હમિત્યક્ષરં પ્રાણપ્રાંતસંસ્પર્શિ પાવનમ્;
હ્રસ્વં દીર્ઘં પ્લુતં સૂક્ષ્મમતિસૂક્ષ્મં તતઃ પરમ્. ૯

ગ્રંથીન્ વિદારયન્નાભિકંઠહૃદ્ઘંટિકાદિકાન્;
સુસૂક્ષ્મધ્વનિના મધ્યમાર્ગયાયિ સ્મરેત્તતઃ. ૧૦

અથ તસ્યાંતરાત્માનં પ્લાવ્યમાનં વિચિંતયેત્;
બિંદુતપ્તકલાનિર્યત્ક્ષીરગૌરામૃતોર્મિભિઃ. ૧૧

તતઃ સુધાસરઃ સૂતષોડશાબ્જદલોદરૈ;
આત્માનં ન્યસ્ય પત્રેષુ વિદ્યાદેવીશ્ચ ષોડશ. ૧૨

સ્ફુરત્ સ્ફટિકભૃંગારક્ષરત્ક્ષીરસિતામૃતૈઃ;
આલિરાપ્લાવ્યમાનં સ્વં ચિરં ચિત્તે વિચિંતયેત્. ૧૩

અથાસ્ય મંત્રરાજસ્યાભિધેયં પરમેષ્ઠિનમ્;
અર્હંતં મૂર્ધ્નિ ધ્યાયેત્ શુદ્ધસ્ફટિકનિર્મલમ્. ૧૪

સદ્ધ્યાનાવેશતઃ સોઽહં સોઽહમિત્યાડડલપન્મુહુઃ;
નિઃશંકમેકતાં વિદ્યાદાત્મનઃ પરમાત્મનઃ. ૧૫

તતો નીરાગમદ્વેષમમોહં સર્વદર્શિનમ્;
સુરાર્ચ્યં સમવસૃતૌ કુર્વાણં ધર્મદેશનામ્. ૧૬

ધ્યાયન્નાત્માનમેવેત્થમભિન્નં પરમાત્મના;
લભતે પરમાત્મત્વં ધ્યાની નિર્ધૂતકલ્મષઃ. ૧૭

યદ્વા મંત્રાધિપં ધીમાન્ ઊર્ધ્વાડધોરેફસંયુતમ્;
કલાબિંદુસમાક્રાંતમનાહતયુતં તથા. ૧૮

કનકાંભોજગર્ભસ્થં સાંદ્રચંદ્રાંશુનિર્મલમ્;
ગગને સંચરંતં ચ વ્યાપ્નુવંતં દિશઃ સ્મરેત્. ૧૯

તતો વિશંતં વક્ત્રાબ્જે ભ્રમંતં ભ્રૂલતાંતરે;
સ્ફુરંતં નેત્રપત્રેષુ તિષ્ઠંતં ભાલમંડલે. ૨૦

નિર્યાંતં તાલુરંધ્રેણ સ્રવંતં ચ સુધારસમ્;
સ્પર્ધમાનં શશાંકેન સ્ફુરંતં જ્યોતિરંતરે. ૨૧

સંચરંતં નભોભાગે યોજયંતં શિવશ્રિયા;
સર્વાવયવસંપૂર્ણં કુંભકેન વિચિંતયેત્. ૨૨

અકારાદિહકારાંતં રેફમધ્યં સબિંદુકમ્;
તદેવ પરમં તત્ત્વં યો જાનાતિ સ તત્ત્વવિત્. ૨૩

મહાતત્ત્વમિદં યોગી યદૈવ ધ્યાયતિ સ્થિરઃ;
તદૈવાનંદસંપદ્ભૂ-ર્મુક્તિશ્રીરુપતિષ્ઠતે. ૨૪

રેફબિંદુકલાહીનં શુભ્રં ધ્યાયેત્તતોઽક્ષરમ્;
તતોઽનક્ષરતાં પ્રાપ્તમનુચ્ચાર્યં વિચિંતયેત્. ૨૫

નિશાકરકલાકારં સૂક્ષ્મં ભાસ્કરભાસ્વરમ્;
અનાહતાભિધં દેવં વિસ્ફુરંતં વિચિંતયેત્. ૨૬

તદેવ ચ ક્રમાત્સૂક્ષ્મં ધ્યાયેદ્બાલાગ્રસંનિભમ્;
ક્ષણમવ્યક્તમીક્ષેત જગજ્જ્યોતિર્મયં તતઃ. ૨૭

પ્રચાવ્ય માનસં લક્ષ્યાદલક્ષ્યે દધતઃ સ્થિરમ્;
જ્યોતિરક્ષયમત્યક્ષમંતરુન્મીલતિ ક્રમાત્. ૨૮

ઇતિ લક્ષ્યં સમાલંબ્ય લક્ષાભાવઃ પ્રકાશિતઃ;
નિષણ્ણમનસસ્તત્ર સિધ્યત્યભિમતં મુનેઃ. ૨૯

તથા હૃત્પદ્મમધ્યસ્થં શબ્દબ્રહ્મૈકકારણમ્;
સ્વરવ્યંજનસંવીતં વાચકં પરમેષ્ઠિનઃ. ૩૦

મૂર્દ્ધસંસ્થિતશીતાંશુ કલામૃતરસપ્લુતમ્;
કુંભકેન મહામંત્રં પ્રણવં પરિચિંતયેત્. ૩૧

પીતં સ્તંભેઽરુણં વશ્યે ક્ષોભણે વિદ્રુમપ્રભમ્;
કૃષ્ણં વિદ્વેષણે ધ્યાયેત્ કર્મઘાતે શશિપ્રભમ્. ૩૨

તથા પુણ્યતમં મંત્રં જગત્ત્રિતયપાવનમ્;
યોગો પંચપરમેષ્ઠિનમસ્કાર વિચિંતયેત્. ૩૩

અષ્ટપત્રે સિતાંભુજે કર્ણિકાયાં કૃતસ્થિતિમ્;
આદ્યં સપ્તાક્ષરં મંત્રં પવિત્રં ચિંતયેત્તતઃ. ૩૪

સિદ્ધાદિકચતુષ્કં ચ દિક્પત્રેષુ યથાક્રમમ્;
ચૂલાપાદ્યચતુષ્કં ચ વિદિક્પત્રેષુ ચિંતયેત્. ૩૫

ત્રિશુદ્ધ્યા ચિંતયંસ્તસ્ય શતમષ્ટોત્તરં મુનિઃ;
ભુંજાનોપિ લભેતૈવ ચતુર્થતપસઃ ફલમ્. ૩૬

એનમેવ મહામંત્રં સમારાધ્યેહ યોગિનઃ;
ત્રિલોક્યાપિ મહીયંતેઽધિગતાઃ પરમાં શ્રિયમ્. ૩૭

કૃત્વા પાપસહસ્રાણિ હત્વા જંતુશતાનિ ચ;
અમું મંત્રં સમારાધ્ય તિર્યંચોઽપિ દિવં ગતાઃ. ૩૮

ગુરુપંચકનામોત્થા વિદ્યા સ્યાત્ ષોડશાક્ષરી;
જપન્ શતદ્વયં તસ્યાશ્ચતુર્થસ્યાપ્નુયાત્ફલમ્. ૩૯

શતાનિ ત્રીણિ ષટ્વર્ણં ચત્વારિ ચતુરક્ષરમ્;
પંચવર્ણં જપન્ યોગી ચતુર્થં ફલમશ્નુતે. ૪૦

પ્રવૃત્તિહેતુરેવૈતદમીષાં કથિતં ફલમ્;
ફલં સ્વર્ગાપવર્ગૌ તુ વદંતિ પરમાર્હતઃ. ૪૧

પંચવર્ણમયી પંચ તત્ત્વવિદ્યોદ્ધૃતા શ્રુતાત્;
અભ્યસ્યમાના સતતં ભવક્લેશં નિરસ્યતિ. ૪૨

મંગલોત્તમશરણપદાન્યડવ્યગ્રમાનસઃ;
ચતુઃ સમાશ્રયાણ્યેવ સ્મરન્ મોક્ષં પ્રપદ્યતે. ૪૩

મુક્તિસૌખ્યપ્રદાં ધ્યાયેદ્વિદ્યાં પંચદશાક્ષરામ્;
સર્વજ્ઞાભં સ્મરેન્મંત્રં સર્વજ્ઞાનપ્રકાશકમ્. ૪૪

વક્તું ન કશ્ચિદપ્યસ્ય પ્રભાવં સર્વતઃ ક્ષમઃ;
સમં ભગવતા સામ્યં સર્વજ્ઞેન વિભર્તિ યઃ. ૪૫

યદીચ્છેદ્ ભવદાવાગ્નેઃ સમુચ્છેદં ક્ષણાદપિ;
સ્મરેત્તદાઽઽદિમંત્રસ્ય વર્ણસપ્તકમાદિમમ્. ૪૬

પંચવર્ણં સ્મરેન્મંત્ર કર્મનિર્ઘાતકં તથા;
વર્ણમાલાંચિતં મંત્રં ધ્યાયેત્ સર્વાભયપ્રદમ્. ૪૭

ધ્યાયેત્ સિતાબ્જં વક્ત્રાંતરષ્ટવર્ગીં દલાષ્ટકે;
ૐ નમો અરિહંતાણમિતિ વર્ણાનપિ ક્રમાત્. ૪૮

કેસરાલીં સ્વરમયીં સુધાબિંદુવિભૂષિતામ્;
કર્ણિકાં કર્ણિકાયાં ચ ચંદ્રબિંબાત્સમાપતત્. ૪૯

સંચરમાણં વક્ત્રેણ પ્રભામંડલમધ્યગમ્;
સુધાદીધિતિસંકાશં માયાબીજં વિચિંતયેત્. ૫૦

તતો ભ્રમંતં પત્રેષુ સંચરંતં નભસ્તલે;
ધ્વંસયંતં મનોધ્વાંતં સ્રવંતં ચ સુધાસરમ્. ૫૧

તાલુરંધ્રેણ ગચ્છંતં લસંતં ભ્રૂલતાંતરે;
ત્રૈલોક્યાડચિંત્યમાહાત્મ્યં જ્યોતિર્મયમવાપ્નુતમ્. ૫૨

ઇત્યડમું ધ્યાયતો મંત્રં પુણ્યમેકાગ્રમાનસમ્;
વાઙ્મનોમલમુક્તસ્ય શ્રુતજ્ઞાનં પ્રકાશતે. ૫૩

માસૈઃ ષડ્ભિઃ કૃતાભ્યાસઃ સ્થિરીભૂતમનાસ્ततઃ;
નિઃસરંતીં મુખાલોનાચ્છિખાં ધૂમસ્ય પશ્યતિ. ૫૪

સંવત્સરં કૃતાભ્યાસસ્તતો જ્વાલાં વિલોકતે;
ततઃ સંજાતસંવેગઃ સર્વજ્ઞમુખપંકજમ્. ૫૫

સ્ફુરત્કલ્યાણમાહાત્મ્યં સંપન્નાતિશયં ततઃ;
ભામંડલગતં સાક્ષાદ્વિ સર્વજ્ઞમીક્ષતે. ૫૬

ततઃ સ્થિરીકૃતસ્વાંતસ્તત્ર સંજાતનિશ્ચયઃ;
મુક્ત્વા સંસારકાંતારમધ્યાસ્તે સિદ્ધિમંદિરમ્. ૫૭

શશિબિંબાદિવોદ્ભૂતાં સ્રવંતીમમૃતં સદા;
વિદ્યાં ક્ષિમિતિ ભાલસ્થાં ધ્યાયેત્કલ્યાણકારણામ્. ૫૮

ક્ષીરાંભોધેર્વિનિર્યાંતીં પ્લાવયંતીં સુધાંબુભિઃ;
ભાલે શશિકલાં ધ્યાયેત્ સિદ્ધિસોપાનપદ્ધતિમ્. ૫૯

અસ્યાઃ સ્મરણમાત્રેણ ત્રુટ્યદ્ભવનિબંધનઃ;
પ્રયાતિ પરમાનંદકારણું પદમવ્યયમ્. ૬૦

નાસાગ્રે પ્રણવઃ શૂન્યમનાહતમિતિ ત્રયમ્;
ધ્યાયન્ ગુણાષ્ટકં લબ્ધ્વા જ્ઞાનમાપ્નોતિ નિર્મલમ્. ૬૧

શંખકુંદશશાંકાભાંસ્ત્રીનમૂન્ ધ્યાયતઃ સદા;
સમગ્રવિષયજ્ઞાનપ્રાગલ્ભ્યં જાયતે નૃણામ્. ૬૨

દ્વિપાર્શ્વપ્રણવદ્વંદ્વં પ્રાંતયોર્માયયાવૃતમ્;
સોહં મધ્યેઽધિમૂર્ધ્નાં હસ્ત્રીંકારં વિચિંતયેત્. ૬૩

કામધેનુમિવાડચિંત્યફલસંપાદનક્ષમામ્;
અનવદ્યાં જપેદ્વિદ્યાં ગણભૃદ્વદનોદ્ગતામ્. ૬૪

ષટ્ કોણેઽપ્રતિચક્રે ફડિતિ પ્રત્યેકમક્ષરમ્;
સવ્યે ન્યસ્યેદ્વિચક્રાય સ્વાહા બાહ્યેઽપસવ્યતઃ. ૬૫

ભૂતાંતં બિંદુસંયુક્તં તન્મધ્યે ન્યસ્ય ચિંતયેત્;
નમો જિણાણમિત્યાદ્યૈ-રૌં પૂર્વૈર્વેષ્ટયેદ્બહિઃ. ૬૬

અષ્ટપત્રેંબુજે ધ્યાયેદાત્માનં દીપ્તતેજસમ્;
પ્રણવાદ્યસ્ય મંત્રસ્ય વર્ણાન્ પત્રેષુ ચ ક્રમાત્. ૬૭

પૂર્વાશાડભિમુખં પૂર્વમધિકૃત્યાડદિમં દલમ્;
એકાદશશતાન્યડષ્ટાક્ષરમંત્રં જપેત્તતઃ. ૬૮

પૂર્વાશાનુક્રમાદેવમુદ્દિશ્યાડન્યદલાન્યપિ;
અષ્ટરાત્રં જપેદ્યોગી સર્વપ્રત્યૂહશાંતયે. ૬૯

અષ્ટરાત્રે વ્યતિક્રાંતે કમલસ્યાંતવર્તિનઃ;
નિરૂપયતિ પત્રેષુ વર્ણાંનેતાનડનુક્રમમ્. ૭૦

ભીષણાઃ સિંહમાતંગરક્ષઃપ્રભૃતયઃ ક્ષણાત્;
શામ્યંતિ વ્યંતરાશ્ચાડન્યે ધ્યાનપ્રત્યૂહહેતવઃ. ૭૧

મંત્રઃ પ્રણવપૂર્વોયં ફલમૈહિકમિચ્છુભિઃ;
ધ્યેયઃ પ્રણવહીનસ્તુ નિર્વાણપદકાંક્ષિભિઃ. ૭૨

ચિંતયેદડન્યમપ્યેનં મંત્રં કર્મૌઘશાંતયે;
સ્મરેત્ સત્ત્વોપકારાય વિદ્યાં તાં પાપભક્ષિણીમ્. ૭૩

પ્રસીદતિ મનઃ સદ્યઃ પાપકાલુષ્યમુજ્ઝતિ;
પ્રભાવાડતિશયાદડસ્યા જ્ઞાનદીપઃ પ્રકાશતે. ૭૪

જ્ઞાનવદ્ભિઃ સમામ્નાતં વજ્રસ્વામ્યાદિભિઃ સ્ફુટમ્;
વિદ્યાવાદાત્સમુદ્ધૃત્ય બીજભૂતં શિવશ્રિયઃ ૭૫

જન્મદાવહુતાશસ્ય પ્રશાંતિનવવારિદમ્;
ગુરૂપદેશાદ્વિજ્ઞાય સિદ્ધચક્રં વિચિંતયેત્. ૭૬

નાભિપદ્મે સ્થિતં ધ્યાયેદકારં વિશ્વતો મુખમ્;
સિ વર્ણં મસ્તકાંભોજે આકારં વદનાંબુજે. ૭૭

ઉકારં હૃદયાંભોજે સાકારં કંઠપંકજે;
સર્વકલ્યાણકારીણિ બીજાન્યડન્યાન્યપિ સ્મરેત્. ૭૮

શ્રુતસિંધુસમુદ્ભૂતં અન્યદડપ્યક્ષરં પદમ્;
અશેષં ધ્યાયમાનં સ્યાન્નિર્વાણપદસિદ્ધયે. ૭૯

વીતરાગો ભવેદ્યોગી યત્કિંચિદપિ ચિંતયન્;
તદેવ ધ્યાનમામ્નાતમતોડન્યે ગ્રંથવિસ્તરાઃ. ૮૦

ઇતિ ગણધરધુર્યાવિષ્કૃતાદ્દુઃકૃતાનિ,
પ્રવચનજલરાશેસ્તત્ત્વરત્નાન્યડમૂનિ;
હૃદયમુકુરમધ્યે ધીમતામુલ્લસંતુ;
પ્રચિતભવશતોત્થક્લેશનિર્નાશહેતોઃ. ૮૧

નવમ પ્રકાશ

મોક્ષશ્રીસંમુખીનસ્ય વિધ્વસ્તાખિલકર્મણઃ;
ચતુર્મુખસ્ય નિઃશેષભુવનાડભયદાયિનઃ. ૧

ઇંદુમંડલસંકાશચ્છત્રત્રિતયશાલિનઃ;
લસદ્ભામંડલાલોગવિડંબિતવિવસ્વતઃ. ૨

દિવ્યદુંદુભિનિર્ઘોષગીતસામ્રાજ્યસંપદઃ;
રણદ્ઘંટિરેકૃઝંકારમુખરાડશોકશોભિનઃ ૩

સિંહાસનનિષણ્ણસ્ય વીજ્યમાનસ્ય ચામરૈઃ;
સુરાસુરશિરોરત્નદીપ્તપાદનખદ્યુતેઃ. ૪

દિવ્યપુષ્પોત્કરાડડકીર્ણસંકીર્ણપરિષદ્ભુવઃ;
ઉત્કંધરૈર્મૃગકુલૈઃ પીયમાનકલધ્વનેઃ ૫

શાંતવૈરૈભસિંહાદિસમુપાસિતસંનિધેઃ;
પ્રભોઃ સમવસરણસ્થિતસ્ય પરમેષ્ઠિનઃ. ૬

સર્વાતિશયયુક્તસ્ય કેવલજ્ઞાનભાસ્વતઃ;
અર્હંતો રૂપમાલંબ્ય ધ્યાનં રૂપસ્થમુચ્યતે. ૭

રાગદ્વેષમહામોહવિકારૈરકલંકિતમ્;
શાંત કાંત મનોહારિ સર્વલક્ષણલક્ષિતમ્. ૮

તીર્થિકૈરપરિજ્ઞાતયોગમુદ્રામનોરમમ્ ;
અક્ષોભ્યમદ્વયાનંદનિસ્પંદં દદદ્દભુતમ્. ૯

જિનેંદ્રપ્રતિમારૂપમપિ નિર્મલમાનસઃ;
નિર્નિમેષદૃશા ધ્યાયન્ રૂપસ્થધ્યાનવાન્ ભવેત્. ૧૦

યોગી ચાડભ્યાસયોગેન તન્મયત્વમુપાગતઃ;
સર્વજ્ઞીભૂતમાત્માનમવલોકયતિ સ્ફુટમ્. ૧૧

સર્વજ્ઞો ભગવાન્ યોયમહમેવાડસ્મિ સ ધ્રુવમ્;
એવં તન્મયતાં યાતઃ સર્વવેદીતિ મન્યતે. ૧૨

વીતરાગો વિમુચ્યેત વીતરાગં વિચિંતયન્ ;
રાગિણં તુ સમાલંબ્ય રાગી સ્યાત્ ક્ષોભણાદિકૃત. ૧૩

યેન યેન હિ ભાવેન યુજ્યતે યંત્રવાહકઃ;
તેન તન્મયતાં યાતિ વિશ્વરૂપો મણિર્યથા. ૧૪

નાડસદ્ધ્યાનાનિ સેવ્યાનિ કૌતુકેનાડપિ કિંત્વિહ;
સ્વનાશાયૈવ જાયંતે સેવ્યમાનાનિ તાનિ યત્. ૧૫

સિધ્યંતિ સિદ્ધયઃ સર્વાઃ સ્વયં મોક્ષાડવલંબિનામ્ ;
સંદિગ્ધા સિદ્ધિરન્યેષાં સ્વાર્થભ્રંશસ્તુ નિશ્ચિતઃ ૧૬

દશમ પ્રકાશ

અમૂર્તસ્ય ચિદાનંદરૂપસ્ય પરમાત્મનઃ;
નિરંજનસ્ય સિદ્ધસ્ય ધ્યાનં સ્યાદ્રૂપવર્જિતમ્. ૧

ઇત્યજસ્રં સ્મરન્ યોગી તત્સ્વરૂપાવલંબનઃ;
તન્મયત્વમવાપ્નોતિ ગ્રાહ્યગ્રાહકવર્જિતમ્. ૨

અનન્યશરણીભૂય સ તસ્મિન્ લીયતે તથા;
ધ્યાતૃધ્યાનોભયાભાવે ધ્યેયેનૈક્યં યથા વ્રજેત્. ૩

સોઽયં સમરસીભાવસ્તદેકીકરણં મતમ્;
આત્મા યદ્પૃથક્ત્વેન લીયતે પરમાત્મનિ. ૪

અલક્ષ્યં લક્ષ્યસંબંધાત્ સ્થૂલાત્ સૂક્ષ્મં વિચિંતયેત્;
સાલંબાચ્ચ નિરાલંબં તત્ત્વવિત્તત્ત્વમંજસા. ૫

એવં ચતુર્વિધધ્યાનામૃતમગ્નં મુનેર્મનઃ;
સાક્ષાત્કૃતજગત્તત્ત્વં વિધત્તે શુદ્ધિમાત્મનઃ. ૬

આજ્ઞાઽપાયવિપાકાનાં સંસ્થાનસ્ય ચ ચિંતનાત્;
ઇત્થં વા ધ્યેયભેદેન ધર્મધ્યાનં ચતુર્વિધમ્. ૭

આજ્ઞાં યત્ર પુરસ્કૃત્ય સર્વજ્ઞાનામબાધિતમ્;
તત્ત્વતશ્ચિંતયેદર્થાંસ્તદાજ્ઞાધ્યાનમુચ્યતે. ૮

સર્વજ્ઞવચનં સૂક્ષ્મં હન્યતે યન્ન હેતુભિઃ;
તદાજ્ઞારૂપમાદેયં ન મૃષાભાષિણો જિનાઃ. ૯

રાગદ્વેષકષાયાદ્યૈર્જંયમાનાન્ વિચિંતયેત્;
યત્રાપાયાંસ્તદપાયવિચયધ્યાનમિષ્યતે. ૧૦

ઐહિકામુષ્મિકાપાયપરિહારપરાયણઃ;
ततः प्रतिनिवर्तेत समंतात्पापकर्मणः ૧૧

પ્રતિક્ષણસમુદ્ભૂતો યત્ર કર્મફલોદયઃ;
ચિંત્યતે ચિત્રરૂપઃ સ વિપાકવિચયોદયઃ. ૧૨

યા સંપદાર્હતો યા ચ વિપદા નારકાત્મનઃ;
એકાતપત્રતા તત્ર પુણ્યાપુણ્યસ્ય કર્મણઃ. ૧૩

અનાદ્યંતસ્ય લોકસ્ય સ્થિત્યુત્પત્તિવ્યયાત્મનઃ;
આકૃતિં ચિંતયેદ્યત્ર સંસ્થાનવિચયઃ સ તુ. ૧૪

નાનાદ્રવ્યગતાનંતપર્યાયપરિવર્તનાત્ ;
સદ્ધાસક્તં મનો નૈવ રાગાદ્યાકુલતાં વ્રજેત્ . ૧૫

ધર્મધ્યાને ભવેદ્ભાવઃ ક્ષાયોપશમિકાદિકઃ;
લેશ્યાઃ ક્રમવિશુદ્ધાઃ સ્યુઃ પીતપદ્મસિતાઃ પુનઃ. ૧૬

અસ્મિન્નિતાંતવૈરાગ્યવ્યતિષંગતરંગિતે;
જાયતે દેહિનાં સૌખ્યં સ્વસંવેદ્યમતીંદ્રિયમ . ૧૭

ત્યક્તસંગાસ્તનું ત્યક્ત્વા ધર્મધ્યાનેન યોગિનઃ;
ગ્રૈવેયકાદિસ્વર્ગેષુ ભવંતિ ત્રિદશોત્તમાઃ. ૧૮

મહામહિમસૌભાગ્યં શરચ્ચંદ્રનિભપ્રભમ્ ;
પ્રાપ્નુવંતિ વપુસ્તત્ર સ્રગ્ભૂષાંબરભૂષિતમ્ . ૧૯

વિશિષ્ટવીર્યબોધાઢ્યં કામાર્ત્તિજ્વરવર્જિતમ્ ;
નિરંતરાયં સેવંતે સુખં ચાડનુપમં ચિરમ્ . ૨૦

ઇચ્છાસંપન્નસર્વાર્થમનોહારિસુખામૃતમ્ ;
નિર્વિઘ્નમુપભુંજાના ગતં જન્મ ન જાનતે. ૨૧

દિવ્યભોગાવસાને ચ ચ્યુત્વા ત્રિદિવતસ્ततઃ;
ઉત્તમેન શરીરેણાવતરંતિ મહીતલે. ૨૨

દિવ્યવંશે સમુત્પન્ના નિત્યોત્સવમનોરમાન્ ;
ભુંજતે વિવિધાન્ ભોગાનખંડિતમનોરથાઃ. ૨૩

તતો વિવેકમાશ્રિત્ય વિરજ્યાશેષભોગતઃ;
ધ્યાનેન ધ્વસ્તકર્માણુઃ પ્રયાંતિ પદમવ્યયમ્ . ૨૪

એકાદશ પ્રકાશ

સ્વર્ગાપવર્ગહેતુર્ધર્મધ્યાનમિતિ કીર્તિતં યાવત્;
અપવર્ગૈકનિદાનં શુક્લમતઃ કીર્ત્યતે ધ્યાનમ્. ૧

ઇદમાદિમસંહનના એવાલં પૂર્વવેદિનઃ કર્તુમ્;
સ્થિરતાં ન યાતિ ચિત્તં કથમપિ યત્સ્વલ્પસત્ત્વાનામ્. ૨

ધત્તે ન ખલુ સ્વાસ્થ્યં વ્યાકુલિતં તનુમતાં મનો વિષયૈઃ;
શુક્લધ્યાને તસ્માન્નાસ્ત્યધિકારોઽલ્પસારાણામ્. ૩

અનવચ્છિત્યામ્નાયઃ સમાગતોઽસ્યેતિ કીર્ત્યતેઽસ્માભિઃ;
દુષ્કરમધ્યાધુનિકૈઃ શુક્લધ્યાનં યથાશાસ્ત્રમ્. ૪

જ્ઞેયં નાનાત્વશ્રુતવિચારમેકશ્રુતવિચારં ચ;
સૂક્ષ્મક્રિયમુત્સન્નક્રિયમિતિ ભેદૈશ્ચતુર્ધા તત્. ૫

એકત્ર પર્યાયાણાં વિવિધનયાનુસરણં શ્રુતાદ્ દ્રવ્યે;
અર્થવ્યંજનયોગાંતરેષુ સંક્રમણયુક્તમાદ્યં તત્. ૬

એવં શ્રુતાનુસારાદેકત્વવિતર્કમેકપર્યાયે;
અર્થવ્યંજનયોગાંતરેષ્વસંક્રમણમન્મયત્તુ. ૭

નિર્વાણગમનસમયે કેવલિનો બાદરનિરુદ્ધયોગસ્ય;
સૂક્ષ્મક્રિયાપ્રતિપાતિ તૃતીયં કીર્તિતં શુક્લમ્. ૮

કેવલિનઃ શૈલેશીગતસ્ય શૈલવદકંપનીયસ્ય;
ઉત્સન્નક્રિયમપ્રતિપાતિ તુરીયં પરમશુક્લમ્. ૯

ત્રિયોગભાજનમાદ્યં સ્યાદપરમેકયોગાનામ્;
તનુયોગિનાં તૃતીયં નિર્યોગાણાં ચતુર્થં તુ. ૧૦

છદ્મસ્થિતસ્ય યદ્ધન્ મનઃ સ્થિરં ધ્યાનમુચ્યતે તજ્જ્ઞૈઃ,
નિશ્ચલમંગં તદ્વત્ કેવલિનાં કીર્તિતં ધ્યાનમ્. ૧૧

પૂર્વાભ્યાસાજ્જીવોપયોગતઃ કર્મજરણહેતોર્વા;
શબ્દાર્થબહુત્વાદ્વા જિનવચનાદ્વાપ્ય યોગિનો ધ્યાનમ્. ૧૨

આદ્યે શ્રુતાવલંબનપૂર્વે પૂર્વશ્રુતાર્થસંબંધાત્;
પૂર્વધરાણાં છદ્મસ્થયોગિનાં પ્રાયશો ધ્યાને. ૧૩

સકલાલંબનવિરહપ્રથિતે દ્વે ત્વંતિમે સમુદ્દિષ્ટે;
નિર્મલકેવલદૃષ્ટિજ્ઞાનાનાં ક્ષીણદોષાણામ. ૧૪

તત્ર શ્રુતાદ્ ગૃહીત્વૈકમર્થમર્થાદ્ વ્રજેચ્છબ્દમ્;
શબ્દાત્પુનરપ્યર્થં યોગાદ્યોગાંતરં ચ સુધીઃ. ૧૫

સંક્રામત્યડવિલંબિતમર્થપ્રભૃતિષુ તથા કિલ ધ્યાની;
વ્યાવર્તતે સ્વયમસૌ પુનરપિ તેન પ્રકારેણ. ૧૬

ઇતિ નાનાત્વે નિશિતાભ્યાસઃ સંજાયતે યદા યોગી;
આવિર્ભૂતાત્મગુણસ્તદૈકતાયા ભવેદ્યોગ્યઃ. ૧૭

ઉત્પાદસ્થિતિભંગાદિપર્યાયાણાં યદૈકયોગઃ સન્;
ધ્યાયતિ પર્યયમેકં તત્સ્યાદેકત્વમવિચારમ. ૧૮

ત્રિજગદ્વિષયં ધ્યાનાદણુસંસ્થં ધારયેત્ ક્રમેણ મનઃ;
વિષમિવ સર્વાંગગતં મંત્રબલાન્માંત્રિકો દંશે. ૧૯

અપસારિતેંધનભરઃશેષસ્તોકેંધનોડનલો જ્વલિતઃ;
તસ્માદપનીતો વા નિર્વાતિ યથા મનસ્તદ્વત. ૨૦

જ્વલતિ તતશ્ચ ધ્યાનજ્વલને ભૃશમુજ્જ્વલે યતીંદ્રસ્ય;
નિખિલાનિ વિલીયંતે ક્ષણમાત્રાદ્ ઘાતિકર્માણિ. ૨૧

જ્ઞાનાવરણીયં દૃષ્ટ્યાવરણું ચ મોહનીયં ચ;
વિલયં પ્રયાંતિ સહસા સહાંતરાયેણ કર્માણિ. ૨૨

સંપ્રાપ્ય કેવલજ્ઞાનદર્શને દુર્લભે તતો યોગી;
જાનાતિ પશ્યતિ તથા લોકાલોકં યથાવસ્થમ્. ૨૩

દેવસ્તદા સ ભગવાન્ સર્વજ્ઞઃ સર્વદર્શનંતગુણઃ;
વિહરત્યવનીવલયં સુરાસુરનરોરગૈઃ પ્રણુતઃ. ૨૪

વાગ્જ્યોત્સ્નયાખિલાન્યપિ વિબોધયંતિ ભવ્યજંતુકુમુદાનિ;
ઉન્મૂલયતિ ક્ષણતો મિથ્યાત્વં દ્રવ્યભાવગતમ્. ૨૫

તન્નામગ્રહમાત્રાદનાદિસંસારસંભવં દુઃખમ્;
ભવ્યાત્મનામશેષં પરિક્ષયં યાતિ સહસૈવ. ૨૬

અપિ કોટીશતસંખ્યાઃ સમુપાસિતુમાગતાઃ સુરનરાદ્યાઃ;
ક્ષેત્રે યોજનમાત્રે માંતિ તદાસ્ય પ્રભાવેણ. ૨૭

ત્રિદિવૌકસો મનુષ્યાસ્તિર્યંચોઽન્યેપ્યમુષ્ય બુધ્યંતે;
નિજનિજભાષાનુગતં વચનં ધર્માવબોધકરમ્. ૨૮

આયોજનશતમુગ્રા રોગાઃ શામ્યંતિ તત્પ્રભાવેણ;
ઉદયિનિ શીતમરીચાવિવ તાપરુજઃ ક્ષિતેઃ પરિતઃ. ૨૯

મારીતિદુર્ભિક્ષાડતિવૃષ્ટયનાવૃષ્ટિડમરવૈરાણિ;
ન ભવંત્યસ્મિન્ વિહરતિ સહસ્રરશ્મૌ તમાંસીવ. ૩૦

માર્ત્તંડમંડલશ્રીવિડંબિ ભામંડલં વિભોઃ પરિતઃ;
આવિર્ભવત્યનુવપુઃ પ્રકાશયન્ સર્વતોડપિ દિશઃ. ૩૧

સંચારયંતિ વિકચાન્યનુપાદન્યાસમાશુ કમલાનિ;
ભગવતિ વિહરતિ તસ્મિન્ કલ્યાણીભક્તયો દેવાઃ. ૩૨

અનુકૂલો વાતિ મરુત્ પ્રદક્ષિણં યાંત્યમુષ્ય શકુનાશ્ચ;
તરવોડપિ નમંતિ ભવંત્યધોમુખાઃ કંટકાશ્ચ તદા. ૩૩

આરક્તપલ્લવોડશોકપાદપઃ સ્મેરકુસુમગંધાઢ્યઃ;
પ્રકૃતસ્તુતિરિવ મધુકરવિરુતૈર્વિલસત્યુપરિ તસ્ય. ૩૪

ષડપિ સમકાલમૃતવો ભગવંતં તે તદોપતિષ્ઠંતે;
સ્મરસાહાય્યકકરણે પ્રાયશ્ચિત્તં ગ્રહીતુમિવ. ૩૫

અસ્ય પુરસ્તાન્નિનદન્ વિજૃંભતે દુંદુભિર્નભસિ તારમ્;
કુર્વાણો નિર્વાણપ્રયાણકલ્યાણમિવ સદ્યઃ. ૩૬

પંચાપિ ચેંદ્રિયાર્થાઃ ક્ષણાન્મનોજ્ઞીભવંતિ તદુપાંતે;
કો વા ન ગુણોત્કર્ષં સવિધો મહતામવાપ્નોતિ. ૩૭

અસ્ય નખરોમાણિ ચ વર્ધિષ્ણુન્યપિ નેહ પ્રવર્ધંતે;
ભવશતસંચિતકર્મચ્છેદં દૃષ્ટ્વેવ ભીતાનિ. ૩૮

શમયંતિ તદહ્યર્ણે રજાંસિ ગંધજલવૃષ્ટિભિર્દેવાઃ;
ઉન્નિદ્રકુસુમવૃષ્ટિભિરશેષતઃ સુરભયંતિ ભુવમ્. ૩૯

છત્રત્રયી પવિત્રા વિભોરુપરિ ભક્તિતસ્ત્રિદશરાજૈઃ;
ગંગાસ્રોતસ્ત્રિતયીવ ધાર્યંતે મંડલીકૃત્ય. ૪૦

અયમેક એવ નઃ પ્રભુરિત્યાખ્યાતું ભિડૌજસોન્નમિતઃ;
અંગુલિદંડ ઇવોચ્ચૈશ્ચકાસ્તિ રત્નધ્વજસ્તસ્ય. ૪૧

અસ્ય શરદિંદુદીધિતિચારુણિ ચ ચામરાણિ ધૂયંતે;
વદનારવિંદસંપાતિ રાજહંસભ્રમં દધતિ. ૪૨

પ્રકારાસ્ત્રય ઉચ્ચૈર્વિભાતિ સમવસરણસ્થિતસ્યાસ્યા;
કૃતવિગ્રહાણિ સમ્યક્ચારિત્રજ્ઞાનદર્શનાનીવ ૪૩

ચતુરાશાવર્ત્તિજનાન્ યુગપદ્દિવાનુગ્રહીતુકામસ્ય;
ચત્વારિ ભવંતિ મુખાન્યંગાનિ ચ ધર્મમુપદિશતઃ ૪૪

અભિવંદ્યમાનપાદઃ સુરાસુરનરોરગૈસ્તદા ભગવાન્;
સિંહાસનમધિતિષ્ઠતિ ભાસ્વાનિવ પૂર્વગિરિશૃંગમ્. ૪૫

તેજઃપુંજપ્રસરપ્રકાશિતાશેષદિક્ચક્રમસ્ય તદા;
ત્રૈલોક્યચક્રવર્ત્તિત્વચિહ્નમગ્રે ભવતિ ચક્રમ. ૪૬

ભવનપતિવિમાનપતિજ્યોતિષ્પતિવાનવ્યંતરાઃ સવિધે;
તિષ્ઠંતિ સમવસરણે જઘન્યતઃ કોટિપરિમાણાઃ ૪૭

તીર્થંકરનામસંજ્ઞં ન યસ્ય કર્માસ્તિ સોપિ યોગબલાત્;
ઉત્પન્નકેવલઃ સન્ સત્યાયુષિ બોધયત્યુર્વીમ્. ૪૮

સંપન્નકેવલજ્ઞાનદર્શનોંતર્મુહૂર્ત્તશેષાયુઃ;
અર્હતિ યોગી ધ્યાનં તૃતીયમપિ કર્તુમચિરેણ. ૪૯

આયુઃકર્મસકાશાદધિકાનિ સ્યુર્યદાન્યકર્માણિ;
તત્સામ્યાય તદોપક્રમતે યોગી સમુદ્ઘાતમ્. ૫૦

દંડકપાટે મંથાનકં ચ સમયત્રયેણ નિર્માય;
તુર્યે સમયે લોકં નિઃશેષં પૂરયેદ્ યોગી. ૫૧

સમયૈસ્તતશ્ચતુર્ભિર્નિવર્ત્તતે લોકપૂરણાદસ્માત્;
વિહિતાયુઃસમકર્મા ધ્યાની પ્રતિલોમમાર્ગેણ. ૫૨

શ્રીમાનચિંત્યવીર્યઃ શરીરયોગેડથ બાદરે સ્થિત્વા;
અચિરાદેવ હિ નિરુણદ્ધિ બાદરૌ વાઙ્મનસયોગૌ. ૫૩

સૂક્ષ્મેણ કાયયોગેન કાયયોગં સ બાદરં રુંધ્યાત્;
તસ્મિન્નનિરુદ્ધે સતિ શક્યો રોદ્ધું ન સૂક્ષ્મતનુયોગઃ ૫૪

વચનમનોયોગયુગં સૂક્ષ્મં નિરુણદ્ધિ સૂક્ષ્મતનુયોગાત્;
વિદધાતિ તતો ધ્યાનં સૂક્ષ્મક્રિયમસૂક્ષ્મતનુયોગમ્. ૫૫

તદનંતરં સમુચ્છિન્નક્રિયમાવિર્ભવેદયોગસ્ય;
અસ્યાંતે ક્ષીયંતે ત્વડઘાતિકર્માણિ ચત્વારિ. ૫૬

લઘુવર્ણપંચકોદ્ગિરણતુલ્યકાલમવાપ્ય શૈલેશીમ;
ક્ષપયતિ યુગપત્પરિતો વેદ્યાયુર્નામગોત્રાણિ. ૫૭

ઔદારિકતૈજસકાર્મણાનિ સંસારમૂલકારણાનિ;
હિત્વેહ ઋજુશ્રેણ્યા સમયેનૈકેન યાતિ લોકાંતમ. ૫૮

નોર્ધ્વમુપગ્રહવિરહાદધોપિ વા નૈવ ગૌરવાભાવાત;
યોગપ્રયોગવિગમાત્ન તિર્યગપિ તસ્ય ગતિરસ્તિ. ૫૯

લાઘવયોગાદ્ધૂમવદલાબુફલવચ્ચ સંગવિરહેણ;
બંધનવિરહાદ્ધેરંડવચ્ચ સિદ્ધસ્ય ગતિરૂર્ધ્વમ. ૬૦

સાદિકમનંતમનુપમમવ્યાબાધા સ્વભાવજં સૌખ્યમ;
પ્રાપ્તઃ સ કેવલજ્ઞાનદર્શનો મોદતે મુક્તઃ. ૬૧

દ્વાદશ પ્રકાશ

શ્રુતસિંધોર્ગુરુમુખતો યદધિગતં તદિહ દર્શિતં સમ્યક;
અનુભવસિદ્ધમિદાનીં પ્રકાશ્યતે તત્ત્વમિદમમલમ. ૧

ઇહ વિક્ષિપ્તં યાતાયાતં શ્લિષ્ટં તથા સુલીનં ચ;
ચેતશ્ચતુઃપ્રકારં તજ્જ્ઞાત્વમત્કારકારિ ભવેત. ૨

વિક્ષિપ્તં ચલમિષ્ટં યાતાયાતં ચ કિમપિ સાનંદમ;
પ્રથમાભ્યાસે ક્ષયમપિ વિકલ્પવિષયગ્રહં તત્સ્યાત. ૩

શ્લિષ્ટં સ્થિરરસાનંદં સુલીનમતિનિશ્ચલં પરાનંદમ;
તન્માત્રકવિષયગ્રહમુભયમપિ બુધૈસ્તદાત્માતમ. ૪

એવં ક્રમશોઽભ્યાસાવેશાદ્ધ્યાનં ભજેન્નિરાલંબમ્;
સમરસભાવં યાતઃ પરમાનંદં તતોનુભવેત્. ૫

બાહ્યાત્માનમપાસ્ય પ્રસક્તિભાજાંતરાત્મના યોગી;
સતતં પરમાત્માનં વિચિંતયેત્તન્મયત્વાય. ૬

આત્મધિયા સમુપાત્તઃ કાયાદિઃ કીર્ત્યતેઽત્ર બહિરાત્મા;
કાયાદ્દેઃ સમધિષ્ઠાયકો ભવત્યંતરાત્મા તુ. ૭

ચિદ્રૂપાનંદમયો નિઃશેષોપાધિવર્જિતઃ શુદ્ધઃ;
અત્યક્ષોઽનંતગુણઃ પરમાત્મા કીર્તિતસ્તજ્જ્ઞૈઃ. ૮

પૃથગાત્માનં કાયાત્પૃથક્ ચ વિદ્યાત્સદાત્મનઃ કાયમ્;
ઉભયોર્ભેદજ્ઞાતાઽઽત્મનિશ્ચયે ન સ્ખલેદ્ યોગી. ૯

અંતઃપિહિતજ્યોતિઃ સંતુષ્યત્યાત્મનોઽન્યતો મૂઢઃ;
તુષ્યત્યાત્મન્યેવ હિ બહિર્નિવૃત્તભ્રમો યોગી. ૧૦

પુંસામયત્નલભ્યં જ્ઞાનવતામવ્યયં પદં નૂનમ્;
યદાત્મન્યાત્મજ્ઞાનમાત્રમેતે સમીહંતે. ૧૧

શ્રયતે સુવર્ણભાવં સિદ્ધરસસ્ય સ્પર્શતો યથા લોહમ્;
આત્મધ્યાનાદાત્મા પરમાત્મત્વં તથાપ્નોતિ. ૧૨

જન્માંતરસંસ્કારાત્સ્વયમેવ કિલ પ્રકાશતે તત્ત્વમ્.
સુપ્તોત્થિતસ્ય પૂર્વં પ્રત્યયવન્નિરુપદેશમપિ. ૧૩

અથવા ગુરુપ્રસાદાદિહૈવ તત્ત્વં સમુન્મિષતિ નૂનમ્;
ગુરુચરણોપાસ્તિકૃતઃ પ્રશમભ્રુષઃ શુદ્ધચિત્તસ્ય. ૧૪

તત્ર પ્રથમે તત્વજ્ઞાને સંવાદકો ગુરુર્ભવતિ;
દર્શયિતા ત્વપરસ્મિન્ ગુરુમેવ સદા ભજેત્તસ્માત્. ૧૫

યદ્વત્સહસ્રકિરણઃ પ્રકાશકો નિચિતતિમિરમગ્નસ્ય;
તદ્વદ્ ગુરુરત્ર ભવેદજ્ઞાનધ્વાંતપતિતસ્ય. ૧૬

પ્રાણાયામપ્રભૃતિક્લેશપરિત્યાગતસ્તતો યોગી;
ઉપદેશં પ્રાપ્ય ગુરોરાત્માભ્યાસે રતિં કુર્યાત્. ૧૭

વચનમનઃકાયાનાં ક્ષોભં યત્નેન વર્જયેચ્છાંતમ્;
રસભાંડમિવાડડત્માનં સુનિશ્ચલં ધારયેન્નિત્યમ્. ૧૮

ઔદાસીન્યપરાયણવૃત્તિઃ કિંચિદપિ ચિંતયેન્નૈવ;
યત્સંકલ્પાંકલિતં ચિત્તં નાસાદયેત્સ્થૈર્યમ્. ૧૯

યાવત્ પ્રયત્નલેશો યાવત્સંકલ્પકલ્પના કાપિ;
તાવન્ન લયસ્યાપિ પ્રાપ્તિસ્તત્ત્વસ્ય કા તુ કથા. ૨૦

યદ્દિદં તદિતિ ન વક્તું સાક્ષાદ્ ગુરુણાપિ હંત શક્યેત;
ઔદાસીન્યપરસ્ય પ્રકાશતે તત્સ્વયં તત્ત્વમ્. ૨૧

એકાંતેડતિપવિત્રે રમ્યે દેશે સદા સુખાસીનઃ,
આચરણાગ્રશિખાગ્રાચ્છિથિલીભૂતાખિલાવયવઃ. ૨૨

રૂપં કાંતં પશ્યન્નપિ શૃણ્વન્નપિ ગિરં કલમનોજ્ઞામ્,
જિઘ્રન્નપિ ચ સુગંધીન્યપિ ભુંજનો રસાસ્વાદમ્. ૨૩

ભાવાન્ સ્પૃશન્નપિ મૃદૂન્નિવારયન્નપિ ચ ચેતસો વૃત્તિમ્;
પરિકલિતૌદાસીન્યઃ પ્રણષ્ટવિષયભ્રમો નિત્યમ્. ૨૪

બહિરંતશ્ચ સમંતાત્ ચિંતાચેષ્ટાપરિચ્યુતો યોગી;
તન્મયભાવં પ્રાપ્તઃ કલયતિ ભૃશમુન્મનીભાવમ્. ૨૫

ગૃહ્ણંતિ ગ્રાહ્યાણિ સ્વાનિ સ્વાનીંદ્રિયાણિ નો રુંધ્યાત્;
ન ખલુ પ્રવર્ત્તયેદ્વા પ્રકાશતે તત્ત્વમચિરેણ. ૨૬

ચેતોઽપિ યત્ર યત્ર પ્રવર્ત્તતે નો તતસ્ તતો વાર્યમ્;
અધિકીભવતિ હિ વારિતમવારિતં શાંતિમુપયાતિ. ૨૭

મદમત્તો હિ નાગો વાર્યમાણોઽપ્યધિકો ભવતિ યદ્વત્;
અનિવારિતસ્તુ કામાંલ્લબ્ધ્વા શામ્યતિ મનસ્તદ્વત્. ૨૮

યર્હિ યથા યત્ર યતઃ સ્થિરીભવતિ યોગનિશ્ચલં ચેતઃ;
તર્હિ તથા તત્ર ततઃ કથંચિદપિ ચાલયેન્નૈવ. ૨૯

અનયા યુક્ત્યાભ્યાસં વિદધાનસ્યાતિલોલમપિ ચેતઃ;
અંગુલ્યગ્રસ્થાપિતદંડ ઇવ સ્થૈર્યમાશ્રયતિ. ૩૦

નિઃસત્ત્વાદૌ દૃષ્ટિઃ સંલીના યત્ર કુત્રચિત્સ્થાને;
તત્રાસાદ્ય સ્થૈર્યં શનૈઃ શનૈર્વિલયમાપ્નોતિ. ૩૧

સર્વત્રાપિ પ્રસૃતા મત્યગ્રભૂતા શનૈઃ શનૈર્દૃષ્ટિઃ;
પરતત્ત્વામલમુકુરે નિરીક્ષતે હ્યાત્મનાત્માનમ. ૩૨

ઔદાસીન્યનિમગ્નઃ પ્રયત્નપરિવર્જિતઃ સતતાત્મા;
ભાવિતપરમાનંદઃ ક્વચિદપિ ન મનો નિયોજયતિ. ૩૩

કરણાનિ નાધિતિષ્ઠંત્યુપેક્ષિતં ચિત્તમાત્મના જાતુ;
ગ્રાહ્યે ततો નિજનિજે કરણાન્યપિ ન પ્રવર્તંતે. ૩૪

નાત્મા પ્રેરયતિ મનો ન મનઃ પ્રેરયતિ ન યર્હિ કરણાનિ;
ઉભયભ્રષ્ટં તર્હિ સ્વયમેવ વિનાશમાપ્નોતિ. ૩૫

નષ્ટે મનસિ સમંતાત્ સકલં વિલયં સર્વતો યાતે;
નિષ્કલમુદેતિ તત્ત્વં નિર્વાતસ્થાયિદીપવત્. ૩૬

અંગમૃદુત્વમનિદ્રાનં સ્વેદનમર્દનવિવર્જનેનાપિ;
સ્નિગ્ધકરણમતૈલં પ્રકાશમાનં હિ તત્ત્વમિદમ. ૩૭

અમનસ્કતયા સંજાયમાનયા નાશિતે મનઃશલ્યે;
શિથિલીભવતિ શરીરં છત્રમિવ સ્તબ્ધતાં ત્યક્ત્વા. ૩૮

શલ્યીભૂતસ્યાંતઃકરણસ્ય ક્લેશદાયિનઃ સતતમ્;
અમનસ્કતાં વિનાન્યત્ વિશલ્યકરણૌષધં નાસ્તિ. ૩૯

કદલીવચ્ચાવિદ્યા લોલેંદ્રિયપત્રકા મનઃકંદા;
અમનસ્કકૃલે દૃષ્ટે નશ્યતિ સર્વપ્રકારેણ. ૪૦

અતિચંચલમતિસૂક્ષ્મં સુદુર્લભં વેગવત્તયા ચેતઃ;
અશ્રાંતમપ્રમાદાદ્દઢમનસ્કશલાકયા ભિંદ્યાત્. ૪૧

વિશ્લિષ્ટમિવ પ્લુષ્ટમિવોહીનમિવ પ્રલીનમિવ કાયમ્;
અમનસ્કોદયસમયે યોગી જાનાત્યડસત્કલ્પમ્. ૪૨

સમદૈરિંદ્રિયભુજગૈ રહિતે વિમનસ્કનવસુધાકુંડે;
મગ્નોઽનુભવતિ યોગી પરામૃતાસ્વાદમસમાનમ્. ૪૩

રેચકપૂરકકુંભકકરણાભ્યાસક્રમં વિનાપિ ખલુ;
સ્વયમેવ નશ્યતિ મરુત્ વિમનસ્કે સત્યડયત્નેન. ૪૪

ચિરમાહિતપ્રયત્નૈરપિ ધર્તું યોગો હિ શક્યતે નૈવ;
સત્યેડમનસ્કે તિષ્ઠતિ સ સમીરસ્તત્ક્ષણાદેવ. ૪૫

યાતેડભ્યાસે સ્થિરતામુદયતિ વિમલે ચ નિષ્કલે તત્ત્વે;
મુક્ત ઇવ ભાતિ યોગી સમૂલમુન્મૂલિતશ્વાસઃ ૪૬

યો જાગ્રદવસ્થાયાં સ્વસ્થઃ સુપ્ત ઇવ તિષ્ઠતિ લયસ્થઃ;
શ્વાસોચ્છ્વાસવિહીનઃ સ હીયતે ન ખલુ મુક્તિજુષઃ. ૪૭

જાગરણસ્વપ્નજુષો જગતીતલવર્તિનઃ સદા લોકાઃ;
તત્ત્વવિદો લયમગ્ના નો જાગ્રતિ શેરતે નાપિ. ૪૮

ભવતિ ખલુ શૂન્યભાવઃ સ્વપ્ને વિષયગ્રહશ્ચ જાગરણે;
એતદ્દ્વિતીયમતીત્યાડનંદમયમવસ્થિતં તત્ત્વમ્. ૪૯

કર્માણ્યપિ દુઃખકૃતે નિષ્કર્મત્વં સુખાય વિદિતં તુ;
ન તતઃ પ્રયતેત કથં નિઃકર્મત્વે સુલભમોક્ષેઃ. ૫૦

મોક્ષોડસ્તુ માસ્તુ યદિ વા પરમાનંદસ્તુ વેદ્યતે સ ખલુ;
યસ્મિન્નિખિલસુખાનિ પ્રતિભાસંતે ન કિંચિદિવ. ૫૧

મધુ ન મધુરં નૈતા શીતાસ્ત્વિષસ્તુહિનદ્યુતે–
રમૃતસમૃતં નામૈવાસ્યાઃ ફલે તુ મુધા સુધા.

તદલમમુના સંરંભેણ પ્રસીદ સખે મનઃ,
ફલમવિકલં ત્વય્યેવૈતત્ પ્રસાદમુપેયુષઃ. ૫૨

સત્યેતસ્મિન્નરતિરતિદં ગૃહ્યતે વસ્તુ દુરા-
દધ્યાસન્નેષ્યસતિ તુ મનસ્યાપ્યતે નૈવ કિંચિત્;

પુંસામિત્યપ્યવગતવતામુન્મનીભાવહેતા–
વિચ્છા બાઢં ન ભવતિ કથં સદ્ગુરૂપાસનાયામ્. ૫૩

તાંસ્તાનાડપરમેશ્વરાદપિ પરાન્ ભાવૈઃ પ્રસાદં નયં–
સ્તૈસ્તૈસ્તત્તદુપાયમૂઢ ભગવન્નાત્મન્ કિમાયાસ્યસિ.

હંતાડડત્માનમપિ પ્રસાદય મનાગ્યેનાસતાં સંપદઃ;
સામ્રાજ્યં પરમેડપિ તેજસિ તવ પ્રાજ્યં સમુજ્જૃંભતે. ૫૪

યા શાસ્ત્રાત્સુગુરોર્મુખાદનુભવચ્ચાજ્ઞાયિ કિંચિત્ક્વચિત્;
યોગસ્યોપનિષદ્ વિવેકિપરિષચ્ચેતશ્ચમત્કારિણી;

શ્રીચૌલુક્યકુમારપાલનૃપતેરત્યર્થમભ્યર્થના–
દાચાર્યેણ નિવેષિતા પથિ ગિરાં શ્રીહેમચંદ્રેણ સા. ૫૫

શ્રી યોગશાસ્ત્ર સમાપ્ત.

સંબોધ સત્તરી

નમિઉણ તિલોઅગુરું, લોઆલોઅપ્પયાસયં વીરં;
સંબોહસત્તરિ-મહં, રએમિ ઉદ્ધારગાહાહિં. ૧

સેયંબરો ય આસં-બરો ય બુદ્ધો અ અહવ અન્નો વા;
સમભાવભાવિઅપ્પા, લહેઇ મુક્ખં ન સંદેહો. ૨

અદ્દદસદોસરહિઓ, દેવો ધમ્મોવિ નિઉણદયસહિઓ;
સુગુરુવિ બંભયારી, આરંભપરિગ્ગહા વિરઓ. ૩

અન્નાણ કોહ મય માણ લોહ માયા રઇ ય અરઇ ય;
નિદ્દા સોઅ અલિયવય-ણ ચોરિયા મચ્છર ભયા ય. ૪

પાણિવહ પેમ કીલા-પસંગ હાસા ય જસ્સ એ દોસા;
અદ્દારસવિ પણટ્ઠા, નમામિ દેવાહિદેવં તં. ૫

સવ્વાઓવિ નઇઓ, કમેણ જહ સાયરંમિ નિવડંતિ;
તહ ભગવઈ અહિંસં, સવ્વે ધમ્મા સમલ્લિંતિ. ૬

સસરીરેવિ નિરીહા, બજ્ઝબ્ભિંતરપરિગ્ગહવિમુક્કા;
ધમ્મોવગરણમિત્તં, ધરંતિ ચારિત્તરક્ખટ્ઠા. ૭

પંચિંદિયદમણપરા, જિણુત્તસિદ્ધંતગહિયપરમત્થા;
પંચસમિયા તિગુત્તા, સરણું ભઇ એરિસા ગુરુણો. ૮

પાસત્થો ઓસન્નો, હોઇ કુસીલો તહેવ સંસત્તો;
અહછંદોવિ ય એએ, અવંદણિજ્જા જિણમયંમિ. ૯

પાસત્થાઇવંદમાણસ્સ નેવ કિત્તી ન નિજ્જરા હોઇ;
જાયઈ કાયકિલેસો, બંધો કમ્મસ્સ આણાઇ. ૧૦

જે બંભચેરભટ્ઠા, પાસે પાડંતિ બંભયારીણું;
તે હુંતિ દુંટમુંટા, બોહિવિ સુદુલ્લહા તેસિં. ૧૧

દંસણભટ્ઠો ભટ્ઠો, દંસણભટ્ઠસ્સ નત્થિ નિવ્વાણમ્;
સિજ્ઝંતિ ચરણરહિઆ, દંસણરહિઆ ન સિજ્ઝંતિ. ૧૨

તિત્થયરસમો સૂરી, સમ્મં જો જિણમયં પયાસેઇ;
આણાઇ અઇક્કંતો, સો કાપુરિસો ન સપ્પુરિસો. ૧૩

જહ લોહસિલા અપ્પં પિ બોલએ તહ વિલગ્ગપુરિસંપિ;
ઇય સારંભો ય ગુરૂ, પરમપ્પાણું ચ બોલેઇ. ૧૪

કિઇકમ્મં ચ પસંસા, સુહસીલજણંમિ કમ્મબંધાય;
જે જે પમાયઠાણા, તે તે ઉવવુહિયા હુંતિ. ૧૫

એવં ણાઉણ સંસગ્ગિ, દંસણાલાવસંથવં;
સંવાસં ચ હિયાકંખી સવ્વોવાએહિં વજ્જએ. ૧૬

અહિગિલઇ ગલઇ ઉઅરં, અહવા પચ્ચુગ્ગલંતિ નયણાઇં;
હા વિસમા કજ્જગઇ, અહિણા છચ્છુંદરિ ગહિજ્જા. ૧૭

કો ચક્કવટ્ટિરિદ્ધિં, ચઇઉં દાસત્તણું સમભિલસઇ;
કો વ રયણાઇ મુત્તું, પરિગિન્હઇ ઉવલખંડાઇ. ૧૮

નેરઇયાણુવિ દુક્ખં, જિજ્જઇ કાલેણ કિં પુણ નરાણું;
તા ન ચિરં તુહ હોઇ, દુક્ખમિણું મા સમુચ્ચિયસુ. ૧૯

વરં અગ્ગિંમિ પવેસો, વરં વિસુદ્ધેણ કમ્મણા મરણું;
મા ગહિયવ્વયભંગો, મા જીઅં ખત્તિઅસીલસ્સ. ૨૦

અરિહં દેવો ગુરુણો, સુસાહુણો જિણમયં મહ પમાણું;
ઇચ્ચાઇ સુહો ભાવો, સમ્મત્તં બિંતિ જગગુરુણો. ૨૧

लब्भइ सुरसामित्तं, लब्भइ पहुअत्तणुं न संदेहो;
एगं नवरि न लब्भइ, दुल्लहरयणुं च सम्मत्तं. २२

सम्मत्तंमि उ लद्धे, विमाणुवज्जं न बंधए आउं;
जइवि न सम्मत्तजढो, अहव न बद्धाउओ पुव्विं. २३

दिवसे दिवसे लक्खं, देइ सुवन्नस्स खंडियं एगो;
एगो पुण सामाइयं, करेइ न पहुप्पए तस्स. २४

निंदपसंसासु समो, समो अ माणावमाणुकारीसु;
समसयणपरियणमणो, सामाइयसंगओ जीवो. २५

सामाइयं तु काउं, गिहकज्जं जो य चिंतए सट्ठो;
अट्टवसट्टोवगओ, निरत्थयं तस्स सामाइयं. २६

पडिरूवाइ चउद्दस खंतिमाइ य दसविहो धम्मो;
बारस य भावणाओ, सूरिगुणा हुंति छत्तीसं. २७

छव्वय छकायरक्खा, पंचिंदियलोहनिग्गहो खंती;
भावविसुद्धि पडिलेहणाइ करणे विसुद्धी य. २८

संजमजोएसु जुत्तो, अकुसलमणवयणकायसंरोहो;
सीयाइपीडसहणुं, मरणुं उवसग्गसहणुं च. २९

सत्तावीसगुणेहिं, एएहिं जो विभूसिओ साहू;
तं पणमिज्जइ भत्ति-ब्भरेण हियएण रे जीव. ३०

धम्मरयणस्स जुग्गो, अक्खुद्दो रूववं पगइसोमो;
लोगप्पिओ अकूरो, भीरु असढो सुदाक्खिन्नो. ३१

लज्जालुओ दयालु, मज्झत्थो सोमदिट्ठि गुणरागी;
सक्कह सुपक्खजुत्तो, सुदीहदंसी विसेसन्नू. ३२

વુડ્ઢાણુગો વિણિઓ, કયન્નુઓ પરહિઅત્થકારી અ;
તહ ચેવ લદ્ધલક્ખો, ઈગવીસગુણો હવઇ સદ્ધો. ૩૩

કત્થ અમ્હારિસા પાણી, દુસમા દોસદુસ્સિઆ;
હા અણાહા કહં હુંતા, ન હુંતો જઇ જિણાગમો. ૩૪

આગમં આયરંતેણં, અત્તણો હિયકંખિણો;
તિત્થનાહો ગુરુ ધમ્મા, સવ્વે તે બહુમન્નિયા. ૩૫

સુહસીલાઓ સચ્છંદચારીણો વેરિણો સિવપહસ્સ;
આણાભટ્ઠાઓ બહુ જણાઓ મા ભણહ સંથુત્તિ. ૩૬

એગો સાહુ એગા, ય સાહુણી સાવઓવિ સદ્ધી વા;
આણાજુત્તો સંઘો, સેસો પુણ અટ્ઠીસંઘાઓ. ૩૭

નિમ્મલનાણપહાણો, દંસણજુત્તો ચરિત્તગુણવંતો;
તિત્થયરાણ ય પુજ્જો, વુચ્ચઇ એયારિસો સંઘો. ૩૮

જહ તુસખંડણ મયમંડણાઈ રુણણાઇ સુન્નરન્નંમિ;
વિહલાઇ તહ જણિસુ, આણારહિયં અણુટ્ઠાણમ્. ૩૯

આણાઈ તવો આણાઇ સંજમો તહ ય ડાણમાણાએ;
આણારહિઓ ધમ્મો, પલાલપુલ્લૂવ પડિહાઇ. ૪૦

આણાખંડણકારી, જઇવિ તિકાલં મહાવિભૂઇએ;
પૂએઇ વીયરાયં, સવ્વંપિ નિરત્થયં તસ્સ. ૪૧

રન્નો આણાભંગે, ઇક્કુચ્ચિય હોઇ નિગ્ગહો લોએ;
સવ્વન્નુઆણભંગે, અણંતસો નિગ્ગહો હોઈ. ૪૨

જહ લોયણમવિહિકયં, વિણાસએ વિહિકયં જિયાવેઈ;
તહ અવિહિકઓ ધમ્મો, દેઈ ભવં વિહિકઓ મુકખં. ૪૩

મેરુસ્સ સરિસવસ્સ ય, જિત્તિયમિત્તં તુ અંતરં હોઇ;
દવ્વત્થય ભાવત્થય, અંતરમિહ તિત્તિયં નેયં. ૪૪

ઉક્કોસં દવ્વત્થય, આરાહિય જાઇ અચ્ચુયં જાવ;
ભાવત્થએણ પાવઈ, અંતમુહુત્તેણ નિવ્વાણં. ૪૫

જત્થ ય મુણિણો કયવિ-ક્કયાઇ કુવ્વંતિ નિચ્ચપબ્ભટ્ઠા;
તં ગચ્છં ગુણસાયર, વિસંવ દૂરં પરિહરિજ્જા. ૪૬

જત્થ ય અજ્જાલદ્ધં, પડિગ્ગહમાઇયિ વિવિહમુવગરણું;
પડિભુંજઇ સાહૂહિં, તં ગોયમ કેરિસં ગચ્છ. ૪૭

જહિ નત્થિ સારણા વારણા ય પડિચોયણા ય ગચ્છંમિ;
સો અ અગચ્છો ગચ્છો, સંજમકામિહિ મુત્તવ્વો. ૪૮

ગચ્છં તુ ઉવેહંતો, કુવ્વઈ દીહંભવે વિહીએઓ;
પાલંતો પુણ સિજ્ઝઇ, તઇઅભવે ભગવઈ સિદ્ધં. ૪૯

જત્થ હિરન્નસુવન્નં, હત્થેણ પરાણુગંપિ નો છિપ્પે;
કારણસમલ્લિયંપિ હુ, ગોયમ ગચ્છં તયં ભણિયં. ૫૦

પુઢવિદગઅગણિમારુઅવણસ્સદ્રં તહ તસાણ વિવિહાણું;
મરણંતેવિ ન પીડા, કીરઇ મણસા તયં ગચ્છં. ૫૧

મૂલગુણેહિં વિમુક્કં, બહુગુણકલિયંપિ લદ્ધિસંપન્નં;
ઉત્તમકુલેવિ જાયં નિદ્ધાડિજ્જઈ તયં ગચ્છં. ૫૨

જત્થ ય ઉસહાદીણું તિત્થયરાણું સૂરિંદમહિયાણું;
કમ્મટ્ઠવિમુક્કાણું, આણું ન ખલિજ્જઇ સ ગચ્છો. ૫૩

જત્થ ય અજ્જાહિં સમં, થેરાવિ ન ઉલ્લવંતિ ગયદસણા;
ન ય ઝાયંતિ ત્થીણું, અંગોવંગાઈ તં ગચ્છં. ૫૪

વજ્જેઇ અપ્પમત્તા, અજ્જાસંસગ્ગિ અગ્ગિવિસસરિસી;
અજ્જાણુચરો સાહૂ, લહઇ અકિત્તિં ખુ અચિરેણ. ૫૫

જો દેઇ કણયકોડિં, અહવા કારેઇ કણયજિણભવણું;
તસ્સ ન તત્તિય પુન્નં, જત્તિય બંભવ્વઇ ધરિએ. ૫૬

સીલં કુલઆહરણું, સીલં રૂવં ચ ઉત્તમં હોઇ;
સીલં ચિય પંડિચ્ચં, સીલં ચિય નિરુવમં ધમ્મં. ૫૭

વરં વાહી વરં મચ્ચૂ, વરં દ્વારિદ્દસંગમો;
વરં અરણ્ણવાસો અ, મા કુમિત્તાણ સંગમો. ૫૮

અગીયત્થમકુસીલેહિં, સંગં તિવિહેણ વોસિરે;
મુક્ખમગ્ગસંમિમે વિગ્ઘે, પહંમિ તેણુગે જહા. ૫૯

ઉમ્મગ્ગદેસણાએ, ચરણું નાસંતિ જિણવરિંદાણું;
વાવન્નદંસણા ખલુ, ન હુ લબ્ભા તારિસં દટ્ઠું. ૬૦

પરિવારપૂઅહેઊ. ઉંસન્નાણં ચ આણુવિત્તીએ;
ચરણકરણું નિગૂહઇ, તં દુલહં બોહિઅં જાણ. ૬૧

અંબસ્સ ય નિંબસ્સ ય, દુણ્હંપિ સમાગયાઇં મૂલાઇં;
સંસગ્ગેણ વિણટ્ઠો, અંબો નિંબત્તણું પત્તો. ૬૨

પચ્છણકુલે વસંતો, સઉણીપારોવી ગરહીઓ હોઇ;
ઇય દંસણા સુવિહિઆ, મન્નિઝ વસંતા કુસીલાણું. ૬૩

ઉત્તમજણસંસગ્ગી, સીલરહિઅંપિ કુણઇ સીલટ્ઠં;
જહ મેરુગિરિવિગ્લગં, તણુંપિ કણગત્તણમુવેઇ. ૬૪

નવિ તં કરેઇ અગ્ગી, નેવ વિસં નેવ કિન્હસપ્પો અ;
જં કુણઇ મહાદોસં, તિવ્વં જીવસ્સ મિચ્છત્તં. ૬૫

કટ્ઠં કરેસિ અપ્પં, દમેસિ અત્થં ચયંસિ ધમ્મત્થં;
ઇક્કં ન ચયસિ મિચ્છત્ત વિસલવંજેણ વુડ્ઢિહસિ. ૬૬

જયણા ય ધમ્મજણણી, જયણા ધમ્મસ્સ પાલણી ચેવ;
તવવુડ્ઢિકરી જયણા, એગંતસુહાવહા જયણા. ૬૭

જં અજ્જિઅં ચરિત્તં, દેસૂણાએ અ પુવ્વકોડીએ;
તં પુણ કસાયમિત્તો, હારેઇ નરો મુહુત્તેણં. ૬૮

કોહો પીઈ પણાસેઈ, માણો વિણયનાસણો;
માયા મિત્તાણિ નાસેઈ, લોહો સવ્વવિણાસણો. ૬૯

ખંતી સુહાણ મૂલં, મૂલં ધમ્મસ્સ ઉત્તમા ખંતી;
હરઇ મહાવિજ્જા ઇવ, ખંતી દુરિયાઇં સવ્વાઇં. ૭૦

સયં ગેહં પરિચ્ચજ્જ, પરગેહં ચ વાવડે;
નિમિત્તેણ ય વવહરઇ, પાવસમણુત્તિ વુચ્ચઇ. ૭૧

દુદ્ધં દહી વિગઇઓ, આહારેઈ અભિક્ખણું;
ન કરેઇ તવોકમ્મં, પાવસમણુત્તિ વુચ્ચઇ. ૭૨

મજ્જં વિસય કસાયા, નિદ્દા વિકહા ય પંચમી ભણિયા;
એએ પંચ પમાયા, જીવં પાડંતિ સંસારે. ૭૩

જઇ ચઉદસપુવ્વધરો, વસઈ નિગ્ગોઇસુ અણંતયં કાલં;
નિદ્દાપમાયવસગો, તા હોહિસિ કહ તુમં જીવ. ૭૪

હયં નાણું કિયાહીણું, હયા અન્નાણુઓ કિયા;
પાસંતો પંગુલો દડ્ઢો, ધાવમાણો અ અંધઓ. ૭૫

સંજોગસિદ્ધિ અફલં વયંતિ, ન હુ એગચક્કેણ રહો પયાઇ;
અંધો ય પંગૂ ય વણએ સમિચ્ચા તે સંપણટ્ઠા નગરં પવિટ્ઠા. ૭૬

સુબહું પિ સુઅમહીઅં, કિં કાહી ચરણવિપ્પહીણસ્સ;
અંધસ્સ જહ પલિત્તા, દીવસયસહસ્સ કોડીઓ. ૭૭

અપ્પંપિ સુઅમહીઅં, પયાસગં હોઈ ચરણજુત્તસ્સ;
ઇક્કોવિ જહ પઇવો, સચક્ખુઅસ્સ પયાસેઈ. ૭૮

દંસણ વય સામાઇઅ, પોસહ પડિમા અબંભ સચ્ચિત્તે;
આરંભ પેસ ઉદ્દિટ્ઠવજ્જએ સમણભૂએ અ. ૭૯

સંપત્તદંસણાઇ, પઇદિયહ જઇ જણાઓ નિસુણેઈ;
સામાયારિં પરમં, જો ખલુ તં સાવગં બિંતિ. ૮૦

જહા ખરો ચંદણભારવાહી, ભારસ્સ ભાગી ન હુ ચંદણસ્સ;
એવં ખુ નાણી ચરણેણ હીણો, ભારસ્સ ભાગી ન હુ સુગ્ગઇએ. ૮૧

તહિં પંચિંદિઆ જીવા, ઇત્થીજોણીનિવાસિણો;
મણુઆણું નવલક્ખા, સવ્વે પાસઇ કેવલી. ૮૨

ઇત્થિણું જોણીસુ, હવંતિ બેઇંદિયા ય જે જીવા;
ઇક્કો ય દુન્નિ તિન્નિવિ લક્ખપુહુત્તં ઉક્કોસં. ૮૩

પુરિસેણ સહગયાએ, તેસિં જીવાણ હોઇ ઉદ્દવણું;
વેણુઅદિટ્ઠંતેણું, તત્તાઇ સિલાગનાએણ. ૮૪

ઇત્થીણ જોણિમજ્ઝે, ગબ્ભગયાઈ હવંતિ જે જીવા;
ઉપ્પજ્જંતિ ચયંતિ ય, સમુચ્છિમા અસંખયા ભણિયા. ૮૫

મેહુણસન્નારૂઢો, નવલક્ખ હણેઇ સુહુમજીવાણું;
તિત્થયરેણું ભણિયં, સદ્દહિવ્વં પયત્તેણું. ૮૬

અસંખયા થીનરમેહુણાઓ, મુચ્છંતિ પંચિંદિયમાણુસાઓ;
નીસેસઅંગાણુ વિભત્તિયંગે ભણઇ જિણો પન્નવણાઉવંગે. ૮૭

મજ્જે મહું મિ મંસંમિ, નવણીયંમિ ચઉત્થએ;
ઉપ્પજ્જંતિ અસંખા, તવ્વન્ના તત્થ જંતુણો. ૮૮

આમાસુ અ પક્કાસુ અ, વિપ્પચ્ચમાણાસુ મંસપેસીસુ;
સયયં ચિય ઉવવાઓ, ભણિઓ અ નિગોઅજીવાણું. ૮૯

આજમ્મં જં પાવં બંધઇ મિચ્છત્તસંજુઓ કોઈ;
વયભંગકાઉમણો, બંધઇ તં ચેવ અકૂગુણું. ૯૦

સયસહસ્સાણુ નારીણું, પિટ્ઠં ફાડેઇ નિગ્ઘિણો;
સત્તટ્ઠમાસિએ ગબ્ભે, તપ્ફડંતે નિકત્તઈ. ૯૧

તં તસ્સ જત્તિયં પાવં તં નવગુણિય મેલિયં હુજ્જા;
એગિંદિયજોગેણું, સાહુ બંધિજ્જ મેહુણુઓ. ૯૨

અખંડિયચારિત્તો, વયધારી જો વ હોઇ ગિહત્થો;
તસ્સ સગાસે દંસણુ-વયગહણું સોહિકરણું ચ. ૯૩

અદ્દામલયપમાણે પુઢવીકાએ હવંતિ જે જીવા;
તં પારેવયમિત્તા, જંબૂદ્દીવે ન માયંતિ. ૯૪

એગંમિ ઉદગબિંદુંમિ, જે જીવા જિણવરેહિં પન્નત્તા;
તે જઇ સરિસવમિત્તા, જંબૂદ્દીવે ન માયંતિ. ૯૫

બરંટતંદુલમિત્તા, તેઉકાએ હવંતિ જે જીવા;
તે જઇ ખસખસમિત્તા, જંબૂદ્દીવે ન માયંતિ. ૯૬

જે લિંબપત્તમિત્તા, વાઊકાએ હવંતિ જે જીવા;
તં મત્થયલિક્ખમિત્તા, જંબૂદ્દીવે ન માયંતિ. ૯૭

અસુઇઠાણે પડિઆ, ચંપકમાલા ન કીરઇ સીસે;
પાસત્થાઇઠાણેસુ વટ્ટમાણો તહ અપુજ્જો. ૯૮

છટ્ઠટ્ઠમદસમદુવાલસેહિં માસદ્ધમાસખમણેહિં;
ઇત્તો ઉ અણેગગુણા, સોહા જિમિયસ્સ નાણિસ્સ. ૯૯

જં અન્નાણી કમ્મં, ખવેઇ બહુઆઇં વાસકોડીહિં;
તન્નાણી તિહિં ગુત્તો, ખવેઇ ઉસ્સાસમિત્તેણં. ૧૦૦

જિણપવયણવુદ્ધિકરં, પભાવગં નાણદંસણગુણાણું;
રક્ખંતો જિણદવ્વં, તિત્થયરત્તં લહઇ જીવો. ૧૦૧

જિણપવયણવુદ્ધિકરં, પભાવગં નાણદંસણગુણાણું;
ભક્ખંતો જિણદવ્વં, અણંતસંસારિઓ હોઇ. ૧૦૨

ભક્ખેઇ જો ઉવેક્ખેઇ, જિણદવ્વં તુ સાવઓ;
પન્નાહીણો ભવે જીવો, લિપ્પઇ પાવકમ્મુણા. ૧૦૩

ચેઇઅદવ્વવિણાસે, રિસિઘાએ પવયણસ્સ ઉડ્ડાહે;
સંજઇચઉત્થભંગે મૂલગ્ગી બોહિલાભસ્સ. ૧૦૪

સુચ્ચઇ દુગ્ગયનારી, જગગુરુણો સિંદુવારકુસુમેહિં;
પૂઆપણિહાણેહિં, ઉપ્પન્ના તિયસલોગંમિ. ૧૦૫

તિત્થયરત્તં સમ્મત્તં ખાઇયં સત્તમીઇ તઇયાએ;
વંદણએણં વિહિણા, બદ્ધં કસારસીહેણં. ૧૦૬

અકસિણપવત્તગાણં, વિરયાવિરયાણ એસ ખલુ જુત્તા;
સંસારપયણુકરણે, દવ્વત્થએ કૂવદિટ્ઠંતો. ૧૦૭

અણુથોવં વણુથોવં, અગ્ગીથોવં ચ કસાયથોવં ચ;
ન હુ તે વિસસિઅવ્વં, થોવંપિ હુ તં બહુ હોઇ. ૧૦૮

જં દુક્કડંતિ મિચ્છા, તં ભુજ્જો કારણું અપૂરંતો;
તિવિહેણ પડિક્કંતો, તસ્સ ખલુ દુક્કડં મિચ્છા. ૧૦૯

જં દુક્કડંતિ મિચ્છા, તં ચેવ નિસેવઇ પુણો પાવં;
પચ્ચક્ખ મુસાવાઇ, માયાનિયડિપ્પસંગો અ. ૧૧૦

મિતિ મિઉ મદ્દવત્તે, છત્તી દોસાણ છાયણે હોઇ;
મિત્તિ અ મેરાઇટ્ઠિઓ, દુત્તિ દુગંછામિ અપ્પાણું. ૧૧૧

કત્તિ કડં મે પાવં, ડત્તિ ય દેવેમિ તં ઉવસમેણું;
એસો મિચ્છાદુક્કડ-પયક્ખરત્થો સમાસેણું. ૧૧૨

નામં ઠવણાતિત્થં, દવ્વંતિત્થં ચ ભાવતિત્થં ચ;
ઇક્કિક્કંમિ ય ઇત્તો-ડણેગવિહં હોઇ નાયવ્વં. ૧૧૩

દાહોવસમં તન્હાઇ છેયણું મલપિવાહણું ચેવ;
તિહિં અત્થેહિં નિઉત્તં, તં દવ્વઓ તિત્થં. ૧૧૪

કોહંમિ ઉ નિગ્ગહિએ, દાહસ્સ ઉવસમણું હવઇ તિત્થં;
લોહંમિ ઉ નિગ્ગહિએ, તન્હાએ છેયણું હોઈ. ૧૧૫

અટ્ઠવિહં કમ્મરયં, બહુએહિં ભવેહિં સંચિયં જમ્હા;
તવસંજમેણ ધોવઈ, તમ્હા તં ભાવઓ તિત્થં. ૧૧૬

દંસણનાણચરિત્તે, સુનિઉત્તં જિણવરેહિ સવ્વેહિં;
એએણ હોઈ તિત્થં, એસો અન્નોવિ પજ્જાઓ. ૧૧૭

સવ્વો પુવ્વકયાણું કમ્માણું પાવએ ફલવિવાયં;
અવરાહેસુ ગુણેસુ અ, નિમિત્તમિત્તં પરો હોઈ. ૧૧૮

ધારિજ્જઈ ઇત્તો જલ-નિહીવિ કલ્લોલભિન્નકુલસેલો;
ન હુ અન્નજમ્મનિમ્મિય-સુહાસુહો કમ્મપરિણામો. ૧૧૯

અકયં કો પરિભુંજઈ, સકયં નાસિજ્જ કસ્સ કિર કમ્મં;
સકયમણુભુંજમાણો, કીસ જણો દુમ્મણો હોઈ. ૧૨૦

પોસેઇ સુહભાવે, અસુહાઈ ખવેઈ નત્થિ સંદેહો;
છિંદઇ નરયતિરિગઇ, પોસહવિહિ અપ્પમત્તો ય. ૧૨૧

વરગંધપુપ્ફ અક્ખય પઇવફલધૂવનીરપત્તેહિં;
નેવિજ્જવિહાણેણ ય, જિણપૂઆ અટ્ઠહા ભણિયા. ૧૨૨

ઉવસમઇ દુરિયવગ્ગં, હરઇ દુહં-કુણઇ સયલ સુક્ખાઈં;
ચિંતાઇયંપિ ફલં, સાહઇ પૂઆ જિણિંદાણું. ૧૨૩

ધન્નાણું વિહિજોગો, વિહિપક્ખરાહગા સયા ધન્ના;
વિહિબહુમાણા ધન્ના, વિહિપક્ખ અક્કસણા ધન્ના. ૧૨૪

સંવેગમણો સંબોહસત્તરિં જો પઢેઇ ભવ્વજિઓ;
સિરિજયસેહરઠાણું, સો લહઇ નત્થિ સંદેહો. ૧૨૫

શ્રી મન્નાગપુરીયાહ-તપોગણકુમુદારુણાઃ;
જ્ઞાનપીયૂષપૂર્ણાંગાઃ સૂરીંદ્રા જયશેખરાઃ. ૧

તેષાં પદકજમધુપા, સૂરયો રત્નશેખરાઃ;
સારસૂત્રાત્ સમુદ્ધૃત્ય, ચક્રુઃ સંબોધસપ્તતિમ્. ૨

ઉપમિતિભવપ્રપંચા—કથાન્તર્ગતા

શ્રી વિમલ-સ્તુતિ:

અપારઘોરસંસાર નિમગ્નજનતારક !;
કિમેષ ઘોરસંસારે, નાથ ! તે વિસ્મૃતો જનઃ. ૧

સદ્ભાવપ્રતિપન્નસ્ય, તારણે લોકબાન્ધવ !;
ત્વયાડસ્ય ભુવનાનન્દ ! યેનાદ્યાપિ વિલમ્બ્યતે. ૨

આપન્નશરણે હીને (દીને), કરુણામૃતસાગર;
ન યુક્તમીદૃશં કર્તું, જને નાથ ! ભવાદૃશામ્. ૩

ભીમેડહં ભવકાન્તારે, મૃગશાવકસન્નિભઃ;
વિમુક્તો ભવતા નાથ ! કિમેકાકી દયાલુના. ૪

ઇતશ્ચેતશ્ચ નિક્ષિપ્ત-ચક્ષુસ્તરલતારકઃ;
નિરાલમ્બો ભયેનૈવ, વિનશ્યેડહં ત્વયા વિના. ૫

અનન્તવીર્યસમ્ભાર ! જગદ્ગાલમ્બદાયક !;
વિધેહિ નિર્ભયં નાથ ! મામુત્તાર્યં ભવાટવીમ્. ૬

ન ભાસ્કરાદૃતે નાથ ! કમલાકરબોધનમ્;
યથા તથા જગન્નેત્ર ! ત્વદૃતે નાસ્તિ નિર્વૃતિઃ. ૭

કિમેષ કર્મણાં દોષઃ, કિં મમૈવ દુરાત્મનઃ;
કિંવાડસ્ય હતકાલસ્ય, કિંવા મે નાસ્તિ ભવ્યતા. ૮

કિં વા સદ્ભક્તિનિર્ગ્રાહ્ય ! સદ્ભક્તિસ્ત્વયિ તાદશી !;
નિશ્ચલાઽદ્યાપિ સમ્પન્ના, ન મે ભુવનભૂષણ !. ૯

લીલાદલિતનિઃશેષ-કર્મજાલ ! કૃપાપર;
મુક્તિમર્થયતે નાથ ! યેનાદ્યાપિ ન દીયતે. ૧૦

સ્ફુટં ચ જગદાલમ્બ ! નાથેદં તે નિવેદ્યતે;
નાસ્તીહ શરણું લોકે, ભગવન્તં વિમુચ્ય મે. ૧૧

ત્વં માતા ત્વં પિતા બન્ધુ-સ્ત્વં સ્વામી ત્વં ચ મે ગુરુઃ;
ત્વમેવ જગદાનન્દ ! જીવિતં જીવિતેશ્વર ! ૧૨

ત્વયાઽવધીરિતો નાથ ! મીનવજ્જલવર્જિતે;
નિરાશો દૈન્યમાલમ્બ્ય, મ્રિયેઽહં જગતીતલે. ૧૩

સ્વસંવેદનસિદ્ધં મે, નિશ્ચલં ત્વયિ માનસમ્;
સાક્ષાદ્ભૂતાન્યભાવસ્ય, યદ્વા કિંતે નિવેદ્યતામ્. ૧૪

મચ્ચિત્તં પદ્મવન્નાથ ! દૃષ્ટે ભુવનભાસ્કરે;
ત્વયીહ વિકસત્યેવ, વિદલત્કર્મકોશકમ્. ૧૫

અનન્તજન્તુસંતાન-વ્યાપારાક્ષણિકસ્ય તે;
મમોપરિ જગન્નાથ ! ન જાને કીદશી દયા. ૧૬

સમુન્નતે જગન્નાથ ! ત્વયિ સદ્ધર્મનીરદે;
નૃત્યત્યેષ મયૂરાલો, મદ્દોર્દણ્ડશિખણ્ડિકઃ. ૧૭

તદસ્ય કિમિયં ભક્તિઃ, કિમુન્માદોઽયમીદૃશઃ;
દીયતાં વચનં નાથ ! કૃપયા મે નિવેદ્યતામ્. ૧૮

મઞ્જરીરાજિતે નાથ ! સચ્ચૂતે કલકોકિલઃ;
યથા દૃષ્ટે ભવત્યેવ, લસત્કલકલાકુલઃ ૧૯

તથૈવ સરસાનન્દ-બિન્દુસન્દોહદાયક !
ત્વયિ દૃષ્ટે ભવત્યેવં, મૂર્ખોઽપિ મુખરો જનઃ. ૨૦

તદેનં માવમન્યેથા, નાથાસમ્બદ્ધભાષિણમ્ ;
મત્વા જડં જગજ્જ્યેષ્ઠ !, સન્તો હિ નતવત્સલાઃ ૨૧

કિં બાલોઽડલીકવાચાલ, આલજાલં લપન્નપિ;
ન જાયતે જગન્નાથ ! પિતુરાનન્દવર્ધકઃ ૨૨

તથાઽસ્ખલીલાક્ષરોલ્લાપ-જલ્પાકોડયં જનસ્તવ;
કિઞ્ચિદ્ વર્ધયતે નાથ !, તોષં કિં નેતિ કથ્યતામ્ . ૨૩

અનાદ્યભ્યાસયોગેન, વિષયાશુચિકર્દમે;
ગર્તે સૂકરસંકાશં, યાતિ મે ચટુલં મનઃ. ૨૪

ન ચાહં નાથ ! શકનોમિ, તન્નિવારયિતું ચલમ્ ;
અતઃ પ્રસીદ તદ્દેવ ! દેવ ! વારય વારય. ૨૫

કિં મમાપિ વિકલ્પોઽસ્તિ, નાથ ! તાવકશાસને;
યેનૈવં લપતોઽધીશ, નોત્તરં મમ દીયતે. ૨૬

આરૂઢમિયતીં કોટિં, તવ કિઙ્કરતાં ગતમ્ ;
મામપ્યેતેઽનુધાવન્તિ, કિમદ્યાપિ પરીષહાઃ. ૨૭

કિં ચામી પ્રણતાશેષ-જનવીર્યવિધાયક !;
ઉપસર્ગા મમાદ્યાપિ, પૃષ્ઠં મુઞ્ચન્તિ નો ખલાઃ. ૨૮

પશ્યન્નપિ જગત્ સર્વં, નાથ ! માં પુરતઃ સ્થિતમ્ ;
કષાયારાતિવર્ગેણ, કિં ન પશ્યતિ પીડિતમ્ . ૨૯

કષાયાભિદ્રુતં વીક્ષ્ય, માં હિ કારુણિકસ્ય તે;
વિમોચને સમર્થસ્ય, નોપેક્ષા નાથ ! યુજ્યતે. ૩૦

વિલોકિતે મહાભાગ ! ત્વયિ સંસારપારગે;
આસ્તિતું ક્ષણમપ્યેકં, સંસારે નાસ્તિ મે રતિઃ. ૩૧

કિન્તુ કિં કરવાણીહ, નાથ ! મામેષ દારુણઃ;
આન્તરો રિપુસ્સદ્ધાતઃ, પ્રતિબધ્નાતિ સત્વરમ્. ૩૨

વિધાય મયિ કારુણ્યં, તદ્દેનં વિનિવારય;
ઉદ્દામલીલયા નાથ ! યેનાગચ્છામિ તેઽન્તિકમ્. ૩૩

તવાયત્તો ભવો ધીર ! ભવોત્તારોઽપિ તે વશઃ;
એવં વ્યવસ્થિતે કિંવા, સ્થીયતે પરમેશ્વર. ૩૪

તદ્દીયતાં ભવોત્તારો, મા વિલમ્બો વિધીયતામ્;
નાથ ! નિર્ગતિકોલ્લાપં, ન શૃણ્વન્તિ ભવાદૃશાઃ. ૩૫

શ્રી કુમારપાલભૂપાલવિરચિત સાધારણ જિનસ્તવન

નમ્રાખિલાખંડલમૌલિરત્ન !
રશ્મિચ્છટાપલ્લવિતાંહ્રિપીઠ !;
વિધ્વસ્તવિશ્વવ્યસનપ્રબંધ !
ત્રિલોકબંધો ! જયતાજ્જિનેંદ્ર. ૧

મૂઢોઽસ્મ્યહં વિજ્ઞપયામિ યત્ત્વા–
મપેતરાગં ભગવન્ ! કૃતાર્થમ્;
ન હિ પ્રભૂણામુચિતસ્વરૂપ–
નિરૂપણાય ક્ષમતેઽર્થિવર્ગઃ. ૨

મુક્તિં ગતોઽપીશ ! વિશુદ્ધચિત્તે,
ગુણાધિરોપેણ મમાસિ સાક્ષાત્;

ભાનુર્દ્વીયાનપિ દર્પણોઽશુ-
સંગાન્ન કિં દ્યોતયતે ગૃહાન્તઃ. ૩

તવ સ્તવેન ક્ષયમંગભાજાં,
ભજંતિ જન્માર્જિતપાતકાનિ;
કિયચ્ચિરં ચંડરુચેર્મરીચિ-
સ્તોમે તમાંસિ સ્થિતિમુદ્વહન્તિ. ૪

શરણ્ય કારુણ્યપરઃ પરેષાં,
નિહંસિ મોહજ્વરમાશ્રિતાનામ્ ;
મમ ત્વદાજ્ઞાં વહતોઽપિ મૂર્ધ્ના,
શાન્તિ ન યાત્યેષ કુતોઽપિ હેતોઃ. ૫

ભવાટવીલ ઘનસાર્થવાહં,
ત્વામાશ્રિતો મુક્તિમહં યિયાસુઃ;
કષાયચૌરૈર્જિન! લુપ્યમાનં,
રત્નત્રયં મે તદુપેક્ષસે કિમ્ ?. ૬

લબ્ધોઽસિ સ ત્વં મયકા મહાત્મા,
ભવાબ્ધુધૌ બંભ્રમતા કથંચિત્;
આઃ પાપપિંડેન નતો ન ભક્ત્યા,
ન પૂજિતો નાથ ! ન તુ સ્તુતોઽસિ. ૭

સંસારચક્રે ભ્રમયન્ કુબોધ,-
દંડેન માં કર્મમહાકુલાલ;
કરોતિ દુઃખપ્રચયસ્થભાણ્ડં,
તતઃ પ્રભો ! રક્ષ જગચ્છરણ્ય !. ૮

કદા ત્વદાજ્ઞાકરણૈકતત્ત્વ,–
સ્ત્યક્ત્વા મમત્વાદિ ભવૈકકંદમ્ ;
આત્મૈકસારો નિરપેક્ષવૃત્તિ–
મોક્ષેઽપ્યનિચ્છો ભવિતાસ્મિ નાથ. ૯

તવ ત્રિયામાપતિકાન્તિકાન્તૈ–
ર્ગુણૈર્નિયમ્યાત્મમનઃપ્લવંગમ્ ;
કદા ત્વદાજ્ઞામૃતપાનલોલઃ,
સ્વામિન્ ! પરબ્રહ્મરતિં કરિષ્યે. ૧૦

એતાવતીં ભૂમિમહં ત્વદંઘ્રિ–
પદ્મપ્રસાદાદ્ ગતવાનધીશ !;
હઠેન પાપાસ્તદપિ સ્મરાદ્યા
હી ! મામકાર્યેષુ નિયોજયંતિ. ૧૧

ભદ્રે ન કિં ત્વય્યપિ નાથનાથે,
સંભાવ્યતે મે યદપિ સ્મરાદ્યાઃ;
અપાક્રિયંતે શુભભાવનાભિઃ,
પૃષ્ઠિં ન મુંચંતિ તથાપિ પાપાઃ. ૧૨

ભવાર્ણવરાશૌ ભ્રમતઃ કદાપિ,
મન્યે ન મે લોચનગોચરોઽભૂઃ;
નિઃસીમસીમંતકનારકાદિ–
દુઃખાતિથિત્વં કથમન્યથેશ !. ૧૩

ચક્રાસિચાપાંકુશવજ્રમુખ્યૈઃ,
સલ્લક્ષણૈર્લક્ષિતમંઘ્રિયુગ્મમ્ ;
નાથ ! ત્વદીયં શરણું ગતોઽસ્મિ,
દુર્વારમોહાદિવિપક્ષભીતઃ. ૧૪

અગણ્યકારુણ્ય ! શરણ્ય ! પુણ્ય !
સર્વજ્ઞ ! નિષ્કંટક ! વિશ્વનાથ !;
દીનં હતાશં શરણાગતં ચ,
માં રક્ષ રક્ષ સ્મરભિલ્લભલ્લેઃ. ૧૫

ત્વયા વિના દુષ્કૃતચક્રવાલં,
નાન્યઃ ક્ષયં નેતુમલં મમેશ !;
કિં વા વિપક્ષપ્રતિચક્રમૂલં,
ચક્રં વિના છેત્તુમલંભવિષ્ણુઃ ?. ૧૬

યદ્દેવદેવોડસિ મહેશ્વરોડસિ,
બુદ્ધોડસિ વિશ્વત્રયનાયકોડસિ;
તેનાન્તરંગારિગણાભિભૂત,-
સ્ત્વાશ્રતો રોદિમિ હા ! સખેદમ્. ૧૭

સ્વામિન્નધર્મવ્યસનાનિ હિત્વા,
મનઃસમાધૌ નિદધામિ યાવત્;
તાવત્ કુધેવાન્તરવૈરિણો મા
મનલ્પમોહાન્ધ્યવશં નયંતિ. ૧૮

ત્વદાગમાદ્વેષ્મિ સદૈવ દેવ !
મોહાદયો યન્મમ વૈરિણોડમી;
તથાપિ મૂઢસ્ય પરામબુદ્ધયા,
તત્ સન્નિધૌ હ્રી ? ન કિમપ્યકૃત્યમ્. ૧૯

મ્લેચ્છૈર્નૃશંસૈરતિરાક્ષસૈશ્ચ,
વિડમ્બિતોડમીભિરનેકશોહડહમ ;
પ્રાપ્તસ્ત્વિદાનીં ભુવનૈકવીર !
ત્રાયસ્વ માં યત્તવ પાદલીનમ્. ૨૦

હિત્વા સ્વદેહેઽપિ મમત્વબુદ્ધિં,
શ્રદ્ધાપવિત્રીકૃતસદ્વિવેકઃ;
મુક્તાન્યસંગઃ સમશત્રુમિત્રઃ,
સ્વામિન્ ! કદા સંયમમાતનિષ્યે ?. ૨૧

ત્વમેવ દેવો મમ વીતરાગ,
ધર્મો ભવદ્દર્શિતધર્મ એવ;
ઇતિ સ્વરૂપં પરિભાવ્ય તસ્મા–
ન્નોપેક્ષણીયો ભવતિ સ્વભૃત્યઃ ૨૨

જિતા જિતાશેષસુરાસુરાદ્યાઃ
કામાદયઃ કામમમી ત્વયેશ !;
ત્વાં પ્રત્યશક્તાસ્તવ સેવકં તુ,
નિઘ્નંતિ હી ! માં પરુષં રુષેવ. ૨૩

સામર્થ્યમેતદ્ભવતોઽસ્તિ સિદ્ધિં,
સત્ત્વાનશેષાનપિ નેતુમીશ !;
ક્રિયાવિહીનં ભવદંહ્રિલીનં,
દીનં નં કિં રક્ષસિ માં શરણ્ય !. ૨૪

ત્વત્પાદપદ્મદ્વિતયં જિનેન્દ્ર !
સ્ફુરત્યજસ્રં હૃદિ યસ્ય પુંસઃ;
વિશ્વત્રયીશ્રીરપિ નૂનમેતિ,
તત્રાશ્રયાર્થં સહચારિણીવ. ૨૫

અહં પ્રભો ! નિર્ગુણચક્રવર્તી
ક્રૂરો દુરાત્મા હતકઃ સપાપ્મા;

હી દુઃખરાશૌ ભવવારિરાશૌ
યસ્માન્નિમગ્નોઽસ્મિ ભવદ્વિમુક્તઃ. ૨૬

સ્વામિન્ ! નિમગ્નોઽસ્મિ સુધાસમુદ્રે
યન્નેત્રપાત્રાતિથિરદ્ય મેઽભૂઃ;
ચિંતામણૌ સ્ફૂર્જતિ પાણિપદ્મે,
પુંસામસાધ્યો ન હિ કશ્ચિદર્થઃ. ૨૭

ત્વમેવ સંસારમહાર્ણવરાશૌ,
નિમજ્જતો મે જિન ! યાનપાત્રમ્ ;
ત્વમેવ મે શ્રેષ્ઠસુખૈકધામ !
વિમુક્તિરામાઘટનાભિરામઃ. ૨૮

ચિન્તામણિસ્તસ્ય જિનેશ ! પાણૌ,
કલ્પદ્રુમસ્તસ્ય ગૃહાંગણસ્થઃ;
નમસ્કૃતો યેન સદાપિ ભક્ત્યા,
સ્તોત્રૈઃ સ્તુતો દાનભિરર્ચિતોઽસિ. ૨૯

નિમીલ્ય નેત્રે મનસઃ સ્થિરત્વં,
વિધાય યાવજ્જિન ! ચિંતયામિ;
ત્વમેવ તાવન્ન પરોઽસ્તિ દેવો,
નિઃશેષકર્મક્ષયહેતુરત્ર. ૩૦

ભક્ત્યા સ્તુતા અપિ પરે પરયા પરેજ્યો,
મુક્તિં જિનેન્દ્ર ! દદતે ન કથંચનાપિ;
સિક્તાઃ સુધારસઘટૈરપિ નિમ્બવૃક્ષાઃ,
વિશ્રાણયન્તિ નહિ ચૂતફલં કદાચિત્. ૩૧

ભવજલનિધિમધ્યાન્નાથ ! નિસ્તાર્યઃ કાર્યઃ,
શિવનગરકુટુંબી નિર્ગુણોઽપિ ત્વયાહમ ;
ન હિ ગુણમગુણં વા સંશ્રિતાનાં મહાન્તો,
નિરુપમકરુણાર્દ્રાઃ સર્વથા ચિન્તયન્તિ. ૩૨

પ્રાપ્તસ્ત્વં બહુભિઃ શુભૈસ્ત્રિજગતશ્ચૂડામણિર્દેવતા,
નિર્વાણપ્રતિભૂરસાવપિ ગુરુશ્રીહેમચન્દ્રપ્રભુઃ;
તન્નાતઃ પરમસ્તિ વસ્તુ કિમપિ સ્વામિન્ યદભ્યર્થયે,
કિંતુ ત્વદ્વચનાદરઃ પ્રતિભવં સ્તાદ્વર્ધમાનો મમ. ૩૩

ઇતિ કુમારપાલભૂપાલકૃતસ્તવઃ

શુદ્ધિ-વૃદ્ધિ

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૪૬	૧૫	પએણુ	પએ
૪૭	૧૦	સુહુમા	સુહુમો
૫૨	૪	તિરિએ અણુંત	તિરિએસણુંત
૫૯	૬	દોદો	દોદોદો
૬૭	૧૭	તત્તા	તત્તો
૬૭	૨૨	જેટ્ઠા	જેટ્ઠો
૭૪	૪	તે	તુ
૭૪	૧૫	લદ્ધ	લદ્ધિ
૮૦	૧૭	ઇચ્છસિ	ઇચ્છસિ
૯૩	૧૫	મણુદુગ	મણુદુગ
૯૬	૧૨	પગય	પગયં
૯૮	૧૧	અવિરય	અવિરઈ
૯૯	૨	સમ્મ	સમ્મા
૧૦૪	૧૩	વિઉવ્વિયરસંતે	માસઉદયંતે
૧૧૦	૧૭	કિરણાઇએ	કરણાઇએ
૧૧૭	૧૯	સેઢીપઢિઓ	સેઢિપડિઓ
૧૨૦	૨૦	પસારએ	પસારિએ
૧૨૯	૧૦	મણુપ્પતા	મણુપ્પત્તા
૧૩૦	૧	વિસાલસેહિં	વિસાલિસેહિં
૧૩૪	૧	વિઉક્કમ્મં	વિઉક્કમ્મ

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૧૩૫	૨૦	પાસજ્જોઽપહે	પાસજ્જાઽપહે
૧૩૫	૨૧	મિત્તિ	મેત્તિં
૧૩૯	૭	ભાલં	બ્બાલં
૧૫૨	૮	અક્કાહણે	અક્કોહણે
૧૬૪	૧૬	રાય	રાયં
૧૬૮	૨	ભવિત્તા ણુ	ભવિત્તાણુ
૧૭૪	૯	આમિસં	સામિસં
૧૭૬	૧૯	સલોગપૂઅં	સિલોગપૂઅં
૧૮૯	૨૦	સક્કણુ	સક્કેણુ
૧૮૯	૨૧	સકખેણુ	સક્કેણુ
૧૯૬	૩	કોલણુએહિં	કોલસુણુએહિં
૧૯૯	૧	મિઅચારિં	મિઅચરિયં
૧૯૯	૮	તવોવહાણું'મિ	તવોકમ્મ'મિ
૨૦૧	૭	તરુણો	તરુણોસિ
૨૦૫	૧૭	કરોતિ	કરેઇ
૨૦૮	૧૫	સ'ગ'ચ	સગ્ગન્થ
૨૧૦	૨૦	વ'તલિકખે	વ'તલિકખે
૨૨૭	૪	પલ્લ'ધણુ	પલ્લ'ધણે
૨૨૮	૧	અગ્ગિણેત્ત	અગ્ગિહુત્ત
૨૨૮	૬	ગૂઢા	મૂઢા
૨૩૯	૧૦	સહસ'મુઇઆ	સહસમ્મઇયા
૨૪૧	૯	પત્તિઆઇત્તા	પત્તિઇત્તા
૨૪૪	૨૦	નિરુ'ભઇ પછી આ પ્રમાણે પાઠ વધારવો. પચ્ચકખાણેણું ઇચ્છા-નિરોહં જણઇ, ઇચ્છાનિરોહં ગએ ય ણું જીવે સવ્વદવ્વેસુ વિણી-યતણ્હે સીઇભૂએ વિહરઇ.	

પૃષ્ઠ	પંક્તિ	અશુદ્ધ	શુદ્ધ
૨૪૬	૧૧	જણુયઇ	જણુયઇ, ધ. નિજ્જરં જણુયઇ.
૨૪૭	૨૨	તકકે	તકકેઇ, નેા પીહેઇ
૨૪૮	૨૦	ભાવેમાણે	ભાવેમાણે, આપસદ્દે
૨૫૦	૧૨	મિઉ	અણુસ્સિયત્તં જણુયઇ અણુસ્સિયત્તેણુ જીવે મિઉ
૧૭૦	૧૬	દુકખરસ	દુકૂખરસ
૨૭૬	૧૨	કસાયવેઅણિજ્જં	કસાયમેાહણિજ્જં
૨૮૦	૧૮	સવ્વજીવેસ	સવ્વજીવે
૨૮૪	૨૨	જણુણ્ણુ	જહણ્ણેણુ
૨૮૭	૮	પંડરુલ્લેાએ	પંડુરુલ્લેાઅં
૨૮૮	૪	તઉવ	તઉય
૩૦૩	૬	ચઉરિંદ્રિઆણુ જીવાણું	વિજ્જમ્મિ સએ કાએ
૩૦૫	૧૩	સણુપ્પયા	સણુહપ્પયા
૩૦૬	૧	પહેલી પંક્તિ રદ કરવી	
૩૦૬	૬	નવમી પંક્તિ નીચે પ્રમાણે ઉમેરવી ઇક્કોકાલવિભાગંતુ તેસિં વેાચ્છં ગએવ્વિહં. ૧૮૭	
૩૧૪	૨૧	અણાયારભંડસેવા	અણાયારભંડસેવી
૩૧૬	૧૭	શય	શન
૩૨૩	૬	હરિણેન	હારિણેન
૩૨૬	૫	મહત્ત્વા	મમત્વા
૩૨૬	૧૪	સંગ	સંગૈ
૩૨૬	૧૭	પરીવારા	પરીવારાં
૩૩૨	૧૮	પ્યુત્પાદ્ય	પ્યુત્પાદ્ય

समाज की काया पलट करनी है ?

जैन समाज के दानवीरों का धर्म है कि लक्ष्मी की चंचलता समझ कर समाज कल्याण के काम करते रहें—

विश्वविद्यालय एक एसा विद्याविहार बनेगा जिससे विद्वानों, वक्ताओं, पंडितों, कार्यकर्ताओं, समाज सेवकों और साहित्यकारों की वृद्धि होगी। कोलेज, समृद्ध ज्ञानमन्दिर, पुरातत्त्वमन्दिर साहित्य प्रकाशन और संशोधन आदिसे विश्वविद्यालय विश्वमें ज्ञान का प्रकाश फैला कर जैन धर्म का विजयध्वज लहरायेगा।

वल्लभ-वाणी

★ ★ ★

संगठन

यदि क्रियाकांड विविध हों, गच्छ जुदे जुदे हों, जुदे जुदे प्रांत के हों, आचार्य भी जुदे जुदे हों, विचारों में थोडा सा अंतर हो, फिर भी भगवान महावीर के पुत्र के नाते हमें संगठन साधना चाहिये।

संगठन द्वारा जैन समाज का उद्योत करना चाहिये, संगठन के सिवा जैन धर्म का ह्रास हो रहा है। संगठन से चमत्कार होगा, समाज बलिष्ट होगा, संगठन के सिवा हमारा उद्धार और उत्कर्ष का कोई रास्ता नहीं. भगवान महावीर के पुत्रों को संगठित होकर जैन धर्म को विश्वधर्म बनाना होगा।

वल्लभ-वाणी

श्री. पा. प्रेस :: पालीताणा